

27218.

T. C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

DERZİ-ZÂDE ULVÎ
(Hayatı Edebi Şahsiyeti ve Divanının Tenkidli Metni)

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

YÖNETEN

Doç. Dr. Nâmik AÇIKGÖZ

HAZIRLAYAN

İsmail ÇETİN

F.Ü. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOĞUMANTASYON MERKEZİ

ELAZIĞ - 1993

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	1
'ULVÎ'NİN HAYATI.....	111
'ULVÎ'NİN EDEBÎ ŞAHSİYETİ.....	V
A)Manzume Türleri.....	V11
B)Vezin-Kafiye.....	V111
C)Edebî Sanatlar.....	1X
D)Dil ve Üslup.....	X
E)'Ulvî'ye Tesirler ve 'Ulvî'nin Tesirleri.....	X11
METNİN KURULUŞUNDA KARŞILAŞTIRILAN NÜSHALAR.....	XV1
BİBLİYOGRAFYA.....	X1X
TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ.....	XX
METİN.....	1
Besmele Manzumesi.....	1
Dibace.....	17
Kasideler.....	50
Musammatlar.....	125
Gazeller.....	195
Manisa Medhiyesi.....	578
Hasb-ı Hâl.....	584
İstîğnâ-yı Cevân.....	587
Tarihler.....	601
Matlalar.....	611

ÖNSÖZ

Eski edebiyat diye bilinen "Divan Edebiyatı" üzerine araştırmalar büyük bir mesafe katetmekle beraber henüz istenilen veya o edebiyatın layık olduğu seviyeye ulaştırılamamıştır. Ancak bu edebiyat evremiz üzerine yapılacak çalışmaları bazı güçlükler beklemektedir.

Bu güçlükler aşılmadan, yukarıda adı anılan edebiyatımızın Türk Edebiyatı Tarihi içinde gerçek yerini alması mümkün değildir. Değindiğimiz güçlük kendini ilk önce "alfabe"de, ikinci olarak da "dil"de göstermektedir. Zira eski kültürümüzle aramızdaki bu güçlüklerin aşılmasıyla bir tarih ve kültür şuuru bütünlenebilir.

O zaman yapılacak ilk iş, eski edebiyatımızın bu eski verimlerini bu günkü yazıya aktarması olacaktır. Böylece hem edebiyatımız hem de kültürümüz renklenecek ve zenginleşecektir. Daha iddialı bir deyişle, şairin dünyasını kavramak, şairi kuşatan dünyayı kavramanın biricik anahtarı olması hesabıyla tarih ve kültürümüzün bir döneme mahsus dünyasını kavrayıp bütün güzellik ve zenginliği yaşadığımız zamana transfer etme imkanı bulacağız.

Gerçi bu sahada değerli araştırmacılar birçok "Divan"ı bu günkü yazıya aktarmış ; üzerlerinde edisyon-kritik ve transkripsiyon çalışması yapmışlardır. Hatta bu divanlar üzerinde tahlil ve çerh metotlarıyla da incelemeler yapılmıştır. Bu cümleden olarak: Bâkî, Fuzûlî, Nedîm, Nef'î, Zâtî, Hayâlî Bey, Nâbî vb. divanlarını sayabiliriz. Ancak hemen belirtelim ki bu şairler çağlarına damga vuran, çağlarının damgasını taşı-

yan, bu edebiyat içinde sivrilmiş şairlerdir. Peki bunlardan başka gerçekten değerli şair yok mudur? Yani çağının damgasını taşıyan, çağına damğa vuran başka şair ya da şairler yok mudur? Muhakkakki böyle şairler vardır ve divanını tetkik ettiğimiz Derzi-zâde 'Ulvi Çelebi de bunlardan biridir. Bu çalışmamız, gizli kalmış hatta unutulmuş bir şairi ve onun zengin hayal dünyasını edebiyatımıza, kültürümüze kazandırmayı amaçlamıştır.

Bu yolla divan şiirinin renkli ve gizemli dünyasına, divanın yazıldığı devir olan 16.yy. toplumsal ve kültürel atmosferine daha da önemlisi birey/şairin yaşam karşısındaki duyarlılığına yeniden ve bir kez daha tanık olma hazzını tatma hasıl olacaktır.

Bu çalışmamızda şairin divanının bilinen üç nüshasından ikisini incelememize mevzu yaptık. Bunlardan biri, incelememizde de esas aldığımız ve "S" sembolüyle gösterdiğimiz; Süleymaniye Kütüphanesi (Halet Efendi) 150'de kayıtlı olan nüshadır. Diğer ise Millet Kütüphanesi (Ali Emiri Efendi, Manzum eserler) 304'te kayıtlı olan nüshadır ki incelememizde "A" sembolüyle gösterilmiştir. "S" nüshasının hacim yönünden en kapsamlı olması, şairin bütün şiirlerini kapsamaması vesilesiyle incelememize esas olan nüshadır. Zira diğer nüshalar sonlarından eksiklerdir.

Çalışmamda gerek bilgi gerek teşviklerini benden esirgemeyen Fırat Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Edebiyat Bölümü Hocalarına; esasen çalışmamın reh-nüması olan sayın Hocam Doç. Dr. Namık AÇIKGÖZ'e teşekkürlerimi sunarım.

İsmail ÇETİN

DERZİ-ZÂDE 'ULVÎ'NİN HAYATI

(---/H.993-M.1585)

Asıl adı Derzi-zâde Mehemed Çelebi olarak bilinen Derzi-zâde 'Ulvî'nin doğum tarihi bilinmemektedir. Ölümü ise H.993'tür ki bu M.1585'e tekabül ider.

Şairi, bütün tezkireciler (Riyâzî, Aşık Çelebi, Kınalı-zâde, Faizî) İstanbullu olarak göstermişlerdir; ama Evliya Çelebi onun Bursalı olduğunu iddia eder.⁽¹⁾

Kardeşi Mustafa Çelebi de Re'yi mahlasıyla şiirler yazmıştır. Bu durum 'Ulvî'nin aileden gelen bir şair mizacına sahip olduğunu ve edebi bir iklimde yetiştiğini göstermesi bakımından önemlidir.

'Ulvî'nin hayatını belirleyen esas süreç Manisa müftisi Mu'allim-zâde Efendi'nin yanında ilim tahsil etmekle başlar. Kınalı-zâde Hasan Çelebi, onun şairlikle kalmayıp "tarîk-i ilme sülûk"ettiğini yazar.⁽²⁾ Bu sırada II.Selim'in musahibi Celal Bey ve Turak Çelebi vasıtasıyla Manisa'da vali olan Şeh-zâde Selim'e takdim olunur. Böylelikle 'Ulvî birçok ihsan va mansıba kavuşur. Divanının mukaddimesinde Semaniye Medreseleri'nde çile çekip ilim tahsil ettiğini ve Turak Çelebi'nin himmetiyle çok güzel yaşadığını anlatır. Ancak Turak Çelebi İstanbul'da Kanuni Sultân Süleymân'ın emriyle idam edilince şair müşkil duruma düşer.

1) İstanbul Kütüphaneleri, Türkçe Yazma Divanlar Katalogu;

C.1, s.173-174, MEB Yay., İSTANBUL-1965

2) KUTLUK, İbrahim; Tezkiretu's-Şu'arâ (Kınalı-zâde Hasas Çelebi)

C.1, TTK Yay., s.646-647 ANKARA-1981

Turak Çelebi'nin idamı 'Ulvî'yi çok etkiler. Bu olay üzerine şair şu matla¹ı söyler:

Dil hârâba varıyor sîneye cânân gelsün
Şehri hâlî komasun tahtına sultân gelsün

Bu matladan rahatsız olan Kanuni Sultân Süleymân, şairin katline ferman çıkarır.⁽¹⁾ Bunun üzerine 'Ulvî, kendi mukaddimesindeki ifadesiyle "970'te terk-i vatan" edip gurbete çıkar. Gurbetteki yaşantısı zorluklarla doludur ki bu durum onun şiirlerine yoğun olarak yansımıştır.

11. Selim tahta geçince tekrar İstanbul'a döner ve Molla Çelebi'ye mülazım olur. Bu yola birçok mansıb alır. Kendisini himaye edenlere karşı 'Ulvî, minnet duygularıyla kasideler yazmıştır.

Kınalı-zâde'nin belirttiğine göre, 'Ulvî meyhaneye ve şaraba düşkünlüğünden dolayı kendi sağlığında divanını tertib edemediğini söyler.⁽²⁾

Yenibazarî Vâlî, şairin ölümüne şu tarihi düşmüştür:

İçüp 'Ulvî bekâ câmını göçdi bezm-i mihnetden
Buna göre 'Ulvî H. 993'te vefat eylemiştir. Mezarı Galata Kabristanlığı'nda Kanlı Kozlar mevkiindedir.⁽³⁾

1) a.g.e.

2) a.g.e.

3) AÇIKGÖZ, Namık; Riyâzu'ş-Şu'arâ, Basılmamış Yüksek Lisans

Tezi, DTCE, Esk. Tür. Edb. Böl., s. 171, ANKARA-1982

'ULVÎ'NİN EDEBÎ ŞAHSİYETİ

'Ulvî'nin edebi şahsiyeti, Osmanlı İmparatorluğu'nun her sahada inkişaf ettiği ve rüşdünü bulduğu bir dönemde oluşmuştur. Böyle bir olgunluk evresinin, şa'iri de aynı istikamette etkilemesi de kaçınılmazdır.

Bahsettiğimiz bu inkişaf, en uç örneklerini edebi sahada göstermiştir der isek herhalde en isabetli doğruyu söylemiş oluruz. Gerçekten de tarihimizin Osmanlı evresi, bütün tarihimiz içinde edebi uğraş ve olgunluk bakımından en verimli ve takdire layık bir evre olmuştur.

Adını andığımız bu evre içinde birçok alim ve edip yetişmiştir. Hatta bu evrede Avrupa Rönesans kültürünün şahsiyetleri gibi birçok ilmî ve edebî sahayı birden kucaklayan şahsiyetler yetişmiştir. Bunlar genellikle İslami ilimlerle edebi faaliyetin içiçe geçmesi şeklinde oluşmuştur. Şa'irlerimizin büyük çoğunluğu ya medrese (İslamî ilimler) ya enderun (siyasî ilimler) ya da tekke (tasavvufî ilim) gibi kendilerine özgü disiplinler içerisinde bulunmuşlardır. 'Ulvî de bu üçkenin medrese köşesinde uzunca zaman iştigal etmiş bir şa'irdir.

Bahsettiğimiz bu evrede, yani 16.yy'da birçok değerli şa'ir yetişmekle birlikte, biribirinden çok uzak coğrafyalarda olmalarına rağmen ünleri biribirini gölgeleyemeyen Bâkî ve Fuzûlî birer yıldız olarak parlamışlardır. Merkezden çok uzak bir mekanda olmasına rağmen Fuzûlî'nin bu görkemi, edebiyatın bir takım faktörlere (siyasî, ekonomik, coğrafî vb.) rağmen kendini nasıl varedildiğini de çok güzel bir şekilde ispatlamaktadır. Bu konuda ikinci bir nokta da Türk kültürü ve edebiyatının coğrafi sınır ve

siyasi yapılanmaların fevkinde bir durum arzettiğidir.

'Ulvî'nin böyle bir çağda yetişmiş olması hem bir talih hem de bir talihsizliktir.Çünkü,edebi ortamın olgunluğu şa'ire olanaklar hazırlarken;çok güçlü şahsiyetlerin aynı çağda yetişmiş olması 'Ulvî'yi gölgede bırakmış,başka bir deyişle ikincil kalmasına neden olmuştur.Buna rağmen devrinin tezkirecileri şa'iri övücü eleştirilerde bulunmuşlardır.Riyâzî:"Hakka ki tab^c-ı mişâli cevher-i 'ulvî gibi^câlîdür" (1) diyerek,şa'irin doğuştan gelen bir şa'irlik cevherine sahip olduğuna işaret eden Aşık Çelebi,tezkiresinde:"Tabi^c atında leţâfet u diĸkat u ĸaze- ve vü kâsideye kudreti vardır" (2) diyerek,Riyâzî'nin belirttiği şa'irlik cevherinin hangi türlerde kendini dışa vurduğunu bize gösterir.Kınalı-zâde Hasan Çelebi ise:"Hakka ki şa'ir-i pâk-edâ vü laţîf-hayâl u nazm-ı rûşen-beyân u şîrîn-makâl şeh-bâz-ı tab^c-ı^culvîsi cenaheyn-ifikr ü hayâl ile hevâ-yı fesâhat u semâ-belâgatda tayyâran iden şu'arâ-ı zamandır" (3) diyerek,'Ulvî'ni temiz edalı,ince hayallli,parlak ve tatlı sözlü,nazım sahasında tabi^c atının şebaz gibi uçucu olduğunu bize anlatır ki bu tür olumlu eleştiriler her şa'ire nasip olmamıştır.'Ulvi,kendi sanatı hakkında ise divanının mukaddimesinde şöyle demektedir:"Suhân her ne kadar zarâfet ü leţâfet pîrâste vü kelâm her ne denlâ^cibârat ü isti^câretle ârâste olsa ol kadar mü'essir vü okuyanlar müte'essir olur".Şa'irin bu görüşü ile yukarıda andığımız tezki-

1) AÇIKGÖZ,Namık;Riyâzu's-Şu'arâ,Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, DTCF,Esk.Tür.Edb.Böl.,s.171,ANKARA-1982

2) Aşık Çelebi Tezkiresi;Ünv.Ktb.,TY.,No:2406,v.225ab

3) KUTLUK,İbrahim;Tezkiretu's-Şu'arâ (Kınalı-zâde Hasan Çelebi)

C.1,TTK Yay.,s.646-647,ANKARA-1981

recilerin görüşlerindeki paralelliği dikkate alırsak, tezkirecilerin eleştirilerinin isabetli olduğunu söyleyebiliriz. Ancak 'Ulvî'nin şiirini sade bulan tezkireciler de vardır. Zaten şa'ir, bir takım gazellerinde, şiirini sade bulanlarla polemiğe girerek şiirinin sade olmadığını ifade etmiştir. 'Ulvî'nin şiirini sade bulanlardan birisi Gelibolulu Ali'dir. Kühü'l-Ahbar'da: "Gazelgûlukda İshak Efendi merhûmun tarîkine sâlik ya'ni ki sâde vü aşıkâne eş'âr-ı belâgat-şi'ar nazmına mütehallik şa'ir idi" der. Ali, sadece "çâr-ender-çâr" kasidesi ve bazı aşıkane gazellerinde 'Ulvî'nin "nizâm-ı kelâma kudret-bâhir" olduğunu da ifade eder.⁽¹⁾ Ali'nin eleştirisinde dikkat çeken nokta ise 'Ulvî'nin aşıkane edalı bir şa'ir olduğudur. Bursalı Mehmet Tahir Bey ise 'Ulvî'nin divanında parlak renkli, manalı bir hayli mazmun olduğunu ifade eder.⁽²⁾ Tezkirecilerin bu beyanlarından sonra, şa'irin divanındaki hususiyetlere bir de kendimiz bakalım.

MANZUME TÜRLERİ

'Ulvî divan edebiyatının pek çok türünde şiirler yazmıştır. Ancak, iki tür kendini ağırlıklı olarak ön plana çıkarır. Bunlar, tezkirecilerin de işaret ettiği gibi gazel ve kaside türleridir. Diğerleri ise terhib-i bend, terci-i bend, murabba, müsemmen, müseddes, tesdis, tahmis, tarih, matla ve mesnevidir.

Kasidelerinde tevhid, münacat, na't ve İI. Selim'e yazılanlar çoğunluktadır. İll. Murat ve onun oğlu Mehmet'in sünnetine,

1) Gelibolulu Ali; Kühü'l-Ahbar, Üniv. Ktb. TY. No: 5959, v. 467a

2) Bursalı Mehmet Tahir Bey; Osmanlı Müellifleri, C. 11, Haz. A. Fikri

Bursa beyi Abdurrahman Bey'e, Molla Çelebi'ye, Muallim-zâde'ye, Halep defterdarı Halil Paşa'ya, Cevheri-zâde'ye, İskender Paşa'ya kasideler vardır. Terki-i bendlerde 11. Selim'e mersiye, Turak Çelebi'ye mersiye, Mehmet ve Mustafa Paşalar'a mersiyeler önemli yer tutmaktadırlar. Terci-i bendlerde Piyale Paşa'nın Cerbe Kalesi fethi ve hayata dair fikirler, aşıkane duygular mevcuttur. Piyale Paşa'nın, 11. Selim'in, Turak Çelebi'nin ve Meşami'nin gazellerini tahmis de divanda önemli bir yer tutar. Tarihlerde ise Kıbrıs fetfi, bir takım zat-ı şerifin sünnetleri ve imar faaliyetlerine tanık olmaktadır. Diğer türlerde ise yine aşıkane duygular, hayata dair mülahazalar, mekan tasvirleri ve sosyal olgular önemli yer tutmaktadır.

VEZİN VE KAFİYE

'Ulvi, şiirlerinde daha ziyade basit yapıllı aruz kalıpları kullanmıştır. Kullandığı kalıplar şöyledir:

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün
Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
Mefâ^cilün Fe^cilâtün Mefâ^cilün Fe^cilün
Mef^cûlü Fâ^cilâtü Mefâ^cîlü Fâ^cilün
Mef^cûlü Mefâ^cîlü Mefâ^cîlü Fa^cûlün
Mef^cûlü Fâ^cilâtün Mef^cûlü Fâ^cilâtün
Mef^cûlü Mefâ^cîlün Mef^cûlü Mefâ^cîlün
Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Fa^cûlün
Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
Fâ^cilâtün Mefâ^cîlün Fe^cilün

'Ulvî, kafiye de daha ziyade isim soylu kelimeleri kullanmıştır. Daha az sayıda olmakla birlikte fiil soylu kelimeleri de kafiye olarak ustalıkla kullanmıştır. Kafiyeleleri daha ziyade bir ün- lü bir ünsüze dayanan tam kafiye dir. ⁴Emen belirtelim ki zaman zaman bir gazelde dahi bir kelimeyi birden fazla olarak kafiye şeklinde kullanmıştır şa'ir. Bu durum, bir başarısızlık olarak addedilebileceği gibi şa'irin manayı kurtarma endişesinden de kaynaklanmış olabileceği hatırdan uzak tutulmamalıdır. Demek ki şa'ir anlam uğruna biçimde bir takım tahrifatları göze almıştır. Aynı durum vezinde de kendini bariz olarak göstermektedir. 'Ulvî, bazan cinaslı kafiye ye de başvurmuştur (Mus.1/111.bend, Gaz.69/1ab, Gaz.605).

EDEBİ SANATLAR

'Ulvî, divan şiirinin bütün teknik ve mana dokusunu şekillendiren edebi sanatları uygun ve güzel bir şekilde kullanmıştır. Zaten kendi mukaddimesinde de (daha önce belirtmiştik) sözün istiareli olması gerektiğini belirten şa'ir, bu istiareleri kullanmakta gayet mahirdir. Birkaç örnekle iktifa edersek şunları gösterebiliriz:

Hüsn-i ta'lil (Gaz.604/4ab, Gaz.397/3ab, İstigna-yı Cevan/171ab)

İade ve Reddü'l-acz (Mus.44/4.bend)

Aliterasyon (Gaz.34/2ab, Mus.1/3.bend)

Tevriye (Gaz.434/3ab, Gaz.62/7ab)

Lef ü neşr (Kas.8/9ab, 12ab, 16ab)

Tenasüp (Kas.8/11ab, 29ab)

Telmih (Kas.8/16ab, 30ab, 31ab)

DİL VE ÜSLÛP

'Ulvî'nin kullandığı dil, genel olarak divan şiirinin kelime kullanımının ne altında ne de üstündedir. Divan şiiri tarzının gereği olan Arapça, Farsça kelimeler ve Türkçe kelimeler şiirsel düzeyde bir araya getirilmişlerdir.

Şa'irin kullandığı Arapça, Farsça kelimeler ve terkipler herhangi bir zorlama veya ifrata kaçmamaktadır. Terkipler genellikle ikilidir, üçlü terkipler çok azdır. Bir takım manzumelerde zaman zaman Farsça ve Arapça mısralara rastlanmakla beraber divanın hacmi göz önünde bulundurulduğunda, bunların çok küçük ayrıntılar olarak kalacağı muhakkaktır. Oysa Türkçe açısından değerli, güzel ifadeleri vardır 'Ulvî'nin. Aşağıya aldığımız bir örnek O'nun ne kadar kolay, akıcı ve parlak bir ifadeye (sehl-i mümteni) sahip olduğunu gösterir sanırım.

‘Aş u nûş eyle bu gün añma ğam-ı ferdâyı
Saña ısmarlamadılar bu yalan dünyâyı

Mus.26

'Ulvî, divanında pek çok deyim ve atasözleri (darb-ı mesel) kullanmıştır ki çoğu günümüzde de sıkça kullanılmaktadır.

Deyimlere birkaç örnek verirsek:

Kara su inmek (Hasb-ı hâ1/14ab)

Kulak urmak (Mus.1/1.bend)

Yıldızı düşkin (Mus.21/1.bend)

Elden ayakdan çıkmak (Mus.33/111.bend)

Kırıp geçirmek (Gaz.41/1b)

Suya götürüp susuz getirmek (Gaz.146/2a)

Aradan su sızmamak (Gaz.435/2b)

Göz kulak olmak (Gaz.509/2a)

Geceyi gündüze katmak (Gaz.564/2b7)

Atasözlerine birkaç örnek verirsek:

Er ölür adı kalır (Gaz.96/1b)

Kara haber tez yetişir (Gaz.133/1b)

Dağ dağ ile kavuşmaz (Gaz.133/2b)

Kurunun yanında yaş da yanar (Gaz.152/2b)

Su başından bulanır (Gaz.431/1b)

Mazlumun kanı uyumaz (Gaz.473/5b)

İşidenler bir değildir görenlerle (Gaz.586/4b)

Kanı kan ile yumazlar (Gaz.591/1b)

Görüldüğü gibi şa'ir, bu gün dahi lezzetle kullandığımız deyim ve atasözlerini ustalıkla bir şekilde şiire içselleştirmişdir. Bu kullanımlardan çıkarılacak en doğru sonuç, şiirin arka planında bir Türk kültürü duyarlılığı ve inceliğinin güçlü varlığının olduğudur.

'Ulvî divanında argo kelime olarak bir örneğe rastlıyoruz. o da "çakmak" (Gaz.292/4a) kelimesidir ki bir başkasına kötülemek, dedikodusunu yapmak manasında kullanılmıştır.

'Ulvî, konuşma dilinin bir takım ifadelerini de şiire getirmiştir. Bu mevzuda haklı olarak Nedim öncüsü sayılmalıdır. Birkaç örnek verecek olursak:

Gel kuzucağım (Mus.25/4.bend), be hey (Gaz.62/2ab), a 'Ulvi (Gaz.494), a zalim (Mus.29/1.bend)

Şa'ir bir takım eski kelime ve ekler de kullanmıştır. Oran (Gaz.304/4a), yavı kılmak (Gaz.97/3a), al (Gaz.416), yırağı-

ide/vüz (Gaz.410), ıraksı (Mus.25/4.bend), yasadılmak, söyünmek, gövenmek kelimeleri başlıcalarıdır.

'ULVÎ'YE TESİRLER VE 'ULVÎ'NİN TESİRLERİ

'Ulvî, diğer divan şâ'irleri gibi iki ayrı etki odağından etkilenmiştir. Bilindiği gibi divan şâ'irleri birincil derecede Fars şâ'irlerinden etkilenmişlerdir, ta ki 16.yy'ın büyük şahsiyetlerine kadar. İkincil olarak da kendi şiir geleneğimizdeki yetkin şâ'irlerden etkilenmişlerdir.

'Ulvî de önce Fars şâ'irlerinden etkilenmiştir. Gazellerin de kendi şiiriyle Fars şâ'irlerinden Nizâmî ve Selmân-ı Savecî'nin şiirlerini çeşitli yönlerden mukayese yapması yargımızı doğrulayıcı birer referans olarak alınmalıdır (Gaz.391). Zaten Kınalı-zâde'nin belirttiğine göre 'Ulvî, "çâr-ender-çâr" kasidecini Selmân-ı Savecî'ye cevap olarak yazmıştır. (1) Etkilenme, bir takipçilik/taklitçilik şeklinde zuhur edebileceği gibi bir cevap verme hatta tariz şeklinde de zuhur edebilir. Sonunda bir etkilenme tarzıdır.

'Ulvî ikincil olarak kendi şiir geleneğimizden beslenen bir şâ'irdir. Deyim ve atasözlerini sıkça kullanmada Necâtî'nin önemli tesiri vardır. Ahdî, durub-ı emsal kullanmada 'Ulvî'yi Necâtî takipçisi sayar. (2) V.Mahir Kocatürk ise Ahdî ile aynı görüştedir hatta mazmunlu anlatımda Zâtî, zarif ve lirik anlatımda Hayâlî takipçisi olduğunu söyler. (3)

1) KUTLUK, İbrahim; Tezkiretu's-Şu'arâ (Kınalı-zâde Hasan Çelebi)

C.1, TTK Yay., s.646-647, ANKARA-1981

2) Bağdatlı Ahdî; Gülşen-i Şu'arâ, Ün.v.Ktb., TY., No:2604, v.89b

3) KOCATÜRK, V.Mahir; Büy.Tür.Edb.Tar., s.372-373, ANKARA-1970

İfade benzerliklerinden, 'Ulvî'nin etkilendiği şahıslara Fuzûlî'yi de katabiliriz. Aşağıda göstereceğimiz örnek bu yargımızı destekler niteliktedir.

'Ulvî:

‘Aşk gâlib dil zebûn şabr ise yok derd ise çok
Yardandır bu cefâlar kim bânâ devrân ider

Fuzûlî

Gaz.145/3ab

Fuzûlî:

Dost bî-pervâ felek bi-rahm u devrân bi-sükûn
Derd çok hem-derd yok düşmen kavî tâlî^c zebûn

'Ulvî'de Yunus Emre tipi bir ifade, O'nun bu tesir altında kaldığını gösterir.

'Ulvî:

Gözüm açdum ben seni gördüm cihânı görmedüm
Sen gereksin bana sen yoğsa cihânı neyliyeyin

Gaz.522/2ab

Yunus Emre'nin:

Aşkın aldı benden beni
Bana seni gerek seni

dizeleriyle gerek ifade gerekse mana yönünden sıkı bir bağ olduğu açıktır.

Bâkî ile etkileşimi karşılıklıdır 'Ulvî'nin. Bâkî'nin birkaç gazeline nazire yazması onun tesirinde kalmasındandır (Gaz.428). Ancak hemen belirtelim ki Bâkî, 'Ulvî'nin gazellerine yaklaşık 40 civarında nazire söylemiştir. Bu durum, 'Ulvî'nin tesiri bakımından önemlidir. Bu nazirelerin çoğu S nüshasının der-kenarına yazılmışlardır. Birkaç örnek verecek olursak:

Bâkî'nin; cevân dirler/dıraşşân dirler, izâr-ı yâr/benefşe-zâr, cânundur/cânânundur matlalı gazelleri 'Ulvî'ye naziredirler. Yine S nüshasının der-kenarında şa'irin kardeşi Re'yi'nin de şa'irin gazellerine yazdığı nazire gazeller mevcuttur. Belli ki kardeşi de 'Ulvî'nin tesirinde kalmıştır.

'Ulvî'nin tesirini esas olarak Nedîm'e kadar uzatmak zoruludur. Nedîm, divan şiirine bir takım yenilikler getiren şa'ir olarak bilinmektedir. Konuşma dilini şiirde kullanması, şiirde serbolik ya da başka deyişle nazari bir güzel tasviri yerine; ayakları yere basan, yaşayan, etli, kanlı bir insan tasvirini yerleştirmesi bir yenilik tezahürü olarak bilinmektedir. Konuşma dilinin şiire sokulmasında 'Ulvî'nin uğraşını daha önce örneklemiştik. Onun için ikinci noktaya temas edelim.

'Ulvî:

İki yanında güzeller salınur her yolun
Ne güzel yolları olur İstanbul'un

Gaz. 346

Bir cevân-ı pâk-dâmen şaydın ister gönlimüz
Camcı-zâde'ye buluşduk Aksaray'a uğraduk

Gaz. 297

Yukarıdaki iki beyitte de gerek zaman gerek mekan ve fiil açısından son derece reel bir durum söz konusudur. Güzel ve gerçel bir mekan tasvirinden sonra fiil de tamamen reel bir insanın fiilidir. Sevgili bulmak için şa'ir bir arkadaşıyla Aksaray'a uğruyor. Bu çok tabii bir durumdur ve sembolik/nazari hiç bir unsur ve mana içermemektedir. Kaldı ki bu beyitlerdeki ifade

kolaylığı ve akıcılığı tartışılmaz. Bundan çıkarılacak sonuç, 'Ulvî'nin, Nedîm'den daha önce (çok güçlü olmamakla birlikte) bir takım yenilikleri şiire getirdiğidir.

Bir ifade va mana benzerliğinden hareketle 'Ulvî'nin bi tesirine daha dikkat çekelim.

'Ulvî:

Belâsını saçınun pây-mâl olandan sor

Uzunluğun gicenün haste hâl olandan sor

Nâbî:

Şeb-i yeldâyı müneccimle muvakkit ne bilür

Mübtelâ-yı gama sor ki geceler kaç sâ'at

Görüldüğü gibi ses, ifade va mana olarak sıkı bir ilişki örneğiyle karşı karşıyayız. Bunu da 'Ulvî'nin tesirleri hanesine kaydetmeliyiz. Ancak şunu belirtelim ki sıhhatli bir araştırma ve tarama yapılmadan bu tesirleri tamamıyla ortaya çıkarılması imkansızdır. Bu da ayrı bir spesifik çalışmayı gerektirdiği gibi incelememizin boyutlarını ve zeminini aşmaktadır.

METNİN KURULUŞUNDA ESAS ALINAN NÜSHALAR

S

Süleymaniye Kütaphanesi (Halet Efendi) No:150

Baş tarafından eksiktir. Manzum, mensur 1 dibace, 1 tevhid, sıfat ve zate dair bir manzume, 2 na't, 22 kaside, 5 mersiye, 8 terci-i bend, 1 terkib-i bend, 1 mürabba, 3 müsemmen, 3 müsebba, 19 müseddes, 8 tahmis, 597 gazel, Manisa medhiyesi, Hasb-ı hal, İstiğna-yı Cevan ve Şehrengiz başlıklı mesneviler, 17 tarih, 126 beyit vardır.

Başı:

‘Akl kül oldı nazar it harf bâ
Nükte-i vahdet saña keşf ola tâ

Sonu:

Rû-be-rû olma ‘adû ile idüp ceng ü cidâl
‘Ulvî'yâ gerçi dimişler utanur yüz yüzden

yk:270, öç:212x150, st:15, yz:hiç bir hatta benzemez bir yazı, szb:kırmızı, kt:cilalı, kalın, ct:etrafı meşin, üstü ebri kaplı ve miklepli

Bu nüshanın başında nazımın elyazısı olduğuna işaret edilmişse de içindeki imla yanlışları, o işaretin doğru olmadığını göstermektedir. Manzume başlıklarındaki "merhum 'Ulvî Çelebi" ibareleri de bunu açıkça ortaya koymaktadır.

A

Millet Kütüphanesi (Ali Emirî Efendi-Manzum Eserler) No:304

Sonundan eksiktir. Münacat, na't ve saireyi havi bir mesnevi,

manzum, mensur 1 dibace, 1 tevhid, sıfat ve zate dair 1 kaside, 2 na't, 22 kaside, 5 mersiye, 8 terci-i bend, 1 terkiib-i bend, 1 mü-rabba, 3 müsemmen, 2 müsabba, 19 müseddes, 8 tahmis, 512 gazel vardır:

Baş1:

Bismillahirrahmannirrahim
Mısrâc-ı mevzûn kelâm-ı kadîm

Sonu:

Ehl-i 'aql iseñ eger ğafleti ço fûrķati añ
Vuşlat-ı yâre ğurûr eyleme 'âlemdür bu .

yk:181, öç:217x130, st:17, yz:talik, kt:abadi, ct:arkası meşin,
üstü kağıt kaplı.

Baş tarafında bir temellük kaydı yazılı ve kitaplık mührü
basılıdır.

Bunun dışında 'Ulvî'nin bir takım şiir mecmualarında da
şiirlerinin olduğunu, Mevlâna Müzesi, Yazmalar Katalogu, C.111,
Abdülbaki Gölpınarlı, TTK Basımevi, ANKARA-1972 adlı eserden öğ-
reniyoruz.

Yukarıda zikr ettiğimiz iki nüshanın karşılaştırılması so-
nucu 'Ulvî divanının esas biçimi şu şekilde ortaya çıkmıştır:

Başta uzunca bir besmele manzumesi (mesnevi tarzında), man-
zum, mensur 1 dibace, 27 kaside (tevhid, münacat ve na'tler dahil),
Terkiib-i bend şeklinde 5 mersiye, 1 terkiib-i bend, 7 terci-i bend,
2 mürabba, 3 müsemmen, 2 müsabba, 16 müseddes, 2 tesdis, 7 tahmis,
684 gazel, 20 tarih, 129 matla, mesnevi tarzında yazılmış Manisa
Medhiyesi, Hasb-ı Hâl ve İstiğnâ-yı Cevân

Son olarak şunu söyleyelim, incelememiz dışında kalan
'Ulvî şiirleri muhakkak ki vardır. Divanın hacmi göz önüne alın-

dığında,gizli,saklı kalan şiirlerin fazla olamayacağı kesindir. Kaldı ki yeni bulunacak'Ulvî şairinin,şairin edebi kıymeti üzerinde olumlu ya da olumsuz bir tesiri söz konusu olamaz. Kısaca,keyfiyyet açısından değil de kemiyet açısından bir kıymet ifade edeceklerdir.

İncelememizde,divan metinlerinde bir kısım yerlerin yazılmamış olduğu görülmüştür.Bu yerler incelememizde düz çizgiyle gösterilmişlerdir.Bir kısım kelimeler,taarafımızdan okunamamışlardır;buyerler de sürekli nokta ile gösterilmişlerdir.Bir kısım kelimeler de okunmalarına rağmen herhangi bir anlam verilemediğinden,kelimenin sonuna soru işareti bırakılmıştır.

BİBLİYOGRAFYA

- 1) AÇIKGÖZ, Nâmık, Riyâzü's-Su'arâ, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Ü.DTCF, Eski Türk Edebiyatı Kür. Ankara 1982.
- 2) Ahdi (Bağdatlı), Gülşen-i Su'arâ, İ.Ü.Ktp.No:2604
- 3) Âşık Çelebi, Meşâ'irü's-Su'arâ, İ.Ü.Ktp.No:2406.
- 4) Bursalı Mehmet Tahir, Osmanlı Müellifleri, (Haz.:A.Fikri Yavuz, İsmail Özen), C.II, İstanbul 1972.
- 5) Gelibolulu Âlî, Künhü'l-Ahbâr, İ.Ü.Ktp.No:TY5959.
- 6) Gölpınarlı, Abdülbaki, Mevlana Müzesi Yazmalar Katalogu, C.III, Ankara 1972. /ve diğerleri,
- 7) İpekten, Doç.Dr.Haluk, Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Ankara 1988.
- 8) İstanbul Kütüphaneleri, Türkçe Yazma Divanlar Katalogu, C.I, MEB Yay.İstanbul 1965.
- 9) Kınalı-zâde Hasan Çelebi, Tezkiretü's-Su'arâ, (Haz.:İbrahim Kutluk), Ankara 1981.
- 10) Kocatürk, Vasfi Mâhîr, Büyük Türk Edebiyatı Tarihi, Ankara 1970.
- 11) Mazioglu Hasibe, Nedim'in Divan Şiirine Getirdiği Yenâlikler, Ankara 1957.

TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ

ا	A-E	ط	T
آ	Â	ظ	Z
ب	B	ع	C
پ	P	غ	G
ت	T	ف	F
ث	Ṫ	ق	K
ج	C	ك	K-G-Ñ
ح	H	ل	L
د	D	م	M
ذ	Z	ن	N
ر	R	و	O-Ö-U-Ü-Û
ز	Z	ه	H
س	S	ی	Y-I-i-î
ش	Ṣ	ء	°
ص	S		
ض	Ẓ-D		

A decorative graphic consisting of a series of parallel diagonal stripes in a light pink color, forming a wide, horizontal band across the center of the page. The stripes are arranged in a pattern that creates a sense of depth and movement.

BESMELE MANZUMESİ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Bismillâhirrahmanirrahim

Mısrâ'-ı mevzûn kelâm-ı kadîm

Şûret-i tuğrâ-yı berât-ı mücîb

Hebet-i ebrû-yı Müseyn-i habîb

Serv-i ser-efrâz-ı cemenzâr-ı cûd

Râyet-i sultân-ı diyâr-ı vücûd

Bâsı durur bâğ-ı bidâyet-i güli

Tâyir-i kudsîdür anuñ bülbüli

5 Diñle âyâ merd-i hünerver sözüm

Gûşına mengûş ola tâ her sözüm

Nokta-ı pergâr-ı dü 'âlem budur

Mebde-i cân merkez-i 'âlem budur

Nokta durur ol hurûf ey hıred

Böyle dimişler eb ü ced kılma red

Olduñ niçe noktada ehl-i vukûf

Kalbüñ olur kâşif-i remz-i hurûf

Cevher-i 'âkl u dil-i dâñaya bak

Her sühan lâya bak (1)

a 10 'Akl-ı küll oldı nağar it harf-i bâ

Nükte-i vahdet saña keşf oldı tâ

Dâne dürür hürmen-i tevhide bu

Hâl-i mu'anber gibidür müşk bû

Nehr-i 'azîm oldı o kudseyni mevc

Bâd-ı germ birle gelür fevc fevc

Perr-i hümâdur İrem uçmağına

Tâc-ı Horus oldı kadem bâğına

1) S'de ilk 9 beyit yok.

Ravza-ı cân u dile dendân-ı sîn
Tâze biten sebze-i terdür hemîn

- 15 Cezm ile bak cezmine budur 'ayân
Dâîre-i havz-ı riyâz-ı cinân

Mîm-i leb-i cûda hemân gonçedür
Bülbül-i cân giryesi ol gonçedür

Halka-i mîm içre beyâzı hemân
Halka ider çeşm-i sefîdüm hemân

Mâh-ı tamâmıyle bu bir hâledür
Gonçe dehânuñda yahûd jâledür

Oldı cihâna elifi toğrı yol
Sâlik olurlar o yola cümle kul

- 20 Şâh-ı gül-i cennet-i â'lâ budur
Mükhüle-i nergis-i ra'nâ budur

Oldı elif lâm ile hâ ism-i zât
Münderic altında ser-â-ser şıfât

Lâmı durur kayd-ı kemend kıllup
Turra-ı 'anber-şiken rûy-ı hûb

Şedde-i garrâ-yı dil-efrûzı gör
Gamze-i müjgân-ı ciger-dûzı gör

Gözlüce hâyı görüp ah eyledüm
'Abher-i şehlâya nigâh eyledüm

- 25 Zâtı durur hâlik-i kevn ü mekân
Hamdın ider vahş u tuyûr u ins ü cân

Şem'-i hayât olmağ için rûşenâ
Lâzım olupdur saña mikrâz-ı lâ

Hall ola mı 'ukde-i zât u şıfât
Fehm ide mi mümteni' -i mümkünât

Râsı durur tâze nihâl-ı İrem
Bâd-ı ezel kâmetini kıldı ham

Şüret-i rahman u rahîm dilâ
Oldı iki zülf-i siyâh iki hâ

30 Nûnına çevgân-ı sa'âdet didüm
Noktasına küy-ı melâhat didüm

Eyle nazâr gör nicedür bî-gümân
Medd ile yâ iki 'abîr ebruvân

Mîm rahîm oldı dem-i ahret
Halka-ı girdâb-ı yemm-i mağfîret

Dernek için 'Ulvî bu gülşen gülin
Uçuralum şevk ile cân bülbülin

MEDH-İ HUDÂ-YI TE'ALÂ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fa'ûlün

1 Hudâ yâ hâlikâ perver-digârâ
Şehin-şâhâ ilâhâ pâdişâhâ

Senüñ emrünüñdür kevn ü mekân hep
Kuluñdur pâdişâhân-ı cihân hep

Senüñ tesbîhüñ eyler cümle 'âlem
Perî vü vahş u tuyûr u cinn ü âdem

Senüñ çündür bu denlü nefy-i igbât
Arada mâsivâ cümle hayâlât

5 Bihâr-ı heybetüñde çarç-ı kaçre
Sipîhr-i haşmetüñde şems-i zerre (1)

1) S'de 5.beyit yok.

Meh-i nev şu'le-i nâr-ı tecellâ
Şererlerdür nücûm oldu hüveydâ

Girürler rakşa şevküñle felekler
Feleklerde semâ' eyler melekler

Muhîṭ-i kudretüñ oldukça mevvâc
Görindi 'âlem-i ervâha emvâc

Vücûda gelmek için nesl-i âdem
Yaratduñ ahsen-i takvîm ile hem

10 Kimin şâh eyledüñ kimini dervîş
Araya düşdi ıtlak ile teşvîş

Kimin eyler cihânuñ hâk-ı râhı
Virür kimine şadr-ı pâdişâhı

Hudâvendâ ki nâmuñ hırz-ı cândur
Anuñ zikri hayât-ı câvidândur

Güneş nûruñla bulmuşdur vücûdı
Hilâl-ı çarḥ ider saña sücûdı

Ufukdan gün degil şubḥ-ı şeker-hand
Şunar tûtî-i pister çarḥ için kanad

b 15 Zamân zâtuñla dirsın sen zamân yok
Münezzehsin mekândan hiç mekân yok

Yüzün gösterse sultân-ı kevâkib
Münevver olur ecrâm-ı sevâkib

Nigeh-dârende-i bâlâ vü pestî
'Aṭâ-baḥşende-i efrâd-ı hestî

Çerâğ-efrûz-ı bezm-ârâ-yı dünyâ
Delîl-i rehberân-ı râh-ı 'ukbâ

‘Abîr-âmîz-i enfâs-ı bahârî
 Kumûz-âmûz-ı kebg-i kûhsârî

20 Cihân-dâr-ı serîr-i lâ-terânî
 Hudâvend-i rahîm ü zû'l-celâlî

Başuñda kiminüñ gün gibi zer tâc
 Çenâr-âsâ el açar kimi muhtâc

Kimin İskender itdüñ kimisin Cem
 Kimin Hayder kimisin ibni Mülcem

Kanı Dârâ vü Feridûn-ı Dârâb
 Ya Seim ü İrec ü Tûrû ya Sührâb

Bu ‘âlem cümle fânî bâkîsin sen
 Kamu mahlûkdur hallâkîsin sen

25 Be-hakkı-ı hażret bu bekr ü ‘Osmân
 Kemîne kullarunñdur Âl-i ‘Osmân

Bekâ-yı zâtuña nergiz fenâ yok
 Ânâ hiç ibtidâ yok intinâ yok

Hayâl-ı zılla beñzer şûret-i kevn
 Nazar kıısuñ görünür niçe biñ levn

Bizi genc-i vişâle mâlik eyle
 Tarîk-i müstakîme sâlik eyle

Cihân luţfuñ recâ eyler senüñ hep
 Bizi dağı sezâ-vâr eyle ya Rabb

30 Yetiş ey sâkî-i bezm-i hidâyet
 Baña şun câm-ı ‘aşkı kıı ‘inâyet

Terennüm eyiesün şevk ile cânum
 Tekellüm eyiesün yine lisânım

MEDH-İ RESÛL SALLALLAHÛ 'ALEYHİ VESELLEM

Mefâ'îlün mefâ'îlün Fa'ûlün

1 Habîb-i hazret-i yektâyî bî-yâr
Karîb-i halvet-i cârâyî vü Dâdâr

Sipîhr-i hamd Ebu'l-ğâsım Muhammed
Mahall-i feyz ü nûr-ı 'aşk-ı sermed

'îzârı pertev-i mâhiyyet-i hüsn
Cemâli mazhar-ı hâşiyet-i hüsn

Ruhı mâhın añarsan mihr olur güm
Eger hâlin añarsan niçe merdüm

5 Cemâl-i pür-ziyâsıdur meh-i bedr
Haţţ-ı müşkîni oldu leyletü'l-kadr

Fesâhatla cihânda oldu efşah
Melâhatla kamudan oldu emlah

'Ayândur nergisde kühl-i mâzâğ
Beyândur 'ârızında bâğ-ı eblâğ

Nâzar kılsa eger ol kaşı pür-çîn
Olur efkênde aña Çîn ü Mâçîn

Eger 'arz-ı cemâl itse ol âfet
Düşer hûbân-ı dehre hep hacâlet

10 Haţţ ile eşher-i tahrîre-i 'anber
Nebâtât-ı zemîne didi ber-ser

'Izarıyle olup hayretde garrâ
Kaş ile münkesirdür tâk-ı Kısra

Ayağı tozını bûs eylese hâk
Olur ol demde tâc-ı fark-ı eflâk

Cihân-ı feyzsin feyz-i cihânsın
Mekân-ı kânsın vü kân-ı mekânsın

Fünûn-ı dehr ile dehr-i fünûnsın
Derûn-ı baħrsın baħr-ı derûnsın

15 Der-i deryâsın ü deryâ-yı dersin
Pür oıduñ fażl ile fażl ile pürsin

Ledün 'ilmi bilür nûr-ı Hudâsın
Nümâyân mu'cizüñ mu'ciz-nümâsın (1)

Kerem-i luṭf u kerâmet sendedür hep
Sa'âdetle sa'âdet sendedür hep

Kemân ebrûlarıñdur kâbe kavseyn
Nişân-ı tîr-i ğamzeñ oldı kevneyn

Muḳaddem cümleden rûḫ-ı şerîfiñ
Mu'ahḫardur velî cism-i laṭîfiñ

20 Vücûdı nûrıdur nûruñ vücûdı
Meh-i nev eyler ol nûra sücûdı

Cebîni burc-ı hüsnüñ bedr-i ḳadrüñ
O bedr-i ḳadr ile bil ḳadr-i bedrüñ

'Adûya düşdi ḫavf u ḫaşr-ı za'îf
İrişdi za'f-ı kuvvet kuvvet-i za'îf

Mİ'RÂC-I RESÛL SALLALLAHİ 'ALEYHİ VESELLEM

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fa'ûlün

1 Ḳurup bir gice 'ays-ı câvidânî
Şafâ bulmışdı beyt-i Ümmühânî

Nebî ğün tâze gül berg-i şükûfte
O gice olmuş idi anda hûfte

1) Ledün: "Nedün" S.

Has u hâşâkden dâmen-derîde
Lihâkında çü gönçe ser-keşîde

Çü nergis gözleri müstağrak-ı h^vâb
Çü lâle ruhları pür-sûz u pür-tâb

5 Varup nâz uyhusına çeşm-i mesti
Görürdi cân gözi bezm-i elesti

U şeb bîñ beşâret itdi be-‘acîl
Nesîm-i şubh gibi irdi Cibrîl

Yaturken bister-i nâz içre Aḥmed
Uyandı uyhudan ol ‘ömr-i Sermed

Didi ey gülbîn ü gülzâr-ı devlet
Hemîşe rûşen olsun baht-ı ‘izzet

Uyansun h^vâbdan nergislerüñ gül
Açılısun iki gül-i berg-i terüñ gül

10 Cihân oldı münevver pertevinden
Bedenden cân gibi çıkdı evinden

Çekildi bir Burâk ol şâha ol hîn
Murâşşâ‘ hem licâm u zeyn ü zerrîn

Semend-i ‘aql gibi çarḥ-ı meydân
Hümâ-yı fikr gibi ‘arş-ı cevrân

Çü rûz-ı vuşlat-ı cânân sebük-pây
Çü eşk-i ‘âşıkân âfâk peymây

Burâk ile revân oldı olup şâd
Getürdi şan ki gül yaprağını bâd

15 Ne esrâr itdi dîrsüñ halkı vallah
Ki sübhân’e-llizi esrâ bi‘abdin

any other

MU‘CİZÂT-I RESÛL SALLALLAHİ ‘ALEYHİ VESELLEM

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fa‘ûlün

- 1 Hilâl-âsâ görüdükdə benâni
İki şakq itdi mâh-ı âsmâni

Niçe dürlü tarîke yol bulurdu
Gehî tâlib gehî ma‘lûb olurdu

Niçe dürlü şeb-i seyyâlara ol
Anuñçün zât-ı ma‘lûba bulur yol

Odur mihr-i dirahşân-ı risâlet
Odur sultân-ı eyvân-ı risâlet

- 5 Odur hurşid-i gerdun-ı risâlet
Odur cemşid-i eyvân-ı risâlet

Çü levlâke li-‘ömrik taht u tâcı
Bütün dünyâ anuñ cümle harâcı

Hu‘ût-ı râyeti innâ feteħnâ
Gürûh-ı ‘askeri innâ kefeynâ (I)

Şükûhı serv-i cûy-ı kum u fândur
Nebâtı gülbin-i bustân-ı

Saňa didi Hicâz olsun diyâr
İder ‘uşşâka her dem nâle vü zâr

- 10 Cihâna pencgâhı şaldı gavgâ
Sitâra düşdi ey dil cümle tersâ

Emîr ü bârgâh-ı Li-Ma‘a’llah
Omihre sâyebân olmaz bu hargâh

Şifâhân u ‘Irak’uñ halkı müştâk
Büzürk ü küçek aña cümle ‘uşşâk

1) Kuran-ı Kerim; Al-i İmran Suresi/3. Ayet

Eğerçi toğdı ümmi anasından
Velî keşf oldu Hakkdan cümleten fenn

Tabîb-i luğflı olsa kime mâyl
Olurdı derdi dermânı zâyil

15 Anuñ mihriyle günden gitdi şafrâ
Ruğ-ı bedri komadı başda sevdâ

Şeb-i zulmet gidüp geldi o meh-ves
Halîl'e gülşen oldu şanuñ âteş

Çü Mûsî görmesem tañ mı o cânı
Beni öldürdi tîg-ı len terânı ^{şük}

O 'aşkuñ derdini nûş itdi âdem
Vücûdın mest ü bi-hûş itdi âdem

Odur râmına iden veys'i şeydâ
Ol oldu 'aşk-ı Vâmık hüsn-i 'Azrâ

20 Odur Şîrîn ile Ferhâd'a Hüsrev
Odur Leylâ ile Mecnûn'a pey-rev

Güneş mihrinden anuñ oldu zerre
Gülistân-ı cihân bir berg-i terre

O 'aşk ile olur hursîde sâyir
O şevk ile olur eflâke dâyir

Anuñ şevkiyle olur rûşenâ şem'
Niçe pervâne ol şem'e olur cem

Olur handân anuñla gönçe vü gül
O 'aşk ile gelür feryâda bülbül

25 O 'aşk itmişdürür hubânı çâlâk
O 'aşk ile gidüpdür 'aql u idrâk

Feleklerde melekler saña mâyil
Yidi kat yirde olmaz çeşme hâyil

Seher kim görine ol haddi lâle
Dökülür göz yaşı mânend-i jâle

Gülistânı ider çok kimseye yâr
Halîl-âsâ niçeye nârı gülzâr

Gören ol âfet-i devr-i zamânı
Gözine gösterür mi hiç cihânı

30 Taleb-kârân-ı ser-gerdân çü gerdûn
Şafak-veş oldu ğark-ı eşk-i hûn

Göñüller küşte-i şemşîr-i miñnet
Çekerler ğarka-ı deryâ-yı hayret

O aşka bend olupdur niçe serdâr
Niçe serdâra taht oldu serdâr

Bizi câm ile ey sâkî neşâd it
İrişdür vaşl-ı yâre ber-murâd it

Flûnden bir piyâle ideüm nûş
Ġam-ı dehri bize itdür ferâmûş

MENÂKIB-I AŞK

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fa'ûlün

1 Cihân ten-i aşk o tende cevher-i cân
Felek tûp oldu hükmi aşk çevgân

Sülûk-ı aşkda çokdur makâmât
Görinür her birinde çok 'alâmât

O olupdur menzili kûy-ı irâdet
O olupdur her biri anuñ sa'âdet

Aña meyl ü 'alâka yâr-ı şâdık
Şadâkatle nazâr kıı sen de 'âşık

5 Müveddetle dilerseñ Yâr-ı Ğâr ol
Hakîkat şadrına geç kamrân ol

Beden bir tekyedür pîr-i maḥabbet
Dil anuñla bulur irşâd u kudret

Nigâh eyile gönliñ eyvân-ı 'aşka
Nazâr kıı mesken-i sulṭân-ı 'aşka

Suḥaṅver yazup ekvâl-i 'aşkı
Ne yüzden şerḥ iderler hâl-i 'aşkı

Biri dimiş ki bir kaḥhârdur 'aşk
Cigerler yakıcı bir nârdur 'aşk

10 Añılsa nâm-ı şâh-ı 'âlem-i 'aşk
Pür eyler dilde naḳş-ı hâtem-i 'aşk

Sevâbit şanma ta'ci(?) dâğlar çarḥ
Yanup mihrüñle eyler Müşteri çarḥ

Zemîn eyler hilâl-ı ebrûna secde
Felekler 'aşkuñla vardı vecde

Değil kûh-ı gir anda görine seng
Giyüpdür egnine ḥârâ-yı ḥûr-reng

Hevâdâruñ olupdur mihr-i enver
Egerçi zerreden kapuñda kemter

15 Hıred yoluñda olmışdur fütâde
Ayaguña dil ü cân ser-nihâde

Kamu meclisde vaşluñ cüst ü cüyum
Kamu maḥfilde vaşfuñ güft ü güyum

Felek ser-geşte-i kûy-ı vişâlûñ
Melek âşüfte-i mihr-i cemâlûñ

Kevâkib şanmañuz gökde seher gâh
Tutışdı âhum ile hürmen-i mâh

Zemîn üftâde-i kûy-ı maḥabbet
Hevâ âşüfte-i bûy-ı maḥabbet

20 Ruhun mihriyle olmışdur güneş germ
Dil-i sengi o mihr itmişdir nerm

Ḳamer şevküñle yakdı gögsine dâğ
Güneş mihrüñle saçdı başa toprağ

Kemend-i zülfüñe cân oldu şeydâ
Raḳamdur defter-i dilde bu sevdâ

Senüñ 'aşkuñ virüpdür âdeme nâm
Senüñ 'aşkuñla bulur âdem ikrâm

Niçe ğam-ğîn olur ol 'aşk ile şâd
Niçe vîrâne dil anuñla âbâd

25 Nice vaşf eylesün hüsnin ḡalâyık
O hem ma'şûḳ u hem kendüye 'âşık

Çeküpdür tîr-i ğamzeñ çeşmüme mîl
N'ola ey serv-ḳadd olsa yaşum sîl

Senüñ luḡfuñla geydi şems-i enver
Ḳabâ-yı zer-keş ü tâc u mücevher

Yanup mihrüñle oldu saña 'âşık
Yakasın çâk idüpdür şubḡ-ı şâdık

Yazar nakḳâş-ı kudret şeklüñ âba
Nazar kıl şuda 'aks-i âftâba

30 GÜL-i ruhsâre-i hûbâna cân vir
O serv-kâmete âb-ı revân vir

Sebilden görmez oldu mâh u kevkeb
Deñizden ra'şsa gitdi bâddan teb

Olupdur enbiyâya hâtem ol şâh
'Aceb mi bağrına taş başa her gâh

Olupdur mihr-i dest-i kudret ol fem
Anuñçün urdılar taş çü hâtem

Şerî'at kaşrı oldu üstüvârı
O kaşruñ çâr-rükn ü çâr-yârı

35 Kitâb-ı millet ismiyle muşahhah
Mişâl-ı 'ismet âliyle müveşşah

Meded ey sâkî-i bezm-i hidâyet
Bize kevger şarâbın kıl 'inâyet

Bizi dür eyleme luğf it nazardan
Halâs eyle humâr-ı derd-i serden

MEDH-İ VUZERÂ-YI 'ÂKİL

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fa'ûlün

1 Ki şeh Mahmûd'a sevdürdi Ayâz'ı
Kulına itdürür dâyim niyâzı

Biri didi dil ü cân 'âlemidür
Kamu pîr ü cevânuñ mahremidür

Kimidür pertev-i nûr-ı bidâyet
Kimidür şu'le-i şem -i hidâyet

Anuñ vaşfında yazıldı mesâ'îl
Dağı niçe pirâhen ü delâ'îl

5 'Adâlet mülkinüñ bir pâdişâhı
 Ki iştâh olmışdı taht-gâhı
 Ferîdûn-şevket ü Cemşîd-haşmet
 Senüñdür şavlet ü Dârâ-salâbet
 Zihî Key-Hüsrev olmuş mihr-i câmi
 Çü Kîsrâ Hüsrev ü Şâpûr nâmı
 Anuñ 'adliyle her dem çün ruh-ı yâr
 İdermiş ümmetin acı ile nâr
 Zamânuñda yoğ idi cây-ı vîrân
 Meger kim hâtır-ı 'uşşâkı nâlân

10 Vezîr var idi bir merd-i 'âkil
 Memâlik zabtını itmekde kâmil
 Cihânda itmez idi fikr-i mücmel
 Her işin şu gibi şanurdu evvel
 Du'â-yı şâh-ı devrân idi virdi
 Niçe bîñ cüñdi bir tedbîri şırdı
 Cihâna virmiş idi intizâmı
 Kul itmişdi niçe mîr-i benâmı
 Şu deñlü i'timâd itmiş aña şâh
 Harîm-i bezm-i hâşş olmuşdı her gâh

HAZÂ DİBÂCE-İ NAZM-I EVVEL

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 1 Şevk-i ruh-ı yâr idüp âyîne
 Söyledelüm tûtî-i tab'ı yine
 Dâğ-ı nihânı açalum lâle-veş
 Derd-i derûnı dökөлüm jâle-veş

‘Azm idelüm gülşene nâlân olup
 Ğonçe gibi çâk-ı girîbân olup

Tâze gâzeller diyelüm gül gibi
 Başlıyalum nâleye bülbül gibi

5 GÜL demidür ‘âşık olalum yine
 ‘Âlame âvâze şalalum yine

Geliñüz zikru'llah eyliyelüm
 Kudret-i Hakka nigâh eyliyelüm

Niçe bir añmayalum sübhânı
 Niçe bir eyliyelüm işyânı

Ser-suhan-ı nazm-ı hakikat budur
 Râdde-i defter-i rahmet budur

ای بنام تو ابتدای سخن
 ابتدای سخن کر انتهای سخن
 همه خوانندن ای خدای همه
 رهبر خلق و رهنمای همه

MUKADDİME

b. Bimillahirrahmanirrahîm
Sünbül-i gülzâr-ı Kitâb-ı Kerîm

أَعْلَمُ عِلْمًا أَهْلَ سُنَّتِ وَالْجَمَاعَاتِ

وَأَصْحَى نَهْدَهُ مَلَّتْ

zümresi gürûh-ı i'tizâlûñ ufq-ı t̄âli' lerinde: a'zel-i 'azli müşâhade itmekle cümle-i mu'tezileden 'uzlet ihtiyâr idüp ve Ahkâm-ı hükkâmda dañı istiħkâm bulmaqla yine binâ' en hükemâ ile hâkim olmayup nâsih-ı tenâsuñ olmuşlardur ve rafaža revâfızı küfr-i kefereden eşedd görüp redd-i mürde-i merdûdey eyleyüp süfehâ-yı sofistâiyye akvâli ile 'amel itmedükleri gibi lâf-ı felâsûfe dañı gûş eylememişlerdür hezâr hamd u sipâs-ı bî-ğadd u kıyâs ol Hâlikü'l-cinnü ve'n-nasa ki bizi zâhib-i mezâhib-i ahlâkât eylemeyüp sâlik-i mesâlik-i necât eylemişdür **جَلَّ جَلَالُهُ وَتَعَالَى وَعَمَّهُ نَوَالُهُ وَتَوَالَى** ki dest-i meşşâta-i kudreti 'arûs-ı fıtratuñ cemâl-i cihân-ârâsını beyâz-ı gırre-i rûz-ı pîrûz ile ârâste vü şâhed-i hilkatüñ cebhe-i bedr-âsâsını turra-i şeb-i deycûr ile pîrâste eylemişdür ve turra-i tâb-nâkden haţţ u hâl gibi sirişte eylemişdür ve mühendis-i kâr-hâne-i irâdet-i bî-illeti ki atlaş-ı gerdûn-ı bûkelamûndan dest-i emr-i **كُنْ لِي كُونْ** ile gûn-â-gûn sâye-bân-ı sâye-dâr idüp bî-'imad-ı ictihâd-ı agyâr **وَلَقَعَ السَّمَوَاتِ بِثَمَرِ عَمَدٍ** fehvâsı üzre dâyim ü ber-ğarâr kıldukda tenvîr-i ibdâ'-ı **هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسُ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا** ile rûşen idüp ve tezyîn-i ihtirâ -ı **أَنَا رَبُّنَا السَّمَاءِ الدُّنْيَا بِرَبِّتِ الْكَوَاكِبِ** ile müzeyyen eylemişdür ve pertev-i şun' lem-yezel a'zam-ı qadr-i evvel neyyir-i ekber şems-i ziyâ-güster ki hüsrev-i seyyâre-gân ve hıdîv-i kişver-i sitâre-gândur târem-i çârümde şâhib-i serîr itmekle 'arşa-ı âfâkı tîğ-ı cihângîr ile musahhar ve şahn-ı 'âlemi pertev-i tal'at-münîriyle münevver itmişdür ve Keyvân-ı bülend-eyvânı ki râyet-i rütbeti evc-i burc-ı rif'ata dikmişdür nigeş-bân-ı kulle-i heftüm olmağla bâlâ-terîn-i merâtib ve vâlâ-terîn-i manâşib olmuşdur ve Müşterî-i mâh-peykeri iklîm-i sâdis-i dârü'l-każâ-i nücûmda mahkeme-i kaşr-ı müseddesde şâhib-i hükm-i hükûmet idüp nihâdende-i ifâzat-ı yümñ ü sa'âdet komışdur ve Behrâm-ı nâfiz-ahkâmı şamsâm-ı każâ-ibrâm ve

hüsâm-ı kâdr-ihtimâm ile fâris-i meydân-ı pencüm idüp hâris-
 dîvân-ı encüm eylemişdür ve Zühre-i zehrâyı ki nağme-serâ-yı
 perde-i şâlişdür muṭrıb-ı ṭabaka-i rüsûm idüp mesâmî' -i
 ervâhı neğamât-ı şavt-ı dil-âvîziyle ve zemzeme-i şavt-ı
 ṭarab-engîziyle müşerref eylemişdür ve tîr-i debîri ki
 tedbîr-i muḥarrir-i kâr-gâh-ı taḳdîr ve müdebbir-i bâr-gâh
 taḳdîrdür şadr-ı dîvân-ı eyvân-ı şânîde ḳabṭ-ı kavânîn-i
 miik ü melekût ve rabṭ-ı davânîn-i 'âlem-i ceberût ile
 defâtir-i dü cihân ma'âş-i 'ibâdînüñ kilik-i bedâyi' -nigâriyl
 mersûm ve merḳûm eylemişdür mâh-ı ğarrâ-yı bülend-rây-ı
 cihân-ârâ ki vâli-i hıṭṭa-i felek-i evveldür şeref-i eşrâf-ı
 dîvân-ı mevâlîd ve erkân-ı meḳâlîd ile maḥşûş olmışdur
 'azamet-i kibriyâsı şârik-i müşârik ü müşâri' den müberrâ
 ve celâl-i ceberûtı da'vâ-yı muḥâlif ü mu'ârızdan
 mu'arrâdur ve mi'mâr-ı luḫfı bî-dirîğ bu nüh bâm-ı
 fîrûze-fâmı muḥavvaṭa-i çihâr-dîvâr-ı 'anâşır üzre saḳf-ı
 'âlî idüp merkez-i zemînden çes̄m-hây-ı mâ'î heftümin akıdup
 naḳḳâş-ı şun' -ı bî-naḳîr-i eyvân-ı bünyân terkîb-i
 kâf u nûn üzre nevk-i hâme-i irâdet ve taḫrîr-i enâmîl-i
 ḳudret ile naḳş-perdâzlıklar göstermişdür bir pâdişâh-ı
 lâ-yezâldür ki sâhit-i memleketi semt-i tağayyür ü nefîr ü
 zevâlden maḫrûs u maşûn ve 'arşa-i bâr-gâhı ve şant-ı
 semt-i infişâlden maḫfûz u me'mûndur zihî 'azze 'azîz ü
 aḫad ü lâ-yezâl ü Ḳâdir ü Ḥâlik ki na't-ı celâl-i aḫaddiyet
 تَزَى الْمَلِكِ مِنْ تَشَاءِ ve vaşf-ı beḳâ-ı memleketi تَزَى الْمَلِكِ مِنْ تَشَاءِ
 da vâki' olmışdur
 maṭla'

بمزم خاکپریش قاف تالاب

کمرسته کله داران اطراف

'azamet-i kibriyâsı şâri' ü müşârik ü mu'ârızdan müberrâ
 ve celâl-i ceberûtı da'vâ-yı maḫâşım u menâzi' den müberrâdu
 Yed-i şun' -ı kâtib-i levḫ ü ḳalem ve münşî-i cerîde-i ḫudûs
 u ḳıdem ve mûcid-i mecmû'a-ı vüçûd u âdem ki şâni' -i
 gerdûn-ı buḳalemûn ve Ḥâlikü'l-halk-ı bi'l- کاف والنون
 dest-i ḳudret ve hâne-i ḫikmet ile mükevvenât-ı 'ulvî ve

mevcûdât-ı süflîde vâkı olan zuhûrât-ı ervân-ı laţîfe ve ta'ayyünât-ı ecsâm-ı kesîfenüñ elvâh-ı elsine-i hâl ü kâl ve şahâyif-i pür-letâyif-i mâ-fi'l-bâl-i lâ-râybi

فَتَبَارَكَ اللهُ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ ile mübeyyen ve müberhen ve çihre-zâr-ı vücûda âb-ı cûdıyla neşv ü nemâ virdükde hamd-i bî-hadd ve şükr-i bî-'add ol Hallâk-ı bî-çûn ve şâni'-i gerdûn ser-nâme-âlemi وَلَدَدِ كَرَمِنَا بَنِي آدَمِ yle mu'anven idüp nigâr-hâne-i hayâtı şuver-i muhaddisât ile münakkaş ve dil-keş itdükden sonra ve çemenzâr-ı vücûda âb-ı cûdıyla neşv ü nemâ virdükde nukûş-ı fers-i zemîni خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ طِينٍ ile müzeyyen itmişdür
beyt

Cem' olup âb u hâk ü âteş ü bâd

Oldı kudretle kaşır-ı ten bünyâd

ve gülistân-ı hayât-ı insânîde perveriş-i bâğ-bân-ı âferîniş nesîm-i zinde-gânî ve âb-ı câvidânî ile bir dıraht-ı sâyedâr ve bâlâ ve bir nihâl-i müntehâ-peydâ ve hüveydâ oldı ki kâmet-i dildâr gibi sâyesinde niçe üftâdeler hoş geçüp kesb-i hevâyile zevk u şafâ sürerler idi şîve-i refârı ile şâh-ı Tübâ ser-nigûn ve 'işve-i güftârı ile gönçe-i terüñ lâle gibi bağırı hûn idi
beyt

Ne gülbündür 'aceb kim kadd-i âdem

Bulur neşv ü nemâ demle dem-â-dem

o gülzâr-ı pür-ezhâruñ o bâğ-ı huld-ı na'îmün harîmi bahâr-ı hüsn ile şükûfezâr olup bâ-huşûş gül-i ra'nâları 'ârız-ı dilber gibi hamrâ nergisleri dîde-i havrâ gibi şehlâ niçe şehe lâ dimez idi gamze-i müjgânı cânı revân iderdi sebzeler benefşe-htağlar gibi müşgîn zülf-i nigârları şiken-i perçem gibi pür-ham gülbün-i ser-efrâzları mümtâz-kadler gibi ser-âmedlikde 'alem olmuşdur

Gazel-i münâsib-i hâl ez-güftenâ-yı 'Ulvî Çelebi

Sebz câmeyle kaçan 'arz-ı cemâl eylese yâr

Keşf olur 'aşka sırr-ı şecerü'l-ahdâr-i nâr

Bir cevânuñ ser-i zülfine giriftâr oldum
Gözüme çöpce görünmezse n'ola zülf-i nigâr

Yârsuz gönçe diken gibi görünür gözüme
Ne 'aceb gülşen olur kimine gül kimine hâr

Bir boyı serve meger sâye-veş üftâde geçer
Gözlerüm yaşu gibi oldu bulanık enhâr

'Ulvi'yem sâye-şıfat hâke düşirdi beni çarh
Dest-gîr ol baña ey serv-kadd ü hoş-reftâr

o riyâz-ı hikmet-i feyyâzuñ gül-i şeftâlûları lâle-ruhlar
bûseleri gibi ter ü âb-dâr gül-i bâdâmları merdümek-i
اولول اہصار . gibi nûr-ı tecellâ ile tâb-dâr ve şâh-sâr-ı
bî-şümâr gönçesi Mesîh -âsâ ihyâ-yı envât idüp mürde dilleri
dirgürür idi kelimâtı âb-ı hayât gibi rûha gıdâ olup kalb-i
maẖzûna şafâ virürdi ve tebessüm ü tekellümi hezâra zâr ile
terennüm itdürürdi o riyâz-ı hikmet-i feyyâzuñ cevânib-i
erba'ası eşi'a-ı envâr ile hem-vâr idi o bâğ-ı mevhebetde
mi'mâr-ı ezel binâ-yı vücûd-ı âdemiñ temeline el urup yed-i
kudretle çâr-azdâddan iki sûtûn üzre maşdûka-i âdem
ذات الصاد التي لم يخلق مثلها في البلاد bir kaşr bünyâd itdi ki yanında
tâk-ı Kisrâ alçaq ve hor-nâk ve bî-revnâk görünür idi
beyt

Ne bâğ oldu cihânda cism-i âdem

O bâğuñ cûy-bârıdur dil-i âdem

oi kaşruñ netîce-i 'aşr ve sâyir kaşrlar aña nisbet bir kaşrdı
ve ferşi 'arşa hem-tâ hâki 'anber-sâ ve ocağı dâğ-ı dilüm gibi
pür-sevdâ nârı nûr-ı tecellâ ve eşi'a-ı zülâli çeşme-i kevser
gibi muşaffâ âbı rûh-efzâ ve manzaraları pencere-i mihr ü meh
gibi mu'allâ havâsı sine-güşâ idi

Maṭla'-ı münâsib-i zîbâ

مہم زدیدہ و دل ہمچو امن پر تاب

کھی میاندہ آتش کھی میاندہ آب

o kaşr-ı bî-kusûrda bir kubbe-i 'âlî zuhûra gelmiş idi kim aña nisbet felegûñ nûh kıbâbı kimse bir kem habâb almaz idi ve ol kubbe-i mu'azzamuñ dâmeninde iki tâk-ı 'âlî hûr-veş olmuş idi her biri müsellem idi ve ol iki tâk-ı bülend-eyvânüñ her birinde künbedler gerdâna nazâr-ı çeşm-i ter salsañ levha-ı eflâkde hilâl ü necm-i seyyâre şafha-i hâkde resm-i na'lçe-i dildâr ve naqş-ı kevkeb-i yâr gibi görünürdi ve ol iki tâk-ı a'lânüñ altında dîde adlu iki revzene-i zîbâ bedîd oldı kim pencere-i mihr ü meh gibi küngüre-i mînâda bî-miğl ü bî-hem-tâlar idi bir cânibin ki medd-i başarı fezâ-yı hayâtı ser-hadd-i memâta dek gözedürdi ve bir cânibin ki sefîne-i nazarı dîde-i muhîṭ-i 'aşk içinde şu deñlü kaṭç-ı menâzil iderdı kim kebîr-i çarḫ-ı a'zamı ve kûh-ı kâf-ı mu'azzamı sadef-i sâhil-i yem gibi görürdi ve ol kaşr-ı 'âlîñüñ ve sarây-ı Hudâyî'nüñ taraf-ı şimâlîsinde dil adlu hayât-efzâ bir şeh-nişîn-i dil-küşâ îcâd ve bünyâd olındı ki cümle cevânibi manzûm olup kenâr-ı ṭurrasında

قلوب الشعرا خزائن الله

lafz-ı mersûm idi

قلوب الشعرا بيت الله

lafzı daḫı mersûm idi

Matla^c -ı zîbâ

سخن دیباچه دیوان عشق است

سخن نور باوه پستان عشق است

جهان را یادگار جز سخن نیست

خرد را کار و بار جز سخن نیست

pes ma'lûm oldı ki şî'r cümle mü'ellefâtdan eşrefdür 'alal-huşûş ki münâcât-ı kâdıu'l-hâcât ve şîfât-ı zübde-i maḫlûkât ola hamd-i bî-hadd ve şükr-i bî-'aded ol mütekellüm-i bî-şavt u hurûf ve ol pâdişâh-ı kerîm ü ra'ûfa ki dîvân-ı faẓl u ihsânüñden nevâle-i nuṭḫ u beyânı mihmân-ı insân-ı pür-işyâna baḫş ve beyt-i letâfet meşḫûn kırup ve derûn-ı şems-i âsmân-ı kelâm ve evc-i burc-ı suhan ile pür-zîb ü naqş eyledi dürûd-ı nâ-ma'dûd ol kâyim-i mescûd ü ma'bûda ki bevâdî ve hâmûnû'l-âyet-i الشعرا يتهمهم الغاوين da sîne-i 'adû-yı

kîne-h^vâh gibi târîk ü siyâh ve çün şeb-i deycûr ve kahr-ı
zulmet-i bî-nûr irişüp ve gürûh-ı nûfûs-ı şu'arâyı gûl-i
belâ-yı havâya giriftâr ve mübtelâ kılmış iken nâgâh
bâr-gâh-ı mu'allâda hurûs-ı 'arş-ı a'lâdan şimâh-ı câna
bir şadâ-yı rûh-efzâ irişüp 'ayn-ı 'inâyet-i şubh-ı hidâyet
ile me'tâlî'-i muğayyebât-ı bî-gâyâtü'l-âyet-i السر والخطيات
zuhûr-ı âftâb-ı 'âlem-tâb-ı sa'âdet-i derecâtü'l-âyet-i
الآالدين امنو وعملو الصالحيات ile sâlik-i mesâlik-i necât idüp
dârü's-selâma ve tevfi'kâta وان تجهر بالقرآن فانه يعلم الرواخلي ve
tevfi'k ü hidâyete irişdürdi

beyt

İbtidâ yok vücûd-ı zâtına hiç
İntihâ ola mı şıfâtına hiç

عز عزيز احد لا يزول

جل جليل صمد لا يزال

ve cevâhir-i şalavât-ı mu'tahharât ve zevâhir-i tahıyyât-ı
mu'kaddesât ol pûşîde-i teşrîf-i لولاك zîbende-i câm-ı
انا ارسلناك ki şadr-ı şahîfe-i nübüvvet ولكن رسول الله وخاتم النبيين
ile fûsun-ter-i berât-ı zât-ı risalet
قال النبي صلى الله عليه وسلم كنت نبيا و آدم بين الماء والطين ile müzeyyendür

beyt

نورش از مشعله پرتوقدس ملكوت

لمبضش از قائمه عرش جلال جبروت

zihî pâdişâh-ı bâr-gâh-ı مازاغ ve şehinşâh-ı taht-gâh-ı

وما على الرسول إلا البلاغ ki sancak-ı sa'âdet-i sermediyye انا نبي السيف
 mefhûmın bayrak-ı devlet-i ebedî idüp 'asâkir-i i'câziyle
 hazîz-i hâkden evc-i eflâke uruc idüp bi-şavt u hurûf
 doksan biñ kelimâtuñ mukâlemesine vukf-ı tahsîl itmişlerdür

beyt

محمد كافر نبيش هست خاكش ا

هزاران آفرين بر جان پاكش

ve sultân-ı selâtin-i kişveri risâletdür kaşr-ı belâgata
 nazm-ı tâk-ı ان من الشعر لحكمة ile rif'at ve zümre-i fusahâ-;
 şu'arâya kelâm-ı pür-nizâm-ı ان من البيان لسجرا ile ragbet vird:

nazm

Hıdmetüñle felek görür ikrâm
 Midhatüñle melek bulur ilhâm

Dehenüñdür müzeyyenü'l-aqvâl
 Suhanuñdur mübeyyenü'l-aşkâm

Ey nübüvvetüñle risâlet kavî
 V'ey risâlet nübüvvetüñle tamâm

Zât u şânuñ muṭahharîne karîb
 Âsitânuñ mukarrebîne makâm

Nâfi'-i dîn ü millet ü tâ'at
 Râfi'-i kîn ü zulmet-i eyyâm

Mevlidüñ Ka'be oldı buldı şeref
 Mevridüñ Mekke tıldı hümâm

beyt

Ey dürr-i yetim-i baħr-ı hikmet
 Yokdur ayagüñ tozına kıymet

Çeşm ü dil ü cânâ tûtüyâdur
 İksîr-i cevâhir-i şafâdur

Pür zenzeme dehr heybetüñden
Âvâze-i penç nevbetüñden

Şânuñda buyurdi Hazret-i Pâk

لولا ما خلقت الانلاك

İrdüñ şu makâma irmez idrâk
Gördüñ anı ki anda 'akl olur çâk

Ol bezm-i ziyâfetüñ nişânı
Aşhâba getürdüñ armağanı

النبي القاسم ابر لقاسم

اعتصام الوري بمقرنته

عجز الواصفون عن صفته

غزل مدح رسول صلى الله عليه وسلم

Habîbüm gerçi izhâr itdi 'İsâ fenn-i ihyâyı
Senüñ mu'ciz kalâmuñ dirgirür ammâ Mesîhâ'yı

Melâ'ik oldı huddâmuñ şeb-i mi'râcda Hâlik
Mübârek pâyına ferş eyledi 'arş-ı mu'allâyı

Leţafetde nihâl-i kâmetüñ rûh oldı anuñ çün
Hudâ halk eylemişdür sâyesiz ol nahl-ı dil-ârâyı

Ne yüzden zerre-i nâçîz imiş hürşîd fehm eyler
Cebîn-i pâküñe bakup gören nûr-ı tecellâyı

Harîm-i Yesrib ü Baḥḥâ"da vaşfuñ okıyup 'Ulvî
Ziyâret eylesün ol ravza-ı cân-baḡş-ı ra'nâyı

olsun şalavât cümle şâhâ aşhâbuña âlüñe huşûşan Sıddık u
'Ömer emîr ü ebrâr 'Osmân ve 'Alî emîr-i ahyâr

صلوات خلاتهم الفرر الزهر تضاهي شمسنا نلهم

ahâli-i suhan-tırâz ve sfâzıl-ı hüner-perdâz hüner-verân-ı
 feşâhat-şî'âr ve güher-perverân-ı belâgat-dişâr kandîl-i
 delâ'il-i nakliyye ve berâhin-i 'akliyye ile müberhen ve
 müteyakkindur ki le'âlî-i suhan gibi kıymetli gevher ü
 yevâkit-ı beyân gibi girân-mâye cevher olamaz zebân ki
 tercemân-ı dehân-ı kıl ü kâl ve tûtî-i şekeristân-ı
 makâldür ansuz terennüm-i şîrîn ve telessüm-i şekerîn
 eylemez şol dem ki geldi 'âlem-i imkâna emr-i كى ketm-i
 'ademden ayırdıvücûdı o dem suhan el-hak tıllism-ı suhan dağı
 iki kısma münkasim ve her biri bir resm ile mütesehhildür
 ol iki suhan-ı nâm-dâr-ı sihr-âşâr ki birisi negrdür ya'ni
 şol dürrer-i mengür-ı âb-dârdur ki ta'rîf ü tavşîfi bî-hadd
 u haşrdür ve biri dağı nazmdur ya'ni şol güher-i manzûm-ı
 tâb-dârdur ki lülü-yi şâh-vâr gibi bahrdan çıkmaz ve dirhem-
 dînâr-ı kâmilü'l-'ayâr gibi vezinsüz olmaz biri şafahât
 gülistânında cereyân-ı âbdan cedâvil-i enhâr gibi müselselen
 akar ve biri fuşûl-i bahâristânda hareket üzre olan nesîm-i
 seher gibi gâh eser gâh diner bu iki kısım dağı medhal-i
 hoş-ter kadehü'l-âb-ter nazm dağı bir havâ-yı dil-küşâdur
 mehebb ü memerri gülistân u büstân olsa mânend-i nefahât-ı
 Rûhü'l-kuds dil-pezir ve cân-perver müşg-i 'anberden
 mu'athtar olur neşr bir âb-ı muşaffâdur ki mecrâ vü maşarri
 şahn-ı tâb-nâk ve hâk-i pâk olsa zülâl-i selsebil misâl
 hayât-bahş u safâ-güster ve şehd ü şekerden latîf-ter olur
 havâ kim emâkin-i nâ-pâkden ve mevâtın-ı 'ufûnet-nâkden
 güzer neylese mâdde-i emrâz-ı vebâ semm-i kâtil olur âb kim
 emkîne-i müleyves ve evdiyye-i muhabbesden mürûr u 'ubûr
 ide sebep-i nefret ü ibâ ve zehr-i helâhil olur fuşahâya
 revâ bile gâye-sezâ olan budur ki terk-i mezemmet ü lâf u
 güzâf ve midhat-ı evşâf-ı hamîde ile keşf-i inşâf ideler
 suhan her ne kadar zarâfet ü letâfetle pîrâste ve kelâm her
 ne deñlü 'ibâret ü isti'âretle ârâste olsa ol kadar mü'essir
 ve okıyanlar müte'essir olur

Kemâl ehli olanlar nâ-sezâ güftârı n'eylerler
Hümâ-himmet geçenler cîfe-i murdârı n'eylerler

erbâb-ı neşr aşhâb-ı inşâ ve aşhâb-ı nazm zümre-i şu'arâdur
kısm-ı evvelüñ ahâlisi 'âmm u hâşş kısm-ı şânîñ ahâşş-ı
havaşdur

سخنست انك بر دمايه نثر و اشعار
سخنست اول اشيا سخنست آخر كار

şevk-i kelâm ve şevk-i merâm oldur ki şunlaruñ neşr ü nazmda
mâhirdür eger münşî eger şâ'irdür kişinüñ mahâret ve
kendüye himmeti bu iki tâyifenüñ lâhîlerinden olmayup

بر دمايه نثر و اشعار
بر دگر دش نه سپهر را سخن
سخن مايه سحر و السون بود
بتخصيص و قتي ك موزون بود

ve sevâlif-i zamândan şâ'irân-ı zamân ile hâzelân-ı eş'âr u
güfârıyla azhar-ı derecât idüp mecâlis-i vüzerâ ve ümerâdan
dür olmazlar ve muşâhib-i ağniyâ ve küberâdan mehcûr degildü
'ale'l-huşûş hâlâ ki muhâfazât-ı vâkı'ât-ı mâ-cereyân ve
tettebbu'ât-ı tevârîh ü muhâzarât itmiş olanlar

Genc-i 'aşk-ı yâr için vîrâne ol ta'mîri ko
'Âkil isen ey gönül takdîri gör tedbîri ko

Baş kesüp kanlar döküp cân almağa gamzeñ yiter
Hey elâ gözlümmeded lutf eyleyüp şemşîri ko

çün muktezâ-yı takdîr-i Subhânî ve iktizâ-yı rızâ-yı Rabbânî

Dil özler vaşl-ı cânânı firâk ise alur cânı
Bozar tedbîr-i insânı begüm takdîr-i Rabbânî

bu beyt mücibince vird-i lisânım oluh gûşe-i bî-tûşe-i
kanâ'atda 'uzletle karâr ve müddet-i sıhhati mansıb-ı ganîme
ve sıhhatle olan zilleti 'ayn-ı devlet bilüp terk-i kâr u

bâr ve şehriyâr-ı kâm-gâruñ zamân-ı saltanatını intizâr
 itmiş iken nigâh-ı dergâh-ı gerdûn iştibâhına inkıyâd u
 i'timâdı ve cenâb-ı sa'âdat-nisâbına intisâb u istinâdı
 olan fâris-i meydân-ı 'a'âtâ gevher-i 'ummân-ı sehâ bende-i
 fermân-ı Hudâ sâlik-i iklîm-i bekâ mazhar-ı vâkı'a-ı
 Kerbelâ dâhil-i gürûh-ı şühedâ merd-i meydân-ı rızâ
 münkad-ı şemsîr-i kazâ ya'ni cellâd-ı bî-dâd-ı zamân-ı
 bî-emân elinden bezm-i cihânda kimse var mıdur ki şarâb-ı
 hayât ile mest ola ve memât ile mahv olmaya yâ kâşâne-i
 zamânda kimse var mıdur ki vişâl-i müşâhede-i vücûd ile
 mesrûr olup 'âkıbet esîr-i ecelle şeh-mât olmaya tâs-ı
 felekde ne kadar lu'betî olsan nerrâd-ı kazâ nakş-ı murâd
 itmeye 'ömrümüz gam u tahayyül ve günümüz şem'-veş tenezzül
 ile geçmektedir

beyt

Nakşına aldanma dehrüñ ey nigâr-ı mâh-veş
 'Ömr-i kûtehle ne lâzım kayd-ı rûz-ı penç ü şeş

çesd-i şehd-i şehâdet-i zi-dest-i bî-hârdan şerbeti nûş
 idüp gam-ı 'âlemi ferâmûş itmek için bî-hûş rûy-ı pâkin
 hâke mefrûş iden şâh-süvâr-ı Burâk merhûm Turak Beg'ün
 vecâhatle Yûsuf-ı Mısır-vakar sahâvetle Hâtem-i devr ü
 rûzgâr liyâkatle muşâhib-i pâdişâh-ı kâm-gâr ve seh-zâd-ı
 pâk-nijâduñ der-i devlet şî'ârlarunda olup defter-dârlık
 hizmetinde ber-karâr u ser-defter-i zümre-i a'yân-ı kibâr
 olmuşlar idi

beyt

Hoş hem-dem idi 'ömr eger olmasa şitâbı
 Hoş demler idi geçmese eyyâm-ı şebâbı

Hoş kaşr idi kaşr-ı beden olmasa harâbı
 Cân haymesinüñ 'ömr-i dirâz oldu tınâbı

Manend-i habâb olmasa âb üzre kıbâbı
El-âye ^{اعتبر} geldi hitâbı

Hûn-ı cigeridür fukarânuñ hazer eyle
A'yan-ı zamân mec lîsinûñ câm-ı şarâbı

Olmasa mübeddel kefene cümle giyâbı
Birdür baña vallâhî şarâbıyla serâbı

'arûs-ı cihân-ı bî-gebâtdan göz yumup ve matâ'-ı kâyinâtdan
el çeküp nâme-i 'ömrlerini münşî-i ezel pâyâna ırgürüp
ve tûmâr-ı hayâtını kâtib-i ecel büküp dürüp ve mıkırâş-ı
rihletle kesüp

Matla'-ı 'âlemüñ

عالم که فرار گاه رنج و الم است
عیش و طربش سراسر اندوه و غم است
عائل تنهد بساختش رخت وجود
کایین مرحله مغزلی ز راه عدم است

bu beyt mukteżâsınca cihân-ı fenâdan 'azm-i dârü'l-bekâ
itdükden soñra gerçi bu dâ'i-i muşîbete takdîre ıstıbâr
ve kendü nevbetümüze intizârdur fe emmâ

beyt

Sensiz ben çihânı n'eyleyeyim
Ne cihân tende cânı n'eyleyeyin

diyü gâh leb-ı deryâda sefîne-i eş'âr-ı dürer-bâr ile seyr-i
kenâr-ı şehr-i vaşl-ı yâr u gâh sîne-i şahrâda çeşmi
âhûlarla hem-pâ olup hâylarla hûylarla gül-geşte-i kenâr
gâh fûlk-i felek-medâra süvâr olup bihârı geşt ü güzâr
gâh ser-ı kühsâr-ı gerdûn-vakâra çıkup bâz-ı himmetle
kebg-i hoş-reftârları şikâr itdigüm ve gülbün-i ra'nâlardan

gül-i bî-hârlar koparurken sâkıfî sîmîn-sâklar elinden câm-ı
hoş-güvâr çeküp bezm-i cihânda mey-i bî-humâr sebû keş
iderken şîrîn-dehenler bûselerinden şarâb-ı gül-nâr içüp
demleri ve 'âlemleri ğamlara ve mâtemlere tebdîl idüp
zamân-ı Hicret-i risâletden سنة تسعة وسبعين (970) de terk-i
vaţan-ı nâzenîn idicek mâmeleki hebâ ve kabâyı 'abâ idüp
yalın ayak kellesi kabâ mânend-i peyk-i şabâ beyâbân-ı
bî-pâyân-ı firâka ve şahrâ-yı bî-intihâ-yı iftirâka düşüp
bahr u berde kâni' -i huşk ü ter ve nice nehrlerden güzer
idüp eţrâf-ı cihânı gezer idüm mübtelâ-yı belâ-yı fakr u
fâka ve âlâm-ı ser-encâm ile 'alâka idüp

beyt

Yâ ilâhî dâr-ı ğurbetde bizi ac eyleme
Ac olursak ğam degil nâ-merde muhtâc eyleme

negr

diyü dünyâ-yı bî-bekâyı dilden ihrâc ve kimseye kendüyi
muhtâc ve Cenâb-ı Müsebbibü'l-esbâbdan ğayrıya 'arz-ı
ihtiyâc itmez idüm felâket-i ğurbetle bir hâlete ve miñnet-i
seyâhatle bir zillete vâşıl idüm ki ten-i pür-dâğumda olan
penbeler egnümde câme ve cefâ ve kahr ile ağarmış müy-ı
jûlideler başumda 'amâme idi hâke bakşam nukûd-ı jâle ile
gül-i gülzâr ve faşl-ı deyde berf ü yağla berg-i hazân-vâr
ve eflâke nazar kılsam kevâkib-i seyyâr ve şems-i devvârdan
ğayrı dirhem ü dinâra mâlik degil idüm ve eşkle rûh-ı
zerdümden özge sîm ü zerüm ve câ-be-câ kızarmış dâğlarumdan
ğayrı fûls-i ahmerüm yoğ idi

beyt

Haste-i 'aşkam hayât-ı câvidânı n'eyleyin
Dilde sıhhat olmayınca tende cânı n'eyleyin

Gözüm açdum ben seni gördüm cihânı görmedüm
Sen gereksin baña sen yoğsan cihânı n'eyleyin

Vuşlat-ı dildârsuz bir gülistân istemem
Şohbet-i didârsuz bâğ-ı cinânı n'eyleyin

Tutalum kim sûfiyâ BeytÜ'l-harâma gitmişem
Yâ makâm-ı gûşe-i pîr-i muğânı n'eyleyin

Mürğ-i rûh uçsa bekâ gülzârına 'Ulvî n'ola
Lâ-mekân olmak diler göñlüm mekânı n'eyleyin

bu gazel muhteşâsınca lâkin hızâne-i gayb-ı bî-'eybdan
takdîr-i Rabbânî'de melbûsât-ı me'kûlâta müte'allik efrâd-ı
insâna ki taksîm olmuş idi bu garîbe dağ her ne ki naşib
olmuş idi innâ feinnâ bî-kuşûr ve lâ-kûsûr teslîm olur idi
gâh şark illerinde seyyâh gâh garb illerinde mânend-i fellâh
seyr-i sülûkde iken nâgâh sipîhr-i bukalemûn libâs-ı
gûn-âgûnün çıkarup ebr-i siyâhdan semmûrını geydi ve zemîn-i
ü zamân ise kabâ-yı berg ü bârdan 'ârî olan eşcâr gibi
berf-i sefidde kâkumın pürîndi ve envâ'-ı vuhûş u tûyûr
igen kürklerini arkalarına aldı

Gazel-i münâsib-i hâl

İrişdi yine hengâm-ı şitâ vakt-ı çemen geçdi
Ne çâre bu demi hoş görelüm ey dil geçen geçdi

Ser-â-pâ rişte-i ten şubha-i eşkümler zeyn oldu
Bana bu hurdeyi bir dişleri dürr-i 'Aden geçdi

Dil-i şûrîdeme keyfiyyet-i hâlin su'âl itmem
Şarâb-ı 'aşk ile aldurdu 'aklın kendüden geçdi

Beni divâne-ves zencîre çekdi zülf-i hoş-bûyuñ
Bu bendi bendeñe ol halka-i müggîn-resenten geçdi

Nazar kılsañ güzer-gâh-ı baç-ı dehre sen ey 'Ulvî
Nice Husrev türâb oldu nice şîrîn-suhan geçdi

ve bu za'îf ü nahîfün bâd-ı serd ile kebûd olan cism-i
pür-derdi dahı sincâb kürklere girdi

Esüp vaqt-i şitâ bâd-ı şitâbân
Söyindi şem'-i hürşîd-i dirahşân

2b

Şitâ şâhı idüp nâgeh sebîhûn
Pür oldı 'askeriyle kûh-ı hâmûn

Nihâyetsüzdi gerçi kullı anuñ
Velîkin berf idi maqbûlı anuñ

Yasağ itdi cihân halkına ol şâh
Heves kılmaya kimse seyre nâgâh

Evinden taşra çıksa kişi ol dem
Olurdi penbeden yapılmış âdem

Şu deñlü şiddetini eyledi 'arz
İdindi herkes oda düşmegi farz

Dönüp âteş-pereste şeyh ile şâb
İdindi ocağın her kişi mihrâb

Gice gündüz idüp beytini mañbes
Günine göre kürkin giydi herkes

Velî niçe zarîf ü rind-i 'âlem
İçinden geyerdi kürki her dem

Bürûdetden çemen tıflı olur güm
Geyerdi egnine eşcâr kâkum

bu hâl-i pür-melâle gâh sevâhil-i bihârda gezüp gâh
sevâhil-i enhârda kenâr çizüp gülistân-ı 'âlemi geşt-i
deşt iderdüm Âhirü'l-emr fûrkat-ı ahibbâya døyemedügüm
gibi şiddet-i şitâya şabr idemeyüp gûşe-i külhanda mesken

ve peygûle-i miñnetde nişîmen t̄utup kesret-i halkla Ûlfetden
 ‘uzlet ve halvet-hâne-i vahdetde bî-kes ü tenhâlıkla
 ünsiyet idüp derd ü belâyı yanuma cem‘ ve sûz-ı âhı
 bezmüme şem‘ itmişdüm ve bu ğazel-i zîbâyı fakr u fâķama
 münâsib-i hâl görüp vird-i lisânum idüp okurdum

3a

Maķâmum ğuşe-i ‘uzletdür eyvân u serfîrüm yok
 Bütün ‘âlem oda yansa içinde bir haşîrüm yok

Ten-i pür-dâĝ u rûy-ı zerd ü eşk-i sîmdür varum
 Fakîrem dirhem ü dînâr ü dîbâ-yı harîrüm yok

Dirîĝâ zulmet-i fûrkatde kaldum bî-kes ü tenhâ
 Gelüp ğam-hâneme pertev şalar şem‘-i münîrüm yok

Yetîm-i eşk-i çeşmüm gibi hâk-i zillete düşdüm
 Nice yıllar durur kim pây-mâlem dest-gîrüm yok

Belâĝatle cihânuñ Hassân'ıyam ammâ
 Görüp hâl-i melâlüm şefkat eyler bir zahîrüm yok

bu karâra niçe zamân cefâ-yı rûzgâr-ı zûr-kâr bu hâk-sâruñ
 ğubâr-ı bî-i‘tibârını der-i devlet-şi‘âr hudâvendigâr-ı
 zü'l-iktidârdan bi'l-iżtîrâr cüdâ kılup

Hicründe hâk olup belin âh u zâr ile
 Şâyed gelem kapuña yine rûzgâr ile

bu maţla‘-ı cân-sitân gibi dillerde destândur her laħza ve
 her ân vird-i lisânum olmuş idi ki hicründe ki âhırı vişâl-i
 cânân olduğu gibi her zem-istânun ‘âķıbeti ğülistândur
 dil-i ‘aşık vişâl-i yârine niçe şadân ise zamâne dahı
 ‘âlem-i bahâr ile handândur

Ġazel-i münâsib-i hâl

Bitmez yüregüm yaraları işler oñulmaz
Şabr eyleyelüm çâre nedür bitmez iş olmaz

3b

Günden güne artarsa n'ola hüsn-i dilârâ
Gülzâr-ı cihânunñ gül-i ra'nâları şolmaz

Peymâne-sıfat hasret-i la'lüñle dem-â-dem
Bir dem mi geçer dîdelerüm kan ile tolmaz

Bir gamzesi fettânı bulup sevmiş o hûnî
Şanmañ ki kişi kişiye itdüğünü bulmaz

'Ulvî kulını hışm ile redd eyledi dirler
Ol şâh-ı keremden bu cefâlar umulmaz

bu 'ayândur ki 'âkıbet-i hicrân vuslat-ı cânân ve intihâyı
zemistân gülistân oluz her gamuñ sonunda bir 'âlem ve her
'üsrünñ gâyeti yüsr her hüznünñ nihâyetinde kişi hürrem olmak
mukarrerdür

Gazel-i münâsib-i hâl

Bâdenünñ olmaz humârı 'âlem-i 'aşkuñ gamı
Her şafânunñ bir gamı var her gamuñ bir 'âlemi

Hâk-i miñnet âb-ı girye bâd-ı âh u nâr-ı 'aşk
Dest-i kudret böyle tahmîr itdi cism-i âdemi

Açmışam tîğ-ı zebûnumla suhan iklîmini
Pâdişâh-ı milket-i nazmam vezîrüm Âşafî

Lebleri vaşfını tahrîr itmege cânânenünñ
Oldı dîvânümde 'Ulvî kâtib-i sırrum hafî

bir seher beytü'l-hazenden çıkup çemenden cânibe semen ü
yâsemen ile şun'-ı zü'l-minen seyrine 'azm itmiş idüm
gördüm ki kâleb-i 'âlem nesîm-i hürşîd-i meyle cânlanmış

ve cüy-bâr-ı şafâ-bahşla 'ömr-i câvidân bulmuş ve şiddet-i
deyden ağarmış gırre-mest pîre dönmişken cihân tâze cevân
olmuş envâr-ı nehâr ile 'âlem-i bahâra ve ezhâr-ı bahâr ile
çemen nehâra dönmiş ve cüyûş-ı deryâ cûş-ı şâh-ı bahârı
görüp 'asâkir-i şitânuñ yüzi dönmiş

beyt

Bahâr irdi gidüp faşl-ı şitâ gest eyle şahrâyı
Ele al 'ayş u nûş idüp pür eyle câm-ı şahbâyı

Melek-rû dilberler ile çıkup seyr eyle deryâyı
Geçür devrânını zevk eyle şehâ hiç aña ferdâyı

ol şubh-dem gördüm ki demdeme-i şavt-ı bülbülân hezâr destân
ile bâr-gâh-ı nevrûz-ı sultânîde nevbet-i pür-heybet-i
hâkânî döğülüp leşker-i şitâyı yağma için cünüd-ı bî-şümâr-ı
bahâr ile dâr u diyâr pür olmuş ve çadır çiçekleriyle
şahrâ ve kühsâr tolmış ve eşcâr-ı şükûfe-zâr ile sefid ü
sürh haymeler ve çetrler ve dürlü dürlü munaqqaş otağlar
ve hargâhlar kurulmuş ve nâ-şüküfte şükûfeler miğferlerin
geymiş ve güller siperlerin ve sûsenler kılıçların
takınmış ve Rûm ili dilâverleri gibi karanfiller kızıl
yelkenleri üzre ak perlerin sokınmışlar lâleler al
yapraklardan rengin bayrakların dikmişler ve tâze nihâller
dahı başlı başına şancağların çekmişler serverler râyât-ı
zafer-gâyât-ı şâh-ı bahârı tutup tûğlar tûğ-ı şâhîden ve
'ar'arlar dahı 'alemlerin dikmişler idi sebzeler 'asker
çerîler gibi ya'ni harbelerin omuzlarında yeñiçerîler gibi
her biri takınmışlar ve cüy-ı dil-cûlar zırhlar geymişler
ve esb-i sebük-reftâr gibi nesim-i eşhâr dahı kenâr-ı
çemenzârı tolaşup benefşeler gürz-i girânların döşlerine
urmuşlar ve nâ-resîde gonçeler yanağların burmuşlar
túrurlar idi ve 'asâkir-i ezhâr-ı bî-kıyâs gûn-â-gûn
libâsalar geymişler ve etrâf-ı gülşeni devr iden şular dahı
sîm kemerlerin kuşanmışlar ve neğisler dahı serlerine

ser-â-ser altun üsküflerin komışlar idi

Gazel

Zînet-i dehre n'ola baksa 'uyûn-ı ezhâr
 فانظرو beytini okur idi gülşende hezâr

Hâkden eyledi nergis göz açup bâğa nazâr
 Mihr içinde nite kim dâde-i etfâl u şigâr

Ak şükûfeyle dıraht oldu ser-â-ser hayme
 Kurdı ordusını şah-ı çemene şah-ı bahâr

Sûsen-i dil şeh-i nevrûza silahdâr olmuş
 Sebzler yeñiçerî serv-i sehî sancakdâr

'Ulvî'yem geldüm işigüne yüzüm sürmek için
 Hasb-ı hâli n'ola sultânuma kılsam eş'âr

ve'l-hâşıl-ı kelâm defîne-i zemistânı böyle târâc ve târmâr
 ve hazîne-i hazânı şöyle târâc ve hâk-sâr-ı bâğlarda ve
 râğlarda ve şahrâlarda ve tağlarda külçe külçe Tikyanosî
 altunlar ve kucak kucak sîm-i hâmlar dökilmiş yatur ve
 vâdîlerde bevâdîlerde berfden kâkumlar ve pâre pâre
 sehâbdan deste deste semmûrlar bırakmışlar idi ve elmâs-ı
 yahdan cûylar dahı cevâhir-i bî-kıyâs yüklenüp çekerler
 idi ve top-ı tâb-ı âftâba karşı karar idemeyüp ayak karada
 koyup firâr iden hayl-ı bakıyye-i serref kılâ'-ı zâtü'l-burûc
 bedenlerinde olan dâdebân belki seyyâre-gân-ı heft âsmân
 gibi câ-be-câ üskûb-ı cibâl-i 'azîmet kullelerinden
 ganâyim-i bahârı seyr iderler idi ve enhâr-ı kûhsâr dergâhı
 şah-ı enhârı penâh itdiği çün dahı uçurumlardan uçup ve
 kendülerin taşlardan taş urup muttasıl kaçup kaçup etrâf-ı
 gülistâna gelürler idi fezâ-yı gülistânı gezerek bu hâlete
 müşâhede iderek bir cây-gâh-ı zîbâya bir makâm-ı 'işret-efzâya
 uğradum ki bezm-i revâhda sohbet-i râh idüp mişbâhı sabâha

çıkarup yârân-ı bâ-şafâ gibi ve 'işret-i şeb-ânedeki kiminüñ
 elinde câm-ı şarâb kiminüñ gözleri mest-i harâb olmuş
 ihvân-ı bâ-vefâ dağı gül-fâmle şarâb-ı şebnemi nûşda
 muṭrib-âsâ bülbüller dağı cûş u hurûşda âb-ı muşaffâlar
 dağı cûşda gül-i ra'nâları ise nevâ-yı bülbülân gibi gûşda
 yâsemenler ise gûşe gûşe nihâl-i bâğı der-âgûşda 'aşk-ı
 bî-cân ise ten-i bî-cân-ı 'âşıkân gibi bîhûş hayret divârına
 dayanmada lâleler dâğ-ı 'aşk ile yanmada idi

beyt

Kurmağ için husrev-i gül meclisi
 Yakdı çemen meş'ale-i nergisi

Aldı ele câm-ı meyi lâleler
 Nukl-ı şarâb oldu meger jâleler

bâd-ı şabâ berg-i güller ile raḡs u semâ'da yârân-ı bâ-şafâ
 ise zühd ü takvâ ile vedâ'da

Gazel-i münâsib-i hâl

Bu âh u zâr ile bu çeşm-i eşk-bârı göre
 Ne cevri ider bize billâh rûzgârı göre

Çemende 'ayş idicek demdür irdi çün nevrûz
 Giceyi gündüze katup gelen bahârı göre

Bize ne çetr-i hümâyun gerek ne naḡş-ı bisât
 Fezâ-yı sebzedeki sâye-i çenârı göre

Ḥabîbe meskenetin 'âşıkun temâşâ kıl
 Hezârun ol güle itdügi i'tizârı göre

Terennüm eyledi bülbül tebessüm eyledi gül
 Niyâz-ı 'âşık ile 'işve-i nigârı göre

Bu demde bâdeye tevbe iden peşîmândur
 Elinde lâlelerün câm-ı hoş-güvârı göre

Şalâh-u zühdini billâhî 'Ulvî'nüñ seyr it
Şarâba tevbeler itmiş şu yâdigârı göre

5a şahn-ı çemenzârı bister-i rengîn ve köhne destârı bâlîn
itdükde çeşm-i hûn-âb cilve-gâh-ı h^vâb olıcağ merdüm-i
dâide-i nâ-bînâ 'âlem-i rü'yâda hem-ser-i çarh-ı berîn ve
reşki nigâr-hâne-i Çîn mânend-i hayyâm-ı gerdûn-ı bûkalemûn-ı
zafer-makrûn bir otâğ-ı Hümâyûn bir bâr-gâh-ı gerdûn-iştibâh
temâşâ eyledüm ki gözler görmemiş idi ve gûş-ı hûş-ı cân-ı
medhûş bir kûs-ı devlet-i kâm-gârî ve nefîr-i nevbet-i
şehriyârî diñledüm ki kulaklar işitmiş degil idi

beyt

Hüsn efsûn olduğınca kaç^c ider zülfini yâr
Giceler kûtâh olur geldükce eyyâm-ı bahâr

ve huddâm-ı encüm ihtişâmle tolmış bir taht-gâh-ı felek
iştibâh gördüm ki âsmân-kadr-ı âsmân gibi â'lâ ve sipihri
serîr-i sipihr gibi bâlâ idi mihmân-ı h^vâb mihmân-hâne-i
çeşm-i pür-âbdan şehriyâr-ı zü'l-iktidâr 'azîmet-i
dârü'l-karâr idüp mürğ-i cânı emkine-i ervâha şayerân ve
devlet-i dünyâsı salţanat-ı 'ukbâya revân ve bûlbül-i
kuds-âşiyân gibi mürğ-zâr-ı sinândan yaña perrân olıcağ
uyhudan uyandım ve hayret dîvârına şayandım bu hayretde iken
bu gâzel-i cân-fezâyı okurdum

5b Vâkı'anda gice bir dilber-i ra'nâ gördüm
H^vâbdan gözüm açup kendümi şeydâ gördüm

Hâk-i zilletde gedâyân ile yeksân olmuş
Niçe Husrev niçe Sencer niçe Dârâ gördüm

'Aşk-ı gülzâr 'aceb gülşen imiş kim anda
Bûlbülü lâl bulup gonçeyi gûyâ gördüm

Görmedüm kadd-i bülendüñ gibi bir tâze nihâl
Bâğ-ı 'âlemde nice serv-i dilârâ gördüm

Var ise 'Ulvî-i dil-hastedür ey gözleri mest
Der-i mey-hânede bir 'âşık-ı rüsvâ gördüm

yâ Rabb bu ne hâletdür 'aceb bu ne hikmetdür diyü dil-i
pür-efkâr ile biraz efkâr idüp turur iken ve şabâya karşı
sîne-i pür-kînemi açup ve bir dıraht-ı sâye-dâr gölgesinde
hoş geçüp oturur iken bir merd-i kâmil ve merdüm-i 'âkile
düş oldum ve bu ma'la'-ı zîbâyı okuyup didi kim

Cihân mülki vücûdum gibi bî-bünyâd imiş bildüm
Süleymân olsa da soñı ber-bâd imiş bildüm

Şâh-ı 'âlemsin tütalum kim senüñdür kâyinât
Çâre ne esb-i ecel âhîr düşürür şâhı mât

vâriş-i tâc u taht şeh-zâde-i cevân-baht hazretlerine irsâl
içün tahtîr ve taştîr olunan nâmeleri berk mişâl ra'd-
isti'câl semend-i bâd reftârlara süvâr olan ulaklar işâl
itdüklerinde

Eyâ şehriyâr-ı sa'âdet kıbâb
Sikender-mehâbet Süleymân-cenâb

Selîm-i cihân-dâr-ı vâlâ-güher
Süleymân-sa'âdet Nerîmân-hüner

Ra'iyet-nüvâz u mürüvvet-şi'âr
Şeh-i hak-güzâr u şadâkat-diğâr

Hümâ-sâye meh-pâye gerdûn-serîr
Revâdur olursa cihâna emîr

Neye emr iderse emâret anuñ
İtâ'at bizümdür işâret anuñ

Şağında Keyûmerş ü gurrende-şîr
Zebûndur elinde hezâr Erdeşîr

Murâdudur i'lâ-yı İslâm u hak
Degil mâl eger olsa ber nüh tabak

Medh-i Resûl ve Cihâr-yâr-ı güzîn ve Pâdişâh-ı İslâm
şunlar ki neşr ü nazmda mâhir eger müñşî eger şâ'irdür
cümle aşhâb u tabâyi' ü mü'ellefâtunda Hallâk-ı mükevvenât
ve mu'ciz-i mevcûdat nu'ûtından soñra ulû'l-emr medhine
şürû itmişlerdür hâlâ pâdişâhımız ki Zillullâh-ı fi'l-'arzdur
kâffe-i nâsa du'â-yı imtidâd-ı 'ömr-i devletleri farzdur
huşûşan şehriyâr-ı zû'l-iktidârumuzuñ meddallâhi 'ömrü
nişân-ı na'l-ı semendleri şâhed-i memâlike çeşm ü ebrû
pür-ham-ı tûğ-ı bülendleri 'arûs-ı zamâneye gîsûdur zihî
sultân-ı selâtin-i 'âlem-i tîn ve Hudây-gân-ı esâtin-i
rûy-ı zemîn ki Kahramân-ı şîr-efgen-i pîşe-zâr-ı Ündûlis
zâbit-ı sür-i Tilimsân ve hıttâ-i Tûnis hâkim-i husûn-ı
Kırvân ve Kazan ve Trablus kâdir-i cezâyı Cezâyir ü cezîre-i
Kıbrıs kevkeb-i tâbende-i Kevkebân-ı Sühyî-i Yemen mâlik-i
memâlik-i San'a ve Seb'a ve 'Aden âftâb-ı cihân-tâb-ı
tamâm-ı Habeş ü Sûdan kâbız-ı harâc erlü Eflâk u Boğdân
hân-ı hânân-ı Mâveraü'n-nehr ü dest-i Kıpçak ser-i serverân-ı
Mışr u Dımışk-ı Irâk şehin-şâh-ı şâhân-ı Buhârâ ve Rûs ve
Çeh cihân-bân-ı bânân-ı Beç ü Engirüs ü Çeh mecma'-ı
nukabâ-yı maşrik u mağrib melce-i şürefâ-yı Kuds Baḥḥâ ve
Yeşrib zâbitü'l-Haremeynü's-şerîfeyn nâzır-ı ravza-i pâkî
Seyyidü'l-'âlemin pâdişâh-ı bahr u ber şehriyâr-ı zafer-
rehber a'ni'netice-i silsile-i pâk-i âl-i 'Osmân gül-i
gülzâr-ı devlet-i saltanat-ı Hân Orhân şâhbâz-ı dest-i
niyâz-ı Gâzî Murâd Hân-ı zamân kevkeb-i baht-ı sa'îd-i
Yıldırım Bâyezîd Hân nihâl-i bâğ-ı ümmîd-i Meḥemmed Hân-ı
hânân maksûd-ı rûh-ı revân-ı Murâd Hân-ı kâmrân dür-i
deryâ-yı recâ-yı Sultân Meḥemmed Hân-ı devrân nûr-ı çeşm-i
pîr-i merhûm-ı mazlûm Şeh Bâyezîd-i bü'l-ihsân ḥâsıl-ı
cevher-i 'ömr-i girân-mâye-i Hân Selîm-i şâhib-kırân vârişi
saltanat-ı kâhire-i Sultân Süleymân Hân erşed-i evlâd-ı
îcâd-ı hân-ı cihân Selîm-i Sâni' sâye-i Yezdân âftâb-mekân
Mesîh-zebân Husrev-sitân u zafer-'Unvân sitâr-ceyş ü

şehâb-ı sinân şehâ-sihâm u hilâl-kemân cihân-küşâ ve
 memâlik-sitân sebük-rûh u girân-ihsân bezm-gûy u suhan-
 gümân Müşterî-tedbîr ü Tîr-debîr Keyvân-eyvân u gerdûn-
 serîr bisyâr-dân u endik-sâl sa' d-ikbâl u hûb-hişâl
 Sidre-kıyâm u Behrâm-gulâm hümâ-sâye semâ-pâye Gührâsb-rezm
 ü Güştasb-bezm hâkim-i rub' -ı meskûn şâhib-i vaqar u sükûn
 ğıyâs-ı devlet ü millet halîfe-i bülend-himmet sultân-ı
 selâtin-i esâtîn şehriyâr-ı kerîm pâdişâh-ı halîm mâlik-i
 tab' -ı selîm Hazret-i Hân Selîm-i şânî-i cihân nizâm-ı
 intizâm-ı kişver-sitân bâ'is-i mâlikü'l-memâlikü'l-hâkâniye
 vârisen ba'de vâris Hazret-i Sultân Selîm-i şânî
 e'azzallâhü sultân ve refe'a kâdr ü şân çün kemân-ı murâdı
 kabza-ı dest-i sa'âdetde ve hadeng-i ümîdi nişâne-i devletde
 gördüm حفظ الله عن الاثام والحوادث

Devründe ser-nigûn ola düşmenlerün şehâ
 Âb-ı revân içindeki 'aks-i nihâr-vâr

Koştantiniyye bir felek-i burc-ı iftihâr
 Sultân Selîm içinde anuñ mihr-i tâb-dâr

حَرَّتِ اللهُ اَوْلَادَهُ وَطَهَّرَ اَعْمَالَهُ وَالْحَمْدُ لَ اَهْلِ الْحَمْدِ

Matla' -ı mihr-i suhandan görinen tâlî' -i sa' d
 Vaşf-ı sultânı beyân itdi tamâm ammâ ba' d

El-kışsa

bir gün bu fakîr-i hakîr-i kesirü't-takşîr a'ni felek-i
 sifle-perver cefâsına mazhar'Ulvi-i kemter bu fakîr-i
 hakîr kendü vîrânemde ve 'uzlet-hânemde enîs-i hasret-i
 cânân celîs-i miñnet-i hicrân olup fenâ-yı rûzgâr-ı
 zûr-kâruñ mülâhazasıyla bu beyti vird-i zebân idüp

صحنه من زغیره شرکاست

زغیره من زغیره شرکاست

dil ü cânı şalâha mu'tâd itmek için itdügüm 'işyânı yâd
 idüp eşk-i dîde-i giryân ile sûz-ı âh-ı pür-duhân ile
 şafha-ı hâki ve çihre-i eflâki ihâta itmişdüm ve niçe

yıllar dağı nefis-i emmâresin mevâni'-i hevâ ve hevesden
 ıslâh ve tıfl-ı câna bedâyi'-i ma'âni -i kelâmı beyân ve
 izâh için kesb-i ma'ârifî nakd-i 'ömrin şarf-ı meşârif
 idüp veniçe giceler hem-çü pervâne yana yana suhte-i
 şem'-i tâli'-i dîn ve me'tâli'-a-ı 'ulûm u fûnûnda mânend-i
 çerâğ bağı yağın eridüp ve çerâğını şubha çıkmag için
 nergis-i pür-jâle gibi gözleri nûrın döküp Medâris-i
 Semâniyye'nüñ riyâzet-hâne-i hucerâtında mekîn ve zâhidân-ı
 şavma'-a-nişînân gibi niçe erba'în çeküp hizmet-i mevâli-i
 'izâmda şeref-i mülâzemetle taşşîl-i merâm itmiş idi

beyt

الموت كأس وكل الناس شارها
 والقبر باب وكل الناس داخلها

lâkin bu beytün mefhûmınuñ vukû'-ı benüm haqqında râstdur
 diyü akrân-ı zamâna ve hem-kârân-ı devrâna tefavvuk
 göstermemekin eyyâm-ı 'ömrini ğam u tahayyül ve müddet-i
 hayâtını şem'-veş tenezzül ile geçirüp bu hâl-i pür-melâl
 ile bir şubh-dem bî-kes ü bî-reh-nümâ piyâde ve tenhâ
 ola ki tefrîh-i hâtır kesb olına diyü germiyyet-i rûz-ı
 nevrûz-ı pîrûz idi

Ġazel-i cülûs-ı münâsib-i hâl

Dil harâba varıyor sîneye cânân gelsün
 Şehri hâlî komasun tahta Selîm Hân gelsün

Çihre-zerd itdi büt-i ğam bizi sâkî demidür
 Neş'e-i bâde ile beñzümüze kan gelsün

Künc-i miñnetde dil-i hastamuzuñ hâlini sor
 Nefesünden ten-i fersûdemüze cân gelsün

Hâne-i dilde hayâlâtuñ ile eglenelüm
 Bezm-i hâş eyleyelüm hücreye yârân gelsün

Bir varak kâğıd ile 'Ulvî'yi mesrûr eyle
 İltifâtıñla şehâ bendene 'Unvân gelsün
 bu gâzel-i cân-sitânı diyücek bir merd-i 'âkil dûş oldu
 didi kim zamân-ı 'ömrini yok yire hebâ itmekden ise tab'-ı
 dürer-bâruñdan zuhûra gelen elfâz-ı güher-nisârı eger nesr
 ü eger nazmdur bir yire derc idüp zamân-ı bî-amânda senden
 bir eser kalsun diyücek

Maṭla'

Melûl olma bir ümmîd bulmaduñsa necâh
 Kaparsa bir kapuyı nicesin açar Fettâh
 Ey 'Ulvî eger bûs idersem leb-i yâri
 Olurdu benüm cilve-gehüm 'âlem-i ervâh

bu maṭla'-ı zîbâyı okuyup ve kendü kendüme nidâ itdüm ki
 ey müstemend-i haste ve nâçâr-ı zâr u hazîn v'ey derd-mend-i
 bî-kes ü tenhâ vü gûşe-nişîn niçe bir hürmen-i 'ömrini
 havâyâ virüp hâsiluñ hebâ idersün gel imdi tab'ıñı metâ'-ı
 nazma harc idüp cihân fânî dünyâda bir eser ko ki erbâb-ı
 nazma harc idüp cihân fânî dünyâda bir eser ko ki erbâb-ı
 nazm u aşhâb-ı hüner katında mergûb u maṭlûb ola hâşılı
 bu dil-i bîmâr-ı zâr biraz esfâra varup didi kim bu zamânda
 tâlib-i 'ilm olan kimesne şî're heves idüp halka melâmet
 olmadansa râh-ı şugle sâlik olup hidâyet-i Hak'la menzîl-i
 maksûda irişüp selâmet olmak yegdür bâ-huşûş الشعرا يتبعهم الغاوين
 kelâm-ı bî-çündür bununla 'âmil olup mecâziyye-i dünyâyâ
 mânend-i hûk düşmeyüp ni'met-i hakîka-ı 'ukbâya vuşûl
 bulmak şükürin istemek gerek bu hâl ile dil-i şûrîde vü
 şeydâ beyâbân-ı cehlde gûl-ı hevâdan nefret idüp peygûle-i
 şuglde vuhûş-ı 'uzlet ile ülfet eyler iken hâtif-i gaybîden
 gûş-ı câna bir nidâ-yı rûh-efzâ irdükde didüm ki

الا للذين آمنوا وعملوا الصالحات

a bu kelâm-ı Rabbânî'yi ve elfâz-ı Yezdânî'yi istimâc ile semâc idüp Hicret-i Nebeviyye'nün tokuz yüz yetmiş dördünde evvel rebîc'inün ğurresi idi

Ġazel-i cülûs-ı Sultân Selîm Hân

Sa'âdetle gelür sultânımız şâh-ı cihân oldu
Bihamdillâh yüzi güldi cihânun ğülsitân oldu

Resûl-i Hak vücûda geldügi mâh-ı mübârekde
Hilâfet tahtına geçdi şeh-i şâhib-kırân oldu

Feleklerde melekler zümre-i insâna dirler ki
Ne hoş devr-i zamân oldu ne hoş emn ü emân oldu

Bahâr irdi açıldı ğonçe-i ra'nâsı dünyânun
Aĝarmış pîre dönmüşken cihân tâze cevân oldu

Bihamdillâh seni gördi 'adâlet taht-ĝâhından
Murâda irdi 'Ulvî devletünde kâm-rân oldu

ve kaşr-ı hümâ-sâye-i 'arş-âsâya ve cülûs ve vüzerâ-ı
'âlî-kadr ü 'Utârid-naẓîr ve 'ulemâ-yı münşerihü's-sudûr
u rûşen-zamîr dest-i şerîfden bûs ve el-çiyân-ı ekâsire-i
'Acem ü Rûs-ı Urûs dahı mübârek bâd diyü rikâb-ı 'adl ü
dâdlarına ru'ûs koyup hâkden eflâke çıkınca simâh-ı semek
ü simâk pür-demdeme-i nefîr-i kûs olmuşdur

Muhammed-hulk u Yahyâ-zühd ü Mûsî-sıdk u 'İsî-dem
Süleymân-mülk ü Âsaf-re'y ü Hızr-ilhâm u dîn-perver

20b zihî pâdişâh-ı dîn-penâh ki vücûd-ı laţifleri kâleb-i
insâna rûhdur şandûk-ı zemîn ü âsmân ihsânıyla pürdür
nişân-ı na'l-ı semendleri şâhed-i memâlik çeşm ü ebrû
pür-ham-ı tûĝ-ı bülendleri 'arûs-ı zamâneye ĝîsûdur bir
hudâvendigârı ra'ıyyet-nüvâz u mürüvvet-şî'ardur ki
zamân-ı saltanatlarında kimse kimsenün elinden dâd u

feryâd diyü âh eylemez meger ki bezm-i rezminde kûslar
ve nakkâreler döğülüp ve nefîrler çalına tâ ki nâle vü
efgânları tâs-ı 'illiyîne irişe ve bir şehriyâr-ı hakîkat-
güzâr ve 'adâlet-disgârdur ki devr-i emâretlerinde kimse
kimseden kan idemez meger kim bezm-i rezminde şurâhînûñ
eşk-i pür-hûn ile dest-i sâkîde mey-i erguvân ile mâl-â-mâl
olmuş sâğar-ı gül-gündan cür'â-veş bir iki katre mey rûy-ı
zemîne döküle

زرد طل کران بن ده ک من
کرفتار عشقیم اسیر امن

ol zâr-ı hezâr ile tolmış mürğ-zârda ol hezâr mürği zâr
iden gülzârda

Gelse ruh-ı gül-gûn ile meydâna piyâle
Âteş birağur mezra'-ı cânâna piyâle

Pertev şalıcak bezmimize şu'le-i meyden
Rağbet komadı mihr-i dirahşâna piyâle

Leb-ber-leb olup la'l-i leb-i yâr ile her dem
Yok yire girer korkum odur kana piyâle

İçdükde bize sâkî-i gül-çihre tolılar
Meclisde döner ol gül-i handâna piyâle

Yetmez mi diyü meclise revnak ruh-ı sâkî
Yan başı gelür şem'-i şebistâna piyâle

Bir bendesidür halka be-gûş ol şeh-i dehrûñ
İklîm-i 'adâletde emîr-âne piyâle

Gördükça anı kaynasa kanum n'ola 'Ulvî
Bâ'is olur eltâf ile ihsâna piyâle

bu gâzelüñ mefhûmı levh-i dile mersûm olup hâtır-ı 'âtıra
arzû-yı isti'tâd u hîdmet-i ziyâret-i üstâd hutûr idüp

Bâğlar medresedür güller aña dâniş-mend
Bülbül-i suhte bir oñmaduk âvâre levend

Bülbüller varak-ı gülden sebak-ı 'aşkı okımağda hezâr
destân-ı ye's ile Gülistân u Bûstân'ı ezber kılmakda
bâ-huşûş ki حب الوطن من الايمان deryâsı cûşân ve peder ü
mâder ü birâderlerüñ dahı kullâb-ı maħabbetleri dâmen-
keşân olup

İki yanında güzeller şalınur her yoluñ
Ne güzel yollar olur yolları İstanbul'uñ

Haydarfîler gibi 'aşkıñda şoyunduk cânâ
Tavk-ı sîmin idelüm boynumuza şal koluñ

Tâze dâğum var iken eskisine bakmaz o yâr
Yeni mangır çıkıcağ eskisi geçmez puluñ

Halka-i zülfüñe çün halk-ı cihân bende geçer
Boynı bağlu kılıyam cümlesinüñ ben kuluñ

Bir ayağ ile dil-i 'Ulvî'yi bî-hûş itdüñ
Vay eger pâdişehüm böyle yürürse toluñ

lb

bu kelâm-ı cân-sitânı vird-i lisân idüp ol an vaţan-ı
aşlî cânibine revân oldukça ayak ayak tayy-ı merâhil ve
konak konak kat'-ı menâzil iderek keşti-i hayâtı baħr-ı
ümîdden feyz-i murâdâtdan şahil-i necâta irgüricek mesken-i
vîrâneye duhûl ve gûşe-i ğam-hâneye vuşûl bulduğumda âyâ
bu ħakîre bir dest-gîr bulunur mı yoksa

اینای زمان لاغ زمانه ایست

ك هرکس خود گرفتار است

bu söz ile 'âmil olup bu zelîl ü 'alîl ħâk-i mezelletde
felâketle 'ömr geçirüp diyü cânib-i cenâb-ı Rabbü'l- izzete
müteveccih iken bir cevân-ı pür-tedbîrden bu naşîhat-âmîz

muktezâsınca şevk ü zevk ile istimâ' itdüm fi'l-vâki' t'âli'-i mü'sâ'id-i dost sa'âdet ise sâ'id-i şavbet peymâne-i ihsânları rahîk-i taḥkîk ile tolı ve meclis-i 'ahd ü peymânları ni'am-ı keremle memlû re'y-i 'âlem-ârâları küşâd-ı mu'âkîd-ı umûr ve âyîne-i zamîrleri cihet-i meşâliḥ-i cumhûrdur 'ömrümüz ğam u tahayyül ile geçmektedir ve bir şân-ı 'adîmü'l-misâl bâb-ı sa'âdet-me'âblarına ve âsitâne-i devlet-âşiyânelerine istinâd u intisâb itdüm ki ekser-i halk-ı 'âlem nevâle-bende-i sofrâ-ı ihsânı ve nice biñ âdem behre-mend-i elṭâf-ı bî-girâni olmışlardı ol zâtü'l-kerîmü's-şifâta dâniş-mend olup ve dâniş-mendlikde bi'l-istiklâl mülâzemetleri ḥıdmetleriyle mesrûrû'l-bâl ve müreffehü'l-hâl olduğdan sonra cümle maḥdûruñı ḥarca ve cemî'-ebyât u eş'ârüñı bir yire derc idüp pâdişâh-ı 'âlî-şâna lâyıḳ bir tertîb-i dîvân ile ki ihsân-ı sultâna maḥzar olup cihân-ı fânîden dârü'l-beḳâya giden senden bir eser ḳalsun diyü buyurmuşlardı

چه خوش باشدك بعد از انتظاری

بآمدش رسد امید وادی

bu cem'iyet-i eş'ârdan gerçi ğaraż 'uyûb-ı ahvâli izhâr ve kusûr-ı a'mâli eş'ârdur akrân-ı zamân ve hem-kârân-ı devrân üzerine tazarru' göstermek idi zikr-i ḥüsn-i mü'essiri ve menâḳıb-ı mefâḥiri zamân u ḳalem ve ḳalem-i nihân ile ve taḥrîr u taġyîr-i beyân ile müyesser degildür ba'edel-istişâre ve'l-istiḥâre من الحاكم الشريعت النبوية

بالاستحقاق من الخلاق على الاطلاق والاستخارة طيب المنصر المركب كريم المنصب والمنتسب شجرة
فضل اغصانها علم يهديها ارض المروة وثمرتها عقل يشفيها ماء الفتوة غرض طلعه نظير وليس له
نظير له خلقه كنسم الاسحار على صلحاة الاتوار

صدر العلاء في زمن سلطان الممالك منجى الضعفاء عن ركات الممالك في جميع المسالك اعنى استادى
وسيدى ومولاي وسندى وباعث دولتى وسببى ومؤدب ادهى حضرت اطاء الله كطول يده بالمطاء المخجل
البحر الخضم بفضلها والماديات بهر و سخائه فليخضم السلالة دون سريره كخضوع وجه الارض دون
سمائه مادامك مقده مائة لياالى و ايام منتج نتايج شهور وعوام وخرچنك قضاياى قضا متضمن و
موضوعه ارادة خدای حكيم منعم و مشتمل محموله مقدرة الاحكام

evvelâ cevher-i her-zât-ı kerâmet mâhiyyetlerine ikbâl ü devlet 'arz lâzım ve 'ömr-i devletleri devr ü teselsül gibi 'adem-i intihâ müstelzim ola hağ bu kim kâmet-i ser-efzâları gülşen-i râz-ı hağikatde serv-i âzâde ve cûy-bâr-ı tab'-ı mümtâzîleri ki küdürat-ı televvünâtdan sâdedür

غزل بی نطق عربی مدح ملا چلبی از کتتہای علوی چلبی

امام اهل کرم سرور صدور کرام

محمد اسم و عمر عدل عمده اسلام

دم مروح او مرهم دل معلول

عطاء او مدد حمد کردگار سلام

سواد عرصه او دوده مسالک ملک

هواء درگه او مورد حصول مرام

سعود طالع او اسعد سعود سیاه

کلام طاهر او مالک ملوک کلام

دل مطهر او سر روح را ملهم

دم معطر او اهل علم را احکام

ملجہء ارباب مکارم والمعالی مرجع صناید الاکابر والاهالی حرّس الله اولاده واهواله وطهر اعماله
واصلح احواله والحمد لاهل الحمد

çün şî'r-i murâdı kılâde-i devlet-i gerdûn-şîkârunda ve ğazâle-i ümmîdi bend-i kemend-i taht-ı sa'âdet-âşârunda fi'l-hâl pây-ı 'uzleti dâmen-i vahdete çeküp mişâl-i bî-mişâl emr-i şerîflerine imtisâl için tab'-ı dürer-bâruñdan zuhûra gelen elfâz-ı güher-nişârı eger neşr ve ger nazmdur bir yire derc idüp senden bir eser kalsun diyücek devât-ı hürşîd-mişâl ve hâme-i çün-hilâl ile taħrîr ve taştîre mübâşir olıcağ bast-ı bisât-ı inbisât ile nazm-ı nizâm-ı

23b

intizâma başlayup cevâhir-i zevâhir-i eş'âr-ı dürer-
 bârumda sezâ-vâr u şehriyâr nice kaşîde çün 'aşîde ve
 hayli bî-bedel gazeller bir yire belâgatle cem' idüp suâtür-
 nazmumu bezm-i feşâhata şem' itdüm dil ü cânâ işâret ve
 beşâret olduğı gibi ebyât-ı dil-küşâmı ve eş'âr-ı cân-
 fezâmı bir yire tertîb-i dîvân idüp hurûf-ı teheccî Üzre
 müretteb itdüm hazret-i şâhib-kırân-ı zamân ve hâkân-ı
 cihân zübde-i evlâd-ı 'Osman Kahramân-heybet Cem-haşmet
 Cemşîd-satvvet Ferîdün-fer İskender-der Hızır-çal'at
 İlyâs-haşlet Sultân ibni Sultân vâris-i taht-ı Süleymân
 hâkim-i ins ü cân Sultân Selîm Hân bin Süleymân-ı zamân ki

'Aceb mi olmasa ağıâr sensüz

Diken gülsüz degildür gül dikensüz

24a

ammâ şadr-nişînân-ı mahfel-i idrâkûñ hâtır-ı idrâkine
 pûşîde olmaya ki bu kallîlû'l-biğâ'ate ve ş-şınâ'ate ve
 'ale'l-kudreti ve'l-istiğâ'atı keşret-i cem'iyet-i dîvânınd
 şanâyi' -i şî'riyye ve bedâyi' -i nazmiyyeden ğayrı vâki'
 olan hatâyâ-yı lâ-yuhsâyı kâtibân-ı nevmîyândan nümâyân
 ise hâme-i faşîhî-zebân ile taşhîh ve eger şâ'irinden şâdir
 olduğı zâhir ve tecahül-i 'ârifîn âyîni Üzre el-ma'nâ vü
 mahfî vü fi-batni's-şâ'iri mefhûmı ile 'amel idüp dahl u
 ta'ârûz ve i'tirâzdan igmâz ideler zîrâ ekşerî eş'âr-ı
 belâgat-şî'ârûñ ma'nâsında belki irtibât-ı kelâm ve hurûfın
 beyân ve semâ'a mevkûf niçe meţâlî' ve meşâri' ve niçe
 ebyât u mukatta'ât vâki' olduğında iştibâh yokdur

Ġazel-i münâsib-i hâl

Öykünürmiş lebine her biri ol sîm-berüñ

Dâd u feryâd elinden mey ile ney-şekerüñ

Nazar-ı pâki ider çünki türâbı iksîr

Cân u dilden kulıyuz merdüm-i şâhib-nazaruñ

Hüner ehli aña dirler ki vücûdın bile hâk
Ayagı toprağıyuz hâsılı ehl-i hünerüñ

Mihr ü mâh ey şeb-i fûrkat seni rûşen kılamaz
Var ise şâm-ı ecel sende görünmez seherüñ

Çeşm ü zülf ü dehen-i yâri añarsın her dem
'Adem iklîminedür gibi ki 'Ulvî seferüñ

Hażret-i Rabbü'l-enâm'dan 'ale'd-devâm dil-i nâ-kâm oldur
ki bu kelâm-ı pür-niżâm teşâhüş-i eşhâsdan halâş u menâş
müyesser ü mukadder itmiş ola

Cân virürken ger idem 'ârız-ı dildâra nazar
Haşre dek dîde-i bîdâr ide dîdâra nazar

Nûr alur şems-i felekden şanasın bedr-i münîr
Ele âyîne alup kılssa o meh-pâre nazar

Lâle-zâr itdi zemîni gözümüñ kanlu yaşı
Bakmadum hâke idüp dîde-i hûn-bâra nazar

Çeşm-i mahmûrını gösterme meded â'dâya
Korkum oldur deger ol nergis-i bîmâra nazar

Yârsuz mihr ile mâha nice baksun 'Ulvî
Büt-perest olan ider sûret-i dîvâra nazar

حرس الله اولاده وطهر اعماله واصلح احواله والحمد لاهل الحمد

Tenden uçunca rûhumuz çün tayr

ختم الله عمرنا بالخير آمين يا معين وبالله التوفيق والعصمت وله الحمد والمثنه

KASİDELER

1

24b

KAŞİDE-İ TEVHİD-İ HUDÂ VAHİD Ü LAHİD

Fe^cilâtün Mefâ^cilün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Tâc-ı 'izzetdür ey dil eyle nigâh
Efser-i lâilaheillallah

Hülle-i dîn-i Ahmed'e yaraşur
Kemer-i lâilaheillallah

Rişte-i meyde ğayri kaṭ^c eyler
Haṅçer-i lâilaheillallah

Gûş-vâr oldu gûş u cân u dile
Güher-i lâilaheillallah

5 Ehl-i 'işyâna sâye gösterdür
Şecer-i lâilaheillallah

Şadef-i dilde dürr-i yektâdan
Maṭar-ı lâilaheillallah

Def^c ider cümle ğaflet uyhusın
Seher-i lâilaheillallah

Şu şunar soñ nefesde teşnelere
Kevşer-i lâilaheillallah

Sâlik-i Hakkı eylemez tenhâ
Rehber-i lâilaheillallah

10 Cân katar cânâ ḥak bu kim dâyim
Sükker-i lâilaheillallah

Müçmer-i sînemi mu^canber ider
'Anber-i lâilaheillallah

Çârsû-yı hayâtı ziynet ider
Zîver-i lâilaheillallah

Genc-i İslâma hoş tılsım olmuş
Ejder-i lâilaheillallah

Göñül âyînesini şâf eyler
Nazar-ı lâilaheillallah

15 MÜ'mine kevkeb-i sa'âdetdür
Ahter-i lâilaheillallah

‘Ulvî-i rû-siyâhı kıl ya Rabb
Mazhar-ı lâilaheillallah

Sl/Al

2

KAŞİDE-İ ZÂT U ŞİFÂT EZ-GÜFTEHÂ-YI MERHÛM DERZİ-ZÂDE
‘ULVÎ ÇELEBİ SELLEMULLAH

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün
(Fâ‘lün)

1 Zihî şifât-ı hamîde zihî letâfet-i zât
Senûñ gibi kanı bir pâk-i zât u hûb-şifât

Şifât-ı hüsn ile zâtuñ mükemmel itdi Hudâ
Şifât-ı zâtuñı fehmi eylemek bize heyhât

Şifât-ı zât-ı beşer cümle bi'l-‘arızdur hep
Şifât-ı zâtı Hudâ'nuñ şifâtıdur bi'z-zât

Şifât-ı zât-ı muhîti temevvüc itdi Hudâ
Şifât u zât iledür bunca cünbiş ü harekât

5 Ne ‘ayandur u ne ğayrı şifât-ı zâtuñ çün
Şifât u zât ile bulmaz mı ‘âlem içre sebât

Nedür bu zât-ı laîf ü şifât-ı hüsn ü hışâl
Şifât-ı zât-ı habîbe hezâr-bâr-ı şalât

Şifât ile bilinür zât-ı Lem-yezel ammâ
Şifât-ı Halik'i añlar mı zât-ı mañlûkât

Şıfât-ı cümle müşâhid görünse zâtuñdur
Şıfât-ı Hakkı ko tek eyle zâtuñı işbât

Şıfât-ı kubhı gider kendü zâtuñı pâk it
Şıfât-ı Halk ile hoşdur çü zât-ı şıfât

10 Şıfât-ı zâtuñı ey 'Ulvî idesin taḥkîk
Şıfât-ı ṭab' ile zâtı iderdî bahsiyyât

S2/A2

3
KAŞİDE DER-MEDḤ-İ RESÛL EZ-GÜFTEHÂ-YI MERḤÛM
DERZİ-ZÂDE 'ULVÎ ÇELEBİ

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fa'ûlün

1 Ey cism-i laṭîfiñ meh-i tâbân-ı kemâlât
V'ey ism-i şerîfiñ şeh-i şâhân-ı risâlât

Ey Ka'be-i 'uşşâk-ı felek cilve-gehüñdür
Ey kible-i âfâk melek anda mahallât

Şermende-i ruḥsâruñ olupdur niçe 'Uzzâ
Efkende-i güftâruñ olupdur niçe bîn Lât

Lâl itdi dehânın raḳamuñ zümre-i Kays'uñ
Nâl itdi lisânın ḳalemüñ buldı zevâlât

5 Ḥayretde ḥayâlüñle Maḳâmât-ı Ḥarîrî
Deḣsetde maḳâluñla ḥayâlât-ı maḳâlât

Fikrüñ ile tezekkürdedür aḣḣâb-ı belâgat
Zikrüñ ile tefekkürdedür erbâb-ı ḥayâlât

Pîrâne-i devrânsın eyâ 'umde-i 'âlem
Sermâye-i insânsın eyâ zübde-i lâlat

Muzmer dehenüñde niçe esrâr-ı ilâhî
Müncer suhanuñda niçe eṭvâr-ı celâlât

Peygâmuña tâbi^c dūrūr ikbâl-i kıbâyil
Aḥkâmiña râci^c dūrūr aḥvâl-ı kıbâlât

- 10 Dil-cûy durur şıfât-ı ḥaddüñle kamu cûy
Hoş-bûy durur nûkhet-i ḥaṭṭuñla şimâlât

Âkîller olur maḥremüñ añlarsa cevâbuñ
Sâ^ciller olur mülzemüñ eylesse sevâlât

Ey ṭurra-ı ruḥsârıyla bedr-i şeb-i mi^c râc
Ey ğarra-ı dîdârıyla tuĝrâ-yı mişâlât

Ey kâkül-i dil-cûyına âlüfte reyâḥîn
Ey sünbül-i hoş-bûyuñ âşüfte-i ğazâlât

Sünbül şebaḳ-ı müyuñ ile oldı perîşân
Bülbül varâḳ-ı rûyuñ ile buldı ḥacâlât

- 15 Ey Aḥmed ü Maḥmûd yûzûñ mâh-ı münevver
Ey maḳşad-ı maḳşûd sözüñ şâh-ı emâlât

Ġîsûlaruñ ḥâleti hengâm-ı şeb-i Kadr
Ebrûlaruñ hey³eti eyyâm-ı hilâlât

Bîmâr bulur yâduñ idüp def^c-i devâya
Efkâr kılor aduñ añup def^c-i melâlât

Îmânı olanı düşürür secdeye ^caşḳuñ
^cîrfânı olanı getürür vecde o ḥâlât

Âşıklara rengîn güherüñ tâb-ı ciger-sûz
Şâdıḳlara şîrîn ḥaberüñ âb-ı zülâlât

- 20 Tenzîl-i mübârek ü tevâlâ saña bürhân
Ġibrîl-i tebârek ü te^câlâda delâlât

Evşâfıñı lâyiḳ idemez ḥaṭıra ^cUlvî
Eltâfıñı mâdiḳ olımaz nite ki lââlât

S3/A3

4
KAŞİDE DER-MEDH-İ RESÛL EZ-GÛFTEHÂ-YI MERHÛM
DERZİ-ZÂDE 'ULVÎ ÇELEBİ

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fa'ûlün

- 1 Ey zât-ı şerîfün şeh-i şâhân-ı risâlet
Nâmuñla tolu defter ü dîvân-ı risâlet

Ey mertebesi künküre-i 'arş ile hem-ser
Ey şems-i ruhı şemse-i eyvân-ı risâlet

Takrîr-i ehâdîs idüp aşhâba dehânun
Açıldı şabâdan gül-i handân-ı risâlet

Ey hâtem-i cumhûr-ı rûsûl şâhib-i hâtem
Ey fahr-ı cihân zübde-i erkân-ı risâlet

- 5 Ser-nâme-i hüsnüñdeki şâhâ iki ebrû
Tuğrâ-yı nübüvveti mi yâ 'üvân-ı risâlet

Hüsnüñle muṭṭarâ gül-i gülzâr-ı şerî'at
Hulkuñla ter ü tâze gülistân-ı risâlet

Ey Ka'be-i 'uşşâk miyânunnda olan taş (I)
Göz merdümüdür yâ güher-i kân-ı risâlet

Ya Ka'be'ye konmuş Hacerü'l-esved olupdur
Muhkemdurur ol taş ile bünyân-ı risâlet

Mühr urdı Yed-i kudret ile Hâlik bî-çün (2)
Hatm olduğu dem nâme-i 'üvân-ı risâlet

- b 10 Yâ dâne-i tesbîhdürür rişteye geçmiş
Yâ dürr-i girân-mâye-i 'ummân-ı risâlet

1) A'da 7a: "Ey ser-efrâz miyânunnda olan taş" şeklindedir.
2) Mühr urdı: "Mühr oldı" A.

Yâkût-ı dil ü cân u yâ yâkût u ya elmâs
Yâ la'1-ı muşâffa ya Bedeşşân-ı risâlet

Geşt eyleyerek 'âlem-i lâhûtı bıraķuñ
İrgürdi seni hażret-i seyrân-ı risâlet

Ey cilve-gehüñ sâht iklîm-i tekarrüb
Ey vâsıl-ı gencîne-i 'ırfân-ı risâlet

Da'vâ-yı nübüvvetde eyâ server-i 'âlem
Fürkân-ı Hudâdur saña bürhân-ı risâlet

15 Bu mu'cize yitmez mi ki mi'râc-ı şebinde
Bir lahzada tay olana meydân-ı risâlet

Açdukda serâ-perde-i ğaybı Yed-i kudret
Keşf oldu tıllismât-ı firâvân-ı risâlet

Elfâza şafâ-bağış ile ervâha ğıdâdur
Ey cümle hadîsin şeker-istân-ı risâlet

Haddünde haţtuñ sebze-i yârân-ı şefâ'at
Cebheñde 'araķ-ı kaķre-i nisân-ı risâlet

Ey mufhar-ı kûyının şeh-i Yesrüb ü Baţhâ
Ey hayl-ı nebî'asker ü sen hân-ı (?) risâlet

20 Şânuñda şalâbet şu kadar var ki habîbüm
Hatm-ı rûsül itdi seni mîzân-ı risâlet

'Âlem saña hep 'âşık ü sen 'âleme ma'şûk
'Âlem saña bir kâleb ü sen cân-ı risâlet

Hakka bu ki sultân-ı selâtin-i cihânsun
Şânuñ gibi 'âlemde kanı şân-ı risâlet

Ey 'Ulvi-i miñnet-zede Hak'dan dilerüm kim (1)
Maşerde şefî'üñ ola sultân-ı risâlet

S4/A4

1) A'da mahlas beyiti şöyledir:

"'Ulvi kulinuñ suğını bağışla hâlüm

Şol 'arşada kim kurıla dîvân-ı risâlet"

7a KAŞİDE PEY-ENDER-PEY EZ-MEDH-İ SULTÂN SELİM HÂN
EZ-GÜFTEHÂ-YI MERHÛM DERZİ-ZÂDE 'ULVÎ ÇELEBÎ

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

- 1 Şevk-i haddüñle şu dem kim işüm âh u zâr olur
Ah nâr u nâr nûr u nûr mihr-âsâr olur

Ugrasa bir tağa ger zülfün gamiyle seyl-i eşk
Tağ râğ u râğ bâğ u bâğ sünbül-zâr olur

Hicr-i dîdâr acısıyla aksa gözden eşk-i telh
Eşk cûy cûy yemm yemm kulzum-ı zehhar olur

Bezm-i gamda nâr-ı dilden çıkırsa dûd-ı pür-şerer
Dûd ebr ü ebr çarh u çarh encüm-dâr olur

- 5 'Aks-i dendânüñla düşse dîdeden bir kaşre âb
Kaşre dâne dâne la'î la'î câna nâr olur

Sîne pür olsa hayâlât-ı perî rûyân ile
Sîne kaşr u kaşr huld u huld pür-dîdâr olur

Yârsuz girsem serây-ı mansıb-ı câha eger
Câh çâh u çâh kabr u kabr teng ü târ olur

Yârla bir tahta üzre hem-nişîn olsam velî
Tahta taht u taht baht u baht her dem yâr olur

Yârdan irse vücûdum bâğrına peykân-ı tîr
Tîr şâh u şâh nahl u nahl pür-ezhâr olur

- 10 Kuli oldum bir şehün kim işigine gelse halk
Halk 'abd u 'abd mîr ü mîr hîdmet-kâr olur

Neğr ü nazmüñ menba'ı Sultân Selîm-i şânî kim
Neğri nazm u nazmı dürr dürri dür-i şeh-vâr olur

Meclisinde dâğlar yakşam ten-i 'uryânuma
Dâğ şem' ü şem' mâh u mâh pür-envâr olur

Nutka gelsen sohbetünde ehl-i dil aşhâb ile
Nutk harf u harf lafz u lafz hep hem-vâr olur

Remze binseñ düsmene emr eylesen mûra şehâ
Mûr mâr u mâr ejder ejder âteş-bâr olur

15 Bezme inseñ gülşene hışm ile baksañ mâra ger
Mâr mûr u mûr zerre zerre bî-mikdâr olur

Mâlik olsam genc-i båd-âverde sensiz Husrevâ
Genc künc ü künc ğâr u ğâr merkad-vâr olur

Çeşmüne cân virmek için gönlümi sevk itseler
Sevk şevk u şevk zevk u zevk pür-mikdâr olur

‘Ulvî’yem ‘arş-ı mu‘allâ olsa sensüz Husrevâ
‘Arş ferş ü ferş ka‘r u ka‘r çâh-ı mâr olur

Sergüzeştüm nazm idüp bir kıssa icâd eylesem
Kıssa haşsa haşsa ğuşsa ğuşsa Yâr-ı Gâr olur

20 Midhatüñle sâhat-ı sohbetde yazsam niçe satr
Satr tîr ü tîr tîğ u tîğ haşm-âzâr olur

Hak-ta‘âlâ nev-resîde tıfluñı pîr eylesün
Tıfl şâb u şâb pîr ü pîr muhtâr olur

S5/A5

6

KAŞİDE-İ ÂTEŞ Ü ÂB DER-MEDH-İ SULTÂN SELÎM HÂN-I
SÂNÎ EZ-GÜFTEHÂ-YI MERHÛM DERZİ-ZÂDE ‘ULVÎ ÇELEBİ

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün
(Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

1- Dil yanup âteş-i ‘aşkuñla dökerdi gözüm âb
İmtizâc eylemedeyin âteş ü båd âb u türâb

Var ise âteş ü âbı bu ten-i hâkînüñ
 Âteş-i külhen-i miñnetdürür âb-ı sır-âb

Âb-ı eşk âteş-i âhumla cihânı tutdı
 Şerer ol âteşe encüm yaşum ol âba habâb

Gûş idüp âteş-i âhumla sirişküm âbın (1)
 Ağlayup bana yanar âteş-i ra' d âb-ı şehâb

5 Âhumun âteşi sönmez gözüm âbı diñmez
 Âhuma âteş-i ğam âbuma dirler ser-ğâb

Âteş-ü âbuma şol dem bulınur ğâyet kim
 Şerer-i âteş ile kaşre-i âb olsa hisâb

Âteşîn dâğ ile gör âb-ı sirişk içre teni
 Hem yanar âteş-i bahri gibi hem ğarka-ı âb

Yandüğüm âteşe bak düşdüğüm âbı seyr it
 Âteşüm âteş-i cân-sûzdurur âbum girdâb

Âb-ı çeşümle gören âteş-i sînem didi kim
 Âteşe tâb virilmiş ezeli âba şitâb

10 Âba şafvet virilüpdür ezeli âteşe tâb
 Yoğ iken 'âlem-i fânîde dahı âteş ü âb

Yanmışam âteş-i mihrüñle lebüñ âbını şun
 Cân kaşar sîne-i pür-âteşe âb-ı cüllâb

Âb-veş itme şitâb-ı âteşümü arturma
 Sil gözüm âbını şalma dil-i âteş gibi tâb

Âb-veş her yana akmaz gönül âteş özler
 Âteşüm söndi geçüp âb-şifat vakt-ı şitâb

Âb-ı gül-gûn içelüm âteşe karşı berü gel
 Sîne âteş-kededür dîde kedü âb-ı şarâb

1) A'da 4a: " Âteş-i âhuma bak sirişke nazar it" şeklindedir.

15 Câna âteş bırağur teşne dile âb şunar
Reng-i âteşde 'aceb âb degil mi mey-i nâb

Ey ruhuñ âb-ı muşaffâ lebüñ âteş-pâre
Kişver-i cânı ol âteşle ol âb itdi harâb

Âteş-i 'aşkumı âb-ı ruhuñ efzûn eyler
Gerçi âteşde komaz âb-ı revân kuvvet-i tâb

Âb yirden yire geçdi vü kızardı âteş
İtdiler âteş ile âbumı gördükde hicâb

3b Âb-ı cedvel çeküp âteş-i zer ile levha yazar
Âteş ü âbumı tahrîr ide tâ kim küttâb

20 'Arz idüp âteş ü âbum leb-i yâri' öpdüm
Araya âteş ile âb düşürdi şeker-âb

Baña âteş görünür gayra şunar âb-ı zülâl (1)
Âb-ı hayvân mı yâhûd âteş ol la'1-i sır-âb

Âteş ü âb ile oynar ne 'aceb şâhir olur
Âb-ı rûyum dökken ol hâl-i ruh-ı âteş-tâb

Âteş-i tebden olan âbilelerle la'1üñden
Âb-ı pür-âteş ile kıldı beni mest ü harâb

Ağlayup yanmağ için âteş ile âbumdan
Hem-demüm âteş-i şem' oldı vü âbum i' nâb

25 Âb-veş ağlayayın başuma âteş yakayın
Kılmağa âteş ü âbum şeh-i dehre işrâb

Hân Selîm âb-ı keremle şu seper âteşüñe
Âteş-i gamla yanup dökmesün ey dil gözüñ âb

Mecma'-ı âteş ü âb oldı ruh-ı gül-nâruñ
Âteşin külde nihândur nitekim âb-ı gül-âb

1) A'da 21.beyit yok.

Serverâ âteş ü âbum baña kan ağladur âh
Dîde pür-âb u ciger âteş-i mihnetle kebâb

Yâsemendür durur âteşde ya mürğ-i âbı
Âteş ü âb ile bu cism-i nizâr u pür-âb

30 Âb-ı 'adlûñ çün ider âteş-i zulmi teskin
Âb seb âteşüme ey şeh-i hurşîd-i cenâb

Âb-gün-ı câmuñ ile hançer-i âteş-nâkûñ
Burc-ı âbîde hilâl oldı ya âteşle şihâb

Âb-ı tîguñ n'ola âteş gibi pür-süz olsa
Âteş ü âb ile perverdedür ey mâh-ı rikâb

Âb-ves âteş-i kahruñ ile arar rûyin-ten (1)
Âb-ı tîguñla düşer âteş-i havfa Sührâb

Âb-ı bârân şafağ-ı âteş saña sultânım çarh
Âb u âteşle zer-i mehdin ider halka-ı bâb

35 Âb-ı eşk âteş-i ânumla meger şefkat ider
Âteşüm oldı ser-â-ser baña âbum şehâb

Bir yaña âteş-i dil bir yañadan âb-ı sirişk
Âteş ü âb hücumı komadı dîdede h'âb

Hak bu kim âteş ü âb ile 'aceb seher eyler
Cem'idüp âteş ile âbı bu nazm-ı kem-yâb

Âteş ü âb ile geçdükçe bahâr ile şitâb
Âb u âteş gibi kıl gâh 'ağa gâh 'itâb

Âteş ü âb alup hânemüñ eṣṣrâfını âh
Âba ğark oldı kitâb âteşe yandı esbâb

40 Âteş ü âb yakup yıkdı hayâtum kaşrin
Âb-ı zehr oldı baña âteş ise nâr-ı ğazâb

1)A'da 33a:" Âteş-i ğamdan arar âb gibi rûyin-ten" şek-
lindedir.

Âb geçgincidürür âteş ise bir yakıcı
Cânuma âteş ü âb oldu benim nâr-ı 'azâb

Âb-ı luṭfuñ dilerüm âteş-i fakr ile yanup
N'ola mahv itse hıṭâm âteşini âb-ı şavâb

Umaram âteş ü âb-ı ruḥuñ evşâfı ider
Âteş ü âb ile bu maṭla'umı 'âlem-i tâb

Âb-veş âteş-i haddüñ olıcak ğark-ı gül-âb
Lâle reşk-i âteşine yanup ola cümle gül-âb

45 Âteş-i la'lüñ ile âb-ı ruḥuñsuz gözüm
Gülşenüñ gülleri âteş görünür âb-ı sır-âb

'Aks-i âb-ı dehen ü âteş-i ruḥsâruñ ile
Âteşüm deste-i gül kaṭre-i âbum 'unnâb

Âb-ı şâfî yirine âteş-i mey olmayıcak
Âb-veş kan akıdur âteşe yandukca kebâb

Âteş ü âb degil kân-ı cevâhirdür bu
Âteşüm la'l-i müzâb âbum ise dürr-i hûş-âb

Âb-veş ağlama âteş gibi yanup 'Ulvi
Âb u âteşle sözi kes gözedürseñ âdâb

50 Âteş ü âb gibi oldu selîs ü pür-sûz
Nazmumuñ nâmı n'ola olsa şehâ âteş ü âb

Âb-ı rûyın döküp hançer-i âteş-nâküñ
Olsun iklim-i 'adû âteş ü âb ile harâb

Âteşüm lâle-i ter âbum aña jâle yiter
Âteş ü âbumı baş üzre götürsün aḥbâb

Bağrı âteşle ṭolu âb ile 'aynı memlû
Yokdurur kimse zamânuñda meger âteş ü âb

1) 47.beyit A'da yok.

Âteş-i tûp-ı 'adûya koyılup âb mişâl
 Âb-ves ş âteşe kullaruñ iderler pertâb

55 Ğark-ı âb ile kimin kâmisini âteşe yak
 Âteş ü âb ile kıl 'asker-i â'dâya 'ukâb

Âb-ı şemsîrûñi şun âteş-i kahruñ 'arz it
 Âteşüñ düşmene dûzah ola âbuñ tîz-âb

S6/A6

7

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Meger bir şeb temevvüc eyledi deryâ-yı zulmânî
 Havâdan kaynakup cûş itdi ya'ni düşmenüñ kanı

Karardı cümle 'âlem görmez oldu göz gözi hergiz
 Cihân mülkini ğark itdi şanasın Nûh Tûfânı

Meger ol şeb kamer hayl-ı nücûmıyla hücûm itmiş
 İhâta kılmag için kal'a-ı gerdûn-ı gerdâni

Felek bir fülke döndi lengerin aldırmiş emvâca
 Kim itdükde zulâm-ı şeb hilâlî şahn-ı devrânı

5 Nazar kıl âsmân-ı pür-dühâna çeşm-i 'ibretle
 Temâşâ eyle yir yir cûşış-i bahr-ı firâvânı

Livâdur al u âlâdan şafak mâh-ı şeb-efrûza
 Aceb midür pür olsa leşker-i encümle her yanı

Meh-i nev tîğ-ı zerrînin kuşandı miğferin giydi
 Degil encüm zırh-pûş oldu devrân göricek anı

Mukâbil olmak istermiş meger hursîd-i raşşâna
 Kamer ortaya çıkdı hâlî buldum şandı meydânı

Ṭulû'itdi livâ-yı şubḥ-ı devlet bir seḥer-nâke
Gelüp ṭâvûs-veş sahn-ı semâda itdi cevlanı

- 10 İki kevkeb kırân itdi birbiriyle gûyâ kim
İki şehzâde itdükde dilâ ceng-i Nerîmânı

Çalındı ṭabl-ı dîvânî şalındı ḥayl-i 'Osmânî
Dögildi kûs-ı hâkânî cüzildi tûğ-ı sultânî

Kevâkib 'askeri cümle ṭağıldı târ-mâr oldı
Şu'â-ı şa'sa'a tîğın çekince mihr-i nûrânî

Cemâlüñ âftâbın 'arż idüp bir şubḥ-dem nâ-geh
Diyâr-ı ğarba dek şâhum kaçırdıñ mâh-ı tâbânı

Şeb-i ṭarîķi pür-nûr eyledi ḥurşîd-i 'âlem-tâb *meding*
Nitekim ḥazret-i Cem-menzilet mülk-i Karamânî

- 15 Kul oldum ol felek-rütbet-i melek-ḥaşlet-i şehensâha
Eger kimdür dir isen ol sa'âdet tahtınuñ ḥânı

Celîs-i kişver-i şevket enîs-i 'izzet ü devlet
Sezâ-yı kaşr-ı hâkânî hümâ-yı zıll-ı Yazdânî

Selîm-i şâni 'aql-ı evvel ehl-i dil suḥan-perver
'Adâletle olupdur zübde-i evlâd-ı 'Osmânî

Anuñ devrinde me'mendür cihân zulm idemez kimse
Meger kim öldüre 'uşşâķı yârüñ çeşm-i fettânı

Ulu'emre itâ'at eylemek naşş ile şâbitdür
Anuñ çün naşş-ı kaṭi'dür o şâhuñ tîğ-ı bürrânı

- 20 Şehâ meydân-ı rezmin kim şecâ'at gülsitânıdur
Zırnhlar cûy-ı dil-cûdur siperler vird-i ḥandânı

Ḳıtâil için şu dem kim eyne giyseñ cem' olur 'asker
Gelürler görseler pervâneler şem'-i şeb-istânı

‘Adûdan cân alur tîguñ ‘adû da aña cân virür
Ta‘alluk itdiler beñzer biribirine rûhânî

Harâretten kimi ağız açup kimi dil uzatmış
Didiler tîrler şemsîrler kavm-ı hased kanı

Sen ol şâhib-kırânsın Rüstem-i dehri zebûn itdün
Ne cân ile mukâbil ola saña düşmenün cânı

25 Ne haddidür saña karşı çıkup ceng eyleye â‘dâ
Şikâra çıkduñ ey şeh tutduñ kırdañ niçe hayvânı

Senünle ceng idüp Şirvâna kaçmak fikrin itdükde
Hasûduñ sinesine kesdin tîguñ niçe Şirvânı

‘Acem iklimini görmek dilerseñ düşmenün şâhum
Kızıl kanuñ kara yire karup ‘arż it Karâmânı

Ser-i â‘dâ ko yatsun kûy-veş pâ-yi semendüñde
Licâmüñ ceng meydânüñde oldı tupı çevgânı

Gören didi türâb-âlûde olmuş kanın â‘dânüñ
Şecâ‘at kaşrı bünyâd olmağa olmuş Horâsânı

a 30 Ne tozlar koparupdur başına â‘dâ-yı bed-h‘âhuñ
Semend-i bâd-ı pâ-yı nuşretün aldıkda meydânı

Mehâbet bâğına serv-i ser-efrâz olalu nîzeñ
Revân oldı ‘adûnuñ şu gibi ‘ömr-i şitâbânı

Siyeh kâkülleri bir mahbûb-ı ğarrâdur senün tûguñ
Perîşân eyledi ‘aklum gibi niçe dil ü cân

Zebûn idüp cihânı kuvvet-i bâzuñ ile şâhum
Elüñden çıkmaya haşmuñ girîbânı vü dâmânı

Ġurûr-ı saltanatla var ise dîvâne olmuşlar
Zırıklar çekdiler zenc ile bir bir ehl-i tuğyânî

35 Serîrû taht-ı devletdür zahîrûñ feth-i nuşretdür
Kapuñda ehl-i zilletdür cihânuñ mîr-i mîrânı

Şeh-i mülke şalâbetsin meh-i burc-ı şecâ'atsın
Gül-i bâğ-ı 'adâletsin kul itdün cümle insânı

Melekler hem-nişînüñdür felekler şeh-nişînüñdür
'Adâlet ferg-i tahtânî sa'âdet 'arş-ı fevkânî

Güneş gibi hezârân altun üsküflü kuluñ vardur
Niçe Yûsuf-likâlar saña oldı 'abd-ı 'umrânî

Zebûn itdi müjeñ hañçerleri gönüllerde Behrâmı
'izârûñ nâ-bedîd itdi kamer devrinde Keyvânı

40 Yüzi kara olup âhir tutıldı varduğı yirde
Meh-i tâbân götürmişdi aradan gerçi tâbânı

Meh-i nev karşı turduysa cemâlûñ âftâbına
Temâm eyler ne deñlü var ise ey şâh-ı noksânî

Atıldı oklarıñ meydâna çıktı ey kemân-ebraû
Zemîn-i sine-i â'dâya yağdı feth-i bârânî

N'ola ey şems-i 'âlem çihre-i meh pür-ğubâr olsa
Bilüp eksiklüğüñ iziñ tozına sürdi pîşânı

1b Biribirine katdı cünd-i Zengi şes-per-i kahruñ
Degildür keh-keşân çâk oldı mâhuñ çarç-ı kalkânı

45 Karâr itdün sa'âdet birle o reng-i şalâbetde
Şehin-şehler didiler saña budur Rûm sultânı

Ne haddidür senüñ evşâfını şerh eylemek 'Ulvî (1)
Ğaraż ancak du'â-yı devletüñdür ey kerem-kânî

1) şerh eylemek: "vaşf eylemek" A.

Gedâ-yı nâ-murâduñdur kerem kıl ber-murâd eyle
Dirîğ itme kuluñdur pâdişâhum luţf u ihsânı

Nedür bu hüsn ü hulķ u 'adl u dâd u luţf u ihsânıñ
Nedür bu bezl-i Rabbânî nedür bu şun -ı Rahmânî

Murâdum bu ki Hâkdan taht-ı hükümünde olup 'âlem
Harâcuñ göndere saña tâ kim Leh'üñ hânı Çeh'üñ bânı

50 Müyesser eyleyüp dostuña devlet-i 'izzetüñ şâhum
Mu'înüñ eyleye Hâk hazret-i Sultân Süleymân'ı

S7/A7

8

KAŞİDE-İ ÇÂR-ENDER-ÇÂR DER-MEDH-İ SULTÂN SELİM-İ ŞÂNÎ
EZ-GÜFTEHÂ-YI MERHÛM DERZİ-ZÂDE 'ULVÎ ÇELEBİ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Cihân bâğında hadd ü zülf ü çeşm ü kaddüñ ey dilber
Biri güldür biri sünbül biri 'anber biri 'ar'ar

Hayâl u hasret ü derd ü firâkuñ ey tabîb-i dil
Karâr u 'aql u şabr u fikri yağma kıldı ser-tâ-ser

Elümde bâde ü gözde âb u dilde nâr u başda hâk
Baña kıydı bu zülf ü 'arız u hadd u haţ-ı 'anber

Bu hüsnünle bu ruhsâr u bu elfâz u bu güftâruñ
Dilârâ vü safâ-bağş u hayât-efzâ vü cân-perver

5 Melek-sîmâ perî-rû serv-kâmet gonçe-femsin sen
Şeker-güftâr u hoş-reftâr u gül-ruhsâr u şîrîn-ber

2a Cebînüñle ruğuñla 'arızunla gerdenüñ oldı
Cihân-gîr ü cihân-süz u şeb-efrûz u ziyâ-güster

Leb-i la'ı u dür-i dendân u bûy-ı zülf ü ruhsâruñ
Olupdur her biri memdûh-ı şark u ğarb u bahr u ber

Müjeñle ğamzen ile çeşmüñ ile kaşına kuldur
Kemân-keşler ‘adû-gûşlar bahâdurlar dil-âverler

Cemâlüñle dehânuñla zebânuñla kelâmuñla
Beden büryân ciger sûzân u dil nâlân u cân bî-fer

10 Ne Rûm u Şâm içinde var ne yirde gökde mânendüñ
Güneş yüzlü hilâl-ebrû Mesihâsın perî-peyker

Belâ vü miñnet ü hışm u cefâ vü hicr-i la‘lûñle (1)
Bu ben mañmûr u mañrûra kadeh çeşm ü mey eşk-i ter

Ne hoş demdür ne kutlu gün ne zîbâ vakt ü sa‘atdür
Ola meclisde saz u söz ü dilber bâde-i âñmer

Şafâ-yı hâtırum ârâm-ı cânım devletüm ‘ömrüm
Hayâtum şıñhatum varum nigârumsın sen ey dilber

Miyan u kamet ü la l u ruhunda hatm olmış
Öpilmekler emilmekler sarılmaklar kucılmaklar

15 Beni kul itdi bir mañbûb-ı hûb u meh-ves ü dil-keş
Sürûr-ı dil huñûr-ı cân nûr-ı çeşm ü sa‘d-añter

Lebi Şîrîn saçı Leylâ özi Yûsuf yüzi ‘Azrâ
‘Aceb zîbâ ‘aceb ra‘nâ ‘aceb ğarrâ ‘aceb hoş-ter

Keser çevğân deler cânı açar şerha döker kanı
Çeker yâyn atar tîrin çeker tîğın urur haçer (2)

Halâvetde belâğatde leñâfetde nezâketde
Dehen şîrîn suhan rengîn beden sîmîn miyân lâğar

Hücûm u hayl u rañş u ðarb-ı tîğ top ile oldı
Kevâkib kör ü ğerdûn-ker zemîn muñtar zamân muğber

1) hicr-i: "cevr-i" A.

2) çeker tîğın: "çalar tîğın" A.

20 Ğarîb ü bî-kes ü bîmâr u zârem saña olmışdur
Cefâ mahrem aña zecr ü belâ hem-dem haṭâ hem-ser

2b

Belâ vü ğuşsa vü derd ü belâdan olmadum hâlî
Elem bî-hadd sitem bî-‘add u ğam bî-ĝâye hem bî-fer

Ḳafada râyet-i devlet nazarda ‘asker-i nuşret (1)
Yemînüñde yesâruñda ṭurur şemşîr ile hañçer

Ḳul oldum bir şehe kim hüsñ ü hulḳ-ı haşmet-i hûbdan
İşidenler görenler dir aña server baña server

Senüñdür saltanat rif‘at senüñdür ma‘delet nuşret
Felek sâ‘î melek dâ‘î sa‘âdet yâr u Haḳ yâver

25 Hükûmetle şecâ‘atle vecâhatle ‘adâletle
Enüşîrvân-ı ferruh-ruh Ğazanfer-fer Skender-der

Geyümers ü Siyâmekle saña Hûsenk ü Ṭahmûras
Ḳarakuldur karavuldur yasâvuldur daḡı çâker

Bahâdır Hân u Cengîz ü Hülâĝü Bâysungur hep
Ser ü ser-haylûñ için çabĝanuñ ırĝârûñ itmişler

Midâd ile devât u hâme vü levḥ oldı bu nazma
Siperler nîzeler zahm-ı ‘adûda ḳarılan demler

Ḳafañ ile nazar-gahuñda ḳâyim râyet ü ‘asker
Yemînüñde yesâruñda müheyyâ hañçer-i şeşper

30 Selîm Hân kim olupdur hüsñ ü hulḳ u ‘adl u dâd ile
Esed-heybet ‘Alî-siret Hasan-şûret melek-manzar

Şadâkatle ‘adâletle feşâhatle şecâ‘atle
Şehâ sensin Ebu Bekr ü ‘Ömer ‘Osmân u hem Haydar

1) Ḳafada: " Fütâde" A.

Olupdur derd-mendüñ müstemendüñ bendeñ efkendeñ
Eger hâkân eger Sâsân eger Sâmân eger Sencer

Zebûn Kâsım'la Rüstem Kahramân u Güstehem Berhem
Ferîdûn dîn Nerîmân nerm Sührâb Erdeşîr ahkâr

Bu eyvân u bu divân bu 'ays u nûşını görse
Olur Efrâsiyâb u Kayşer ü Cemşîd ü Cem çâker

33a

35 Seher bezm itsen olur zevki 'ays ü nûş için hâzîr
Felek sofrâ melek sâkî şafak bâde güneş sâğâr

Sımâţ u muţrib ü sâkî vü şem' olmağa bezmünde
Gelür her şeb sehâb u keh-keşân zühre meh-i enver

Olur rezm eyledükde hükm-i hıfz u 'avn u naşr için
Felek cevşen zırh encüm siper şems ü kamer miğfer

Şehâ vaşf-ı had u hâl ü leb hüsnüñle olmışdur
Sözüm rengin gözüm rüşen dilüm gûyâ zamîr enver

Süvâr-ı esb-i kahr u heybet ü hışm u gâzab olsañ
Dil ü cân hayrete varur zemîn ü âsmân ditrer

40 Enîsüñ şevket ü şavlet celîsüñ devlet ü 'izzet
Zihî nuşret zihî fırsat zihî kudret zihî leşker

Saña halk-ı nevâ kavm-ı 'Arab hayl-ı 'Acem hem Rûm
Kimi hândur kimi sultân kimi şâh u kimi kayşer

Şehâ kılsañ sefer şark ile garba zabt u fetih için
Dil ü cândan olur kâfir müselmân bende-i kemter

Karînüñdür rehînüñdür zahîrünüñdür esîrünüñdür
Kamu fetihü zafer birle kamu begler kamu 'asker

Ziyâd itsün bu 'izz ü cân u kâdr u şevketüñ Mevlâ
Bahâr u deyde rûz u şebde olsun Hak saña yâver

45 N'ola luṭf u seḥâ vü cûd u iḥsânuñ recâ kılsam (1)
GÖNÜL zilletde cân ḥaste beden'uryân u ben fakîr

Ġarîb ü bî-kes ü bî-çâre vü âşûfte ḥâlüm ben
Yolum râh-ı 'adem ġam-zâd u hem-derd ü elem rehber

Ciger büryân u göz giryân u dil nâlân u ser ġaltân
Beden bî-fer ecel bî-ser kefen der-ber zemîn bister

Şehâ 'adl ile dâduñ medḥ ü vaşf itsek de 'Ulvî'dür
Kemâl-i ehl ü kân-ı faẓl u ḥoş-ṭab' u suhan-perver

Bu deñlü kudret ü nazm u bu deñlü luṭf u iḥsânuñ
Ya Hâfızdur ya Câhızdur Zahir ü Enveri beñzer

50 Du'â ile senâ ile feşâhatle belâgatle

Kaşîdem bî-naẓîr ü bî-şebîh ü bî-miğâl u ter

Nitekim devr-i mihr ü meh şeb ü rûz ola 'âlemde
Nitekim bunca zîb ü ziynet ü ârâyiş ü zîver

Hudâ-yı zü'l-celâl ü zü'l-cemâl ü ḥayy u kâdirden
Müyesser ola saña taht u baht u efser-i kişver (2)

SB/A8

KAŞİDE-İ GÜFTÎ 'ULVÎ MEDḤ-İ SULTÂN SELİM-İ SÂNÎ

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

(Fa'îlâtün)

(Fâ'lün)

1 Ham olur kâmet-i 'âşık gözi giryân olıcak
Görinür kavş-ı kûzah nite ki bârân olıcak

'Âşık-ı ġam-zedeyem seyr-i bahârı n'ideyin
Hâtırum şâd ola mı böyle perîşân olıcak

1) recâ kılsam: "recâ itsem" A.

2) Müyesser: "mü'ebbed" olarak düzeltilmiş, S.

Dile ğam gelse ider kesb-i televvün hâtır
Çekilür dürr-i ni'am hânede mihmân olıcak

Kanda baksa reh-i 'aşkıñda görür tîğını dil
Her taraf şu görünür sâlike 'atşân olıcak

5 Ya nazar itmezse yıkık göñlüme çeşmüñ ne 'aceb
Şâh-ı taht ide mi bir mülketi vîrân olıcak

Deşt-i şevküñle çeküp sînemi 'uryân itme
Dâğ-ı mihrüñ görünür çâk-ı girîbân olıcak

Gül yüziñ görse göñül nâleye âğâz ider
Âh ider mürğ-i seher tâze gülistân olıcak

Gelse tîğ-ı sitemüñ cân gider şabr u karâr
Ehl-i meclis tağılur her tarafa kan olıcak

İşigüñ itlerine cân ile hizmet ideyin
Ne tekellüf güzelüm hizmet-i yârân olıcak

a 10 Hâlet-i 'aşkuma dahil eylese nâşih ne 'aceb
Eylemez 'ayba nazar kişide 'irfân olıcak

Beni bir şâh-ı cihâna n'ola 'aşk itse esîr
Ma'rifet ehlini ayakda komaz şân olıcak

Saña kul olmağla oldı bizüm rağbetimüz (1)
Boynı bağılu kul olur şâh-ı Selîm Hân olıcak

Hâtem-i la'lüñ ile 'âlemi teshîr itdüñ
Râm olur ins ile cin mihr-i Süleymân Hân olıcak

Sâye-ves şâke düşer kavm-ı hased hayretten
Ra'yetüñ serv ü semen gibi hırâmân olıcak

15 Mihr-i ruhsâruñ ile meşhedüm üstünde benüm
Tâze güller açıla hâk ile yeksân olıcak

1)A'da 12a:"Degme bir sözde dil-âzâdeye baş egmez ammâ"
şeklindedir.

Kef-i deryâsıñ ider hâtim-i bezldür disem (1)
Böyle olsa keşîde luţf ile ihsân olıcak

Lâyık-ı saltanatı taht-ı Süleymân'sın sen
Bizi unutma şehâ mülket-i 'Osmân olıcak

Lâ dimez her ne cefâ eyler isen 'Ulvî kuluña
Emrüne olmaya mı bende-i fermân olıcak

S9/A9

10

KAŞİDE-İ CÜLÛS-I SULTÂN SELİM HÂN-I SÂNÎ EZ-GÜPTEHÂ-YI
MERHÛM DERZİ-ZÂDE 'ULVÎ ÇELEBİ

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün
(Fâ' ilâtün) (Fâ' lün)

1 Nev-bahâr irdi cihân oldu yine tâze 'arûs
Oldılar hil'at-ı nevrûz ile güller merbûs

Gülşene şöyle letâfetle yağar bârân kim
Nâvek-i gânze-i dilber gibi olmaz maşûs

Câme-i ezrak-ı eşcârı şuya virdi şabâ
Zâhidâ bunda gerekmez bize zerk ü sâlûs

'Arden 'aşık olan çünki olurmuş 'ârî
Oda yansun n'ideyin nâme-i 'arz u namûs (2)

5 'Aşık-ı devlet-i sermende bu yiter kim sâkî
Tuta destinde ayag ola müyesser pâ-bûs

Pür-ziyâ oldu görüp mihr-i 'izârun diller
Nitekim enver olur pertev-i şems ile şümûs

Deyr-i 'âlemde bugün hüsn ile 'İsî-demsin
Didiler cümle mülk la'luñe Rûhü'l-Kuddûs

1) 16.beyit S'de yok.

2) nâme-i:"çünkü" A.

Gülşen-i dehr bezendi gül-i ra'nâlar ile
Var ise eyledi sultân-ı cihân taht-ı cülûs

Hân Selîm ibni Süleymân-ı zamân olalu sen
Mûr-veş vahş ile cin saña olupdur me'nûs

10 Dem-i kahruñda gelür mâra mukâbil her dem
Devr-i 'adlũñde olur seyr ile âhũ me'nûs

Ser-fürũ eylediler saltanat u şevketine
Cân ile kodi şehin-şehler ayagına rü'ûs

Eyledũñ 'izzet ile taht-ı sa'âdetde cülûs (1)
Baş egüp kodi şehin-şehler ayagına rü'ûs

Pâdişâhum bu şalâbetle görüp dârâtıñ
Oldı şevket hevesinde niçe Dârâ me'yûs

Kahramân-heybet ü Cem-şahmet ü Hâkân
Degmedi tâc-ı Ferîdũn ayagũñ kılıña bûs

15 Sensin ol şâh-ı felek mertebe ki her demde
Mihr ü meh mehterũñ ki oldı ögũnde iki kûs

Saña tâbi' olmaz pâdişehũm hayl-ı 'adũ
Gidemez râh-ı selîme nitekim kavm-ı mecûs

Sensin ol şâh-ı serîr der-i 'Osmânî kim
Sürh-ser begleri yanunda şehâ oldı kılûs

Mü'mine Ka'be olup kâfire Kuds oldı tab'ũñ
Çok şeref virdi halîlũm saña Hallâk u Kuddûs

5a Âsmân-kadd kadrũñde kuluñdur Behrâm
Görinen şanma şehâ aldı ele tîg-ı 'amûs

20 Şerbet-i 'adlũñi nûş eylemez Eflâtũñ
Kudretũñ hikmetini añlıyamaz Câlîñûs

1) sa'âdetde: "Süleymân'a" A.

Ma'celet müşkili kâmusı saña hall oldu
Tab'-ı dür-bâruña dinse n'ola ey şeh kâmus

Tâc-ı sürh ile saña beñzeye mi şâh 'aceb (1)
Uça mı tâk-ı mu'allâda hümâ gibi horûs

Şark ile ğarbuñ eyâ şeh saña virdi haberin
Mihr ile meh işigünde bugün oldu câsûs

Naqd-ı cân disem olupdur saña ey şâh-ı cihân
N'ola zindân-ı bedende anı kılsam maḥbûs

25 Bâm-ı çarḥ üzre serrâ ile şanma meh-i nev
Oldı na'1 ile sitâm-ı semm-i eşk ma'kûs

Mihr ü meh encüm ile aña gül-i şeh-perdür
Kudretüñ ğüşenine oldu felek bir tâvûs

Olmaz ise dil-i dîvâneys luḥfuñ zencîr
Leylî-i ğamda ider Ḳays felâket-i me'kûs

Olınam görmege cân virse 'aceb mi â'dâ
H'âba varmakla gelür kişiye ğâlib kâbûs

Keşf olur fakr ile 'aybı kişinüñ dirler çün
N'ola 'ârî olup itsem yine terk-i nâmûs

30 Nâr-ı fakr ile kül olup dirilür yine hemân
Var ise bu ten-hâkister olupdur ko kanûs

Üstühvân-ı şem'a-ı kâfûrı olup 'Ulvî'nüñ
Şeb-i fûrkatde ten-i zerdini kıldı fânûs

N'ola fakr ile gözüm yaşını isterse 'adû
Meyl idüp suya bakar gitdügi yirde câmûs

5b 'İşret-âbâd-ı felekde kurulup bezm-i müdâm
Nitekim her gice meh ola şeh-i necme 'arûs

1) A'da 22a: "Sürh-i pür-şâmı saña beñziyemez sultânüm"

22b Uça mı: " Uçmaz" A.

Dostlar hürrem olup saltanatuñla ey şeh
Hak-te'âlâ saña düşmen olanı ide 'abûs

S10/A10

11

KAŞİDE-İ SÂĞAR REDİF MEDH-İ SULTÂN SELİM-İ SÂNÎ
EZ-GÜPTEHÂ-YI MERHÛM 'ULVÎ ÇELEBÎ

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'lün)

1 Olalu zevk-u şafâ mülkine server sâğar
La'lden geydi yire tâc-ı mücevher sâğar

Mağrib ü Maşrık'ı seyr itdürür ehl-i nazara
Câm-ı Cem oldu ya mir'ât-ı Sikender sâğar

Ser-keş olsa ne kadar şehrimüzüñ maqbûbı
Râm ider 'âşıkına anı muqarrer sâğar

Göriccek kâmet-i sâkıyi kıyâmet şandı
Cür'adan dökdi yire bir nice ahter sâğar

5 Şoğbet-i câm-ı Cem'i 'aynuma alman sâkı
Olalu baña sıfâl-ı seg-i dilber sâğar

Tâb-ı tebden n'ola zerd olsa zenehdân-ı nigâr
Bezm-i şâhîde olursa yaraşur zer sâğar

Niçe dervîşi şeh eyler niçe sultânı gedâ
İşret ehlini 'aceb 'âleme ilter sâğar

medhiye
Bir şehin-şâh-ı 'atâ-bağsa esîr oldum
Oldı bezminde niçe bîñ ser-i sürûr sâğar

Şems-i gerdûna 'azîmet idelü şâh Selîm
'Âlem işretine mihr-i münevver sâğar

10 Meclisüñ gonce-dehenlerle gülistân oldı
Mutrıbân-ı bülbül olupdur gül-i ahmer sâgar

5b

Âsmân süfre şafağ bâde nücüm oldı cihân
Hâledür halka-ı bezmüñ meh-i enver sâgar

Yine tãvûs gibi kıldı şurâhi cavelân
Câ-be-câ 'arz ider anda gül-i şeh-ber sâgar

Bülbül eylese bülbül gibi bezmünde ni'am
Raks urur câme-i gül-reng ile yir yir sâgar

Mey-i yâkût lebüñ vaşfın alup hâtırına
Eyledi şevk ile bir şî'r-i ter ezber sâgar

15 Dâ'imâ teşnelere şunmasa kevger sâgar
Dimez idüm leb-i cân-bahşına beñzer sâgar

Aldırur 'aqlını bir dağı öpen leblerini (1)
Artırur neş'eyi oldukça mükerrer sâgar

Dem-be-dem çeşmüme gelse n'ola 'aks-i la'lüñ
Olmaya bâde-i gül-gün yine yarar sâgar

Şeh-i 'aşkam işigüñ taşı serîr oldı baña
Başuma şevk-i lebüñle yiter efser sâgar

Bezm-i 'aşkuñda 'aceb 'âleme irişdi gönül
Ay u gün oldı o bezme iki kem-ter sâgar

20 Kan olur korkum odur göz göre bir gün sâkî
Bûse-i la'lüñi her demde ider cer sâgar

Görmedüm bâde-i 'aşkuñ gibi keskin bâde
Beñzemez sâgar-ı la'l-i lebüñe her sâgar

1) Aldırur: " Öldürür" A.

‘Âşık-ı teşne-ciger gibi zülâl-ı lebûne
Da’yimâ bencileyin hâlini ağlar sâgar

‘İşret-âbâd-ı felekde kurulup ‘ays-ı müdâm
Meclisüñde olup âyîne-i hâver sâgar

Girühü mey olımaz köhne durur destârum
Çok zamân oldu şehâ görmeyelü ser sâgar

6b

25 Nitekim bâde-i gül-gûn gibi al ola şafak
Bezm-i çarha nitekim ola her ahter sâgar

Eksile bezm-i meyüñ soñı gibi ‘ömr-i ‘adû
Arta luţfuñ nitekim şuna tolular sâgar

Hırkâ-yı ‘Ulvî'yi gördi görinen şanma habâb
Câme-i luţfı ile saña göz eyler sâgar

S11/All

12

KAŞİDE-İ HAZÂN U BAHÂR MEDH-İ SULTÂN SELİM-İ SÂNÎ
EZ-GÜFTEHÂ-YI MERHÛM DERZİ-ZÂDE ‘ULVÎ ÇELEBİ

Mefâ‘ilün Fe‘ilatün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

1 Mişâl-(i) ‘âşık u ma‘şûk olup hazân u bahâr
Hazân şarardı vü oldu bahâr-ı lâle-‘izâr

Hazân melûl u hazîn ü bahâr hürrem ü sâl
Bahâra hende virilmiş hazâna girye vü zâr

Bahâr sünbül gibidür hazân perîşân hâl
Hazân teb-i ğama düşmiş bahâr/hem-dem hâr

Bahâra karşı hazân itdi hâşılın ber-bâd
Hazâna karşı bahâr açdı var ise ruhsâr

5. Hazânuñ eyleyüp ihyâ bahâr mürdelerin
Hazân bahâr ile haq şun^cın itdiler izhâr

Kemâl-1 şun^c-1 bahâr u hazânı seyr it kim
Hazân bahâr iledür *فانظر والي انثار* *fenzenün ilâ asâr*

Yolındı şâh-1 bahâruñ yolunda gerçi hazân
Bahârı görmedi gitdi hazân u bahâr

Hazân-1 ğamda diler dil-1 bahâr sebze-1 haţtuñ
Nite ki faşl-1 hazânda şafâ-yı köhne bahâr

Bahâr-1 hüsne hazân olsa haţt ne ğam yaraşur (1)
Hazâna 'azm-1 şikâr u bahâra seyr-i kenâr

10 Şaçıldı şâh-1 bahâruñ yolunda hayli hazân (2)
Bahâra irmedi ammâ hazân-1 miqdâr

Bahâr-1 vuslata faşl-1 hazândur fûrkât
Hazân-1 fûrkata her dem bahârdur ruĥ-1 yâr

Bahâr-1 misl-i vücûd u hazân 'add ile 'adem
Hazân şebîh-i leyâl u bahâr 'ayn-1 nehâr

Bahâr-1 'aqlun olupdur hazânı vaqt-1 cünûn
Rumûz-1 'aşk-1 bahâr u hazân ider iş'âr

Hazâna uştür-1 ebr-1 behâdadur çekilen
Hazâna şatdı metâ^cın bahâr-1 ğonçe 'atar

15 Bahâr-ıtab^cuñ oldı hazân-1 nazm-1 selef
Bahâr günleri geldi hazân çü kıldı karâr

Hazâna hayl-1 bahâr ile geldi husrev-1 gül
Semend-1 bâde-1 bahârı hazâna virdi ğubâr

1)9b seyr-i kenâr:"'azm-1 nigâr" A.

2)10.beyit S"de yok.

Zer-i hazân ile sîm-i bahârı derc itdi
Sabâ hazân u bahâra olup siyeh-sâlâr

Bahâr tahtını almış hazânıñ eyleyüp al
Bahâra bak nice geçmiş hazâna nakş u nigâr

Selîm Hân'ıñ hazânı yok bahârı hulkinda
Bahâr-ı bâğ-ı İremdür hazânsuz olsa ne var

20 Bahâr emîr-i cemendür hazân hîzâne-i zer
Şeh-i bahâra hazîne taşur hazân her bâr

Hazân zamânını fikr it bahâra aldanma
Bahâr-ı 'âlemüñ olur hazân-ı ahîr-kâr

Bahâra virdi tegayyür hücum-ı faşl-ı hazân
Hazân bahâr ile oldı fenâ-yı dehre medâr

Ferah-ı bahâr u hazân gam u sâl şeh-i nevrûz
Bahâr-ı vaşl u hazân hicr ü beher cân leb-i yâr

Bahâr levhini toldurdu zevrak ile hazân
Hazân bahâr ile şeh medhin eylesün tekrâr

25 Hazânda seyre çıkarsa nigâr bahâr olur 'âlem
Bahâra bakmasa döner hazâna dâr u diyâr

Hazânı tâze bahâr eyledi bahârı hazân
Hazân çihre-i 'âşık bahâr 'ârız-ı yâr

Zemîn-i sebz-i bahârın şanma berg-i hazân
Düşer bahâr u hazân şâh-ı hil'at-ı zer-kâr

Şalın şalın ki hazânsuz bahârsuz ey serv
Bahâra döndi hazân 'âlemüñ güzelliği var

Bahâr irince hazâna bu maṭla'ı okudı
Meger hazân u bahârum cemende andı hazân

30 Hazân-ı kûy-ı çemene kondı kâr-bân-ı bahâr
Hazânı bu bahâr itdi külbe-i 'aṭṭâr

T. matla

Güler bahâr ile gülşen hazân ile ağlar (1)
Solup hazânda tolanur bahâr ile ezhâr

Hazâna hâne yaraşur bahâra kûşe-i bâğ
Hazân bahâr iledür aña olmañuz hüş-yâr

Bahâr irişdi ğamuñdan hazâna döndüm ben
Hazân gelür baña sensüz bahâr ile gül-zâr

Bahâr bâğ-ı vücûdum idüp hazân-ı 'adem
Tağıtdı tâze bahârum hazân yeli nâ-çâr

35 Görüñ bahâr u hazânuñ mahabbet eyledi kim
Hazân-ı 'aşka ben oldum bahâr-ı hüsn-i nigâr

Bahâr-ı tab'umuñ oldı hazânı nazm-ı selef
Bahâr mevsimlerigeldi hazân çü kıldı hezâr

Bisât-ı sebz-i bahârı hazân idüp zerrîn
Bahâr bâğına kıldı hazân zerrîn işâr

Bahâr-ı ğonçesin hamrâ hazân şükûfesi zerd
Nukûş-ı ferşüñde bakdum hazân bahâr ile yâr

Bahâr-ı luṭf ile baksañ hazân-ı çihreme ger
Hazân bahâr ile bir yirde eyler idi karâr

38a 40 Bahâr irişdi hazân gitdi geldi çün nevrûz
Kapuñda 'Ulvî n'ola söylese hazân u bahâr

Bahâr bülbüli ğüyâ ider hazân çün lâl
Bahâr-ı luṭf ile mahv it hazânum ey dildâr

1) Güler: "GÜLÜP" A.

Bahâr-ı luṭf ile nisbet-i hazândurur medhûm
Görüp hazânumı göster bahârûnı gül-vâr

Bahâr-ı şâh-ı hazân irmesün diyü yâ Rabb
Bahârı gördi hazânsuz el açdı Hakk'a çenâr

Bahâr-ı 'ömrini Hakk eylesün hazândan emîn
Nite ki 'âlemi devr eyleye hazân u bahâr

S12/A12

13

KAŞİDE-İ TÎR (Ü) KEMÂN MEDH-İ SULTÂN SELÎM-İ SÂNÎ
EZ-GÜFTEHÂ-YI DERZİ-ZÂDE 'ULVÎ ÇELEBÎ

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'lün)

1 Dest-i kudret şanma kaşların itdükde kemân
Tîr-i müjgânuña karşı hedef oldu dil ü cân

Baş açuk yürür gider tîr-i müjeñ meydânuñ
N'ola ey kaş kemân dirsem aña toz koparan

Görmedüm nâvek-i gamzeñ gibi bir tîr-endâz
Ya kaşuñ gibi kemân-keş kanı ey tâze cevân

Ebruvânuñ ne kemândur ki aña yoktur zih
Gamzenüñ tîrine zâhirde nitekim psykân

5. Şol kemândur ki kaşın çekmede Rüstem-i 'âciz
Gamzeñ ol tîrdürür kim aña durmaz kalkân

O kemânı çekemez sencileyin kimse velî
Sînelerden dökemez kimseler ol tîr ile kan

Okemân kavs-ı kader sehm-i kazâdur ol tîr
O kemân tîrine cân kurtulur mı olsa nişân

Kâmetüm oldu kemân bâr-ı belâ çekmekden
Tîr-i âhum yiridür gönüllere olursa revân

Şanmañuz kavs-ı kuzâh kurdı kemânını yine
Felegüñ kaşdı bu kim yağdura tîr-i bârân

10 Şîşe-i çarhı delüp aşdı kemânını hilâl
Nitekim tabla-ı tîr-i şeh-i dârâb nişân

Mağv olur tîr-i şehâbla kemân-ı meh-i nev
Eline tîr ü kemân olsa şehin-şâh-ı cihân

Şâhib-i tîr ü kemân fâris-i meydân-ı veğâ
Mâlik-i seyf ü kalem husrev-i iklim-sitân

Hâme-i tîre ider ta'na o şâhuñ tîri
Burc-ı kavsi hacîl ider isen o kemân

Pehlevân-ı sitem ü hüsm u kemân-ı bâzû
Tîr ü kahr u gazab u haşmet-i destüñde binân

15 Halka-i çeşümü kıldum o kemâna zihgîr
Dilümi itdüm anuñ tîrine la'lin peykân

Bir güzeldür o kemân nâmı hilâl-êbrûdur
Tîr bir hûbdurur serv-kadd u gonçe-dshân

Dil-i pür-hûnumı hem tîrine la'lin-i şıdk
Tîr-vesş yiridürür hâk ile olsam yeksân

Mürğ-i câna o kemân bir kurulu dâm ancak
Bâl açar şaydına şâhin-vesş o tîr ü müjgân

Ağzı kanlu başı yunlu şol dil-âver gibidür
Tîrüñ eyler kadd-i â'dâyı kemân irse hemân

20 Oldı destüñde kemânıñ iki başlu ejder
Ok yılanı didiler tîrüñ ey genc-i nihân

Tîr-i şahrâda tek (ü) pûda kemân belde durur
Oldı bir iki harâmi yine yollarda 'ayân

Bezm-i rezme o kemân oldı kemânçe zihî târ
Okudur tîrûñ eya zübde-i mecmû'-ı şihâb

Okuñ ey kaşı kemân sînemi ter-keş kaldı
Tîr-ves şâhir olupdur şak-ı zağmumda duhân

Birisi ehl-i hevâ birisi gâyet ser-keş
Demidür tîr ü kemânunđan idersem efgân

25 Getirüp kuvvet-i bâzûya kemânın çekseñ
Tîr-i Vakķâs idemez tîrûñe mânend-i kırân

Ebruvânuñla müjgânuñı vaşf eyleyelü
Nazmum içre görünür tîr ü kemân şûretân

Kaşıña kimi kemândur kimi nûn kimisi yâ
Tîrdür gâzzeno kimi kimi tîg-ı bürrân

Bir yire geldi niçe tîr ü kemân hançer ü tîg
Cân-ı 'Ulvî'yi alur her birisi virmez amân

Rağm-i zühhâda kesüñ sîneme şad na'l-ı elif
Ceng için tîr ü kemân ile pür olsun meydân

30 Menzilüm deşt-i firâķ itdi kemân-ı miñnet
Tîr-ves yiridürür hâk ile olsam yeksân

Getirüp kuvvet-i bâzûya kemânı çekseñ
Tîrûñ eylemez zere çarħdan eyler güzerân

Bir kebâde olımaz saña kemân-ı Rüstem
Tîr-i Vakķâs idemez tîr ü kemânunđa kırân

Benem ol muhterî'-i tîr ü kemân kim göricek
Şu'arâ cümle okın atdı yâyn başdı hemân

Midhat-ı tîr ü kemânuñla bulup niçe hayâl
Bir kaşîde dimişüm nâmıdurur tîr ü kemân

35 Şanuram niçe kemân araya bir tîr alur

Nâmumı alsañ ele ey şeh-i şâhân-ı cihân

Rağbet-i tîrüñ alur gerçi kemân ile şehâ
Toğrı yanunda bu veçh ile tutar añı mekân

Tîr-veş toğrı olanlar saña meydân alsun
Egrilik eyleyenüñ kaddüni Hâk ide kemân

S13/A13

14

KAŞİDE-İ TİĞ U KALEM MEDH-İ SULTÂN SELİM-İ SÂNÎ
EZ-GÜFTEHÂ-YI DERZİ-ZÂDE 'ULVÎ ÇELEBİ

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün
(Fâ' ilâtün) (Fâ' lün)

1 Tîğ-ı şun'la kalem levha-i raqam çekdügi dem
Dest-i kudretle şunıldı elüne tîğ u kalem

Qalem olmasa gamum sürh idemezdi tahrîr
Tîğün olmasa kalem deftere çekmezdi raqam

Boynumı çaldı muharref kalem idüp tîğün
İşlenür tîğ ile câna nitekim şâha kalem

Kalemün katlûme hüccet getirür gamzeñ tîğ
Tîğün âtdi kalemünle yirümi dâr-ı 'adem

5 Kalem-âsâ n'ola kan ağlar ise tîğünden (1)
Dili şakk idelü kalem gibi meh ü tîğ u kalem

Kara şarındı kalem tîğ karalar geydi
Kalem ü tîğ tutarlar benüm için mâtem

1) A'da 5.beyit yok.

Ser kalem başa ne yazdıysa gelür tîğ-ı kazâ
Başımı yarsa mişâl-ı kalem ol tîğ ne ğam

Ağların hem çü kalem-i şâh şakin tîğüñdan
Beni inletme kalem gibi çeküp tîğ-ı sitem

Başımı yarsa kalem gibi n'ola tîğ-ı elem
Tokınur tîğ-ı kazâ her nice yazdıysa kalem

10 Kalemüñ nâline döndüm elem-i tîğüñla (1)
Hâlüme tîğüñ ucundan kalem ağlar her dem

İki dillü kalemüñdür iki yüzlü tîğüñ
Hem-ser oldı kalemüñ tîğ ile bilmem ne kalem

Ya kalem barmağı tîğ ile keser nâhenini
Kaç' ider tîğ ile yâhûd kalemını o şanem

Beni ol tîğ u kalem eyledi divâne beni
Ğamzesi tîğını çekdi didi ok saña kalem

meşhûr
Şâhib-i tîğ (u) kalem şâh Selîm'e kul olup
Elde Behrâm-ı felek tîğ tutar tîr (ü) kalem

15 Hayret alur kalem ü tîğüñ elünden düşüre (2)
Kalem ü tîğını yâkûtla görse Rüstem

Zer-nişân tîğ u zer-endûd-ı kalemdür ya hilâl
Kalem ü tîğ şunar destüñe ey mihr-i kerem

Sanurum tîğ u kalem tutar iki bendeñdür
Kalem ü tîğı ki sağında vü soluñda kalem

Kalem ü tîğ ile sen Hayder-i kerrâr olduñ
Zü'l-fekâr oldı elüñde tîğ ile kalem

1) A'da 10.beyit yok.

2) A'da 15a:"Kalem ü tîğüñ elünden düşüre dehşetden" sek-
lindedir.

Ele tîğ u kalem al ki ola devât ile kırâb
Kalem ü tîğüña çeşmümde şikâf-ı sînem

20 Kalem ü tîğdurur var ise derûñde yine
Kalem ü tîğ gibi bağı delük kâmet-i ham

Ey benânuñ kalem ü şun^c-ı müjeñ tîğ-ı sitem
Kalem ü tîğ ile sensün şeh-i iklim-i himem

Ney-şekerdür kalemüñ âb-ı muşaffâ tîğüñ
Kalem ü tîğüña dil-teşne geçer hep âdem

Şâh-ı güldür kalemüñ gonçe-i süsen tîğüñ
Kalem ü tîğüñ ile oldı cihân bâğ-ı İrem

Tîğüñ irişdi Dımışk'a kalemüñ Bağdâd'a
Baş eger tîğüña mânend-i kalem Hind ü 'Acem

25. Vaşf idüp tîğ-ı müjeñle kalem-i engüsdüñ
/ Bir kaşide dimişüm nâmıdurur tîğ (u) kalem (1)

40b

Vaşf-ı tîğ (u) kalemüñle göricek bu ğazeli (2)
/ Tîğ dem-beste kalup oldı kalemler ebkem

Kılca boynum kalem itmek ne idi tîğüñla
/ Tîğ ile kıl kalemüñ kat^c olacağun bilmem

Vaşf-ı tîğ u kalemüñ hatm idelüm medhüñde
/ Zîr-i destüñde ola tîğ u kalem hayl u hadem

Kıldı 'Ulvî kuluñı tîğ u kalem mîr-i suhan
/ Tîğina seyf dinüldi kalemi elde 'alem

30 Kalem it gerden-i â'dâyı çalup tîğüñla
Tîğ ider her kalemüñ kat^cını zîrâ muhkem

1) nâmıdurur: "adıdur" A.

2) A'da 26. beyit yok.

Öykünürse kalem ü tîğ benân u müjeñe
Kalemi pâreleyem tîğı dağı bende çekem

Oldı nûn u kalem ü levh-i ezel tîğ-ı kader
Varak u tîğ u devât u kalemüñden mu'alleme

Gitmesün tîğ u kalem bir dem elüñden hânım
Kalem ü tîğ iledür çünki nizâm-ı 'âlem

S14/A14

15

KAŞİDE-İ DERYÂ REDİF MEDH-İ SULTÂN SELİM-İ SÂNİ
EZ-GÜPTEHÂ-YI MERHÛM DERZİ-ZÂDE 'ULVÎ ÇELEBİ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Meger seyl-âb-ı eşke çeşmüm ile ceng ider deryâ
Kimin tîğ eyledi mâhflerüñ kimin siper deryâ

Sirişke dîde-i ğam-dîde gibi kanluya beñzer
Niçe olur başup yıkar niçe yollar keser deryâ

Görüp bârân-ı ebr-i rûzgârı hiddete geldi
Katî nazûk mizâc ancak bu dilden nem kapar deryâ

Nesi var ise çalkar hûblar şaydına uşlanmaz
Hevâ ehli gibi dâyim hevâsına uyar deryâ

5 Sütûnunu meger beñzetdi sen serv-i ser-sfrâza
Anuñ çün cümle keştîyi başı üzre tutar deryâ

Gice gündüz yüzün yire sürüp ağlar figân eyler
Meger var ise bir dürr-i giranmâye sever deryâ

Semen-sîmâları diller döküp her dem kenâr eyler
Deñiz mâliklerin ğuyâ ki pehlûya çeker deryâ

Dil-i zârım gibi pürdür derûnı şâh-ı mercândan
Olupdur la'l-i yâre 'âşık-ı hûñn-ciger deryâ

Lu^câb-ı la^cl-i cânândur ki kaçre kaçre düşmişdür
Niğâr itse ne var ol şâhuñ derer deryâ

10 Ne şehdür ol der-i pâkine-i bahr-ı mürüvvet kim
Olupdur cevher-i hâke rehûñden bir güher deryâ

Selîm Hân kim berr ü bahruñ pâdişâhidur
Ayığı tozına eşküm gibi yüzün sürer deryâ

Bulınmaz ol dürr-i yek-dâne gibi bir dürr-i nâ-yâb
Cihânı cüst ü cû idüp temâm itse gezer deryâ

Sefîneñle çıkup meh-tâba karşı bir gece gezseñ
Öğünce 'aks-i mehden götürür fânûs-ı zer deryâ

Değildür kef görinen câ-be-câ ey lâle ruhsârum
Dilünde dâğ-ı mihrüm var aña penbe düzer deryâ

15 Derûnunda olan sûrâh-ı girdâb oldu şanma kim
Açup cân gözünü cânâ saña eyler nazâr deryâ

Şu deñlü göñlüñ ağıtdı saña ey mihr-i 'âlem-sûz
Ruhuñ 'aksin görüp taşvîriñi dilde yazar deryâ

'Aceb mi dil gehi gîsûña geh rûyña meyl itse
Bilürsün kim ider geh şarka geh garba sefer deryâ

Huzûr idüp yatur mıydı şehâ arkası üstine
Senüñ şemsîr-i 'adlûñe tayanmasa eger deryâ

Yanar âta değildür rûzgâruñ şiddetin çekmiş
Şikâyet eyleyüp saña başunda od yakar deryâ

41b 20 Kimisi keh-keşân yelken şehâb u mâh-ı nev-zevrak
Muhîf-i kudretünde bu sipihri kînever deryâ

Hasûdun burnına tuzlu şular komazdı her demde
Zülâl-ı la^clûñ içdüğündenalmasa haber deryâ

Sefîne-i ten na'1-1 lenger-i elif anuñ sûtûnidur
Şadâ-yı ah dil-i bâd-1 üstüh^vân mevc-i eşke ter deryâ

Cihân içre degil fülk ü felek simâb-gûn olmuş
Sipihruñ çevresinde mün'akis oldu seher deryâ

Dem-â dem öykünür seyl-âb-1 eşk-i çeşümü her dem
Köpüklü bir 'aceb gömgök delidür ey kamer deryâ

25 Kenâr-1 dîdede eşküm hâbabın dîdemi seyr iden
Leb-i deryâda olan kaşra virür zîb ü fer deryâ

Hayâl-1 hançerüñle aşdı başumdan gözüm yaşı
Kaçan mâhî görine furçına eyler taşar deryâ

Gözümden seyl-i eşk akdukça engüştüñ hayâl eyler
Diyâr-1 'aşkdur bunda bitürdi ney-şeker deryâ

Ruhuñ vaşfını yazsun diyü şâhâ Kâtib-i Kudret
Dem-â-dem mevc-i bâd-engîz ile mıştâr çeker deryâ

Kapuñda seyl-i eşküm hâke gâltân itdi â'dâyı
Mukarrerdür ki leş oldukca hâk üzre atar deryâ

30 Defîne kıldı mañlûkât için rub'-1 meskûnı
Tıllım olmuş aña çok ejdehâ-yı heft-ser deryâ

Eşer itmez dil-i dîvâneye pend-i peder hergiz (1)
Akarşunuñ hücûmundan komaz dilde keder deryâ

Vücûdum mülki oldu pâdişâhum fakr ile ma'dûm
Şanasun kaytafâ mülki harâb idüp yaçar deryâ

Cihânuñ acısın çek 'Ulvî'yâ deryâ dil ol her dem
Ne kanlar yutdı seyr eyle neler çekdi neler deryâ

42a Kaşîdem bir sarây oldu büyüti bir bir ebyâtum
Hemîşe her biri senüñ kenâruñdan geçer deryâ

1) itmez: "kılmaz" A.

35 Kenâra çekdüm ol servi cûy-âsâ diyü her dem

✓ Dögünüp taşlar ile gözleri yaş döker deryâ

Nühûset söyledür kim şehr-i maksûda karîn olsam

✓ Hemân ol dem murâdın fülkin engîne şalar deryâ

Şehâ bir cür'ca olmaz meclisüñde câm-ı luţfuñdan
İderse nüh felekle yidi kat yiri muşarrer deryâ

Şehâ küttâb-ı 'âlem idemez evşâfıñı tahrîr
Kalem olup seçer cümle merâm olsa eger deryâ

Muhîţ olsun cihân-ı yemm-i cûduñ ey kerem-kânî
İhâta eyleye arzı nitekim ser-te-ser deryâ

40 N'ola envâc-ı baħr-ı fâkadan göñlüm hazîn olsa

Temevvüc ise lâ-büd âdemi muşkem tutar meger deryâ

S15/A15

16

KAŞİDE-İ TİĞ U KEMER MEDH-İ SULTÂN MURÂD-İ SÂLİŞ
EZ-GÜFTEHÂ-YI MERHÛM 'ULVÎ ÇELEBİ

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'îlün)

1 Kemerüñ tîğ-ı mücevherle olup ğarķa-i zer
Der-miyân itdi saña varın o tîğ u o kemer

Mû-miyânuñ kemer ü tîğüñi hayretde ķodı
Tîğüñüñ yalumu alķaķ kemerüñ ķadd-i kemer

Kemer ü tîğüña hem-tâ bulımağ hergiz çarķ
Keh-keşân sîm-i kemer tîğ-ı şihâb olsa eger

Kemer-i hâlede tîğ meh-i nev oldı hemân
Zer nişân tîğüñ ile zer kemerüñ ey dilber

5 Gencsin saña tılısm oldı kemer tıǵuñla
Tıǵuñ ejder dem olupdur kemerüñ mâr-ı dü-ser

Beñzedi tıǵ çelîpâya kemer zünnâra
Kemer ü tıǵ ile kasd itdi baña bir kâfer

Aldı ta^ccîl ile tıǵın kemerin yâr unudup
Bend-i tıǵıñ kemer idindi o hûn-h^vâr meger

Baş açuk tıǵ-ı harâmi kemeri bel kesici
Diller ol tıǵ u kemerden niçe cân kurtaralar

Kemer ü tıǵ belîne el uzunluǵuñ idüp
Tıǵ zindân-ı kırâbe konup aşıldı kemer

10 Kılısam ebrûñı müjeñle kemer ü tıǵıña vaşf
Cem^c olur tıǵ u kemer tır ü kemân u hançer

Gördi tıǵ u kemerüñ didi felek hep yolına
Siper ü tıǵ u kemer tır ü kemân u hançer

Cevr-i tıǵuñla kemer gibi bükilsün kaddüm
Cân virür tıǵuña her kişi meger ola kim er

Kılısa tıǵuñ baña itse kemerüñ n'ola kemend
Kemerüñ belde turur tıǵ ise yâya şarkar

İki yirden kuşanup tıǵ u kemerle kuşağı
Tıǵ-ı kahruñ kadd-i â^cdâyı kemer gibi büker

15 Kulum olurdu kemer belîne ey gamzesi tıǵ
Kemerüñ aramuza tıǵuñla girmese ger

Rište-i zülfi kemer gamzesi tıǵ olsa n'ola
Biri gayret kemeridür birisi tıǵ-ı hüner

Kemer ü tıǵ ile hûba dönüp her gülşen
Tıǵlar gonçe-i süsen kemer oldı cûlar

Cevr-i tîğûñ ile kemer olmuşken kâmetüm âh
Tîğ-ı cellâd-ı müjeñ itdi kemer-ves çenber

Şarılup tolaşarak saña kemer-i tîğûñla
Bend-i tîğûñla kemer belüñi göz göre kuçar

20 Hân Murâd'ı kemer-i tîğ ile gördükde didüm
Biri nusret kemeridür birisi tîğ-ı zafer

3a Halka bend eyledi tîğ-ı kemeri itdi kemend
Anuñ için kemer ü tîğın o şeh bende çeker

Kemeri kavş-i kuzah tîğ hemân şa'şadur
Kemeründe ide gör şemse-i tîğına nazar

Sîne bir na'1-ı elifdür kemer ü tîğûñ ile
Lâle-zâr oldu ciger dâğ ile çün tîğ u kemer

Tîğ-ı Dahhâk ile bakmaz kemer-i Cemsîd'e
Kemer ü tîğ ile ol dâver-i Efrîdûn fer

25 Dâğlar yakdı kemer-i tîğ ile sînesine
Kemer ü tîğûñuñ üstinde degil şemse-i zer

Tîğ-ı mirrîh ü nücûm u kemer çarh oldu
Kemer ü tîğûñ ile şemse-i zerrîn yer yer

Elifüm sînede tîğ oldu kemer her na'lüm
Şanna kim cevruñ şabr ide senüñ tîğ u kemer

Böyle şâh-âne kemer böyle güzel tîğ olmaz
Gerçi tîğ u kemere mâlik olupdur niçeler

Vaşf ider tîğ-ı müjeñle kemer-i zerrîñüñ
N'ola bu nazmuma dirlerse şehâ tîğ u kemer

30 Nâr-ı âhum n'ola tîğ olsa kemer cism-i nizâr
Tolaşurlar beline kuçmağ için tîğ u kemer

Tîğ-ı âhumla kemer-veş ham-ı kaddüm 'Ulvî
/ Birisi tîğ-ı Dımışkî biridür şehri-i kemer

Şâhid-i nazmı getirdüm kemer ü tîğüm ile
/ Kemer ü tîğ ile olmağa kapuñda çâker

Sen de luţf it kemerüñde görinen tîğı baña
Bu kadar tîğ u kemer sundı saña ol kemter

Zahm-ı tîğüñ kemer eylerse hasûduñ kaddin
Tîğ-ı gamzeñ kılıçın çâk kemer-i 'arşa aşar

3b 35 Şeh-süvârâ kemer ü tîğ nedür 'âlemde
Gerdenüm ola fedâ ol kemere tîğüña ser

Saltanat tîğını takın kemer-i 'adli kuşan
Boynı bağlu kul iden her kişi çün tîğ u kemer

İki yirden kuşanup tîğ u kemerle kuşığı (1)
Tîğ-ı kahruñ kadd-i â'dâyı kemer gibi bükür

S16/A16

17

SULTÂN MURÂD ŞEH-ZÂDE SULTÂN MEHEMMED'İ SÜNNET İTDÜĞİNE
SÖYLENEN KAŞİDE-İ SÛRDUR EZ-GÜFTEHÂ-YI 'ULVÎ ÇELEBİ

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'lün)

1 Câ-be-câ yandı yine meş'ale-i sûr-ı sūrūr
Rûz-ı rûşen gibidür âteş işinde şeb-i sūr

Mü'minüñ sūrını dirler ki şifâdur câna
Sûr-ı sultân ile 'âlem n'ola olsa mesrûr (2)

1) 37.beyit A'da yok.

2) şifâdur:" şafâdur" A.

Kılmağa cümle havâkîn ü selâatine haber (1)
Yazdılar niçe şehin-şehlere ahkâm u umûr

Hân Murâd â'na şehin-şâh-ı felek rif'at aña
Kâtib-i tîr ider hizmet-i ahkâm u umûr

5 Sûr-ı şeh-zâdesine da'vetini gûş idicek
Emrine oldu esâtîn-i selâtin me'mûr

Kevkeb-i kevkebs-i t'âli'-i kâdr-i evvel
Zât-ı pâki nazar-ı lutf-ı Hudâ'ya manzûr

Âlem ü tûğına baş egdi kırâl-ı Leh ü Çeh
Kiminüñ efseri zerrîn kimisinüñ semmûr

Âteş-pezlikler idüp maţbahıña Key-Kâvûs
Şerbetüñ kâsesinüñ hizmetin itsün Pağfûr

Sünnet itsün n'ola şeh-zâde Mehemmed Hân'ı
Sünnet ile gelür İslâm'a şeref kalbe hayûr

10 Ehl-i sünnetten olup uymaz ise şer'e eger
Eksik olmaya ser-i sürh-serândan satûr

Halka 'arâz it haţt-ı müşkînüñ ile gordenüñi
Hoş yaraşur şeb-i deycûr ile şem'-i kâfûr

Zer ü sîm ile cevâhir şu kadar bezl oldu
Reşehât-ı kef-i destüñle hacl-ı kân u buhûr

Dîdelerde saçılan sîmlerüñ nakş hemân (2)
Âbdan aks-i kevâkibdür ider şanki 'ubûr

Ey gulâmân-ı sarây-ı haremüñdür gilmân
V'ey kenîzân-ı serâ-perde-i eyvânüñ hûr

1) 3.beyit S'de yok.

2) A'da 13a:" Gören âdem deñizine saçılan akçeleri" şek-
lindedir.

15 Kaşr-ı cennet gibi bir tāk-ı bülend oldu bedîd
Çeşmesi çeşme-i kevşer şuları mâh-ı tâhûr

Bâreke'llah zihî tāk-ı bülend-i eyvân kim
Kaşr-ı cennet gibi bir yerde bulunmaya kûşûr

Şerbet-i la'lûñ fikri virür câna hayât (1)
Nitekim çeşme-i kevşerden akan âb-ı tâhûr

Sendedür salţanat u 'arz u şalâbet sende
Oldı fermânüña bende niçe şâhân-ı vakûr

Her biri senleydiler şadr-ı fi-âdâb üzre (2)
Niçe hânlar niçe bânlar niçe şâhân u kûr

20 Kullaruñ zabt ider îrân ile Tûrân ilini
Bir zamân gerçi ki hüküm itmiş idi İrec ü Tûr

Gel süriler ile nahl-ı murâşşâ'lar ile
Oldı şâh-ı haremüñ gülşen-i beytü'l-ma'mûr

Yakdı meh-tâblaruñ şevke gelüp âteş-bâz
Oldı san pertev-i meh-tâb ile 'âlem pür-nûr

Remz ider 'âleme sûruñda yanan cümle hisâr
Ya'ni devründe alındı niçe kal'a niçe sûr

Cennedâ sûr-ı sürûrî ki egerçi neleri
Hâne-i zümre budur hîn-i 'âlî-sûr

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم الدر هو الله حديث
نبوت ك اين مفهوم بيت در نتيجہ انسہ

25 Rûz u şeb dehr-i müş'ayl ile 'ayân olmadadur
Perde-i ğayb-ı hüviyyetde olanlar mestûr

1) 17.beyit S'de yok.

2) 19.beyit S'de yok.

Rûy-ı mestûrundan serâ-perde o
Cevrûñ eylese nihâyed keser az hüsn ü gûr (1)

4b

Yed-i beyzâ gibi bir şuc'le görindi gözüme
Şöyle şandum ki yanar nâr-ı tecellâ ile Tûr

Yeñilendi gibi gerdûn-ı kühen sâl-ı zamân
Niçe meh-tâb-ı şüheb encüm ü hûr itdi zuhûr

Yir yir encüm dökilüp kopdı kıyâmet şandum
Şayha-ı kûs u nefîr oldı meger nefha-ı şûr

30 Vüzerâ vü 'ülema vü ümerâ cümle nüfûs
Haşr olup bir bir geldi nitekim vaqt-ı nisûr

Ey Süleymân-ı zamân şöyle çekdi ni'met
Muğtenüm vahş ile tayr ins ile cân mâr ile mûr

Kesret-i nâs ile taldı şü kadar 'âlem kim
Bulmaz bir konıcağ yir uçmaz gökde tûyûr

At bırağdı yine meydâna çıkup fârisler
Göresün bunda ne tozlar kopara semm-i sûtûr

Şadr-ı 'âlîde şehin-şâh-ı cihânı göricek
Tab'umuñ itdi bu güftâr-ı revân bahş-ı sūdûr (2)

35 Şâh-ı tûbâ mı 'aceb nahl-ı riyâz-ı haremüñ
Sâyesünde olur âsûde dil-i erbâb hużûr

Bezm-i sûruñda olup miçere gerdân-ı gerdûn
Cân meşâmın büridi râyiha-ı 'ûd u bahûr

Saz u söz ile şeref buldı şü deñlü bezmüñ
Nağamât ehli hezâra didiler kim öte tûr

1) 26.beyit S'de yok.

2) revân:" cihân" A.

Añların kim kulağın burdı birez muṭrıblar
Gerdiler şimdi uşûle her defe çenk ü ṭanbûr

Gözlerüm şacı getürdi iki merdüm kapuña
Luṭf idüp anı kabûl it budur ancak maḳdûr

40 Süfle-perver felegüñ şimdi benem pâ-mâli
Gerçi 'Ulvî'lik ile nâmum olupdur meşhûr

5a

Ḳâdirüm neḡr ile nazma ne ki fermân olsa
N'ola vaşşâfuñ olup faẓl ile olsam mezkûr

Bî-bahâ mâlik idüm niçedür menşûra
'Aksine döndi felek oldu hebâ menşûr

Gerçi bir 'aşı ü mücrim kuluñum sultânım
Umarum mazhar ide şefkatüñe Rabb-ı ğafûr (1)

Cebr ile kimseye baş egmez iken ammâ kim
Nefs-i emmâre bizi eyledi ğâyet mecbûr

45 Âb-ı cûduñla ki kandırmayasun teşne dili
Haşre dek bâde-i ğaflet beni eyler mahmûr

Sînesin kıldı siper ğamzeñe karşı cânım
Nâvek-i himmeti at sen de kerem yâynı kur

Pâdişâhum nazar it ben kuluña tâ olalar
Dostlar hürrem ü handân u 'adûlar maḳhûr

Şaklasun bâd-ı haṭardan gül-i handânuñı Hâk
Bâĝ-ı cennet nitekim faşl-ı hazândan ola dûr

Burc-ı sûr-ı felegi dâyir olup mihr ile mâh
Nitekim rûz ile şeb sâl-be-sâl ide mürûr

50 Âftâb-ı ruhuñ âfâkı münevver kılsun
Kışver-i devlet ola saltânatuñla ma'mur

S17/A17

1) Umarum: " Dilerüm" A.

KAŞİDE-İ BAHÂR EZ-GÜFTEHÂ-YI 'ULVÎ MEDH-İ
BURSA BEĞİNE 'ABDURRAHMAN BEĞ'E

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'lün)

1 Ziyet-i dehre n'ola baksa 'uyûn-ı ezhâr
باز: âyetini okudu gülşende hezâr

Hâkdan eylediler bâğa nazâr nergisler
Mihir içinden nitekim dîde-i etfâl sıgâr

Gulgul-ı bâd-ı seher oldı dem-i İsrâfil
Cümle emvât u nebâtâta hayât irse ne var

Şûret-i besmeleye şanki çeker cedvel-i sîm
Sâye-i sünbüle âb eylese gülşende güzâr

5 Tıfl iken dâhı gülistânı temâm eyledi gül
Mâder-i gülşeni gör kim neler eyler izhâr

Yine meşşâta-ı jâle seher-i gülşende
Takdı gül şahidinüñ gûşına dürr-i şeh-vâr

Ne v-'arûs-ı çemene oldı karanfil şâne
'Aks-i hursîd-i cihân-tâb ile şu ayne-dâr

Gül-i ter mükhile-i hâr ile kühhâl misâl
Bülbülün dîde-i giryânına eyler tîmâr

Bezm-i gül faşl-ı bahâr ile olup germ-â-germ
Gonçenün dügmelerin çözdü nesîm-i eshâr

10 Dest-i şevk ile n'ola çâk-ı girîbân olsa
Mey-i şebnemle kızarmış gül-i rengîn-ruhsâr

Şeh-nişîn güle zer-i şemse yazup bâd-ı şabâ
Eyledi jâleleri kaşrına sîmîn mismâr

Hâcî-i bâd çizüp üstür-i ebrûñ yükini
Dehne şatmakdadur âlât-ı bahârı her bâr

Ak şükûf eyle dirâht oldu ser-â-ser hayme
Kurdı ordusını şahn-ı çemene şâh-ı bahâr

Çekdi her şâh yine başlu başına sancak
Toldı elvân-ı livâyile feżâ-yı gülzâr

15 Geldi hengâm-ı cünûn eyleme nâşih bâña bend
‘Aşka yâr oldu gönül dâniş ü ‘akl itdi karâr

Faşl-ı gül nağme-i bülbül leb-i cû sâye-i bîd
Ehl-i dil ‘âşık olanlarda komaz şabr u karâr

Allah Allah ne şafâ kesb idecek demlerdür
Pîrehenle yürür oldu semen ü gül ne ki var

Âftâbı ser-i serv üzre seher seyr idicek
Düşdi bir matla‘-ı garrâ-ı selîğ hem-vâr

6a Sebz-i câm ile kaçan ‘arz-ı cemâl eylese yâr
Keşf olur ‘âşıkâ sırr-ı şecerü'l-ahdar nâr

> T. matla‘

20 Yârsuz gönçe diken gibi görünür gözüme
Ne ‘aceb gülşen olur kimine gül kimine hâr

Halka-ı zülf-i ham-ender-ham cânâna sezâ
Bir giyeh deñlü görünmez gözüme zülf-i nigâr

Bir boyı serve meger sâye-veş üftâde geçer
Gözlerüm yaşı gibi oldu bulanık enhâr

Şem‘ler yaksa dila gönçe-i zanbak yir yir
Şeb-i zulmet gibidür sâye-i serv ü eşcâr

Âteş-i nûr-ı tecelli ile yandı bülbül
Var ise şâhid-i gül eyledi ‘arz-ı dîdâr

25 Bir leb-i ğonçe yūzi gūl ŝanmañ derdinden
Niçe bir ey dil haste olasin zâr u nizâr

‘Abdurrahman Beg’e var hâlūñi ‘arz it kim anuñ
‘İremez himmeti ucına hūmâ-yı efkâr

Kimdürür dirsek eger o gūl-i gūlzâr-ı kerem
Umar ahfline kim ŝimdi odur ŝâh-sūvar

Müŝteri-fiṭnat u gerdūn-‘azamet-i ŝadr-niŝân
Mîr-i Cemşid-i serîr ü meh-i hursîd-‘izâr

Lūcce-i baħr-ı kemâl u ŝadef-i dürr-i hayâl
Ma‘den-i faẓl u hūner melce-i aŝhâb-ı kibâr

30 Zâbit-ı şer‘-i kavî tâbi‘-i emr-i nebevî
Lâyık-ı ‘izz ü şeref şâhib-i temkîn ü vekâr

Sür yüzüñ ayagına pây-e-i devletdür bu
Tutmak isterseñ eger şadr-ı sa‘âdetde karâr

Pây-e-i kâdrüñ olup tāk-ı felekden ‘âlî
Yüz sürer ayaguna mihr-i sipihr-i devvâr

Himmetüñ gibi bülend olsa ‘aceb mi kâdrüñ
Himmetüne göre olur kişide çün miqdâr

Gördüğüm pây-e-i â‘lâna iriŝemez başı
Ayagın dâmenine çekdi oturdi küh-sâr

35 Çarħ evrâkına evŝâfıñı tahrîr itdi (1)
Kâtib-i tîr n’ola olsa saña hidmet-kâr

Bâreke’llah zihî mu‘âdelet-i bâhire kim
Gulğul-ı ‘adlūñ ile taldı niçe dâr u diyâr

Turradur şâhid-i ma‘nâya midâd-ı siyehüñ
Nokta-ı hâme-i müŝkîñüñ aña hâl-i ‘izâr

1) A'da 35a: "Nükte-i medhiñi yazmağa levh-i felege" şek-
lindedir.

Hergiz olmaya dahı cilve ger bâğ-ı vücûd
Hüsn ü hulkuñ gibi bir şahid-i hürrem didâr

Mihr-i luţfuñ ile n'ola kalbüm olursa pür-nur
Âftâb ile bulur revnâkı çarh-ı gaddâr

40 H^vâb-ı miñnetle kılurdum seheri haşre degin
Mihr-i luţfuñla eger olmasa çeşmüm bîdâr

Bir yaña ta^cn-ı 'adû bir yañadan t^hâli^c-i şûm (1)
Kendü cânımdan iderler beni her dem bîzâr

Ben ne hâkem kim idem kapuña ahvâlümü 'arz
Konmasun zerre kadar hâţır-ı mesrûra gubâr

Rûz u şeb cân u gönül fikr ider ebrûlarını
Harf-ı râ olsa kaşîdemde yiridür tekrâr

Gayrilerle beni bir görme ki hem-tâ olımaz
Serve sâye meh-i kevkeb dere hârâñ ile hâr

45 'Ulvî'yem sâye-sıfat hâke düşürdi beni çarh
Dest-gîr ol baña ey serv-kadd u hûş-reftâr

47a

Lüce-i kulzüm-i güftârı yeter geşt itdün
Keştî-i tab^cuñ iderse demidür 'azm-ı kenâr

Şa^cşa^ca şanma yazar medhiñi levh-i felege
Kıl kalem almış ele münşî-i zerrîn-i pür-kâr

Câ-be-câ jâle-i ruhsâr-ı gülistân mânend
Hâk-i pâyine du^câ dürlerini eyle nişâr

Nitekim bülbül ide gonçeye her demde niyâz
Nitekim gonçe ide bülbüle nâzını hezâr

50 Şaklasun bâd-ı hâţardan gül-i handânuñı Hâk
Bâğ-ı cennet gibi dâyim olasın tâze bahâr

S18/A18

1) A'da 41a: "Bir yaña fakr u fenâ bir yaña erbâb-ı 'adû" şek-
lindedir.

KAŞİDE-İ SÜNBL REDİF MEDH-İ HUBB-İ MEVLÂSİ OLAN
MOLLÂ ÇELEBİ'YE EZ-GÜTEHÂ-YI 'ULVÎ ÇELEBİ

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Zeyn idüp sâht-ı gülzârı ser-â-pâ sünbül
Eyledi yüzini târem-i mînâ sünbül

Geldi destâr-ı perîşân ile seyr-i çemene
Deyr-i gülşende olupdur büt-i tersâ sünbül

Nâ-gehân eyledi destinde 'asâsın ejder
Olsa Fir'avn-ı şitâya n'ola Mûsâ sünbül

Mevc urur bâd-ı şabâ ile seher seyr itdüm
Açılıp itdi çemen şahını deryâ sünbül

5 Çâr-sû-yı çemen içinde dönüp 'attâra
H^vâce-i bâda şatar 'anber-i sârâ sünbül

Şimdilik şah-ı çemen tāk-ı zeberced gibidür
Gül kamer lâle şafak 'ıkd-ı süreyyâ sünbül (1)

Gülsitân cennet olup bâd-ı şabâ oldu berrâk
Gönçe gılmân u çemen hulle vü havrâ sünbül

Gülsitân serv ile bir dilber-i bâlâ-kaddür
Çeşmi nergis ruhi gül zülfi semen-sâ sünbül

7b Şeh-i gül cûya didi gülşeni teftiş eyle
Lâcüverd ile yazar hükmine tuğra sünbül

10 Kâkül-i dilbere fi'l-cümle şebîh olduğı gün
Başlar üzre tutar mesken ü me'vâ sünbül

Ol boyı serv-i revân seyr-i çemen ide diyü
Döşedi ayagının altına hârâ sünbül

1) GÜL kamer lâle şafak: "Gül şafak lâle kamer" A.

Gül-i gülzâr-ı kerem hazret-i Molla Çelebi *Medh.*
Nüh felek gülşen-i cûduñda bir ednâ sünbül

Lâle-ves ol yüzi gül 'işrete idicek âgâz
Dikdi bezmünde niçe nañl-ı dil-âzâ sünbül

Getirüp meclis-i bâğa niçe pîrûze kadeh
Pîş-keş çekdi saña ey gül-i ra'nâ sünbül

15 Zülfüñe 'âşık-ı sevdâ-zede olmasa eger
Seng-i jâleyle döğünmez idi nigâr sünbül

Kûh u şahrâda kaçan zülf-i ruhuñ yâd itsem
Hârlar gül görünür gözüme hârâ sünbül

Nâme göndermek için peyk-i nesîm ile saña
Bir seher eyledi bu mañla'ı inşâ sünbül

Gerçi gülşende olur niçe ^{muttara} muttara sünbül *T. Mat.*
Görmedüm sünbül-i hoş-büyüña hem-tâ sünbül

Bâğ-ı dehri aradum bulamadum ey gönçe-dehen
Şiken-i zülf-i siyhüñ gibi yek-tâ sünbül

20 Ağladursa beni her demde hayâl-i zülfüñ
Cûy-ı eşk akduğı yerde yine zîbâ sünbül

Hatt mı yâ sebze-i nizâb ruhuñda görinen
Yâ bahâr irdi yâhûd tâze çemen yâ sünbül

8a Hattüñi muşaf-ı hüsnüñde kodı dest-i ezel
Konar evrâk içine nite ki cânâ sünbül

Dil ider zülfüñi gördükçe ziyâde gamını
Arturur her senede dâne-i gûyâ sünbül

Tâ ezelden gam-ı zülfüñle perîşân idi dil
Olmadın bâğ-ı cihânda dahı peydâ sünbül

25 Ahumuñ gördi dühânuñ ser-i şad-çâkünden
Seng-i hârâda şu kim itdi temâşâ sünbül

İki zülfüñ gözüme 'aksini şaldı şanasun
Bitdi bir kâse içinde iki ğarrâ sünbül

Didede 'aks-i haţtuñ sînede zülfüñ hevesi
Taraf-ı cûy-ı çemen dâmen-i şahrâ sünbül

Yilda bir kerre görürsem n'ola ğisûlarını
Yilda bir kerre gelür 'âleme zîrâ sünbül

Hâl-i 'Ulvî'yi görüp oldı perîşân-hâţır
Var ise devrin anuñ eyledi ışğâ sünbül

30 Ğuşşa-ı fâkiye düşdükçe gönül ah eyler
Faşl-ı zîde bitirür nite ki 'anber-i sârâ sünbül

Bunca sünbül ki redîf oldı kaşîdemde benüm
Bâğdur bitdi kenârunda ser-â-pâ sünbül

Bâğ-ı tab'unda bitüpdür niçe sünbül âmmâ
Kopmamışdur bu kadar dânelü 'âlâ sünbül

Ğonçe-ves tâ kim idüp kaşr-ı zebercede cülûs
Taht-ı gülsendeki efser-i Dârâ sünbül

Lâle hadlerde olan turra-ı müggîñ mânend
Olup ezhâr arasında çemen-ârâ sünbül

35 Zülf-i dilber gibi Haq saña vire 'ömr-i tavîl
'Âlem içre nitekim ola hüveydâ sünbül

18b KAŞİDE-İ MEDH-İ MU^cALLİM-ZÂDE MÜFTÎ-İ MA^cNÎSÂ
EZ-GÜPTEHÂ-YI ^cULVÎ ÇELEBÎ

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

- 1 Mâh-ı nevdür görinen şanma ki şarrâf-ı cihân
Mehekk-ı çarha zer-ı mihr sürüp kıldı nişân

Almağa tıfl-ı hilâline zerrîn câme
Dirhem-ı encüm ile geldi sipihr-ı devrân

Vaşf-ı dendân u lebün la^cl ile lûlû olalu
Oldı ğavvâş-ı hayâletuma nazmum ^cummân

Kelimât-ı hüsnüm irdi kemâle çün kim
Ögrenür tarz-ı nev-âyînümi benden Selmân

- 5 Bezm-ı nazm içre ayakdaş olmaz Câmî baña
^cür^ca-ı câm feşâhatla benümdür meydân

Sözümüñ güherini habbeye şaymaz kimse
Ebrdür yarış olsa n'ola çeşmüm giryân

Seyr idenler leb ü ruhsârını ey meh didiler
Oldı hem-hâne mesîhâ ile mihr-ı rahşân

Eyledi leşker-ı ğam kal^ca-ı maksûda gulû
Bilmezsin neyliyeyin kim nüh-ı ğam virmez amân

Cân-feşân nazmuma olmasa ^caceb mi ragbet
Çeşm-ı âb-ı hayâta zulemât oldı mekân

- 10 Tîr-ves şoğrı olanlar saña meydân alsun
Egrilik eyleyenüñ kaddiñi Hâk ide kemân

Terk idüp mülket-ı Rûm'ı n'ola gitsem Şâm'a
Baña bend eyledi ğisûyı ^cizâr-ı cânân

Meh-i nev kaşı güneş çeşmi müje şa'şa'adur
Âsmândur kâdrüñde kuluñdur devrân

Olsa dil genc-i ma'ârifle yiridür vîrân
Ejder-i tîlism-ı âhum aña oldu gu'ban

Cehl ile kâleb-i fersûdeme oldu ten zâr
Eser-i luţfuñ aña ola ger rûh-ı revân

15 Gonçe-i gülşen-i cennetsin eyâ hûr-likâ
İrmsün dünyede 'ömrüñ gülina bâd-ı hazân

Degül ey dil beni çok söz yaraşur kırânda
Kıl du'â devletine eylemeyüp tûl-ı lisân

Sensin ol bülbül-i pür-gûy-ı gülistân-ı 'ulûm
Gonçe-i 'ilm-i ledün oldu senüñle handân

medhiye

Müftî-i devr-i zamân ya'ni Mu'allim-zâde
Efzâl-ı dehr ü felek mertebe-i 'âlî-şân

Âstânuñda senüñ bir kara kol olmağ için
Yedi kat çarhı tokuz tolanur ey şeh Keyvân

20 Dehenüñ râz-ı fażîletde eger aça kelâm
'İlm-i ahfâyı bilen keşf ider ol sırrı hemân

Çihre-i zerdüm ile çeşmüm eyâ tâze bahâr
Güyyiâ çeşmedürür kondı aña berg-i hazân

Tıfl-ı ebced gibi gelmez saña cümle 'ulemâ
Remz-i 'ilmi saña keşf eyledi bir bir sübhân

Nüktesinden sözinüñ nakl-ı hadîğ itdükçe
Hiç haber-dâr olamaz şeyh-i Buhârî-i cihân

Mihr ü mâh ile nücûm oldu kamu pervâneñ
Tâli'üñ şem'inüñ üstine dönerler her an

25 Rehze-i zulmet-i hicrânda kalurdı dil ü cân
Eger olmasa meh-i 'ıyd-ı cemâlûñ rahşân

Âsmânda görünür 'aks-i hilâlûñ ey meh
Şanma kim şahn-ı felekde meh-i nev oldı 'ayân

9b Âsmân oldı öñinde şanasın çinî devât.
Hâme alup ele nâmuñ meh-i nev kıldı beyân (1)

Fitır için akçe üleşdürdi ser-â-ser eşküm
'ıyd-ı ekber ruhuñı gördi çü mâh-ı tâbân

'ıyd-ı azhâ-yı cemâlûñ şanup ey şeh-i Behrâm
Eyledi gevr-i semâyı işigünde kurbân

30 Meh-i nev kurdı şalıncağını şahn-ı felege
Geldi şalınmağa etfâl-ı nücûm-ı devrân

Yapdı kavs-ı kûzah anda yine bir yüce tolâb (2)
Eylesün divânı tıfl-ı kevâkib seyrân

Beñzedün ey kamer ebrûñı hilâl-ı 'ıyda
Şeb kadar itdi hattûñ haddüñi mâh-ı devrân

Melce-i cân olalu kapuñ eyâ kân-ı kerem
Güşe-i tekve-geh-i luţfuña oldum mihmân

Mâlik-i mülk-i belâgat şeh-i iklim-i hüner
Kevkeb-i burc-ı hidâyet meh-i nûr-ı Yezdân

35 Rağbeti saña kul olmağladur 'Ulvî'nüñ
Yiridür güşe-i rif'atde olursan sultân

S20/A20

1) A'da 27b: " Yazdı namûñ meh-i nev hâme ile kıldı şân" şek-
lindedir.

2) A'da 31a: " Yapdı tolâbını meydâna gelüp kavs-ı kûzah"
şeklindedir.

‘ULVÎ ÇELEBÎ'NÜŃ MOLLA EFENDÎ'YE İNCİNÜP ‘ADÛDAN
ŞİKÂYET Ü YÂRÂNA HİKÂYET-NÂMESİDÜR

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

1 Şafâ-yı vakt-ı seherde mişâl-ı levha-ı pâk
Cerîde-i dile yazıldı lâilâhe sivâk

Zer ile kılmâğa bu nazmumu güneş tahrîr
Görindi şâf u mücellâ şahâyif-i eflâk

Kemâl-ı fażl ile Molla Efendi kim odur
Muhiţ-i cümle ‘ulum u der-i yemm-i idrâk

50a Biḥâr-ı ma‘dilete kılup şâfidür gavvâş
Cevâhir-i suhana tab‘-ı pâkidür hakkâk

5 Esîr-i semm-i semendidür yemm içre semek
Ġulâm-ı kevkeb-i bahtıdurur semâda semmâk

Nigâhı yok kaṭerât-ı sirişküne zîrâ
Degül katuñda dürr-i şâh-vâr kem-ter-i hâk

Hem öldürür beni aġyâra hem şikâyet ider

أَنَا عَنذَرْتُ قَتِيلًا وَ قَاتِلِي هُوَ

Beni mezemmet idüp ba‘zı naql iderler imiş
Dirîġ irişdi bu ġuşşayla cânuma ihlâk

Zihî ‘adâvet ü buġz u zihî fesâd u ‘inâd
Efendisine kulun kadeḡ ide ‘adû-yı bî-bâk

10 Bu nâ-murâda revâ midur ki iftirâ ideler
Bir iki hâsid ü ġammâz u ebter ü etrâk

Bu iftirâyı helâl itmey eylerin da‘vâ
Hużûr-ı Hak‘da be-hakk-ı muḡatab-ı levlâk

Be-hakk-ı meskenet ü hâk u şafvet-i deryâ
Be-hakk-ı sîne-i ğam-nâk u dîde-i nem-nâk

Be-sabr-ı hażret-i Eyyüb ü hasret-i Ya'kûb
Be-mihnet-i Zekeriyâ ki oldu kâlebi çâk

Be-kahr-i kâhîr ü kahhâr u ferd ile ayâğını
Ki şarşar-ı ğazabı kavm-i 'Âd'ı kıldı helâk

15 Be-kadr ü hürmet-i na'leyn server-i şakaleyn
Ki niçe rişte-i cân u dil oldu ana şirâk

Be-hakk-ı meşcid-i Akşâ vü Yeşrib ü Bathâ
Be-hakk-ı nûr-ı Muhammed be-hakk-ı ravza-ı pâk

Be-hakk-ı 'âlem-i lâhût u mülket-i melekût
Be-hakk-ı şâni'-i kevn ü mekân u nüh eflâk

Dehânuña dil uzatdumsa bî-zebân varayın
Cenâb-ı kadı-ı hâcâta mücrim ü ğam-nâk

Gül 'izâruña şundumsa destümi kılsun
Kâbâ-yı 'ömrümi hayyâl-i Lem-yezel şad-çâk

20 Nifâk-ı hâsidi ğuş itme hâkimâ şadrâ

وما فعلت وبهَذَا فَوَالَّذِي أَحْيَاكِي

Ķadîmi bendeñ idi dil kapuñda sultânım
Olur mı cân ile hidmete çâpük ü çâlâk (1)

Müdâm-ı vird idi cânâ şerbet-i hamr-ı hevân
Dikilmeden dahı tâ kim riyâz-ı 'âleme tâk

Nihâl-ı tâzeñi görmek naşîb olur mı 'aceb
Eyâ hadîka-ı 'ömrümde kadd-i nahl-ârâk

1) cân ile hidmete: " hidmete cân ile" A.

Ķapuñda baña olařsa aceb degl âdâ
Ki glşene gir ne olaşur ħařr u ħâřâĶ

25 Zamânede budur ebnâ-yı âlemñ ħâli
Drĝ ile ola tâ ki bâiş-i eřĥâĶ

Vcd mfsid  zemmâmi naĶd-ı mrinden
Ħudâ tehi ide mânend-i kse-i dellâĶ

Aceb mi rf  izâfetde el ekersen ben
Baña tâc gerek serverâ ne ħod-misvâĶ

şu deñlü semm-i helâhil irdi baña felek
Deĥânuma dřiceĶ cmlâ zehr ola tiryâĶ

Olur mı şadr-ı saâdetde dâyima maĝrr
Eniĝiñe aĶıbet olur maĶâm-ı zr-i meĝâĶ

30 Ķanı ol salanat-ı Ķâhire o ayş u mdâm
Cihâna gelmemişe dndiler Cem  DahĥâĶ

Ħarâba virdi goñl Kabe'sin ad-yı and
Bu zlmi itmedi Ħaccâc-ı zâlim  seffâĶ

Grnce dşmen-i bed-ĥâhumı derndan aña
Didm řaĶın şakin

أياك الحزن أياك

Mbeddel oldu maĥabbete adâvete grdi (1)
Muĥîĥ-ı ħayret-i fikrete ĝark oldu ħâĥır-ı derrâĶ

Ke mend-i zlfñe teslm-i gerden itmez isem
Zamâne mrg-i dili ide beste-i fitrâĶ

35 Dřer mi Ulvî'ye kfrân-ı nimetñ olmak
İder mi mmin olan zâat-ı ħalka iřrâĶ

1) Mbeddel oldu: " Maĥabbet oldu" A.

Ġarîb ü bî-kes olanlara şefkat eyler iken
Cefâ vü cevri idesün yok yire baña hâşâk

Beyân-ı hâlini tafşîl iderdi dil lakin
Du'âsı devletiñüñ eyler anı istidrâk

Hükümetüñde ola 'adl u dâd ile 'âlem
Nite ki feyze-i mâlikde cümlet-i emlâk

Be-hakk-ı 'arşa-ı maşşer geh anda yeksândur
Gürûh-ı zümre-i sükkân u fırka-ı hallâk

S21/A21

22

MEDH-İ MEHEMMED BEG Ü MAHLAS-I 'AVNÎ
KAŞİDE-İ GÜFTÎ-İ 'ULVİ ÇELEBİ

Fe'cilâtün Fe'cilâtün Fe'cilâtün Fe'cilün
(Fâ'cilâtün) (Fâ'cilün)

1 Oldı elvân-ı şükûfeyle gülistân-ı cihân
Harem-i muhterem-i şah-ı çemenzâr-ı cihân

Cûy-bâr itdi yine gülşenüñ etrâfın devr
Şanki sîmîn kemerini kuşanupdur cânân

Âşiyân eyledi şan servi hezerân-ı bülbül
Çeşm-i bülbüller ile şalınur ol tâze cevân

Şah-ı gülşendeki enhârı temâşâ kıldum
Yine hilcân-ı sirişk itdi derûna hilcân

5 Jâle meşşâta şıfat encümen-i gülşende
İ'akdı ebkâr-ı gülüñ gûşına dürr-i ğaltân

51b Mest olup bâde-i şebnemle ne 'âlemdür bu
Ġonçeler çâk-ı girîbân ola bülbül giryân

Hâme-i sebz ile yazdı çemene vird-i sefid
Ey esfir-i haç-ı sebz-i tü heme sîm-rân

Kıl nazar levh-i gülistân u bahâristâna
Varak-ı sebz çeker cedvel-i sîm âb-ı revân

İç benefşe nazar it gül gibi zerrîn kadeşe
Şunmadan câmin ecel virme gam-ı zehre amân

10 Devr-i dâyim gibi gelmiş tütalum kim saña çarç
Ömriñüñ sâc'ati olmakda degül mi güzêrân

Ne şafâ-bağş zamânlar ne güzel demlerdür
Pîr iken tâze cevân ola bahâr ile zamân

Merhabâ ey dem-i cân-bağş u hayât-efzâ kim
Nefesüñdür irişir 'aşık-ı fersûdeye cân

Taşlar ile döğünürse n'ola enhâr-ı çemen
Saña üftâde geçer sâye-ves ey serv-i revân

Gül-i gülzâr-ı belâgatdür deryâ-yı hüner
Kevkeb-i burc-ı hidâyet meh-i nev-i Yezdân

) *Mashurige*

15 Menba'-ı cûd u 'ağâ âc'ni Mehemmed Beg kim
Bir dahı mişlini dünyâya getirmez devrân

Tab'-ı pâkidür deryâ-yı ma'ârif olalu
Oldı gavvâş o deryâya kulûb-ı 'irfân

Şöyle ünsiyyeti var ma'rifet ü fazl ile kim
Gururuna irmedi 'âlemde çukûl-ı insân

Dâne-i şebnemi dizmişdür tabak-ı gül-gûna
Dürlerin saña nişâr itmege ebr-i nisân

Bâğ-ı dehrüñ nice iñler görüñüz tûlâbın
Derd-i 'aşkıyla o da bencileyin ser-gerdân

52a

20 'Ulvî'yâ baña bedî'c oldu anuñ evşâfı
Çünkü hatm oldu kelâmunda ma'ânî vü büyüân

Ẓât-ı pâkine du'â eylemek ile sürû'c
Umaruz kim ide maqbûl-ı hudâvend-i cihân

'Andelîbân-ı çemen güllere itdükçe niyâz
Güller itdükçe dahı 'işve vü nâzı her an

Şaklasun bâd-ı hâşardan seni hallâk-ı felek
Olasun gülşen-i cennet gibi dâyim handân

S22/A22

23

KAŞİDE-İ MEDH-İ HALİL PAŞA Fİ-DEFTER-DÂR-I HALEB
EZ-GÜFTEHÂ-YI MERHÛM 'ULVÎ ÇELEBİ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Şafâ-yı şubh-ı vuşlat mahv idüpdür şâm-ı hicrânı
Şitâ haylin tağıtdı fi'l-meşel nevrûz-ı sultânî

Nazar kıldum şafâ-yı dehre nevrûz olduğın bildüm
Terâş olmuş bugün gördüm haşt-ı ruhsâr-ı cânânı

Şu deñlü eyledüñ nevrûza saz u söz ile rağbet
Getirdüñ şimdi bir Rûm'a 'Irâk ile Şifâhân'ı

Çemen bezmünde diñle şavt-ı mürgân-ı hoş-elhânı (1)

5 Nesîm-i şubh rakkâs oldu sâkî lâle mey jâle
Bu hâli gördi gönçe çekdi çâk itdi girîbânı

Bahâr irdi dirîgâ kim elüme girmedi bir gül (2)
Baña her dem şunar sâkî-i miñnet câm-ı hicrânı

1) S'de 4a, A'da 4. beyit yok. Burada da 1. diye yok.
2) irdi:" oldu" A.

Gül-i maksûdum açılmadı gitdi bâğ-ı 'ömrümdə
Temâşa eyleñüz sînemde yir yir dâğ-ı hırmânı

Ne hâletdür bu kim bir kişi hem ğurbet çeker hem ğam
Ne deñlü ola mesrûr ol ğarîbüñ kalb-i mesrûrı

Tene bû eyler iken bâğ u râğı bî-kes ü tenhâ
Homân hâtifden oldu göñlüme ilhâm-ı Rabbânî

10 Didi var hâliñi Defter-dâra 'arz eyle
Haleb şehrini seyr it gerçi itdüñ niçe seyrânı

Halîl oldu saña nâm-ı şerîfüñ ey gül-i cennet
Baña bu zilletüm nârını kıl devlet gülistânı

Elüm al sâye-veş ayakdayum benüm devletlü sultânüm
Kerem bâğınüñ oldu kâmetüñ serv-i hırâmânı

Dirağşân gülşenin kurdı bâğa sâye-bân yir yir
Vücûduñ görmeye tâ tâb-ı hurşîd-i dirâğşânı

Gül-i ra'nâyı gördüm yoluña varın nişâr itmiş
İşitmişdür gelür seyre diyü sen vird-i handânı

15 Yoluñda hâk olan üftâdeler sâyeñde hoş geçsün
Şalın tek nâz ile ey serv-kâmet sâye-i sultânî

Hicâbından kızardı kan dere batdı anuñ çün kim
Kefâdur başuñ itmişdür hayl-ı la'l-ı Bedeğşân'ı

Şehâyile mürüvvet şöyledür kim zât-ı pâküñde
N'ola itse lutfundur niçe şâh-(ı) 'Osmânî

Figânüm kimse ğuş itmez felâket dâmına düşdüm x
Benem gerçi feşâhat gülşeninüñ mürğ-i nâlânı

Der-i devlet penâhuñdur olur şefkat baña her dem
İşitmez kimse irse göñlümün eflâke efgânı

20 Kelâmum iltifâta 'Ulvî'yâ düşseydi gül mazhar
Unutdurmağ olurdı zümre-i 'irfâna Hassân'ı

Gül-i ra'nâları oldukça handân mihr ile mâhuñ
Şükûfeyle müzeyyen olduğu çün dehr-i bostânı

53a

Murâdum bu ki Hâk'dan olasin sıhhatde devletde
Süre zât-ı şerîfün sâğar-ı 'izzetle devrânı

Sa'âdet gülşenünde gonçe-ves handân u şâdân ol
Hazândan saklasun sen serv-kaddün lutf-ı Yezdânı

Niçe yapıysa Beytu'llah'ı İbrâhîm bin Âzer
Bu gönlüm Ka'besin sen dağı yap eyle ihsânı

25 Göñül kim Hâk-te'âlâ'nuñ kadîmî hâne-dânıdur
Anı ta'mîr idenler buldılar lutf-ı firâvânı

Günüñ nevrûz-ı 'ıyd olup giceñ Kâdr u Berât olsun
Hezârân 'ıyd-ı nevrûz ile geçsün zâtıñuñ şânı

S23/A23

24

KAŞİDE-İ EZ-GÜFTEHÂ-YI MERHÛM DERZİ-ZÂDE 'ULVÎ
ÇELEBİ DER-MEDH-İ ÇÜ MERHÛM CEVHERÎ-ZÂDE

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fa'ûlün

1 Hoş tâk-ı mu'allâsun eyâ kaşr-ı mu'arnes
El-kudretu'llah-te'âlâ vü tekaddes

Nakkâş-ı zamân nakş idelü levha-ı sakfın (1)
Gülzâr-ı İrem gibi tolusın gül-i nevres

Baş egdi haddüne müjeñe Rüstem-i Sührâb
ul oldı mu'avves kaşına niçe mu'avves

1) zamân: " ezel" A.

Hem-tâ olamaz turrâna gerdûn-ı pür-encüm
Mânend olamaz güllerüñe lâle vü nergis

- 5 Yâ bedr-i münevversün veyâ şems-i cihân-tâb
Ey şemse-i zîbâ görimez mislûñi Bergis

Beñzetmek olur atlas-ı çarha seni olsa
Çâk böyle muşaffâ vü mücellâ eger atlas

Cân gûşına bir dürr-i girân-mâye takıldı
Gafletde iken irdi gice sem'üme bir ses (1)

Envâ'-ı şükûfeyle münakkaş olalı sen
Dâğ urdı derûnuna gül ü lâle vü nergis

3b

Eyvân-ı havernağ olamaz zerreñe mânend
Tâk-ı felege beñzer mi gûşe-i maḥbes (2)

- 10 Revzenlerüñ ki her biri çeşm-i cihân-bîn
Her tâk-ı bülendüñse bir ebrû-yı mukavves

Dürr-i yemm-i eltâf u 'atâ Cevherî-zâde
Hâk-i rehini cevher idindi niçe bîñ kes

Mezbûl yemînüñde yesâruñda zer ü sîm
Halk ile müşerrefdür eger pîş ü eger pes

Bir kân-ı mürüvvetsün eyâ ma'den-i ihsân
Eltâfıña nisbet n'ola hâtem ola nâ-kes

Çarḥ olsa n'ola meclisüñe micmere gerdân
Enfâs-ı lutfuñdur eger 'ûd-ı mülebbes

- 15 Bünyâd olalı şeş cihet üzre bu nü eflâk
Yapılmadı kaşruñ gibi bir kaşr-ı müseddes

1) Gafletde iken irdi:" Bu beyt ile irişdi" A.

2) S'de 9b:"Hem-ser ola mı künküre-i târuma maḥbes" şek-
linde düzeltilmiştir.

Bu şemseye bu şâh-nişîne bedel olmaz
Âyîne-i İskender ile kaşr-ı Mukavkas

Beñzer dir idüm hâneñ için hâne-i Çîn'e
Mânîye kalem olsa pür-rûh-ı mukaddes

Şahn-ı haremüñ hûblaruñ cilve-gehidür
Mahrem olımaز gülşenüñe hâr ile her has

Pervâne gibi yanmaz isem nâr-ı ruhuñla
Mıkrâz-ı cefâñ ile başum şem^c şıfat kes

20 Ferşini silersin süpürürsin bu makâmuñ
Ey bâd-ı şabâ haşre degin sağ esen ol es

Sen sâkî yürüt câm-ı meysin dağı muṭrib
Meclisde mürabba^c oturup okı muhammes

Fürkatle dilüm dildi o müjgân-ı ciger-dûz
Mihnetle belüm bükdi ol ebrû-yı mukavves

54a Suñmaz baña sâkî-i zamân câm-ı murâdı
Gerçi içirür zehr-i gam (u) mihneti taş taş

Va'llahi kapuñdur baña 'âlemde penâhum
Devründe benem şimdi kati ahkar u bî-kes

25 Sen gonçe-feme bülbül-i âşüfte iken dil
Lâyık mı saña hem-dem ola hâr ile her has

Banden giyeyin şâl-ı siyâh ile 'abâlar
Sen giy yaraşur egniñe zîbâ ile atlas

Cânânuma^carż eyler iken kıssa-ı derdüm
Ol gonçe-dehen nâz ile geldi didi kim bes

Mânend olımaز tab^cuma aşhâb-ı tebâyi^c *
Şeh-bâz ile pervâz ide mi zâğ ile kerkes

Tatvîl-i kelâm itmeyelüm medh ü şenâda
Maksûd du'â ise be 'Ulvî bu kadar bes

S24/A24

25

KAŞİDE-İ NERGİS REDİF DER-MEDH-İ AHMED PÂŞÂ İBNI
İSKENDER PÂŞÂ EZ-GÜFTEHÂ-YI 'ULVİ ÇELEBİ

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'lün)

1 Eline aldı çemende varak-ı zer nergis
Vaşf-ı sultân-ı güli yazmağa ister nergis

Beñzi şarardı riyâzetle 'aşâyâ tayanup
Jâleden aldı ele sübha-ı güher nergis

Çâr-sû-yı çemen içinde açup dükkânın
'âm-ı taşını ile zeyn eyledi yir yir nergis

Şahn-ı şahrâ-yı çemen tâk-ı zeberced gibidür
Gül kamer lâle şafağ mihr münevver nergis

5 Kâse bâzî olalı şor şeh-i gülzâruñ
Bâğdan her dem ider sîm ile zer cer nergis (1)

Kâse-der-kâse idüp oynamağa geldi yine
Şanma gülşende açılmış ola katmer nergis

54b Mey-i şebnemle pür itse n'ola zerrîn kadehin
Teb-i gâmdan şararupdur degül aşfâr nergis

Lâle şarrâfına bozmağa gelüp altunun
Şubh-dem akça alup destine şayar nergis

Yolunup nâleler itse n'ola gülşende hezâr
Gösterür ağzı ile gönçelere zer nergis

1)A'da 5b:"Elüne kâse alup gülden ider cer nergis" şeklindedir.

10 Zer beneklü yeşil atlasla gelüp gülzâra
Döşedi şahn-ı çemenzâra ser-â-ser nergis

Nâ-gehân seyr-i çemen eyleye ol şâh diyü
Dîde-bân oldu yüzün görmek için her nergis

Mey-i jâleyle pür itmiş seherî kâsesini
Var ise def^c-i humâr eylemek ister nergis

Gice gündüz uyumaz 'âşık-ı dil-hastesini
Her kimi görse aña hâlini ağlar nergis

Beni kul eyledi bir servere İskender'dür
Câm-ı Cem diyü tutar zer kadehin her nergis

15 Sâht-ı gülşeni seyr eylese Ahmed Pâşâ
Kühl-i hâkîden ider dîdesin enver nergis

Beñzer ol şu^cbede bâzuña gelüp sûruña
Beyza-ı jâle-i zer hokkada gezerler nergis

Vaşf-ı ruhsârıñı evrâk-ı sefid üzre yazup
Zer devâtın kalem-i sebzle tutar her nergis

Çonçe dirdüm lebüñe olmasa ebkem çonçe
Beñzedürdüm gözüñe olsa füsûn-ger nergis

Bâğ-ı dehrüñ açılır nergis-i şehlâsı velî
Çeşm-i mestüñ gibi kopmaya füsûn-ger nergis

20 Kkanı ol nâvek-i müjgân u kkanı ol çamze
Bir bakmada tutalum çeşmüñe beñzer nergis

Dökdi göz nûrını nergislerüñ vaşfın idüp
Hâşılı eyledi bu maṭla^cı ezber nergis

Mest olmasa mey-i şebnemle ger nergis
Dâyimâ almaz idi destine sâğar nergis

Zevk vakti diyü rindâna şunar lâle kadeh
Bozm-i gülşende mey iç diyü göz eyler nergis

Çeşmimüñ fikri dil ü cânda mukîm olmuşdı
Olmadin şafha-ı gülzâra muşavver nergis

25 Kaddüñ üstünde gören nergis-i mestüñ didi kim
Ne 'acebdür bitire şâh-ı şanevber nergis

İki çeşmüñ gözüme 'aksini şaldı şanasın
Kondı bir kâsenüñ içine iki ter nergis

Çeşm-i fettânuñ ger beñzemesse fi'l-cümle
Başlar üzre şehâ tutmaz idi yer nergis

Nergisüñ yâdına yakdum tenüme şeş dâğı
Çünkü şeş-bergledür bâğda ekşer nergis

Şol kadar fakr ile bîmâruñ olupdur 'Ulvi
Hâline eyle nazâr diyü göz eyler nergis (1)

30 Cism-i pâ-mâli gören ruḡ-ı zerdümle didi
Beñzer ol ḡâke kim andan çıkara ser nergis

Kanda gitsem iderüm fikrini nergislerinüñ
Veçhi-vâr olsa kaşîdemde mükerrer nergis

Sensin ol gonçe-i gülzâr-ı kerem 'âlemde
Dest-i luḡfuñdan ider kâseyi pür-zer nergis

Eyleyüp devlet ü ikbâlüne her lahza du'â
Midhatüñ gülşeni içinde el açar nergis

Nergis-i bahtuña göstermeye ḡak ḡ'âb-ı fenâ
Nitekim gülşen-i dehre vire zîver nergis

S25/A25

1) S'de 29b:" Raḡm idüp ḡâline anuñ nazâr eyler nergis" şek-
linde düzeltilmiştir.

26 (1)

- Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 1 ^cAzm-ı feth-i Mıṣr u Şâm idüp şeh-i hâver güneş
 Bir şehir Maşrık diyârından çeker leşker güneş
 Kuşanup zerrîn sipihr ile beline elmâs tîğ
 Başına geydi şehir geh şevk ile miğfer güneş
 Mâh yüzli sırma saçlı bir melek-sîmâdur
 Şa^cşa^cşanmañ görinen tâk-ı nûr-ı hançer güneş
 Bir dil-âverdür takınmış başına altunlu tel
 Nîzesin almış eline dâyima tutar güneş
 5 Ğâret-i küffâr için ^cazm itdi gûyâ şâh-ı Rûm'a
 Ger şeh-i târîke şalsa bir şehir ^casker güneş
 Kîse-i çarh içre encüm-i beyzasın kıldı nihân
 Devr içinde bir müşa^cbid dilbere beñzer güneş
 Göklere zencîr-i ebr ile çekilmişdür bugün
 Nûr-ı âteş-bâr ile oldu meger ejder güneş
 Cilve-ger tâvûs olupdur âsmân-ı Nîl-reng
 Yir yir izhâr eyledi anda gül-i şehper güneş
 Fi'l-meşel şeh-bâzdur geldi diyâr-ı şarkdan
 Şayd için zâğ-ı şeh-i ^cArbî açupdur pür güneş
 10 Çarh-ı çârumda Mesîhâ'dan dem urur var ise
 Pertevinden ^câlemi ihyâ ider yek-ser güneş
 Kevkeb-i bahtum çıkup Behrâmla ceng eyledi
 Kana ğark oldu şafakda başdur ahmer güneş
 Bir ^calevdür bu fenâ külhonde berk-ı ra^cd-ı çarh
 Ebr-i hâk-isterdür anda şanasın ahker güneş

1) A'da bu kaside yok.

6a

Dîde-i ğam-dîdede uyhu komazsa tañ mîdur
Her seher sihr ile halkuñ gözini bağlar güneş

Bir kızzıl altunu vardur görmek için rûyuñı
Çîn-i seher dükkânuña gelmişdür ey dilber güneş

15 Kesdi mıkrâz-ı şeb ile başını söndürdi çarh
Bezm-i dehre olmuş iken şem'a-ı enver güneş

Bir miheküdür bu felek anda nişândur zer hilâl
Şayrafîler gibi encüm nakdini şayar güneş

Göklere irişdi başı t̂ali'î oldu sa'îl
Âsmân-istân-ı şâha koyup ser güneş

Hall idüp altun varak aldı eline hâmesin
Nâm-ı şâhı levha-ı çarha yazmağa ister güneş

Pertev-i nûr-ı hidâyet hazret-i Sultân Selîm
Nâmı tuğrâsını altun ile nakş eyler güneş

20 Lâciverd ile felek tahrîr idüp evşâfını
Zer nişânîler gibi üstine şaçar zer güneş

Meclisüñ devrinde şâhâ şanma oldu münkesif
Lâle haddüñ şevkine dâğ-ı siyeh yakar güneş

Yâd-ı haţtuñla kamer vird eyler âyât-ı duhân
Fikr-i haddüñle ider Nûr âyetin ezber güneş

Şu'leden âyîne gibi nümâyı gösterür
Oldı devründe şehâ gûyâ ki İskender güneş

Kevser-i âb-ı hayât la'luñe dil-teşnedür
Gördügi şu üstine güp güp düşer ditrer güneş

25 Eylemiş zerden devât u nûrdan kılmış kalem
Levh-i çarha yazdı bir maţla' okur güneş

Almasa izâr-ı luṭfuñ pertevinden fer güneş
Olmaz idi zulmet-i dehre zîyâ-güster güneş

56b

Örf idüp başına cellâd-ı felek geydürse taş
Şanma şâhâ kapuñ içre girdüğünü der güneş (1)

S26

27

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlatün Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'lün)

1 Baḥr-ı zulmetde ḳalup bir gice keştî-i cihân
Ya'ni kim ebr-i siyâh içre hilâl oldu nihân

7a

Şiddet-i bâd ile emvâc-ı talâṭumda idi
Tağlar yirle bir olmuşdı fezâ-yı 'ummân

Ben de bir fülke felek-sâye süvâr olmuşdum
Rû-yı deryâda şabâ gibi olurdum güzêrân

Rûzgâruñ çü cefâsına taḥammül idemez
Ḳâmetüm gibi sûtûnı iki ḳat oldu hemân

5 Keştî-i cânı ḥalâs itmeye çâre bulmaz
Nûh daḫı eğer olsa idi keştî-bân

Ejder-i heft-ser ancak idi deryâ didigün
Niçe merdümleri yutmuşdur ol ef'i-i zamân

Nâ-gehân gârḳa varup fikr-i vücûdum oldu
Gözüme zulmet-i şeb gibi ḳarañû devrân

Gâh ṭâḳ-ı felek üzre meh-i nev gibi çıkup
Geh şadef gibi olur ḳa'r-ı zemîn içre nihân

Baḥr-ı eşkümdede ola merdümek dâde gibi
Eyledüm niçe zamân lücce-i 'ummânda mekân

1) 26.kaside sonundan eksik.

10 Bir köpüklü delidür üstür-i ser-mest gibi
Şekl-i zencîr n'ola olsa niçe yirde 'ayân

Eski yaprak döker ammâ kim muhâlif esdi
Geldi yaprakdan o dem 'aksine döndi devrân

Şulanup zevrak-ı çeşmüm gibi fülke cismüm
Taldı ğavvâs-şifat ka'ır-ı yemm-i hicre hemân

Bâd-bân ebr-i sefîne idi fülk-i felege
Rûzgâr olmadı hayfâ ki muvâfık yârân

Hamdüli'llah ki yine sağlığı ile sağ u esen
Şehr-i maksûda çıkardı bizi luğf-ı Yezdân (1)

15 Mevcler kopdı şanasın ki kıyâmet kopdı
Tağlar penbe-ves atıldığı dem oldı 'ayân

Bâd-ı âhumla 'aceb esdi şüridi şarşar
Seyl-i eşküm ile yine şaşdı kabardı 'ummân

Şarşar-ı şiddet idi şarşar idi âfâkı
Lerzeye varmış idi zelzeleden kevn ü mekân

Şaldı girdâba beni çarğ-ı sitem-kâr felek
Korkarın döne döne ğark ola mülk-i dil ü cân (2)

S27/A26

1) A'da 14b: "Şehr-i maksûda çıkardı 'Ulvî'yi luğf-ı Yezdân"
şeklindedir.

2) 27.kaside sonundan eksiktir.

MUSAMMATLAR

1

MERSİYYE-İ İN TERKİB-İ BEND EZ-GÜFTEHÂ-YI⁶ULVÎ ÇELEBİ
BERÂY-I MERHÛM SULTÂN SELÎM HÂN-I SÂNÎ

Mef⁶ûlü Mefâ⁶îlün Mef⁶ûlü Mefâ⁶îlün

1

1. Bir gice tutup mâtem-i zulmetde idi dünyâ
Olmışdı o şeb 'âlem fûrkat gününe hem-tâ
Kılmışdı kûsûf içre hürşîd-i cihân-ârâ
Mağv idi hûsûf içre bir mâh-ı hümâ-sîmâ
5 Etrâfım olup dehşet hayretde idüm tenhâ
Almışdı beni gayet efkâr ile mâlihûlyâ
Müstâğrak idi h^vâba bu dîde-i nâ-bînâ
Gark-âb idi girdâba bir keşti-î gûyâ
Seyrümde o şeb gördüm bir vâkı⁶a-i kübrâ
10 Âfâka kulağ urdum iñlerdi dil-i şeydâ
Gördüm ki harâb olmuş bu kaşr-ı zümür-rüd-sâ
Çün sâye türâb olmuş dehrüñ içi ser-tâ-pâ
Cân kulağına irdi bir nâle-i vâveylâ
Bir şahş bunu dirdi derdâ esefâ derdâ
15 Yârân yaşın akıtdı ra⁶d eyledi efgânı
Devrân göre, hâk itdüñ göz göre Selîm Hân'ı

11

- 1 Göz merdümü çün şaldı gerdûna nazâr gördüm
Bir pâre kefen aldı egnine seher gördüm
Dökmüş şafak eflâke çok hûn-ı ciger gördüm
Şaçardı yaşın hâke hem ebr-ı maşar gördüm
5 Bu köhne ribâtı ben insâna memer gördüm
Eyyâm-ı neşâtı ben bir anda geçer gördüm
Mirât-ı dile bakdum kalbümde gider gördüm
Hasretle dili yakdum bak başa neler gördüm
Devrândan elüm çekdüm gâyetde zarar gördüm
10 Çok guşsa vü gam çekdüm çok havf u hater gördüm

Ol şâh-ı cihân itmiş ʿukbâya sefer gördüm
 Vaḥdet iline gitmiş ol merd-i hüner gördüm
 Gark oldu kızıl kana bu dîde-i ter gördüm
 Ben daḥı dil ü cânâna bir yatmağa yer gördüm

15 ʿİbret alacak yirdür ʿâriflere dünyâda
 Öldükde ber-â-berdür her kişi muşallâda

111

1 Gögsüni döğüp çâk ol ey tabl u ʿalem şimdi
 Yirden yire düş hâk ol ey hayl u hadem şimdi
 Gark eylesin âfâkı deryâ-yı elem şimdi
 Virsün yile nüh tâkı ğam şarşarı hem şimdi
 5 Ey bezm-i şafâ telḥ ol cânın şıdı Cem şimdi
 Ey ğonçe-i gülşen şel lâl oldu o fem şimdi
 Muṭrib yire çal sazuñ kıl kaddüñi ham şimdi
 Hiç çıkmasun âvâzuñ gel kılma nağam şimdi
 Ber-bâd olup ol ʿâlem maḥv oldu o dem şimdi
 10 Ey dîde-i ğam-dîdem dök yaş ile dem şimdi
 Dest-i ğam u miḥnetle çâk oldu yağam şimdi
 Fikrüm bu ki ḥasretle dünyâyı yağam şimdi
 ʿUkbâya revân oldu ol kân-ı kerem şimdi
 Bir şâh-ı cihân buldı erbâb-ı ʿadem şimdi
 15 Bi'llah temâşa kıl bu çarḥ-ı sitem-kârı
 Çok gördi bize ey dil bir şâh-ı cihân-dârı

1V

58b 1 Gerçi ki koyup tahtın terk-i ser ü cân itdi
 Şehzâd-ı cevân-bahtun sultân-ı cihân itdi
 Terk eyledi devrânı kabrini mekân itdi
 Bir genc idi devrânı hâk içre nihân itdi
 5 Tîrine ecel nâ-gâh ol şâhı nişân itdi
 Hem cânını kıldı çâh kaddini kemân itdi
 Bu mâtemi ğuş idüp derd ehli fiğân itdi
 Göz merdümi cûş idüp yeryüzini kan itdi

- Bilsem ki o sürûrdan devrân ne kemân itdi
 10 Hakk eyledi defterden beni nâm u nişân itdi
 Bî-çârelere karşı çeşmin nigerân itdi
 Bir kerre didi "yâ hû" rûhunu revân itdi
 Remziyle felek hâlin dil-i halka 'ayân itdi
 Takrîr idüp âhvâlin bu sırrı beyân itdi
- 15 Çün mefhar-ı mevcûdât tercîh ide 'ukbâyı
 Yâ sâyir ma'hlûkât neyler ola dünyâyı

V

- 1 Ol şâha Hudâ her dem firdevsi makâm itsün
 Gilmânı kılup hem-dem vildânı ğulâm itsün
 Kevser şuyunu Mevlâ bezmünde müdâm itsün
 La'î-i lobini hûrî şunsun aña câm itsün
- 5 Hâk sâye-i 'arşını üstine hıyâm itsün
 Hem haymesi ferşini yâkût u ruhâm itsün
 Luţfuna idüp mazhar Hâk aña selâm itsün
 Ervâha kılup mefhar maşerde benâm itsün
 Gülzâr-ı harîmünde nâz ile hırâm itsün
- 10 Cennet-i na'îmünde taşşîl-i merâm itsün
 Hayl u hademin anuñ aşhâb-ı 'izâm itsün
 Öñünde o sultânun her biri kıyâm itsün
 'Ulvî'ye diyemem hergiz ta'vîl-i kelâm itsün
 Güftârını ol 'âciz bu sözle temâm itsün
- 15 Hayr ile o şâhuñ hep 'âlem añup adını
 Şehzâdesine yazup bir cümle murâdını

S1/A1

2

MERŞİYYE-İ İN TERKÎB-İ BEND EZ-GÜFTEHÂ-YI 'ULVÎ ÇELEBİ
 BERÂY-İ ŞEHÎD MERHÛM TÜRÂK BEG

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fa'ûlün

1

- 1 Bir gice ider iken ğam ile nâle-i şeb-ğîr
 Çekdi gözüme perde-i h^vâbı Yed-i takdîr
 Gördüm ki zühal-ı bahtum ile eylemiş el bir
 Cellâd-ı każâ takmış idi yanına şemşîr
 5 Atıldı o dem kavş-i kaderden dile bir tîr
 Ol tîr-i ciger-dûz idicek cânuma te'sîr
 Uyğudan uyandukda görindi baña bir pîr
 Bir bir aña didüm idüp ahvâlümü takrîr
 Bu vâkı'a-i pür-^ciberi eyledi ta^cbîr
 10 Didi ne gedâ bâkî kalur bunda ne hod-mîr

Her kişi revâdur ki göre başı yarağın
 İklîm-i ^cadem itse gerek çünki Turag'ın

11

- 1 ^cİbretle bakıñurdı seher dîde-i giryân
 Meydân-ı siyâset gibi tutmuş felegi kan
 Bir baş yatur gökde olup kanla ğaltân
^cArz itdi sipihr aynesi şûret-i hicrân
 5 Sînem gibi hâk olsa n'ola çâk-ı girîbân
 Bir tâze cevân oldu meded hâk ile yeksân
 Zulmetde kodı çünki bizi ol meh-i tâbân
 Yansun seher-i haşre degin şem^c-i şebistân
 Bulmadı devâsın ecelüñ hazret-i Lokmân
 10 Elden ne gelür böyle imiş hikmet-i Yazdân

Dâl oldu şehîd olduğı dem akıtduğı kanı
 Defn eylediler kanla ol genc-i nihânı

111

- 1 Devr itdi felek ^caksine devrânı bozıldı
 Çarğ-ı kühenüñ ^cahdiyle peymânı bozıldı
 Şarardı cemâli gül-i handânı bozıldı
 Nergisleri süzildi gülistânı bozıldı
 5 Bârân-ı ecelden hağğ-ı reyhânı bozıldı

Nâ-geh dürilüp defteri 'üvânı bozıldı
 Tağıldı hep üsküflüsi erkânı bozıldı
 Kaşr-ı teni hâk oldu vü her yanı bozıldı
 Bu mâteme cemiyet-i dîvânı bozıldı
 10 Bu hâlete destâr-ı perîşânı bozıldı

Merhûmuñ igende yoğ idi meyli fenâya
 Çekse ne 'aceb cazbe-i Hakk dâr-ı bekâya

1V

1 Âlâm-ı zamâne beni kılmışdı dil-figâr
 Cân düşmiş idi hayrete eylerdi dil efkâr
 Bâtin gözin açdukda görindi baña esrâr
 Dem-beste idüp kıldı beni vâlih ol esrâr
 5 Şanmañ ki ola saltanat 'âlemi hem-vâr
 Her bir ferahûñ 'âkıbetinde niçe hem-vâr
 Mansıb ile gurûr itme ki zâr oyundur zâr (1)
 Bir lu'c ile eyler seni bir gün felek zâr
 Eflâke ziyâ şalmış iken mahv olur envâr
 10 Eşcâra şafâ virmiş iken dökilür envâr

Oa Ten 'âleme beñzer aña rûh âb-ı revândur
 Cân gülşene dönmişdür ölüm faşl-ı hazândur (2)

V

1 Aç Hakkâ niyâz ellerin ey 'Ulvî senâ kıl
 Hidmetde kuşûr itme şakın Hakkı edâ kıl
 Terk eyle fenâ mülketini 'azm-ı bekâ kıl
 Ger 'âkil isen rûhı anladukça du'â kıl
 5 Yâ Rab anı ser-hayl-ı gurûh-ı şühedâ kıl
 Yâ Rab aña bâğ-ı İrem'i mesken ü câ kıl

1)1V/7.,8.mısralar S'de şöyle düzeltilmiştir:

"Ağarsuya tayanma şakın ey yüzi gülzâr
 Bülbül-veş olupdur bu cemende niçe gül zâr"

2)1V/12.mısra A'da:"Cân gülşene dönmişdür aña mevt hazândur"
 şeklindedir.

Dil-teşne koma kevşer-i firdevsi 'aṭâ kıl
 Gılmân ile hûrîyi aña yârân-ı şafâ kıl
 Ey dil göge âh okların at kaddüñi yâ kıl
 10 Bu matla^c-ı vird ile yanup derd ile pâ kıl

Maşşerde şefî^ci ola sultân-ı risâlet
 Şihhatde ola pâdişâh-ı mülk-i 'adâlet

S2/A2

3

MERSİYYE-İ İN TERKİB-İ BEND EZ-GÜFTEHÂ-YI 'ULVÎ ÇELEBİ
 BERÂY-İ MERHÛM ŞEHİD MEHEMMED PÂŞÂ

Fo^cilâtün Fo^cilâtün Fo^cilâtün Fo^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1

1 Nâ-gehân vardı gurûba tolanup şems-i şühâ
 Münhaşif oldı şanasın ki meh-i bedr-i dücâ
 Kâr-bârını vücûdınun idüp cümle hebâ
 'Adem iklîmine 'azm eyledi bir kân-ı 'aṭâ
 5 Türbesi olsa n'ola mazhar-ı envâr-ı Hudâ
 Karşu geldi, aña ervâh-ı gürûh-ı şühedâ
 Ten-i pâkine anuñ oldı kefen çünki kabâ
 Olalum biz de hemân yalıñ ayak başı kabâ
 Cümle 'âlem didi derdâ vü dirîgâ hayfâ
 10 Başalum bağrımuza biz de gelün seng-i ğinâ

60b

Gördi kim bâkî degil kimine bu dâr-ı fenâ
 Dergeh-i Hakkâ sülûk itdi Mehemmed Pâşâ

11

1 Üç şehin-şâha ol olmışdı vezîr-i â^czam
 Hâtem-i kudretine râm idi halk-ı 'âlem
 Bâkî kalmadı aña saltanat u hayl u haşem
 Üstine şâh-ı ecel çekdi aña tûğ u 'âlem

5 Geldi bir zâlim ü hûn-rîz çeküp tîğ-ı sitem
Aña ihsân ideyin dirken o sultân-ı kerem
Sînesin hançer ile urdı idüp ğarkâ-ı dem
Cân atup câlem-i lâhûta c'urûc itdi o dem
Yâ 'Alî'dür ki şehîd eyledi anı Mülcem
10 Yâ meger Şimr-i layin kıydı Hüsey'n'e muhkem

Gerçi kim bunda vezîr olmuşdı ol mazlûm
Şimdi ser-hayl-i gürûh-ı şühedâdur merhûm

111

1 Bir seher gözüm açup c'âlemi seyrân itdüm
Bî-gebat olduğını yâd idüp efgân itdüm
Gözümün yaşını mânend-i şafak kan itdüm
Gezdigüm yirleri hep lâle-i nu'mân itdüm
5 Dest-i mâtemle çeküp çâk-ı girîbân itdüm
Bir siyeh şâla girüp cismümi c'uryân itdüm
Nâr-ı âhumla yakup c'âlemi vîrân itdüm
Kışver-i cânı yıkup hâk ile yeksân itdüm
'Akl u fikrüm tağıdup şabrumı tâlân itdüm
10 Dil-i bîmârı c'adem şehrine mihmân itdüm

Bir ğarîbem ne kılam medh ü senâdan ğayrı
Armağanum ne ola aña du'âden ğayrı

1V

61a 1 Cism-i pâkin kefene sarduğı dem halk-ı cihân
Didiler ebr-i sefid içre güneş oldu nihân
Cân gibi c'azm-ı bekâ eyledi ol rûh-ı revân
Yiridür mürde dil ardınca olursa nigerân
5 Taht-ı c'izzetde c'adâletle sürerken devrân
Ah kim itdi bu gün tahta-ı tâbûtı mekân
Gördi kim bâğ-ı cihân oldu aña hâr-istân
Tutmasun dâmenümi diyü olupdur c'uryân
Gerçi gülzâr-ı hâyatına anuñ irdi hazân

10 Cilve-gâhı umaruz ola gülistân-ı cinân

Dest-i miñnetle gelün çâk-ı girîbân olalum
Kara toprağa düşüp hâk ile yeksân olalum

V

1 Hakk-te'âlâ anı eltâfına mazhar kılsun
Ömr-i uzunluğunu sultâna müyesser kılsun
Kadd-i bâlâsını tûbâ ile hem-ser kılsun
İçdüğü şuyın anuñ çeşme-i kevser kılsun
5 Bûy-ı cennetle meşâmını mu'attar kılsun
Bezmine târem-i pür-encümi muhammer kılsun
Hâtem-i la'line cevranını musahher kılsun
Cümle ervâha anuñ rûhını mufahhar kılsun
Ulvî'yâ ravzasını gün gibi envâr kılsun
10 Hûr u gilmânı dahı bende-i kemter kılsun

Şakla mahtûmını yâ Rab belâlardan sen
Hem dahı hazret-i sultânı hatâlardan sen

S3/A3

4

TERKÎB-İ BEND EZ-GÜFTEHÂ-YI MERHÛM DERZİ-ZÂDE
ULVÎ ÇELEBÎ (1)

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün
(Fâ' ilâtün) (Fâ' lün)

1

51b 1 Ah kim 'aksine döndi felek-i nâ-hem-vâr
Mihriñi gizledi vü 'âlemi kıldı şeb-i târ
Muslı Şâh'a görünüz neyledi çarh-ı gaddâr
Bedr iken tutilup oldu meh-i nev gibi nizâr
5 H'âb-ı nâz almış iken gözlerini nergis-vâr
Dîde-i necm-i felek gibi olupdur bî-dâr

1) Metinde "Tercî'î Bend" şeklinde yazılmış.

Bâğ-ı 'ömrine hazân faşlı irişdi nâ-çâr
 Rû-yı zerdüm gibi şolsa meded ol tâze bahâr
 Hasretâ kâfile-sâlâr 'adem oldu o yâr
 10 Rihletini işiden kıldı bu nazmı tekrâr

Cân atup şâm-ı fenâdan güzer itdi Hâcî
 Ka'be-dâr-ı bekâya sefer itdi Hâcî

11

1 İñledi mürğ-i seher gonçe-i handânın añup
 Dökdi şebnem yaşını tâze gülistânın añup (1)
 Hayrete vardı benefşe haşt-ı reyhânın añup
 Serv başını şolar kadd-i hırâmânın añup
 5 Kâsesin lâle-şıdı sürdüğü devrânın añup
 Yoldı sünbül saçını zülf-i perîşânın añup
 Genç yüz tutdı harâba iki su'cânın añup
 Karalar geydi melekler şem'-i şebistânın añup (2)
 Defterin dürür ise 'Attar n'ola divânın añup
 10 Ağladı gökde bulutlar meh-i tâbânın añup

Zâhir egerçi o gün yüzlü melek hâk oldu
 Âlem-i bâtına baksañ yiri eflâk oldu

111

1 Kefene girdüğü dem cism-i teni nite ki cân
 Didiler ebr-i sefid içre güneş oldu nihân
 2a Ayığı tozını baş üzre tutarken devrân
 Oldı hâk ile ber-â-ber düşüp ol serv-i revân
 5 Degme bir tahtı begenmezdi o şâh-ı hûbân
 Ah kim itdi bu gün tahta tâbûtı mekân
 Cân gibi 'azm-ı bekâ eyledi ol tâze cevân
 Mürde diller n'ola ardınca olursa nigerân

1) 11/2 Dökdi: "Düşdi" A.

2) 11/8 S'de: "Karalar geydi felekler şem'-i dirahşânın añup"
 şeklinde düzeltilmiştir.

Reşk iderken ne 'aceb hüsne gülzâr-ı cinân
10 Ruḡ-ı gül-gûnı şarardı nite kim berg-i hazân (1)

Bülbül-âsâ yiridür çıkse göge âh u enîn (2)
Koynına koydı yatur ol gül-i ra'nâyı zemîn

IV

1 Gitdi dönmez yola ol şâh-ı cihân ağlayalum
İşidilmez meded ardınca figân ağlayalum
Niçe bir hasret-i la'liyle nihân ağlayalum
Demidür eyliyelüm râzı 'ayân ağlayalum
5 'Azm idince 'adem iklîmine cân ağlayalum
Kılmayınca ten-i hâkîde nihân ağlayalum
Niçe dem inleyelüm niçe zamân ağlayalum
Ahlarla idelüm dehri duhân ağlayalum
Dîdelerden dökülüm eşk-i revân ağlayalum
10 Ğark-ı hûn eyliyelüm 'âlemi kan ağlayalum

Oldı ol genc-i nihân künc-i mezâr içre mukîm
Eyledi kabrini sîmîn bedeni ma'den-i sîm

V

1 'Ulvî'yâ eyliyelüm hasret ile derd ile âh
Çarḡa mâtem tonını geyüre dûd-ı siyâh
Göz yumup mülk-i ḡayatından elin çekdi o şâh
N'ideyin odlara yansın bu münakkaş ḡar-gâh
2b 5 İtdüñ şâm-ı ecel ol tâze cevânı meḡer âh
'Âleme 'arz-ı cemâl eylemesün bir daḡı mâh
Çeşm-i bîmârı 'adem ḡvâbına vardı nâ-gâh
Nâle itsek ne kadar işidüp olmaz âḡâh
Rûḡ-ı pâkine du'âmuz budurur kim her ḡâh
10 Anı tenhâ ḡomıya rahmet-i eltâf-ı ilâh

Hûr u ḡılmânla ḡaşr eyliye Mevlâ anı
Şahn-ı şihhatde selâmetde ola ihvânı

S4/A4

1)111/10 S'de:"Ah kim ḡülşen-i 'ömrine irüp bâd-ı hazân"
şeklinde düzeltilmiştir.

2)111/11 âh u enîn:"feryâd u ḡazîn" S.

5

TERCÎ^c-İ BEND EZ-GÜFTEHÂ-YI MERHÛM ^cULVÎ ÇELEBÎ (1)

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1

- 1 İrdi ihsânı o şâhuñ yine ben çâkerine
Hasb-ı hâlüm n'ola yazılsa felek defterine
Var iken mesken işigünde dil-i kemterine
Ne revâdur çeke hasret şeh-i meh-paykerine
5 Bir dahı yazup irem mi diyü hâk-i derîne
Yüz sürem mi diyü yâ hâk-i deri cevherine
Giryeden döndi gözüm bezm-i belâ sâğarına
Merhamet olmaz ise çeşmimün eşk-i terine
Yiridür haşre degin hasret ile dil yerine
10 Egri geçdügi için toğrı olan kul yerine

11

- 1 Hüsrevâ ben kuluña manşıb-ı ^cizzetdür bu
Oñmaduk başum için efser-i devletdür bu
Cümle akrânüm arasında sa^câdetdür bu
Nazar-ı luţfuñla gerçi ki himmetdür bu
5 Sensüz ammâ ki şehâ gûşe-i miñnetdür bu
Vâdî-i fûrkate düşdüm kati gayretdür bu
Şâhden ayru baña hayli meşakkatdür bu
N'ola ah eyler isem ^câlem-i hasretdür bu
Yiridür haşre degin hasret ile dil yerine
10 Egri geçdügi için toğrı olan kul yerine

S5

1) A'da yok.S'de der-kenarda yazılmışdır.

6

MERSİYYE-İ İN TERKÎB-İ BEND EZ-GÜFTEHÂ-YI
MERHÛM 'ULVÎ ÇELEBÎ

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'lün)

I

- 1 Ah kim 'ömrümüzüñ hâşılı ber-bâd oldu
Kârimuz haşre degin nâle vü feryâd oldu
Bir iki guşsa yürekde yine bünyâd oldu
Eskiden gamlarımız unudilup yâd oldu
5 Dil-i mâtem-zedemüz hüzn ile nâ-şâd oldu
Ağlamakdan gözümüz giryeye mu'tâd oldu
Elimüzden yine dehr aldı ciger-guşemüzi
Gark-ı hûn eyleyelüm guşe-i mey-kuşemüzi

II

- 1 Bâg-ı hüsn içre açılmış gül-i nev-reste idi
Tonanup tâze çiçek gibi yatur haste idi
'Anberin turreleri sünbül-i gül-beste idi
Şalınup gezmez idi za'afle pâ-beste idi
5 Kafes-i bülbül-i haste-ves âhaste idi
Lâl olup gonçe gibi lebleri dem-beste idi
Sünbülin bâd-ı ecel esdi perîşân itdi
Güllerin faşl-ı hazân hâk ile yeksân itdi

III

- 63a 1 Genc-i gamda beni cânsuz koduñ ey cân-ı peder
Ey olan şubha degin bu gice mihmân-ı peder
Ne 'aceb şalduñ eyâ gonçe-i handân-ı peder
Demidür gül gibi ide çâk-ı girîbân-ı peder
5 Bu gün ol gündür eyâ derdüme dermân-ı peder
Ah-ı mâderle çıka göklere efgân-ı peder
Yine mâşumlugumuzu dâr-ı fenâya şalduğ
Biz bu iklîm-i fenâ içre ölince kalduğ

IV

- 1 Ol hatt-ı sebz kanı kim beni giryân itdi
Eşkümü jâle-şifat hâk ile yeksân itdi
Ol ruh-ı al kanı kim yaşumuzu kan itdi
Gözdüğüm yirleri hep lâle-i nu^cmân itdi
5 Nigerân-ı çeşmi beni derd ile nâlân itdi
Ser-i müjgân-ı dili toptolu peykân itdi

Teni bir güher idi hâke düşdük gitdi (1)
Rûh-ı pâkiyse hümâ idi uçurduk gitdi

V

- 1 Kerem ü lutf ile meşhûr idi bu 'âlemde
Bu sühâ kimsede yoğ idi meger hâtemde
Hüsn ile hulûk ile evzâ^cı geçüp her demde
Kimse buhaşleti görmezdi benî âdemde
5 İtdügi 'işret ile 'ayş yoğ idi Cem'de
Cür^ca-veş hâke düşüben olalum mâtemde

Bağrımız âteş-i hasretle kebâb eyleyelüm
Eşk-i pür-hûnumuzu yine şarâb eyleyelüm

VI

- 3b 1 Dahı ma^csûmdur ol mahremi hep hûrâdur
Çeşme-i kevser aña âb-ı hâyat-efzâdur
Cilve-gâh-ı harem-i kurb-ı cinân me^vvâdur
Niçe sultândan anuñ mertebesi â^clâdur
5 Herkesüñ menzîli 'Ulvî bilürüz 'uqbâdur
Bizi bu hâk-i mezelletde koyan dünyâdur

Elüñ aç eyleyelüm şıdk-ı derûn ile du^câ
Vâlideynine şefî^c ide kıyâmetde Hudâ

S6/A5

1) S'de "zaidür" diye not düşülen bir beyit daha vardır ve şöyledir:

"Eyledi kavs-ı każâ tîrine insânı nişân
Niçe insân mülk ü cânı vü hem cânı nişân"

MERSİYYE-İ İN TERCİ[‘]-İ BEND EZ-GÜFTEHÂ-YI MERHÛM
‘ULVÎ ÇELEBİ BERÂY-İ MERHÛM MUŞTAFÂ PÂŞÂ

Fe[‘]ilâtün Fe[‘]ilâtün Fe[‘]ilâtün Fe[‘]ilün
(Fâ[‘]ilâtün) (Fâ[‘]lün)

1

- 1 Bil ganimet şıhhat-ı devlet senüñle yâr iken
Naqd-ı ‘ömri zâyf[‘] itme elde fırsat var iken
Çok sehî-kadd hâke düşdi serv-ı hoş-reftâr iken
Niçeler döndi hazân bergine gül-ruhsâr iken
5 Kadrin añlarsın hayâtuñ haste dil bîmâr iken
Derdüñe dermân idersin za[‘]f ile nâ-çâr iken
Gaflet uyhusını terk it çeşm-ı cân bî-dâr iken
Def[‘]-ı şirk ü dalâlet kâtil-ı küffâr iken

Gitdi tenhâ Muştafa Pâşâ sipeh-sâlâr iken
10 Tahta-ı tâbûtı mesken eyledi ser-dâr iken

11

- 1 Hâküm olsuñ rub[‘]-ı meskûna yine soñı ‘adem
Çünkü sultân-ı ecel âhir çeker tûğ u ‘alem
Bî-bekâdur devlet-ı dünyâ için çekme elem
Hâl-ı ‘âlem böyle olur gâh fûrkat gâh gam
5 Gel gurûr itme şunarlarsa elvân-ı câm-ı Cem
Cur[‘]a gibi hâke düşdi niçe mîr-ı muhteşem
Sâlik-ı râh-ı bekâ ol kim budur saña ehem
Gögsüñi germe öñüñce yürüdüp hayl u hadem

Gitdi tenhâ Muştafa Pâşâ sipeh-sâlâr iken
10 Tahta-ı tâbûtı mesken eyledi ser-dâr iken

111

- 1 Sürdügi devlet anuñ olmışdı ‘ayn-ı saltanat
Kabza-ı hükmünde mazbût idi niçe memleket
Şâm-ı zulmi ref[‘] idüp ol mâh-ı gerdûn menzilet

Dehri kılmışdı münevver nûr-ı şubh-ı ma'cilet
 5 Kayd-ı dünyâdan elin çek eyle fikr-i âhîret
 Şol ki 'uzlet şerbetin nûş itdi şahhâ âfiyet
 Bir kefenle gitse 'âlemde 'aceb mi 'âkıbet
 Gördi kim bu tımturakuñ cümlesi hep 'âriyyet
 Gitdi tenhâ Muştafa Pâşâ sipah-sâlâr iken
 Tahta-ı tâbûtı mesken eyledi ser-dâr iken

IV

1 Sen gerek hân ol gerek şâhum vezîr-i ağzam ol
 'Adl u dâd ile cihâna halk içinde ekrem ol
 Devlet-i dünyâ ile olma mukayyed bî-gam ol
 Mâ-sivâyı defter-i dilden terâş it hürrem ol
 5 'Azm-ı lâhût it gönül gel sırr-ı Hakk'a mahrem ol
 Habbeye alma cihânı âdem iseñ âdem ol
 'Âleme bakma gözüñ yum sen de başka 'âlem ol
 Kesret-i dünyâdan el çek vahdet ile hem-dem ol
 Gitdi tenhâ Muştafa Pâşâ sipah-sâlâr iken
 Tahta-ı tâbûtı mesken eyledi ser-dâr iken

V

64b

1 Perde-dâr-ı kabri olsun şeh-per-i rûhu'l-emîn
 Çâr-dîvârına yüz sürsün sipihr-i çârümîn
 Rûz-ı maşerde şefâ'at-ı hayrû'l-mürselîn
 Eylesün Hakk haşre dek kerrûbiyânı hem-nişîn
 5 Cilve-gâh olsun aña gülzâr-ı firdevs-i berîn
 Teşne-leb cân virdi içsün kevser-i mâ-i mu'în
 Da'vet itdi çünki ervâh-ı guzât-ı müslimîn
 'Ulvî'yâ olsun Hudâ'nuñ luḫfı yanınca mu'în
 Gitdi tenhâ Muştafa Pâşâ sipah-sâlâr iken
 Tahta-ı tâbûtı mesken eyledi ser-dâr iken

S7/A6

TERCÎ[°]-İ BEND EZ-GÜFTEHÂ-YI MERHÛM [°]ULVÎ ÇELEBÎ
BERÂY-İ FETH-İ PİYÂLE PÂŞÂ EZ-KÂL[°]A-İ CERBE

Fe[°]ilâtün Fe[°]ilâtün Fe[°]ilatün Fe[°]ilün
(Fâ[°]ilâtün) (Fâ[°]lün)

1

- 1 Şubh-dem âh-ı derûnum gibi esdükde şabâ
Gözlerüm yaşu gibi itdi temevvüc deryâ
Ol seher şems-î felek [°]âleme gösterdi ziyâ
Dikdi hem şa[°]şacadan kal[°]a-ı çarh üzre livâ
5 Oldı hükmünde anuñ burc-ı sipihr-mînâ
Göricek anı nücûm oldı kamu na-bînâ
Mîr-î bahruñ görüp altunlu fenârını dilâ
Kâfiruñ cümle kadirğaları kaçdı gûyâ
Ben bu hayretde iken gûşuma irdi bu nidâ
10 Didiler aç göziñi ğafleti ko eyle du[°]â

İdüp İspanya tonanmasını bir bir yağmâ
Kal[°]a-ı Cerbe'yi feth itdi Piyâle Pâşâ

11

- 1 Mîr-î bahr itdi seni çünki Süleymân-ı zamân
Başu üstinde yir eyler saña her dem deryâ
65a Rûy-ı deryâda gören zevrak-ı zerrînuñi dir
Meh-î nev mi ki tulû[°] itdi felekde eyâ
5 Pîş-vâr olsa dutmaya n'ola fânûsuñ
Mâh-ı tâbân olur ehl-î sefere râh-nümâ
Bahır-ı câridürür emrûñ nitekim âb-ı revân
Bize sâridürür iznûñ nitekim bâd-ı şabâ
Berr ile bahrı bu gün luṭf ile ta[°]mîr itdüñ
10 Kerem-î vücûd u [°]aṭâ mülkine sensün Dârâ

İdüp İspanya tonanmasını bir bir yağma
Kal[°]a-ı Cerbe'yi feth itdi Piyâle Pâşâ

111

- 1 Şol zamân tîguña kim nuşret-i Hakk yâr oldu
 Düşmenüñ askerî mecrûh u dil-figâr oldu
 Gazabuñ gördi 'adû leşkerî nâ-çâr oldu
 Kâfirüñ yapıdığı kal'a başına dâr oldu
 5 Havfdan niçesi deryâyâya düşüp zâr oldu
 Niçesi dahı kadırgada der-anbâr oldu
 Gülşen-i dehr 'adûnuñ gözine hâr oldu
 İçdügi zehr-i helâhil ü yedügi nâr oldu
 Kimisi geçdi kılıçdan kimi ber-dâr oldu
 10 Didi bu beyti su kim vâkıf-ı esrâr oldu

İdüp İspanya tonanmasını bir bir yağma
 Kal'a-ı Cerbe'yi feth itdi Piyâle Pâşâ

1V

- 1 Kâfirüñ beglerini bende-i fermân itdün
 Âstânuñda kapudânları der-bân itdün
 Gazab u hışm ile şemşiriñi 'uryân itdün
 Şahn-ı şahrâları hep lâle-i nu'mân itdün
 5 Sûr-ı küffârı yakup hâk ile yeksân itdün
 Ehl-i küfrüñ başına 'âlemi zindân itdün
 Düşmenüñ hâne-i ma'mûrını vîrân itdün
 Niçenüñ meskenini lüce-i 'ummân itdün
 Niçenüñ kellesini kahr ile gâltân itdün
 10 Vird ider bu sözi ol kim aña ihsân itdün

İdüp İspanya tonanmasını bir bir yağma
 Kal'a-ı Cerbe'yi feth itdi Piyâle Pâşâ

V

- 1 Toplar na'ra urup eyledi yir yir şîven
 Havfdan itdi 'adû ka'r-ı zemîni mesken
 Tîg-ı zerrînüñ ile nitekim mihr-i rûşen
 Encüm-âsâ siyeh düşmeni tağıtduñ sen
 5 Eyledüñ garb ilini 'adl ile dârü'l-me'men

Cebelüler şatılır halka cebe şatar iken
 Cebe şatmak niçe olurmuş hele görsün düşmen
 Kavm-ı küffâra cehennem olıcak genc-i rahman
 Oldı cennet-i şühedâ 'askerine cây-ı vaşan
 10 'Ulvî'nüñ düşmez ise n'ola dilünden bu suhan

İdüp İspanya tonanmasını bir bir yağma
 Kal'a-ı Cerbe'yi feth itdi Piyâle Pâşâ

S8/A7

9

TERCÎ'î BEND EZ-GÜPTEHÂ-YI MERHÛM 'ULVÎ ÇELEBÎ

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
 (Fâ'îlâtün) (Fâ'lün)

1

1 Ey gönül kılmağa istersen eger kesb-i kemâl
 Eyleme müftî-i 'aşk ile şakın baht u cidâl
 Sâkin-i medrese-i 'uzlete kıl istiklâl
 Mâziye eyle nazâr gör nicedür şimdiki hâl
 5 Diler isen sana hall ola ser-a-ser aşikar
 Eyleme bencileyin nâle ile kaddüñi dâl
 Niçe bir mûbe (?) ile mûya dönersün abdâl
 Başımız egmiyelüm her mehe manend-i hilâl
 Mihr-i hasretle yanup 'ömrümüze irdi zevâl
 10 Vuşlata hürrem olup çekmiyelüm soñra melâl

Heves-i vuşlat idüp itmeyelüm fikr-i muhâl
 Çün naşîb olmaz imiş 'âşıkâ her lahza vişâl

11

1 Tekye-i gamda gelüñ vâkîf-ı esrâr olalum
 Pâ-bürehne gezelüm 'âlemi cerrâr olalum
 Ele âyîne alup 'âşık-ı dîdâr olalum
 Bakmayup şûret-i dünyâya sebük-bâr olalum

- 5 Zühd ü takvayı eyle dâyim niçe bir yâr olalum
 Varalum sâkin-i kâşâne-i hammâr olalum
 Niçe bir tîğ-ı firâk ile dil-figâr olalum
 Çeşm-i mestî gibi yârûñ niçe bîmâr olalum
 Cânımızdan niçe bir göz göre bîzâr olalum
 10 Koyalum kârımızı şevk ile bî-kâr olalum

Heves-i vuşlat idüp itmiyelüm fikr-i muhâl
 Çün naşîb olmaz imiş 'âşıkâ her lahza vişâl

III

- 1 Ey gönül kimseye baş egmiyelüm dünyâda
 Başka sultân olalum 'âlem-i istignâda
 Başlama her gül-i pür-hârı görüp feryâda
 Niçe bir kul ola her serve dil-i âzâde
 5 Bir saçı leyli nigâr ile olup sevdâda
 Ne revâdur gezesün Kays gibi şahrâda
 Olma her lebleri Şîrîn'e şakın dil-dâde
 Cân gözi ile nazar idüp elem-i Ferhâd'a
 Her vefâsuz güzele olmayalum üftâde
 10 'Aşkî ile başımızı komayalum gavgâda

Heves-i vuşlat idüp itmiyelüm fikr-i muhâl
 Çün naşîb olmaz imiş 'âşıkâ her lahza vişâl

IV

- 1 Halk içinde nice bir tâtlib-i keşret olalum
 Mâ-sivâdan geçelüm 'ârif-i vahdet olalum
 Varalum mu tekif-i gûşe-i 'uzlet olalum
 Dirseñiz gâyib erenlerle eger ülfet olalum
 5 Gurbete 'azm idelüm ehl-i seyâhat olalum
 Yiridür âh-ı melâmetle selâmet olalum
 Niçe bir 'aşk-ı mecâz ile melâmet olalum
 Geliñüz sâkin-i iklîm-i hakîkat olalum
 Hayl-ı şabr ile şeh-i mülk-i kanâ'at olalum
 10 Vuşlat-ı yâri koyup mûnis-i fûrkat olalum

Heves-i vuşlat idüp itmiyelüm fikr-i muhâl
Çün naşîb olmaz imiş 'âşıkâ her lahza vişâl

V

- 1 Bâde-i 'aşka bezm-i elest ile olup mestâne
Sâkî-i hayret elinden içelüm peymâne
Geydirüp şâl-ı gam-ı 'aşkı ten-i 'uryâna
Geçelüm şavma'a-i 'uzlete dervîşâne
5 Olalum Vâmık u Mecnûn'a gelün hem-hâne
Vaktidür turmayalum 'azm idelüm yârâna
'Ulvî'yâ dâr-ı fenâdan geçelüm zindâna
Tutuşup şem'-i bekâ olalum pervâne
N'ola ger'arşa-ı 'âlemde kıyarsak cânâ
10 Geliñüz cümle vedâ'eyleyelüm cânâna

Heves-i vuşlat idüp itmiyelüm fikr-i muhâl
Çün naşîb olmaz imiş 'âşıkâ her lahza vişâl

S9/A8

10

MURABBA^c(1)

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1

'Ayn u 'aynum benüm çeşm-i sitem-kâra fidâ
Yâ'sı vü nûn'ı dü ebrû-yı kemân-dâra fidâ
Câ-be-câ nokta dahı hâl-i ruḥ-ı yâra fidâ

Dâl u lâm u ol iki turre-i tarrâra fidâ

11

Mîm-i mihr-i ruḥuñ idüp başuma 'âlemi teng
Hâ'sı hem sîneme yakdı iki dâğ-ı gül-reng

1) Manzume S'de yok.

Râ'sı ğam meclisine kâmetümi eyledi çeng

Dâl u lâm u ol iki turre-i tarrâra fidâ

III

Hicr-i dâl-ı dehenüñ kaddümi çün kıldı dü-tâ
Yaş ile gözlerümi hâ'sı pür eylerse n'ola
Nûn'ı da na'1 ile zeyn itdi tenüm ser-tâ-pâ

Dâl u lâm u ol iki turre-i tarrâra fidâ

IV

Nûn-ı nâzuñ belümi râ gibi kılmışdur ham
İrgürür hem elifi âhumı çarha her dem
Zâ'sıdur hançer-i ğam noktasıdur kaatre-i dem

Dâm u lâm u ol iki turre-i tarrâra fidâ

V

'Ayn-ı 'Ulvî gözine lâm'ı da ğîsûna fidâ
Vâv'ı dağı ser-i ebrûdaki Hindûña fidâ
Olsun ey kaşları yâ'ya dağı ebrûña fidâ
Dâl u lâm u ol iki turre-i tarrâra fidâ

A9

II

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

I

Geçdi ğurbet câna yârân-ı şafâdan kimse yok
Hâlüme rahm eyler ihvân u vefâdan kimse yok
Ger ölürsem baña ağlar akrabâdan kimse yok

Bir 'aceb girdâba düşdüm âşinâdan kimse yok

11

Fülk-i dil bahr-ı ğama düşdi kâr el virmedi
 Lücce-i 'ummânda kaldıķ rûzgâr el virmedi
 El alam didüm baña ol şeh-süvâr el virmedi
 Bir 'aceb girdâba düşdüm âşinâdan kimse yok

111

Nâ-tüvân cismüm buñaldı ğam beni pîr eyledi
 Şihhatüm zilletle geçdi kalbi dil-gîr eyledi
 Âh kim ğurbet derûn-ı cânâ te'sîr eyledi
 Bir 'aceb girdâba düşdüm âşinâdan kimse yok

1V

Gördi ber-bâd itmek ister âh u efgânüm beni
 Şu sepüp üstüme acır çeşm-i giryânüm beni
 Dest-gîr ol koma ayaklarda sultânüm beni
 Bir 'aceb girdâba düşdüm âşinâdan kimse yok

V

Bir yaña dilber cefâsı bir yaña derd ü belâ
 Bir yaña ta'n-ı 'adû bir yañadan fakr u fenâ
 Rûzgârüm nâ-müsâ'id oldı gitdi 'Ulvî'yâ
 Bir 'aceb girdâba düşdüm âşinâdan kimse yok

SLO/A10

12

MÜSEMMEZ EZ-GÜFTEHÂ-YI 'ULVÎ ÇELEBÎ
 Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1

1 Zülm-ı Haccâc'ı unutmuşdı meger yâd itdi çarh
 Yıktdı diller ke'besin çok hâne ber-bâd itdi çarh

Gözleyüp mihrin esâsın cevri bünyâd itdi çarh
Seng-i miñnet birle kaşr-ı kaşrı âbâd itdi çarh
5 Ehl-i aşkuñ ra' d-veş kârını feryâd itdi çarh
Hâtır-ı mesrûrumı hüzn ile nâ-şâd itdi çarh

68a Hey meded bir nev-cevâna zulm-i bî-dâd itdi çarh
Ol güzeller şâhına bilsem ne isnâd itdi çarh

11

1 Hûblar encüm-ârâda ol meh-i tâbân iken
Fitne-i devr-i kamer bir âfet-i devrân iken
Şeh-süvârân-ı cihânda çâpege meydân iken
Ğabğab-ı tıpına zülf-i canberi çevgân iken
5 Kışver-i hüsn ü bahâda şâh-ı âlî-şân iken
Yûsuf-ı Mısr-ı melâhat server-i hûbân iken

Hey meded bir nev-cevâna zulm-i bî-dâd itdi çarh
Ol güzeller şâhına bilsem ne isnâd itdi çarh

111

1 Ğuşşadan peş-mürde olmuş ol gül-i ra'nâyı gör
Zümre-i uşşâk içinde âh u vâveylâyı gör
Şihne-i dehrûñ yanunca bu niçe hûy u hâyı gör
Seglerüñ seyr it hücûmun yok yire ğavğâyı gör
5 Ehl-i hükme bak ğurûr-ı devlet-i dünyâyı gör
Ğuş olunmaz nâlesi mazlûmun istîğnâyı gör

Hey meded bir nev-cevâna zulm-i bî-dâd itdi çarh
Ol güzeller şâhına bilsem ne isnâd itdi çarh

1V

1 Hüsn ile olup ser-âmet kâkül-i hoş-bû gibi
Serv-kaddler pâyına yüzler sürerdi şu gibi
Tañ mı pür-hûn olsa çeşmüm nâfe-i Hindû gibi
Segler almış ol ğazâlı araya âhû gibi
5 Bağlamışlar ol gözi mestâneyi kanlu gibi

Misli yok mahbûbdı gâlib-i günâhı bu gibi

68b

Hey meded bir nev-cevâna zulm-i bî-dâd itdi çarh
Ol güzeller şâhına bilsem ne isnâd itdi çarh

V

- 1 Bâğ-ı cennet baña sensüz bâğ-ı zindândur bu gün
Şahn-ı gülşen gül yüzüñsüz beytû'l-ahzândur bu gün
Derd ü gâmdan sîne büryân dide giryândur bu gün
Leşker-i hicrân ile dil şehri vîrândur bu gün
5 Kâkûl-i dilber gibi diller perîşândur bu gün
Kâr-ı 'Ulvî nâle vü feryâd u efgândur bu gün

Hey meded bir nev-cevâna zulm-i bî-dâd itdi çarh
Ol güzeller şâhına bilsem ne isnâd itdi çarh

S11/All

13

MÜSEMMEZ EZ-GÜFTEHÂ-YI MERHÛM 'ULVÎ ÇELEBÎ

Mefâ'îlün Fe'îlâtün Mefâ'îlün Fe'îlün

1

- 1 Dil-i belâ-keşe vuslat zamânı gelmedi mi
Cefâña yoksa nihâyet zamânı gelmedi mi
Cefâ vü cevruñe gâyet zamânı gelmedi mi
Şehâ ko zulmi 'adâlet zamânı gelmedi mi
5 Dehânuñ öpmeye fırsat zamânı gelmedi mi
'Acab fakîre 'inâyet zamânı gelmedi mi

Efendi bendeñe himmet zamânı gelmedi mi
Dahı kuluña mürüvvet zamânı gelmedi mi

11

- 1 Yoluñda yol gibi çekdüm yakamı çâk itdüm
'Tarahhum eyle meded şehri-i gurbete gitdüm

Karadeñiz gibi hûn-ı sırişki akıtdum
 Gözüm yaşı gibi bahır-ı sefîdi acıtdum
 69a 5 Yanuñda bir dür-i şeh-vâr idüm düşüp yitdüm
 'Acab saña hele bilsem ki n'eyledüm n'itdüm

Efendi bendeñe himmet zamânı gelmedi mi
 Dahı kuluña mürüvvet zamânı gelmedi mi

III

1 Ğarîb ü bî-kes ü bî-cân u haste vü zârum
 Gönül firâk ile bî-çâre oldı nâ-çârum
 Hayâl-ı nergis-i fettânuñ ile bîmârum
 Firâk-ı hançer-i müjgânuñ ile efkârum
 5 Kemend-i zülf-i dil-âvîzüñe giriftârum
 Belâ-yı 'aşkuña Menşûr gibi ber-dârum

Efendi bendeñe himmet zamânı gelmedi mi
 Dahı kuluña mürüvvet zamânı gelmedi mi

IV

1 Tarahhum eyle ki ıraksı oldı derd ile hâl
 Mukîm olsa n'ola dilde arzû-yı vişâl
 'Acab midür ola divânelerde fikr-i muhâl
 Firâk-ı mihr-i 'izâruñla kaddüm oldı hilâl
 5 Vücûdunu idemez kimse 'âlem içre hayâl
 Bu za'îf ü nahîfde yok mu'âleceye mecâl

Efendi bendeñe himmet zamânı gelmedi mi
 Dahı kuluña mürüvvet zamânı gelmedi mi

V

1 Niçe akıdasun göz yaşun şehâ her dem
 Niçe bir ağladasun çeşmüm eyleyüp pür-nem
 Niçe bir ola dile derd ü gam dahı hem-dem (1)

1) V/3 dile: "şehâ" A.

9b Niçe bir eyleye dermânda cânı hicr ü elem
 5 Niçe bir içüresün zehr-i fûrkati bilsem
 Mey-i neşâ't ile 'Ulvî'yi kıl şehâ hürrem

Efendi bendeñe himmet zamânı gelmedi mi
 Dahı kuluña mürüvvet zamânı gelmedi mi

S12/A12

14

MÜSEMMEZ EZ-GÜFTEHÂ-YI MERHÛM 'ULVÎ ÇELEBÎ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1

1 Felâkler güm güm ötse yiridür âh u zârundan
 Zemîn-i ğark-ı hûn itsem n'ola eşk-i revânundan
 'Alevler zâhir oldu sîne-i sûz-ı nihânundan
 Ciger kan oldu geldi çeşm-i hûn-feşânundan
 5 Devâsız derde uğradum uşandım kendü cânundan
 'Acab mi kalmasa hergiz eşer nâm u nişânundan
 Diyâr-ı ğurbete gitdüm cüdâ düşdüm nigârundan
 Ğarîb illerde kaldım ayrı düşdüm nev-cevânundan

11

1 Ğarîb ü bî-kesüm gerçi ne yârım ne diyârım var
 Göñül dirler bu illerde hele bir ğam-küsârım var
 Ne genc-i ğamda hâlüm añmağa bir Yâr-ı Ğârım var
 Ne dilde tâkat u şabr u ne elde ihtiyârım var
 5 Ne bir yirde hevâ-yı büy-ı zülfüñle karârım var
 Şafâ-yı hâtırum yokdur be-ğâyet inkisârım var
 Diyâr-ı ğurbete gitdüm cüdâ düşdüm nigârundan
 Ğarîb illerde kaldım ayrı düşdüm nev-cevânundan

111

- 1 Teb-i tâb-ı mihnetden şarardum bir hilâl oldum
 Reh-i gâmda düşüp kaldum za'îf ü bî-mecâl oldum
 70a Katı düşkünlüğüm var 'âşık-ı şûrîde-hâl oldum
 Belâ vâdîlerinden sâlik-i râh-ı nişâl oldum
 5 Yine ol mû-miyânun derd-i 'aşkıyla hayâl oldum
 Beyâbân-ı mahabbetde gezüp Mecnûn-mişâl oldum

Diyâr-ı gurbete gitdüm cüdâ düşdüm nigârumdan
 Ğarîb illerde kaldum ayrı düşdüm nev-cevânumdan

1V

- 1 Firâka çekme gam her dem vişâl-i dil-rübâ olmaz
 Hayâtun mevti vardur dehr-i fânîde bekâ olmaz
 Benüm ölmekden özge çekdigüm derde devâ olmaz
 Issız illerdürür bunda gönül dâr-ı şifâ olmaz
 5 Ğarîbem ben Ğarîbe kimse hergiz âşinâ olmaz
 Cihânda ayrılık gibi hele müşkil belâ olmaz

Diyâr-ı gurbete gitdüm cüdâ düşdüm nigârumdan
 Ğarîb illerde kaldum ayrı düşdüm nev-cevânumdan

V

- 1 Beni terk eyledi ol Yûsuf-ı gül-pîrehan şimdi
 Gönül Ya'kûb'ına oldu cihân Beytü'l-Hazan şimdi
 Gözümde uçar oldu hâlet-i zevk-ı vağan şimdi
 Baña zindân olupdur 'Ulvî'yâ şahn-ı çemen şimdi
 5 Kimünle şalınur ol kâmet-i serv-i semen şimdi
 'Acab kimlerle seyrân eyler ol hulûk-ı hüsn şimdi

Diyâr-ı gurbete gitdüm cüdâ düşdüm nigârumdan
 Ğarîb illerde kaldum ayrı düşdüm nev-cevânumdan

MÜSEBBA' EZ-GÜFTEHÂ-YI MERHÛM 'ULVÎ ÇELEBÎ
RAHMETU'LLAHÎ 'ALEYH

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1

- 70b
- 1 Hâsret-i ebrûñ ile kaddüm kemân olsun yine
Kalb-i düşmen atdıgum tîre nişân olsun yine
Genc-i fûrkatde işüm âh u figân olsun yine
Âteş-i âhumla 'âlem pür-duhân olsun yine
5 Şem'-i hürşîd ol duhân içre nihân olsun yine
Haddüñe dil virdüğüm gündən 'ayân olsun yine
Râz-ı mihrüñ cümle halka dâstân olsun yine

11

- 1 İşigünde bir gice feryâd u zâr itsem gerek
Zülfüñ ile geçdügi bendi âşikâr itsem gerek
İhtiyâr u 'aql u şabrı târ u mâr itsem gerek
Eşkimüñ güherlerin bir bir nişâr itsem gerek
5 Dîde kanından zemîni lâle-zâr itsem gerek
Nâr-ı âhumla cihânı pür-şerâr itsem gerek
Âstânuñ hâki reşk-i âsmân olsun yine

111

- 1 Kaşr-ı cân yandı kül oldu sîne-i sûzân ile
Keştî-i dil garka vardı dîde-i giryân ile
Geçdi 'ömrüm gülmedüm hiç vuşlat-ı cânân ile
Hürrem olmadum dirîgâ ol gül-i handân ile
5 Çünkü gam zerd itdi çihrem derd-i bî-dermân ile
Pârelensün cism-i zerdüm hançer-i hicrân ile
Bâğ-ı 'ömrüm ser-te-ser berg-i hazân olsun yine

1V

- 1 'Aşık-ı dil-hasteñ oldum cânâ kâr itdi elem
Hem-demümdür çeşm-i pür-nem mahremümdür zahm-ı gam (1)

1) 1V/2 çeşm-i pür-nem: "derd-i fûrkat" S'de düzeltilmiş.

Fikr-i la'lüñle görindi gözüme râh-ı 'adem
Baş açuk yalın ayak 'azm eyledüm ey gonçe-fem
5 Pâyuma tokındı lîkin zahmet-i hâr-ı sitem
Kaşr-ı câna çıkmak ol zahmet-ehemdür çün bu dem
71a Üstühvânım ayak ayak nerdübân olsun yine

V

1 'Ulvî'yâ sultân-ı 'aşka bende-i fermân olup
Cübbe vü destârdan çekdüm elüm 'uryân olup (1)
Gerçi gözdüm gûşe gûşe 'âlemi mihmân olup
Kayd-ı miñnetden halâş olmadı dil handân olup
5 Ağlasun göz merdümü derdini döksin kan olup
Bezm-i ğamda çeşm-i pür-hûn sâġar-ı mercân olup
Eşk-i gül-gûnum şarâb-ı erguvân olsun yine

S14/A14

16

MÜSEBBA' EZ-GÜPTEHÂ-YI MERHÛM 'ULVÎ ÇELEBÎ
Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1

1 Elâ ey bezm-i ğamda ney gibi nâlân olan göñlüm
Döginüp def gibi her dem işi efgân olan göñlüm
Maħabbet câmin içüp mest-i ser-gerdân olan göñlüm
Reh-i hâl-i mezelletde yatup ġaltân olan göñlüm
5 Ğam-ı esrâr-ı la'l-i yâr ile hayrân olan göñlüm
Ferâġat tekyesinde rûz u şeb mihmân olan göñlüm
Yüri hey pâ-büreñne baş açuk 'uryân olan göñlüm

11

1 Firâķ u ġasret ile hem-demüm derd ü elemsin sen
Vücûduñ terkin itdüñ sâlik-i râh-ı 'ademsin sen

1)V/2 A'da:"İhtiyâr itdüm nemed-pûş olmaġı 'uryân olup"
şeklindedir.

Nukûd-ı 'ömriñi harc eyledüñ şâhib-i keremsin sen
 N'ola gitse ferağ mülki elüñden şâh-ı ğamsın sen
 5 Maḥabbet kişverinde gerçi bî-ḥayl u ḥaşemsin sen
 Livâ-yı nâle vü sineñle pür-ṭabl u 'alemsin sen
 Yüri hey şehri 'aşka hüküm idüp sultân olan göñlüm

III

1 Diyâr-ı 'aşka şâh olduk maḥabbet ihtiyâr itdük
 Şafâ vü zevki koyup derd ü miḥnet ihtiyâr itdük
 Selâmetden geçüp râh-ı maḥabbet ihtiyâr itdük
 Çeküp el mâ-sivâdan genc-i 'uzlet ihtiyâr itdük
 5 Felekden mihr-i yâr ile felâket ihtiyâr itdük
 Ğamı pister idüp bâlîn-i ğurbet ihtiyâr itdük

Yüri hey râh-ı ğamda bî-ser ü sâmân olan göñlüm

IV

1 Ğarîb ü bî-kes olduñ sen saña yâr u diyâr olmaz
 Belâ vü derd ü ğam gibi cihânda ğam-küsâr olmaz
 Maḥabbet olmayınca 'âşıkâ şabr u qarâr olmaz
 Yerilür 'aşkı gibi âdeme bir kimse yâr olmaz
 5 Bilürsün kim güzel sevmekde hergiz ihtiyâr olmaz
 Maḥabbet gibi anuñ çün saña eglence kâr olmaz

Yüri hey vâdî-i 'aşk içre ser-gerdân olan göñlüm

V

1 Firâk-ı çeşm-i cânân ile ḥayli derd-nâk olduñ
 Ḥayâl-ı ḥançer-i müjġanuñ ile sine-çâk olduñ
 Ğam la'liyle teslîm eyledüñ cânuñ helâk olduñ
 Yolunda sâye-ves ol serv-kaddüñ gerçi çâk olduñ
 5 Ne pâküñ var cihânda şâh-ı mülk-i 'aşk-ı pâk olduñ
 Dil-i 'Ulvî gibi ḥâr-ı sitemle çâk çâk olduñ

Yüri hey gonçe gibi baġrı her dem kan olan göñlüm

17

MÜSEDDES. . EZ-GÜFTEHÂ-YI MERHÛM 'ULVÎ ÇELEBÎ

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1

1 Bîñ su'âl itsem birine gelmez ol mehden cevâb
Tâlib oldukça aña ol benden eyler içtinâb
Hiç bir veç ile olmaz işigünde feth-i bâb
Derd ü miñnet bî-kıyâs u dâğ-ı hasret bî-hisâb

5 Yâr bî-pervâ dirîğâ guşşadan hâlüm harâb
Sevmesün 'âlemde kimse dilber-i 'âlî-cenâb

11

1 Hâtır-ı ğam-ğînümi rahm eyleyüp şâd eylemez (1)
Cânımı bir lahza bende-i ğamdan âzâd eylemez
Bu dil-i vîrânımı lutf idüp âbâd eylemez
Aylar yıllar geçer bir gün beni yâd eylemez

5 Yâr bî-pervâ dirîğâ guşşadan hâlüm harâb
Sevmesün 'âlemde kimse dilber-i 'âlî-cenâb

111

1 Haftede bir gün baña 'arz-ı cemâl itmez o mâh
Ben gedâ-yı bî-nevâyum ol serîr-i hüsne şâh
Hasret ü derd ile 'ömrüm hicrde oldı tebâh
N'eyleyem ben haste yâ Rab bu ğam u miñnetle âh

5 Yâr bî-pervâ dirîğâ guşşadan hâlüm harâb
Sevmesün 'âlemde kimse dilber-i 'âlî-cenâb

IV

1 Oldı gitdükçe esâsın mihri ey dil üstüvâr
Benden ol fâriğ benüm derd-i derûnum bî-şümâr
Sîne süzân dide giryân ten za'îf ü cân figâr
Kalmadı şabr u karârüm olmışum hayrân u zâr

5 Yâr bî-pervâ dirîğâ guşşadan hâlüm harâb
Sevmesün 'âlemde kimse dilber-i 'âlî-cenâb

1) 11/1 rahm: " lutf" A.

V

1 Gördüğüm dem düşdi göñlüm 'aşka yüz bîñ cân ile
 Olmadı vuşlat müyesser ol şeh-i hûbân ile
 'Ulvî'yâ kim geçdi 'ömrüm miñnet-i hicrân ile
 Âh kim kaldum hemân bu derd ü bî-dermân ile

72b

5 Yâr bî-pervâ dirîğâ guşşadan hâlüm harâb
 Sevmesün 'âlemde kimse dilber-i 'âlî-cenâb

S16/A16

18

MÜSEDDES EZ-GÜFTEHÂ-YI MERHÛM 'ULVÎ ÇELEBÎ
 Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1

1 Kanı ol demler benümle ittiñâd itdüklerüñ
 Muttaşıl günden güne mihrüñ ziyâd itdüklerüñ
 Râm olup ya'ni sözümle inkıyâd itdüklerüñ
 İltifât idüp baña 'arz u dâd itdüklerüñ

5 Sen unutduñsa beni luţfuñla yâd itdüklerüñ
 Ben unutmam bu dil-i nâ-şâdı şâd itdüklerüñ

11

1 Bir iki gün çekmek ile derd-i hicrânüñ senüñ
 Unudur mayum şehâ luţf-ı firâvânüñ senüñ
 Yâd olmaz mı şanursın dâyim ihsânüñ senüñ
 Hiç çıkar mı hâtırumdan 'ahd u peymânüñ senüñ

5 Sen unutduñsa beni luţfunla yâd itdüklerüñ
 Ben unutmam bu dil-i nâ-şâdı şâd itdüklerüñ

111

1 Luţfuñı çok görmişem cânâ 'adâvet idemem
 Fırkatüñden ellere varup şikâyet idemem
 'Akl u fikrüm sendedür gayra mañabbet idemem
 Sen ferâğat eyledüñse ben ferâğat idemem

- 5 Sen unutduñsa beni luṭfuñla yâd itdüklerüñ
Ben unutmam bu dil-i nâ-şâdı şâd itdüklerüñ

IV

- 1 N'ola olsam ben saña cân ile dilden mübtelâ
Dostumsın itdüğüñ 'âlemde kim itdi baña
İltiyâm idüp ezelden her dem iderdüñ baña
Bunca haḳḳ-ı sâbıkı hiç añmaduñ ey pür-cefâ

- 5 Sen unutduñsa beni luṭfuñla yâd itdüklerüñ
Ben unutmam bu dil-i nâ-şâdı şâd itdüklerüñ

V

- 1 Künc-i hasretde niçe bir eyleyelüm âh u figân
Şabra t̄âḳat kalmadı oldum za'îf ü nâ-tüvân
'Ulvi-ves senden n'ola ayrıldum ise nâ-gehân
Zâyi' olup gitdi mi bu âşinâlıkla hemân

- 5 Sen unutduñsa beni luṭfuñla yâd itdüklerüñ
Ben unutmam bu dil-i nâ-şâdı şâd itdüklerüñ

S17/A17

19

BERÂY-I NAŞİHAT-ÂMİZ FÎ-TESDÎS : EZ-GÜFTEHÂ-YI 'ULVÎ

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'lün)

1

- 1 Küşt-gîr-i ğam-ı dünyâya leked-kûb olma
Şakaluñla sürünüp her yire çârûb olma
Büt-perest olmağı ço t̄âlib-i her hûb olma
Bâ'is-i şûr u şu'ab fitne-i âşûb olma
- 5 Gel kerem eyle meded kimseye mensûb olma
Bî-vefâdur bu zamâne aña mağlûb olma

11

1 Şimdi erbâb-ı menâşıbdâ hakîkat yokdur
 Nakş-ı devr-i Zühâl irişdi sa'âdet yokdur
 Bize yokdur kerem ü cûd u 'inâyet yokdur
 Bize Va'llahî vü Ta'llahî mürüvvet yokdur

5 Gel kerem eyle meded kimseye mensûb olma
 Bî-vefâdur bu zamâne aña mağlûb olma

111

1 Handesine felegüñ hergiz İnân olmaz imiş
 Rîş-i hande imiş aña zann u gümân olmaz imiş
 Gerçek imiş selefüñ kavli yalan olmaz imiş
 Tecrîbe itmeyecek nesne 'ayân olmaz imiş

5 Gel kerem eyle meded kimseye mensûb olma
 Bî-vefâdur bu zamâne aña mağlûb olma

1V

1 Ne mülâzım ne müderris ü ne hod-kâdî ol
 Kısmet-i rûz-ı ezel her ne ise râzî ol
 Ben diyemem tâtîb-i müstakbel ile mâzî ol
 Eyle hâle nazarı yâd ile feyyâzî ol

5 Gel kerem eyle meded kimseye mensûb olma
 Bî-vefâdur bu zamâne aña mağlûb olma

V

1 İntisâb itmeye dirüm kimseye ey 'Ulvî saña
 Gûş-ı cân ile meded diñle sözümi zîrâ
 Çekesin 'azli zamânında niçe renc ü 'anâ
 Mansıb olduğda ide saña niçe cevr ü cefâ

5 Gel kerem eyle meded kimseye mensûb olma
 Bî-vefâdur bu zamâne aña mağlûb olma

20

MÜSEDDES EZ-GÜFTEHÂ-YI MERHÛM 'ULVÎ ÇELEBÎ

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

I

74a

1 Halk-ı 'âlemden birez gönlüm cüdâ olsun derin
 Ârzû-yı câh-ı devlet hep hebâ olsun derin
 Bendeñ olmağa şehâ sendeñ rızâ olsun derin
 Kuluña gâhî vefâ gâhî cefâ olsun derin

5 Gönlümi ko 'aşkuñ ile mübtelâ olsun derin
 'Âkıbet bir şâha kul olur saña olsun derin

II

1 Cevrüne şabr eylemezsem vaşluña şâd olmayam
 Seng-i mihnetden kaçarsam hergiz âbâd olmayam
 Âstânuñ terk idersem hayr ile yâd olmayam
 Özge şâha kul olursam gâmdan âzâd olmayam

5 Gönlümi ko 'aşkuñ ile mübtelâ olsun derin
 'Âkıbet bir şâha kul olur saña olsun derin

III

1 Nakd-ı 'ömri yoluña rûhum revân itsem gerek
 Hançer-i müjgân ile teslîm-i cân itsem gerek
 Gizli râzum 'âleme bir bir 'ayân itsem gerek
 Âh şâhum diyü yollarda figân itsem gerek

5 Gönlümi ko 'aşkuñ ile mübtelâ olsun derin
 'Âkıbet bir şâha kul olur saña olsun derin

IV

1 Ol şehüñ ayvânına dirsem n'ola dârü's-selâm
 'Arş u ferg olmış serîrine felek destinde câm
 Kaşrınuñ etrâfına bakdum bir üstâd-ı be-nâm
 Şafha-ı dîvârına bu maţla'ı yazmış temâm

5 Gönlümi ko 'aşkuñ ile mübtelâ olsun derin
 'Âkıbet bir şâha kul olur saña olsun derin

V

- 1 'Ulvî'yâ gülzâra vardum itmege def'-i melâl
 Şundi bir dîvân elüme ol gül-i bâğ-ı cemâl
 Bir tefe'ül idicek geldi bu fâl-ı pür-hayâl
 Okuyup ol şâh-ı hüsnê karşı itdüm 'arz-ı hâl
- 5 Gönlümi ko 'aşkuñ ile mübtelâ olsun derin
 'Âkıbet bir şâha kul olur saña olsun derin

S19/A19

21

MÜSEDDES EZ-GÜFTEHÂ-YI MERHÛM 'ULVÎ ÇELEBÎ

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1

- 1 Ka'be-i 'uşşâk oldın kible-i efvâhsın
 Uyma Nemrûd-ı 'adûya çün Halîlu'llahsın
 Her gedâ ile şalınma hüsn iline şâhsın
 Düşme Yûsuf gibi çâha genc-i Mısr-ı câhsın
- 5 Ey efendi menzilüñ burc-ı şeref sen mâhsın
 Yılduzu düşkin rakîb ile niçün hem-râhsın

11

- 1 Her pelîde baş koşup ey serv-kadd yâr olma gel
 Gonçe-i bâğ-ı İrem'sin hem-dem-i hâr olma gel
 Kıl nazâr bülbüllerüñ zârına bîzâr olma gel
 Bir hümâsın dâm-ı her bûma giriftâr olma gel
- 5 Ey efendi menzilüñ burc-ı şeref sen mâhsın
 Yılduzu düşkin rakîb ile niçün hem-râhsın

111

- 1 Saña hem-dem olmasun anlaruñ 'âşık olmaya
 Şubh gibi rûz u şeb kavlîne şâdık olmaya
 Keşf-i râz itme aña hâl-i muvâfık olmaya
 Hizmet-i sultânda neyler şol ki lâyıq olmaya

5 Ey efendi menzilüñ burc-ı şeref sen mâhsın
Yılduzı düşkin rakıb ile niçün hem-râhsın

1V

1Gün yüzüñsüz gerçi 'Ulvî gündüzini şâm ider
Rûz-ı vuşlatdan şeb-i ğamda dilin nâ-kâm ider
Hasb-i hâli saña bu güftâr ile â'lâm ider
Her denîye rehber olmak dilberi bed-nâm ider

5 Ey efendi menzilüñ burc-ı şeref sen mâhsın
Yılduzı düşkin rakıb ile niçün hem-râhsın

S20/A20

22

MÜSEDDES EZ-GÜFTEHÂ-YI 'ULVÎ ÇELEBÎ

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'lün)

1

1Ber-murâd itdi felek gerçi dil-i nâ-kâmı
Şundi ammâ yine zehr ile tolu bir câmi
İrdi cân kulağına peyk-i 'adem peygâmı
Âh kim geldi meded guşsa vü ğam hengâmı

5 Ne 'aceb tiz geçer zevk-ı sürûr eyyâmı
Olmadın nısf-ı nehârı irişür ahşâmı

11

1 Yâri aġyâr ile gördüm ğam ile geçdi günüm
Halk 'ıyd itdi benüm mâtem ile geçdi günüm
Siper-i ta'ne olup dirhem ile geçdi günüm
Şeb-i ğamda elem-i 'âlem ile geçdi günüm

5 Ne 'aceb tiz geçer zevk-ı sürûr eyyâmı
Olmadın nısf-ı nehârı irişür ahşâmı

111

75b

1 Zevk-ı vuslatda iken irdi firâk âfâkı
Dem-i fırsatda kazâ idemediñ mâ-fâtı
Genc-i miñnetde geçirdük ğam ile evkâtı
Rûzımız eyledi tîre şeb-i ğam zulmâtı

5 Ne 'aceb tiz geçer zevk-ı sürûr eyyâmı
Olmadın nişf-ı nehârı irişür ahşâmı

1V

1 Niçeler 'âlem-i 'ukbâya revân olmakda
Niçeler hırş ile sultân-ı cihân olmakda
Kudret ü hayl u haşem cümle yalan olmakda
Sâ'at-ı 'ömr ise her dem güzerân olmakda

5 Ne 'aceb tiz geçer zevk-ı sürûr eyyâmı
Olmadın nişf-ı nehârı irişür ahşâmı

V

1 'Ulvî'yâ derd ü ğam ile olıcak mürde tenüm
Tolıcak şîven-i ahbâb ile Beytü'l-hazenüm
Yazalar seng-i mezârumda bu ebyâtı benüm
Baña telkîn idicek okıyalar bu suhanum

5 Ne 'aceb tiz geçer zevk-ı sürûr eyyâmı
Olmadın nişf-ı nehârı irişür ahşâmı

S21/A21

23

MÜSEDDES EZ-GÜFTEHÂ-YI 'ULVÎ ÇELEBİ (1)

Mef'ûlu Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1

1 Biz kim belâ-yı 'aşkuñ ile mübtelâlaruz
Rüsvâ-yı şeh'r ü sâkin-i kûy-ı 'anâlaruz

1)Manzumede VI.,VII.,VIII. ve IX. bendler S'de yok.

Mecnûn-ı deşt ü şehne-i mülk-i fenâlaruz
Bî-çâreler esîr-i kemend-i belâlaruz

76a

- 5 Âşıklaruz belâ-zedeler mübtelâlaruz
Âlemde bir mahabbete kalmış gedâlaruz

II

- 1 Dârâ-yı bâd-u âteş hallâk-ı âb u hâk
Kılmış ezelde çün bizi mensûb-ı ʿaşk-ı pâk
Geldük bu dâr-ı mâteme dil-rîş ü sîne-çâk
Cümle cihân fenâyâ varırsa bize ne bâk

- 5 Âşıklaruz belâ-zedeler mübtelâlaruz
Âlemde bir mahabbete kalmış gedâlaruz

III

- 1 Sultân-ı ʿaşk alaldan bizi penâhına
Dil virmezüz bu memleketüñ ʿizz ü câhına
Baş egmezüz vezîrine vü pâdişâhına
Ser-geşte olmuşuz düşüben ʿaşk râhına

- 5 Âşıklaruz belâ-zedeler mübtelâlaruz
Âlemde bir mahabbete kalmış gedâlaruz

IV

- IVirdük çü pîr-i ʿaşk eline ihtiyârımız
Mihir ü mahabbet oldu bizüm kâr u yârımız
Yokdur menâl u mâl ile ey hâcê kârımız
Dünyâda terk-i câh iledür iftihârımız

- 5 Âşıklaruz belâ-zedeler mübtelâlaruz
Âlamde bir mahabbete kalmış gedâlaruz

V

- 1 Olduk gam-ı mahabbet ile şöhre-i diyâr
İtdük karâr u şabr u dil ü ʿaklı târ-mâr

Olup hevâ-yı ʿaşk ile âşüfte rûzgâr
Düşdük şarâb-ı nâba ʿUlvî habâb-vâr

76b

5 ʿÂşıklaruz belâ-zedeler mübtelâlaruz
ʿÂlemde bir maḥabbete kalmış gedâlaruz

VI

1 Âyîne-i cemâlûñ ile pür-şafâlaruz
Dîdâra mâyilüz güzelüm bî-ziyâlaruz
Ser-pâ-yı bürehne kûy-ı fenâda gedâlaruz
İklîm-i ʿaşk içinde bu gün pâdişâhlaruz

5 ʿÂşıklaruz belâ-zedeler mübtelâlaruz
ʿÂlemde bir maḥabbete kalmış gedâlaruz

VII

1 Baş egmezüz zamâneye ser-dâr olmazuz
Yaʿni ki başka başımuza biz de mehterüz
Meyl itmezüz ʿacûze-i dehre bu gün erüz
Sultân-ı ʿaşka cânla başla çâkerüz

5 ʿÂşıklaruz belâ-zedeler mübtelâlaruz
ʿÂlemde bir maḥabbete kalmış gedâlaruz

VIII

1 Şanma efendüm sen ner-i dünyâya mâyilüz
Yâ serv-i bâğçe yâ gül-i raʿnâya mâyilüz
Bir gül yañaklı dilber-i zîbâya mâyilüz
Bir servi boylu kâmet-i bâlâya mâyilüz

5 ʿÂşıklaruz belâ-zedeler mübtelâlaruz
ʿÂlemde bir maḥabbete kalmış gedâlaruz

IX

1 Goh ağlaruz añe vü gohî eylerüz fiğân
Sûz u güdâzdan degilüz hâlî bir zamân

Budur sözüñ haşılı ben eyledüm hemân
Rindân-ı cihân u 'ârif-i devrân

- 5 'Âşıklaruz belâ-zedeler mübtelâlaruz
'Âlemde bir maḥabbete kalmış gedâlaruz

S22/A22

24

MÜSEDDES EZ-GÜFTEHÂ-YI 'ULVÎ

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'lün)

1

1 Kıl nazar ḥâlûme ey kişver-i ḥüsnüñ şâhı
Gâhî cevır eyler isen bâri esirge gâhî
Koma tenhâda vü fûrkatde dil-i güm-râhı
İrmesün çarḫa dilersen bu ğarîbüñ âhı

5 Bezme gel bu gıce ey 'âlem-i ḥüsnüñ mâhı
Yoksa yirden göge dek incinürüz Vâ'llahî

11

1 Zülmet-i fûrkatde şalma dil-i nâlânımuza
Her-dem ırgürme meded göklere efgânımuza
Merḫamet kılmaz isen bâri gel al cânımuza
'Arz-ı ḥüsn it görelüm şem'-i şeb-istânımuza

5 Bezme gel bu gıce ey 'âlem-i ḥüsnüñ mâhı
Yoksa yirden göge dek incinürüz Vâ'llahî

111

1 Göz yaşın bezm-i maḥabbetde şarâb eyleyelüm
Nâle vü âhı o meclisde rebâb eyleyelüm
Cigeri âteş-i şevkiñ ile kebâb eyleyelüm
Mey-i la'lüñle dili mest-i ḫarâb eyleyelüm

5 Bezme gel bu gıce ey 'âlem-i ḥüsnüñ mâhı
Yoksa yirden göge dek incinürüz Vâ'llahî

IV

77a

- 1 Şems-i 'âlem gibi gün yüzüñi pinhân itdüñ
Ra'cd-veş işümi feryâd ile efgân itdüñ
Ağladup gözlerümüñ yaşını bârân itdüñ
Niçe gündür ki beni hicr ile giryân itdüñ
- 5 Bezme gel bu gice ey 'âlem-i hüsnüñ mâhı
Yoksa yirden göge dek incinürüz Vâ'llahî

V

- 1 Şeb-i gamda şevkdür derd ile âh eylemişüz
Yirleri gökleri hep dūd-ı siyâh eylemişüz
Gerçi cân nakdini yolunda tebâh eylemişüz
Nazarun yok bize bilsek ne günâh eylemişüz
- 5 Bezme gel bu gice ey 'âlem-i hüsnüñ mâhı
Yoksa yirden göge dek incinürüz Vâ'llahî

VI

- 1 Gayrilerle niçe bir câm-ı mey nûş ideyin
Cür'ca-veş hâke şalup 'Ulvî'yi bî-hûş ideyin
Niçe bir kavm-ı hasûduñ sözünü gûş ideyin
Niçe bir eyledüğün 'ahdi ferâmûş ideyin
- 5 Bezme gel bu gice ey 'âlem-i hüsnüñ mâhı
Yoksa yirden göge dek incinürüz Vâ'llahî

S23/A23

25

MÜSEDDES EZ-GÜFTEHÂ-YI 'ULVÎ ÇELEBİ

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1

- 1 Sâkî müdâm sohbet-i nâ-dâna gitme hiç
Cem' eyle başa 'aklıñı zindâna gitme hiç

Seyr-i kenâra ey gözi mestâne gitme hiç
Gül gibi uyma hâra gülistâna gitme hiç

77b

5 Ağyâr-ı kîne-h^vâh ile seyrâna gitme hiç
Fikr eyle n'oldı Yûsuf'a yabana gitme hiç

11

1 Yûsuf gibi olalı bu gün Mişr-ı hüsne şâh
Mihr ü meh ü nücûma kapuñ oldı secde-gâh
Ey nâ-resîde gonçe eyâ tıfl-ı bî-günâh
İhvân şanup 'adûlarına uyup eyleme nigâh

5 Ağyâr-ı kîne-h^vâh ile seyrâna gitme hiç
Fikr eyle n'oldı Yûsuf'a yabana gitme hiç

111

1 Uyma hasûda Yûsuf-ı gül-pîrehan gibi
Dökme sirişk-i dîdemi berg-i semen gibi
Çeşmümden itme hüsniñi pinhân dehan gibi
Şakın çeh-i nedâmetle düşme zekân gibi

5 Ağyâr-ı kîne-h^vâh ile seyrâna gitme hiç
Fikr eyle n'oldı Yûsuf'a yabana gitme hiç

1V

1 Cânâ kilâb-ı kûyuñ ile hergiz olma yâr
Korkum odur kim ideler âhû gibi şikâr
Gel kuzucağum itme dil-i nâ-tüvânı zar
Gerek kazâyâ düş olasun şâyed ey nigâr

5 Ağyâr-ı kîne-h^vâh ile seyrâna gitme hiç
Fikr eyle n'oldı Yûsuf'a yabana gitme hiç

V

1 'Ulvî ğarîbi zecr ile ğurbetde koma gel
Ya'küb'üñ oldı 'aşk ile fûrkatde koma gel
Ey cân tabîbi hasteñi miñnetde koma gel
Ken'ân-ı hicre şalma muşîbetde koma gel

78a

5 Ağyâr-ı kîne-h^vâh ile seyrâna gitme gel
Fikr eyle n'oldı Yûsuf'a yabana gitme gel

S24/A24

TESDÎS EZ-GÜFTEHÂ-YI DERZİ-ZÂDE 'ULVÎ ÇELEBÎ
RAHMETU'LLAHÎ 'ALEYH

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'lün)

I

1 Sevdüñ ey dil yine bir tâze gül-i ra'nâyı
Artırursuñ n'ola bülbül gibi vâveylâyı
Mesken it künc-i harâbâtı olup rüsvâyı
Def'-i ğam kılmag için al elüñe şahbâyı

5 'Ays u nûş eyle bu gün añma ğam-ı ferdâyı
Saña ısmarlamadılar bu yalan dünyâyı

II

1 Kâni'-i fûrkat olup vuşlat-ı cânândan geç
Mâyil-i zillet olup devlet-i 'unvândan geç
'Ârif-i vahdet olup keşret-i yârândan geç
Kâni'-i kısmet olup ğayret-i akrândan geç

5 'Ays u nûş eyle bu gün añma ğam-ı ferdâyı
Saña ısmarlamadılar bu yalan dünyâyı

III

1 Zevk-ı dünyâ ile şâd olma ğam ancak ötesi
Dirhemüm yok diyü ğam çekme hem ancak ötesi
Şâh-ı 'âlemde olursañ elem ancak ötesi
'Âkıbet râh-ı vücûduñ 'adem ancak ötesi

5 'Ays u nûş eyle bu gün añma ğam-ı ferdâyı
Saña ısmarlamadılar bu yalan dünyâyı

IV

1 Çekmeyin dirseñ eger sen de bu dünyâ ğamını
Bâde iç bâd komaz kişinüñ aşlâ ğamını

İbni vakt ol be gönül añma ferdâ gamını
 Ârif olan getirür mi dile dünyâ gamını

5 'Ays u nûş eyle bu gün añma gam-ı ferdâyı
 Saña ısmarlamadılar bu yalan dünyâyı

V

1 'Ulvi'yâ hırka giyinüp cismüni 'uryân eyle
 Dest-i şevk ile çeküp çâk-ı girîbân eyle
 Ber-ķarâr olma gezüp 'âlemi seyrân eyle
 Her gice kendüni bir gûşede mihmân eyle

5 'Ays u nûş eyle bu gün añma gam-ı ferdâyı
 Saña ısmarlamadılar bu yalan dünyâyı

S25/A25

27

MÜSEDES EZ-GÜFTEHÂ-YI 'ULVÎ

Mefâ'ılün Fe'ılâtün Mefâ'ılün Fe'ılün

1

1 Ne dilde zevk-i sürür u ne cânda râhat var
 Ne t'âli' oldı müsâ'id ne başda devlet var
 Ne kisede zer ü sîm ü ne elde vüs'at var
 Ne bende çevre tahammül ne sende şefkat var

5 Ne hâlüm añmağa kudret ne şabra t'âkat var
 Efendi hâl-i mükedder ziyâde hayret var

11

1 Hadeng-i ta'n-ı hasûda vücûdum oldı siper
 Firâķ-ı yâr ile kan ağlamakda dîde-i ter
 Ğubâr-ı gam gönül âyînesine virdi keder
 Şafâ-yı hâtır ile idemem cihâna nazar

5 Ne hâlüm añmağa kudret ne şabra t'âkat var
 Efendi hâl-i mükedder ziyâde hayret var

111

- 1 Ümid-i vaşl ile çeşmüm hayâl-ı h^vâba düşüp
Zamân-ı 'ömri ise her lahẓada şitâba düşüp
Gehî seyâhata geh zühde geh şarâba düşüp
Ten inkılâb ile kaldı dil ıztırâba düşüp
- 5 Ne hâlüm añmağa kudret ne şabra tâkat var
Efendi hâl-i mükedder ziyâde hayret var

1V

- 1 Şu denlü bî-kes ü zâram ki Yâr-ı Gârum yok
Gamuñdan özge cihân içre ğam-küsârum yok
Dükendi nakd-ı hayâtum elümde varum yok
Hevâ-yı 'aşk ile âvâreyüm karârum yok
- 5 Ne hâlüm añmağa kudret ne şabra tâkat var
Efendi hâl-i mükedder ziyâde hayret var

V

- 1 Sitemle geçdi günüm cümle mâh u sâlümden
Kime şikâyet idem bilmezüm melâlümden
Zamâne yüz çevirüp 'Ulvî'yâ kemâlümden
Netice düşdi bu güftâr hasb-ı hâlümden
- 5 Ne hâlüm añmağa kudret ne şabra tâkat var
Efendi hâl-i mükedder ziyâde hayret var

S'26/A26

28

MÜSEDDES EZ-GÜFTEHÂ-YI DERZİ-ZÂDE 'ULVÎ ÇELEBİ
Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1

- 79b 1 'Âlem içre 'âlim-i 'ilm-i haqâyık bulmadum
Hikmet-i şıdk u şafâffetde hâzık bulmadum

Râzımı keşf itmeğe şıdk ile fâyık bulmadum
 'ilm-i ahfâ vü cihânda kimse nâtık bulmadum

5 Dostlar çok istedüm bir yâr-ı şâdık bulmadum
 Hüsn zann itdüklerüm hâle muvâfık bulmadum

11

1 Ta'n-ı ağıyâr ile başa tokınur her demde taş
 Cevr-i yâr ile bitüpdür ser-be-ser bağrumda yaş
 Kuriyup cism-i nahîfüm kalmadı çeşmümde yaş
 Kime izhâr eylesem sırrum ider 'âlemde fâş

5 Dostlar çok istedüm bir yâr-ı şâdık bulmadum
 Hüsn zann itdüklerüm hâle muvâfık bulmadum

111

1 Ma'rifet ehline ey dil şimdi rağbet kalmamış
 Kimsede hergiz biribirine rağbet kalmamış
 Âdemîlik cümle ref' olmuş hakikat kalmamış
 Tañ mı dirsem halk-ı 'âlemde sadâkat kalmamış

5 Dostlar çok istedüm bir yâr-ı şâdık bulmadum
 Hüsn zann itdüklerüm hâle muvâfık bulmadum

1V

1 Her kişiyi dost şanmañ kendünüze zâhirâ
 Bâtinını bilmeyince keşf-i râz itmeñ aña
 Keşret-i dünyâdan el çeksem 'aceb mi dâyimâ
 Gûşe-i vahdet-neşimîn olsa tañ midur baña

5 Dostlar çok istedüm bir yâr-ı şâdık bulmadum
 Hüsn zann itdüklerüm hâle muvâfık bulmadum

V

1 Cem' olup bu gûşede bir gün niçe ehl-i kemâl
 Her birisi bir gözün şedd ider idi kıl u kâl

‘Ulvî’yâ ben de okurdum anda dîvân-ı Celâl
Gözüm görindi bu maṭla‘ o demde ḥasb-ı ḥâl

5 Dostlar çok istedüm bir yâr-ı şâdık bulmadum
Hüsn zann itdüklerüm ḥâle muvâfık bulmadum

S27/A27

29

MÜSEDDES MERḤÛM DERZİ-ZÂDE ‘ULVÎ ÇELEBİ

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1

1 Te‘âla’llah Yed-i kudret ne demde urdı bünyâduñ
Nedendür bilsem eyâ âb u ḥâk u âteş ü bâduñ
Ne bâğuñ bâğ-bânı beslemişdür kadd-i şimşâduñ
Ne şahn-ı dil-küşâda çekdi kâmet serv âzâduñ

5 Efendi saña kim dirler ne yirdensün nedür aduñ
Cefâyı kimden öğrendüñ a zâlim kimdür üstâduñ

11

1 Ne gülzâruñ nesîmidür hevâ-yı ‘unşur-ı pâküñ
Ne şem‘üñ şu‘lesidür tâb-ı ruhsâr-ı ‘araḫ-nâküñ
Ne nehrüñ şuyıdur âbuñ ne yir toprağıdur ḥâküñ
Ne milltsün ki kırsañ halkı yokdur kimseden bâküñ

5 Efendi saña kim dirler ne yirdensün nedür aduñ
Cefâyı kimden öğrendüñ a zâlim kimdür üstâduñ

111

1 Ruḥuñ ‘arz id bize ey mülk-i hüsnüñ şâhı luṭf eyle
Şafâ-baḫş olsun âfâka cemâlüñ mâhı luṭf eyle
Cefâ vü cevre gâhî kâyil olduk gâhî luṭf eyle
Habîbüm şordugum ‘ayb olmasun Bi’llahî luṭf eyle

5 Efendi saña kim dirler ne yirdensün nedür aduñ
Cefâyı kimden öğrendüñ a zâlim kimdür üstâduñ

IV

- 1 Kimüñ ta'limine düşdüñ 'aceb ey gönçe-leb mazhar
 Cefâ fendini kıldıñ nâ-resîde tıfl iken ezber
 Zihî iz'ân-ı pâk u 'akl-ı evvel tab'-ı nâzük-ter
 Saña virmiş bu deñlü kâbiliyyet şâni' ü ekber
- 5 Efendi saña kim dirler ne yirdensün nedür aduñ
 Cefâyı kimden öğrendüñ a zâlim kimdür üstâduñ

V

- 1 Müjeñ ğaddâresin bir merdüm-i ğaddâra beñzersün
 Niçe başlar keser kanlar döker hûn-h^vâra beñzersün
 Dil ü cân kapmada mâhir teb-i 'ayyâra beñzersün
 Dil-i 'Ulvî'ye rahm itmez vefâsız yâre beñzersün
- 5 Efendi saña kim dirler ne yirdensün nedür aduñ
 Cefâyı kimden öğrendüñ a zâlim kimdür üstâduñ

S28/A28

30

MÜSEDDES MERHÛM DERZİ-ZÂDE 'ULVÎ ÇELEBİ

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
 (Fâ'îlâtün) (Fâ'lün)

1

- 1 Şanma sencileyin dilber-i ra'nâ bulınam
 Bâğ-ı hüsnüñ gibi bir özge temâşâ bulınam
 Râzımı açmağa göñlüm gibi şeydâ bulınam
 Saña derdüm dimesem gerçi tesellâ bulınam
- 5 'Arz-ı hâl itmege cânâ seni tenhâ bulınam
 Seni tenhâ bulıcağ kendümi aşla bulınam

11

- 1 Âh idersem açarın râzımı 'ârum kalmaz
 Virürin hâke teni bâd-ı ğubârum kalmaz

Halka rüsvâ olurın 'arz-ı vekârum kalmaz
Küyuña 'azm iderin şabr u karârum kalmaz

5 'Arz-ı hâl itmege cânâ seni tenhâ bulımam
Seni tenhâ bulıcağ kendümi aşla bulımam

III

1 Seni ağıâr ile gördükde gelür kalbe melâl
Hayretünden olur ol demde dil-i nâtıka lâl
Gün gibi yalınız eylersen eger 'arz-ı cemâl
Başlasam hâlümü takrîre gider nuğka mecâl

5 'Arz-ı hâl itmege cânâ seni tenhâ bulımam
Seni tenhâ bulıcağ kendümi aşla bulımam

IV

1 Söz ile nâme yazarsak saña 'âlem tutışur
Gül olur hâme vü kâğıd dil-i pür-ğam tutışur
Söylesem söz ile ger sûz-ı dil-i fem tutışur
Niçe fem bileñ sözüm işiden âdem tutışur

5 'Arz-ı hâl itmege cânâ seni tenhâ bulımam
Seni tenhâ bulıcağ kendümi aşla bulımam

V

1 Hâl-i dil miñnet-i 'aşk ile diger gün olalı
Hâtırum guşşa-ı hicrân ile mañzûn olalı
'işret-i la'lı-i lebûñle cigarüm hûn olalı
Leylî-i zülfüñe 'Ulvî gibi Mecnûn olalı

5 'Arz-ı hâl itmege cânâ seni tenhâ bulımam
Seni tenhâ bulıcağ kendümi aşla bulımam

31

MÜSEDDES EZ-GÜRTEHÂ-YI MERHÛM DEZÎ-ZÂDE 'ULVÎ ÇELEBÎ

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

I

1 Ey gönül Âl-i Nebîdür kıl nazar her dem güle
Berg-i sebz ü yâre beñzer Hayder ile dil dile
Döndi nergis mâha sünbül oldu burca sünbüle
Dehre şaldı ra'd-veş bâd-ı gülistân gülgüle

5 Hem nevâ-yı 'andelib ü hem şadâ-yı bülbüle
Bâğa gel 'ayş ile söyler anda bülbül bülbüle

II

1 Sebz-i kâlisin döşetdi bezm-i gülzâra çemen
Kalgör gülşendesin ey yüzi gül gonçe-dehen
Gül diyü rindâna el şallar nihâl-ı nârven
'Ayş u 'ışret vaktini fevt itme ey nâzeñ-beden

5 Hem nevâ-yı 'andelib ü hem şadâ-yı bülbüle
Bâğa gel 'ayş ile söyler anda bülbül bülbüle

III

1 Hem şarâb-ı erguvân hem câm-ı gül-gün lâle-vâr
Hem müşâhib-i yâr-ı sâkî hem nigâr-ı şive-kâr
Hem nesîm-i cân-ı fezâ vü hem şafâ-yı cûy-bâr
Hem nihâl-i pür-şükûfe hem dirâht-ı sâye-vâr

5 Hem nevâ-yı 'andelib ü hem şadâ-yı bülbüle
Bâğa gel 'ayş ile söyler anda bülbül bülbüle

IV

1 Hâce-i bâd-ı şabâdan her çemen Bustân okur
Gül Gülistân öğrenür bülbül Bahâristân okur
Mantıku't-ı tayr'ı dem-â-dem mürğ-i hoş-elhân okur
Güne güne gûşe gûşe hûblar dîvân okur

82a

5 Hem nevâ-yı 'andelib ü hem şadâ-yı bülbüle
Bâğa gel 'ayş ile söyler anda bülbül bülbüle

V

1 'Ulvî'yâ destünde tutar lâle câm hoş-güvâr
Çeşm-i nergisde görünür dâyim âşâr-ı humâr
Servî kılmış cûy-ı dil-cû bezm-i gülşende kenâr
Mutrib-âsâ nağme eyler mürğ-i gûyâlar hezâr

5 Hem nevâ-yı 'andelib ü hem şadâ-yı bülbüle
Bâğa gel 'ayş ile söyler anda bülbül bülbüle

S30/A30

32

MÜSEDDES MERHÛM DERZİ-ZÂDE 'ULVÎ ÇELEBİ

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

I

1 Hısn-ı cisme leşker-i ğam üşdi yine bî-girân
Burc-ı dilde şâd ile miñnet yine kıldı kırân
Bağlayup mahmil-i 'adem şuyına şâd oldu revân
Şâd-ı ğam taht-ı vücûdumda oturdu kâmrân

5 Miñnet ü derd ü belâdan ayru olmam bir zamân
El-amân hayl-ı ğam-ı hicründen ey şâh el-amân

II

1 Mülk-i dilde hükm ider ol yâr çün kim şâh var
Gel kerem kıl peyk olup her dem aña ey âh var
Yol sorup üstine dikem 'aşk içinde râh var
Kuluña zulm itme ey şeh dergah-i Allah var

5 Miñnet ü derd ü belâdan ayru olmam bir zamân
El-amân hayl-ı ğam-ı hicründen ey şâh el-amân

111 (1)

32b 1 Fâriğ idem cümle 'âlemden bilür 'âlem beni
'Aşk nâ-gâh oldu peydâ dutdı müstahkem beni

(2)

Şâd iken 'âlemde çarh itdi esîr-i ğam beni

5 Mihnet ü derd ü belâdan ayru olmam bir zamân
El-amân hayl-ı ğam-ı hicründen ey şâh el-amân

1V

1 Yiter oldu rûzgârum zülf ü hâlinden cüdâ
Ham olupdur kâmetüm müşğîn hilâlinden cüdâ
Mûy-vesş incelme kaddüm nâzûk nihâlinden cüdâ
Bilmedüm düşvâr imiş olmak vişâlinden cüdâ

5 Mihnet ü derd ü belâdan ayru olmam bir zamân
El-amân hayl-ı ğam-ı hicründen ey şâh el-amân

V

1 'Aşkımı şâbit kılan 'âlemde âhumdur benim
Âh bu da'vîde bir toğrı güvâhumdur benim
Mübtelâ-yı ğam kılan 'Ulvî günâhumdur benim
Bu kara yazı kamu baht-ı siyâhumdur benim

5 Mihnet ü derd ü belâdan ayru olmam bir zamân
El-amân hayl-ı ğam-ı hicründen ey şâh el-amân

S31/A31

33

MÜSEDDES EZ-GÜFTEHÂ-YI MERHÛM 'ULVÎ ÇELEBÎ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1

1 Mihnet ü derd ü ğam-ı endûh ile yârân olup
Düşmişem râh-ı belâyâ bî-ser ü sâmân olup

1) 111. bend A'da yok.

2) 111/3 S'de yok.

Şu gibi deşd-i fenâda hâk ile yeksân olup
Kâyinatı ser-te-ser geşt eyledüm bûyân olup

3a

5 Menzil-i vaşla irilmez çâre vü imkân olup
Kalmışam fûrkat beyâbânında ser-gerdân olup

11

1 Fülk-i miñnetle kalup deryâ-yı hayretten ‘ubûr
Derd ile şeydâ vü ğamdan niçe kez kıldum mürûr
Ced idüp cehd eyleyüp göstermedüm bir dem kubûr
Sa‘y ile râh-ı talebde komadum hergiz kusûr

5 Menzil-i vaşla irilmez çâre vü imkân olup
Kalmışam fûrkat beyâbânında ser-gerdân olup

111

1 Eyleyüp terk-i vaţan gitdüm ğarîb ü nâ-tuvân
Yüz urup şahrâ-yı ‘aşka nitelim seyl-i revân
Hicr ile taş yaşdanup toprağa düşdüm bir zamân
Elden ayakdan çıkup kaldı ğamuñdan cism ü cân

5 Menzil-i vaşla irilmez çâre vü imkân olup
Kalmışam fûrkat beyâbânında ser-gerdân olup

1V

1 Geşt iderken dehri nâ-geh uğradum bir âfete
Cân ile oldum hevâ-dâr ol şanevber kâmete
Âh kim meyl-i vişâl itdükçe düşdüm fûrkate
Hasretâ derdâ dirîĝâ ‘ömrüm irüp ĝâyete

5 Menzil-i vaşla irilmez çâre vü imkân olup
Kalmışam fûrkat beyâbânında ser-gerdân olup

V

1 Râh-ı ‘aşka şıdk ile başdum ‘Ulvî çün kadem
Zâd-ı râhum ĝuşsa oldu hem hem endûh u ĝam

Nağd-i 'ömri cem' idüp çekdüm bu yolda çok elem
Az kaldı kim olaydı menzilüm küy-ı 'adem

83b

5 Menzil-i vaşla irilmez çâre vü imkân olup
Kalmışam fûrkat beyâbânında ser-gerdân olup

S32/A32

34

MÜSEDDES EZ-GÜFTEHÂ-YI'ULVÎ ÇELEBİ RAHMETİ VASİ'ATİ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1

1 Bağlamam dil ğayre şûh-ı dil-pesendüm var iken
Sünbüle bakmam şacı müggîn kemendüm var iken
Serv-kadlerle şalınam şeh-i levendüm var iken
Kimseye yâr olmazam yâr ile andum var iken

5 Kanda varam sâye-i serv-i bülendüm var iken
Kime kul olam senüñ gibi efendüm var iken

11

1 Sen sa'âdet kişverinde şâh-ı 'âlî-şân iken
Dergeh-i devlet-penâhuñ ma'den-i ihsân iken
Ka'be-i küyuñ makâm-ı zümre-i 'irfân iken
İşigüñde ehl-i diller bende-i fermân iken

5 Kanda varam sâye-i serv-i bülendüm var iken
Kime kul olam senüñ gibi efendüm var iken

111

1 Ğamzesi bî-dâdlar cevruñ çeker dildâdeyin
Hâk-sâr-ı rân-ı zillet bir ğarîb üftâdeyin
İstikâmetle yoluñda serv-veş âzâdeyin
Devletüñde kimseye baş egmem istignâdayın

5 Kanda varam sâye-i serv-i bülendüm var iken
Kime kul olam senüñ gibi efendüm var iken

1V

4a

1 Niçe yıl gâltan olup yollarda oñmaduk serüm
Seng-i gam bâlîşüm oldu hâk-i zillet-pisterüm
İşigüñde cânı teslim eylemekdür mefharum
Arzû-yı şefkatüñdür dest-gîrüm rehberüm

5 Kanda varam sâye-i serv-i bülendüm var iken
Kime kul olam senüñ gibi efendüm var iken

V

1 Zât-ı pâküñ gibi hüsn ü hulka mâlik şâh yok
Âstânuñ gibi 'âlemde yüce dergâh yok
Hâl-i 'Ulvî'den dirîgâ kimseye hiç âgâh yok
Kapuña toğrılmadan özge baña bir râh yok

5 Kanda varam sâye-i serv-i bülendüm var iken
Kime kul olam senüñ gibi efendüm var iken

S33/A33

35

EZ-ÂN-I ĞAZEL-İ PİYÂLE PÂŞÂ TAHMÎS-İ MERHÛM
'ULVÎ ÇELEBÎ

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1

1 Tîğ-ı cevher-dârını gördükçe bağrum kan olur
Zahm-ı sînemde düşen kan sübha-ı mercân olur
Hûn-ı dilden yiryüzi yâkût u la'î-ı kân olur
Her ne dem la'lüñ firâkı ile gözüm giryân olur

5 Eşk-i sürhümle cihân pür-güher-i rahşân olur

11

- 1 Sözlürüñ yâd itsem olur gözlerüm eşküm ile pür
 Çeşm-i ğam-dîdem 'aceb bilsem şadef midür nedür
 La'lden bir hoşkadur ağzuñ dişüñ içindedür
 Gevher-i maşşûd-ı 'âlem hoşka-ı la'lüñdedür
- 5 Söyleseñ dürler dökersin ehl-i dil şâdân olur

111

4b

- 1 Yârsuz 'âlem görünmez çeşm-i gevher-pâşuma
 Kıymeti bir tâc-ı Husrev olsa almaz başuma
 Yüz sürer 'aşk ehli cânânüñ ışığı taşına
 Kubbe-i fûrûzenüñ içine bakmaz taşına
- 5 Işığı taşına her kim baş koya sultân olur

1V

- 1 Nâzenînum sîm-ten bir serv-i gül-ruhsârdur
 Lebleri gûyâ 'akîk ü dişleri dür-bârdur
 Rîşte-i nazar dizesem yiridür her yârdur
 Vâsf-ı mengûşunda nazmum bir dürr-i şeh-vârdur
- 5 Ağzı vâsfında sözüm la'l u dürr ü mercân olur

V

- 1 Nergis-i bâğı idüp sâkî-i jâle pür-güher
 Şundi bir zerrîn kadeş ben haste hâle pür-güher
 Ferş-i gülşen bir zümrüd câm-ı lâle pür-güher
 Olsa yâkût-ı habâb ile Piyâle pür-güher
- 5 Bir muraşşa' câmdur kim nâmı gevher-dân olur

VI

- 1 'Ulvî'yâ taşınur bir cedde şeh-i meh menzilet
 Pâdişâh-ı heft-kışver şems-i çarh-ı ma'dilet
 Kime dirseñ eger eltâf u şefkat-ı merhamet
 Gevher-i tâc-ı sa'âdet dürr-i bahr-ı saltanat
- 5 Rif'at-ı Sultân Selîm ibni Süleymân Hân olur

S34/A34

36

TERCÎ-İ BEND EZ-GÜFTEHÂ-YI 'ULVÎ ÇELEBÎ

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

I

1 Dünyâda saña minnet ile devlet olmasun
 Bî-minnet aç olup gezeyin ni'met olmasun
 Zillet kalayın baña hiç 'izzet olmasun
 Mey gibi ayâğa düşeyin hürmet olmasun

5a

5 Tek yirde gökde zerre kadar minnet olmasun

II

1 Mağrûr-ı mâl-ı devlet olan dûna bakmazın
 Şükrüm Hudâ'yadur kef-i Kârûn'a bakmazın
 Dehr-i denîde atlas-ı gerdûna bakmazın
 Şâh-ı gül üzre efser-i gül-gûna bakmazın

5 Tek yirde gökde zerre kadar minnet olmasun

III

1 Hırş âtesine bağrumı yakmam kebâb-ves
 Her nâkesüñ ta'âmına düşmem zübâb-ves
 Başum göge irür ise eger âftâb-ves
 Arz-ı semâda mesken idinmem sehâb-ves

5 Tek yirde gökde zerre kadar minnet olmasun

IV

1 Her kimseden ki eyledüm ey dil recâ vü kerem
 Bir kerre eylese kerem eyler niçe sitem
 Şabr it cefâya hâtıruña gelmesün elem
 Teslîm eyle kendüñi takdîre çekme ğam

5 Tek yirde gökde zerre kadar minnet olmasun

V

1 Bir şâl-ı köhnedür egnüme 'Ulvî kabâ yiter
 Dervîş olana hil'at-ı . şâh-ı 'abâ yiter
 Gûş it budur suhanduñ yokdur buña yiter
 Örti dutsuñ Necâtî'ye bir bûriyâ yiter

5 Tek yirde gökde zerre kadar minnet olmasun

S35/A35

37

TERCÎ'-İ BEND EZ-GÜFTEHÂ-YI 'ULVÎ ÇELEBİ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

I

1 'Alî Pâşâ deryâ-yı dil şuşemiş gibi kanına
 Şehâdet şerbetini şundılar rûh-ı revânına
 Koyıldı âteş-i tûp-ı 'adûya kıydı cânına
 Dayanur şimdi â'câ gerçi tîg-ı hûn-feşânına

5 Ögünsün düşmen ögünsün eger kalırsa yanına

II

1 Ne deñlü gâret itse 'asker-i düşmen donanmayı
 Hücûm-ı seyl-i bârân şanma tağyîr ide deryâyı
 Dayanmasun bu târâca unutmasun bu yağmayı
 Tütalum yanına tākmiş gider bir kaç kadirğayı

5 Ögünsün düşmen ögünsün eger kalırsa yanına

III

1 Dil-âverlik idüp gerçi seründen geçdi ol server
 Hemân dünyâda sağ olsun şehin-şâh-ı zafer-rehber
 Cünûd-ı müslîmine gâlib oldum şanmasun kâfer
 Egerçi kıldı gâret niçe şemsîr ü niçe hançer

5 Ögünsün düşmen ögünsün eger kalırsa yanına

IV

1 Każâ çevgânına tıp oldu gerçi niçe ser şimdi
 Habâb-ı hûn-ı esküm gibi deryâda yüzer şimdi
 Lisân-ı hâl ile dirler 'adûya yazalar şimdi
 Ne gam yağmalanursa kîse kîse sîm ü zer şimdi

5 Ögünsün düşmen ögünsün eger kalırsa yanına

V

1 Yazılsun 'âleme aḥkâm sultân-ı cihâna edâ
 'Asâkir cem' olup olsun düşmân ile pür-deryâ
 Ne deñlü 'askerin yanına dirse 'Ulvi'yâ â'dâ
 Hudâ'dan dilerüm kim cünd-i İslâm eyleye yağma

5 Ögünsün düşmen ögünsün eger kalırsa yanına

S36/A36

38(1)

VÂRİŞ-İ TÂC U TAHT ŞEH-ZÂDE-İ CEVÂN-BAHT SULTÂN SELÎM
 HÂN'UN ĞAZEL-İ ŞERÎFİNE DERZİ-ZÂDE 'ULVÎ ÇELEBİ'NUN
 TAHMÎS-İ LATÎFİDÜR

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1

1 'Ayn-ı 'ibret ile nazar kıl kudret-i Mevlâ'ya bak
 Seyri çok Beytü'l-hazandan ziyet-i dünyâya bak
 Dest-i şun' ile döşendi sündüs-i hazrâya bak
 Lâle-zâr oldu çemenler ey gönül şahrâya bak

5 Kendü zîn gülşende zîn itmiş gül-i hamrâya bak

11

1 Birmisâfir-hânedür insâna bu köhne ribât
 Çarḥ-ı merdüm-hvârdan itmek gerekdür ihtiyât
 Ferş-i hâk üzre yazılmışdur bisât-ı inbisât
 Çün döşendi bu zemîn üzre zümürüdden bisât

5 Gösterür kendin benün şeklinde yir yir sâye bak

1) Mânzume A'da yok.

111

- 1 Dem bu demdür kevşer-i ferdâ için hükümñ 'atş
 'Ömr-i kûtehle ne lâzım kayd-ı rûz-ı penç ü şeş
 Def'-i ğam kıl bâde-nûş ol gül gibi ey mâh-vesş
 Hidmet için gülşene olmuş şabâ cârûb-keş
- 5 Şu seper sakka-sıfat bu kubbe-i mînâya bak

1V

- 1 Faşl-ı nevrûza meger 'âşık geçerler her biri
 Midhat-i şâh-ı güle ağız açarlar her biri
 Hâr-ı cevrin gerçi gülşende çekerler her biri
 Bu deme irişdüğine şükr iderler her biri
- 5 Fâhte vü kumru ne söyler bülbül-i gûyâya bak

V

- 1 Nev-bahâr irdi çemen 'arz eyledi dârâtını
 Bâğda her gün każâ itmek gerek mâfâtını
 Kıl şabûhı 'Ulvî'yâ def' it ğamuñ zerrâtını
 Jeng-i ğamdan gel halâş eyle gönül mirâtını
- 6b 5 Ey Selîmî taraf-ı gülşen kıl mey-i şahbâya bak

S37

39

VÂRİS-İ TÂC U TAHT ŞEH-ZÂDE-İ CEVÂN-BAHT SULTÂN SELİM
 HÂN'UN ĞAZEL-İ ŞERİFİNE 'ULVÎ ÇELEBİ'NÜN TAHMÎS-İ
 LATÎFİDÜR EZ-GÜFTEHÂ-YI DERZİ-ZÂDE

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1

- 1 Cihanuñ biz bir iki 'âşık-ı 'uryânıyuz cânâ
 Tarîk-i zecr ü hicrûñ bî-ser ü sâmânıyuz cânâ
 Belâ vâdîsinüñ Mecnûn-ı ser-gerdânıyuz cânâ
 Maḥabbet şâhınuñ biz bende-i fermânıyuz cânâ
- 5 Godâ-yı kûy-ı 'aşkuz 'âlemüñ sultânıyuz cânâ

II

- 1 'Acab mi dâğlardan sîne şahın gülistân itsek
Demidür şebnem-âsâ katre-i eşki revân itsek
Derûn-ı cândaki râz-ı dili tañ mı 'ayân itsek
Ruhûñ añup n'ola kûyunda feryâd u figân itsek
- 5 Fenâ gülzârınuñ bir bülbül-i nâlânıyuz cânâ

III

- 1 Bizüm çekmez belâmuz gerçi kimse nesl-i âdemden
Şikâyet itmez zağmetüñden ammâ guşşa vü ğandan
Halâş olduk dil-i âzâde gibi kayd-ı 'âlemden
'Ademden gelmedeyin bezm-i vücûd bâde ol demden
- 5 Lebûñ esrârınuñ biz vâlih ü hayrânıyuz cânâ

IV

- 1 Fenâ bezminde câm-ı hicri nûş itdük cem'-i 'aşkuz
Ġarîbüz 'aşıkuz şûrîde-hâlüz hem-dem-i 'aşkuz
Vücûd iklîmine gelmezden evvel mahrem-i 'aşkuz
Niçe demdür mukîm-i vâdî-i derd ü ğam-ı 'aşkuz
- 5 Ser-i kûy-ı vefânüñ şanma kim mihmânıyuz cânâ

V

- 1 Dil-i 'Ulvi'yi şâd itdünñ habîbüm bir selâm ile
Ġamuñ def' eyledünñ ol hastenüñ zevk-ı müdâm ile
Kapuñda kul olalı dehri tutsak n'ola nâm ile
Selîmî-ves lebûñ vaşfın idüp Şîrîn kelâm ile
- 5 Zamânüñ himmetüñle Husrev-i devrânıyuz cânâ

S38/A37

40

VÂRİS-İ TÂC U TAHT ŞEH-ZÂDE-İ CEVÂN-BAHT SULTÂN SELİM
 HÂN'UN GAZEL-İ ŞERİFİNE 'ULVÎ ÇELEBİ'NÜN SÖYLEDÜĞİ
 TAHMÎS-İ LAFİFİDÜR

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

I

1 Hudâ halkuñ kimin düşkin kimini dest-gîr itdi
 Kimine virdi rif'atler kimin hor hakîr itdi
 Kiminüñ tahtını tîre kimin rûşen-i zamîr itdi
 Güzellik burcına ol kim seni mihr-i münîr itdi

5 Beni sâyem gibi hâke düşirdi kara yir itdi

II

1 'Adem şehrine iklîm-i vücûda yol bulup geldüm
 Fenâ gülzârına bülbül gibi nâlân olup geldüm
 'Aşâ-yı ehl-i küyuña iki bükilüp geldüm
 Bükilmiş kaddüme rahm it kapuña toğrılup geldüm

5 Ki devrân istikâmetle beni kapuñda pîr itdi

III

1 Hadeng-i gamzeñe karşı nişân itdi şu kim rûhın
 Yoluñda ölmek ile şâd-mân itdi şu kim rûhın
 Haññ-ı la'lüñ görüp gözden nihân itdi şu kim rûhın
 Gam-ı sevdâ-yı zülfüñle revân itdi şu kim rûhın

5 Mezâr-ı hâkini anuñ Hudâ misk ü 'abîr itdi

IV

1 Görelden ol saçı Leylâyı oldum bî-ser ü sâ mân
 Girîbân-çâk olup tağlara düşdüm Kays-ves 'uryân
 Beyâbân-ı firâkı geşt iderdüm vâlih ü hayrân
 Gezerken 'aşk-ı pâk ile belâ deştinde ser-gordân

5 Görüp bu hâlümü Mecnûn baña yanunda yir itdi

V

- 1 Kulısun 'Ulvî'yâ Sultân Selîm ibni Süleymân'uhn
İşigüñde n'ola günden güne artarsa 'unvânun
Kulak tut gör ne derdüñle sözün mîr-i suhandânun
Gedâ-yı âstânısun bu gün ol şâh-ı devrânun
- 5 Huzûrun rif'ati hakka ne mîr ü ne vezîr itdi

S39/A38

41

VÂRİŞ-İ TÂC U TAHT ŞEH-ZÂDE-İ CEVÂN-BAHT SULTÂN SELÎM
HÂN'UN GAZEL-İ ŞERÎFİNE 'ULVÎ ÇELEBİ'NÜN TAHMÎS-İ
LATÎFİDÜR

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilüm

1

- 1 Şûretün yazmış melek şeklinde nakkâş-ı ezel
Bâreka'llah ey kemâl-i dest-i şun'-ı Lem-yezel
Çok güzel gördük velîkin görmedük böyle güzel
Kudretin izhâr idüp Hakk hazret-i 'Azze ve Cell
- 5 Cümle hûbân içre sen cânânı kılmış bî-bedel

11

- 1 Şems-i tâbân-ı cihânsın hüsnüñe yokdur nazîr
Mâ-rûlar zerre-ves yanuñda olurlar hakîr
İşikdür pâdişâh-ı dehre eyvân u serîr
Mısr-ı dilde şâh olur yüzün gören esîr
- 5 Hüsni ey Yûsuf'dan â'lâ ey güzellerden güzel

111

- 1 Yoluña cânını kurbân virmeyen kimdür şehâ
Vaşluña genc-i firâvân virmeyen kimdür şehâ
Zülfüñün küfrine îmân virmeyen kimdür şehâ
La'l-i mey-gûnuñ görüp cân virmeyen kimdür şehâ
- 5 Pes meger âdem degil 'aqlında vardur yâ halel

1V

88a

1 Yûsuf-ı Mışır-ı melâhatsın cihân mülkinde sen
 Sende hatm oldı güzellig sendedür vech ü hasen
 Gûş-ı cân ile ne derdüñle şeh-i şâhib-i sühen
 Hüsnuñi bir dem gören ey Hüsrev-i şîrîn-dehen

5 ‘Aşk ile Ferhâd olup yoluña cân virse maḥal

V

1 Vaz gelmem sevmeden yüz bîñ cefâ kılsan baña
 Ka‘be ḥaḳkı kapuñı terk itmezem ey bî-vefâ
 Senden ayrılmam olursa cümle ‘âlem bir yaña
 Dâmenüñ cevr ile aldun ḳoya şanma dilberâ

5 Ol olıcak iş degil yakam tutınca tâ ecel

VI

1 Nev-bahâr irdi benümle seyr-i bâğa gitmedüñ
 Meyve-i naḥl-ı murâdumsun ne çâre bitmedüñ
 Şu gibi benden yaña hergiz gönül akıtmaduñ
 Derd-mend-i ‘aşkuñam ḥâlüm görüp rahm itmedüñ

5 Yol olur dilden dile dirlerdı ḥod vardur meḣel

VII

1 Seyr-i yâre çeşümü ey ‘Ulvî revzen kılduğum
 Kaşr-ı cânı mihr-i cânân ile rûşen kılduğum
 Kara yazularla alnumı müzeyyen kılduğum
 Ey Selîm ebrum olup çeşm üzre mesken kılduğum

5 Alnuma ‘aşk ile yazılan yazulardur ezal

S40/A39

42

ŞÂH-SÜVÂR-I BURÂK MERHÛM TURAĞ BEĞ'ÜN GAZEL-İ ŞERÎFİNE
 'ULVÎ ÇELEBİ'NÜN TAHMÎS-İ LATÎFİDÜR

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fa'ûlün

I

1 Zâhid dimezüz saña fülân ibni fülânuz
 Vîrâne-i 'aşk içre yatur genc-i nihânuz
 Keyfiyyet ile 'ârifê gün gibi 'ayânuz
 Biz sâkin-i meyhâne-i peymâne-keşânuz

88b

5 Biz ser-zede-i hâk-i reh-i pîr-i muğânuz

II

1 Biz eylemezüz hiç hevesin bâğ ile râğûñ
 Besdür gül ü lâle dilimizde bize dâğûñ
 Birdür nağâması bize tûtî ile zâğûñ
 Biz diñlemezüz gulğulını bülbül-i bâğûñ

5 Biz mürğ-i hoş-elhân-ı gülsitân-ı cinânuz

III

1 Geh şevk ile şâdân u gehî hüzn ile nâlân
 Geh gül gibi handân u gehî bülbül gibi giryân
 Geh vâsıl-ı cânân u gehî mûnis-i hicrân
 Geh mahrem-i 'irfân u gehî hem-dem-i sultân

5 Geh hâk-i kef-i pây-ı gedâyân-ı cihânuz

IV

1 Yüz mi çevirür 'âşık olan tîğ-ı cefâdan
 Şekvâ mı ider şâdık olan derd ü belâdan
 Başa ne ki gelsâydi gelür cümle Hudâ'dan
 Sehm-i ğam atılsa ne kadar kavş-ı kazâdan

5 Meydân-ı rızâda aña cân ile nişânuz

V

- 1 Hicr âteşi gün gibi yakarsa dil ü cânı
 Dil-teşne iseñ görmege ol rûh-ı revânı
 ‘Ulvî gibi mânend-i ceras itme figân
 Eñ soñ irerüz menzil-i maksûda nihânî
- 5 Çün râh-ı mahabbetde bu gün râh-ı revânuz

S41/A40

43

EZ-ÂN ĞAZEL-İ MEŞÂMÎ TAHMÎS-İ MERHÛM ‘ULVÎ ÇELEBÎ

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün
 (Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

1

- 1 Bir zamân ola ki bu gerdîş-i gerdân dükene
 Düşmeye kaçre-i rahmet yire bârân dükene
 Bitmeye sebze-i ter nehr-i firâvân dükene
 Boşala kîse-i kân kâse-i ‘ummân dükene

- 89a 5 Ne ğam-ı dil ne ğam-ı dîde-i giryân dükene

11

- 1 Şöyle ğaltân ideyin cism-i ğam-âlûdumu kim
 Şöyle cûyân ideyin Ka‘be-i ma‘bûdumu kim
 Şöyle maştûr ideyin ol başt-ı mescûdumu kim
 Şol kadar arayayın şâhid-i maksûdumu kim

- 5 Cüst ü cûdan talebüm rahşına meydân dükene

111

- 1 Çeşmüme kühl-i cilâ oldu ğubâr-ı haremün
 Almazam ‘aynuma toprağını bâğ-ı İrem’ün
 Giryeden dîde-i bînâmı ‘alîl itse ğamuñ
 Çekmezem ğam çekerin gözüme hâk-ı kademün

- 5 Eger ey nûr-ı başar kühl-i Sıfâhân dükene

IV

- 1 GÖñlüm ol serv-i sehîñ olalı pâ-mâli
 Giryeden seyl-i revân oldu sirişk-i alı
 Lâle-ves bağruma dâğ urdı hayâl-ı hâlî
 Dîdeden hûn-ı ciger olmaya bir dem hâlî
- 5 Bahrlar bir ola deryâ-yı firâvân dükene

V

- 1 Kesme ey sâkî kerem kıl tolu câm-ı dilden
 Gel dirîğ itme bu zevkı müdâm-ı dilden
 'Ulvî'yâ 'aşk cüdâ ola mı bir dem dilden
 Gide mi fikr-i leb-i yâr Meşâmî dilden
- 5 Kândan hiç olmaya la'l-i Bedeşân dükene

S42/A41

44

EZ-GÜFTEHÂ-YI TERCÎ'-İ BEND 'ULVÎ ÇELEBÎ
 Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1

- 1 Âteş-i hasretle yakup sine-büryân olduğum
 Sâye-ves kaddün gamından hâke yeksân olduğum
 Şubh olinca her gece kapuñda nâlân olduğum
 'İyd-ı azhâ-yı ruhuñ şevkıyle giryân olduğum

89b

- 5 Hep senüñ çündür benüm yoluñda kurbân olduğum

11

- 1 GÖñlümi bend-i belâya mübtelâ kılduğlarum
 Derd ile taş yaşdanup kaddüm dü-tâ kılduğlarum
 Sağ esen ol diyü her lahza du'â kılduğlarum
 Çeşm-i bîmâruñ görüp cânum fedâ kılduğlarum
- 5 Hep senüñ çündür benüm yoluñda kurbân olduğum

111

- 1 Dest-i ğamdan tokınup seng-i cefâlar başuma
 Kavs-i miñnetden yağan tîr-i belâlar başuma
 Cevr-i âcdâdan gelen bunca kazâlar başuma
 Ta'ne-i aġyâr ile bu iftirâlar başuma
- 5 Hep senüñ çündür benüm yoluñda kurbân olduğum

1V

- 1 Tekye-gâh-ı aşk içinde câşık-ı âvâreler
 cÂşık-ı âvârelerle sine-i şad-pâreler
 Sine-i şad-pârelerle şerhalarla yâreler
 Şerhalarla yârelerle nâle-i bî-çâreler
- 5 Hep senüñ çündür benüm yoluñda kurbân olduğum

V

- 1 cUlvî-i dil-hastenüñ baġrı tolu kan olduğı
 Kûy-veş meydân-ı ğamda başı ğaltân olduğı
 Hân-mândan el çeküp bî-cism ü bî-cân olduğı
 Hançer-i hicrân ile çâk-ı girîbân olduğı
- 5 Hep senüñ çündür benüm yoluñda kurbân olduğum

S43/A42

45

TERCİ -İ BEND (1)

Fe'cîlâtün Me'âc'îlün Fe'cîlün
 (Fâ'cîlâtün) (Fâ'cîlün)

1

- 1 Olmış idi meġer ki faşl-ı bahâr
 Kılmış idüm cemende ġeşt ü ġüzâr
 Yoġ idi hâtırumda fikr-i nigâr
 Ah iderdüm ġam ile leyl ü nehâr

90a

- 5 Beni bir ġonçe-fem perî-ruhsâr
 İtdi ġam ġülşeninde bülbül-i zâr

1) Manzume A'da yok.

11

- 1 Câm-ı meyden ferâgat itmiş iken
 Künc-i miñnetde 'uzlet itmiş iken
 Ğam-ı yâr ile ülfet itmiş iken
 Mâ-ħaşal istirâhat itmiş iken
- 5 Beni bir ğonçe-fem perî-ruħsâr
 İtdi ğam gülşeninde bülbül-i zâr

111

- 1 Ğam-ı cânânıyî hebâ buldum
 Hayl-ı hûbânı bî-vefâ buldum
 Çekdüm el cümleden şafâ buldum
 Sanur idüm dilâ rehâ buldum
- 5 Beni bir ğonçe-fem perî-ruħsâr
 İtdi ğam gülşeninde bülbül-i zâr

1V

- 1 Görmemişdüm każâ-yı 'aşkı daħı
 Gezmemişdüm feżâ-yı 'aşkı daħı
 Çekmemişdüm cefâ-yı 'aşkı daħı
 Bilmemişdüm belâ-yı 'aşkı daħı
- 5 Beni bir ğonçe-fem perî-ruħsâr
 İtdi ğam gülşeninde bülbül-i zâr

V

- 1 'Ulvî'yâ 'aşk ile nizâr idi dil
 Ğam-ı yâr ile ğam-küsâr idi dil
 Fârîğü'l-bâl u târ-mâr idi dil
 Niçe gündür ki bî-ķarâr idi dil
- 5 Beni bir ğonçe-fem perî-ruħsâr
 İtdi ğam gülşeninde bülbül-i zâr

GAZELLER

EZ-GÜFTEHÂ-YI ĞAZELİYYÂT-I MERHÛM DERZİ-ZÂDE 'ULVÎ ÇELEBİ
İBTİDÂ-Yİ ĞAZELİYYÂT-I HURÛF-I ELİF

1

- Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
1 Ebruvânunñ 'aksi olmaz çeşm-i bînâden cüdâ
Hiç olur mı kim sefine ola deryâdan cüdâ
Sâye gibi hâk ile yeksân olursam yiridür
Âh kim düşdüm bu gün bir serv-i bâlâdan cüdâ
Yakamı çâk eylem isem tañ mı mânend-i şehâb
Zerre-ves düşdüm o mihr-i 'âlem-ârâdan cüdâ
Bir yaña nâşih sözi bir yaña ta'n-ı düşmenân
Dostum olmadı dil-i 'âlemdе gavğâdan cüdâ
5 Halk-ı 'âlem yâri seyrân eylemiş ağıâr ile
'Ulvî-i bî-çâre kaldı ol temâşâdan cüdâ

S1/A1

2

VE LEHÛ EYZÂN

- Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
1 Siyeh ü al ile kılmış cebninin beste ol Ğarrâ
Hilâl üstünde bir pâre siyeh ebrû oldu şan peydâ
Ya bir tâk-ı mu'allâdur ki ebrûsiyle o mihrinün
Konupdur üstine bir şâh-bâz-ı evc-i istignâ
Letâfet câmi'înünñ kaşlarunñ mihrâbidur yâhûd
Asılmış Ka'be örtüsüdür ol perde aña gûyâ
Muhaşşal bu ki râdur muşhaf-ı hüsnünde ol ebrû
Dökilmiş üstine gûyâ mürekkeb ey kâmer-sîmâ
5 Hüseyî-i Kerbelâ hakkı senünñ abdâluñ olmuşdur
Karalar giyse egniñe yaraşur 'Ulvî'yâ şeydâ

S2/A2

3

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Mukîm-i kûyuñ eyler cennet-i me'vâya istignâ
Der-âgûş eyleyen kaddüñ ider tûbâya istignâ

Mahabbet şehrine şâhum ki vardur hayli dârâtum
'Acob mi eylesen İskender ü Dârâ'ya istignâ

91a

Şehâ şeh-bâz-ı dil kim sâkin-i Kâf-ı kana'âtdur
Niçe Simurg'a pervâz ögredür 'Ankâ'ya istignâ

Cihânuñ begligini 'aynına almazsa vechî-vâr
Godâ-yı 'aşk olan 'âşık ider dünyâya istignâ

5 Hazîn olmazsa istignâ-yı dilberden n'ola 'Ulvî
İderler 'âşık-ı şâdıklar istignâya istignâ

S3/A3

4

VE LEHÛ EYZÂN

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1 Bir hâlet' ile ki oldu dil mübtelâ saña
Bîñ cânım olsa eyler idüm hep fedâ saña

Her dem gubâr-ı cimümi iletür işigüñe
Hâk olduğumı bildürürin dir şabâ saña

Mısr-ı melâhatuñ şeh-i hûbânısın bu gün
Ey Yûsuf-ı zamâne bulunmaz bahâ saña

Zevk u şafâ-yı 'âleme bigâne oldum âh
Bî-çâre gönlüm evveliden âşinâ saña

5 Def' olmaz idi derd ü gamuñ 'Ulvî'yâ müdâm
Meyhâne künci olmasa dârü'ş-şifâ saña

S4/A4

5

VE LEHÛ EYZÂN

Me'f'ûlü Me'fâ'îlü Me'fâ'îlü Fa'ûlün
 1 Âhum gibi küyüñda yirüm çarh-ı mu'allâ
 Yaşum gibi hâk-i ğamı itdi vaţan-ı â'dâ
 Yirde göricek naķş-ı sitâm-ı süm-i esbûñ
 Reşk eyledi bâm-ı felek üstünde Süreyyâ
 Çağlayup akar eşk-i revânum nazar eyle
 Ey câme-i sebz ile gelen serv-i dil-ârâ
 Mihr-i ruhuñ üstünde gören didi ki haţtuñ

سُبْحَانَ قَدِيرِ اجْعَلْ لِي لَبَاسًا

5 Cân virdügi bu hañçer-i bürrânuña 'Ulvî

مِنْ مَاتٍ مِنَ الْعِشْقِ فَقَرَمَاتٍ شَهِيدًا

S5/A5

6

VE LEHÛ EYZÂN

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
 (Fâ'îlâtün) (Fâ'lün)
 1 İltifât eylemez oldu meded ol şâh baña
 Kime yanam yakılam âh baña vâh baña
 Ten-i fersûdeme mâtem-zedeler gibi dirîğ
 Dûd-ı dilden kara çullar giyinür âh baña
 İ'tikâdüm bu ki efzûn ola tufân-ı sirişk
 Nûh-ı 'ömrin dahı virse eger Allah baña
 Sağ esen ola ki kühl itmek için gözlerüme
 Hâk-i pâyuñ getirür bâd-ı seher-gâh baña
 5 'Ulvî'yâ ol yüzi mâh itmese gün gibi tulû'
 Ğül-ı mihnet görünür meş'ale-i râh baña

S6/A6

7

VE LEHÛ EYZÂN

- Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 1 Düşdi gönlüm cân u dilden mübtelâ oldum saña
 Pâdişâh-ı kişver-i 'aşkam gedâ oldum saña
- Niçe demdür baħr-ı 'aşkuñda gezer ğavvâş-ı dil
 Kuluñı bîġâne şanma âşinâ oldum saña
- Çün seni ta'yîb ider cânânım ile hep gören
 Bu belâna kıl devâ ben belâ oldum saña
- Şu'le-i âhumla solduñ niçe râh-ı kûykenet (?)
 Kıl terennüm ey yüzi meh reh-nümâ oldum saña
- 5 Kime 'âşık olduñ ey âşüfte dirseñ 'Ulvî'ye
 Sevdigüm sensin benim cânım saña oldum saña

S7/A7

8 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

- Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 1 Leblerüñ cânâ hayât-ı câvidânîdür baña
 Sözlerüñ âb-ı zülâl-i zindeġânîdür baña
- Sen şehe iklîm-i hüsnüñ âstân-ı devleti
 Mesken ü me'vâ-yı baht-ı kâmrânîdür baña
- Tâb-ı hicr-i 'ârız-ı hurşîdini çekdürmeyen
 Kâkülüñ fikri vişâl-i sâye-bânîdür baña
- 92a Dûd-ı âhum göge irelden yirüm od eyledi
 Âh kim âhum kazâsı âsmânîdür baña
- 5 Ol perî-şânüñ uzadup 'Ulvî'yâ zülfine ol
 Şâne ne ki virmege perîşânlık nişânıdur baña

S8

1) Manzume A'da yok.

9 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Yûsuf-ı hüsn-i bahâ didiler ey şâh saña
 Bende-i halka bu gûş olsa n'ola mâh saña

Korkum oldur gül-i nev-resteyi ber-bâd eyler
 İşşı kılmaz hazer it âh-ı seher-gâh saña

Yâr ile dost olup itme 'adû ey düşmen
 'Âlemün hâli budur gâh baña gâh saña

Şâh-ı hüsnem diyü bî-çârelere zulm itme
 Bâkî kalmaz güzelüm saltanat-ı câh saña

5 Şeb-i gam şubh-ı vişâle irişince 'Ulvî
 Şu'le-i âh baña yiter meş'ale-i râh saña

A8

10

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Nûr-ı çeşmüm benüm ol nergis-i bîmâra fedâ
 Dil ü cânım ol iki gamze-i hûn-h^vâra fedâ

Çeşm-i pür-hûndan akan dâne-i eşküm güheri
 La^cl-i dilberde dizilmiş dürr-i şeh-vâra fedâ

Dil-i bî-çâremi itdüm reh-i 'aşk içre hebâ
 Ten-i şad-pâremi kıldum sen dil-dâra fedâ

Gözlerümdə bu iki merdüm-i gam-dîdelerüm
 Ruğlaruñda şol iki hâl-i siyeh-kâra fedâ

5 'Akl u şabr u ten ü cân u dil dînüm ne ki var
 'Ulvî'yâ cümlesi ol turre-i tarrâra fedâ

S9/A9

1) Manzume S'de yok.

11

VE LEHÛ EYZÂN

- Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 1 Bâde-i 'aşka ezel peymâne idüm dilberâ
 Câm-ı la'lüñ yâdına mestâne idüm dilberâ
- Yoğ iken 'âlemde nâmı şem' ile pervânenüñ
 Ben çerâğ-ı hüsnuñe pervâne idüm dilberâ
- Dâhı ma'mûr olmamışken bu harâb âbâd dehr
 Genc-i 'aşkuñ ile song-i vîrâne idüm dilberâ
- Gorden-i şeydâda hiç bend-i mahabbet yoğ idi
 Ben şaçuñ zincîrine dîvâne idüm dilberâ
- 5 'Ulvî'yâ cân u dili pervâne kıldum şem'ümüñ
 Meclisünde şanma ben bigâne idüm dilberâ

S10/A10

12

VE LEHÛ EYZÂN

- Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 92b 1 'Ârızuñsuz lâle-veş dâğ-ı sitemdür gül baña
 Kâkülüñsüz heft-ser-i ejder gelür sünbül baña
- Gül yüzüñden ayru nâ-geh seyr-i gülzâr eylesen
 Şîven-i mâtem görünür gulğul-ı bülbül baña
- Sâğar-ı la'lüñ kenârında ser-i zülfüñ görüp
 Şöyle şandum Bircis-i Mecnûn'ı şundi mül baña
- Câm-ı la'lüñ vaşfı düşmez sâkîyâ dilden müdâm
 Bezm-i 'aşkuñda şurañi kim diye kulcul baña
- 5 'Ulvî'yem bülbül-şıfat kârum dem-â-dem giryedür
 Kendü lutfuñdan habîbüm bâri bir kez gül baña

S11/A11

13

VE LEHÛ EYZÂN

- Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
 1 Yeşil destâruñ ile sebze-i câmuñ ey gül-i ra'nâ
 Nihâl-i serv-i bâlâ üzre konmuş tûtüdüür gûyâ
- Le'tâfet gülşenüñde nañl-ı güldür kadd-i mevzûnuñ
 Yeşil destâruñ anda nâ-şükûfte gongedür gûyâ
- Ser-i destâr-sebzüñ şehper-i Cibril'dür yâhûd
 Cinân-ı tâvûsîdür kim aña şâh-ı sidredür tûbâ
- Nihâl-i ser-bülendüñ gördiler destâr-ı sebzüñle
 Saña baş egse tañ mı kubbe-i Hızr ile Tûbâ
- 5 Dökilmiş sebze-zâra berg-i güldür şandum ey 'Ulvî
 Yatur destâr-ı sebzîni yaşıdanur ol ruhları zîbâ

S12/A12

14

ŞİKEST OLDUĞI HÂLDEKİ GAZELLERDEN DÜR

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

- 1 Pîster-i miñnetde çeşm-i hûn-feşân ağlar baña
 Zañm-ı sînem niçe demlerdür ki kan ağlar baña
- Tağlar gögsin geçürdi gûş idüp feryâdumı
 Taşlar ile döğünüp âb-ı revân ağlar baña
- Seyl-i bârân garka virdi şanmañuz vâdîleri
 Hâk idüp çâk-ı girîbân âsmân ağlar baña
- 93a Dîde-i nergisde yir yir kaçre-i şebnem degil
 Ol gözi bîmâr ucundan gülistân ağlar baña
- 5 Eşk-i pür-hûnum görüp çeşm-i habâb ile benüm
 'Ulvî'yâ câm-ı şarâb-ı erğuvân ağlar baña

S13/A13

15

VE LEHÛ EYZÂN

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'lün)

1 Oldı gâvvâş-ı hayâlâtuma nazmum deryâ
Vaşf-ı dendân-ı lebûñ dirler a mercândur añâ

Tâb-ı tebden şorarin gâbgabına hañt gelmiş
Kıl kapupdur şanasın ey dişî dürr gâh 'aryâ

Mâhî bir tâc giyer başuna şeyh-ı devrân
Degil ey meh görinen fitne-i çarh-ı minâ

Dâğ-ı şahın yazar demdeki temennâsıdur
Kesdi hayyât-ı belâ egnüme zerrîn kâlâ

5 Lâm-ı zülfün ile elif kaddüñi 'Ulvî göricek
Didi hüsn-i dil-âvîzine bir veçh ide lâ

S14/A14

16

VE OL ŞİKEST OLDUĞI HÂLDE SÖYLEDÜĞİ GAZELLERDEN
BİRİSİ DAHI BUDUR

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Cânib-i 'uqbâyadur 'azmüm 'inâyet kıl baña
Bir misâfir hastenem yâ Rab ri'âyet kıl baña

Menzile irgür çıkar râh-ı dalâletden beni
Yâ ilahî luţfuñı şem'-i hidâyet kıl baña

Eyle dil-ıflın seni nefsüm hücumundan hâlâş
Dâmen-i 'işmetle setr eyle himâyet kıl baña

'Arsa-ı maşşerde cem' olup şehâb ile Resûl
Dûd-ı ânum şeklini 'Abbâsî râyet kıl baña

5 Nefs-i emmâreñ seni gâyetde mağlûb almış
Kendü hâlûñden biraz ey dil şikâyet kıl baña

Bir gicedür uğraduñ 'aşk-ı mecâziye göñül
Kıssa-ı Ferhâd u Mecnûn rivâyet kıl baña

Kâkül-i dildârlar geçdügi bendi yâd idüp
Ser-güzeştüñ bir bir ey 'Ulvî hikâyât kıl baña

S15/A15

17

VE LEHÛ EYZÂN

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'lün)

1 Haçtı geldükde vefâ eyledi ol yâr saña
Ey göñül Hızr yetişdi haç-ı dil-dâr saña

'Âlemüñ zevkını kısmet idelüm ey h'âce
Vuşlat-ı yâr baña dirhem ü dînâr saña

Vâ'izâ 'aşk ile 'uryân olana ta'n itme
Görelüm n'itse gerek cübbe vü destâr saña

Bir yaña ben gideyin bir yaña sen ey bülbül
Kûy-ı dil-dâr baña gûşe-i gülzâr saña

5 'Ulvî'yâ burc-ı sa'âdetde komaz kevkebüñi
Cevriñler yâr gibi çarh-ı sitem-kâr saña

S16/A16

18

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Mefâ'îlün Fe'îlün(Fâ'lün)

1 La'lüñ olmadı baña bunda gıdâ

يَسِّرَ اللَّهُ فِي الْجَنَانِي عَدَا

Seni hüsn ile eyledi îcâd

Ben kulin 'aşk ile yüritdi Hudâ

Göz göre kişi cândan ayrulmaz
Ola mı senden ehl-i ʿaşk cüdâ

Şanma raʿd şanma nâliş iden
Virür âh itdigümce çarha şadâ

5 ʿUlvî'yâ oldu çü mihr-i haddüñle

نور الله قبر في ابدًا

S17/A17

19

VE LEHÛ EYZÂN

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün
(Fâʿilâtün) (Fâʿlün)

1 Bî-güneş zulm ider ol şâh-ı cihân-dâr baña
Yiridür olsa gönül dâr-ı cihân-dâr baña

94a Ezeli kısmet imiş cânuma çün kim gam-ı ʿaşk
Râzıyam her ne cefâ eyler ise yâr baña

Cennet-i küyuña vardum o mehi görmedüm âh
Gitdi hayfâ ki naşîb olmadı dîdâr baña

Hâl-i müşkîn-i leb-i yâre şebîhüm diyeli
Kanlu giysi görünür nâfe-i Tâtâr baña

5 Cân virürdüm sitem-i hasret ile ey ʿUlvî
Vuşlat-ı dilber eger kılmasa tîmâr baña

S18/A18

20

VE LEHÛ EYZÂN

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Sen neden olmak bu çeşm-i eşk-bârundan cüdâ
Servsin olma kenâr-ı cüy-bârundan cüdâ

Keşti-i tûl-ı emel düşdi ümîdüm bahırına
Çâre ne ammâ kim oldum rûzgârumdan cüdâ

Yakamı aldı benüm dest-i ecel hayfâ dirîğ
Mevsim-i gülde ben oldum gül-‘izârumdan cüdâ

Bir kafesdür gam giriftâr oldu gönüm anda âh
Bülbül-i nâlâna döndüm nev-bahârumdan cüdâ

5 Kûy-ı cânânı tavaf eyledüm ammâ ‘Ulvî’yâ
Şimdi düşdüm gurbete oldum diyârumdan cüdâ

S19/A19

21

VE LEHU EYZAN

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün (Fâ‘lün)

1 Kapuñda olmadı tîmâr çün bu derde baña
Bulunmaya gibi hergiz devâ bu derde baña

Diyâr-ı ‘aşkı gezüp aradum bulunmadı hiç
Belâ vü gam gibi bir âşinâ o yirde baña

Dem-â-dem eyler idüm çihre-i nigâra nigâh
Gözümde kanlu yaşum olmasaydı perde baña

Tayanmasa ‘adem iklimine tarîk-i vücûd
Neler iderdi gam ol râh-ı pür-hatârda baña

94b

5 Sefer belâlarına katlanurdum ey ‘Ulvî
Cefâ vü cevruñi arturmasa seferde baña

S20/A20

22

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Zehr-i gam nûş eylemek sensüz müdâm oldu baña
Sâkîyâ şimden gerü dirlik harâm oldu baña

Bezm-i gâmda 'aşk hem-dem nâle muṭrib sîne def
Eşk-i pür-hûnum şarâb-ı la'1-ı fâm oldu baña

Gün yüzüñle hâne-i dil pür-żiyâ olsun diyü
İki yirden iki çeşm iki câm oldu baña

Âh kim gurbetde kaldum bî-kes ü tenhâ ğarîb
Gûşe-i bî-tûşe-i miñnet maḳâm oldu baña

5 'Ulvî'yâ küy-ı harâbâtı n'ola kılsam tavâf
Âstân-ı mey-kede Beytü'l-harâm oldu baña

S21/A21

23

VE LEHÛ EYZÂN

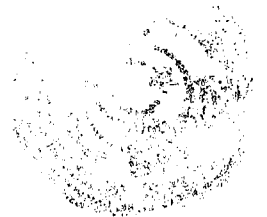
Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
1 Nücûm ile meh-i nev şanma dâm u dânedür dünyâ
Nice âvâre şayd itmiş kebûter-hânedür dünyâ
Niçe gün yüzlüyi bağruna başup sîneye çekmiş
Niçe gencine-i pinhân eylemiş vîrânedür dünyâ
Ecol câmin şarâb-ı merg ile dâyim şunup halka
Gedâ vü'sâhı bir tutar 'aceb hum-hânedür dünyâ
Kadem baş nerdübân-ı kaşr-ı lâhûta kademden geç
Fenâ taşıyle yapılmış degildür yâ nedür dünyâ
5 Bekâya nâzır ol 'Ulvî fenâdan göz yumup el çek
Kadîmî hadîşat ile tolu efsânedür dünyâ

S22/A22

24

VE LEHÛ EYZÂN

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
1 Şol dil ki câm-ı 'aşk ile mestâne olmaya
Lâyık budur ki şem'ine pervâne olmaya

95a

‘Âşık odur ki bahr-ı ğama âşinâ ola
Ma‘şûk odur ki ‘âşıkâ bigâne olmaya

Vuşlat mîdur ki dilber-i ‘uryân ile kucmayup
Gönül ki yabana gitmeye cân cânâ olmaya

Yâre didüm ki boynuma tak bend-i zülfüñi
Nâz ile güldi didi ki dîvâne olmaya

5 ‘Ulvî eger mi Leylâ vü Mecnûn hikâyetin
‘Âkil odur ki sözleri efsâne olmaya

S23/A23

25

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Ey gönül seyyâh olup ‘azm it vaţandan bir yaña
‘Âlemi geşt idelüm sen bir yaña ben bir yaña

Mescid ü meyhânede yirüm benüm komadılar
Pend-i nâşih bir yaña vü ta‘n-ı düşmen bir yaña

Fikr-i la‘lün çekmeye hergiz derûn-ı sîneden
Olsa ey rûh-ı revân cân bir yaña ten bir yaña

Acıyup yandı yakıldı meclis içre hâlûme
Câm-ı gül-gûn bir yaña vü şem‘-i rûşen bir yaña

5 Her kaçan çâk-i girîbânumla varsam gülûme
Bir yaña yakasın çâk eylerdi revzen bir yaña

Gitme küyüñdan o serv-kâmetün her gün diyü
Pâyuma sâyem düşer bir yaña dâmen bir yaña

‘Ulvî’yâ seyr-i gülistân eylesem dil-dârsuz
Dil uzadur hârlar bir yaña süsen bir yaña

S24/A24

26

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Düşdügümce 'aşka hem-dem hicr-i dilberdür baña
Her zamân bir bî-vefâ sevmek muqarrerdür baña

Ġam belâ fûrkat belâ hasret belâ ğurbet belâ
Kanda gitsem bu belâlar cümle rehberdür baña

95b Cânı teslîm eyledüm şevk-i ruĥ-ı dil-dâr ile
Seyr-i dîdâr umarum Ħaĥ'dan müyesserdür baña

Birdür ey h'âce yanumda şadr ile şaff-ı ni'âl
Pâdişehlikle gedâlık hep ber-â-berdür baña

5 La'î-i yâre beñzedüp mest-i şarâb olduñ diyü
Gözlerüm yaşı yañılmaz 'Ulvî'yâ terdür baña

S25/A25

27

VE LEHÛ EYZÂN

Mef'ûlü Fâ'îlâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün

1 'İşret-i serîrûñle külbe-i ahzân yiter baña
Âhum şerârı şem'-i şeb-istân yiter baña

Câm-ı meyüñ şafâsını dünyâyâ virmezün
Devlet-i cihânda himmet-i rindân yiter baña

Meyhânelerde humlar ile hem-nişîn olup
Muṭrib-ı sürûd-ı nâle vü efgân yiter baña

Ahvâl-i pür-melâlüme ğâhi ider nazâr
Çeşm-i habâb-ı bâde nigeh-bân yiter baña

5 Kurş-ı hilâl u çeşm-i ĥurşîde bakmazum
Göz yaşı âb u dâĝ-ı dilim nân yiter baña

Bezm-i fenâda bir iki gün yiyüp içmege
Hûn-ı ciger ile dîde-i giryân yiter baña

‘Azm eyledükçe kûyuña bâr-ı belâ-yı ğam
‘Aşkuñ yolunda zâd-ı firâvân yiter baña

Her ân u nâle bülbül-i gülzâr-ı ‘aşk olup
Her dâğ-ı sîne-i gül-i handân yiter baña

Pervâne gibi şem‘ ile yanup yakılmağa
Mesken-i maqâmı kûşe-i hicrân yiter baña (1)

10 Sensüz çemende neyliyeyin ey serv-i ser-efrâz
Külhân bucâğı seyr-i gülistân yiter baña

‘Ulvî gibi kapuñda olup bî-kes ü ğarîb
Her dem işigüñ itleri yârân yiter baña

S26/A26

28

VE LEHÛ EYZÂN

96a

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Hergiz incinmez cefâdan hâţır-ı ‘âşık saña
Lâ dimez ‘kimse yakarsan ‘âlemi lâyıķ saña

Ğam degildür ğamzelerle dilleri aralasan
Cânib-i Hâķ’dan virildi çün dil-ârâlık saña

Gördiler bir dânesin hüsn-i cihân-efrûz ile
Mâh-rûlar didiler gün gibi fâyıķ saña

Bî-bedelsin hûbsın maħbûbsın mergûbsın
‘Âlemüñ sultânları kul olsalar lâyıķ saña

5 Dâğ-ı mihrüñ ol mehüñ sînende yakduñ şubh-vesş
Yaraşur dirlerse ‘Ulvî ‘âşık-ı şâdıķ saña

S27/A27

1) A'da 9b: "‘Uzlet-i cihânda kûşe-i hicrân yiter baña"
şeklindedir.

VE LEHÛ EYZÂN

- Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 1 Çeşmüm ey sultân-ı 'âlem şeh-nişîn olsun saña
 Ferş-i sînem cilve kıldukça zemîn olsun saña
- Kanda gitseñ gün gibi tenhâ şalın ey serv-kadd
 Luţf-ı Hakk yanınca her lahza mu'în olsun saña
- Çeşm-i bätınla olup nazâr cemâlün gencine
 Cân-ı 'âşık mahzen-i dilde emîn olsun saña
- Vâ'izâ cennet nedir yâr ile seyr-i gülşen it
 Her şükûfen reşk-i firdevs-i berrîn olsun saña
- 5 Olmağ istersen ricâl-i ğayba mahrem gel berü
 Künc-i meyhâne makâm-ı erbâ'în olsun saña
- Efser idindün sıfâl-ı kûy-ı cânânı gönül
 İşini başa iletdün âferîn olsun saña
- Ben ğubârı dergahinden sürdün ey bâd-ı şimâl
 Olmayın şimden görü hem-reh yemîn olsun saña
- Ceyş-i endûh-ı sitemden 'Ulvî'yâ kurtulmağa
 Âstân-ı mey-kede hışn-ı haşîn olsun saña

S28/A28

VE LEHÛ EYZÂN

- Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 1 Âh kim zülfün belâsı nâ-gehânîdür baña
 Nâvek-i ğamzeñ kazâsı âsmânîdür baña
- Ben şikâyet itmezsin cevruñden ey kaşî kemân
 Zahm-ı tîrün sînede devlet nişânıdur baña

Okıların kim dilde kana gark olupdur her biri
Gülşen-i dahrûn nihâl-i erguvânıdur baña

Cân kaçar câna disem hergiz ta'accüb itme kim
Sâkıyâ la'luñ şarâbı rûh-ı gânidür baña

5 Gül gibi tâze gazeller söyledün 'Ulvî bu gün
Şimdi şehrûn bir cevân-ı nükte-dânıdur baña

S29/A29

31 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Cân eritdi hizmetünde şem'-i nûr-efşân aña
Tâc-ı zer giderse taş mı âteş-i sûzân aña

Şol kadar ahvâlüme sûzân u giryân oldu şem'
Kıldı şu'le ağzına barmaq koyup hayrân aña

Âteş-i şevküñle büryân eyledüm pervâneyi
Sen de ey şem'-i şeb-istân rahm idüp bir an aña

Devr içinde göñlüme kimse ayakdaş olmadı
Sâkî-i bezm-i mahabbet viRELİ meydân aña

5 Hüb def' eyledün rakîbi gel saña cânım fedâ
Bir kazâ savdıñ şehâ itmez ki kurbân aña

'Ulvî'ye hân-ı vişâl olmazsa hergiz naşîb
Sîne tennûrunda besdür dâğ-ı miñnet nân aña

S30

32

VE LEHÛ EYZÂN

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mef'â'îlü Fâ'ilün

1 Levh-i ruhuñda yazdı haţtuñ ey meh-i ducâ

صَبَّحَ إِذَا تَنَفَّسَ لَيْلًا إِذَا سَجَا

1) Manzume A'da yok.

Κίλmasa t̄añ mı aτlas-ı çarha ilişirüm
K̄at^c oldu t̄iğ-ı ‘uzlet ile rişte-i recâ

97a

Mağlûb-ı mâl u devlet olup kayda düşdiler
Dergâh-ı Hâk'dan özge idenler ilticâ

Kenz-i nihânuñ içer idük ehl-i zâhire

Hall olsa *ستر من صمت و نلة و نجاة*

- 5 Berg-i hazânda dâne-i şebnem degil midür
Göz yaşı kaτresi ruḥ-ı ‘Ulvî'de câ-be-câ

S31/A30

33

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

- 1 Bezmine vardum şafâ geldün diyü cânân baña
Bir şafâ geldün şunup virdi şafâ ol an baña

Gözlerüm yaşı şarâb-ı lâle-gûnumdur benüm
Kâse kâse gör ne kanlar yutdurur devrân baña

Zâ^cfdan kaddüm bükildi kurtılurdum olsam âh
Hâk budur ey haste dil bâr-ı girândur cân baña

Cânımı almak diler t̄iğ-ı firâk yâr ile
Bilmezem hergiz ne virdi eylemez hicrân baña

- 5 Nâ-gehân bir bî-vefâyâ nâzir olmuş ‘Ulvî'yâ
Mâcerâ-yı hâlin ağlar dîde-i giryân baña

S32/A31

EZ-ÂN ĞAZELIYYÂT-I DERZİ-ZÂDE ‘ULVÎ ÇELEBİ
BE-HURÛF-I BÂ

VE LEHÛ EYZÂN

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'lün)

- 1 Çok çalışdı elüne girmedi dâmân-ı habîb
Dest-i gamla n'ola çâk olsa girîbân-ı rakîb
Dil-i der-mândeme 'âlemde bulunmadı devâ
Derd olur derdüme derd üstine dermân-ı tabîb
Çıkırsa 'ârif hum-ı mey üstine idüp nağâmat (1)
Aña minberde nice beñzeye elhân-ı hañîb
Bî-edeplikdür efendi dilemek vuslatını
'Âkil oldur kim ola zâbıtâ erkân-ı edîb

97b

- 5 Nâle-i 'Ulvî'yi küyuñda işiden yâruñ
Didiler böyle biz işitmedük efgân-ı garîb

S33/A32

VE LEHÛ EYZÂN

Mef'ûlü Fâ'îlâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün

- 1 Depret elüñi sâkı yetişdür meded şarâb
Mahmûr-ı câm-ı 'aşk olalı hâlimüz harâb
Bezm-i cemende 'ayş idicek demdür diyü
Şahn-ı şafâya câdur ney kurdı her habâb
Virdi nişâna efsar-i Efrâsiyâb'dan
Her lâle kim cemende 'ayân eyledi türâb
Mensûb iken cenâb-ı sa'âdet-me'âbuña
Lâyık midur ki eyliyesin benden içtinâb
5 Meyhâne kapusu saña devlet kapusıdur
Ol kapudan olur yine ey 'Ulvî fetḥ-i bâb

S34/A33

1)'ârif:" muḥrib" A.

36

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Sâye-veş hâk oldu cism kadd-i cânânım görüp
Lâle gibi yandı bağrum verd-i handânım görüp

Nergisün görünmez oldu gözine hergiz çenâr
Bâğda ol gönçe leb-i serv-i hırâmânım görüp

Seyre vardum gülistâna nâle itdüm şol kadar
Bülbülün şıklığı diñdi âh u efgânım görüp

Bu nice yıldur künc-i gamda 'aşkla dil-hasteyem
Hâlüme rahm eylemez bu çeşm-i fettânım görüp

5 Kâkül-i müşkîn-i yâre 'Ulvî'yâ dil virdigüm
Halk-ı 'âlem bildiler hâl-i perîşânım görüp

S35/A34

37

VE LEHÛ EYZÂN

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

(Fâ'îlâtün)

(Fâ'lün)

98a 1 Ol perî olalı bezm-i meye tenhâ tâtîb
Meclisinde didi er gâyib sohbet gâyib

'İşşî kılmaz gamuñ ile terk-i riyâ itmeyicek
Sen gerek şârib ol ey şûfî gerekse tâtîb

Âh dil bâd-ı seher göz yaşı mâ-i cârî
Her yire 'aşk elinüñ âb u hevâsı gâlib

Perdedür cân gözine kaşr-ı beden zâhirde
'Âlem-i bâtına baksan görünür her cânib

5 Halk içinde kelimâtum n'ola râğbet bulsa
'Ulvî'yâ Hüsrev-i nazm oldu sözüme râğib

S36/A35

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Basmağ için yüzüme ol dilber-i 'âlî-cenâb
Haṭṭı sevdâsıyla kıldum dostlar cismüm türâb

Hâyil olmazsa 'aceb mi 'arız-ı cânâna haṭṭ
Pertev-i hürşîde zîrâ zerreler olmaz hicâb

Âh-ı 'âşıkdan kaçır küy-ı dil-ârâda 'adû
Atılır zîrâ ki şeytân üstüne gökde şihâb

Ser-firâz oldukça ol meh hüsni artarsa ne var
Kim ziyâsın artırur yükseldükçe âftâb

5 Ol güneş yüzlü hilâl-ebrûnuñ iki kâkûli
İki şebdür kim komaz bu çeşm-i giryânunda h^vâb

Âh kim ka'îl degil dilber cevâb-ı şâfiye
Kim lebûñ cânâ şifâ mıdur disem virmez cevâb

'Ulvî'yâ yârûñ öpelden sâğar-ı mey leblerûñ
Başlar çıkmışdurur bağrumda mânend-i habâb

S37/A36

YORKANCI-ZÂDE NİHÂL DİMEKLE MA'RÛF BU ĞAZEL
ANUN NÂMINA SÖYLENMIŞDÜR

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

(Fâ'îlâtün)

(Fâ'îlün)

1 Yâr kaşd itdi benüm kılum için hiddet idüp
Tîğını 'aksine döndürdi yine şefkat idüp

98b

Âhır-ı meclis idi gitmege 'azm itmiş idüm
Bir toli şundı baña pîr-i muğân hürmet idüp

Hatt-ı ser-sebziñ añup dün gece Hızr'ı gördüm
Umaram baña erenler bakalar himmet idüp

Bulmadum kimsede âyîn-i hakikat hergiz
Nicenün bendesı oldum niçe yıl hizmet idüp

5 'Ulvî'yâ şaff-ı ni'âl itdi benüm yirümi âh
Yâr-i üftâdelerin meclisine da'vet idüp

S38/A37

40

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
1 Meğer hâl u ruhuña 'aşık olmuş ey kamer kevkeb
Karârı yok ider geh şarka geh garba sefer kevkeb
Bahâr irdi çemen tāk-ı zeberced şahnına döndi
Akarşu keh-keşân gül mâh-ı tâbân jâleler kevkeb
Melâhat 'âleminde âsmân-ı hüsne ey meh-rû
Güneşsin sen velî sâyir güzeller ser-te-ser kevkeb
Ham olmuş cism-i zerdüm çarh-ı miñnetde hilâl oldı
Şafâkdur, hûn-ı dîdem dâne dâne eşk-i ter kevkeb
5 N'ola yaşlar döküp kaddün gam ile sine-çâk olsam
Kıyâmet kopıcağ yir yarılır gökden düşer kevkeb
'Acab midür nazar kılmazsa senden gayrıya çeşmüm
Alışmaz degme bir kimse ile ey nûr-ı başar kevkeb
Sipihrin dilmedün yirün komadum tîr-i âhumla
Anı şâm-ı firâkuñda görenler şandılar kevkeb
Şeb-i gamda gözüm şubh-ı vişâli gözedür dâyim
Belî bîdâr olur ey 'Ulvî her şeb tâ seher kevkeb

S39/A38

41

VE LEHÛ EYZÂN

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1 Ğamzeñ takındı hançer ü tîg u sinâni hep
Kırdı geçirdi ey gözi hûnî cihâni hep

99a

Tîg-ı sitemle bağrumı idüp dilüm dilüm
Lâyık midur ki unudasın haqq-ı nâni hep

Yıldızlar ile kubbe-i eflâki zeyn idüp
Âhum şerârı yakdı gice âsmâni hep

Nem var ise yoluñda şehâ bezl idüp saña
Harc ideyin nukûd-ı sirîşk-i revâni hep

5 Şabr u karâr u 'aklumu yağmalasın gözün
Bir bûse kıl 'aţâ baña al hân-mâli hep

Göñlüm harîm-i küyuña beñzetdi her yirin
Dün gice gördi vâkı'asında cinâni hep

Nutka mecâli kalmadığı 'Ulvî'nün bu kim
Yandı tutışdı âteş-i dilden lisâni hep

S40/A39

42

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Gel ihsân eyle 'âlem bende-i fermânuñ olsun hep
Gedâlar şâhlar şermende-i ihsânuñ olsun hep

Yiter ben bendene şâhum yerinmem işigün taşu
Ko eyvâni nüh felek keyvânuñ olsun hep

Seni buldum terâzûdan ağır Yûsuf-likâlarla
Gerekmez gayrı dilber-i suhan sencâmuñ olsun hep

Godâ-yı kûy-ı aşkam mâl u mülke ihtiyâcum yok
Dilâ bu tımturakun hüsrev-i hâkânun olsun hep

- 5 Süvâr olduñ mürüvvet Döldül'ine 'Ulvî'yâ çün kim
'Alî'lik eyle 'âlem Kanber-i ihsânun olsun hep

S41/A40

43

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Şevk-i hâlün kim dil-i 'uşşâka urdı dâğ-ı hûb
İtdiler cân u gönülden anı maḥbûbu'l-kulûb

Hurde-dânlar bilimez zerre-i dehânundan haber
Âftâbum her biri ger olsa 'allâmü'l-guyûb

9b

Çifte çifte leblerün üstünde hâl-i 'anberîn
Hoḳka-i la'1 içre şan ḳonmuş durur müşkîn cenûb

Çeşm-i giryânda hamîde kirpigüm çevgândur
Şeh-süvârum dâne-i eşküm olupdur aña tûb

- 5 Bâde-i gülleründen men' eyleme 'Ulvî'yi sen
Cân çıkar tenden şarâb-ı nâba zâhid lâ añub

S42/A41

44

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Ğurbete düşdüm dirîğâ 'âşık-ı şeydâ olup
Bu ğarîb illerde ḳaldum bî-kes ü tenhâ olup

Menzilündür sâye-vesḳ hâk-i mezellet'âḳıbet
Evc-i rif'atde n'idersün gün gibi â'lä olup

Erişür rûz-ı cemâl zulmet-i şeb gibi haṭṭ
 Âlemi mihrûñ ile yakma hüsnine garrâ olup

Yüzümüz kalmadı bir dahı kapuña varmağa
 Halka hayfâ sırrımız fâş eyledüñ rüsvâ olup

- 5 Bülbul-âsâ 'Ulvî maḳşûduñ ağlatmak midur
 Gülistân-ı nâz içinde bir gül-i ra'nâ olup

S43/A42

45

VE LEHÛ EYZÂN

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
 (Fâ'îlâtün) (Fâ'îlün)

- 1 Gör mülket câmina şâh oldu şarâb
 Tâc-ı la'îdür anuñ başı üstünde habâb

Ḳararınca gözi ṭurdu ayâğı üstine şem'
 Hidmet-i meclise pervâne gibi döndi kebâb

Mürğ-i hüsnini şikâr itdi haṭı diyü 'adû
 Rûz u şeb kara haberler uçurur hem çü gurâb

Şehrden sürdi bizi kûyına komadı 'adû
 Yirde gökde yirimüz kalmadı mânend-i şehâb

- 5 Yıldızı düşdi görüp kevkeb-i maḳabbetüñ ey meh
 Tañ mı 'Ulvî gibi yirden yire düşerse şihâb

S44/A43

46

VE LEHÛ EYZÂN

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
 (Fâ'îlâtün) (Fâ'îlün)

- 1 Hûâbda leblerüñ ağzumda görüp itdi 'itâb
 Aramızda gice yâr ile oldu şeker-âb

Gördiler seyl-i sirişkümle cihân garka varur
Gitdi çeşmümde karâr eylemedi 'asker-i h^vâb

Kimseler ayâğına yüz sürmez ol servüñ
Sâde sâde-derûn olmayıcak nite ki âb

Sâğar-ı mey gözüme karşı leb-i yâri öper
Başlar çıkırsa yürekde n'ola mânend-i habâb

5 Sâkıyâ hasret-i la'lüñle belâ bezminde
Düşeli bâdeye 'Ulvî kuluñuñ hâli harâb

S45/A44

47

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Gözüme şanma remedin eylerüm cânâ nikâb
Yüzine bakmağa eyler çeşm-i nâ-binâ hicâb

Göricek sîm âftâbuñla yanuñda zerligin
Reşk ider bâm-ı felekde mâh n'ola âftâb

Hüsnine mağrûr olup 'uşşâkı görmez gözlerüñ
Şanma kim kıldı ihâta nergis-i fettânı h^vâb

Dâne-i eşk ile pâyânı bilinmez yaşumuñ
Hiç olur mı kaatre kaatre dilber ider yâ hisâb

5 Cân virürsem intizâr-ı pây-ı bûseñle eger
Halka gibi kâmet-i 'Ulvî ola şâhâ rikâb

S46/A45

48

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

(Fâ'îlâtün)

(Fâ'îlün)

1 Yâr ile arada oldukça bürüdet gâlib
Nâr-ı hasretle olur dilde harâret gâlib

Yûsuf-ı Mısrâ kıyâs itme bu yirûñ güzelin
Rûm ilidür bu olur bunda melâhat ğâlib

100b

Hüsn-i cânâna füzûn olmadadur mâh-be-mâh
Dilde günden güne olmakda maḥabbet ğâlib

Şâh-ı ğam hüküm ider ise n'ola cân mülketine
Oldı sultân-ı dile asker-i miḥnet ğâlib

5 Devlet el virmeyüp ayaklara düşse yiridür
Ulvî-i ḥaste-dile oldı ḥarâret ğâlib

S47/A46

EZ-ÂN ĞAZELİYYÂT-I DERZİ-ZÂDE 'ULVÎ ÇELEBİ
BE-HURÛF-I TÂ

49

ایہ وای بہ جوز نالہ، من ہم نفہ نیست
فریاد بہ سہی کردم و فریاد رہ سم نیست
دل قافلہ سالال عدم شد من بیمار
کفرہ بیابان فراقم جرہ سم نیست

کز زار رخ یار مرا خرد پر نیست
ای و اعظم پر کوی جنان را هوہ سم نیست
حیفا و دریغا کس و ناکس شود همه یکسان
تنہاء غریبم چکو نم هیچ کسم نیست
صد چاشنی، زہر بلا علوی چشیدم
جز طعنہ، اغیار مرا شرتی سم نیست

S48/A47

VE LEHÛ EYZÂN

- Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 1 Ey gönül ten-perver olma hâk olursun 'âkıbet
 Ey beden gögsini germe çâk olursun 'âkıbet
- Niçe bir ey dil-i teng için ecel sayyâdına
 Sen de bir gün beste-i fitrâk olursun 'âkıbet
- Pister olduñ gerçi ey sînem niçe gün yüzlüye
 Korkum oldur toptolu hâşâk olursun 'âkıbet
- 'Ârif iseñ vuslat-ı cânân ile şâd olma kim
 Miñnet-i hicrân ile gam-nâk olursun 'âkıbet
- 5 Ol sehî-kaddüñ ser-kûyuñda olursun gubâr
 'Ulvî'yâ tâc-ı ser-i eflâk olursun 'âkıbet

S49/A48

VE LEHÛ EYZÂN

- Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
 (Fâ'îlâtün) (Fâ'îlün)
- 101a 1 Eyleyüp terk-i mey didüm beni gel eyleme süst
 Nâz ile yâr gelüp didi ki Türkem dürüst
- Cüst ü cû eylesem ol serv-i revânı ne 'aceb
 Hidmetinde çün olur 'âşık olan cû gibi cüst
- Şadr ile şaff-ı ni'âli hele ben bir bilürin
 'Ârif olanlara yeksân görinür alt ile üst
- Hatt belâ hâl belâ turre belâ gamze belâ
- این بلاهاک خدا داد مرا از غم نیست
- 5 Yâre cân virmegi 'ahd itmişdüm ey 'Ulvî
 Görmedüm sencileyin 'ahd ile peymânı dürüst

S50/A49

52

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Halka-ı zikre girüp devreyledi gâh dost
Kubbe-i eflâke çıkdı na'ra-ı Allah dost

Dâğlar ile şerhalarla tolinur sînem benüm
Nâle kılsam 'âlemi tutar şadâ-yı âh dost

Yâ ilâhi mübtelâ kıl 'aşk-ı yâre ola kim
Düşmenüñ buğz u nifâkından ola âgâh dost

Geh maḥabbet 'arz ider gâhî 'adâvet gösterür
Ol perî olur bizümle gâh düşmen gâh dost

5 Keşf-i râz itme 'adûnuñ iltiyâmından şakın
'Ulvî'yâ olmaz bilürsün düşmen-i bed-h^vâh dost

S51/A50

53

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Küştî-gîr⁴i rûzgâr itdi çenârı şöyle best
Didi el arkası yırde dest ber-bâlâ-yı dest

Küfr-i zülfün bilüme zünnâr-ı 'aşkı bağlayup
Şevk-i ruhsârûñla oldum ey şanem âteş-perest

101b

Şûfiyâ tesbîḥ ü zikrüm sâkî vü peymânedür
Tekye-i pîr-i muğânda olalı ehl-i netest(?)

Kim ḥabâbın bâdenüñ bu nüh kıbâba virmedi
Gûşe-i kâşâne-i 'işretde pür-evkâr mest (1)

5 Ben şu mey-h^vâram ki ey sâkî şarâb-ı 'aşk ile (2)
Mest ü bî-hûş olmışdum olmadayın bezm-i elest

1)A'da 4b:"Gûşe-i 'işretde sâkî-i bezm-i elest" şeklindedir.

2)Beyit A'da yok.

Hasret-i ebrûñ idelden kadd-i 'Ulvî'yi kemân
Şîşe-i eflâk olupdur tîr-i âhumla şikest (1)

S52/A51

54

VE LEHÛ EYZÂN

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1 Şol nev-cevân ki dirler aña halk-ı kâyinât
Ahlâk-ı dil-pezirine kul oldu kâyinât

Bu âh-ı sûz-nâk ile yakdum cihânı ben
Râz-ı nihânımı ne 'aceb tuysa kâyinât

Kandan geçer ki kûyına ol Hüsrev-i zamân
Seyl-âb-ı eşk-i çeşmüm akar nite kim Fûrât

Dergâhı zeyn iken kaçarât-ı sirîşk ile
Germ olmasın kevâkib ile çarh-ı bî-sebât

5 'Ayyâr-ı dehr ü 'işve-ger ü yâr-ı gânze-kâr
Mestâne çeşm ü âfet ü âşûb u mümkünât

Gîsûsı zulmet ü hat-ı hazrâsı Hîr-ı vakt
La'l-i zülâli ehl-i dile çeşme-i hayât (2)

S53/A52

55

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

(Fâ'ilâtün)

(Fâ'lün)

1 Zahm-ı sîneñle kararmış ten olaldan zulemât
Hançerüñ sînede oldu şanasın âb-ı hayât

1) S'de 6b şîşe:"gördün";tîr:"sûz" şeklinde düzeltilmiştir

2) Manzumenin mahlas beyti yok.

Ṭal'atuñ âyînesinde görünür nûr-ı Hudâ
N'ola görüp yüzünü şevk ile virse şalavât

Gözlerüm yaşı revân oldu ser-i kûyuñda
Çıkıldı gülzâr-ı cinândan şanasın Nîlî Fûrât

Ser-defter-i 'asâkir 'uşşâk olurdı ger
'Ulvî kulına ol şeh-i dehr itse iltifât

S54/A53

56

VE LEHÛ EYZÂN

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fa'ûlün

102a

1 Ey dil olalum mahrem-i pîrân-ı mahabbet
Cândan geçelüm çün budur erkân-ı mahabbet

Ġark itdi gözüm yaşı yine kevn ü mekân
Cûş eyledi deryâyı firâvân-ı mahabbet

'Uşşâk-ı enîs oldu kilâb-ı ser-i kûyuñ
Cem' oldu yine bir yire bârân-ı mahabbet

Gencîne-i 'aşk olmaz idi sînede pinhân
Ma'mûre-i dil olmasa vîrân-ı mahabbet

5 Gül yüzlü güzeller ser-i kûyuñ tolaşurlar
Bülbüller ile tıldı gülistân-ı mahabbet

Cân kal'asına ğabğabıñuñ tûpı tıakıldı
Hükm eyledi dil mülkini sultân-ı mahabbet

'Ulvî şeh-i iklîm-i suhandur n'ola kılsa
Tertîb ile eş'ârını dîvân-ı mahabbet

S55/A54

VE LEHU EYZAN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Dost idindi yine düşmânı dost
Dostlar şimdi benem düşmân-ı dost

Nâra düşsem n'ola mânend-i Halîl
Olmadum çün bir gece mihmân-ı dost

Cevr eli şabrum yakasın kıldı çâk
Dest-gîr olmaz baña dâmân-ı dost

Hışm ile eyler nazar düşmen gibi
Hey ne zâlim gamze-i fettân-ı dost

5 Tekye-i miñnetde cân itdi revân
'Ulvî-i miskîn olup kurbân-ı dost

S56/A55

VE LEHÛ EYZÂN

Mef'ûlû Fâ'îlâtü Mefâ'îlû Fâ'îlün

1 Rûy-ı niyâzı şûfî var ol serv-i nâza tut
Ger yakmaz ise yüzün geçmiş nemâza tut

Mescid yolunda nâleyi ko kûy-ı yâre var
Terk it 'Irâk'ı yüzini râh-ı Hicâz'a tut

Diñle rûbâb u çenk ü ney ü 'ûdı şerha kes
Pür-çâr-pâresin gönül ol çâr-sâza tut

Ol tıfl-ı nev-resîdenüñ ey hayy-ı lâ-yemût
Her dem bahâr-ı hüsnini gül gibi tâze tut

5 Meclisde yâre karşı boyun çekdi müdde'î
Şemşîr-i âhı 'Ulvî o gerden-firâza tut

S57/A56

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fa'ülün

1 Olaldan vâdî-i 'aşk içre hâdis
Benem Mecnûn ile Ferhâd'a şâlis

Gezer gâhî kazâyum baña uğrar
Atılsa her kaçan seng-i havâdis

'Adûnuñ merd isen uyma sözine (1)
Dimişlerdür aña ümmü'l-habâyis

Egerçi gamzeñ iledür şûretâ suç
Hakîkatde gözündür kana bâ'is

5 İrişür silsilem Ferhâd'a 'Ulvî
Benem Şîrîn-i la'l-i yâre vâris

S58/A57

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Ğam-ı hicrâna her dem nâle vü efgân olur bâ'is
Nite kim nâle vü efgânuma hicrân olur bâ'is

Benüm feryâduma la'l-i leb-i cânân olur bâ'is
Figân-ı 'andelîbe gonçe-i handân olur bâ'is

103a 'Arağ görsem ruhuñda tâb-ı tebden yaş tolar çeşm
Dür-i şeh-vâra gûyâ katre-i nîsâm olur bâ'is

Hadeñgüñ sîneme geldükçe gön'lüm fikr ider hattuñ
Zemînüñ sebze-zâr olmasa bârân olur bâ'is

1) S'de 3. beyit şöyle düzeltilmiştir:

" Şarâbı içelü agyâr-ı nâ-merd

Dinildi nâmına ümmü'l-habâyis"

EZ-GÜPTEHÂ-YI ĞAZELİYYÂT-I MERHÛM 'ULVÎ ÇELEBÎ
HURÛF-I SÂ

59

- Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fa'ûlün
1 Olaldan vâdî-i 'aşk içre hâdis
Benem Mecnûn ile Ferhâd'a sâlis
Gezer gâhî kazâyum baña uğrar
Atılsa her kaçan seng-i havâdis
'Adûnuñ merd isen uyma sözine (1)
Dimişlerdür eña ümmü'l-ğabâyis
Egerçi ğamzeñ iledür şûretâ suç
Hakîkatde gözündür kana bâ'is
5 İrişür silsilem Ferhâd'a 'Ulvî
Benem Şîrîn-i la'l-i yâre vâris

S58/A57

60

VE LEHÛ EYZÂN

- Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
1 Ğam-ı hicrâna her dem nâle vü efgân olur bâ'is
Nite kim nâle vü efgânuma hicrân olur bâ'is
Benüm feryâduma la'l-i leb-i cânân olur bâ'is
Figân-ı 'andelîbe ğonçe-i handân olur bâ'is
103a 'Arağ görsem ruhuñda tâb-ı tebden yaş tolar çeşm
Dür-i şeh-vâra ğuyâ katre-i nîsân olur bâ'is
Hadeñgüñ sîneme geldükçe gönüm fikr ider hattuñ
Zemînuñ sebze-zâr olmasa bârân olur bâ'is

1) S'de 3. beyit şöyle düzeltilmiştir:

" Şarâbı içelü ağyâr-ı nâ-merd
Dinildi nâmına ümmü'l-ğabâyis"

5 Dem-â-dem tîr-i yâre karşı göğsüm gerdüğümü kim
Yürekli olmama bağrumdaki peykân olur bâ'is

Cefâ-yı dil-rübâdan niçe hâlet kesb ider 'Ulvî
Kemâl-i iltifâtı şân-ı 'âlî-şân olur bâ'is

S59/A58

BERÂY-I ĞAZELİYYÂT-I HURÛF-I CÎM EZ-GÜFTEHÂ-YI
'ULVÎ ÇELEBİ

61

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1 'Arz itme ey gönül der-i hâkâna ihtiyâc
'Ârif çeker mi denîde nâ-dâna ihtiyâc

Gencîne-i mahabbete mâlik gedâlaruz
Göstermesek n'ola şeh-i devvâra ihtiyâc

Bir mûr-ı kemterüz ki ebed mezra'ındayuz
'Arz itmezüz cihânda Süleymân'a ihtiyâc

Zâd u zevâdasuz reh-i 'aşka sülûk idüp
Bir katre ile çeke mi nâna ihtiyâc

5 Bîmâr-ı derd-i 'aşkuz ölümdür devâ bize
Baş egmezüz tabîbe çeküp câna ihtiyâc

Tennûr-ı sînemüz toludur kurş-ı dâğ ile
El şıfr-ı sîne şunmağa pes yâ ne ihtiyâc

Tohm-ı ümîd bitmedi ey 'Ulvî ağlama
Dil mezra'ında kalmadı yârâna ihtiyâc

S60/A59

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Yâr ile yâr olduğı ey dil bu gün ağıyâr güç
Yârini ağıyâr ile görmek kişi her-bâr güç

Dil virince bûse-i la'îlûñ va'd itmişdün baña
Kanı ikrârûñ be hey âfet gelür inkâr güç

103b

Nağd-ı eşk ile ayagun toprağı girmez ele
Sürme ehl-i başfretdür aña bâzâr güç

Bâr-ı şiveñ çekmeden hergiz gücenmez dil-i seng
Bâri ağıyârı gelür çemenün velî her-bâr güç

5 Yanunda bî-hûde şalınmak gelür serve
Kâmet-i dilber yanunda yâr ile reftâr güç

Güç redîf olmasa şî'ri demek âsâneydi
La'îlûñün vaşfuñdan cânâ ibtidâ eş'âr güç

'Ulvî'yâ sormak dehân-ı yâri düşmez ağızuña
Tut zebânun yiridür yok anı istigfâr güç

S61/A60

VE LEHÛ EYZÂN

Mef'ûlü Fâ'îlâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün

1 Şüfî cihânda mahrem-i zindân olur mı hiç
Nâdân olan kimesnede 'îrfân olur mı hiç

'Âkil odur kim eyleye tahşîl-i ma'rifet
Hayvân-ı nâtik olmayan insân olur mı hiç

Ey cân tabîbi 'aşk ile dermânde olanun
Ölmekden özge dardine dermân olur mı hiç

Revnaķ komaz ruhuñda haṭṭuñ ey meh-i münîr
Ebr-i siyehde mihr-i dirahşân olur mı hiç

- 5 Ey 'Ulvî gelmez oldu yıkık göñlüme ferah
Bir mülket-i harâbede sultân olur mı hiç

S62/A61

64

VE LEHÛ EYZÂN

Fe'cilâtün Fe'cilâtün Fe'cilâtün Fe'cilün

- 1 Şatma ey h^vâce nebât-ı hamevîden bize hiç
Dehen-i yâr durur iken şekerüñ ez şuyun iç

Yâre didüm ki niçün şabrımı yağma kılduñ
Fakr u fâķam göricek didi ki lağnet bir hiç

Cân virirsem heves-i câm-ı leb-i dilber ile
Hâkümi mey-kede ta'mîrine eylen kerbiç

104a

Sîneden gözlerümüñ yaşı revân oldu yine
Beñzer ol şehre kim içinde akar tunca Meriç

- 5 Dil-i şad-pâreme beñzedügiyçün dendânuñ
Kâkülüñ oldu bu gün şâne ile pî-çâ-pîç

Meyl iderse seni koyup dil-i 'Ulvî ğayra
Kâleb-i fersûdesini tîğ-ı müjeñle iki biç

S63/A62

65

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'cilâtün Fâ'cilâtün Fâ'cilâtün Fâ'cilün

1. Haṭṭ-ı dilber geldi dermân istemez hergiz mizâç
Şimden girü ecel irdi baña kılmañ 'ilâç

Başuma sultânüm oldum mülk-i ʿaşka tâc-dâr
Hâk-i pâyüñ ide nîlden dilberâ başumda tâç

Çün bilürsin ihtilât itmez melek şeytân ile
Ey perî itme ʿadûyı dîv ile sen imtizâç

Mihr-i ruhsârũnla yakdum sîneme bir tâze dâğ
Er ocağıdur ki kodum anda cânâ bir serâç

5 Hâk-i pây-ı tûtyâ-yı yâre toymaz gözlerũñ
ʿUlvî'yâ hiç görmedüm sencileyin ben gözi aç

S64/A63

66

VE LEHÛ EYZÂN

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Raht-ı şabrum gâret itdi eyleyüp ol yâr güç
Bî-dil ü bî-çâreys zulm eylemek dil-dâr güç

Olmasaydı çeşmiñũñ ger arkası mihrâbda
Göz göre ʿâşıklara itmezdi ol her-bâr güç

Nakd-ı cân ile dilerler laʿlũñi şarrâflar
Kıymetũñ bilmezler ile eylemek bâzâr güç

Gel cemâl-i yâri ey zâhid temâşa kıl bu gün
Yarına kalursa işũñ görmege didâr güç

5 Hançer-i hierân ile dil-rîş olupdur ʿUlvî'yâ
Merhem-i vaşl olmadı çün kim aña tîmâr güç

S65/A64

67

VE LEHÛ EYZÂN

Fâʿilâtün Mefâʿilün Fâʿlün

1 Kıl fedâ yâre hânmandan geç
Lâ-mekân ol göñül mekândan geç

Mesken itdüñse kûy-ı dil-dârı
 Heves-i gülşen-i cinândan geç

Cân atup eyle 'azm-ı mülk-i bekâ
 Çünkü fânîdür cihândan geç

Gel a ey tîr-i gânze-i dilber
 Kıyma ben nâ-tüvâna cândan geç

5 Çün harâbeye uğradum zâhid
 Bir iki tolu çek gel andan geç

'Ulvî'yâ i'tibâr-ı menşıbı ko
 İltifât-ı 'ulüvv-i şândan geç

S66/A65

68

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 1 Dil cemâl-i dil-sitânından cüdâ düşmek ne güç
 'Andelîbe gülsitânından cüdâ düşmek ne güç

'Âşıka dilberden ayrılmak ne müşkil hâl olur
 Göz göre bir kişi cânından cüdâ düşmek ne güç

Redd-i dergâh-ı şeh olmak bendeye müşkil belâ
 'Âşıka yâr-ı sitânından cüdâ düşmek ne güç

Her gece sevdâ-yı zülf-i yâr ile fikrüm bu kim
 Kişi 'ömr-i câvidânından cüdâ düşmek ne güç

5 'Ulvî'yâ dilber firâkı müşkil işdür 'âşıka
 Hasteye rûh-ı revânından cüdâ düşmek ne güç

S67/A66

EZ-ÂN ĞAZELİYYÂT-I HURÛF-I HÂ EZ-GÛFTEHÂ-YI
 ʕULVÎ ÇELEBÎ

69

Fêʕilâtün Fêʕilâtün Fêʕilâtün Fêʕilün
 (Fâʕilâtün) (Fâʕlün)

1 Sâķiyâ bâdeyi nûş eyleyelüm kanı kadeş
 Getüre gül gibi tâ beñzimüze kanı kadeş

105a

Ķanını nûş iderüm ne ʕaceb şu yirine
 Gözüme karşı öper çün leb-i cânânı kadeş

Meclis içre ʧolişur döne döne dil-dârâ
 Şöyle beñzersüz ol gözleri mestânî kadeş

Şûfîyâ şol gözi mestün içerüz ʕaşķına kim
 Leb-i mey bezm-i cemâlünde zenehdânı kadeş

5 Açmaz gözlerini bezm-i çemende nergis
 Devr-i gülde ideli lâle-i nuʕmânî kadeş

Şohbetün cân-ı Cem'ün ʕaynına almaz Sâmi
 Eyledi şol ki sıfâl-i seg-i cânânı kadeş

Ol gözi mest için eşķüm mey-i gül-gün itdüm
 Eyledüm ʕUlvi yine dîde-i giryânı kadeş

S68/A67

70

VE LEHÛ EYZÂN

Fâʕilâtün Fâʕilâtün Fâʕilâtün Fâʕilün

1 Şan kevâkibdür habâb-ı mey meh-i enver kadeş
 Toğsa sâķî-i hilâl-ebrû elünden ger kadeş

Ķonçenün bâğ içre laʕlün yâdına ey serv-ķadd
 Bûlbülün hûnı şarâbıdur gül-i ahmer kadeş

Bir ayag' uzre olur hidmetde kayim serv-i bag
Sa'id-i simin ile cana tutarsin zer kadeh

Bezm-i mey icre zülal-i la'lüni nüş eylesen
Güviyâ cennetde sunar sâki-i kevser kadeh

5 Hüsvrev-i aşkam işigün taşu baña taht-gân
Başuma la'lün hevesiyle yiter efser kadeh

Zulmet-i gâmdan halâş olmağa sâki bir nefes
Nür-ı meyden şule-dâr olup olur her kadeh

Ulvî'yâ câm-ı şarâb icre olan şanma habâb
Revzen-i meyden ruh-ı yâre nazar eyler kadeh

S69/A68

71

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Gâlibâ la'lünden irse kuvvet-i rûh
Tövbe itmez idi mey-i nâba naşûh

Ebr-i zülf-i hasretiyle işte ben
Ger koparmazsa gözüm Tûfân-ı Nûh

Muşhaf-ı haddünde zülfün kayd-ı şah
Metn-i hüsnüne hattun yazmış şürûh

Ten hişârı kayd-ı bend-i cân ider
Hamdu'llillah irdi tîğından fütûh

5 Rüşen olmazdı sarâyı gönlümün
Olmasaydı Ulvî'yâ câm-ı şabûh

S70/A69

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fa'ûlün

1 Yine bahır oldu bâde mevc urur râh
Kadeh zevrâk olupdur sâkî mellâh

Riyâ vü zerki ko zâhid müdâm iç
Ki zerk ile kimesne olmaz iflâh

Dimâ guñ şûfiyâ varmış fesâda
Şarâb-ı nâb ile it añı ıslâh

Şabâh oldu çü sâkî şun şabûhı
Ki oldur râhat-ı cân kuvvet-i ervâh

5 İdin 'Ulvî vatan meyhâne küncin
Ki her bir bâbı saña feth ide fettâh

S71/A70

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Fe'ilâtün Mefâ'îlün Fe'ilün

1 Zihî halâvet ü 'ışret k'ola şabûh-ı şabâh
Hayât-ı dil leb-i sâkî vukûf-ı rûh ola râh

Melâhat ile cihânı pür eylese ne 'acsb
Çü h'ân-ı hüsne olupdur şeker lebün mellâh

Ne resm setr ideyin dilde râz-ı ruhsâruñ
Nihân olur mı habîbüm zücâc ile mişbâh

106a

Yüzünde âyet-i Keşşâf hüsünüñe tefsîr
Dilünde mahzen-i esrâr 'aşkuña miftâh

5 Hemân okı yürü ihlâş u Fâtihâ 'Ulvî
Derd-i yâr-ı kemâlâtı feth ide fettâh

S72/A71

EZ-ÂN ĞAZELİYYÂT-I HURÛF-I HÂ EZ-GÛFTEHÂ-YI
‘ULVÎ ÇELEBİ

74

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fa‘ûlün

- 1 Vaşluñ baña huld oldı firâkuñ odı dûzah (1)
Ol dûzaha şaldı beni bu ‘âlem-i berzah

Gördükde didüm pîr-i muġânı o şanemle

شَيْخٌ يَتَصَبَّى وَصَبِيٌّ يَتَشَبَّخُ

Nâdân sözi zahidle ‘aceb geldi zamîre

شَيْءٌ أَنِي عَجِيبَانِي هُمَا أَيْرُ دَمْنِ بَيْخُ

Ey tayy-ı menâzilde dili haste vü gümrah
Ey Ka‘be-i maqşûd uzamakda niçe fersâh

- 5 Key-Hüsrev-i ġam sînemi taht eyledi ‘Ulvî
Tennûr-ı ciger olsa yiridür aña maţbah

S73/A72

75

VE LEHÛ EYZÂN

Fa‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Şânenen oldukça bu zülf-i muġber şâh şâh
Pence-i reşk ile gögsin sünbül eyler şâh şâh

Öykinürdi zülfüne sünbüller olsa müşk-bû
Beñzedirdüm boyuña olmasa ‘ar‘ar şâh şâh

Kadd-i şimsâduñ ġamından sînem ey lâle-hadd
Kanlu kanlu dâġlar yakdum elifler şâh şâh

Serve ‘ar‘ar-ı kâmetüñ beñzer dimiş gülzârda
Ol sebebden eyledi baġruñ şanevber şâh şâh

- 5 ‘Ulvî’yâ ol serv-kadd ġonçe-dehânuñ yâdına
Bu vücûdum bâġını kıldum ser-â-ser şâh şâh

S74/A73

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

- 106b 1 Çarh urur 'aşkuñ hevâsıyla kebûter-vâr çarh
Zâd u ser-gerdânuñ olmış ey kamer-ruhsâr çarh (1)

Çarha germişdi kebûter gökde nâmuñ şevkine
Urda tîrûñ sînesine iricek tekrâr çarh

Nokta gibi dâireñdür çıkma ey dil sen sen ol
Üstine dönsün dir isen nite kim pergâr çarh

Çarha tutmuş tîğını gördüm o yâr-ı ser-terâş
Mâh n'ola şandum urur günbed-i devvâr çarh

- 5 Bildirür evkât-ı 'ömrin herkesüñ devr-i felek
Âhenîn sâ'at gibi kim anda yir yir var çarh

'Ömr-i âdem bir akarşudur kenârında anuñ
Bir düzilmiş çarhdur turmaz döner her-bâr çarh

Çarhı batmış âsiyâba döndi 'âlem 'Ulvî
Olalı gark-âb-ı eşke dîde-i hûn-bâr çarh

S75/A74

EZ-ÂN ĞAZELİYYÂT-I HURÛF-I DÂL EZ-GÛPTEHÂ-YI
MERHÛM 'ULVÎ ÇELEBÎ

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

- 1 Hançer-i yâr irse cânâ vuşlatın görme ba'îd
Ey dil-i bî-çâre vardur çıkmaduk cânâda ümîd (2)

Gül budagıdur nihâl-i kâmetüñ ey sîm-ten
Oldı destâr-ı perîşânuñ aña verd-i sefîd

1) 76/1b Zâd: "Zâr" A.

2) 77/1b ümîd: "ba'îd" S.

Bir deriye şarılur üstüh^vândur her biri
Ol Mesîhâ-dem idüpdür cümle 'uşşâkı kadîd

Şöyle beñzer kim neheng-i gam-şikâr itdi nihân
'Aşk deryâsına düşdi oldı gönülüm nâ-bedîd

5^cUlvî'yâ yâre didüm kim 'ömr-i dirâzumdur şaçun (1)
Nâz ile ol gonçe-fem güldi didi 'ömrün mezîd

S76/A75

78

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cülü Mefâ^cîlü Mefâ^cîlü Fa^cülün

1 Gün başına bîñ dâğ yakar bu dil-i nâ-şâd
Bir dâğ ile şanmañ ki baña beñzeye Ferhâd

Görinmedi dün revzen-i kaşrından o meh-rû
Tâk-ı felege çıksa n'ola nâle vü feryâd

Bilmezem kime şikâyet idelüm n'eyleyslüm
Öykinür nâlemüze nâyuñ elünden feryâd

(2)

Defterden o şeh 'Ulvî'nün adını kazımış
'Aşk ehli arasında çıkarmış yine bir ad

S77/A76

79

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cülü Fâ^cilâtü Mefâ^cîlü Fâ^cilün

1 Tîmâr ider kimesne bulunmaz baña meded
Bîmâr-ı 'aşkınam mededüm yok şehâ meded

Kâr eyler idi cânuma derd ü belâ benüm
Ey cân tabîbî irmese senden baña meded

1)77/5a 'ömr-i dirâzumdur şaçun: "zülfüne dil bağladum" A.

2)78/4ab yazılmamış.

Sînemde görse hançerüñi rahm iderdi yâr
Ma' lûmı olmadı o şehûñ mâcerâ meded

Ėark oldu bahr-ı Ėurbete dil tıflı nâ-gehân
Kurtarmağa bulunmadı bir âşinâ meded

5 Cellâd-ı fûrkât eylemedi 'Ulvî'yi helâk
Ey pâdişâh taht-ı 'adâlet aña meded

S78/A77

80

VE LEHU EYZAN

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün
(Fâ' ilâtün) (Fâ' lün)

1 Yârdan 'âdet iken yâre çü varmak kâ' Ėid
Gelmedi gitdi elüñden iki barmak kâ' Ėid

Varak-ı çarha atardı niçün ile tahrîr
Nâmuñı yazmağa lâyıķ mıdur alçak kâ' Ėid

MürĖ-i cân ile n'ola yâre uçursam nâme
Şimdi mi oldu kebûterle uçurmak kâ' Ėid

Zer ile yazmağa evşâf-ı rûhuñ verd-i sefid
Sebz hâme ile gülistânda tutarak kâ' Ėid

'Ulvî'yâ yâr işiginde niçedür görsünler
Ka' be kapusına Hassân gibi aşmak kâ' Ėid (1)

S79/A78

81

VE LEHÛ EYZÂN

Mef' ûlü Mefâ' îlü Mefâ' îlü Fa' ûlün

1 Dâ' vâ-yı ser-âmedlige ey serv-i sehî-kadd
Şâhid durur elüñde olan medd-i ser-âmed

1) 80/5b S'de: " İmrü'l-Kays gibi Ka' beye aşmak kâ' Ėid"
şeklindedir.

Yâkût-ı leb-i la'lıñe beñzetmek olurdu
Olmasa mı telhiñe eger râyihası bed

Bilmem ki niçe 'arż idem ahvâlümi yâre
Â'dâ ise çok şabr ise yok cevır ise bî-hadd

Atdukça cefâ taşın ol İskender-i devrân
Yecüc'e gamum def'ine luţfuñdan ider sedd

5 Kaşuñ ile ham-ı zülfüñi vaşf eyledi 'Ulvî
Korkum bu ki şehâ ola yanuñda sözi redd

S80/A79

82(1)

VE LEHÛ EYZÂN

Fe'ılâtün Fe'ılâtün Fe'ılâtün Fe'ılün
(Fâ'ılâtün) (Fâ'ılün)

1 Pîre-zen dehre olup mâh-ı nev ebrû-yı sefîd
Keh-keşân ey kamer oldu aña gîsû-yı sefîd

Mâder-i dehr-i muşîbet-zededür başında
Görinen berfdür şanma yolar mû-yı sefîd (2)

Ak sâd ile çemende gezer ol çeşm-i siyâh
Şan ki deşt-i Hoţen'i geşt ider âhû-yı sefîd

Jâle gerdûna şafak câme-i sürh olmışdur
Müjeler şa'şacâdur mihr-i cihân rû-yı sefîd

5 Döndi çevgâna hamîde müjeler çeşmünde
'Ulvî'yâ dâne-i eşk oldu güy-ı sefîd

S81/A80

1) 82.,83.,84.,85. manzumeler "r" harfinden manzumelerin arasına konmuştur. Ancak divan tertibini bozmamak için "d" harfinden olan bu dört manzumeyi "d" harfinden manzumelere eklemeyi uygun gördük.

2) 82/2b yolar: " yürür" A.

83

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Pehlevân-ı dehr idüp pîl-i sipihri kayd-bend
Mâh n'ola keh-keşândan kıldı çengâl u kemend

Serv-kaddüñ üzre ey gül pertev-i rüyuñ senüñ
Mihri-i 'âlem-tâba beñzer oldı bir nîze bülend

Bisütünüñ añılur Ferhâd'ıyam şanma hilâl
Çarh-ı minâya âgûbdur darb-ı destümde külend

Devletüñde bu yetîm-i tıfl-ı eşküm dem-be-dem
Pâdişâhum geyinür egnine bir gül-gun perend

108b

5 'Ulvî'ya kimdür dir iseñ ey tabîb-i derd-i dil
Derdüñi dermân idinmiş derdine bir derd-mend

S82/A81

84

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fa'ûlün

1 Kul oldı kâmetüñe serv-i şimsâd
Anuñ çün oldı şâhum gamdan âzâd

Bu deñlü âşinâ iken ne lâyıķ
Beni yâd itmeyesin idesin yâd

Gice gündüz yidigüm zâd-ı gamdur
Baña bunu sen itdüñ ey perî-zâd

Şeh-i hûbânsın ammâ cevri idersin
Elüñden pâdişâhum dâd u feryâd

5 Vefâ'idüp beni şâd eylemezsin
Cefâlar kılduğñ eyler beni şâd

Rakîb adını defterden çıkarduñ
Cihân içre çıkarduñ yine bir ad

Değildür 'Ulvî dermânda tabîbüm
Olalu fûrkatuñ derdine mu'tâd

S83/A82

85

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
1 Tâb-ı tebden kim 'izârun oldı cânâ sürh ü zerd
Bir gülsitândur açılmış verd-i ra'nâ sürh ü zerd
Yâ fenâ germâbesinde bir habâb uçurdı çarh
Yâ görünür âftâb-ı 'âlem-ârâ sürh ü zerd
Haçç-ı zerdüñle ruhuñ 'aksin gören çeşümde dir
Şem'e karşı oldı gûyâ câm-ı şahbâ sürh ü zerd
Nakş iderdüm hûn-ı eşkümlle sararmış çihreyi
Olmadın elvân içinde dâhı peydâ sürh ü zerd
5 Kanlı kanlı dâğlarla cism-i zerdüm 'Ulvî'yâ
Hırka-ı şad-pâredür olmuş ser-â-pâ sürh ü zerd

S84/A83

EZ-ÂN ĞAZELİYYÂT-I HURÛF-I ZÂL EZ-GÜFTEHÂ-YI
MERHÛM DERZİ-ZÂDE 'ULVÎ ÇELEBİ

107b

86

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Fe'îlâtün Mefâ'îlün Fe'îlün
1 Baña hayâl-i lebün ile gelür şarâb lezîz
Nite ki teşne-dil olan kişiye âb lezîz

‘izâr-ı sâdeñ ile rûh-bahş olur la‘lün
Nite ki gül şekerin eyler âftâb lezîz

‘Gam ki yakar cigeri gelse hançerün câna
Kenâr-ı âb-ı revânda olur kebâb lezîz

Neşât-ı şubh-ı vişâl ile dil geçer cândan
Dem-i seherde olur gâyet ile h^vâb lezîz

5 Su‘âl-ı ‘Ulvî’yi kılduñ egerçi hışm ile redd
Ne denlü telh ise senden gslür cevâb lezîz

S85/A84

EZ-ÂN ĞAZELİYYÂT-I HURÛF-I RÂ EZ-GÛFTEHÂ-YI
MERHÛM DERZİ-ZÂDE ‘ULVİ ÇELEBİ

87

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün
(Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

1 Ben dimem düşmenümi seng-i beyâbân ile ur
Seni taş ile uran kimseyi sen nân ile ur

‘Gamzeñe karşı şü kim kıldı hedef sînesini
Kaşların yâyını kur nâvek-i müjgân ile ur

Koluñı boynuma şal didigüme incinme
Ben başum tûp ideyin sen beni çevgân ile ur

Kan bulaşdurma yazıkdur dir idüm ammâ kim
Saña cân virmeyeni hançer-i bürrân ile ur

108a

5 ‘Ulvî’yâ hâsidimüz her ne kadar çoğ olsa
Sille urma yüzüne luţf ile ihsân ile ur

S86/A85

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Bu gün Tûfân-ı Nûh'ı koparan âh-ı derûnumdur
Cihânı ser-te-ser gark-âb iden seyl-i 'uyûnumdur

Od urdukda tenûr-ı tende kurş-ı dâğ nâr-ı gam
Degil mûlar duhân-ı âteş-i sûz-ı derûnumdur

Şeh-i 'aşkam felek 'işret-gehümdür mâh-ı nev sâgar
Şafağ bezmümde dökilmiş şarâb-ı lâle-gûnumdur

'Aceb mi kâmeti çarhuñ kemân-âsâ dü-tâ ol
Hadeng-i nâlemüñ zahmı ucundan ser-nigûnumdur

5 Sipâhr-i Bisûtûnı çâk idüpdür tîşe-i âhum
Görinen keh-keşân şanma felek 'Ulvi zebûnumdur

S87/A86

VE HASTELİĞİ HÂLDE SÖYLEDÜĞİ GAZELLERDEN
DAHI BİRİSİ BUDUR

Mefâ'îlün Fe'îlâtün Mefâ'îlün Fe'îlün

1 Belâsını saçumuñ pây-mâl olandan sor
Uzunluğun gicenün haste-hâl olandan sor

Şafâ-yı hâtır ile şah-ı gülşenün seyrün
Riyâz-ı sıhhati kadd-i nihâl olandan sor

Hayât virdüğünü teşne cânâ la'lün ki âh
Dem-â-dem içdüğü âb-ı zülâl olandan sor

Bilür mi zâğ u zağân kadrini şeker lebünün
Sen añı tûtî-i şîrin-makâl olandan sor

5 Ğamuñla lâle-şifat yutduğum ciger-i kânan
Derûnı toptolu hüzn ü melâl olandan şor

Firâk-ı lezzetin ancak bilür dil-i 'Ulvî
Vişâl-i zevkın esîr-i vişâl olandan şor

S88/A87

90

VE LEHÛ EYZÂN

109b

Fâ'ılâtün Fâ'ılâtün Fâ'ılâtün Fâ'ılün
1' Ol kerîme hulķ u 'adl eylemek lâyıķ mıdur
Bî-vefâlık yohsa âyîn-i dil-ârâlık mıdur

Yarina ferdâ iden peymân-şiken her câya
Dostlar hem yâr-ı şâdıķdur demek şâdıķ mıdur

'Âşıkısın yârdan ey dil şikâyet eyleme
Yârinüñ cevır ü cefâsın çekmiyen 'âşık mıdur

Dâğ yaķdum başuma bahtum uyandırduñ didüm
Güldi ol şems-i münîrüm didi uyanmak mıdur

5 Şi'r okurken Hüsrev'e düş nâmuñ ey şîrîn-kelâm
Hüsnüñi vaşf itdügi çün 'Ulvî'yâ lâyıķ mıdur

S89/A88

91

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
1 Lebünle çeşmüñe 'âlem bize dil-dâdedür dirler
Suşarsaķ pür-humâr ancak su içsek bâdedür dirler
Nihâl-i serv-i bâlânüñ görenler 'aksini şuda
Ayagüñ öpmege düşmiş saña üftâdedür dirler

Kapuñda hâk-sâr olmak baña Vâ'llahi rif'atdür
Egerçi kim beni düşkin şanup üftâdedür dirler

Sözüm vaşf-ı leb-i la'lüñ ile hem rengin hem şîrîn
'Adûlar nüktemi fehm eylemezler sâdedür dirler

- 5 Cihânı lâ ile selb eylemek âsân idi ammâ
Bekâ icâbın añlarsuz kamu illâdadur dirler

Eger tevhid ise şüfî murâduñ geç yûri lâdan
Ki zîrâ sırr-ı tevhid hemân illâdadur dirler

Ruhuñ vaşfı ile 'Ulvî'nüñ görüp güftâr-ı renginüñ (1)
Nazardan düşmesün lutf ile merdüm-zâdedür dirler

S90/A89

92 (2)

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Mefâ'îlü Fâ'lün

- 1 Mübzilüñ mâl u 'izzeti artar
Mübhilüñ renc ü miñneti artar

Kûy-ı 'irfânda hâk-i râh olanuñ
Gün gibi kâdr u kıymeti artar

110a

Kim ki sâkıyle ola hem-meşreb
Bezm-i 'aşk içre hürmeti artar

Her denî meclisine güb düşenüñ
Düzd-i mey gibi gîlzeti artar

- 5 Yandugum nâr-ı 'aşka pervâne
Görse 'Ulvî harâreti artar

S91

1) 91/7a A'da: "Yetîm-i eşk-i çeşm-i 'Ulvî'ye bakma hakâret
şeklindedir.

2) Manzume A'da yok.

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Şeh-i 'aşkam belâ vâdîleri taht-ı sükûnumdur
Başumda efser-i zer şuc'le-i âh-ı derûnumdur

Esâs-ı hâne-i cismüm 'aceb mi üstüvâr olsa
Bedende oklarıñ ey kaşşı yâ yir yir sûtûnumdur

Kemend-i kâkülüñ cânâ beni dîvâne kılmışdur
İki yanumdan eşküm iki zencîr-i cünûnumdur

Ma'âni-i haţţ-ı yâri beyân itse n'ola kim (1)
Şürûh-ı şerhalar sürh ile yazılmış mütûnumdur

5 Haţtuñ üzre senüñ gîsû-yı 'anber-bârın ey meh-rû (2)
Şeb-i gamda benim baht-ı siyâh ser-nigûnumdur

Mezâr-ı 'Ulvî'de yir yir görinen şanma nergisler
Gice gündüz gelür diyü seni gözler 'uyûnumdur

S92/A90

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Kenbeli güller görüp tende baña vaşl oldu yâr
Ekseriyâ berf yağdukça olur âhû şikâr

Dâğ-ı hûn-âlûda kim cismümde yir yir görünür
Bir kuru şâh üzre gûyâ güller oldu âşikâr

Berf şanma nâfenüñ mû-yı sefidini yolar
Bu sipihr-i pîrezen rahm itdi baña ey nigâr

1) 93/4ab S'de yok.

2) 93/5a S'de: "Haţ-ı 'anber şemike üzre ey meh zülf-i müş-
gîñüñ" şeklindedir.

Cism-i zerdüm ile bir aşlanum ki tîğ-ı âhumı
Gördi havfindan zerre giydi peleng-i kûh-sâr

5 'Ulvî'yâ gencîne-i ma'ânidür eş'âruñ senüñ
Bu tıllism-ı satr-ı elfâzuñ olupdur aña mâr

S93/A91

95

VE LEHÛ EYZÂN

110b

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
1 Şanma kıldı hasret ile sînesin efkâr yir
Ağız açar ayagüñ öpmeye ey yâr yir

Kâkülüñ fikri muķim oldu derûn-ı sîne
Gün bilürsin kim tutar zîr-i zemînde mâr yir

Görinen gîsû-yı hoş-bûyuñ ucunda kara hâl
Gûyâ Mansûr'a beñzer oldu aña dâr yir

Dâr-ı dünyâ başuma dâr olsa cânâ n'ola kim
Görmedüm hiç vâdî-i 'aşkuñ gibi ber-dâr yir

5 Şu'le-i şevk-i ruh-ı yâr ile 'Ulvî mürğ-i dil
Sol semender gibidür kim oldu aña nâr yir

S94/A92

96

MERHÛMÛN MAKBÛL ĞAZELLERÛNDEN DÛR VE BÎ-NAZÎREDÛR

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'îlün)

1 Kâmilüñ gitse vücûdı niçe îcâdı kalur
Sen dahi añlayıgör kim er ölür adı kalur

Bâķî kalmar saña ey h'âce bülend-syvânuñ
Terk idersin anı bir gün kurı bünyâdı kalur

İçse bir 'âşık-ı dil-teşne lebûñ şerbetini
Ağızınıñ haşre degin lezzeti vü dadı kalur

Ol boyı serv-i revân nâz ile reftâr idicek
Seyr olunmaz çemenüñ 'ar'ar u şimsâdı kalur

5 'Ulvî'nüñ göñlini yakma ser-i küyuñda görüp
Saña ol haste dilüñ hâtır-ı nâ-şâdı kalur

S95/A93

97 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlatün
1 Görmez oldum ol hilâl ebrûyı birkaç gicedür
Gözlerüm terk itdiler uyhuı birkaç gicedür

Merdüm-i dîdem n'ola yıldız şayarsa şubha dek
Öpmedüm ol hâl-i 'anber-bûyı birkaç gicedür

111a

Zulmet-i fûrkatde kaldum yavı kıldum kendümi
Bulmadum ol dilber-i meh-rûyı birkaç gicedür

Gündüzüm şâm oldı şâmum zulmet-âbâd-ı 'adem
Görmeyelden ol iki gîsûyı birkaç gicedür

5 Yâr idüm taş yaşdanup toprak döşersen 'Ulvî'yâ
Kucmadum ol nâzenîn-pehlûya birkaç gicedür

S96

98 (2)

VE LEHÛ EYZÂN

Mef'ûlü Fâ'îlâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün
1 'Âşık gam u mahabbeti zevk u şafâ bilür
Cevr ü cefâyı dilber-i meh-rû vefâ bilür

1) Manzume A'da yok.

2) Manzume A'da yok.

Mağrûr olalı hüsnine ol Yûsuf-cemâl
Halk-ı cihânı kendüye hep mübtelâ bilür

Dil-dâr ışığına getiren o 'aşkdurur beni
Yokdur suçum bu bâbda aslâ Hudâ bilür

Virsem selâm diyü gazâb eyleme baña
Hişm ile bakduğunu gönül merhâba bilür

5 Sultân-ı 'aşk-ı hakikatdur ey gönül
Sûretde gerçi 'Ulvî'yi gören gedâ bilür

S97

99

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Cemâlün bâğına hasret çekerler lâleler güller
Şaçun sevdâsına düşmiş perîşân oldu bülbüller

Hayâl-i kâkülün çeşm-i cihân-bînümde ey gül-ruh
Şanasın kâse-i âb içre konmuş tâze sünbüller

İşidüp vaşf-ı hâl-ı 'anberinün ey saçı müşgîn
Diyâr-ı Hind'i terk idüp gelürler Rûm'a fülfüller

Şarâb-âşâm olup bezm-i gülistânda yine sâkî
Pür itsün na'ra-ı bülbül gibi âfâkı gulgüller

5 Müdâm elden ayağı koma 'Ulvî def'-i gam eyle
Bilürsin dehr-i dünü zehrine tiryâk olur müller

S98/A94

100

VE LEHÛ EYZÂN

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

111b

1 Dehen-i yâre dilâ hakka ki mercân dirler
Şayrefiler lebüne la'l-i Bedehşân dirler

Bâg-ı nâz içre şalındukda kadd-i dil-cûyuñ
Toğrısınımı diyelüm serv-i hırâmân dirler

İns ü cin hükmüne râm olduğı çün pâdişâhum
Senüñ için getirür mihr-i Süleymân dirler

Haţtuñ ki yañlış-vâr kılsan anı n'ola terâş
Yañlış olsa kazınur âyet-i Kurân dirler

5 Dil-i 'Ulvî açamaz zerrece söz ağzuñden
Gerçi kim anı suhan-gûy u suhan-dân dirler

S99/A95

. 101

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'ılâtün Fâ'ılâtün Fâ'ılâtün Fâ'ılün
1 Nâfe-i miskîñe hâlünñ hubbetü's-sevdâ şatar
Kâkülünñ gülşende beñzer 'anber-i sârâ şatar

Haddün ol bâzâr-ı mînâdur haţtuñ h'âce-vâr
Nev-'arûs-ı hüsne dâyim kırmızı vâlâ şatar

Cânib-i la'lıñdeki hindûbanuñ cânâ senüñ
Bir Habeş'dür Rûm ilinde gûyâ hurmâ şatar

Ğabğab-ı sîmîn görüp 'aşıklarunñ cân nakdine
Kimisi şeftâlû almada kimi eyvâ şatar

5 Gonçe-i bâg-ı cihânı kıldı dem-beste lebün
Serv-kaddünñ nâz idüp tûbâya istignâ şatar

Görmedi gülzâr hüsn içre saña beñzer güzel
Bâg-bân-ı dehr egerçi çok gül-i ra'nâ şatar

Nazm idildin vaşf-ı hüsnünñ tab'-ı sükker-bâr ile
Kendüyi medhüñde 'Ulvî tûtî-i gûyâ şatar

S100/A96

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Her kaçan ^caks-i ruhuñ âyine-i câma düşer
 Meşreb-i ehl-i şafâ bâde-i gül-fâma düşer

^cÂfiyet ol kişinüñ cânına kim bir güzeli
 Gice pehlûya çeküp irtesi hammâma düşer

Tolışur zülfüne gönülüm göricek benlerüñi
 Mürğ-i vahşî gibi kim dâne görüp dâma düşer

Devr elüñden бүkilür kâmeti pergâr gibi
 Kimine bu dâyire-i gerdış eyyâma düşer

5 ^cUlvî'ya bâğda hiç serv-i güli istemez ol
 Her kimin gönli ki bir serv-i gül-endâma düşer

S101/A97

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün

1 Yaşum mey nâleni sâkı gözüm peymânedür dirler
 Şarâb-ı ^caşq nûş itmiş beni mestânedür dirler

Mukîm olsa ^caceb mi fikr-i la^clüñ ile ruhuñ dilde
 Mesîhâ mihr-i dirahşân ile çün hem-hânedür dirler

İşidenler hikâyât-ı gam-ı Ferhâd ile Kays'ı
 Benüm bu ^caşkuma nisbet temâm efsânedür dirler

Hevâ-yı kâkülüñ ile bu dil-i miskîni küyuñda
 Sürür zencîr-i sevdâyı katı dîvânedür dirler

5 Tıllışm-ı ejder-i âhum görenler ey melek-sîmâ
 Dil-i ^cUlvî'yi genc-i hüsnine vîrânedür dirler

S102/A98

104 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Ne mihr-i dehr ile şâdum ne kahruñdan melâlüm var
 Ğam-ı 'aşk ile genc-i mahabbet içre bir hoşça hâlüm var

O mâhuñ yüzini görmez gözüm yıllar geçer ey dil
 Benüm de dâr-ı dünyâda bu deñlü mâh u sâlüm var

Melâmet meyvesidür hâşılum şâh-ı vişâlünde
 Dilâ bâğ-ı cihânda şimdi bir tâze nihâlüm var

- 112b Beni genc-i ğama mâlik iden bir sîm-tendür kim
 Yüzine bakduğumca şanırum dünyâca mâlum var

- 5 Miyân ile dehân-ı nâzeñin şerh eyledüm yâruñ
 Be 'Ulvî bahş-ı şî'r içre yine çok kıl u kâlüm var

S103

105

VE LEHÛ EYZÂN

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

(Fâ'îlâtün)

(Fâ'lün)

- 1 Şu'le-i âh ile dil menzil-i cânâna gider
 Bal içüp mürğ-i seher gibi gülistâna gider

Bahr-ı eşküme yüzer sîne-i şad-çâk ile ten
 Yelken açmış gemidür lücce-i 'ummâna gider

Dil-i pervânemi şem'-i ruhuña yakma didüm
 Didi pervâne olan yaña gelür yaña gider

Burdı cânib-i la'l-i lebüne hatt-ı ruhuñ
 Hızır'a beñzer şanasın çeşme-i hayvâna gider

- 5 Cânüm almağa gelen okunu pinhân itsem
 Ğam yine ey kaşı yâ cânâna gelür cânâna gider

1) Manzume A'da yok.

Tifğ-ı hûn-rîzi şalur çeşmüme her dem 'aksın
Kızılırmak gibidür bahr-ı firâvâna gider

Sîneme gamzeñ okun gönder ey kaşı kemân
Sağların cânda anı şanma ki yabana gider

'Azın ider kûyuña 'Ulvî hâk-i rehûñ almag çün
Kuhl için h^vâceye beñzer ki Şifâhân'a gider

S104/A99

106 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1 Ol şeh-süvâr ki mülk-i cemâle hân geçer
Meydân-ı hüsn içinde bu gün pehlevân geçer

Kırdı geçirdi cevri ile 'aşıkların kamu
Ol meh-likâ ki hüsn ile şâhib-kırân geçer

Tîrûñ ki cânın alur ağıârûñ ey şanem
Niçün bize gelince dokunmaz hemân geçer

113a

'Uşşâk yoluna şu gibi cân revân ider
Yoldan kaçanûñ ol boyı serv-i revân geçer

5 Vâkıf olmadı dehenûñ sırrına senûñ
Gerçi şehâ 'Ulvî dahı hurdedân geçer

S105

107

VE LEHÛ EYZÂN

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1 Sâgar nezâket ile lebûñi öper geçer
Gel diyü her habâbı saña göz kıpar geçer

1)) Manzume A'da yok.

Gögsine yakdı hâl-i 'izâruñla kara dâğ
Lâle-ruhuña 'âşık-ı hûnîn-ciger geçer

Mestâne çeşmüne n'ola dil virse dilberâ
Nergis çemende haylice şâhib-nazar geçer

Pehlûya şardı pîrehenüñ sîm-i cismini
Her dem miyânunuñ kemer-i zer kuçar geçer

5 Öpince la'1-i yâri gelür cânım ağzuma
Tîr irince sîneme dilden neler geçer

Virse 'aceb mi pîrezen-i dehre dil talâk
Devr-i felekde ol dağı zu'mınca er geçer

'Aşkını 'Ulvî'nüñ ne 'aceb 'aşk olur göreñ
Gördügi dil-rübâyı cihânda sever geçer

S106/A100

108 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Reh-i 'aşkuñda gerçi kim görünmez çok belâlar var
Aña kâl ü belâdan râzı olmuş mübtelâlar var

Zerâfetle alur gider şakîn bâzâr-ı ferdâya
Şatar 'âşıklarını eñsesünden bî-vefâlar var

Seg-i küyuñ sifâlini degişmem câm-ı Cemşîd'e
Şehâ 'âşıklarunda pâk-meşreb bî-nevâlar var

Haç-ı yâkût-ı haçtuñla tesâvî bahsın eylerler
Okur yazar niçe cehl-i mürekkeb bed-likâlar var

113b

5 Müsellemdür diyü bâkî-i edâda 'Ulvî baş egme
Bu 'aşr içre niçe anuñ gibi şâhib-edâlar var

S107

I)Manzume A'da yok.

VE LEHU EYZAN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

- 1 Ol şeh-i mülk-i melâhat ben gedâsından kaçar
 Âdet ancak dil-rübâlar mübtelâsından kaçar

Ol perî bigânelik idüp beni yâd eylemez
 Yâdlar ile seyre varur âşinâsından kaçar

Zâhid-i hod-bîn cemâl-i yâri görse dûr olur
 Beñzer ol huffêş kim mihruñ ziyâsından kaçar

Tolu içsem toluyu içmez o dilber nâz ider
 Bâdeden hazz eyler ammâ merhabâsından kaçar

- 5 Tövbe eyler idi şarâba şûfîyân 'Ulvî velî
 Havf ider pîr-i muğânunñ bed-du'âsından kaçar

S108/A101

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

- 1 Şalma dil şeh-bâzını olmaz aña cânân şikâr
 Var ise destüñde sîm ü zer olur hûbân şikâr

Öldürürken mürğ-i lâhûtı gönül şeh-bâz-ı dil
 Bu 'aceb kim olmaz ol pervâzeye cânân şikâr

Begligün var yaraşur üsküflü ok atsun şehâ
 Âdet olmışdur ider bu nev' ile şâhân şikâr

Her neye şalsañ varur dönmez 'aceb şeh-bâz-ı dil
 Görmedüm tîğunñ gibi 'âlemdе kaç'al cân şikâr

- 5 Çâkırâ mürğ-i şafâ ok atmağ olaldan yasağ
 Kahve güyâ bir karakuşdur ider fîncân şikâr

Kâdir olmaz her kişi kebğ-i ma'ânî şaydına
 Yâr-i fûrkatle ider 'Ulvî anı her an şikâr

S109/A102

VE LEHÛ EYZÂN

- 114a Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
 1 Haṭeñ fikriyle şahn-ı dil çemen-zâr-ı mahabbetdür
 Müjeñ okları yağsun ṭurmasun bârân-ı rahmetdür
 Belâ vâdîlerüñ seng ü hâki haste-i 'aşka
 Kimi pister-i mihaet kimi bâlîn-i fûrkatdür

Ne deñlü zillete düşsek yolunda kılmazuz şekvâ
 Bize sen küşe-i çeşm ile bakmak 'ayn-ı 'izzetdür

Melâmet bahrıdur yağsun felâket fülkidür başum
 Muşîbet mevcidür kaşum gözüm girdâb-ı hayretdür

- 5 Ruḡ-ı zerdünde 'Ulvî'nüñ yaratmışdur semâ sebüñ
 Anuñ gün halk içinde pâdişâhum sikke-şûretdür

S110/A103

VE LEHÛ EYZÂN

- Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
 1 Letâfet deştine âb-ı revândur şeklün ey server
 Olupdur 'aks-i rûy-ı zerdüm anda berg-i nilüfer
 Cemâl-i yâr-i 'aksin sâğar-ı meyde gören kim
 Gelüpdür bir yire câm-ı Cem ü mirât-ı İskender
 Kaşı yâyına dil virdüğini söyle diyü yâre
 Hamîde-i kaddümi cellâd-ı fûrkat eyledi çenber
 Meger var ise eṣrâṭ kıyâmetden 'alâmet vardur
 Dem-â-dem âhumuñ bâdı vücûdum kişverin şarsar
 5 Ezelden defter-i 'uşşâka hod 'Ulvî'yi kayd itdün
 Nedendür pâdişâhum şimdi olmak hâric-i defter

S111/A104

MERHÛMUN MAKBÛL GAZELLERİNDENDÜR VE BÎ-NAZÎREDÜR

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'lün)

- 1 Marağ-ı aşk-ı devâsın leb-i cânândan şor
Yürî ey haste gönül hikmet-i Lokmân'dan şor

Âb-ı hüsnine kul oldumsa mecâzî şanma
Vâ'izâ hiddeti ko aşlını bilenden şor

Göre ey kühl-i cilâ niçe dökilüp saçılır
Kıymet-i hâk-i rehin dîde-i giryândan şor

114b

Ten-i bî-cânı su'al it sitem ü derd ü gama
Haber-i pîrehan-i Yûsuf'ı ihvândan şor

- 5 Etlerründen dil-i 'Ulvî'yi tecessüs eyle
Bilmek istersen anuñ hâlini yârândan şor

S112/A105

VE LEHÛ EYZÂN

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'lün)

- 1 Gâh olur haste gönül pister-i hicrânda yatur
Gâh dîvâne-sıfat gûşe-i vîrânda yatur

Bir garîbem vaçanumdan beni ayırdı felek
Dil-i bîmârı gören her gice yabanda yatur

Dün gice sabaha degin gark idi hûn-ı eşke
'Acabâ cism-i nahîfüm bu gice kanda yatur

Gözlerüm kaldı şehâ çâh-ı zenehdânında
Beñzer ol merdüm-i mahbûsa ki zindânda yatur

- 5 Yaşdenur 'Ulvî'yi gördüm o şehûñ zânûsın
Bir gedâdur şanasın mesned-i sultânda yatur

S113/A106

115 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Mefâ^cîlün Mef^cûlü Mefâ^cilün

1 Bezm-i gam u hicrânũ dil kanlu kebâbidur
Didemle mey-i eşküm câm ile şarâbidur

Efzûn ol mey-i 'aşkam aksa dem-i eşk-âlûd
Keyfiyyet iken virmez şol bâde ki âbidur

Sâkî küre[?]vü meydür destârum ile câmun
Dil bâdeye düşmişdür gâyetde harâbidür

Deryâ-yı sirişk içre durur katrât-ı eşk
İki gözüm ol bahruñ gûyâ ki habâbidur

5 Nazm-ı hatt-ı haddũle ey mihr-i cihân-ârâ
Gûyâ gazel-i 'Ulvî dîvân sehâbidur

S114

116

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Mefâ^cîlün Fe^cilün (Fâ^clün)

115a

1 Beñzedi la^clũne çü gonçe-i ter
Öper ağzındananı bâd-ı seher

Gönder okuñ hezâr-pâre dile
İtdügũñ hayr biri biñe geçer

N'ola bâd-ı lebũñ ile şic^cr disem
Söyledür tûtî-i şeker dirlar

Deşt-i sinemde atduğũñ her seng
Hedef-i tîr-i ganzedür yer yer

5 Bâd-ı âhum hevâya virdi dili
Şimdi anuñ yirinde yeller eğer

1) Manzume A'da yok.

Cânumı tîr-i gânzeden şakınup
Eyledüm sînemi każaya siper

Niçe gündür ki °Ulvî-i dil-ḡaste
Görseñ ey kaşı yana derd çeker

S115/A107

117

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ°ilâtün Mefâ°ilün Fe°ilün (Fâ°lün)

1 Hûblar kaşlarını çatmışlar
Halkı biribirine katmışlar

Sîne-i gencînesün tecessüs içün
Nâvek-i gânzeñe aratmışlar

Korkup ebrûlaruñ kemânlarını
°âna seher oklarını atmışlar

Kaşlaruñ gâyet ile ser-keş idi
Hele bir başumdı yatmışlar

5 N'ola olsam yoluñda ey ḡûnî
°Âlemi bir ḡuzûra şatmışlar

Öykinür bâğ-ı ḡüsn-i yâre diyü
Gonçeler gülşeni tutmuşlar

Ġark-ı eşk olsa çeşm-i °Ulvî ne ḡam
Niçe merdüm bu bahra batmışlar

S116/A108

118

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ°ilâtün Fe°ilâtün Fe°ilün (Fâ°lün)

1 Cevr-i â°dâyâ tahammül yegdür
Der-geh-i Ḥakka tevekkül yegdür

°Aşk yolunda seb-kibâr olugör
Terk-i âlât u tahammül yegdür

Seng-i mihaetle döküñ ey ten-i zerd
Saña dîbâ dinse çul yegdür

Gün gibi irse beşik-i eflâke
Sâye-ves halka tenezzül yegdür

5°Ulvî'ya hâtırına degse °adû
°Ârif ol tanıma tecâhül yegdür

S117/A109

119

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ°ilâtün Fe°ilâtün Fe°ilün (Fâ°lün)

1 Seni gözler niçe °âşık vardır
Uyur ardınca uyanık vardır

Sen de yakma bizi ey âteş-i gam
Bağrımızda niçe yanık vardır

Severin meyûñde içmegi ben
Anda çok yâr-ı muvâfık vardır

Yâr ile araya girdi ağıâr
Ortada onca münâfık vardır

5°Ulvî'nüñ katline kâsd itme
Anı halk idici Hâlîk vardır

S118/A110

120

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ°ilün Mefâ°ilün Fe°ilün (Fâ°lün)

1 GÜLÜñ kim hadd-i yâre nisbeti var
Getirürler baş üzre °izzeti var

Başında od yanar şem^c-i münîrûñ
Yine bezmünde beñzer hizmeti var

Dil arûz-ı vişâle olma ma^crûz
Ki her bir vuşlatuñ bir fûrkatı var

Egerçi acıdur şûfî mey-i nâb
Velî gâyet de tatlu sohbeti var

5 Vişâlüñ muşbine mâlik oldum
Zer ü sîm anuñ kim kudreti var

Ṭayanma ^cUlvî'ya ^cömrdür ezâ
Ki her bir nesnenüñ bir gâyesi var

S119/A111

121 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Mefâ^cilün Fe^cilün (Fâ^clün)

1 Luṭf-ı Hâkdan murâdımız çoğdur
Emrine hiç ^cinâdımız yoğdur

Zahm-ı tîguñ cigerde bir yâre
Dilde gâmeñ hayâli bir oğdur

Ben tehi^â-dest(ü)h^vâce mâl ehli
Bilmez aciñ hâliñ şü kim tokdur

Ey kaşı yâ haddüñiñi göster
Düşmeni oğ yılanına soğdur

5 ^cUlvî'yi dâyıma ider ta^crîz
Ol şehüñ zulmi hâdden artuğdur

S120

1) Manzume A'da yok.

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Gerçi kim ^câleme çok dilber-i mümtâz gelür
Hakk budur kim saña beñzer güzelüm az gelür

Haşre dek dâmenüñ aldın komaz âvâre göñül
Sen anı şanma cefâ itmek ile vâz gelür

Hasret-i la^clün ile bî-kes ü tenhâ olalu
Bezm-i ğamda meges âvâzı baña sâz gelür.

116a

Kime kâsd itdi ^caceb yine harâmî gözünñ âh
Gûş-ı câna ser-i kûyuñda bir âvâz gelür

5 Sâye-ves hâke şalur ^câşık-ı üftâdeleri
Her kaçan şalınup ol serv-i ser-efrâz gelür

Ben niyâz eyliyeyin sen yüzüme bakma benüm
Her ne deñlü baña cevır eylerseñ mâz gelür

Eyledi başını çevĝân ser-i zülfüne top (1)
Şanma ^cUlvî gibi bir ^câşık-ı ser-bâz gelür

S121/A112

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Ehl-i diller şiken-i zülfüne şeb-bû didiler
^cÂlemi kıldı mu^caţtar niçe şeb bu didiler

Götürüp ayığı zindân-ı selef keşretten
Çekdiler câm-ı fenâyı bize "yâ hû" didiler

Nâfeye beñzedicek hâliñi erbâb-ı nazâr
Nergis-i miski yâd öyleyüp âhû didiler

1)122/7a S'de:"Gerçi yüz bîn bulunur yoluña cânlar virici"
şeklinde düzeltilmiştir.

Olmaduñ yoluña cân virmegi C'ahd itmişdüm
Şol zamân C'âlem-i ervâha ki mûtû didiler

5 Gördiler hançeriñüñ zahmı virür cânâ hayât
C'Âşık-ı teşne-cigerler bir içim şu didiler

İltifâtuñ göricek C'Ulvî'ye kapuñda şehâ
Hased ehli niçe bir bunda gelür bû didiler

S122/A113

124

VE LEHÛ EYZÂN

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1 Tîguñ hayât kılmaz meyüñ ki sâhilin bilür
Tîrüñ konak konak dil ü cân menzilin bilür

Her demde hançerüñ Dil-i düşmenle dilleşür
Bir tercemâna döndi ki kâfir dilin bilür (1)

Bîmâr-ı C'aşık olup hatt-ı sebzüñ diler gönül
Tîmâr ehlidür şenasun hâşılın bilür

116b Ser-keşlik eylese n'ola ol serv-ğadd baña
Şu gibi ayağı tozına mâyilin bilür

5 Müftî-i dahr olan sözine viremez cevâb
Fenn-i ğamuñ bu C'Ulvî niçe müşkîliñ bilür

S123/A114

125

VE LEHÛ EYZÂN

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fâ'lün

1 Sâkî-i şeker-leb ki benüm var kimüñ var
Yâ cân-ı leb-â-leb ki benüm var kimüñ var

1) 124/2b döndi:"düşdi" A.

Ne tekkede şeyhem ü ne münkîr . râhib
Ey şüfî bu meşreb ki benüm var kimüñ var

Görüp yüzini dökdüm izi tozına yaşum (1)
Bu tâtîlî-i kevkeb ki benüm var kimüñ var

Âyneye bakup didi ol Yûsuf-ı şânî
Bi'llâhi bu gâbgâb ki benüm var kimüñ var

5 Yâkût-ı sirîşküm ile ruh-ı zerdüm seyr it
Bu levh-i müzehheb ki benüm var kimüñ var

İklîm-i belâgatda şehin-şâh-ı zamânüm
Dîvân-ı müretteb ki benüm var kimüñ var

Bûs-ı leb-i cânân beden-i 'Ulvî'ye cândur
Bu rûh u bu kâleb ki benüm var kimüñ var

S124/A115

126

VE LEHÛ EYZÂN

Fâcîlâtüm Fâcîlâtüm Fâcîlâtüm Fâcîlüm

1 Her kaçan kabrüm ziyâret kılmâğa cânân gelür
Şanasın kim kâlebe yürümek için cân gelür

Cünd-i hayret göñlüni târâç ider gelse o şâh
'Asker ile şan ki bir mülk almağa sultân gelür

Yüzüne öykindügi çün şerm idüp ey âftâb
Şeb hicâbından güneş her şubh-dem nihân gelür

Şöyle hûn itmişdürür bağrum firâk-ı la'îl-i yâr
Ağladukça gözleründen yaş yirine kan gelür

5 'Ulvî'yâ 'îsâ-leb-i yâr ki dirildür mürdeyi (2)
Ol sebebdendür ki ölmek başa ki âsân gelür

S125//A116

1) 125/3ab A'da yok.

2) 126/5a leb-i: " dem-i" A.

127

117a

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Her kaçan câme-i gül-gûn ile cânân görünür
 Şafak içre şanurum şems-i dirâhşân görünür

Nâz ile ^carz-ı cemâl itse kapusunda nigâr
 Hâle içinde hemânâ meh-i tâbân görünür

Seng-i gam âyne-i kalbi şikest eyliyeli
 Niçe yüzden gözüme şûret-i hicrân görünür

Düşde gördüm dehenümde leb-i la^cl-i yâri
 Hâlet-i mevte varur ise kişi cân görünür

5 Gözüme karşı leb-i yâri öpüp turma müdâm
 Gâfil olma hele ^cUlvî gözüme kan görünür

S126/A117

128

BU DAHI MAKBÛL ĞAZELLERİN DEN DÜR

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Ğâyet ile güç olur ^câşıka terk-i dilber
 Nâsihüñ sözine aldanma kolayın söyler

Yâremüñ var mı cerâhat diyü kalbinde ^caceb
 Dil sokup ağzına peykân-ı müjeñ ağzın arar

Katı bağruñ ne ^caceb muhkem olurmuş cânâ
 Eser itmez saña ammâ ki yeşin taş diler

Ey şanem fikr idüp incîl-i hattüñ râhibler
 Deyr-i ^caşkuñda okur her biri küfri ezber

5 Yâri pehlûya çeküp sînesin öpüp ısırsın (1)
Eglenin ^CUlvî hemân sikke-i mermerde kazar

S127/A118

129

BU DAHI MAKBÛL ĞAZELLERİNDEN DÜR

Mefâ^Cîlûn Mefâ^Cîlûn Mefâ^Cîlûn Mefâ^Cîlûn

1 Dil-i bî-çâremi gözlerine ol bî-amân gözler
İki şeh-bâzdur her biri mürğ-i nâ-tuvân gözler

117b

Terşû-yı cân zenehdânûñ diler dil-i bülbüli haddûñ
Birisi çenen özler birisi âşiyân gözler

Kapuñdan halka-i derkiş gitmez gözlerüm hergiz
Nite kim âstân-ı pâdişâh dîde-bân gözler

Fiğân u âhuma bakmaz kaçır her lahza âdemden
Gözûñ âhû-yı vahşîdür ki şayd olmaz yâbân gözler

5 Tenûr sînemi doldurdu kuruş-ı dâğ ile ol meh
Anuñ çün şabr ider dil çevre zirâ hak nân gözler

Göñüller şaydına ganzeñ ken-nigâhından ebrûñuñ
Özin gözler şikâr özler okuñ gözler nişân gözler

Gelüp şeh-i vücûda ^CUlvî şordı hâne-i kabriñ
Diyâr-ı ğurbete düşmiş misâfirdür nekân gözler

S128/A119

130

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^Cilâtûn Fe^Cilâtûn Fe^Cilâtûn Fe^Cilûn

(Fâ^Cilâtûn)

(Fâ^Clûn)

1 Saldı zindâna beni hicr-i zenehdân-ı nigâr
Ğam-ı zülfi n'ola zencîre çekerse her bâr

1) 128/5ab A'da yok.

Üşdi erbâb-ı hased başuma dîvânüñde
Nite kim başına dîvânenüñ etfâl-i şığâr

Hûb-rûlarda cefâ câşıkâ c'arf olmuşdur
Bana cevri eylese ol gözleri cellâd ne var

Bilmesün dirseñ eger râzîñi bir kimse senüñ
Ey gönül sevdüğini eyleme hergiz ikrâr

5^cUlvî'yâ kayd-ı ta'allukdan olurum âzâd
Resen-i zülf-i dil-ârâ beni kılsa âzâd

S129/A120

131

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
1 Hâlüñ ol c'attâra beñzer habbetü's-sevdâ şatar
Hattüñ ol Hindî'ye dönmüş c'anber-i sârâ şatar

Cânib-i la'lüñde cânâ dâne-i hâl-i ruhuñ
Rûm ilinde bir Habeş oğlanıdır hurmâ şatar

118a Dürri-i dendânuñ gamundan bahır-ı c'aşka düşse dil
Lücce-i c'ummâna şan kim kendüyi g'avvâş atar

Görmedi gülzâr içre saña beñzer güzel
Bâğ-bân-ı dehr egerçi çok gül-i ra'nâ şatar

5 Kullı oldum c'Ulvî'yâ bir boyı serv-i ser-keşüñ
Bâd-ı âh-ı c'aşıkâ meyl itmez istignâ şatar

S130/A121

132

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cilün Mefâ^cilün Mefâ^cilün Mefâ^cilün
1 Serîr-i saltanatdan c'ârife genc-i fenâ yeydür
Gerekmez bâliş-i zer-kâr aña seng-i c'anâ yeydür

Şeh-i aşkan cihân husrevlerine rağbetüm yokdur
Emîr-i heft-kışverden yanumda bir gedâ yeydür

Yüzüne gelse düşmen kılma şokvâ kalb-i ahvâtdan
Adûnuñ riş-i handundan cefâ-yı âşinâ yeydür

Vişâlûñ âhiri fûrkat firâkuñ çünki vuşlatdur
Vefâyâ mâyil olma lezzet-i cevri ü cefâ yeydür

5 Ruh-ı dilber gibi dirseñ sözüñ her dem bahâr olsun
Hayâlâta düşüne c'Ulvî'yâ rengîn-edâ yeydür

S131/A122

133

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtüm Fe^cilâtüm Fe^cilâtüm Fe^cilüm
(Fâ^cilâtüm) (Fâ^clüm)

1 Gûş-ı cânâ haşt-ı dil-dâr şadâsı irişür
Bu meğeldür diñilür kara haber tiz yetişür

Dâğ-ı hasretle yaşum pür dil ü cân-bârı görüp
Tağ tağ ile kavuşmaz velî yârân kavuşur

Kaşı yâyını kurup nâvek-i müjgânuñ atar
Beni öldürmege ol gözleri hûmî girişür

Ne günâh eyledüm ey şâh-ı cihânım c'acebâ
Beni cellâd-ı müjeñ çalmağa her dem çalışur

5^cUlvî'yâ c'âlem-i ervâha c'urûc eyler idüm
Dâmen-ı söziñi kayd-ı gam-ı dünyâ irişür

S132/123

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtüm Fe^cilâtüm Fe^cilâtüm Fe^cilün
(Fâ^cilâtüm) (Fâ^clün)

118b

1 Câmumı haste kılan nergis-i mestânü'dür
Kâmumı yire döken gâme-i fettânü'dür

Bülbül-i rûhı idem girye vü zâre hem-dem
Bâg-ı hüsnü'de ten gonçe-i handânü'dür

Dil-i dîvânemi ser-halka idem Cuggâka
Halka-ı silsile-i zülf-i perîşânü'dür

Şânım aşmakdurur ehl-i dili dîrsüñ şehâ
Boynı baĝlu kul idem halkı senüñ şânü'dür

5 Öldörüp ^cUlvî'yi ihsânüñ ile mesrûr it
Ey kerem-kâni ide geldüğüñ ihsânü'dür

S133/124

ĞURBETDEN GELDÜĞİ VAKİDDEN MERHÛM SULTÂN SELİM'E
MERHÛM TÜRÂK BEG'ÜN MERSİYESİYLE VİRDÜĞİ ĞAZELLERDEN DÜR
VE MAKBÛLİDÜR

Fe^cilâtüm Fe^cilâtüm Fe^cilâtüm Fe^cilün
(Fâ^cilâtüm) (Fâ^clün)

1 Her kimi görse göñül kendüsine yâr şanur
Her vefâsuz güzeli yâr-ı vefâ-dâr şanur

Gördüğü hûba olur cân u göñülden Câşık
Bî-vefâlarda hakikat egeri var şanur

Aldanur handesine Câkîbetim fikr itmez
Ehl-i dünyâ felegüñ hâlini hem-vâr şanur

Genç-i gânda ne bilür fakr u fenâ ahvâlin
Hvâce her gördüğini mâlik-i dînar şamur

5 N'ola ^CUlvî kuluna virmese ol şâh selâm
Za^Cf-ı cismia göricek sûret-i dîvâr şamur

S134/125

136

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^Cilâtüm Fe^Cilâtüm Fe^Cilâtüm Fe^Cilüm
(Fâ^Cilâtüm) (Fâ^Clüm)

1 Ey gömül devlet-i dünyâyâ bu ^Cizzet niçe bir
Bî-bekâ nesneye yok yâr-ı mahabbet niçe bir

119a

Hep göçen göçdi cihânda saña kaldı nevbet
Gözüm açmana derin saña bu gaflet niçe bir

Bu cihân başına dâr oldu niçe dârâtüm
Çün bilürsün bu dârât u bu şevket niçe bir

Çün bilürsün ki kefendür saña âhîr hal^Cat
Egnüñe cânı-e zer-beft ile ziynet niçe bir

5 Cür^Ca-veş hâk olıcagın niçün aınmazsun sen
^CUlvî'ya cân-ı şarab-sâz ile ^Cişret niçe bir

S135/A126

137

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^Cûlü Fâ^Cilâtü Mefâ^Cîlü Fâ^Cilüm

1 ^CUşşâka vuslatüm dime emr-i muhâldur
Bir gün ola ki vaşl olasun ihtimâldur

Hicr-i lebüm ile tîğ-ı müjeñ cânı kıymasun
Yok yire dökme kanunı cânâ vebâldur

Derd ile mûya döndi tenüm müyden meded
Âh u figân u mâle ile şindi nâldur

°Aks-i sirışk ala bu cism-i zerd ü ham
Gerd-i sipihre düşse gören dir hilâldur

5 Gözden bırakma °Ulvî'yi efkar diyü şehâ
Gerçi fakîr ise helâhil-i kemâldür

S136/A127

138

VE LEHÛ EYZÂN

Fe°ilâtüm Fe°ilâtüm Fe°ilâtüm Fe°ilüm
(Fâ°ilâtüm) (Fâ°lüm)

1 Hazr-ı dil kim seb-i gânda zulemât ile yürür
Şöyle şan kim heves-i âb-ı hayât ile yürür

Halka-ı zülfi çeküp haddüme tuğrâ-yı şerif
Hükm ider mülk-i dile ya°ni berât ile yürür

Mihr ü menden gözine güzelüm ider pür-felek
Ol cevânı göre tâ kim ne şifât ile yürür

Zâhidi hâl u haddüñ fikri za°îf eyliyeli
Elde tesbîh ü °asâsı şalavât ile yürür

119b

5°Ulvî'yâ gülşen-i hüsn içre o serv-i kâmet
Şalınup şîveler ile harekât ile yürür

S137/A128

139

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ°ilâtüm Fâ°ilâtüm Fâ°ilâtüm Fâ°ilüm

1 Çeşmimüñ gül-gûm otağın göz kararup şu başar
Şan ki bir °asker şebîhüm eyleyüp ordu başar

Ayağum alsa ʿaceb mi geşt-gîr-âsâ şarâb
Gönlümi meydân-ı ʿaşk içre başarsa bu başar

ʿTuymasun mest-i mey-i nâz olduğum hergiz diyü
Ayağın başdukça ol serv-i revân toğru başar

Ol gözi mestânenüñ peyveste ebrûsın görüp
Şöyle şandum bir kemend-endâz iki âhû başar

5 Halka-ı zikr içre girdükçe semâʿa ol şanem
Âhlar ile ʿâlemi âvâze-i "yâ hû" başar

Bu ne hikmetdür ki bilsem ey perf-rû h^vâbda
Halkı ağır başduğunca ʿâşıkı kaygû başar

Başlasam takrîre ey ʿUlvî hikâyât-ı gam
Hayret alur her kişiyi şamma kim uyhu başar

S138/A129

140

VE LEHÛ EYZÂN

FÂʿilâtün FÂʿilâtün FÂʿilâtün FÂʿilün

1 Cennet olmaz ʿâşıkâ mâşih dir dilber kadar (1)
Olmiya mâ-i muʿin ol lebleri kevser kadar

Bir fakîri on sekiz biñ ʿâleme sultân ider
Sâkîyâ ehl-i mürüvvet var mîdur sâğar kadar

Ben gedâya nice baksun ol şeh-i ʿâlî-cenâb
Kulları var Key-Kubâd u Husrev ü Sencer kadar

ʿAşk ocağında yanup yakılma itmezsün nigâh
Rağbeti yok ʿâşıkun yanında hâkister kadar

5 Sîm-i eşkümler ruh-ı zerdüm görüp rahm itdi yâr
Haste gönlüm ʿUlvî'yâ hażz itdi dünyâlar kadar

S139/A130

1)140/1a S'de:"Cennet-i kevser bulunmaz ol leb-i sükker
kadar" şeklinde düzeltilmiştir.

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cîlûn Mefâ^cîlûn Mefâ^cîlûn Mefâ^cîlûn

120a

1 GÖMÛL zülfüñde cân çâh-ı zenehdânuñda kalmışdur
Biri asıldı ammâ biri zindânuñda kalmışdur

Dehânuñda görinen câ-be-câ tebhâlar kim vardur
Ağarmış gözlerümden la^cl-i handânuñda kalmışdur

GÖMÛL sâyesî yanuñda ey yüzi gün kâmeti serv
Benüm çeşm-i za^cîfümdür düşüp yanunda kalmışdur

Sehf-kaadd lâle-hadd gonçe-dehen gül-çihre dilbersün
Güzellik tâzelik hep senüñ şânuñda kalmışdur

5 Yapışmış hâr u hasdur şanna cânâ rân-ı kûyuñda
Ten-i bîmârı ^cUlvî dir ki dâmânuñda kalmışdur

S140

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cîlûn Mefâ^cîlûn Mefâ^cîlûn Mefâ^cîlûn

1 Ğam-ı la^clûñle kanı göz yaşın kan itdügüm demler
Añılmaz mı kapuñda bu niçe efgân itdügüm demler

Mu^carrâ idi erbâb-ı tabâi^c cübbe-i tenden
Ezel bezminde ben çâk-ı girîbân itdügüm demler

Vücûdı yoğ idi gülzâr-ı dehrüñ hûn-ı eşküme
Harîm-i kûyını eşk-i gülistân itdügüm demler

Şadâ-yı ney şafâ-yı ney nedür bilmezdi ^câşıklar
Dil-i nâlânımı ^caşkuñla giryân itdügüm demler

5 Zamâne topı mihre urmamışdur çarh-ı cevğânun
Ser-i şad-çâkımı tîguñla galtân itdügüm demler

1) Manzume A'da yok.

Ayađıñ öpmek olurdı müyesser olsa sultânun
Kemân ebrûlarıña cânı kurbân itdügüm demler

Şikest itmek neden ey seng-i dil peymâne-i Cahdi
Añılmaz mı senüñle Cahd-i peymân itdügüm demler

Harîm-i çâr-unşûr olmamışdı rûha cevlanuñ
Gülistânında cân mürğıñi şâd-mân itdügüm demler

Uğandum hâkdan Câlem-i esefelden ey C'Ulvî
Gözümde uçar oldı yâri seyrân itdügüm demler

S141/A131

143

VE LEHÛ EYZÂN

MefâC'îlün MefâC'îlün MefâC'îlün MefâC'îlün

1 Silerdüñ çeşnümi sâbıkda giryân itdügüm demler
Niçün diñlenmez ey şeh şimdi efgân itdügüm demler

Felek gûş-ı hilâla takmamışdı C'aqd-ı pervîn
Der-i eşki süm-i esbüñde gâltân itdügüm demler

Mey-i jâleyle cân-ı lâle tolmış yâre C'arz ileñ
Ola ki yâd ola göz yaşların kan itdügüm demler

Cihânda gül nedür bülbül nedür bilmezdi C'aşk ehli
Göñül mürğün ruhuñ şevkiyle nâlân itdügüm demler

5 Unutduñ mı be hey zâlim nedür bu bî-vefâlıklar
Añılmaz mı senüñle Cahd u peymân itdügüm demler

Gözümde kaldı ey C'Ulvî hayâl-i laC'l-i cânân ki
O demlerdür dahı göñlümi handân itdügüm demler

S142/A132

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlüm Mefâ'îlüm Mefâ'îlüm Mefâ'îlüm

- 1 Mey-i la'îlümle kanı bezm-i pinhân itdügüm demler
Ten-i fersûdeme her cür'asın cem'itdügüm demler

Dem urmazdı Mesîhâ fenn-i ihyâdan beüm 'ömrüm
Kelâm-ı rûh-bahşîñ derde dermân itdügüm demler

Fenâ bezminde rakşa girmemişdi
Hevâ-yı 'aşk ile ney gibi efgân itdügüm demler

Dahı fülk-i felek geşt eylemez mi bahr-ı inkânı
Sirışküm şarşar-ı âhumla tûfân itdügüm demler

- 5 Gözümden gitmez ey 'Ulvî şarâb-ı la'îl-i dilberden
Dil-i mahzûmumı gül gibi handân itdügüm demler

S143/A133

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtüm Fâ'îlâtüm Fâ'îlâtüm Fâ'îlüm

- 1 'Aşk gencim şol göñül kim sînede nihân ider
Dest-i miñmetle vücûd-ı kişverim vîrân ider

121a Dâğ-ı hasret sîne-i 'âşıkda yitmez mi diyü
Seyl-i eşküm kûh u deşti hâk ile yeksân ider

'Aşk gâlib dil zebûn şabr ise yok derd ise çok
Yârdandır bu cefâlar kim baña devrân ider

Hâl-i cebheñ çîn-i ebrûdan baş egmez çeşmüñe
Hind seyyâhına beñzer 'azm-ı Türkistân ider

- 5 Hüsn ü hulkuñdur kapuñda 'Ulvî'yi kul eyliyen
İltifât-ı şeh gedâyı kân olur sultân ider

S144/A134

146

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Halk-ı câlem yüzüne mihr-i dirâşşân didiler
Ehl-i diller saçuna şâm-ı garîbân didiler

Şuya iletüp niçe İskender şusuz getirür
Lebüne anuñ içün çeşme-i hayvân didiler

Derdi c aşkuñ dil-i bîmâra devâdan hoşdur
Derd kim senden irişür aña dermân didiler

Hançerüñ cânuma geçdüğünü yârâna didüm
Düşünmez erkân-ı mahabbet aña çün kan didiler

5^cUlvî'yâ tarz-ı nev-âyînümi görüp şî^crâ
Böyle hâlet viremez nazmına Selmân didiler

S145/A135

147

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Tâli^cüm âyînesi rûy-ı melâmet gösterür
Görelüm mirât-ı dil âhîr ne şûret gösterür

Ṭatlusın vir bâdenüñ didikçe pîr meyüñden
Acı acı dil virüben ekşi şûret gösterür

Zahm-ı dâğ-ı sîneden kılduğ nazar dil mülkine
Gûyâ mirât-ı İskender'dür velâyet gösterür

Ruğlaruñ âyînesine her kaçan kılsam nazar
Bir bakımda serverâ bîñ dürlü hâlet gösterür

121b 5^cUlvî bilenem ne virdi elimüze baña felek
Cevr idüp dilber gibi her dem felâket gösterür

S146/136

148

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cîlüm Mefâ^cîlüm Mefâ^cîlüm Mefâ^cîlüm

1 Cemâlüm ey şacı sümül melâhat gülsitânıdır
Zenehdânüm dil ü cân bülbülüm âşiyânıdır (1)

Zebûanıdır tüvâmâlar kamu yâynı çeker yoğdur
Melâhat çarşa-gâhınüm kaşüm bir pehlevânıdır

Nigârüm hattı gelmiş turma ey dil şayda sa^cy eyle
Hazân irdi şikâr eyyânıdır çışret zamânıdır

Dilâ bir şân-ı çaşkam dūd-ı âhum tûğum olmışdur
Sipih-r-i lâcüverdi üstüme çatar duğânıdır

5 N'ola Key-Husrev olsam mülk-i çaşka ey lebi şîrîn (2)
Başumda pembe-i dâğum benüm tâc-ı Keyânıdır

Fitîl-i ma^cz ile bir şem^c-i kâfûr oldu yanmağa
Görünen mârifed^c Ulvî'de şannañ üstüh^vânıdır

S147/A137

149

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtüm Fâ^cilâtüm Fâ^cilâtüm Fâ^cilüm

1 Dil-rübâlar seyre gidüp ben kûlunı çatdılar (3)
Tîr-veş toğrı iken alup yâbâna etdılar

Kıldılar deryâ-yı gânda cân u dil fikre tâtlib
Çok zamândur çıkmadılar bir kenâra batdılar

Bahr-ı hüsnümde görünen şol iki peyveste keş
Şanuñ iki keştîdür biribirine çatdılar

1) S ve A'da diger matla beyti şöyledir:

"Ten-i pür-dâğumı seyret mahabbet gülsitânıdır
Elifler sînede anuñ nihâl-ı ergüvânıdır"

2) 148/5a S'de: "Diyâr-ı gussañuñ Key-Husrev'i olsam
n'ola hem" şeklinde düzeltilmiştir.

3) 149/1a gidüp: "varup" A.

122a

Vâ^cizüñ ^callâme-i ^caşrum didigin işidüp
Halk-ı ^câlem song-i tağ ile berz akitdılar

- 5 Cân virenler sâys-ves pâ-mâl olup ^cUlvî gibi
Zevk idüp ey serv-^ckadd arkası üzre yatdılar

S148/A138

150

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün

- 1 Gârîb ü bî-kesem gerçi ne yârum ne diyârum var
GÖNÛl dirler bu illerde hele bir gam-küsârum vâ

Ne bir yirde dil ârâm eyler ey şûh-ı dil-ârâm
Ne bir yirde hevâ-yı bûy-ı zülfüñle karârum var

Benüm rûh-ı revân-bağum benüm nendür senüñdür cân
Benüm ancak reh-i ^caşkuñda bir avuç gubârum var

Metâ^c-ı vaşl-ı bî-hicrân-ı cânânı şikâr için
Bi-^chamdu'llah sirişküñle nuqûd-ı bî-şümârum var

- 5 Beni kehf-i belâda şanmasun aşhâb-ı gam tenhâ
Elem dirler cihânda ^cUlvî'yâ bir Yâr-ı Gârum var

S149/A139

151

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

- 1 Zeyn iden bâğ-ı cihânı gül midür bülbül midür
Dillerüñ ârâm-ı cihânı gül midür bülbül midür

Ne v-cevânüm ^caşık olmuş hâlin ağlar bülbüle
Bâ^cis-i ^caş-ı cevânı gül midür bülbül midür

Bülbül olmuş bir gül-i ra^cnâyâ ammâ bilmedüm
İñledeñ devr-i zamânı gül midür bülbül midür

Geh tebessüm geh terennüm eyleyüp diller alur
Bilsen ol söyleden gönçe-dehânı gül midür bülbül midür

5 Seyr-i bâğ itdükke mâler şâd olur aşhâb-ı câşık
Ârifüñ rûh-ı revânı gül midür bülbül midür

Dil-rübâlar bî-nevâlar mücmi^cidür dergehüñ
Bu riyâzüñ bâğ-bânı gül midür bülbül midür

122b Bülbül ağlar gül güdür dirler megedür ^cUlvî'yâ
Fâş iden dâğ-ı nihânı gül midür bülbül midür

S150/A140

152

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtüm Fâ^cilâtüm Fâ^cilâtüm Fâ^cilüm

1 Hâk-i pâyüñde şabâ çeşmünde komadı eger
Kendü görünmez velîkîn sûremi gözden siler

Tañ mı başunda yanan âteşle yansa gözlerüm
Bu megedür kim kuru yanınca nice yaş yanar

Gönder okuñ ey kemân ebrû dil-i şad-pârene
İtdüğüñ hayrı bilürsün kim biri bîñe geçer

Hatt-ı hoş-bû-yı ruhuñ isterse gönüm vechi-vâr
Hakk budur ey la^cl-i şîrin istihâmuz kıl kabâr

5 Çıgnedürsün atuñ ile ser-be-ser kabrin şehâ
^cUlvî-i âşüfte-hâlüm başına devlet konar

S151/A141

153

MERHÛM ^cULVÎ ÇELEBÎ'NÜN MAKBÛL GAZELLERİN DEN DÜR MERHÛM
SULTÂN SELÎM HÂN'UN MÛBÂREK SAĞALI GELDÜĞİ VAKİTTEN
BU GAZELİ VİRMİŞDÜR

Mef^cûlü Fâ^cilâtü Mefâ^cîlü Fâ^cilün

1 Hoş yaraşur cemâlüne bu haşt-ı müşg-bâr
Âmentü bâlizî halku'l-leyl ü en-nehâr

Zerd olduğı bu kim haşt-ı hüsnüñ berâtına
Tuğrâ-yı zer-nişânladur hükme i^ctibâr

Devr-i ruhuñda ey şanem üstâd-ı Lem-yezsel
Bir hûb nakş bağladı nâmı benefşe-zâr (1)

Hüsnüñ zamânınuñ meger evvel bahârıdur
Yir yir baturdı tâze çemen şun^c-ı gerd-kâr

5^cUlvî çü gördi muşhaf-ı hüsnünde haştuñı
Seb^cû'l-megâni remzini fehmi itse veçhi-vâr

S152/A142

154

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Sînemi pür-yâre idüp hançer-i müjgân-ı yâr
Ağız açup yâreler bir bir didiler kan-ı yâr

Tîr-i yâri kandasın diyü ararken yâremüñ
La^cl-i yâkût ile tutdı ağzını peykân-ı yâr

Yâreler şanmañ^c uyûnumdur ki nâzir oldılar
Hâlümi görsein diyü şol nergis-i mestân-ı yâr

İki biçmişdür gazâl-ı çeşm-i cânânı gören
Bir^c aceb hûnî güzeldür gamze-i fettân-ı yâr

5^cUlvî'yâ başşa ayâğın yüzüme bir kez gelüp
Cân virüp yolunda ölürdüm o dem kurbân-ı yâr

S153/A143

1) 153/3b nâmı:"adı" A.

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Câm virirken ger idem ^cârız-ı dil-dâra nazar
 Haşrdeñ dîde-i bîdâr ide dîdâra nazar

Nûr alur şems-i felekde şanasın bedr-i münîr
 Bile âyîne alup kılsa o meh-pâre nazar

Lâlezâr itdi zemîni gözümün kanlu yaşı
 Bakmadun hâke idüp dîde-i h^vân-bâra nazar

Çeşm-i mahmûruñı gösterme meded â^cdâya
 Korkum oldur deger ol mergis-i bîmâra nazar

5 Def^c-i ğam eyler imiş hüsn-i cemâl âb u çemen
 Çeşmüm anuñ çün ider ol hatt u ruhsâra nazar

Yârsuz mihr ile mâha nice baksun ^cUlvî
 Büt-perest olan ider şûret-i dîvâra nazar

S154//A144

VE LEHÛ EYZÂN

Me^cûlü Fâ^cilâtü Me^cûlü Fâ^cilün

1 ^cAşk illerinde sine belâ küh-sârıdur
 Kim tâze dâğı yir yir anuñ lâlezârıdur

^cAşk ili şâhum ğam u ğuşsa memâliküm
 Başumda tâc-ı zer benüm âhum şerârıdur

123b

Dâğ-ı elif ki sînede yir yir nişânedür
 Bir serv-kadd u lâle-ruhuñ yâd-kârıdur

Başumda bir kadeh mey-i la^clün olan kişi
 İki cihân vilâyetinün tâc-dârıdur

5 Dil kal^cası belâ vü meşakkat zemînidür
Şehr-i vücûd-ı ^cUlvî melâmet haşâridür

S155/A145

157

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilatün) (Fâ^clün)

1 Bir niçe ^câşıkı gördüm der-i cânâna gider
Mûrlardur çekilür taht-ı Süleymân'a gider

^cAzm ider kûyuna dil hâk-i rehîn almağ için
Kûhl için h^vâceye beñzer ki Şıfâhân'a gider

Nâz ile hâne-i ağıâra kaçan varsa nigâr
Sanurum Yûsuf-ı Ken^cân gibi zindâna gider

Gitme yâbâna disem yâr ider baña ^cinâd
Ne kadar pend ider isem aña yâbâna gider

5 Dil-i pervânemi vardukda saña yakma didüm
Didi pervâne olan yana gelür yana gider

Tîg-ı hûn-rîzi şalur çeşmüme her dem ^caksün
Kızılırmak gibidür bahr-ı firâvâna gider

Üstüh^vânlar iletür cân işigün itlerine
Beñzer ol ni^cmete cem^ciyet-i dîvâna gider

Dik gelür serv-i çemen dil uzadur bülbül-i bâğ
Yârsuz ^cUlvî kaçan gülgene seyrâna gider

S156/A146

158

VE LEHÛ EYZÂN

Me^cûlü Fâ^cilâtü Me^câ^cîlü Fâ^cilün

1 E^ctrâf-ı cûy-bâr ile enhâr-ı kûh-sâr
Sağrâ-yı sebze-zâr ile hengâm-ı nev-bahâr

Eṭrâf-ı gülşeni yine devr itâi cûy-bâr
Sîmîn kemer kuşandı şanesin o gül-^cizâr

Şahn-ı çemendeki gül-i ra^cnâ degil midür
Gerdûn-ı bî-karâr ile hürşîd-i tâb-dâr

Bir dem mi var ki akmaya gözden mey-i sirişk
Şol deñlü var ki şîşe-i hâtırda inkisâr

5 Nâvekler gele sîtem olupdur benüm hemân
Kûh-sâr-ı bîşe-zâr ile şayyâd-ı bîşe-kâr

Mi^cmâr-ı tab^cum oldu egerçi ferîd-i ^casr
Annâ ne çâre olmadı dil kaşrı üstüvâr

Bir ak kâğıda şarılur la^cle beñzerdi
Zarf-ı sefid içinde olan dâne-i ayâr

Hergiz hazân irişmeye gülzâr-ı ^cömrüne
Olsun hemîşe devlet ü ikbâl nâ-medâr

Mihr-i sitemle yandı vücûdum kararlı âh
Oldı başuma hasr ki eflâk-i şekk ü târ

10 ^cAvv it günâhı kapuña geldi husrevâ
Bir köhne rîsmân ile ^cUlvî ser-mesâr

S157/A147

159 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün

1 Gözüm merdümeleridür seña her dem ağlayup hâlin
Baña incinme sultânım ara yirde benüm nem var

1) Manzume A'da yok.

Añılmaz meclis-i 'irfânda sâkî câm-ı Cem hergiz
Maḥabbet bezmidür bunda niçe câm u niçe Cem var

Temâşâ eyleyenler on sekiz bin 'âlemi dirler
Bu çeşm ü kâmet ü zülf ü dehenden özge 'âlem var

Felek cevriñ 'adû ta'nın güzel derdin çeker göñlüm
Nice mesrûr olam 'Ulvî bu deñlü guşsa vü gam var

S158

160 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fa'ûlün
1 Tâ şafha-ı haddünde ki haḫtuñda eger var
Jeng-i gam ile âyine-i canda keder var

Cevr eyleme 'uşşâka olup hüsniñe mağrûr
'Âlemdür efendi bu cihân içre neler var

Sırr-ı leb-i dil-dârı eger her biri gördüm
Ağyâr arasında yine bir gizlü haber var

Hâk oldu yoluñda diyēsün yâre benüm çün
Kûyına selâmum ilet ey bâd-ı seher var

5 Gördi o tabîb dil ü cân-ı za'îfümi 'Ulvî
Didi ki bunuñ sağ olacağında nazar var

S159

161 (2)

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
1 Leb-i la'l-i revân-baḫsuñ derûn-ı dilde cânumdur
Kemend-i zülf-i müggîñüñ hayât-ı câvidânumdur

1) Manzume A'da yok.

2) Manzume A'da yok.

Teb-i tâb-ı mahabbetden zahm zerd olduğı bu kim
Bahâr-ı  ömrüm ki geçdi benüm şimdi hazânundur

Olupdur deşt-i ğam sînem belâ vâdîsi her câ ki
O vâdînüñ akarsuyı sirişk-i hûn-feşânundur

Dikilse şâh-ı gül gibi yiridür bâĝ-ı kalbümde
Nihâl-i tîrûñ ey kaşı kemân hâtır-nişânundur

5 Kelâmum halk içinde n'ola raĝbet bulsa ey  Ulvî
Sözümde iltifât iden o şâh-ı nükte-dânundur

S160

228a

162.(1)

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ flün Mefâ flün Mefâ flün Mefâ flün

1 Ruhunı añduğça eşk-i lâle-ĝün eglencem olmuştur
Haţtuñ yâd idicek âh-ı derûn eglencem olmuştur.

Akarsu def -i ĝamdur anuñ için şevk-i haddüñle
Çemende seyr-i enhâr-ı  uyûn eglencem olmuştur

Senüñ tesbîhüñ ey zâhid saña eglencedür gerçi
Benüm boynumda zencîr-ı cünûn eglencem olmuştur

Yiridür tîşe-i âhumla yaksa t ak-ı ĝerdûnı
Belâ Ferhâd'ıyam ben Bîsütûn eglencem olmuştur

5 Kalem kirpiklerümdür çeşm-i ĝamdaydum devâtum hem
Cünûn haţtını meşk ey kaşı yâ eglencem olmuştur

Derûnum gibi yakmış dâĝ-ı hasret lâleyi gördüm
Elümde hâşılı ol baĝrı hûn eglencem olmuştur

1) "r" harfinden bir kısım gazeller divanın son kısımlarına eklenmiştir. Ancak divan tertibini bozmamak için bu gazelleri diğer "r" harfinden gazellere eklemeyi uygun gördük.

Tahammül eyler oldum cevri-yâr u ta'c-n-ı ağıâra
Ferâğ u Cuzlet ü şabr u sükûn eglencem olmışdur

Melâmet pisterinde haste kaldum C'Ulvî'yâ tenhâ
Hemân ancak dil-i zâr u zebûn eglencem olmışdur

S161/A148

163

VE LEHÛ EYZÂN

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1 Deyr-i cihânda sencileyin kanı bir nigâr
Öykinmege şanem saña cânâne cânı var

Başdan çıkarsa tıfl-ı dilüm ger C'aceb midür
Âşüfte kıldı çün ki anı zülf-i hadd-i yâr

Deryâ-dil olup acısını çeküp ey göñül
Deryâ-veş eylemek dileyin yâri der-kenâr

Şehrüñ bize cefâ ider oldu güzelleri
Mağbûb sevmek ile C'aceb bulduk iştiâr

228b 5 Kûyını bekleme şakın ey C'Ulvî dilberüñ
Bir gün saña görünür o hûn-rîz ü gamze-kâr

S162/A149

164

VE LEHÛ EYZÂN

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
(Fâ'ilâtün) (Fâ'ilün)

1 Şahn-ı minâda kuruldu yine dîvân-ı seher
Geydi tâc-ı zerrîni başına der-bân-ı seher

Gül-i ra'nâ gibi açıldı yine rûy-ı cihân
Vechî-vâr başlasalar nâleye mürgân-ı seher

Görinür micmer-i hurşîd fenâ bezminde
Şubh-dem açılıcak bâd ile dâmân-ı seher

Dâğ-ı mihrüñ görünür sine-i Curyânunda
Dest-i şevküñle ki çâk çâk ola girbân-ı seher

5 Ey benân-ı haş -ı müggîni zılâm-ı şeb-i târ
Diline hâl-i ruhı necm-i dirâşân-ı seher

Pertev-i mihr ile dehr oldı ser-â-ser memlû
Yine gark oldı zer ü zîvere dükkân-ı seher

Şanma tek yıldızıdur burc-ı felekde C Ulvî
Tolaşur kalC-a-ı gerdûnı nigh-bân-ı seher

S163/A150

165

VE LEHÛ EYZÂN

FâC ilâtün FâC ilâtün FâC ilâtün FâC ilün

1 Her kim ki saña beñzer serv hoş belâsı var
Tûbâya baş egmez ol hûrâya istignâsı var

Leylî-i zülfüñ hevâsına düşüp Mecnûn gibi
Bu dil-i miskinümüñ cânâ Caceb sevdâsı var

CÂşık-ı bîmârı şaymaz yok yirine âh kim
Bir dehân-ı tengi var bir nergis-i şehlâsı var

Mihr ü mehden görinen şanmañ felekde rûz u şeb
Bir müzevverdür kim yüzünde iki tamgâsı var

5C Ulvî'yi küyünde gördüm itlerüñle ceng ider
Ey gözi âhû yine yârân ile gavgâsı var

S164/A151

MOLLÂ ÇELEBİ HAKKINDA SÖYLENİLMİŞDÜR VE MERHÛMUN
MAKBÛL ĞAZELLERİN DEN DÜR

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün

- 1 Şehâ küyuñda göñlüm kim gedâ-yı müstemendüñdür
Erenler haqqı baş u cânâ kalmar bir levendüñdür

Gülinden gülbeninden gülşenüñ ^cuzlet viren halkâ
Cemâl-i dil-pesend güle nihâl-i ser-bülendüñdür

Cefâ taşuñ atup incinme yâr itdükçe düñnâmı
Gerek döksin gerek söksin göñül hoş tut efendüñdür

Sevüp her bir sitem-kârı şikâyet kılma tûlî^cden
Seni ey dil iden rüsvâ-yı ^câlem kendü kendüñdür

- 5 Nazar kıl ^cUlvî'ye kapuñda şâhâ bunca yıldur kim
Ğarîbüñdür fakîrübüñdür kuluñdur derd-mendüñdür

S165/A152

BU DAHI MAKBÛL ĞAZELLERİN DEN DÜR

Mef^cûlü Fâ^cilâtü Mefâ^cîlü Fâ^cîlün

- 1 Fikr-i haţ u ^cizâruñ ile oldı çeşm-i ter

كاليد في الدجيت و النور في البدر

Haţ-ı ruhuñ Ğamiyla dökilsin gözüm yaşı

مادامات الكواكب في اليد و النهر

Hâlîk süheyl mâh habîbüñ yüzüñ güneş

Sensün cihânda ماصرق احسن الهور

Âyîneye nazar idicek ol şanem didüm

الحمد للذي خلق الشمس والقمر

- 5 ^cAks-i hâl-i yâri görübüz çeşm-i ^cUlvî'de

Batdı kenâr-ı cûyda gûyâ ki ney-şeker

S166/A153

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Oklarıñ kim tende zahm-ı hûn-feşâna girdiler
Öldürüp beni haste yok yire kana girdiler

Şaldılar ^caks gözüme kara kara beñlerüñ
Birkaç etfâl-ı ceş âb-ı revâna girdiler

229b

Gözlerüñ şabr u karâr u ^caklı târâc itdiler
Şol harâmîler gibi kim kâr-bâna girdiler

Cân evinde hân-mânun aldı zerd gânzeler
Olmadı hiç kimse vâkıf nâz-kâna girdiler

5 Terk idenler mürdedür şanmañ vücûd iklîmini
Yâd ilden çıktılar dârü'l-âmâna girdiler

Halka-ı zikre girüp ^caşıklar itdiler semâ^c(1)
Ehl-i diller ^caşq odına yana yana girdiler

Sîne-i pür-dâğ-ı ^cUlvî'de gezer nâveklerüñ
Serv-şadler gonçe-lebler gülsitâna girdiler

S167/A154

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

(Fâ^cilâtün)

(Fâ^cilün)

1 Hicr-i çeşmüñle akup gözlerümüñ yaşı gider
Uğru ardınca şehâ nite ki şubaşı gider

Şem^c-i enver ne yüz ile saña öykindi ^caceb
Pâdişâha dil uzatdı göresün başı gider

1) 168/6a S'de: "Gün yüzüñi gördiler ^caşıklar itdiler semâ^c"
şeklinde düzeltilmiştir.

Seng-i râhuñ tokinup geçse dil-i mecrûha
Beñzer ol haste-i bî-çâreye yoldağı gider

Zâhid-i ehl-i riyâ dünyenüñ ardınca yılar
Şanasun pîre-zen-i pîveye o başı gider

- 5 Çeşmi şehlâlara ^CUlvî şu ki meyl eylemedi
İki ^Câlemde bile şaşı gelür şaşı gider

S168/A155

170

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün

- 1 Kemân-keşlikde mâhirdür kaşuñ gâyet hünördürür
Velîkîn tîr-i müjgânüñ bahâdurdur cigerdürür

^CAceb mi sîne-i ^Curyâna çeksem ey kemân-ebrû
Haddüñ ki serv-kâmet gonçe-leb mümtâz dilberdür

230a

N'ola cevri eyleyüp her dem niyâz ehline nâz itse
Nigâr-ı nâzenînüm gâyet ile nâz-perverdür

Levend-âne güzeller gerçi çokdur şehri hüsn içre
Benüm çok sevdiğüm ammâ fedâyidür dil-âverdür

- 5 Ne deñlü ^Caşk-ı dilberden ferâgat eylesen ^CUlvî
Yine bir bî-vefâyâ mübtelâ olmak muqarrerdür

S169/A156

171

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^Cilâtün Fâ^Cilâtün Fâ^Cilâtün Fâ^Cilün

- 1 Lâlenüñ bağı ruhuñ hicriyle hûn olmuşdurur
Nisbet-i kaddüñle tûbâ ser-nigûn olmuşdurur

Ṭañ degil hicrûñ şebûñde derd ile âh eylesen
Şu^cle-i âhum benüm çün reh-nümün olmışdurur

Nite kim haste güc ile bî-muḥâî olup katı
Zülf-i müşğînüñle dil gâyet zebûn olmışdurur

Hicr-i haddüñle felek kan ağladı şanma şafaq
Dâmeni kanlu yaşından lâle-gün olmışdurur

5 Ğamzen okı ey kaşı yâ idelü zahmın ziyâd
Ulvî-i bî-çârenüñ derdi füzûn olmışdurur

S170/A157

172

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
1 Şüfî zühâ ile bu gün küyüña varmağ ister
Bu riyâzat ile ^caceb mürğdür uçmağ ister

Bülbülüñ ağlayuben şakladuğı oldur kim
Aşk râzını kamu mürge tıyurmağ ister

Niçe feryâd u figân eylemeye bülbüller
Ğonçeler gül gibi her ḥâra açılmağ ister

Ayrıla cânı teninden göreyin şol kişinüñ
Beni sen cân-ı cihândan ki ayırmağ ister

5 Sen semen-çihre vü sîmîn-bedenüñ vuşlatını
Ulvî bîñ cânâ dağı istese ırağ ister

S171/A158

173 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Fâ^cilâtü Mefâ^cîlü Fâ^cilün

230b

1 Olsun ğamuñda bencileyin zâr u bî-karâr
Âfâka girsün ağlayarak ebr-i nev-bahâr

Görsün cihânı nâle-i mürġân şubġ-dem
Güller yolunsun âh u figân eylesün hezâr

Afdukça bu hulķuñı derdüñle lâle-ves
Olsun derûn-ı nâfe-i müşg-i Tâtâr-vâr

Sünbüllerini mâtem idüp bozsun ağlasun
Dâmâna şalsun eşk-i firâvânı kûh-sâr

5 Gül hasretüñle yollara tutsun kulaġını
Nergis gibi kıyâmete dek çeksün intizâr

Deryâlar itse ^câlemi çeşmüm güher-feşân
Gelmez vücûda sencileyin dürr-i şâh-vâr

Ey dil bu demde sen sen olup baña hem-nefes (2)
^cUlvî gibi inleyelüm bâri zâr zâr

S172

174

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Fâ^cilâtü Mefâ^cîlü Fâ^cilün

1 Dirler vişâle irmege ^câlemde çâre şabr
Ben bildüğüm hele bu ki yok hicr-i yâre şabr

Eyyüb-ves taĥammül iderdüm bir olsa derd
Bu nâ-tüvân göñül nice ide hezâra şabr

1) Manzume A'da yok.

2) 173/7a S'de: "Aşhâb-ı derdi cûşa getirdi bu heft bend"
şeklinde düzeltilmiştir.

Ben şabr idemem bu fiğânun elünden âh
Halk-ı cihân nice eyleye bu âh u zâra şabr

Âhir bulur kenâr ferağ-ı baır-ı guşşadan
Her kim ki eyler ise gam-ı rûzgâra şabr

5 Girmek olurdu nâra semender gibi eger
Mümkin olaydı dûzah-ı hier-i nigâra şabr

S173/A159

175

VE LEHÛ EYZÂN

231a

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Bâde kim âyîne-i kalbi mücellâ eyler
Mahv ider cümle küdürâtı muşaffâ eyler

Ten-i fersûdemüze bâde virüp neşv ü nemâ
Çihre-i zerdimizi gül gibi ra^cnâ eyler

Bâde kim câm-ı Cem'e mâlik ider insânı
Bir gedâyı dü cihân mülkine dâr eyler

Râm ider bâde niçe dilberi ^câşıklarına
Niçe dilberi de ^câşık-ı şeydâ eyler

5 Rûh-ı şânî diseler bâdeye ^cUlvî ne ^caceb
Cân katar cânlara çok mürdeler ihyâ eyler

S174/A160

176

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Fâ^cilâtü Mefâ^cîlü Fâ^cilün

1 Kahr ile küşti-gîr-i dili ol cevân başar
Bir Kâhramân'dur ki niçe pehlevân başar

Ġamzeñle gözlerüñ taġıdur Ğakl u şabrumı
Birkaç ħarâmıdır şanasun kâr-bân başar

Tıġuñ benüm helâküne bir yaña kaşd ider
Bir yaña ħaçerüñde gelür aña yan başar

Âhum dâġânı deħri bürür göricek yüzüñ
Ekşer bahâr irişse cihânı tuman başar

5 Bakdukça ħüsnüñe kamaşur gözlerüm benüm
Ĥurşide dönmez ey yüzi miħrî cihân başar

Dünyâ maħabbeti koma göñülde mevtâ añ
Ey ħ^vâce şihne-zen tıyıcak niçe ħân başar

Başup düşirdi Ğulvî'yi topraġa deħr-i dîn
Sührâb'ı şan ki Rüstem-i Zâl-ı zamân başar

S175/A161

177

VE LEĤÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

231b

1 Ğünkü yanuñde o serv-i semenüñ münfektür
Yâd idüp kıddüni sineñde elifler çekdür (1)

Yârsuz egleyemez göñlümi şimşâd u ħayâl
Şahn-ı gülşende hemân gölgeleri gökcekdür

^cÂşık olmış dil-i senginligi gitmiş yârüñ
Belli her taş begüm kendü yirinde pekdür

Ola kim kaç^c-ı menâzıl ide keştî-i vücûd
^cAşk deryâsına düş birine sen de çekdür

5 Dâne dâne gözi yaşını akıt Ğuşşâķaña
Mezra^c-ı Ğaşka cefâ tohumını tırma ekdür

1) 177/lb sinende: "gögsüñe" S'de düzeltilmiştir.

Ziyet-i Câleme C'Ulvî n'ola meyl eylemese
Zen-i dünyâ ile çift olmaz o C'âşık tekdür

S176/A162

178

VE LEHÛ EYZÂN

MefâC'îlün MefâC'îlün MefâC'îlün MefâC'îlün
1 KULüm dâğ oldı zahm-ı ğam derûnum gülsitânıdır
Elifler sînem üstinde nihâl-ı erguvânıdır

Dehânuñ bûs idersem tañ mı çeşmüm h'âba vardukça
Baña hışm eyleme cânâ meded fırsat zamânıdır

C'Acab midür şehâ ceng eylese C'uşşâk ile zâhid
C'Aşâ ile hamîde kâmeti tîr ü kemânıdır

N'ola ki Husrev olsam mülk-i C'aşka âh lebi şîrîn
Başumda penbe-i dâğum benüm tâc-ı keyânıdır

5 Beni katl eylemişdür C'Ulvî'yâ ol çeşm-i hûn-rîzûñ
Görinen naC'l-ı sînem şanna tîğ-ı hûn-feşânıdır

S177/A163

179

BU DAHI MAKBÛL ĞAZELLERİNDEN DÜR

FeC'ilâtün FeC'ilâtün FeC'ilâtün FeC'ilün
(FâC'ilâtün) (FâC'lün)

1 Yâr şemşîrini her dem baña karşı getirür
Ol tabîb-i dil cân hastesine şu getirür

Yâre didüm beni öldirdi firâk-ı laC'lüñ
Didi keyfiyyet-i meyl âdeme uyhu getirür

232a

Bû-yı zülfüñ beni ğâyetde hevâyî kıldı
Başuma bunca belâ kim getirür bû getirür

Kûy-ı yâre iletür cismümi seyl-âb-ı sirîşk
Gûlsitâna nite kim hâr u hası cû getirür

5 Hatı u hâl u ruh-ı cânânı görüp ^CUlvî didi
Beñzer ol h^vâceye kim nâfe-i Hindî getirür

S178/A164

180

BU ĞAZEL DAHI MAKBÛL ĞAZELLERİNDEN DÜR VE HASTELİĞİ
ZAMÂN INDA SÖYLENMIŞDÜR

Mef^Cûlü Fâ^Cilâtü Mefâ^Cîlü Fâ^Cilün

1 Cismüm kilâb-ı yâre dil-i nâ-tüvân atar
İssin (?) ağırlayan itine üstüh^vân atar

Gülzâr-ı bâğ sînemüzi şâh-sâr ider
Müjgânı oğların kim o kaşı kemân atar

Âhîr nuqûd-ı ^Cömriñi ey dil alur senüñ
Naqş-ı murâdı üstine zârın zamân atar

Hûnî gözün ki gordenüme bend ider saçın
^Cellâddurur ki dâra gelüp rîsmân atar

5 Meydâna çıktılar kaşı yâlar oğ atmağa
^CUlvî de seyr idem diyü anlara cân atar

S179/A165

181

BU DAHI MAKBÛL ĞAZELLERİNDEN DÜR

Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilün
(Fâ^Cilâtün) (Fâ^Clün)

1 Yüklönüp bâr-ı gam-ı la^Clüñi her an götürür
Nâ-tüvân göñlümi zulm ide yazuk cân götürür

Şeher ile cümle perî-rûları teshîr itdün
Var ise la^cl-i lebûñ mihr-i Süleymân götürür

Eyleyin sînesini şevk-i ruhuñla pür-dâğ
Beñzer ol tâtibe koyunda gülistân götürür

Şems-i Tebrîzî serin virdügi çün yoluñda
Tabla-ı çarha koyup başını devrân götürür

5 Yâre didüm ki gözüm yaşını seyl-âb itme
Hışam ile didi kim ey ^cUlvî seni kan götürür

S180/A166

182

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlu Mefâ^cîlü Mefâ^cîlü Fa^cûlün

232b

1 Devründe harâbâta düşersen de yirüm var
Mahmûr-ı mey-i aşk olalu derd-i serüm var

Öldükde n'ola hâkûmi kühl eylese devrân
Çün sencileyin merdüm-i şâhib-nazarum var

Yitmez mi baña genc-i fenâda yimek içmek
Çeşmümden akan yaşla hûn-ı cigerüm var (1)

Seyr-i çemeni neyliyeyin baña gerekmez
Bir serv-ğadd u lâle-ruh u sîm-berüm var

5 Kûyuñda n'ola manşıb-ı â^clâya irişsem
Âhum gibi ey ^cUlvî önümce yıllarum var

S181/A167

1) 182/3b Çeşmümden: "Dîdeden" A.

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Gâme h^vâbında kaçan kim ol gözi fettân uyur
Halk olur âsûde hâl u fitne-i devrân uyur

Bezm-i hüsnünde süzilmiş çeşm ile la^cl-i nigâr
Beñzer ol mestîye elünde sâğar-ı mercân uyur

Gözlerüm yaşı temevvüc eylemez âh itmesem
Rûzgâr oldukça sâkin bahr bî-pâyân uyur

Mesned-i rif^catde bakmaz Husrev ü Cem-haşmete
Şol gedâ kim seng-i hâra yaşdanup ^curyân uyur

5 H^vâba varmışlar işigi itleri cânânenüñ
^cUlvî'yâ feryâd u efgân eyleme yârân uyur

S182/A168

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün

1 Haç-ı reyhânın yâkût-ı leb-i dil-dâre yazmışlar
Dil-i bî-çâreler derdine anda çâre yazmışlar

Senüñ hüsnüñ beyân eyler benüm ^caşqum ^cayân eyler
Ne deñlü âh şâhum kim der ü dîvâra yazmışlar

233a

Dökilmiş üstüñ^vânlar kim yatur dergâh-ı dilberde
Mağabbet-nâmelerdür ehl-i diller yâre yazmışlar

İçüp mey gibi kanum gözlerüñ uyhuya varmışlar
Humârüñ ol iki bed-mestleri bir pâre yazmışlar

5 Toluya tutup emmişler dehân-ı yâri ey ^cUlvî
O nâzük meyveyi diş yâresinden yâra yazmışlar

S183/A169

185

VE LEHÛ EYZÂN

- Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün
 1 Elünde sâğar-ı gül-gün ile dil-dârı görsünler
 Cihân bâğında açılmış gül-i zîbâyı görsünler
- Cemâlün âftâbın carz idüp ref^C-i niķâb eyle
 Perî-paykerler ol âyîne-i ruhsârı görsünler
- Țutup nabzüm benüm bu derdüme bir çâre bulsunlar
 Eṭtibâyâ haber eyleñ dil-i bîmârı görsünler
- Mezâr-sitânda pür-dendân-ı kafalar remizdürler
 Ecel muṭribları çalduğı mûsikârı görsünler
- 5 Ne hâlet bahş ider güftârına ey ^CUlvî bilsünler
 Dirilsünler cihân şâ^Cirleri eş^Cârı görsünler

S184/A170

186

VE LEHÛ EYZÂN

- Mef^Cûlü Fâ^Cilâtü Mefâ^Cîlü Fâ^Cilün
 1 Kaşuñ gâmyla kaddüñi ^Câşık kemân ider
 Yâhûd haddüñ ki gâmzeñe cânın nişân ider
- Kûyunda cân viren bu gün ey şûh u şive-kâr
 Gülzâr-ı hulķı kendüye yarın mekân ider
- Bir âh irişdi sem^Cüme gülşende degildüm
 Yâr öldi hâra gül diyü bülbul fiğân ider
- Opüp lebin miyânını kucmak olurdı âh (1)
 Şemsîr-i yâr orda yok yire kan ider
- 5 Dil virdi miydi hançerine gitdi nakd-ı cân
^CUlvî ne çâre az tam^C çok ziyân ider

S185/A171

1) 186/4ab A'da yok.

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlû Fâ^cilâtû Mefâ^cilû Fâ^cilûn

233b

- 1 Tekmîl-i ^caşk idenlere zillet safâ gelür
İnsân-ı kâmil olsa kişiye gınâ gelür

Derd-i derûnı dilbere takrîre başlasam
Kan ile gözlerüm benüm ol dem tola gelür

Vuslat deminden ayrılacak fûrkât irişür
Gitse bahâr günleri lâ-bûd şitâ gelür

Yâd-ı gubâr-ı haştun ile hûn-ı gam yirüz
Hayrân olınca ni^cmete hûb iştahâ gelür

- 5 Yâr ile ^cUlvî söyleşür iken rakîb-i seg
Korkum budur ki gözleri görür çıka gelür

S186/A172

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

- 1 Güli şermende iden ^cârız-ı kâkülüñdür
Servi hayrette koyan kâmet-i mevzûnuñdur

^cAklumı gâret iden turre-i tarrârüñdür
Beni divâne kılan çeşm-i pür-efsûnuñdur

Haste cânım leb-i şîrîn'ine Ferhâd oldı
Deli göñlüm resen-i zülfüne Mecnûn'undur

Bağrumı ^cûd gibi bezm-i belâda yakmak
Ey seh-i mülk-i cefâ zulm ile kânûnuñdur

- 5 ^cUlvî'yi zevk-i vişâlûñle n'ola şâd itsen
Çok zamândur ki senüñ ^câşık-ı mahzûnuñdur

S187/A173

189

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cülû Fâ^cilâtü Mefâ^cîlü Fâ^cilün

1 Hüsn-i niķâbın ol şeh-i hûbân açar kaçar
Tâvûs-ı şehperin dem cevlân açar kaçar

Bülbül-i ğarîbe olmadı tîmâr gerçi kim
Gül defterin nesîm-i gülistân açar kaçar

234a

Girmez metâ^c-ı vuşlat ele niçe demdür âh
Tullâb-ı çarh h^vâceye devrân açar kaçar

Şarf itdi nakd-i eşkini yâķût la^cline
Şarrâf-ı dehr bir kuru dükkân açar kaçar

5 Eş^câr-ı ^cUlvî'ye gözi dūş oldu var ise
Mecmû^casını nâz ile cânân açar kaçar

S188/A174

190

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün

1 Göñül fülkin bihâr-ı eşk-i bî-pâyâna şalmışdur
Beni bu rûzgârum bir ^caceb ^cummâna şalmışdur

Kebûterdür sefid-i ebr zulemât-ı keh-keşân mektûb
Felek anı seher-geh bir meh-i tâbâna şalmışdur

Siyeh beñlerüñ var zülfüñ yanuñda ey yüzi maşrıķ
Beni maĝrîb diyârından Firenk-istâna şalmışdur

^cAdûnuñ işidüp ta^cñın n'ola dilber cefâ kılsa
Dil-i bî-çâre anuñ itdügün Yezdâna şalmışdur

5 Göñülle nakd-ı cânı saña teslîm eyledi ^cUlvî
Şanasın tuhfesini peyk ile sultâna şalmışdur

S189/A175

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Her kaçan hammâme girüp ol perfî Curyân olur
Câme-i tenden çıkar cân mürde dil hayrân olur

Çün görem halvetde ol sîmîn-beri ağıâr ile
Nâz-ı gayretden tenüm külhen gibi sûzân olur

Lâle ruhsârı Carak-rîz olduğunca ff'l-mesel
Jâleye müstağrık olmuş bir gül-i handân olur

Pâyine şu koymağa ol dilberüñ hammâmde
Câme-kân içre dü çeşmüm iki şâd-revân olur

5 Ol siyeh fûta içinde C'Ulvî'yâ şol sîm-ten
Şanasun ebr-i siyehden mâhdur tâbân olur

S190/A176

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

234b 1 Beste beste kara zülfüñ sünbül-i sevââ şatar
Deste deste al yafâğun lâle-i hamrâ şatar

Seyre varmış Rûm'a hâlün bir Hâbeş oğlanıdur
Kâkülüñ Hindû'ya beñzer Canber-i sârâ şatar

Nakd-ı câna vir metâ'-ı bûse-i la'îlün geh hañt
Yok bahâya bir gün alur anı bî-pervâ şatar

Dürr-i dendânun gamuñdan bahr-ı Caşka düsse dil
Lücce-i Cummâna şan kim kendüyi gavvâş atar

5 Mordüm-i çeşmüm nukûd-ı eşk-i sürh ile yire
Dem-be-dem la'îl ile C'Ulvî lûlû-yı lâlâ şatar

S191/A177

193

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlû Fâ^cilâtü Mefâ^cîlû Fâ^cilün

1 Derdüm benüm ol gözleri bîmâr yek bilür
Bîmâr çekdügin yine bîmâr yek bilür

• Aşk ehlidür bilen leb-i la^clûñ şafâsını
Hâlât-ı zevk bâde-i evkâr yek bilür

Keyfiyyet-i maḥabbeti şor ehl-i dillere
İdrâk u ^caql u dânişi hüş-yâr yek bilür

Her nice ister ise yakar gönlümi nigâr
Etvâr-ı resmi hâne-i mi^cmâr yek bilür

5 Dil-haste ^cUlvî'ye nice kılsun devâ tabîb
Dermân-ı derd-i ^câşıkı dil-dâr yek bilür

S192/A178

194

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün

1 Beni bir bî-vefâya ehl-i diller mübtelâ dirler
Bize itdüğini buldı o yâr-ı pür-cefâ dirler

Ḳadehdür üstühvân ser-i mey-i ^cişret çeker kanı
Bunun hâli budur ey dil buna bezm-i fenâ dirler

235a

Belâdur kâmet-i bâlâ-bülendüñ haste ^câşıka
Siyeh perçemlerüñe hod-belâ üzre belâ dirler

Hâna varsun bezm-i aḡyâra seḡer vaktin
Lisân-ı hâl ile müjgânlaruñ bir bir baffa dirler

5 Kırılmış gibi yaturlar der-i dilberde ^câşıklar
Meger var ise ey ^cUlvî buffa dârü'ş-şifâ dirler

S193/A179

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 1 Dûd-ı âhum kâkülün yâdına bir çevgândur
 Âşk meydanında başum kûy-ı ser-gerdândur

Hüsn ile Yûsuf'dan artuksun nazardasun baña
 Ehl-i idrâk olana dirler ki göz mîzândur

Dûd-ı âhum gülşen-i Âşkuñda ser-v-i ser-efrâz
 Sinede her tâze dâğum bir gül-i handândur

Âşıka zîbâ gelür â^clâvâdını sevdügi
 Kime kim isterse kul olur gönül sultânıdur

5 Ol yıllan yüzlü nigârün hasretinden ^cUlvî'yâ
 Meskenüm künc-i belâda âteş-i sûzândur

S194/A180

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 1 Lâle-i pür-jâle eşk-i çeşm-i nenden biter
 Kırmızı gül dâğ-ı pür-hûnumdaki demden biter

Kadd-i şimşâdın dirîğ itme şehâ ben hâkdan
 Bu mesel meşhûrdur kim âdem âdemden biter

La^clün e^ctrâfında ha^cttun ey yüzi Ka^cbem benim
 Sünbül-i müşgîne beñzer âb-ı zemzemden biter

Vu^clatuñdur çâre ancak zahm-ı tîğ-ı hierün
 Ey tabîb derd-mendân-ı yâre merhemden biter

5 Leblerün nâ-gah ıgırdum ağladur her dem beni
 İtdüğüm kan ^cUlvî'yâ bilsem ^caceb nenden biter

S195/A181

197 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

235b

- Mef^cûlû Mefâ^cîlû Mefâ^cîlû Fa^cûlûn
 1 Efkâr-ı dehânuñla olup cân mütehayyir
 Esrâr-ı haţtuñ idi hayrân mütehayyir
- Seyl-âb-ı sirişkümle cihân garka varupdur
 Girdâbum çeşme Cummân mütehayyir
- Encüm gibi seyr itmege her gice o mâhı
 Yummaz gözini dâde-i giryân mütehayyir
- Cânân ile seyr itmege yârân müterakķıb
 Yârân ile Cazm itmege cânân mütehayyir
- 5 Manşib tütalu çekdi elin benden eţtibâ
 Dermûnda diline derdine dermân mütehayyir
- Sâyeñ gibi hâk olduğumı var ise gördi
 Başını şallar serv-i hırâmân mütehayyir
- C^culvî kulinuñ hâli harâb oldu be-gâyet
 Devrûñde olan hâlûme devrân mütehayyir

S196

198 (2)

VE LEHÛ EYZÂN

- Mefâ^cîlûn Mefâ^cîlûn Mefâ^cîlûn Mefâ^cîlûn
 1 Çeker hışm ile C^cuşşâka o çeşm-i kahrâmân hançer
 Zamâne görmedi haķķâ bu resme bî-âmân hançer
- Hilâl u hâle şandum atlas gerdûnda ser idüm
 Kuşanmış zer kemer ol şeh takınmış zer nişân hançer

1) Manzume A'da yok.

2) Manzume A'da yok.

Miyân-ı âş-âb(?) içre çekdi ıssı vü şovuk
Miyân-ı şehde tutar ise n'ola mekân hançer

‘Ayân eyler saña âyîn-i bezm ü terümi ey hûnî
Şol elde sâgar u sağ elde her dem hûn-feşân hançer

5 Miyân-ı serv-i ra‘nâda yazılmış râ-yı garrâdur
Miyânında görinen ey boyı serv-i revân hançer

Şikâf-ı sîne-i ‘Ulvî‘de olmasun cüdâ gamzeñ
Gılâf-ı sürh içinde yaraşur olsa nihân hançer

S197

124b

ĞAZELİYYÂT-I EZ-GÜFTEHÂ-YI ‘ULVÎ ÇELEBİ EZ-HURÛF-I ZÂL

199

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

1 Sultân-ı ‘âlemüz tolu humlar hazânemüz
Dergâh-ı pîr meyûñdedür âstânemüz

Zühhâdı rakşa koydı idüp çarhı sîne-çâk
Çeng ü çegânemüzle seher-geh terânemüz

Ol âfet-i zamânede bakmaz oldı bize âh
Bizden meger ki yüz çevirüpdür zamânemüz

Cânı nişâne kılmış idek tîr-i gamzeñe
Kalmadı şimdi gitdi cihândan nişânemüz

5 Mecnûn olalu ol şacı Leylâ‘ya ‘Ulvî‘yâ
Dillerde şimdi söylenür oldı fesânemüz

S198/A182

200

VE LEHÛ EYZÂN

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fa‘ülün

1 Gözler kamaşur tal‘at-ı cânâna bakılmaz
Rûşen bu ki hürşîd-i dirâşsâna bakılmaz

Görünce düşer hâtıruma miḥnet-i Yûsuf
Hakḳâ bu ki ol çâh-ı zenehdâna bakılmaz

Sîr-âb-ı sirîşkümle gelür âdeme dehşet (1)
Tûğyân idicek cûşîş-i ʿummâna bakılmaz

Aldanma nukûş-ı şûver-i deyr-i cihâna
Nisyân getirür şûret-i bî-câna bakılmaz

5 Bir kaşr-ı muʿallâya cülûs itdi o şeh kim
Yanında o kaşruñ bu nüh eyvâna bakılmaz

Sultân-ı cihân-ı meclisdür meclisi yârûñ
Âdâb budur bunda ki yâbâna bakılmaz

Elfâz-ı şafâ-baḡşını ey ʿUlvî görince
Tarz-ı hüsn ü şîve-i Hassân'a bakılmaz

S199/A183

201

VE LEHÛ EYZÂN

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün
(Fâʿilâtün) (Fâʿlün)

125a 1 Her seher ʿcâm-ı şarâb ile yumazsak yüzümüz
Hûb-ı gâfletde kalur hergiz açılmaz gözümüz

Lâle-ves şoldura zerrîn kadehi sâkî müdâm
Nergis-âsâ açıla tâ ki seher-geh gözümüz

Bunca yıldur yılaruz vâdî-i ʿaşkuñda şehâ
Bir selâmuña senüñ geçmedi hergiz sözü

Göz yaşın dökdük o meh yüzümüze bakmadı âh
Vah ki barışmadı yâr ile bizüm yıldızımız

I) 200/3a Sîr-âb: " Seyl-âb" A.

Hasteler eyler imiş bâde ile derde cîlâç
N'ola meyl itse üzüm şuyına c'Ulvî özümü

S200/A184

202

VE LEHÛ EYZÂN

Mefc'ûlü Fâc'ilâtün Mefc'ûlü Fâc'ilâtün
10ân virmeyince ey dil dilber müyesser olmaz
Terk itmeyince cânı server müyesser olmaz

Çonçe gibi yakañı çâk itmeyince ey dil
Ol yüzi lâle gözi gayre müyesser olmaz

Başımı zer kıluben beñzümi itdüm altun
Bildüm ki sîm-tenlü bî-zer müyesser olmaz

Cân fûrkatünde yanup vaşluña bîñ dil ile
Her şeb seher olinca bister müyesser olmaz

5 Deryâ-yı Caşka c'Ulvî gâvvâs-ı bahr olmayınca (1)
Bîñ cehd ile saña bir güher müyesser olmaz

S201/A185

203

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Dem mi vardur ki ruhuñ şem^cine nâzîr degilüz
Bakmağa yâ dil-i pervâne-i hâzîr degilüz

Nazar-ı pâk olan eyler eger-i hâke nazar
c'Ârifüz biz kişinüñ c'aybına tâzîr degilüz

Zâhid ezhed ile takvâ-yı su'âl itme bize
c'Aşk fennin bilürüz gayr yire mâhir degilüz

1) 202/5a "bahr" kalimesi A'da yok.

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

125b

27218.

T. C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

DERZİ-ZÂDE ULVÎ

(Hayatı Edebi Şahsiyeti ve Divanının Tenkidli Metni)

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

YÖNETEN

Doç. Dr. Nâmik AÇIKGÖZ

HAZIRLAYAN

İsmail ÇETİN

ELAZIĞ - 1993

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Bilmezüz neyliyelüm bu dil-i meyyâlamuzı
Gördügi hûbı sor hâşılı şâkir degilüz

- 5 Şol kadar harc eyledüñ ey 'Ulvî nuqûd-ı gamı
Fakrımız var katı bir habbeğe kâdir degilüz

S202/A186

204(1)

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

- 1 Mâcerâ-yı eškümi yara diñiz
Kim sirişki-i çeşmüm olupdur deñiz

Ol yüzi mâhuñ gamından her gice
Hâlümi fûrkat şebinde görseñüz

Şöyledür za'fım teb-i hicrân ile
Kalmağı ruhsâr-ı zerdümde beñiz

Dil birildüñ ruhlarıñda hâl ile
Zümre-i 'uşşâk içinde biriñiz

- 5 Ger sorurseñ pâdişâhum 'Ulvî'yi
Atla güle?âşinâ biriñdeñüz

S203

205

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

- 1 Mülk-i 'aşka şâh olan dergâh-ı eyvân istemez
Künc-i 'uzlet meskenidür taht-ı sultân istemez

Bîsütün-ı miñnet içre Husrev ü Ferhâd olan
Kesb ü kârı terk ider tertîb-i dükkân istemez

1) Manzume A'da yok.

Nûş idenler zehr-i hicri hazz-ı hattun yâdına
Zulmet-i gânda olursa âb-ı hayvân istemez

Sînesin dâğı elifle zeyn iden ey lâle-hadd
Sevr-i bâğ u râğ idüp serv-i hırâmân istemez

5 Mihr-i hüsnuñle derûnı 'Ulvî'nüñ pür-nürdür
Devr içinde zerrece hürşâddür haşâñ istemez

S204/A187

206

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

126a

1 Hümâ-ves yüksek uçar şeh-süvârum baña meyl itmez
Diriğ ol kadd-i tûbâya elüm irmez gücüm yitmez

Ruhuñ mirâtını vaşf eyleyüp dil nâle kıldukça
Hezârân-ı 'endelfîbi lâl ider tûtîyi söyletmez

Mürüvvat kıl yetim-i eşküme rahm eyle sultânüm
Serfir-i ma'celet serverleri mazlûmı ağlatmaz

Görüp germiyyet süz-ı derûnum nerm olur kalbi
Beni gördükçe ol şeh anuñ çün yâ kaşların çatmaz

5 Cihânüñ yügrigisün menzil al eglenme ey 'Ulvî
Semend-i tab'ûña râh-ı suhanda kimseler yitmez

S205/A188

207 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Hasret-i la'l-i lebüñle olalu hûn yaş göz
Cûy-bâr-ı mihnet 'aynum olupdur yaş göz

1) Manzume A'da yok.

Yârelerden göz göz oldu kelle-i bî-devletüm
Girişür hışm ile ol dimez ki vardur yaş göz

Haste-i hicrân olup kıddüm hilâl olsa ne var
Göflümi âşüfte kılmışdur benüm bir kaç göz

Nice pinhân idesün dilde mahabbet gencini
Âh kim râz-ı derûnum halka itdi fâş göz

5 Görmedi mirât-ı âlemde hakikat şüretin
Bunca demlerdür ki ey 'Ulvî sürüpdür yaş göz

S206

208

VE LEHÛ EYZÂN

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1 Bu âh ile bu cismüm bir bâd-ı türâb-âmîz (1)

Bu kan ile bu yaşum bir âteş-i âb-âmîz

126b

Hakk ile 'izârından haştı-ı siyehin cânâ
Kim kalbe şafâ virmez âb olsa şarâb-âmîz

La'l-i 'arâk-ı 'alevden ey sâkî-i gül-çihre
Mahmûr-ı mey-i 'aşka cüllâb-ı küllâb-âmîz

Bir kerre vefâ kılsañ bîñ cev ile eylersün
Ney ki 'acebâ bilsem bu luţf-ı 'itâb-âmîz

5Küyuñda görüp ey meh zülf-i ruhuñı didi
Gökde şafağ olmışdur güyâ ki sehâb-âmîz

Disem beşe dermân it çeşmüñ gibi bîmârum
'Ulvî'ye cevâbuñ yok ey la'l-i cevâb-âmîz (2) S207/A189

1) Diger matla beyti şöyledir:

" 'Aşk ehlini mest itdi bu la'l-i şarâb-âmîz
Mahmûr-ı elest itdi bu nergis-i h'âb-âmîz "

2) Diger makta beyti şöyledir:

"Uyhuyı harâm itdi fikr-i haştı 'Ulvî'ye
Çok fitne uyarmışdur nergis-i h'âb-âmîz"

209

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün

1 Kırılmış bir resendür kâkülün biz anda cânbâzuz
Düşüp yolunda hâk olsağ kayırmaz cânâ kalmazuz

Dehân-ı tenüñi ^carż itmesün hergiz bize gönçe
Biz anı la^cl-i cân-bağşun yanında hiçe şaymazuz

Güzeller gerçi sihr ile gönül almakda mâhirdür
Perî-peykerlerün biz dağı teşhîrine kurnazuz

Hamîde kadd ile âh itmeden mestân-ı ^cağk içre
Meh ü mihri hedef kılmış kemân-keş nâvek-endâzuz (1)

S208/A190

210

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün(Fâ^cilâtün)(Fâ^clün)

1 Haşre dek ağlasam ol yâr tarahhum kılmaz
Dâmen-i lutf ile göz yaşını hergiz silmez

127a

^cIyd-gehde bulımazsa n'ola yâri ağyâr
Şu kadar keşret olupdur ki âyet-i issîn(?) bilmez

Ayağına varalu hayli ri^câyet buldı
Hürmet-i pîr-i muğân anuñ için añılmaz

Var midur bir gice kim âteş-i mihrüñle gönül
Şem -veş hâlini yârâna yanup yakılmaz

5 Dergehinde n'ola ^cUlvî gibi hâmûş olsam
Sensüz ey tâze cevân gönçe-i dil açılmaz

S209/A191

1) Manzumenin makta beyti yazılmamış.

211

VE LEHÛ EYZÂN

Fec^cilâtün Fec^cilâtün Fec^cilâtün Fec^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Leblerin öpmeye ol gönçe-dehân katlanmaz
Âh idersem n'ola bülbül gibi cân katlanmaz

Âlem-i mevte sefer eyledi cânı koyup
Yol bilen kimseye ey rûh-ı revân katlanmaz

Âkl-ı kûyımız reh-i aşk içre dil-i âzâde
Yolda kalsak kulına şâh-ı cihân katlanmaz

Çıkmaña kaşr-ı senâ pâyine c'azm itdükçe
Benden evvel çıkar ay mâh-ı figân katlanmaz

5 Bunca yıldur biz anuñ katlanıruz cevrine
Seyre gitsek bize ol serv-i revân katlanmaz

Gerçi âhum resen oldu felege çıkmağ için
Sebebi ney ki c'aceb baña figân katlanmaz

C'ulvî'yâ menzil-i maksûda yetiş eğlenmez
Sür^catı var felegüñ saña zamân katlanmaz

S210/A192

212

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Fâ^cilâtü Mefâ^cîlü Fâ^cilün

1 Sevdâ-yı kâkülüñle perîşân hâtıruz
Her gice hân-kâh-ı gamuñda misâfirüz

Kûyuñda kablen olalu dil sa^cy ile mukîm
Zevk u şafâyı Ka^cbe'de sürmiş mücâvirüz

Birkaç gedâ-yı sâkin-i kaşr-ı ferâgatuz
Ma^czûr tut şehâ bizi hizmetde kâşirüz

127b

Didüm nesin gözümüñ iki merdümi didi
Bir pâdişâh-ı memleket-i hüsne nâzirüz

- 5 Meclisde bâde şevkıyle 'Ulvî'yi añup
Devrân ayaga şaldı diyü ağlar acıruz

S211/A193

213

VE LEHÛ EYZÂN

Fâc'ilâtün Fâc'ilâtün Fâc'ilâtün Fâc'ilün

- 1 Şubha dek ağladuğ bu şeb toğmadı mâh-pâremüz
Tâli'îmüzaçılmadı düşkîn imiş sitâremüz

Hançer-i gam-ı cerâhatın bâde yuyup arıtmadı
Merhem ile oñalmadı kaldı yürekde yâremüz

Dîdede âb u başda hâk elde hevâ gönülde nâr
Derdimizüñ devâsı yok bilmedi kimse çâremüz

Gözlerimiz habâb-veş ol boyı servi gözedür
Şu gibi gerçi alçağuz yüksegedür nazâremüz

- 5 Gark-ı mevc-i eşk olup göz yumalum zamânedan
Çeşm-i hâsud 'Ulvî'yâ görmiye tâ ki kâremüz

S212/A194

214

VE LEHÛ EYZÂN

Fâc'ilâtün Fâc'ilâtün Fâc'ilâtün Fâc'ilün

- 1 Biz Hudâ'dan gayriye hiç 'arz-ı hâcât itmezüz
Kâdî 'ül-hâcâtdan gayre münâcât itmezüz

Bir 'abâ yiter bize fâhîr libâsı neylerüz
'Ârifüz ehl-i dilüz meyl-i dârât itmezüz

Yâr kaçmaz la^clin öpmekden velî mümkün değil
Anuñ için bizde teklîf-i muhâlât itmezüz

Şûretâ zâhid bizi câhil taşavvur itme kim
Degme bir nâdâna biz ^carz-ı kemâlât itmezüz

5 Her gâzel kim disse vezîr-i sözdür ^cUlvî velî
Tumturak-ıelfâz ile muğlak-ı ^cibârât itmezüz

S213/A195

215

BU DAHI ^cULVÎ ÇELEBİ'NÜN MAKBÛL GAZELLERİN DEN DÜR

Mef^cûlu Mefâ^cîlü Mefâ^cîlü Fa^cûlün

128a 1 Bitmez yüregüm yâreleri işler oñılmaz
Şabr eyliyelüm çâre nedür bitmez iş olmaz

Günden güne artarsa n'ola hüsn-i dil-ârâ
Gülzâr-ı cinânuñ gül-i ra^cnâları şolmaz

Peymâne gibi hasret-i la^clüfle dem-a-dem (1)
Bir dem mi geçer dîdelerüm kanla tolmaz

Bir gâzesi fettân bulup sevmiş o hûnî
Şanmañ ki kişi kişiye itdüğünü bulmaz

5 ^cUlvî kuluñı hışm ile redd eyledi dirler
Ol şâh-ı keremden bu cefâlar hiç umulmaz

S214/A196

216

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtü Fâ^cilün

1 Hâne-i âgyârı seyr eyler meded cânânımız
Burc-ı ^cakrebde gezer yine meh-i tâbânımız

1) 215/3a gibi: "şıfat" A.

Şâh -- râh-ı şeh̄r miñnetdür elifler şanmañuz
Kişver-i ʿaşk oldu deşt-i sine-i ʿuryânımız

Mihr ü meh tabl u sipâh encüm ʿalemdür mâh-ı nev
Mülk-i istignâya şâh oldu felek eyvânımız

Âstânunñ âsmânden yiridür ʿâlî disem
Kim göge irişdi aña irmedi efgânımız

5 Laʿlün için bize itdürme taşattûrdan ziyân (1)
Pâdişâhum işsiye kalmadı nakd-ı cânımız

Katre katre jâle-i eski dökersün vechi-vâr
Hârlar ile hem-dem oldu gonçe-i handânımız

Şehr-i nazmunñ şâhidur dirlerdi Rûm içre başa
ʿUlvi'yâ mülk-i ʿAcem'de görseler dîvânımız

S215/A197

217

VE LEHÛ EYZÂN

Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Faʿûlün

128b

1 Tîgunñ başumı kesse dilün guşşası gitmez
Ammâ ki ne çâre kesilen baş yine bitmez

Mey pâk ider ancak dil-i mecrûhumı vâʿiz
Çirk-âb-ı gam u guşşayı hiç nesne arıtmaz

Berg oldu kulağı gül-i handânunñ anuñ için
Bülbüllerinünñ nâle vü feryâdın işitmez

Bîñ yıllar eger ağlar isem tâlîʿi gör kim
Baht-ı siyehüm yüzüme bir kerre şırtmaz

5 Pür-hûn olalu hicr-i lebünle dil-i ʿUlvi
Demler mi geçer yaş yirine kanlar akıtmaz

S216/A198

1) 216/5a taşattûrdan: "mahabbetden" A.

218

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Telef eyler nuqûdın dîde-i tîr kıymetin bilmez
Nazar ehli geçer ammâ ki cevher kıymetin bilmez

O Yûsuf-çihrenüñ bîñ cân deger bir kez yüzün görmedüm
Revâ mı tâtîbi olmak anuñ her kıymetin bilmez

Şararmış beñzümi berg-i hazâna beñzedür zâhid
Giyâh u za'ferânı bir tutar hâr kıymetin bilmez

Ne deñlü rişte-i nazma kelâmum dürlerin dizsem
Sözümü habbeye almaz o dilber kıymetin bilmez

5 Girüp bâzâr-ı aşk içre çatâ eylerler ağıârâ
Metâ'-ı hüsnüñ ey 'Ulvî güzeller kıymetin bilmez

S217/A199

219

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fa'ûlün

1 Dil-i 'uşşâka şûfî mahrem olmaz
Kemâl ehline nâdân hem-dem olmaz

Bulınmaz âdemlik her kişide
Anuñ çün cümle insân âdem olmaz

Deminden yağmasa bârân-ı ihsân
Sa'âdet-i sebze-zâr hürrem olmaz

129a

Belâ bezminde la'îlün hasretinden
Gözüm kan ağlamaya bir dem olmaz

5 Şarâb-ı aşk ile mest olmayınca
Benüm divâne göñlüm hürrem olmaz

Güzel sevmekden ey ^Ulvî uşanduk
Velîkîn duhter-i rez öpsem olmaz

S218/A200

220

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
1 Yâreler kesmiş kolına dilber-i bî-pâkimüz (1)
Hayli mecrûh oldu andan sîne-i şad-çâkimüz
Bir kadeh meyle kişi iki cihâna hüküm ider
Şöyle şanma zâhidâ yokdur bezm-i emlâkimüz
Zerrece hergiz dehânın görmedüm cânânenüñ
Karşu tutduk gerçi kim âyîne-i idrâkimüz
Sürmek için dergeh-i yâre gubâr-âsâ yüzün
Niçe yıl bâd-ı şabâyyla yılupdur hâkimüz
5 ^Ulvî'yâ tâk-ı felekde mâh-ı nevdür didiler
Hep görenler ^aks-i tîğ-ı âh-ı âteş-nâkimüz

S219/A201

221

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Mefâ^cîlü Mefâ^cîlü Fa^cûlün
1 La^clûñ gibi yâkût-ı Bedehşân ele girmez
Dendânûña beñzer dürr-i gâltân ele girmez
^aAşkında n'ola sîneme yakmazsa o meh
Gurbetde niçe demler olur nân ele girmez
Elden çıkarsun göñül ol rûh-ı revânı
Va'llahi şakın gafleti ko cân ele girmez

1) 220/1a kesmiş kolına: "çekmiş eline" A.

Eyyâm-ı cevân-ı dem-i pîrinde bulunmaz
Hengâm-ı şitâ irse gülsitân ele girmez

5^cUlvî kuluñuñ göñlini şâhum ele al kim
Yârân bulunur yâr-ı suhandâm ele girmez

S220/A202

222

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Fâ^cilâtü Mefâ^cilü Fâ^cilün

129b

1 Vardur cenâb-ı Hakk'a bizüm istinâdımız
Yok gayriye tevekkülümüz i^ctimâdımız

Tîg-ı rızâña gerden-i teslîm tütalum
Olsun efendi her sözüñe inkıyâdımız

Birkaç gedâ-yı sâlik-i râh-ı mahabbetüz
Göz yaşı şuyumuz elem ü guşşa zâdımız

Defterden adımız çıkarsañ da râzıyuz
Cevr ü cefâñı çekmek ile çıksun adımız

5^cCarh-ı berfne eylemezüz Carz-ı ihtiyâc
^cUlvî yüz esef ile dimezüz biz murâdımız

S221/A203

223

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Bezm-i gamda hûn-ı dildür bâde-i gül-fâmımız
Çeşm-i pür-hûn âbımızdur anda her dem câmımız

Servüñ olmaz meyvesi bâğ-ı fenâda gam deñlü
Ol nihâl-i tâzeden bitmezse bâri kârımız

Dil virelden ruhlaruñla kâkül-i şeb-gûnuña
Rûzımız ʿıyd oldu ey meh Kâdr olupdur şâmımız

Bûy-ı zülfüñden meşâm-ı cânâ virelden haber
Bî-karâr olduk şabâ-veş kalmadı ârâmımız

5 ʿUlvî'yâ biz Husrev-i Şîrîn-lebüñ Ferhâd'ıyuz
Dâstân olsa cihân içre ʿaceb mi nâmımız

S222/A204

224

VE LEHÛ EYẒÂN

Mefʿûlü Mefâʿilü Mefâʿilü Faʿûlün

1 Ğamzeñ okına dünyede gögsin gerer olmaz
Bu tîr-i eceldür buña şâhum siper olmaz

Kirpiklerüñ okı ne ʿaceb olmasa maḥsûs
Zîrâ ki każâ tîrine peykân u per olmaz

130a İziñ tozını kühl-i cilâ kıldığörmiyene
Âyîne-şıfat şâf dilehl-i nazâr olmaz

Mihmân olıcağ kûyuña hûn-ı sitemüñle
ʿAşk ehline göz yaşı gibi mâ-ḥaḥâr olmaz

5 Bezmüñde tolu kalmağa peymâne-i çeşm
ʿUlvî gibi bir ʿâşık-ı hûnîn-ciger olmaz

S223/A205

225

VE LEHÛ EYẒÂN

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

(Fâʿilâtün)

(Fâʿlün)

1 Ğazabından yine cânân tutılup kâbulümüz
Hançerinden şaçılur kan tutılup kâbulümüz

Değme şeh-bâza şikâr olmaz uçar bu kebgür
Hergiz ol kebg-i hırâmân tutılup kabûlümüz

Şehne-i dehre şikâyet ideyin didi miydi
Çâre ne ol gözi mestân tutılup kabûlümüz

Haţt-ı müşgîni celâlî gibi baş kaldurdı
Âlemi eyledi vîrân tutılup kabûlümüz

5 Sulvî'nüñ başını meydân-ı gama eyledi top
Hiddetinden dahı âlân tutılup kabûlümüz

S 224/A206

226

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Dehânı meyve-i terdür o nahı ki her zamân olmaz
Gıdâ-yı rûhdur ey dil bilürsin râygân olmaz

Adem mülkini gözler dil viren yarüñ miyânına
Leb-i la'line meyl idende hod-nâm-ı nişân olmaz

Şorılmaz kana kana içse kanum çeşm-i hûn-rîzûñ
Tarîk-i aşkdur bunda efendi kana kan olmaz

Aceb mi kâkül-i dil-dâra aşkum âşikâr olsa
Meseldür bu dimişler bûy-ı müşge ter nihân olmaz

5 Hevâidür karâr itmez anuñ çün çeşm-i şeh-bâzum
Hümâdur ol perî-peyker hümâyâ âşiyân olmaz

Ruh-ı cânâna haţt-ı gülmiş bahârına irmiş hazân
Egerçi gülşen-i cennetde hâr ile hazân olmaz

130b

Görüp ol mâhı mahv olsa güzeller tañ midur Ulvî
Kevâkib pertev-i şems-i münîr ile çayân olmaz

S 225/A207

227

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Mefâ^cîlün Mef^cûlü Mefâ^cîlün
 1 Uşşâka güzellerden hiç bûse 'atâ olmaz
 Dillerde meseldür bu beglerde vefâ olmaz

Cân naqđine erzândur bir kerre yüzün gören
 Ol Yûsuf-ı gâniye 'âlemde bahâ olmaz

Yâr-ı gam-ı hicrânı cânâ çekmez hergiz
 Şol iki hilâlüñle şol kıddin dü-tâ olmaz

Rûz u şebi farkı itmez viren lebüñe gönül
 İklim-i 'adem içre şubh ile mesâ olmaz

5 Mirât-ı dilüñ olsa hüzn ile n'ola pür-jeng
 'Âşık olanuñ 'Ulvî kalbinde şafâ olmaz

S226/A208

228

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün
 1 Libâs-ı 'fâhire tâkat götürmez bî-mecâlüz biz
 Fenâdan lezzet almış bir bölük şûrîde-ğâlüz biz

Ten-i zerd ü nizâr ile belâ bârını yüklendük
 Melâmet âsmânında tulû^c itmiş hilâlüz biz

Kesâfet 'âlemünde zâhire farkındayuz ammâ
 Hâkîkatde şorarsañ mahrem-i bezm-i vişâlüz biz

Bu 'âlem bir şeb-istân-ı hayâle beñzer anuñ çün
 Vücûd-ı mâ-sivâdan fâriğüz h^vâb-ı hayâlüz biz

5 Fezâ-yı sînemüz pürdür nişân-ı la^cl-i esbüñle
 Yoluñda sâye-veş ey serv-kâmet pây-mâlüz biz

Cihânunñ bî-vefâ dilberlerinden fâriğüz °Ulvî
Esîr-i iltîfât merdüm-i şâhib-kemâluz biz

S227/A209

229

VE LEHÛ EYZÂN

Fe°ilâtün Fe°ilâtün Fe°ilâtün Fe°ilün
(Fâ°ilâtün) (Fâ°ilün)

131a

1 Arz-ı hâl itmege yâre dil-i °aşık varamaz
°Aklını hayret alur sevdüğine yâr varamaz

Kılmayın nâlesini kâf ile °aşık-ı ceres
Reh-i fûrkatde kalur kûy-ı vişâle varamaz

Âftâbum dil olup zerr -sîfat- pâ-mâlum
Dem mi vardur ki seni hâne-be-hâne aramaz

El uzunluğun ider kâkûline şâne meger
Nâzenînum ne °aceb turre-i zülfin taramaz

5 °Ulvî'yâ yâre didüm bu niçe cefâlar niçe bir
Hışam ile bağıdı didi âdeme iyilik yaramaz

S228/A210

230

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilün

1 Bir semen-ber lâle-hadd maḥbûba tâze °aşıkuz
Sînemüzde tâze tâze dâğ yaksañ lâyıkuş

Şubḥ-ı şâdik gibi teñümi eylesen de°vâ-yı şıdk
Ol yüzi hürşîd-i raḥşânunñ yolunda şâdikuz

°Aşık ile geldük vücûda °âlem-i ervâḥdan
Vâmık u Ferhâd u Mecnûn'dan şorarsañ şâbıkuz

Bâb-1 'aşk-ı yârda kılmaz bize nuḡka-ı mecâl
Her ne fenden baḡ olursa gerçi anda nâṭıkuz

5^cUlvî'yâ ehl-i kemâlüz câhile yâr olmazuz
^cilm ile akrân u emsâl arasında fâyıkuz

S229/A211

231

BU ĞAZELİ MERHUM VEFÂTI HASTELİĞÜNDE SÖYLEMİŞDÜR

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün))

1 Serv dirsek de n'ola kaddüffe ehl egilürüz
Yâ gelürsek de hele toḡrusına yâ gelürüz

Vâkı^camda gice leblâbi temâşa itdüm
Ol boyı serv-i ser-efrâza bu gün şarıluruz

Bize öğretmesin ey dil o gül-i ra^cnâyı
Biz anuñ cevri ü cefâsın katı ra^cnâ bilürüz

Kalbimiz genc-i nihândur göricek ehl-i dili
Bâd ile gonce-i nev-reste-şifat açıluruz

5 Bize ta^cn itmeye erbâb-ı ma^cârif umaruz
^cUlvî'yâ kâfiye teng olıcağuz şarıluruz

S230/A212

232

VE LEHÛ EYZÂN

Me^cûlü Me^cîlü Me^cîlü Fa^cûlün

1 Derdüm baña kâr eyledi dermâna el irmez
Cânım lebe geldi leb-i cânâna el irmez

Dil sâye-şifat hâk-i mezelletde yatur âh
Bülbüller geçer ol serv-i hırâmâna el irmez

Şad-pâredürür şâne gibi gerçi derûnum
Ammâ n'idem ol zülf-i perîşâna el virmez

Didüm dehenüñ ohşıyalum ey boyı şimşâd
Didi o perî mihr-i Süleymân'a el irmez

5^cUlvî gibi gavvâş-ı ma^câni olımazsun
Ka^crîne anuñ ey dil-i dîvâna el irmez

S231/A213

233

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Mefâ^cîlü Mefâ^cîlü Fa^cûlün

1 Ağyâr ile yâr olalu cânân gice gündüz
Ağlar baña kâfirle müselmân gice gündüz

Dûd-ı siyehümle görelü şuc^cle-i âhum
Yanup yakılır âteş-i sûzân gice gündüz

Mihr ü meh ile şanma şafağdur dile çarhuñ
Çeşminden akar yaş yirine kan gice gündüz

Mihrüñle yakup cismümi döndirdi hilâle
Vuşlat-ı ferağla gam-ı hicrân gice gündüz

5 Zülfüñ kaddüñe hem-ser olup oldu ber-â-ber
Ey yüzi gün alnı meh-i tâbân gice gündüz

^cUlvî gibi meyl itdi ha^ctt u haddüñe göñlüm
Yanumda olursa n'ola yeksân gice gündüz (1)

S232/A214

1) Manzumede ikinci makta beyti şöyledir:

"Yâd-ı ha^ctt u haddüñ dil-i ^cUlvî'ye düşelden
Eksik degil ol hânede mihmân gice gündüz"

234

VE LEHÛ EYZÂN

- 132a
- Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün
- 1 Zemîni ğarka virdi nûş idüp eşk-i revân sensiz
Fenâya vardı âhum âtesinden âsmân sensiz
- Semâvât u zemînelerüz geldi bâd-ı âhumdan
Yetiş şâhum harâba vardı bu kevn ü mekân sensiz
- Gehî fûrkatle giryânüm gehî miñnetle nâlânüm
Neler itdi baña görseñ bu çarh-ı bî-âmân sensiz
- Hemân bir kâleb-i bî-rûha döndüm derd-i hicrûñle
‘Aceb hâletdedür cânâ bu cism-i nê-tüvân sensüz
- 5 Belâ küncinde olmaz bir nefes âh u figân bensiz
Şorarsañ hâl-i ‘Ulvî'yi eger ey nev-cevân sensiz

S233/A215

235

VE LEHÛ EYZÂN

- Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün
- 1Yoluñda sâye-ves ey serv-ğadd hâk ile birüz biz
Ayag altında kalmış bir bölük h^vâr u haķîrüz biz
- Ten-i zerd ü nizâr ile şu^câ-ı âh u zâr ile
Fenâ deyrinde rûz u şeb yanar şem^c-i münîrüz biz
- Gerek tîğuñla kes başum gerek zülfuñle ber-dâr it
Kapuñda pâdişânum bende-i fermân-peğîrüz biz
- Vezîr-i mîr-i dehre bakmazuz dünyâ için hergiz
Haķikat ‘âleminde pâdişâh-ı bî-vezîrüz biz
- 5 Dil-i ‘Ulvî gibi dünyâda sîm ü zerden el çekmiş
Ruĥ-ı zerd ile sîm-i eşke kâni^c bir faķîrüz biz

S234/A216

236

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

- 1 Sâgar-ı ^caşkı çeken nâle kemendin yeñmaz
Çâk ider şabr-ı girîbânını kendin yeñmaz

Yiridür inler ise derd ile kûlâb gibi
Kimseler göz yaşınıñ kaşresi bendin yeñmaz

132b

Nâz idüp kullarını hâk ile gâltân eyler
Şeh-süvârum ki kaçan şîve semendin yeñmaz

Ser-i zülfüñdeki hâlün baña bend atdı şehâ
İşbu üç aylarınıñ kimse levendin yeñmaz

- 5 Öldürür ^cUlvî gibi niçe kulin şalınışı
Ne belâdur bu ki bâlâ-yı bülendin yeñmaz

S235/A217

237 (1)

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün

- 1 Gedâ-yı kûy-ı ^caşk olduk reh-i gamda türâbuz biz
Maḥabbet mülkine ya^cni şeh-i ^câlî-cenâbuz biz

Küdûretten beri nûr-ı şâf-meşreb ^caşık-ı pâküz
Güzeller hüsnini görsen akar mişl-i âbâdüz biz

Bizi lâ-tekmiîl iden câm-ı ^caşk-ı Lâ-yezâlîdür
Sen âbla şanma kim ey yâr ser-mest-i ḥarâbuz biz

Ele alup başımız yürür isek n'ola ser-gerdân
Belâ deryâsı içinde bir âvâre ḥabâbuz biz

- 5 Şarâb-ı la^cl-i dilberden ezel bezminde mest olduñ
Anuñ çün gice gündüz ^cUlvî'yâ mest-i ḥarâbuz biz

A218

1) Manzume S'de yok.

238 (1)

- Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 1 Tâlib-i cânâneyüz mülk-i cihândan fâriğüz
 Âşık-ı âvâreyüz kevn ü mekândan fâriğüz
 Âlem-i vahdetde yüz bulduk selâmet kûşesin
 Kûy-ı yâre kâni^cyüz bâğ-ı cihândan fâriğüz
 Sînemüz pür-dâğ idüp bir bir elifler çekmişüz
 Bakmazuz eşcâra seyr-i gülşenden fâriğüz
 Zevk-ı dünyâ añladuñ bildüñ hemân bir imiş
 Fakr ile fahr eylerüz şâhum andan fâriğüz
 5 Ulvî'ya gitdüñ 'adem iklîmine 'uryân olup
 Terk idüp tâc u kabâyı baş u cândan fâriğüz

A219

EZ-GÜPTEHÂ-YI ĞAZEL-İ 'ULVÎ ÇELEBİ HURÛF-I SÎN

239

- Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 1 Câme-i aţlas ğamından fâriğüm geydüm palâs
 Penbe-i dâğ-ı tenüm yitmez mi bu cisme libâs
 Câm-ı la^clûñ yâdına bezm-i belâda sâķfiyâ
 İçerüm zehr-i ğam-ı gerdûnı dâyim taş taş
 Her kaçan geyse kabâ-yı alın ol lâle- 'izâr
 Kanına girür boyınca ehl-i 'aşkuñ bî-ķiyâs
 Biçmek için mezra^c-ı miñnetde 'ömrüm hâşılın
 Dest-i hicr-i yâr kıddüm eyledi mânend-i dâs
 5 Dâğlar şanma ten-i zerdünde 'Ulvî görinen (2)
 Şâh-ı 'aşkam geydüm egnüme peleng-i pür-libâs

S236/A220

1) Manzume S'de yok.

2) 239/5a zerdünde 'Ulvî görinen: " 'Ulvî'de ey meh. görinen'

240

VE LEHÛ EYZÂN

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1 Kaṭi' Ṣalâka itmeye senden cihânda kes
Tîg-ı ğam ile başını cânâ gerekse kes

Hâlün hayâli sîneme geldükçe gidemez
Örümcek ağına konıcağ tutulur meges

Hayâl-i hâl-i siyâhuñla olalı bî-kes
Ġarib göñlümi añlar şadâ-yı pür-meges

Deyr içre gördi şûret-i zibânı ey şanem
Ağzına geldi yüregi feryâd ider ceres

5 Cânı Ṣaceb mi kılca kılursa şu Ṣaşıkun
Kim mü-miyânun ider kenâr itmeye heves

Girdâba şaldı Ṣulvî'yi emvâc-ı bahr-ı Ṣaşıkun
Çıkış kenâra seyr ider âdâ cü hâr u has

S237/A221

241

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Kûh-ı ğamda zâruma ğuş urmadun çün bir nefes
Rân-ı Ṣaşıkun tutsa nâlem n'ola mânend-i ceres

Zulf-i dildârun dilerseñ itmesin ferdâ-yı kes
Ṣömr-i uzunluğın murâdın iden ider ces nefes

Çâk çâk itdün egerçi hançerünle sînemi
Mürğ-i cânâ eyledün anı müşebbek bir kafes

Âftâbum sâye-i dürr-i binâ-yı köşk midür
Gerden-i sîmînun üzre hâl yakınmış meges

5 Sırr-ı ğaybuñ nokçasıdur añladum cânâ lebüñ
Gerçi kim râz-ı nihâna vâkıf olmaz hiç kes

Ulvî'yâ çâh-ı zenehdândan halâş olmaz göñül
Tâ kemend-i zülf-i yâre bulmayınca dest res

S238/A222

242

VE LEHÛ EYZÂN

Fecilâtün Fecilâtün Fecilâtün Fecilün
(Fâcîlâtün) (Fâcîlün)

1 Tıfl-ı dil eyledi seyr-i ruḡ-ı cânâna heves
Nev-hevesdür n'ola eylerse gülistâna heves

Beñzer ol merdüm-i mahmûra ki özler mey-nâb
Dem-be-dem anuñ için çeşmüñ ider kana heves

Meclisüñde saña dil hâlini yanmağ ister
Şemc-i cemc'a nite kim eyleye pervâne heves

Kurb-ı sultâna göñül âteş-i sûz-âb dirler
Âkil olan ide mey-i âteş-i sûzâna heves

5 Şimdi âh itmez iken hicrüne muctâd ancak
Ne hevâ kaldı dil-i Ulvî'de cânâna heves

S239/A223

243 (1)

Fecilâtün Fecilâtün Fecilâtün Fecilün
(Fâcîlâtün) (Fâcîlün)

1 Ey lebi ğonçe-i gülzâr-ı cinânum Belkıs
Ka'be-i kûy-ı maḡâm-ı dil ü cânım Belkıs

1) Manzume A'da yok.

Ben senüñ sâye-şifat ayagüña yüz süreyin
Sen şalın nâz ile ey serv-i revânum Belkıs

Giryeden gözlerüm ağardı belâ küncinde
Aşk pîr itdi beni tâze cevânum Belkıs

Hâşâyâz olup kapuñda yiridür bedr-i meh
Ey yüzi pertev-i hürşîd-i cihânum Belkıs

5 Cân-ı Ulvî hedef-i nâvek-i müjgânuñdur
Göz ucuyla nazâr it kaşı kemânum Belkıs

A224

EZ-HURÛF-I ŞÎN

244

Fâcîlâtün Mefâcîlün Fâcîlün (Fe^cilün)

133b

1 Benem ol şâha mübtelâ olmuş
Âstânuñda bir gedâ olmuş

Benleriñe çîn-i mügg didiler
Dilber iñcinmesün haçâ olmuş

Görmüş âyîne-i ruḥ-ı yâri
Gülşenüñ cûyı pür-şafâ olmuş

Bahr-ı eşküm akıtdı dür-dânem
Yâd kimisiyle âşinâ olmuş

5 Ebruvân-ı ğam ile cânânuñ
Ulvî'nüñ kâmeti dü-tâ olmuş

S240/A225

245

VE LEHÛ EYZÂN

Fâcîlâtün Fâcîlâtün Fâcîlün

1 Ğamzeñ ile çeşmüñ el bir eylemiş
Dil ğazâlın yine naḥcîr eylemiş

Râhîbi gör saña secde kılmağa
Nakşını deyr içre taşvîr eylemiş

La^clûne cân virmegi baña Hudâ
Levh-i mahfûzunda takdîr eylemiş

Kâtib-i kudret dehânuñ ey kamer
Mey midür mihr üzre tahrîr eylemiş

5 Çeşm-i ^cUlvî'de degil merdüm şehâ
^cAks-i hâlûdür ki te^cşîr eylemiş

S241/A226

246

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
1Girme her bir bî-günâhuñ kanına çarşîr-ves
Menzilüñ hâk olduğın fikr eyle âhir tîr-ves

Mâh-ı nev şanma felekde kim hadeng - endâzdur
Parmığı üstinde çarhı dönderür zih-gîr-ves

Şâh-bâz-ı hâş olaldan şayd-gâh-ı ^caşkda
Zulfiñüñ fitrâkine bend olâı dil naçîr-ves

Herkesüñ destine girse hâk-i pâk ey sîm-ten
Başum için işini altun ider iksîr-ves

5 Bir-elif-kadd nev-cevânuñ derd-i ^caşkı ^cUlvî"yâ
Âh kim ham eyleyüp dâl itdi kaddüm pîr-ves

S242/A227

247

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
1 Sırr-ı ^caşkı ^câleme âh u enînüm itdi fâş
Dökdi yüzüm şuyını toprağa çeşm eşk-pâş

134a

ʿÂşık-ı dil-hâstenüñ katline naşş oldu temâm
 Çeşm-i hûn-rîz gele cânâ görinen peyveste kaç
 Muşhaf-ı hüsnini hûbânuñ muhakkağ nesh ider
 Levh-i çihreñden idersen hatt-ı reyhanuñ terâş
 Bûse-i laʿlüñe virdi nakd-ı cânı yok yire
 Şanmañuz vardur dil-i dîvânede ʿağl-ı maʿâş
 5 ʿUlvî'yâ hatem dehân-ı yâre öykinmiş meger
 Çâr-sû-yı dehr içinde urdılar başına taş

S243/A228

248

VE LEHÛ EYZÂN

Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Faʿûlün
 1 Başına ki ey yâr ura dest-i sitemüñ taş
 Ancak reh-i ʿaşkıñda odur ʿâşıkâ yoldaş
 Sensiz n'ideyin ʿâlemi ey tâze cevânım
 Cân olmayıcak kişiye n'eyler bu ten-i lâş
 Yok yire başa kıyma düşer boynuñâ kanım
 Hayr eylemez âhir saña bu gözden akan yaş
 Ey bağrı katı seng-i dil ü pür-çemeni yok
 Yaşum eger itmez saña gerçi dilenür taş
 5 Gerçi ki nihân eyler idi ʿaşkıñı ʿUlvî
 Esrârına ammâ ki mey-i eşki ider fâş

S244/A229

249

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün
 1 Kabâ-yı ʿaşk-ı şîrîni şu dem kim kûh-ken geymiş
 Tutuşmuş lâle-ves çismi bir oddan pîrehan geymiş

Ser-i şad-çâkine jülide mûlardan idüp efser
Fenâ şehrine Mecnûn şâh olup tâc-ı kühen geymiş

Leşâfetden kopup cân Câlem-i eczâyâ düşdüke
Eteksiz yakasız egnine bir eski beden geymiş

Güzeller didiler kim serv-i büstân-ı melâhatdur
Yeşil atlasdan o dilber bu gün bir sîm-ten geymiş

134b 5 Ağarmış pîr-i Caşk olmuş cihândan çekmiş el gördüm
Sulûk itmiş bekâ mülkine C'Ulvi bir kefen geymiş

S245/A230

250

VE LEHÛ EYZÂN

MefâC'îlün MefâC'îlün MefâC'îlün MefâC'îlün
1Dimeñ öldükde sînem üzre naC'l-ı hûn-feşân kalmış
Uçup cân bülbülü gülzâr-ı tende âşiyân kalmış

Bahâr-istân-ı gülzâr-ı felek gâyet fenâ buldı
Güneş şanmañ hemân içinde bir berg-i hazân kalmış

Seyâhat C'âleminde uğradum Mecnûn mezârına
Mağabbet-nâme-i Leylâ diyü bir üstühvân kalmış

Vişâlüñ şehrinde herkes konağ itdi benüm cânum
Benüm ancak reh-i fûrkatde tenhâ bir nâ-tüvân kalmış

5 Meh-i nev asdı çarha tîşesin gören diye tâ kim
Sipîhr-i Bîsütünde kûh-kenden bir nişân kalmış

Meh-i şeb-rû bu gice tîrem-i eflâke çıkdıkda
Degildür keh-keşân ey mihr-i C'âlem bir rîsmân kalmış

Ğam-ı laC'lüñle C'Ulvi şöyle nâ-peydâ olupdur kim
Vücûdından hemân anuñ eger-i âh u figân kalmış

S246/A231

251

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâcîlün Mefâcîlün Mefâcîlün Mefâcîlün
 1 Meh-i nev ebruvânun fikri ile ser-nigün olmuş
 Teb-i ğamda şararmış iki bükilmiş zebûn olmuş
 Nücûm-ı çarh egerçi sen saçı Leylâ'ya Mecnûn'dur
 Velî hâliyle meh ser-halka-i ehl-i cünûn olmuş
 Takıldukda saña ebr-i siyeh gibi rakîb-i seg
 Husûf irmiş degildür mâh-ı tâbuñ bağı hûn olmuş
 Sütûn-ı hâne-i dehri yakupdur nâr ahı ile
 Anun çün kûh-ken-i miskîne mesken Bîsütûn olmuş
 5 Aceb mi âh iderse şâm-ı fûrkatde şehâcîlvî
 Reh-i ğurbatde aña nâr-ı âhı reh-nümûn olmuş

S247/A232

252

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâcîlün Mefâcîlün Mefâcîlün Mefâcîlün
 135a 1 Şu câşık kim aña laclun şarâb-ı erguvân virmiş
 Ölümlü hâsteye cömrüm hayât-ı câvîdân virmiş
 Cihânun mü-şikâfâtı senün vaşında fâşirdür
 Saña şunc-ı ezel bir serv-i kâmet bir miyân virmiş
 Ne Husrev mâlik olmuşdur ne şîrîn ey perî-peyker
 Bu hüsn ü hulkı kim saña Hudâ-yı ins ü cân virmiş
 Bu ğabğâbla bu ruhsâra habîbüm olmadı hem-tâ
 Tatalum çâh-ı Yûsuf mâh-ı neşetden nişân virmiş
 5 Revâ mîdur eline nergis-i hûn-rîz gül-i ğamzeñ
 Dil-i cîlvî'yi öldür diyü tîğ-ı hûn-feşân virmiş

S248/A233

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Fâ^cilâtü Mefâ^cîlü Fâ^cilün

1 Şemsîr-i gamzelerle gözün kahramân imiş
Kırdı geçürdi ^câlemi şâhib-kırân imiş

^cArz eyledün ma^cânî-i hatt-ı ruhuñ başa
Ey şûh u pür-cefâ garezüñ imtihân imiş

Her gice şubh olinca meh-i bedr ile felek
Fânûs ile gezer kapuñı pâs-bân imiş (1)

Bûlbûl-i hezârdur dile bu mışra^cı okur
Kârı hemîşe ^câşıkun âh u fiğân imiş

5 Gîrbâr gibi yaraşur olsa delik delik
Derd oklarına sîne-i ^cUlvî nişân imiş

S249/A234

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fa^cilün

1 İtdügi çün gizlü râzum göz göre ağyara fâş
Çıkdı göñülden gözümden hâşılı bu kanlu yaş

Yile virdi ^câlemi halk-ı cihânı incidüp
Dökdi yüzüm şuyını toprağa çeşm eşk-pâş

135b

İrilenmiş gibi çeşmüm dîde-i ahvâ gibi
Rû-yı yâre bakıcağ görindi tekrâr iki kaş

Bend-i zülfün ^carz idüp korkutma gamzelerle beni
İşte zencîr işte gerden işte şemsîr işte baş

5 Görmemişdüm kana garğ olduğunu ^cUlvî dahı
Merdüm-i çeşmüm cihânda gerçi sürdi bunca yaş

S250/A235

1) 253/3b gezer:"girer" A.

255

VE LEHÛ EYZÂN

Fec'ilâtün Fec'ilâtün Fec'ilâtün Fec'ilün
 (Fâ ilâtün) (Fâclün)

1 El yudum âb-ı revândan diysemem aña dimiş
 Yunsa yunmışdur o mâhuñ yüzi yunmasa imiş

Şöyle nâzûk durur ol sîm-tenüñ elleri kim
 Neye beñzer göre parmakları yanında kâmiş

Olımazsın kâdd-i bâlâsına hem-ser yârüñ
 Saña ey serv-i sehî kim didigüm aña iris

Cund-i kâhr ile gelen ol gözi Tâtar ancak
 Gâfil olma gözün aç hayli yamandur bu kiriş

5 Güher-i ma'rifeti hâbbeye şaymaz C'Ulvî
 Halkda sîm ile zerdür kamu alışla veriş

S251/A236

256

VE LEHÛ EYZÂN

Fâc'ilâtün Fâc'ilâtün Fâc'ilâtün

1 Deyr-i dünyâ içre mânî itmedün büt-hâne naqş
 Ben senüñ taşvîrün itmişdüm nigârâ câna naqş

Kıl kalem alup eline her biri müjgânumuñ
 Zihlerün C'aks iderler dîde-i giryâna naqş

Sürh-i eşk ile cemâlin naqş ider Leylâ için
 Görmedüm Mecnûn gibi C'âlemde bir dîvâne naqş

Şavt-ı mürgân ile taldı yine bezm-i nev-bahâr
 Yine bağlandı cemende niçe üstâd-âne naqş

5 Bu nice demdür C'Ulvî'yâ nerrâd-ı C'aşkam gerçi kim
 Düşmedi ammâ murâdum üstine bir dâne naqş

S252/A237

VE LEHÛ EYZÂN

Fecilâtün Fecilâtün Fecilâtün Fecilün
(Fâcîlâtün) (Fâcîlün)

136a

1 Çeşmüñi görmeyelü hicr ile bîmâr olmış
Âh kim haste gönül derde giriftâr olmış

Âhdan ğayrı eyâ serv-i hevâ-bahşum âh
Kimse yokdur başta câlemlde hevâ-dâr olmış

N'ola dil bülbülinüñ olsa yiri bâğ-ı c'adem
Hem-demüñ şimdi ayagınca dehen hâr olmış

Ser-i zülfüñde gören hâl-i lebün didi şehâ
Cürm-i meyden ne c'aceb bu kişi ber-dâr olmış

5^cUlvî'yi nâr-ı ğama yakma tarahhum eyle
Tutalum kim seni sevdiyse günâh-kâr olmış

S253/A238

HURÛF-I ŞÂD

VE LEHÛ EYZÂN

Fâcîlâtün Fâcîlâtün Fâcîlâtün Fâcîlün

1 Fırkat içre kıl beni yâ Rab figânımdan halâş
Ya irişdür yâre yâhûd eyle cânımdan halâş

Teâkatum yok yâr-ı hircere luğf it ey tîğ-ı ecel
Başımı kes kıl beni bâr-ı girânumdan halâş

Deşt-i miñnetde diler çarhuñ tokuz kat cevşenin
Tîr-i âhum kurtılup olsa kemânımdan halâş

Deşt-i ğamdan kurtarup dâmânımı kılmañ meded
Boynımı zencîr-i zülf-i dilsitânımdan halâş

5 Ğarka vardum âşinâdan kimse yok mı 'Ulvî'yâ
Eylese seyl-âb-ı eşk-i hûn-feşânundan halâş

S254/A239

259

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Fe'îlâtün Mefâ'îlün Fe'îlün

1 Bu çeşm ü zülfüñ için her ne ise eyle kışâş
Gerekse boynumu ur serverâ gerek beni aş

Zamâne eyledi hükân-ı çeşmüne zîrâ
Sirişki kaşresi elmâs-ı gerbeñ?oldı bu şâş

136b

Elüme girmedı hayfâ ki oldur maşûd
Egerçi oldı gönül baır-ı aşkuña gavvâş

Semâ'a girdi gönül zıkr-i la'îl-i dilber ile
Baña ne bâde-i gül-gün gerek ne hod-raqkâş

5 Muhibb ü mahlaşuñ oldı kapuñda 'Ulvî senüñ
Bi-ħakķ-ı âyet-i Kurân u sûre-i ihlâş

S255/A240

HURÛF-I ZÂD

260

Mef'ûlü Fâ'îlâtün Mef'ûlü Fâ'îlâtün

1 Gün yüzüñüñ yanında gül haddiñ itmesün 'arz
Hüsnüñle farkı anuñ beynâ's-semâ ve'l-arz

Sen mihr-i burc-ı 'izzet ben ħâk-i râh-ı gillet
Mâbeynimüz efendi beynâ's-semâ ve'l-arz

Bir ħâne yapdı dilde mi'mâr-ı ğam ki tarķı
Şahn-ı zemîne şıgmaz ger tûl ola vü ger 'arz

Ben bir fakîr-i ahkâr sen bir şeh-i muzaffer
Bilmem ne yüzden idem ahvâlûmi saña 'arż

5 Cânâna nakd-ı cânı kılsam 'aceb mi teslîm
Lâzımdurur edâsı şol nesne kim ola farż

Hâlî degil kapuñdan bir lahza haste diller
Olmaz tavâf-ı Ka'be her şahşa gerçik kim farż

'Ulvî tapûña her dem gönderse tañ mı nâme
Dergâh-ı pâdişâha eksik degil gelür 'arż

S256/A241

261

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Bâğ-ı kûyûñ seyr ider firdevs-i â'îlâdan gâreż
Pertev-i nûr-ı cemâlûñdür tecellâdan gâreż

Nakd-ı cânı hâl-ı kendüm günine harc itme dil (1)
Terk idüp âdem cinânı 'azm-ı dünyâdan gâreż

Kâmetüñ tûbâ lebüñ kevşer yüzüñ bâğ-ı ni'am
Sensin ey rûh-ı revân dünye vü 'ukbâdan gâreż

137a

Vuşlat olmaz mı müyesser rûz-ı maşşer yok mıdur
Hey kıyâmet ney ki bilsem bunca ferdâdan gâreż

5 Âstânuñ itleri 'Ulvî'ye karşı geldiler
Âşinâlık hakkın icrâdur ehîbbâdan gâreż

S257/A242

262

VE LEHÛ EYZÂN

Me'â'îlün Me'â'îlün Me'â'îlün Me'â'îlün

1 Nigârâ olmadım Mecnûn-ı 'uryâna cünûn 'ârîż
Senüñ leylî şaçından oldı bu cânâ cünûn 'ârîż

1) 261/2ab A'da yok.

Dil-i dîvâneyi zencîr-i zülfüñ kıldı âşüfte
İderler kayd-ı bendi olsa insâna cünûn [°]âriż

[°]Aceb midür dil-i â[°]dâda mesken tutmasa [°]aşkuñ
Bilürsin ey perî olmaz çü hayvâna cünûn [°]âriż

Göreliden hâlüñ ile çeşmüñi kaşuñla enfüñle
Hemân oldı bu ben bîmâr u nâlâna cünûn [°]âriż

5 N'ola şahrâya düşse nâfe-veş ey gözleri âhu
Olupdur [°]aşq ile [°]Ulvî-i giryâna cünûn [°]âriż

S258/A243

EZ-HURÛF-I TÎ

263

Mef[°]ülü Fâ[°]ilâtü Mefâ[°]îlü Fâ[°]ilün

1 Budur ruhuña geldügi ey nev-terâş haţţ
Eksir tutarlar âteşe olsaydı yaş haţţ

Hüsnüñ kitâbına idemozdüm muţâla[°]a
Hall itdi müşkilâtımı yazup divâş[°]haţţ

Ben kara günlü hasteye mâtem tutup şehâ
Egnine geydi şeb gibi müşgîn kumâş haţţ

Yâre didüm niçün haţtuñ eyledüñ terâş
Yañlış yazılssa didi ki olur terâş haţţ

5 Yâkût-ı la[°]linüñ haţtını gördüm itdüm âh
Esrârum itdi [°]âleme ey [°]Ulvî fâş haţţ

S259/A244

264

VE LEHÛ EYZÂN

Mef[°]ülü Fâ[°]ilâtü Mefâ[°]îlü Fâ[°]ilün

1 Zeyn idelü cemâlini naşş-ı nigâr-ı haţţ
Cân âyinesi devrini tutda gubâr-ı haţţ

137b

Satırına hüsni-kâtib şağar ğubâr-ı müşğ
Haddüñ şahîfesinde kaçan kim yizâr-ı hağğ

Âb-ı hayât sebzesi uş bûy-ı cân virür
Yanında la'lüñüñ ideliden karâr-ı hağğ

Göñlüm evini yıkmaga sultân-ı hüsenden
Tezvir-nâme gösterür ey gül-izâr-ı hağğ

5Cân gülşenünde Ulvî müzeyyen itdi hüsnini
Cennet çemenleri gibi canber-feşân-ı hağğ

S260/A245

265

VE LEHÛ EYZÂN

Fec'ilâtün Fec'ilâtün Fec'ilâtün Fec'ilün
(Fâc'ilâtün) (Fâc'lün)

1 Ey hağğ-ı sebzi çemenzâr-ı cinânüm nev-hağğ
Ömrümñ hâşılı sen tâze cevânüm nev-hağğ

Ķana ğark eyledi yâkût-ı lebüñ gözlerümi
Ķanuma girme meded rûh-ı revânüm nev-hağğ

Hağğ-ı reyhanuñna mâlik olalu ruhsârüñ
Oldı hoş-bûy-ı meşâm-ı dil ü cânüm nev-hağğ

Ben senüñ cârız-ı handânüñna şermendeyüm âh
Güle beñzetmişüm ey ğonçe-dehânüm nev-hağğ

5 Çok eyledi revân yoluñna cânın Ulvî
ĶorĶum oldur ki düşer boynuñna Ķanüm nev-hağğ

S261/A246

266

VE LEHÛ EYZÂN

Mer'ûlü Fâc'ilâtu Mer'âfilü Fâc'ilün

1 Haddünde zâhir olalu ey gül-izâr hağğ
Ķanzenñ gibi ider dil ü cânlar şikâr hağğ

Huatt-ı ezel sevâdı ya âhdan eger
Âyîne-i ruhuında ki görindi ğubâr huatt

Âlem muṭîcün olmağa tevki gösterür
Tuğrâ-yı canberün ile bu müşg-bâr huatt

Cünd-i ceş ile Rûm'a sipâhi çeküp ider
Âhir zamâne fitnelerin âşikâr huatt

138a

5 Yazmazdı hüsn-i kâtib yazmaya 'Ulvî'yâ
Huatt-ı muhakkiği gibi bir âb-dâr huatt

S262/A247

EZ-HURÛF-I Zİ

267

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Eylemez zâhid-i nâdân leb-i cândan huazz
Kâleb-i mürde kaçan itse gerek cândan huazz

Revnağ-ı sâğara sâkı nazar itmez zâhid
Çeşm-i â^cmâ idemez mihr-i dirahşândan huazz

Âyet-i 'aşkı saña münkir olan fehmi itmez
Eylemez münkir olan nükte-i Kurân'dan huazz

Kâkül-i yâri görüp ğâyet ile huazz itdüm
Gerçi olunmaz iken 'ömr-i şitâbândan huazz

5 Göz yaşı bâde ciger-pâresi naql olıcak
'Ulvî'yâ idemezsin 'ışret ü devrândan huazz

S263/A248

EZ-HURÛF-I ʿAYN

268

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Bezmimizde oldu sâkıî çü ruhuñ cânâna şemʿ
Başın ortaya koyup girmek neden meyâna şemʿ

Künc-i ğamda nâme-i luţfuñla yâd itdüñ bizi
Hayra girdüñ pâdişâhum gönderüp zindâna şemʿ

Deste-i şemʿ ile geldi dest-i sâkıî meclise
Rindler bezminde ʿâdetdür varur yârâna şemʿ

Sîm-gerden mâh-ı ruh-a sâkıîler itsün hidmetüñ
Yaraşur bezmüñde yansa her gice şâhâne şemʿ

5 Nâr-ı şemʿe cân virürken yanmağa pervâneler
Bu ne hikmetdür ki ol almış hüsnüñe pervâne şemʿ

Âteş-i ğamla cigar yandıkça ʿaşk-efzûn olur
Eksilür ey mâh-pâre gerçi yana yana şemʿ

Cân-ı ʿUlvî'den dirîğ itme habîbüm tîrünü
Sâʿilüñdür eylesenî teñ mı ʿatâ bir dâne şemʿ

S264/A249

269

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

138b

1 Yüri hey derd ocağında yirüm nâr eyleyen tâliʿ
Haţt-ı dilber gibi rûzum şeb-i târ eyleyen tâliʿ

Yüri hey seyr iderken gülsitân-ı hüsn-i cânâna
Dil ü cân bülbulinüñ güllerin hâr eyleyen tâliʿ

Yüri hey fikr iderken zülf-i yâr ile zenehdânın
Mekânım çâh-ı hasret hem-demüm mâr eyleyen tâliʿ

Yüri hey devr içinde ağıdup yaşum şafağ mânen
Baña ol yâr-ı bî-mihri sitem-kâr eyleyen tâli^c

- 5 Yüri hey dîde-i ^cUlvî'ye uyhuyı harâm idüp
Anı her gice encüm gibi bîdâr eyleyen tâli^c

S265/A250

270

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

- 1 Sûre-i Nûr u. Duhânı vird ider her bâr şem^c
Var ise eyler ruhuñla kâkülünñ efkâr şem^c

Yâresinde ey tabîbüm her gice işler fitil
Tîğ-ı şevküñle idüpdür sînesin efkâr şem^c

Gördüğü meh-rûya zer gösterse ağzıyla ne var
Rind-i şâhid-bâz olupdur ey kamer-ruhsâr şem^c

Şiddet ile zulm idüpdür aña şâh-ı rûzgâr
Od yakar başında şevvâ için ey dil-dâr şem^c

- 5 ^cUlvî'yâ ebrû-yı dilberde görinen hâller
Beñzer ol mihrâba kim her kûşesinde var şem^c

S 266/A251

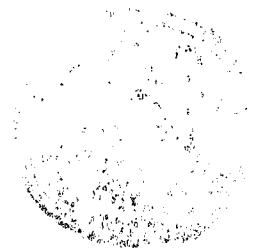
271

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Fâ^cilâtü Mefâ^cilü Fâ^cilün

- 1 Uyurdu dil hayâl-ı ruhuñda bedende şem^c
Nâr-ı mahabbetüñle zuhûr itdi tende şem^c

Âhîr dilin keserler iderler siyâseti
Uzatmasun dilini igen encümende şem^c

Mecclisde râz-ı c'aşkûnı fâş itdi var ise
Yüz karasıyla gitdi gice ser-figende şemc

Eñ şofı özini âtes-i ğayret yakar temâm
Pervânesini yakmasun ey dil igende şemc

- 5 Fûrkât-ı şenbede şemc'indür c'Ulvi ğurbet
c'Aşk-ı nigârdur aña Beytü'l-hazânda şemc

S267/A252

272

VE LEHÛ EYZÂN

Fec'ilâtün Fec'ilâtün Fec'ilâtün Fec'ilün
(Fâc'ilâtün) (Fâc'lün)

- 1 Beytü'l-hazânuma bir gün ruhuñ olsa lâmiç
Yüz tutardı baña ey şems-i münevver tâliç

Hicre şabr idemeyüp cazm-ı sefer itdükçe
Heves-i vuslat olur terk-i diyâra mâniç

Günümüz geçdi hayâlât-ı şeb-i vuslat ile
Âh kim c'ömrümüzi yok yire kılduk zayiç

- c'Âşık-ı pâk-ı nazardurlar aña c'âlemede
Gûşe-i çeşm ile baksañ ola cânâ kâniç

- 5 Halk arasında olurlar göñül engüşt-şemâ
Nân-ı huşk u meh-i nev gibi olurlar kâniç

Tîğ-ı müjgânunı vaşf ideli c'Ulvi benden
Şi'r içre olupdur sözi neşş-ı kâtiç

S268/A253

273

VE LEHÛ EYZÂN

Fâc'ilâtün Fâc'ilâtün Fâc'ilâtün Fâc'ilün

- 1 Mihr-i gerdün almasaydı gün yüzinden ger şucâc
Bulmaz idi halk-ı c'âlem içre ey meh irtifâc

Görinen şanma şafağdur kana gark olur felek
 Ârızufla âftâb her gice itdükce vedâc

Cân u dildür râz-ı aşkı câleme fâş eyleyen
 Kim meşeldür gül سِرِّ جَاوِزِ الْأَشْتَبِینِ شَاع

Ruhlarıñdan haşt-ı hoş-büyüñ terâş eyle meded
 Çün bilürsün rûz u şeb bir yerde kılmaz içtimâ

139b

5 Bir hadeng atduñ dil ü cânına cUlvî'nüñ yine
 Her biri kendüye şanup düşdi mâbeyne nizâc

S 269/A254

EZ-HURÛF-I cĠAYN

274

Fâcîlâtün Fâcîlâtün Fâcîlâtün Fâcîlün
 1 Bîsütün-ı dâğ tenümdür lâlelerdür tâze dâğ
 Oldı ben Ferhâd'a ey şîrîn suhan dâğ üzre dâğ
 Cân eridüp hizmetüñde şemc-i meclis dün gice
 Âteş-i şevküñle yanup kalmadı bağrında yağ
 Dâğlar ile cismümi zeyn eyledüm zülfüñ görüp
 Âdet olmışdur yanar târfk-i şebde çün çerâğ
 Görinen tâğ-ı felekde mâh-ı nevdür şanma kim
 Üstühvân-ı cism-i merdümdür çıkardı göge zâğ
 5 Kılmağ için ey hümâ mürğ-i dil-i cUlvî'yi çün
 Dânelerdür beñlerüñ kâküllerüñdür kıl duzâğ

S 270/A255

275

VE LEHÛ EYZÂN

Fâcîlâtün Fâcîlâtün Fâcîlâtün Fâcîlün
 1 Âteş-i şevküñle yanup ey cîzârı şeb çerâğ
 Cân eridür hizmetüñde şubhdañ her şeb çerâğ

Şem^calar yakup ararsun mihr-i ^câlem-tâb-ı meh
Yiridür kaşr-ı felekde olsa her gece kevkeb çerâğ

Tekye-i ^caşkuñda şol gemenber boş abdâl-veş
Oldı cânâ bir yılañ yüzlü ışık meşreb çerâğ

Revnağ-ı hûbâna virdi nûr-ı ruhsârun zevâl
Pertev-i mihr ile ey meh bî-fer olur heb çerâğ

5 Âteş-i sûz-ı derûnam ^carz idince dilbere
Od yanup başında ^cUlvî çekdi bâb-ı teb çerâğ

S271/A256

EZ-HURÛF-I FÂ

276

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
1 Rûz-ı ^cıyd oldı o meh hânemi kıldı teşrîf
Merhabâ itdi benümle didi eyyâm-ı şerîf

140a

Sende hatm oldı laşâfetle sende melâhat
Bârek-Allah zihî rûh-ı revân zihî cism-i laşîf

Şadr ile şaff-ı ni^câli gel göz bir görelüm
^cAşk cânın çekelüm gitsün aradan teklîf

Kaşlaruñ kavş-ı kûzahdur meh-i nev yanumda
Merhamet kıl mişer itdi beni şol deñlü za^cîf

5 Ne zarâfet ne belâğat bilinür ey ^cUlvî
Bir ^caceb ^câleme geldüñ katı çoğaldı zarîf

S272/A257

277

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
1 Olalu bâzâr-ı hüsnüñde senüñ ^caştâr zülf
Nâfe-i Çîn'e komadı kıl kadar mikdâr zülf

Asker-i Firavın hatırdan ne gam mâdâm kim
İde sucbân-ı İisâ izhâr-ı Mûsâ-vâr zülf

Geldi deyr-i hüsnine âteş-perest iken o hâl
Oldı bir sâ'il beline bağlayup zünnâr zülf

Gülşen-i hüsn içre haddüñ serv-kaddüñ lâle-vâr
Nergis-i bîmâr-ı çeşmüñ sünbül-i tarrâr zülf

5 Revnak-ı dîbâce-i hüsnî ziyâde kılmaga
Kıl kalemle yazdı etrâfa hatı jengâr zülf

Küyuñı bürür gamından yine miskîn nâfenüñ
Bağrını hûn idelü cânâ bu canber-bâr zülf

Ulvî'yâ gencîne-i hüsn-i nigârı hıfz için
Dûd-ı âhum gibi oldı bir talîsm-ı mâr zülf

S 273/A258

278

VE LEHÜ EYZÂN

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Dil belâ-yı zülfüñ çekdi perîşânlıkda hayf
Nâzenin ömrüm benüm geçdi peşimânlıkda hayf

Ğurbete şaldı zamâne vaşl-ı yâr için beni
Meskenüm künc oldı künc için bu vîrânlıkda hayf

140b Ehl-i dîn olan cihânda terk-i kibr ü kîn ider
Gayret-i dîn kalmaya şimdi müselmânlıkda hayf

Kalmamışdur kimsede câlemede insânîyyet âh
Böyle geçmek bir kişinüñ ömri nâdânlıkda hayf

5 Ulvî'yem ağıâr arasında koma efkendeñi
Hayfdur ben bendeñe bu kâfir-sitânlıkda hayf

S 274/A259

279

VE LEHÛ EYZÂN

- Fâcîlâtün Fâcîlâtün Fâcîlâtün Fâcîlün
 1 Ğamzeñ okına ideliden seni cânâ hedef
 Cânuma devlet nişânın gösterür Cîzz ü şeref
- ‘Aks-i ruhsârufdur ey meh ‘âlemi pür-nûr iden
 Nite kim hurgîd olıcak rûşen olur her taraf
- Nakd-i şabrum cümle harc itdüm dehânun yâdına
 Vah ki kıldum yok yire sermâye-i ‘ömrüm telef
- Tîğ-ı hasret dildü bağrum ney gibi nâlân olup
 Yiridür kim kim dökersen sînemi mânend-i def
- Dürr-i dendân-ı beyânın nazm idersem ‘Ulvi’yâ
 Lûlû-yı şeh-vâr ile tolar dehânım çün şâdef

S275/A260

280

VE LEHÛ EYZÂN

- Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün
 (Fâcîlâtün) (Fâcîlün)
- 1 Dâğ u çevgânuma dahl eyler olanlar vâkıf
 Kimi na‘lîne kaçar kimi nişân ‘ârif
- Hvâbda yâri öpüp lorzeye düşdi gönlüm
 Hâyin olan kişi elbetde olurmış hâyif
- Yok yire zâyi‘ider sîm-i sirîşk-i nakdin
 Görmedüm merdüm-i çeşmüm gibi hergiz müsrif
- Cânunı vir leb-i cânâna diyü şundi baña
 Hükm-i sultân serâ-perde-i ğaybı hâtif

5 Keşf idüp sırr-ı lebûñ haddüñi devr itdi haţţuñ
Tolaşur Ka'be'nüñ etrâfını gûyâ kâşif

141a

Vaşf-ı şimşâd kâdd-i dilbere toğrıldı göñül
Beñzer ol tıfl-ı nevâmuza ki başladı elif

Ulvî'yâ 'âkil olan nazmuma inşâf eyler
Hakk söze kâyil olur olıcağ âdem munşif

S276/A261

281

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'ılâtün Fâ'ılâtün Fâ'ılâtün Fâ'ılün
1 Kûy-ı dilberde ider 'âşıklar efgân her taraf
Toldı bülbüllerle gûyâ kim gülistân her taraf
Lâle-zâr itdi zemîn ü âsmânı pür-şafak
Tıg-ı hûn-rîz gele teñden şaçılan kan her taraf
Seyl-i bârân gibidür kılmış zemîni çâk çâk
Ruhlarum çâk eyleyen eşk-i firâvân her taraf
Şehr içinde kılmağa sen serv-kâddi cüst ü cû
Sünbülüñ gibi perîşân oldı yârân her taraf
5 Nev-bahâr irdi güzeller çıkdılar seyrâna hep
Cennete döndi cihân oldı gülistân her taraf
Kaşr-ı 'âlîden türâba düşdi niçe mâh-rû (1)
Ulvî'yâ kıldum nazar hâk ile yeksân her taraf

S277/A262

1) Manzumenin ikinci makta beyti vardır ve şöyledir:
"Ulvî'yâ ma'âmûre-i dünyâyâ aldanma şakın
Çeşmüm 'ibretle bakup gördüm ki vîrân her taraf"

282

VE LEHÛ EYZÂN

FÂ^cilâtün FÂ^cilâtün FÂ^cilâtün FÂ^cilün

1 Devr idüp ^câriż-ı yâri haţţ-ı reyhân şaf şaf
Yazdılar berg-i güle âyet-i Kurân şaf şaf

Gördiler câmi^c-i hüsn içre kaşuñ mihrâbın
Secdeye varsa n'ola zümre-i ^cirfân şaf şaf

Ne şafâdur bu ki ol şâh gâzabına key görüp
Tura eţrâfa selâm almağa yârân şaf şaf

Görmedüm kadd-i bülendüñ gibi bir tâze nihâl
Şâhlar ile tütalum taldı gülistân şaf şaf

5 Rûz-ı mâtem irişüp mâh-ı muharrem geldi
Şerhalar sîne-i ^cUlvî'de firâvân şaf şaf

S 278/A263

DER-HURÛF-I İBTİDÂ-YI KÂF

283 (1)

Mef^cûlü FÂ^cilâtün Mef^cûlü FÂ^cilâtün

1 Yezdânadur niyâzımız her dîna minnetüm yok
Dönse murâdum üzre gerdûna minnetüm yok

Yâ terk-i la^clüñ ile hâl u haţţuñ başa sen
Esrâr-ı habb u meyl-i afyûna minnetüm yok

(2)

^cÎsâ gibi felekde tecrîd-i fakr oldun
Mâlıyla yire geçsün Kârûn'a minnetüm yok

Suñsun hemân leb ile ^cUlvî o çeşm-i mekkâr
Hergiz du^câ vü sühre-efsûna minnetüm yok

S 279/A264

1) Manzume A'da yok.

2) 3ab yazılmamış.

284

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün
 1 Eşk-i çeşmüm ile tenüm lücce-i ^cummâna ğarîk
 Nâr-ı âhum ile ciger âteş-i sûzâna ħarîk

Ĥaṭṭ-ı la^clûñ baña yazdı yine şefkat-nâme
 Beni kurtardı belâlardan olup cânâna şefîk

Bûsse-i la^clûñe cân naḡdini ħarc eyle yûri
 Râh-ı ^caşḡ içre budur vuşlat cânâna ṭarîk

Râh-ı ğurbetde n'ola bî-kes ü tenhâ olsam
 Yolda gördüğümü şehâ isteye dîvâne refîk

5^cUlvi'yâ ğam Yemeninden baña tuhfe getirüp
 Nakd-ı eşk ile gözüm almış iki dâne ^caḡîk

S280/A265

285

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Mefâ^cîlü Mefâ^cîlü Fa^cûlün
 1 Ağyâr ile gördük seni hicrâna ışınduk
 Hicrân görüp âteş-i sûzâna ışınduk

142a

Bir âteş imiş ṭa^cne-i â^cdâ baña nisbet
 Ğurbetde olan âteş-i ħirmâna ışınduk

Yanup yakılup ḡâlimüze ağladı ey dil
 Dün gece yine şem^c-i şeb-istâna ışınduk

Gün gibi ḡo hercâyiligi dirken o mâh
 Gördükde rûşeni mihr-i dirahşâna ışınduk

5^cUlvi gibi biz gör ki içinden ğir olduk
 Nûş eyleyicek bir iki peymâne ışınduk

S281/A266

286

VÂRİŞ-İ TÂC U TAHT ŞEH-ZÂDE-İ CEVÂN-BAHT YA^CNI
SULTÂN SELÎM HÂN-I ŞÂNÎNÜN ĞAZEL-İ ŞERÎFİNE
MERHÛM DERZİ-ZÂDE ^CULVÎ ÇELEB 'NÜN NAZÎRESİDÜR

FÂ^CİLÂTÜN FÂ^CİLÂTÜN FÂ^CİLÂTÜN FÂ^CİLÜN

1 ^CAyn-ı ^Cibretle nazâr kıll lâle-i şahrâya bak
Dâğ-ı hûn-âlûda Mecnûn-ı ğam-ı fersâya bak

Rû-yı yâri gül gül itmiş neşve-i câm-ı şarâb
^CAşk gülzârında açılmış gül-i ra^Cnâyâ bak

Âyet ile gâbit olmuşdur şarâbuñ nef^Ci çün
Münkir olma şûfiyâ gel bâde-i hamrâyâ bak

Ğonçe-i dem-beste idüp servi kılmış pâ-şikest
Şol dehân-ı tengi seyr it şol kadd-i bâlâyâ bak

5 Bunca demdür küştesidür ğamze-i hûn-rfzinün
Ğuşe-i çeşm ile bir kez ^CUlvî-i şeydâyâ bak

S282/A267

287

VE LEHÛ EYZÂN

FÂ^CİLÂTÜN FÂ^CİLÂTÜN FÂ^CİLÂTÜN FÂ^CİLÜN

1 Sâ^Cid-i sâkîyi seyr it sâğar-ı şahbâyâ bak
Şâh-ı mevzûn üzre açılmış gül-i ra^Cnâyâ bak

Haçt-ı reyhân arasında câm-ı la^Cl-i yâri gör
Sebze-zâr içinde bitmiş lâle-i hamrâyâ bak

^CAyn-ı ^Cibretle temâşâ kıll habâb-ı bâdeyi
Üstüvâruf ile gâhî kubbe-i mînâyâ bak

142b

Gör ne yüzden hem-dem olmuş âftâbla Mesîh
Mülk-i hüsn-i yâr ile câm-ı hayât-efzâyâ bak

Bunca demdür küştesidür gamze-i hûn-rfzinüñ
Gûşe-i çeşm ile bir kez ʿUlvi-i şeydâya bak

S283//A268.

288

VE LEHÛ EYZÂN

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿilü Fâʿilün

143a 1 Şaşıf-ı yâre cân gözün aç ʿâşıkâne bak
Defʿ-i gam eyle ey göñül âb-ı revâna bak

Evşâf-ı hüsn-i dilberüñ eyler hikâyetin
Rengîn varaklar ile tolu gülistâna bak

Gam bisterinde nabzın tut hâlini sor
Ey cân tabîbi zâf-ı dil-i nâ-tüvâna bak

143b Tahrîr-i cebheñi ki yir yir ʿayân ider
Şahn-ı çemende lücce-i berg-i hazâna bak

5 Taʿn-ı ʿadûyı kulağına ger koyma ʿârif ol
Dîvâne-vâr diñleme ʿUlvi yâbâna bak

S284//A269

289

VE LEHÛ EYZÂN

Fecilâtün Fecilâtün Fecilâtün Fecilün

(Fâʿilâtün)

(Fâʿlün)

1 Öpdü dil yârüñ elin ʿazl idüp âhından çok
Hep görenler didiler ʿözri günâhından çok

Mû-yı jülîde degil başa kara yazıdur
Ehl-i ʿaşkuñ nesi var hañt-ı siyâhından çok

Âdeme tûl-ı emel ʿömr-i kaşîr oldu naşîb
ʿÂlemüñ zilleti hod-ʿizzet ü câhından çok

Cân vicürsem ğam u ruhsâr u haţţ-ı sebziñle
Kabrümüñ lâleleri ola giyâhından çok

5^cUlvî'yâ hâl-i ruh-ı yâre tıyarlar meylüñ
^cÂlemüñ şimdi müneccimleri kâhinden çok

S285/A270

290

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cülü Mefâ^cîlü Mefâ^cîlü Fa^cülün

1 Meclisde yine mest olup ol şâha tıyanduk
Cân ile tevekkül idüp Allah'a tıyanduk

Cânânuñ işigi taşını mesken idindük

Devlet umaruz bir ulu dergâha tıyanduk

Yâre bizi geçdi vü düşirdi nazarından

Biz dost şanup düşmen-i bed-h^vâha tıyanduk

Toprak döşenüp bir iki gün yaşdanalum taş

Elden ne gelür lutf-ı şehin-şâha tıyanduk

5 Dûd-ı siyehi oldı ^caşâ cism-i nahîfe

Ten kaşrı yıkılmaya diyü âha tıyanduk

Gerçi yolumuz oldı bizüm hayli haţar-nâk

Ey ^cUlvî hele ğam gibi hem-râha tıyanduk

S286/A271

291

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

144a

1 Esb-i nâzla seher-i seyrâna çıkmış yâre bak

Matla^c-ı mihr-i münîr olmuş ser-i kûh-sâra bak

Berg-i güldür kim nesîm-i şubhla bürrân olur
Ol şehûñ altındaki esb-i sebâ-reftâra bak

Ol haţţ-ı seb-dâz ile ol Cârız-ı gül-gûnı
Husrev ü Şîrn'î ko ol dilber-î C'ayyâra bak

Çarh-ı çârümda karar itmiş Mesîhâ seyrin it
Yâ esed burcında şems-î târem-î devvâra bak

5 C'Ulvî'yâ dîrsüñ semend-î himmetüñ meydân ola
Çeşm-î cân ile bir ak Ahmed-î Muhtâr'a bak

S287/A272

292

VE LEHÛ EYZÂN

MefâC'îlün MefâC'îlün FaC'ûlün

1 Yüzüñde haţţ-ı reyhân zâhir ançak
Beni alur bu sevdâlar muhakkağ

C'Adûnuñ yol sakalın ey gazâlum
Toğuzdan aşşîdür(?) bir kıl koparmak

Şanevber öykinürmiş kadd-î yâre
Ki tağda büyümüşdür ol ahmak

Eğer yâre beni çağmak dilerseñ
Rakîbâ yüri turma vâktîdür hağğ

5 Eline dâğlar yakduğda sâkî
Görenler C'Ulvî'yâ didiler el yak

S288/A273

293

VE LEHÛ EYZÂN

FeC'îlâtün FeC'îlâtün FeC'îlâtün FeC'îlün
(FâC'îlâtün) (FâC'îlün)

1 Ser-î şad-çâkümü seyr it ten-î bîmâruma bak
Câme-î köhnemi gör pâre-î destâruma bak

Ey t̄abîb-i dil ü cân derdüme dermân eyle
Pîster-i ğamda yatan hâl-i dil-i zâruma bak

144b

‘Aşka düşdük diyü t̄a‘n eyleme vâ‘iz berü gel
Beni âşüfte kılañ dilber-i ‘ayyâruma bak

Dâmen-i luţfuña yüz sürmege geldüm kuluñum
Gözlerüm yâşını seyl-i dîde-i hûn-bâruma bak

5 Merhametle nazâr it hâl-i perîşânımı gör
‘Aqlımı ğâret iden kâkül-i dil-dâruma bak

Yâr bî-merhamet ü şabr ise yok ben ‘âşıkça
Çâresiz derde düşüpdür dil-i nâ-çâruma bak

‘Ulvî’yem zulmet-i ğamda beni tenhâ koduñ âh
Rûşen it külbemi ey mâh şeb-i târuma bak

S289/A274

294

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1 Şu deñlü müşkil işdür ‘âşıkça cânândan ayrılmak
Aña nisbet hayât-ı sermedidür cândan ayrılmak

Kilâb-ı kûyuñ añdum cânuma kâr eyledi ğurbet
Vaţandan ğam yimezdüm olmasa yârândan ayrılmak

Ğamuñdan istemez bir lahza ayru düşmeği göñlüm
Kişi mu‘tâd olunca güç gelür mihmândan ayrılmak

N'ola Ye‘kûb-ves ağarsa çeşmüm giryeden her dem
Beni pîr eyledi ol Yûsuf-ı Ken‘ân'dan ayrılmak

5 Halâs it ‘Ulvî’yâ dâmânıñı dest-i ‘alâyıkdan
Bilürsin hayli müşkildür bu hâr-istândan ayrılmak

S290/A275

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^cilün)

1 Beni ağlañ beni kim gönçe-i handânüm yok
Hâlüme nâzir olur nergis-i mestânüm yok

Hâr-ı gâmda n'ola bûlbûl gibi giryân olsam
Gülüp açılmğa bir tâze gülistânüm yok

Meded öldüm n'ideyin kalmadı dermâna mecâl
Ol şehe halümi ^carż eylemeye hâlüm yok

Zulmet-i hircere düşüp bî-kes ü tenhâ oldum
Kûlbemi rûşen ider şem -i şeb-istânüm yok

145a 5 Dönse bârâna gözüm yaşı ne var ^cUlvî
Güle bakar yüzüme mihr-i dirahşânüm yok

S291/A276

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Fûrkat iklîminde yârân-ı şafâdan kimse yok
Bir ^caceb girdâba düşdüm âşinâdan kimse yok

Kanı ol hadd dîde-i gamze kanı ol ^carż-ı cemâl
Bî-kes oldum âşinâdan rûşenâdan kimse yok

Âstânüñ itlerinden dür olurdun âh kim
Kimse dardüm bilmez ihvân-ı vefâdan kimse yok

Şimdi bir hâletdeyüm kim geçdi hasret cânuma
Ger ölürsem başa ağlar akribâdan kimse yok

5 Dâr-ı gurbetde n'ola ^curyân gezersen ^cUlvî'yâ
Bir zamâne gelmişüz kim eşhiyâdan kimse yok

S292/A277

297 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Şanduk ağyârı o yâr-ı pür-cefâyâ uğraduk
Cândan uşanduk belâlardan belâyâ uğraduk

Küyuña vardukda derd-i Caşkımız oldu füzün
Ya^cni kim dermân için dârü'ş-şifâyâ uğraduk

Merdüm-i çeşm-i Calîl-i kühl için izün tozın
Bulmaduk sultânımı dün hâk-i pâya uğraduk

Bilmezüz bâğ-ı İrem midür ya şah-ı dil-küşâ
Cennet-âsâ bir makâm-ı dil-küşâyâ uğraduk

5 Tövbe itmişsin diyü pîr-i muğân incindi dün
Gâm bizi öldürdi zîrâ bed-du^câyâ uğraduk

Bir cevân-ı pâk-i dâmen şaydın ister göñlimüz
Câmcı-zâdeye buluşduk Aksarây'a uğraduk

Biz senün tîğ-ı rızâña gerdni teslîm için
Dehri geçdik Meşhed-i Mûsâ Rızâ'ya uğraduk

145b

Yoğ imiş yârân hergiz ^cUlvî-i dil-hastenün
Diyeler hâlini şorduk ol gedâyâ uğraduk

S 293

298

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün(Fâ^cilâtün)(Fâ^clün)

1 Sünbülin tağıdan ol şûh-ı dil-âvîz ancak
Yine tañ yılleri hep gâlebe-âmîz ancak

1) Manzume A'da yok.

Âh idüp hûn-ı sirişki dökösün küyuñda
Diyeler tâ ki şabâ gülşene gül-rîz ancak

Câm-ı mayde göricek caks-i leb-i yâri dîdem
Hâlet-i şive-i şîrîn ile Pervîz ancak

Bir içim şuda da katlûme kaşd eyledi âh
Tîguñuñ hiddeti hem gâlib ü hem tîz ancak

5^CUlvî'ye revzen kaşrından uma kim görünür
Karşusunda güneşüñ zerre-i nâçîz ancak

S294/A278

299

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün

1 Beden pâ-mâl-ı â^Cdâ dil reh-i gamda türâb ancak
Vücûdum ceys-i miñnetle harâbândur harâb ancak

Cihân bir mezra^C-ı gam halk-ı c^Câlem dânedür anda
Felek ol dâneyi un itmeye bir îsyâb ancak

Görindi şubh-ı şâdık âftâbum carz-ı hüsn itmez
Uyanmaz bahtımuñ çeşmi dirîgâ mest-i h^Vâb ancak

Ayağına düşersen sâye-veş olmaz başa hem-ser
Benüm serv-i ser-efrâzum katı c^Câlî-cenâb ancak

5 Dem-â-dem sîm-tenler yolına şu gibi harc eyler
Nukûd-ı sîm-i eşk-i çeşm-i c^CUlvî bî-hisâb ancak

S295/A279

300

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilün

(Fâ^Cilâtün)

(Fâ^Clün)

1 Ey göñül ma^Carıña-ı c^Caşk hatâr-nâk ancak
Düşmenüñden hazır it çâbük ü çâlâk ancak

Bulmadum bir gül bî-hâr-ı cihânı aradum
Gülşen-i dehrüñ içi pür-hüsn ü hâşâk ancak

146a

Qadr ile başı irişmiş felege nâdânüñ (1)
Ma^crifet-i ehl ayaklarda yatur hâk ancak

Giryeden yâr ağarmış gözümü gördi didi
Merhamet demleri geldi nazaruñ pâk ancak

5^c Ulvî'yi var ise mest itdi şarâb-ı ^caşkuñ
Pâs-bân dâmenin almış yakası çâk ancak

S296/A280

301

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün

1 Ayuñ on dördi gibi virdi kaşr-ı hüsnüñe revnak
Elüñde çârede kıt^ca yüzüñde çârede yaprak

Rumûz-ı nükte-i seb^cü'l-meşâni münkeşif oldı
^cemâlüñ müşafında ey yanağı pertev-i muṭlak

Mübârek destüñe dirsem ^caceb midür Yed-i kudret
Müşâbihdür habîbüm Lafzatu'llaha o beş parmak

Eno'llah âyetinüñ eyleyüp te^vvilini tefsîr
Cihân mülkini bir dâra şatan sultân-ı dehre bak

5 Kelâmu'llah-ı nâṭıkdur lisân-ı pâkin ey ^cUlvî
Elün alsun senüñ Hakk hiç nazîr olmaz saña el-hakk

S297/A281

302

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Mefâ^cîlü Mefâ^cîlü Fa^cûlün

1 Oldı yüregüm lâle-sıfat dâğ ile yanık
Eşküm demidür akşa kana kana boyanık

1) 300/3a S'de: "Qadr ile başı irüdüñ göge nâdân olanuñ"
şeklinde düzeltilmiştir.

Bir serv-i semen gönçe-dehen sâye kul oldum
Güftârı emîrâne vü reftârı yaraşık

Hürşîd-i cihân-sûz idüm saçıla gerdün
Mihrüñle yanupdur ki benem câşık-ı sâdik

Âşkuñda cüdâ düşmedi âvâre göñülden
Gam gibi olur mı kişiye yâr-i muvâfık

5^c Ulvî'yi şeb-i gamda koma bî-kes ü tenhâ
Ey hüsn ilinüñ mihr-i ziyâ-güsteri fâyık (1)

S298/A282

303

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâcîlün Mefâcîlün Mefâcîlün Mefâcîlün

146b

1 Makâmum gûşe-i cüzletdür eyvân u serîrüm yok
Bütün câlem oda yansa içinde bir hasîrüm yok

Ten-i pür-dâğ u rûy-ı zerd ü eşk-i sîmdür varum
Fakîrüm dirhem ü dînâr u zîbâ-yı harîrüm yok

Dirîgâ zulmet-i fûrkatde kaldum bî-kes ü tenhâ
Gelüp gam-hâneme portev şalar şemc-i münîrüm yok

Yetîm-i eşk-i çeşmüm gibi hâk-i zillete düşdi
Niçe yıllardurur kim pây-mâlüm dest-gîrüm yok

5 Belâgatle cihânüñ cUlvî'yâ Hassân'ıyam ammâ
Görüp hâl-i melâlüm şefkat eyler bir zahîrüm yok

S299/A283

1) 302/5b S'de: "Ey câlem-i hüsnüñ meh-i tâbânı belâyık"
şeklinde düzeltilmiştir.

304

VE LEHÛ EYZÂN

- Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
 1 Fütâde kaddüñe car-car-ı ruhuña virür ter 'âşık
 Ölümlü çeşmüñe nergis lebüñe gonçeler 'âşık
 Zemîn u âsmâna sayt hüsnüñe gulgüle şaldı
 Habîbüm saña olmuşdur melek 'âşık beşer 'âşık
 Melâhat kişverinde ey perî şâh-ı 'âdilsin
 Cefâ görmez senüñ devründe bir kimse meger 'âşık
 Devâsız derd iken 'aşkuñ oransız cevri iken hicrüñ
 O derde mübtelâ olup o cevri şabr ider 'âşık
 5 Ser-i küyüñ tolanurlar dil-i 'Ulvî gibi her dem
 Hañt u ruhsârûña olmuş güneş 'âşık kamer 'âşık

S300/A284

305

VE LEHÛ EYZÂN

- Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
 1 Ölümlü haste olsam tañ mı 'ömr-i câvidânım yok
 Ölürsen künc-i fûrkatde ne var rûh-ı revânım yok
 Gözüm kan ağlasun cismüm ser-â-ser gark-ı hûn olsun
 Yanumca şalınup çün kim nihâl-i erguvânım yok
 Dehânüñ görmek için 'âlem-i ervâhdan geldüm
 Kapuñda saña lâyıq cândan özge armağanım yok
 Miyânını koyup yârüñ öperdüm leblerin bir bir
 Bütün 'âlem bilür ol yâr-ı cânsız yâr-ı cânım yok
 147a 5 Seg-i küyüñ görüp 'Ulvî kuluñı ihtirâz itmiş
 Garîbem kimseye şâhum benüm hergiz ziyânım yok

S301/A285

306

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Nâlûñ etfâl-ı gülistânı belîñletmeşe çok
Andelîbâ dehen-i gonçede çıkmazdı uçuk

Oldı bârân-ı sirîşkümle zemîn çarkâ-ı gül
Serv-i bâlâ gibi cânâ etegüñ bilüne şok

Rûza-ı hier ile ac olduğımı añladı
Ni^cam-ı cıyd-ı vişâl ile hasûd olmasa tok

Çatup ebrûsın ider dâğuma hışm ile nazâr
Şol kemân-keş gibi kim tablaya her dem deger ok

5 Dağ yak sineme tek cânımı al didüm idi
Ulvî'yâ didi o meh bu جلیه münkaşır yok

S302/A286

307

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Niçe bir her şacı Leylâ'ya dilâ meftûnluk
Sana mı kaldı cihân içre hemân Mecnûn'luk

Fakr u fâkam göricek kaçdı ol âhû benden
Âh kim aldı benüm âfetümi medyûnluk

Hakk budur kim elüme girse beaüm atlas çarh
Pârelerdüm anı meh-rûlara tonluk tonluk

Serv-i bâlâ olımaz kâmet-i dil-cûña mişâl
Sende hatm oldı eyâ kadd-i elif mevzûnluk

5 Glmek olmazsa myesser n'ola  Ulv klfa
 A-ı haste-diln ii olur mahznlk

S303/A287

308 (1)

Mef ul F il tu Mef flu F iln
1 Rz-ı ezelde kim olupdur al -y  ak
İtdi vatan bu g nlmi de bel -y  ak
Ol p dih-ı hsne dil  irmek istesek
Terk it diy r-ı  aklı budur mnteh -y  ak
Vr n olduunca nig r  es s-ı  aklı
Mukem olur c n u g nlde bin -y  ak
Her kim ki olmak istese sult n  alemn
Olsun dil  benm gibi bir bi-nev -y  ak
5 Nie ola  Ulv sana  in  ki gn
Sen p dih-ı hsnsin ol bir ged -y  ak

A288

309 (2)

Mef ul Mef flu Mef flu Fa uln
1 Hi em-i hab bum ile bir nazaru yok
Ey p r-ı muan derd-i sermden habern yok
Ey zlmet-i gam y  eb-i tat-ı siyehmsin
Y   m-ı ecel sana g rinmez sipihrun yok
Yitmez mi ru-ı zerdmle nakd-ı sirikm
Y  Rab kime kim dir ki  aceb sm  zern yok

1) Manzume S'de yok.

2) Manzume S'de yok

Ağyârla seni kâyil iden yâre geleydi
Ammâ n'idem ey dil gelürün yok giderün yok

5 Tîğ-ı müjeñe cân virici gerçi neler var
Ulvî gibi bir aşık-ı hünîn-cigerün yok

A289

EZ-HURÛF-I KÂF

310

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^cilün)

1 Tâze aşık olıcağ dâğ ile zeyn it kulun
Yeni sikke çıkıcağ eskisi geçmez pulun

147b

Dil-i lâ-yâ^c kıl ile ol teb-i ma^ckûla şinâs
Hemden olsunkuluyuz ma^ckûlun

İşigin bekle ki yârün iresin vuşlatına
Tiz alur manşıbı olsa senedi ma^czûlun

Eşk ile yolu gül eyler diyü töhmet olıcağ
Baña dil-dâr didi kim yûri pâk it yolun

5 Akı-ı bendine uyup aşkını Ulvî terk idemez
Ehl-i akıl olan uyar mı sözine her gülün

S304/A290

311

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cilün Mefâ^cilün Mefâ^cilün Mefâ^cilün

1 Dil-i bî-çâremi terk eyledün ey cân revân olduñ
Hümâ-yı evc-i istîgnâ gibi gözden nihân olduñ

Be hey âfet nedür bu haqq u hâl u gamze vü gîsû:
Meger kim var ise ser-fitne-i âhir-zamân olduñ

Leb-i dil-dâra karşı bulduğñ söylersin ey Câşık
Gözünge geldi içdün câm-ı Câşkı kâm-rân olduñ

(1)

Reh-i Câşkıñda virdün baş u cânı C'Ulvi'yâ yârün
Añâneñ var ise harc eyledün bî-hân-mân olduñ

S305/A291

312

VE LEHÛ EYZÂN

MefâC'flün MefâC'flün MefâC'flün MefâC'flün

1 Nedür bu serv-kaddik lâle-haddik mâh-peykerlik
Nedür bu sîm-tenlik nâzenînlük nâz-perverlik

Nice başlar kesüp kanlar döküp diller olur her-dem
Müjeñ tîğünâda hatm olmuş dil-âverlik ciger-derlik

Mesîhâ-ves tecerrüd kaçdın itse bakmadan dehre
Aña meyl eylemek erlik degildür ey gönül erlik

Levend-âne gezersin sîne çâk olsun münâsibdür
Senün şânüñdadur şâhâne dilberlik semen-berlik

5 Belâ vâdîlerin geşt eyleyenler bust-pûş olmuş
Yaraşur C'Ulvi'yâ seyyâh olanlara kalenderlik

S306/A292

313 (2)

VE LEHÛ EYZÂN

FeC'ilâtün FeC'ilâtün FeC'ilâtün FeC'ilün

(FâC'ilâtün)

(FâC'lün)

1 El şunar dâmenine ol gül-i nâzeñ bedenün
Elleri kuruya gülzâr-ı cihânda degenün

1) 311/4ab yazılmamış.

2) Manzume A'da yok.

Kesile gülşen-i ʿâlemde nihâl-i ʿömri
Seni ey gönçe-dehen zûlm ile benden kesenüñ

İrmedi dâmenine destimüz ol serv-kaddüñ
Yok yire yâr belâsın çekerüz irişenüñ

Bakmadı dîdelerüm bir dağı veche-i hüsne
Gün gibi zâhir olaldan berü veche-i hüsnüñ

5. Top-ı gâbgâbla harâb eylemek ister ʿUlvî
Yohsa ol şâh-ı cihân kalʿa mı şandı bedenüñ

S307

314

VE LEHÛ EYZÂN

Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Faʿûlün

1 Diller olur el ile ruh-ı âlî hüsnüñ
ʿUşşâkı gören eylediği ʿâlî hüsnüñ

Şemşîr-i ciger-dûzına dil-teşne geçerken
Öldürdi beni gamze-i ʿâli hüsnüñ

ʿAşk âtesine yandı yine cübbe vü destâr
Ölsem yiridür baş açık âbdâli hüsnüñ

Çâk olsa yakam dest-i melâmetle ʿaceb mi
Dâğ urdı dile lâle-şîfat hâli hüsnüñ (1)

S308/A293

315

VE LEHÛ EYZÂN

Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Faʿûlün

1 Ey şâh-ı cihân ʿadlün ile dâduñ işitdük
Dergâhuña geldük bir iyi aduñ işitdük

148b

Âlem n'ola hep bende-i fermânuñ olursa
 Âleme kerem kılmañı mu^ctâduñ işitdük

Bildük seni ey h^vâce bir üstâd-ı cihânsın
 Çok şan^catunuñ gördük vü icâduñ işitdük

Derd-i dil-i Mecnûn'a degil kâbil-i takrîr
 Hep kışşasını Vâmık u Ferhâd'ıñ işitdük

5 Ol şâha şikâyet mi var ey ^cUlvî felekden
 Dün gece yine nâle vü feryâduñ işitdük

S309/A294

316

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Mefâ^cîlü Mefâ^cîlü Fa^cûlün

1 Mecnûn'a gönül aşk ile hem-tâ neden olduñ
 Dîvâne misün halka temâşâ neden olduñ

Bir serv-i ser-efrâza kul olmışsın işitdük
 Âzâde iken ^câşık u şeydâ neden olduñ

Ol tevbe-şiken bozdı gibi tevbeni zâhid
 Hum-hânedâ âvâre vü rüsvâ neden olduñ

Bülbül gibi bilürsün tağıdup şabr u karârı
 Tağlara düşüp bî-ser ü pâ neden olduñ

5 Vâ^ciz gibi maḥbûb u meye egmez iken baş
^cUlvî gibi rüsvâ-yı cihân yâ neden olduñ

S310/A295

317

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün (Fâ^clün)

1 Niçe bir dîdemi giryân itmek
 Saña mı kaldı hemân kan itmek

Bir iki gün içelüm câm-ı mey
Lâzım oldu saña meydân itmek

Güllerüñ işleri handân olmak
Bülbülüñ kârıdur efgân itmek

Saña lâyıķ midur ey şâh-ı cihân
Dil-i ma^cmûrumı vîrân itmek

- 5 Hakk-ı nân ^cUlvî bilinmez niçe bir
Sûz-ı ğamla dili vîrân itmek

S311/A296

318

VE LEHÛ EYZÂN

Me^cûlû Fâ^cilâtü Me^câ^cflü Fâ^cilün

149a

- 1 Fer virdi mâha mihr-i cemâli Muhammed'üñ
İtdi hayâl-ı kaşı hilâli Muhammed'üñ

Gûyâ ki şekl-i nokta-i cîm-i cemâlidür
Zülfi ihâta itdügi hâli Muhammed'üñ

Vir ümmeti isen şalavât Âl-i Ahmed'e
Olssa ^cayân ruhları ^câlî Muhammed'üñ

Şekl-i dehân-ı tengine vü ca^cd-ı zülfine
Dâl oldu şaymuhâsı Muhammed'üñ

- 5 Maḥv eyler idi rûza-ı hicrânı ^cUlvî'yâ
Mümkün olaydı ^cıyd ü şâli Muhammed'üñ

S312/A297

319

VE LEHÛ EYZÂN

Me^câ^cflün Me^câ^cflün Me^câ^cflün Me^câ^cflün

- 1 Bu âdemlik midür kim ey perî-ra^cnâ rakıf-i seg
Saña hem-râh olup her dem yanufda ola bizden yeg

Çözülse perçemüñ tûğı gelürler Casker-i hubân
Melâhat kişverinde haqq budur nâz ile beğsin beg

Katı ser-keşlik ider var yürü ey bâd-ı şabâ
Ol boyı serv-i ser-efrâzumu benden yaña eg

Sipih-r-i hüsne mâh-ı nev tulu^c itsün eger dirseñ
Ser-i zülfüñde bir kez şeb-külâhuñ ey kamer-ruh eg

5 Belâ bezminde cismüm çeng olupdur neyleyin bilmem
Sadâ virür tenümde nağme-i evtâr-ves her reg

Elüñ öpmez ise ^cUlvî degme bir derd ile ey hûñî
Dehân-ı zahmına engüşt-i şemşîrûñle bâri deg

S313/A298

320

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
1 ^cÂdetüñdür ^câşıkâ cevri firâvân eylemek
Şan^catüñdür dem-be-dem nâ-haqq yire kan eylemek

Bezm-i ğamda baña mı kaldı hemân ey çeşm-i mest
Ney gibi âh eyleyüp çâk-ı girîbân eylemek

Husrev ü Şîrîn-zebânsın hiç düşer mi saña kim
Kûh-ı miñnetde dil-i Ferhâd'ı nâlân eylemek

Ġamze-i hûn-rîz ki lâyıq degildür öldürüp
^cÂşık-ı peş-mürdeyi hâk ile yeksân eylemek

149b

5 Kısmet-i rûz-ı ezeldür saña ^cUlvî bilmiş ol
Gice gündüz nâle idüp dâde-i giryân eylemek

S314/A299

321

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün

1 Yaşum bahr-ı seffide ta^Cn ider çeşmüm şadefden yeş
Olupdur eşkimüñ her dânesi dürr-i Necef'den yeş

Hadeng-i gamze-i hûn-rîziñe sinem nişân itdüm
Demidür olsa kaşı kemân cümle hedefden yeş

Bedenden zâhir olan üstüh^Vânım dâğ-ı hasretle
Olupdur bezm-i gamda neyden pür-sûz-ı defden yeş

Feşâhât söyledür şimdi ki olupdur başka dil peydâ
^CAceb mi sözlürüm olursa elfâz-ı selefden yeş

5 Dem-â -dem bâ^Cis olur nâmuñı añdurmağa ^CUlvi
Gazel bir ölmez oğuldur kişiye nâ-halefden yeş

S315/A300

322

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^Cilâtün Fâ^Cilâtün Fâ^Cilâtün Fâ^Cilün

1 ^CAşık olmuş beñzi şararmış meded cânumuñ
Bâğ-ı hüsnine hazân irmiş gül-i handânumuñ

Bir boyı servüñ yolında cûy-bâr itmışsin
Nergis-i pür-jâle olmuş âfet-i devrânumuñ

Ol saçı Leyli nigâre ^Caşk ile Mecnûn olup
Dûd-ı âhı ^Câlemi tutmuş meh-i tâbânumuñ

Lâle-zâr olmuş letâfet gülistânı ser-be-ser
Dâğlar gördüm kolında dilber-i fettânumuñ

5 ^CUlvi'yâ Hâk'dan murâdum budurur bir gün görem
^Cânumuñ cânı ile haşr olduğını cânumuñ

S316/A301

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Ey Mesîhâ -dem n'ola âyîn-i İsâ eylesen
 Âşık-ı dil-hasteñi luṭf ile ihyâ eylesen

150a .. Kûlbe-i ahzânuma kılsañ kadem rencîde âh
 Hâtır-ı maḥzûnumı bir gün tesellâ eylesen

Hasret-i ebrûñ ile kaddüm kemâna dönmedin
 Gönderüp tîrûñ baña bir nâme peydâ eylesen

Gelse küyüñda benümle cenge nâ-merd rakîb
 Âşk meydânında er kimdür temâşâ eylesen

5 Tatalum düşmen söziyle ^cUlvî'yi redd eyledün
 Dostum bâri bu olmaz mı mudârâ eylesen

S317/A302

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

(Fâ^cilâtün) (Fâ^cilün)

1 Öykinürmiş lebine her biri ol sîm-berûñ
 Dâd-ı feryâd elinden mey ile nîş-gerûñ

Naḳd-ı eşkin n'ola harc eylese çeşmüm yoluña
 Hâkdur mâ-mülki merdüm-i şâhib-nazarûñ

Hüner ehli aña dirler ki vücûdın bile hâk
 Ayagı toprağıyuz hâtır-ı ehl-i hünerûñ

Mihr ü mâh ey şeb-i fûrkat seni rûşen kılmaz
 Var ise şâm-ı ecelsiñ ki görünmez seherûñ

5 Çeşm ü zülf ü dehen-i yâri affarsın her dem
 Âdem iklîminedür gibi be ^cUlvî seferûñ

S318/A303

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cflün Mefâ^cflün Mefâ^cflün Mefâ^cflün

1 Beni fûrkat şebinde komadıñ ey meh-likâ geldüñ
Şafâ virdüñ gönül mirâtına şâhum şafâ geldüñ

Çaddüm rencide kılduñ hâkdan ref^c eyleyüp ^cömrüm
Ele aldıñ yıkık göñlüm yüzüm üzre başa geldüñ

Nişân-ı sîneden turmaz geçerdüñ ey hadeng-i yâr
Ne yiller esdi şimdi toğrılup benden yafâ geldüñ

Nigâr-ı nâzenînum ile iderken şohbet tenhâ
Var ey hâsîd gözüñ çıksun ki dîş olduñ çıka geldüñ

150b

5 Meger kim cezbe-i ^caşkuñ idüpdür kalbüñe te³şîr
Unutmaşduñ dil-i ^cUlvî'yi sultânnum aña geldüñ

S319/A304

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 ^cIyd-gehde o mehi kendimüze râm itdük (1)
Bir mübârek deme irdük iki bayrâm itdük

Yâr ile vâ^cize iç diyü kadeh şunduk dün
Kâyil. oldı bize ma^ckûl ile ilzâm itdük

Ka^cbe vü Kuds'i seyâhatla egerçi gezdük
^cÂkıbet kûy-ı habîbe gelüp ârâm itdük

Eşk ü âha nazâr itsün diyü ol kebg-i harâm
Şayd için anı birin dâne birin dâm itdük

5 Bizde ahşamla bu gice didük ol mâh-ı neve
Sözümüz geçmedi ey ^cUlvî çok ibrâm itdük

S320/A305

1) 326/1a S'de: "iki maḥbûbı dilâ kendimüze râm itdük"
şeklinde düzeltilmiştir.

327

VE LEHÛ EYZÂN

- Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 1 Kınımı dökse müjeñ virmez amânı gözlerüñ
 Kahr ider her dem baña şol kahramânî gözlerüñ
 Deşt-i gamda bu dil-i miskinüme kılmaz nazır
 Ey perfî âhû gibi gözler yâbânı gözlerüñ
 Bâde-i nâz ile mest olmışsın ey hûn-hvâr-ı çeşm
 Anuñ içün çaynına almaz cihânı gözlerüñ
 Âşikâr olmuş gam-ı çaykuñla bîmâr olduğum
 Hvâbda çok gûşeler kıldı nihânî gözlerüñ
 5 Bu kıyâmet gamzelerle ^cUlvî'nüñ bağrın delüp
 Gösterür ser-fitne-i âhîr-zamânî gözlerüñ

S321/A306

328

VE LEHÛ EYZÂN

- Me^cûlü Fâ^cilâtü Me^cûlü Fâ^cilün
 1 Hâlüñ yanında düşdi kesâda bahâ-yı misk
 Ragbetsiz oldu ha^cttuñla nisbet devâ-yı misk
 151a Kaşuñla hâlüñe niçe diller revânedür
 Tüccârdur ki Çîn'e giderler berâ-yı misk
 Müşgîn saçuñla oldu mu^ca^cttar damağımız
 Tutdı meşâmı râyiha-ı cân-fezâ-yı misk
 Dirler di damağın çeker mü-yı müşg-i huşk
 Hâl-i lebüñde de görünür iktizâ-yı misk
 5 ^cUlvî kuluñ bende geçer siyeh zülfüñe
 Sensiz Hı^cây'ı virseler itmez hevâ-yı misk

S322/A307

329

VE LEHÛ EYZÂN

- Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 1 Halka- i zülfi ham-ender-ham cânânemüzün
 Oldı zencîr-i cünûnı dil-i divânemüzün
 Ğark-ı hûn eyleme müjgânımı didüm didi yâr
 Diğleri pençe-i mercân yaraşur şânemüzün
 Âlemi rûşen ider mihr-i cihân-tâb gibi
 Aks-i ruhsârıñ ile şuclesi peymânemüzün
 Cümle mürgâñ evâla ecniha üftâdesidür
 Mürğ-i rûha ruh-ı dilberde biten dânemüzün
 5 Ulvî'yâ hânemüzi kılmadı ol meh teşrîf
 Kâtı mahzûnluğı hâtır-ı vîrânemüzün

S323/A308

330

VE LEHÛ EYZÂN

- Mef^cûlü Fâ^cilâtü Mef^cûlü Fâ^cilün
 1 Sîneñde yâre karşı eliflerle yâre çek
 Nâzeñliklile bir boyı servi kenâra çek
 Bend it kemend-i zülfüne kadd-i hamîdesin
 Her kim yolufda toğrulık itmezse dâra çek
 Merdümlük it meded başa bir çâre kıl yetiş
 İrgür tozını dîde-i güher-nisâra çek
 Sencek çekerse asker-i ağıâr ile o yâr
 Sen de livâ-yı âhı gönül bir diyâra çek
 151b 5 Gören sirişk-i çeşümü ey Ulvî çü sende
 Ol serv-i ser-efrâzı behişt-i cüy-bâra çek

S324/A309

331

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fa ulün

1 Benzerdi nigârûñ kadd-i bâlâsına bî-şekk
Şimsâd-ı çemen olmasa birgökçek

Bâzâr-ı fenâda sefer-i âvâzesi çıkmış
Ol şâh-ı cihân var ise itdi yine dernek

Tûfî-i dil ü cânâ demirden bir kafes oldu
Peykânûñ ile pür olalı bi cism-i müşebbek

Hatt-ı ruhuñı eyle terâş ey yüzi mâhum
Bir hattûñ gâlaş yazanla eylerler anı hakk

5^C Ulvî gibi def^C itmege zâhid gam-ı dehri
Tanhâ yüri meyhâneye rez-i duhterüñi çek

S325/A310

332

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Lebi yâdına bir mestâne çeşmüñ câm-ı ^Cışret çek
Saña kim dir ki bâdâm ile ey zâhid riyâzet çek

Mürîd-i şeyh-i şun^Cân olmak isterseñ eger şûfî
Şanemler yâdına deyr-i mahabbet içre halvet çek

Dilerseñ kim nişâne ire ey dil yiter maksûduña
Yüri meydân-ı ^Caşk içre kemân-ı derd ü miñnet çek

Şeh-i iklim-i gamsın leşker ü derd ü belâ ile (1)
Duhân-ı nâr-ı âhuñla fezâ-yı gamda râyet çek

5 Berât-ı ^Caşkuña bî-nâm u nişân ehli olup ^CUlvî
Hamîde kâmetüñ ile eger tuğrâ-yı melâmet çek

S326/A311

1) 332/4a S'de: "Şeh-i mülk-i belâsın leşker ü derd ü belâ ile" şeklinde düzeltilmiştir.

333

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün

1 N'ola dîvâne dilden olmaya yâd u vişâl aîsâñ
 Degildür tab^C-ı sûd-ı aydan efkâr-ı muhâl aîsâñ

152a

Yüzine kıra sürdiler felekde eyleyüp teşhîr
 Meger var ise kırs-ı mâhî şanmışdur hilâl aîsâñ

Dem-â-dem eksügin tutmak diler pîr-i harâbâtun
^CAceb mi vâk'etisibler olmasa ceng ü cidâl aîsâñ

Mey-i la^Clûfden ağıâra dolu ihsân idüp dâyim
 Bize şunmak neden ey sâkıf-i bezm-i cemâl aîsâñ

5 Kâbûl eyle kuluñdur artuk aîsâñ ^CUlvî-i kemter
 Kâpuñda pâdişâhum olmasun der-bân mişâl aîsâñ

S327/A312

334

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^Cûlü Mefâ^Cîlü Mefâ^Cîlü Fa^Cûlün

1 Tolâşma ruñı şem^Cine pervâne degilsün
 Âteşle şakın oynama dîvâne degilsün

Kanıyla toplup lâle gibi ağılama her dem
 Ey gözlerümün kipriği bezmine peymâne degilsün

Yâruñ şiken turesine düşmeyi bilürdün
 Ol zülf-i perîşâna eger şâne degilsün

Bi'llahi nedür ^Câşıkâ bu nâz u girişme
 Ey muğbeçe ger şâhid-i kâşâne degilsün

5 Hançer çeken üstine gice ^CUlvî'nün ey yâr
 Öldür beni sen gözleri mestâne degilsün

S328/A313

335

VE LEHÛ EYZÂN

Fecîlâtün Fecîlâtün Fecîlâtün Fecîlün
(Fâcîlâtün) (Fâcîlün)

1 Günümüz geçdi cîzârıyla hayâlünde senüñ
Degmeden bir gül-i gülzâr-ı vişâlünde senüñ

Görmeden âb-ı revân ile hele âyînde
Bu şafâ kim görünür levh-i cemâlünde senüñ

Zahmet-i teb ruh-ı gül-rengini zerd eylemiş âh
Yine te'sîr-i nazar var gibi hâlünde senüñ

Cânumı mâl u menâlumla didüm al cânum
Didi cânuñ da senüñ mâl u menâluñ da senüñ

152b 5 Ne caceb hâle getürmiş seni fikr-i leb-i yâr
Culvî'yâ nesne yoğ ancak yine hâlünde senüñ

S329/A314

336

VE LEHÛ EYZÂN

Fâcîlâtün Fâcîlâtün Fâcîlâtün Fâcîlün
1 Âftâb-ı câlem-ârâdur cemâli Ahmed'üñ
Ta'n ider mâh-ı neve kaşı hilâli Ahmed'üñ

Nâzla reftâra gelse cân u dil vîrân olur
Servedeñ gelse n'ola kadd-i nihâli Ahmed'üñ

Cânumı kurbân iderdüm kaşlarının yayına
Rûzı olsa baña ger cîd-ı vişâli Ahmed'üñ

Sûre-i Ve's-şemsdür alnı yüzidür Ve's-şems
Kevger olsa tañ midur la'îl-i zülâli Ahmed'üñ

5 Zûlm ile virdi harâba âh kim dil mülkini
Şâh olalı kişver-i câna hayâli Ahmed'üñ

Mulk-i hûbâna emîr olduğuna şâhidürür
Ey göñül eyle nazâr ruhsâr-ı âlî-Ahmed'üñ

Şan perfî teshîrine âteşde fûlfûldür hemân
Ulvî'yâ her lahza dilde fikr-i hâli Ahmed'üñ

S330/A315

337

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Cinân bâğıdur ey dil kûy-ı zîbâsı Memî şâhuñ
Olupdur anda tûbâ kadd-i bâlâsı Memî şâhuñ

Hemân dîvâne-i zencîr-i aşksın seni şanma
Hezârân vardur ey âşûfte şeydâsı Memî şâhuñ

Benüm dūd-ı siyâhum çarha çıksa yiridür çün kim
Başumda ensañ olmaz zülfi sevdâsı Memî şâhuñ

Bu gün gavvâş-ı lûlû-yı ma'âniyem disem tañ mı
Yatur dilde 'acâyîb 'aşkı deryâsı Memî şâhuñ

5 İlahî Ulvî-i üftâdenüñ tâ haşre dek dâyim
Gözünden dūr olmasın temâşâsı Memî şâhuñ

S331/A316

338

VE LEHÛ EYZÂN

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

(Fâ'îlâtün)

(Fâ'lün)

153a 1 Mahv idüp jâleleri gün gibi aç verd-i terüñ
Ya'ni seyr eyleyelüm sineñi çöz düğmelerüñ

Kimsenüñ parasına atılup aldanma şağın

Eşk ü ruhsâruma bak gâyeti yok sîm ü zerüñ

Öykinürmiş lebüñe biri ey gönçe-dehen
Dâd u feryâd elinden mey ile gül-şekerüñ

Mâr-vesş künc-i vişâlüñde tıllım oldu meger
Mâni^c olur belki kuçmağa dâyim kemerüñ

- 5 Tâkatum kalmadı şabra n'ideyin ey ^cUlvî
Cânuma geçdi meded derd ü belâsı seferüñ

S332/A317

339 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlu Fâ^cilâtü Mefâ^cflu Fâ^cilün

- 1 Dilde hevân kaldı ten oldu gamuñ ile hûk

طوبى لىن بموة و فى قلبه سواك

Hûbân-ı ^câlemi baña ^carz itseler gerek

والله لست انظر وظو عالى سواك

Boynumi aldı gönçe vü gül gitdi her biri

Bu câme pâre pâre vü ol hırkâ çâk çâk

Gayr ile baş koduğünü bir yaşdığa görüp

Olsa ^caceb mi h^vâb-gehüm bister-i helâk

- 5 Derd-i derûnıñı saña eş^câr itmege

Yitmez mi ey ^cUlvî bu eş^câr-ı derd-nâk

S333

340

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

- 1 Sevdüğünü ey dil şeh-i ^câlî-cenâb olmak gerek

Ger ^citâb itse saña bâri hişâb olmak gerek

1) Manzume A'da yok.

Ayufî on dördine beñzer bir hilâl-eburî olup
Burc-ı rif^catde cemâli âftâb olmak gerek

153b

Âstân-ı yâre varsun señce?rağbet isteyen
Bir ulu baba kişide intisâb olmak gerek

Câm-ı la^cl-i dilberi nûş eyleyen ehl-i dilüñ
Bezm-i ğamda eşk-i pür-hûnı şarâb olmak gerek

5 Değme bir şâhuñ kulu olma cihânda ^cUlvî
^cÂşıkunñ kul olduğı ^câlf-cenâb olmak gerek

S334/A318

341

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Mefâ^cilün Fâ^clün

1 Dilber-i şive-kâr böyle gerek

Âfet-i ğamze-kâr böyle gerek

Cân damagın mu^cağtar eylemek

Nefes-i müşkibâr böyle gerek

Sînemüñ sûzına virün teskîn

Ġazel-i âb-dâr böyle gerek

Seg-i kûyum didüñ baña evvel

^cÂşıkı i^ctibâr böyle gerek

5 Nakşınunñ ^câlem oladı hayranı

^cUlvî'yâ hüsn-i nigâr böyle gerek

S335/A319

342

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 ^cÂşık-ı dil-hastenüñ kaddi hilâl olmak gerek

Hasret-i ebrû-yı yâr ile hayâl olmak gerek

Nâfe gibi bağrumı hûn itmege her dem benim
Ol gözi âhû gibi vahşî gazâl olmak gerek

Hürrem olmak isteyenler şehr-i vaşlinda dilâ
Râh-ı gânda fûrkat ile pür-melâl olmak gerek

Ma^crifet ehline şayd olmaz zamâne dilberi
Ey fakîrû'l-hâl aña mâl u menâl olmak gerek

5^cUlvî'yâ bir nükte-dân maḥbûba kul eyle dili
Dil-rübâsı şâ^cirüñ ehl-i kemâl olmak gerek

S336/A320

343

VE LEHÛ EYZÂN

Me^cûlü Me^câ^cîlü Me^câ^cîlü Fa^cûlün

1 Toğrulamaz idi kûyuna ol Ka^cbe-i cânuñ
Olmasa demirden yüregi kıble-nümânüñ

154a

Rez duhterini dâyim ayağına getürmek
Hakka bu ki ağırılığıdur raḥl-girânüñ

Bülbüllerinüñ râz-ı dilin açmadı hâra
Vâ'llahi^caceb berg itmiş ey gönçe-dehânüñ

Ṭurmaz yaşarur kıl düşecek dîdeye dirler
Ağlatsa demidür beni hicründe miyânüñ

5 Eânsız n'ola bir kâlebe dönse dil-i ^cUlvî
Üftâdesidür sâye-ves ol serv-i revânüñ

S337/A321

344

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1^cÂşıkun göñlin almağa güzel böyle gerek
Bârek-Allah ne söz işite güzel böyle gerek

°Aşk fennin okuyup şıdık ile oldum °âmil
İşte zâhid kişide °ilm ü °amel böyle gerek

Eşkimüñ bahırına meyl eylemedi kalb-i °adû
Kâfiri olsa binâ anda temel böyle gerek

Şıdık ile sevdiğüm için yüzüme bakmazsın
Her ne cevri eylesenî başta maḥal böyle gerek

5 Nazm-ı °Ulvî'yi maḥal-hânlar okurlar yir yir
Hele ben añladuğum bu ki ğazel böyle gerek

S338/A322

345

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilün

1 Hâr hâr-ı °aşk ile cismüm figâr itsem gerek
Bir kuru şâḥ üzre güller âşikâr itsem gerek

Ser-be-ser sahrâ-yı sînem derdle pür-dâğ idüp
Dâmen-i kûh-sâr gibi lâle-zâr itsem gerek

Yaka çâk u mest ü rüsvâ içre pür-hûn dem idüm
°Azm-ı kûy-ı yâr için terk-i diyâr itsem gerek

Ben za°îf ü hastenî katl itdügi taş
Başum üzre anı ben seng-i mezâr itsem gerek

154b

5 Rû-yı zerdüm al idüp °Ulvî sirîşk eyle
Yâre bu veçh ile °aşkum âşikâr itsem gerek

S339/A323

346

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilün

(Fâ°ilâtün)

(Fâ°ilün)

1 İki yanında güzeller şalınur her yoluñ
Ne güzel yollar olur yolları İstanbul'uñ

Hayderîler gibi ʿaşkuñda şoyınduk cânâ
Tavk-i sîmîn idelüm boynumuza şal kolun

Âh tîğın dil-i mecrûha ʿadû çekmededür âh
Yâ Lemîû'l-hak olurmuş güzelüm maʿzûlun

Tâze dâğum var iken eskisine bakmaz o yâr
Yeffi mangır çıkıcağ eskisi geçmez pulun

5 Halka-ı zülfüne çün halk-ı cihân bende geçer
Boynı bağılu kuliyum cümle senün ben kulun

Bir ayağ ile dil-i ʿUlvî'yi bî-hûş itdün
Vay eger pâdişâhum böyle yürüse tûlun

S340/A324

EZ-ĞAZELİYYÂT-I HURÛF-I LÂM

347

VE LEHÛ EYZÂN

Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Faʿûlün

1 Ağyâra yakın olma meded andan ırağ ol
Ben cân vireyin yoluna sen dünyâda sağ ol

Bir serv-ğadd ü lâle-ruh u gönçe-dehensin
ʿAzm eyleyelüm gülşene gel ziynet-i bâğ ol

Mihrüfle tutışdum didüm ol mâha didi kim
Yanmağa rahm şevkine her gice çerâğ ol

Sîmîn tenine çün ki sürindün o peşînün
Şimden gerü ey çihre-i zerdüm yüzün ağ ol

5 Terk eyle ferâğat idüben tâc u kabâyı (1)
Şimden gerü ey ʿUlvî yürü ehl-i ferâğ ol S341/A325

1) 347/5a S'de: "Meyden geçüp afyûnla esrârı şakın
agzuña alma" şeklinde düzeltilmiştir.

348

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Müntehâdur sidre-âsâ kaddüñ ey hür-i cemîl
Kevser-i âb-ı zülâlün teşnesidür sel-sebîl

Bir meleksin cârızında deyr gören ebrûlaruñ
Zâhir oldı çarş üzre par-i Zaire'îl

Kıble haqqı Ka^cbe'nüñ budur karalar giydügi
Zemzem-i la^clüñle zülfünden cüdâdur ey halîl

Şöyle zahm urdı ki tîg-i nâr-ı şevkûñ bağrına
Şem^c-i bezmüñ yâresinde her gice işler fitîl

5^c Ulvî'yem fûrkat güninde mûnisümdür derd ü gam
Reh-nümün şuc^cle-i âhum saña rûşen-i delîl

S342/A326

349

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün(Fâ^cilâtün)(Fâ^clün)

1 Bir nefes hem-dem ol ey yâr-ı suhan-sâzum gel
Gel benüm hulqı güzel dilber-i mümtâzum gel

Sözümü difilemeyüp ehl-i hevâya koşılan
Mürğ-i cân şayd idici gözleri şeh-bâzum gel

Sâye gibi kara yüzlüler ile şalınup âh
Baña ser-keşlik iden serv-i ser-efrâzum gel

Âr idüp söylemez iseñ hele bir bak yüzüme
Deyr-i câlemda benüm ey teb-i şannâzum gel

5 Dil-i c^cUlvî gibi çâk eyleme şabrum yakasın
Açma âfâka meded gizli olan râzum gel

S343/A327

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlu Mefâ^cîlu Mefâ^cîlu Fa^cûlün

1 Ey kaşı kemân nâmuñ olur cânuma vâşıl
Sînem ki olur tîr-i ciger-dûzuffa menzil

İrşâduña dâî olduğı tâcuñ bu ki ey pîr

Meşhûrdur *الرّال علی الخیل الکفایل*

Ağyârı hâsr ü hâr gibi hâke şalupdur

Seyl-âb-ı sirişküm olalı bahr ile yekdür

155b

Dil-hastelere sebz-i haţţuñ kılmğa tîmâr
Cümle kuluñı defter idüp bağıladı hâşıl

5 Mülk-i gama şâhum felek eyvânım olupdur

Her şeb yakar ey ^cUlvî nücûm anda meşâ^cil

S344/A328

^cULVÎ ÇELEBİ ŞEHR-İ ÂMİD'DE ^cOSMÂN PÂŞÂ HAKKINDA
SÖYLEDÜĞİ GÜL-İ ŞAD-BERG GAZELLERİNDEN DÜR

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Hamdu'llah şevk-i ruhsârulla çıkdı yaza gül
Vaşf-ı haddüñ kırmızı evrâka tañ mı yaza gül

^cİzzet idüp her kişi baş üzre tutmazdı anı
Lâyık olmasa ruh-ı dilber gibi i^czâza gül

Naşş-ı gûn-â-gûn ile tıoldı yine şahn-ı çemen
Bülbülüñ şavtın işidüp başladı şeh-nâza gül

Çonçe iken leblerüñ sırrın nihân eylerdi berg (1)

Böyle gice açılıp başladı keşf-i râza gül

1) 351/4a berg: "halk" A.

5 Yâr gülmekte şafâda dil figân u giryede
 Nâleye mu^ctâd bülbül mâyil ancak nâza gül
 Sâkıf-i gül-çihre yâre câm-ı mey ^carız eyledi
 Şundi bir dilber hemân bir dilber-i mümtâza gül
 Şehr-i Âmid gülşen oldu cûy-ı eşküm ^cayn-ı şağ
^cUlvî bülbül hażret-i ^cOsmân Pâşâ tâze gül

S345/A329

352

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Mefâ^cîlü Mefâ^cîlü Fa^cûlün

1 Mahabbet gülşeninde ey yüzi gül (1)
 Okur her bir dilüm vaşfuñ çü bülbül

156a

Bañler mi yâhûd nokta-ı ruh yâ Yed-i hikmet
 Kılmış ni^cam-ı hüsnüñi pür-dâne fülful

Kûh-sârı ^caceb yıkılmış imiş ehl-i Ferhâd
 Kılında dağı var eser-i nâle vü gulgul

Muñrıblarımız eyleyicek nağmeye âğâz
 Baş egdi ayağ öpdü şurâhi didi kulkul

5 ^cUlvî şararup döndü gül-i aşfer-i gamdan (2)
 Güldür anı bir kez güle bağ ey yüzi gül gül

S346/A330

1) Diğer matla beyti şöyledir:

"Gül ^cârızuñ olmuş mey-i gül-gûm ile gül gül
 Kılsañ yaraşur şâyir-i kûtsîleri bülbül"

2) Diğer makta beyti şöyledir:

"Hayder gibi Bağdâd-ı belâgatde emîrüm
 Olsa yaraşur şab^c-ı serî^cüm baña Döldül"

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Mefâ^cilün Fe^cilün (Fâ^clün)

- 1 Sâkıyâ meclise şarâb ile gel
Câm-ı şahbâ-yı la^cl-i nâb ile gel

İdeyin nâye nâlemi aheng
Şohbete muṭrib-ı erbâb ile gel

Kimse bakmaz yüzüne ey vâ^ciṣ
Meclis-i va^cza bîñ kitâb ile gel

Ey şabâ ol tabîb-i cân u dil
Hasteyem şor şifâ-ı cevâb ile gel

- 5 Kamaşur gözleri bu ^cUlvî'nün
Ey güneş yüzlü meh niḳâb ile gel

S347/A331

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Mefâ^cilün Fe^cilün (Fâ^clün)

- 1 Çün ki olduñ belâya baş göñül
Çıkısa bağruñda tañ mı baş göñül

^cAşk bâğını lâle-zâr idelüm
Dökelüm hâke kanlu yaş göñül

Cismüñi eyle kana müstağrak
Büyütür egnüñe kumaş göñül

Çekme gam dilse hier okı yüregüñ
Yirde kalmaz delüklü taş göñül

- 5 Dil-i ^cUlvî gibi kalender olup
Olalum baş açuḳ terâş göñül

S348/A332

355

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Olma ka^cı ve^cayif ile taⁿ mı melûl
 Olmazuz minnetle pâdişâh-ı ^câleme kul

Koluma yakmaya mı ol gül-i ter birkaç dâğ
 Devletüñde elüme girmeye mi bir iki pul

156b Bülbüli bâğ yolında yolınurken gördüm
 Didi gülzâr-ı vişâle ^cacebâ bu mı yol

Beni öldürmege peykân-ı müjeñ sultânüm

(1)

5 Mey-i gül-günü çeküp ^câlem-i itlâka iriş
 Meded ihmâli ko ey ^culvî hemân üstine ol

S349/A333

356

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Çekdüğüñ cevri diyem dilber-i ra^cnâdan bil
 Her belâ kim gelür ey dil saña Mevlâ'dan bil

Bî-gebât olduğını saltanat u hayl u haşem
 Tahtuñı Husrev ile kudret-i Dârâ'dan bil

Fehm kııl kubbe-i çarhuñ nice olacağıñ
 Bezm-i fânîde habâb-ı mey-i şahbâdan bil

Cem-i vakt olsa da almaz eline la^cl-i câm
 Zevk-ı Mecnûn-ı sıfâli saña Leylâ'dan bil

1) 355/4ab A'da, 4b S'de yazılmamış.

5 Añla tuğyân-ı sirîşki dil-i sevdâ-zedededen
 Bu temevvücleri hep cûşîş-i deryâdan bil
 Şeb-i fûrkatde yatur diñse reh-i maqsûdı
 Kobîlî-nakşına bak necm-i Süreyyâ'dan bil
 Zen-i gerdûna gönül virme şakın ey Cûlvî
 Görmedi mihr-ü vefâ kimse bu dünyâdan bil

S350/A334

357

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Fâ^cilâtü Mefâ^cîlü Fâ^cilün

1 Bâd-ı nazarda şu gibi akdı saña gönül (1)
 Yüz yumaz oldu ey boyı servüm başa gönül

157a.

Âlî-cenâba mâyıl olur gün gibi şehâ
 Alçak gönüllüdüdür şu gibi zâhirâ gönül

Dâyim behîşt kûyına kılmaga cüst ü cü
 Bir yaña gitdi rûh-ı revân bir yaña gönül

Makrâz-ı Caşkuña boyun egmezdi sem^c-veş
 Bezmünde başını komasa ortaya gönül

5 Bîgâne oldu ey der-i pâkîze cânuma
 Deryâ-yı Caşkuña olalı âşinâ gönül

Mülk-i fenâda başına sultân iken bu gün
 Sen pâdişâh-ı hüsne olupdur gedâ gönül

Da^cviye ma^cna Caşıkâ dirler nişân gerek
 Ârifler içre görince dir müddâ^câ gönül

1) Diğer matla beyti şöyledir:

"Zülfüne oldu bencileyin mübtelâ gönül

Bir yaña ben belâ çekerin bir yaña gönül"

Halk içre bağlamalı olupdur cünûn ile
Zencîr-i zülf-i yâre olupdur mübtelâ göñül

Ġâyet göñüllü eyledi ol şîve-kârı âh
Ben zâr u müstemendi koyup ^cUlvî'yâ göñül

S351/A335

358

VE LEHÛ EYZÂN

- Mef^cûlü Fâ^cilâtü Mefâ^cîlü Fâ^cilün
1 Tîrûñ kapuñdan irse dil olmazum melûl
Gökden ne yağdı ki anı yir itmeye kabûl
Kim râh-ı fûrkat olsa yiridür dil-i ġarîb
Vuşlat yolunda oldu ^cadû çün ki aña ġûl
Zîr ü bâm eyle nâleñi def gibi döginüp
Bezm-i belâda böyle olup muṭriba uşûl
Sîm ü zer ile olmadı cânânımuza dost
Düşmen ^caceb ne veç ile itdi aña duhûl
5 Môtâf-zâde'nüñ kulıdur ^cUlvî'yâ göñül
Kılsam ^caceb mi câmemi egnümde kara çul

S352/A336

359

VE LEHÛ EYZÂN

157b

- Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
1 i^ctikâd-ı yâre gelmez zımm-ı düşmenden hâlel
Kâyinât içre meşeldür gerçi *من يسمع بحل*
Giryeden ağardı çeşmüm zülfün üzilür cân dahı
Pîr-i ^caşkam dilden ammâ gitmedi ṭûl-ı emel

İttihâdum şöyledür kim la^cl-i rûh-ı efzâf ile
Aramuz faşl idemez kimse meger tîğ-ı ecel

Bûsuña ben cân virüp sen bûse virseñ cânuma
Birisi bîşe-i el-bedeldür birisi ni^cam-ı el-bedel

5 Nazm-ı ^cUlvî'ye n'ola dirsem Necâtî tarzıdur
Besler oldu meger muğbebler? bulup niçe meşel

S353/A337

360

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Âteş-i ^caşka düşersen n'ola mânend-i Halîl (1)
Yakdı yandurdu göñül mülkini şâh İsmâ^cîl

Gûş idüp nâle vü feryâdumı rahm itmez iseñ
Bâri ey şefkati yok gözlerümüñ yaşını sil

Ṭal^cat-ı Yûsuf'a bak Mışır-ı ruhına nazar it
Bârek-Allah zihî hulûk u zihî hüsn-i cemîl

Haṭṭ müşgîn ruhun Leylî-i Berât olduğunca
Dâl-ı zülfüñ yiter üstünde anuñ baña delîl

5 Bakamaz dîde-i gam-dîde-i ^cUlvî yüzüne
Pertev-i mihre taḥammül idemez çeşm-i ^calîl

S354/A338

1) Diğer matla beyti şöyledir:

" Ni^cmet-i bezm-i vişâlünden cüdâyum ey Halîl

Bu garîb illerde kaldum bî-kes ü ac u zelîl"

361

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Fâ^cilâtü Mefâ^cîlü Fâ^cilün

1 Bezm-i belâda mey gibi nâlân olan gönül
Def gibi döginüp aşî efgân olan gönül

Her gün tarîk-i derd ü belânuñ misâfiri
Her gece tekye-i gâma mihmân olan gönül

158a

Âşüftesi olup yine bir şâhi Leylînuñ
Mecnûn-şîfat bu c^câleme destân olan gönül

Tennûr-ı miñnet içre döne döne germ olup
Aşk âteşine şevk ile büryân olan gönül

5^cUlvî-i gadâyı bir şeh-i hüsnê kul eyleyüp
Derd ü belâ serîrine sultân olan gönül

S355/A339

362

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Altun üsküfle görindi baña ol ruhları al
Mâh-ı bedr itdi şafağdan şanesin^c arz-ı cemâl

İki şeh-bâzı bir üsküfle temâşâ eyledüm
Mürğ-i cân şaydına her birisi açmış per ü bâl

Şan ki bir nîze-bülend oldı toğup mihr seher itdi
Tâc-ı zer ile seyr eylese ol tâze nihâl

Nûrdan şem^cadurur gerden-i sîmîni anuñ
Başı üstinde yanar âteş-i envâr-ı celâl

5^cUlvî'ya Husrev-i iklîm-i melâhat olalı
Saltanat tâcını geymiş başına ol ferrûh-fâl

S356/A340

VE LEHÛ EYZÂN

Fec^cilâtün Fec^cilâtün Fec^cilâtün Fec^cilün
(Fâ ilâtün) (Fâ lün)

- 1 Şu terâzusu olupdur görinen baş degil
Çeşmeler üzre kemerdür göz ile kaş degil

Hicr-i dendânüñ ile dürr-i bihâr-ı gamdur
Dâne dâne görinen eşk-i güher yaş degil

Ser-i C^cuşşâk yanında o gözi hûññüñ
Şöyle beñzer ki dilâ dâne-i haşhâş degil

Cânımı dest-i ecel ala tenümden n'ola kim
C^cAzm-ı râh-ı C^cadem itsem baña yoldaş degil

- 5 Levha sîne vü müje kıl kalem ü sürh sirişik
Merdüm-i çeşümüne C^cUlvî dime nakkâş degil

S357/A341

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

158b

- 1 Hâller midür lebüñ üstünde ey kaşı hilâl
Yâ kevâkib-i C^caks midür güsterin âb-ı zülâl

Muşhaf-ı hüsnüñde haţtuñ veçhini bilmez C^cukûl
Añladumâb-ı revân olmuş kitâb-ı dânyâl

Haţ-ı sebzüñ kim lebüñ üstünde nakş itmiş Hudâ
Satr-ı Bismillah durur tuğrâlaruñ olmuş misâl

Hâl-i müşgînüñ zenehdânında ey mihrâb-ı dil
Dir gören güyâ ki çâh içre ezân okur Bilâl

- 5 İki ebrû arasında hâl-i cânân C^cUlvî'yâ
Râst-ı şâhindür şikâr üstüne açmış per ü bâl

S358/A342

GÂZELİYYÂT-I HURÛF-I MÎM

365

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Merve hakkı saña dil virdüm nûr-ı Ka^cbem benüm
Râh-ı Caşkuñda ölüsem gam degil kıblem benüm

Muntazırdur haste gönlüm ey tabîb-i cân yetiş
Şerbet-i la^clûñden eyle derdüme emsem benüm

Yâr hicrinde gelüp hep baña mûnis oldılar
Hem-nişînümdür bu gün derd ü belâ vü gam benüm

Künc-i gamda nâlesine rahm idüp ben bendeñe
Ağzuma şu.....bu dîde-i pür-nem benüm

5 Serv-kağlar ayagına ^cUlvî'yâ dâyim akar
Eşk-i çeşmüm âb-ı hûñine olup hem-dem benüm

S359/A343

366 (I)

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Arturur câna cefâyı yâre cânânım disem
Öldürür ben nâ-tüvânı derde dermânım disem

Yüri var ^câlemden âzâd ol dir ol şâh-ı cihân
Boynı bağlu kuluñum devletlü sultânım disem

Aña hayrânım ki râzum benden evvel fâş ider
Her kimi mahrem şanup esrâr-ı pinhânım disem

159a

^cAhd u peymân cânın eyler ol dili sengîn şikest
Kanı azâ senüñ ile ^cAhd u peymânım disem

5 Egmez idi zülf-i Leylâ geçdügi bendi aña
^cUlvî'yâ Mecnûn'a aşvâl-ı perîşânım disem

S360

1) Manzume A'da yok.

367 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
1 Yüzümi pâyine sürdüm geçmedi yâre sözüm
Âh kim derdâ dirîgâ yirlere düşdi yüzüm
Hâller şanmañ gözüm mardümlerinüñ ^caksidür
Bakıcak mirât-ı hüsn-i yârede kaldı gözüm
Şeh -- levendüm şes-per-i kahr ile tozutsa beni
Âftânuñ ^caynına kühl-i cilâ ola tozum

(2)

Bî-sitâre t̂âli^cüm gâyet de düşkin yıldızum
5 Şol iki halüñ ile ^cUlvî leblerüñ bûs eylesün
Gel benüm rûh-ı revânüm gel benüm iki gözüm

S361

368 (3)

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Fâ^cilâtü Mefâ^cîlü Fâ^cilün
1 İrdi firâk günleri geldi zamân-ı gam
Kondı göñül serâçesine mübehân-ı gam
Şâh-ı ^cömürde gonçe-i ^cayşum açılmadı
Zerd eyledi bahârımı bâd-ı hazân-ı gam
Esb-i murâdumı alup itdi felek meni
Hem hem-rikâb u miñnet ü gam hem hem-ğınân-ı gam
Her niçe bâğ-ı yemişde degsem nihâl-ı şevk
Dest-i cefâ ile koparur bâğ-bân-ı gam

1) Manzume A'da yok.

2) 367/4a S'de yazılmış.

3) Manzume A'da yok.

5 Yâ Rab ne yoldan irdi bu Caşkuñ misâfiri
Kim müjdesi belâdur anuñ armağânı gam

Ulvî Adem diyârına bağladı rahatını
Sen şâd ol ey hasûd ki vildürdi anı gam

S362

369 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

159b

1 Derdümi bilmeñe ey dilber-i Cayyâr benüm
Hançer-i gamzeñ ile gel yüregüm yar benüm

Seng-i ta^cn ile yıkar hâne-i kalbi her dem
Mütevellisi midür göñlümün ağıâr benüm

Niçe bir küh-ı belânuñ olayın Ferhâd'ı
Niçe bir yar yıkar üstüme ol yâr benüm

Vaşf-ı câm-ı la^clün ile kelâmum göricek
Mest-i lâ-ya^cqalem oldı niçe hüşyâr benüm

5 Ulvî yâ evc-i şadâkatde hümâ-pervâzam
Hem-cenâhum olımaz Ca^cfer-i Tayyâr benüm

S363

370(2)

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cilün Mefâ^cilün Mefâ^cilün Mefâ^cilün

1 Dökil ey hem-dem-i eşküm ki bir güherden ayrıldum
Dil-i zâra Ca^crus-ı cân gibi hem-demden ayrıldum

Ezel bezminde yâr ile iderken zevk-i rûhânî
Beyâbân-ı gama düşdüm Ca^cceb Ca^clemeden ayrıldum

1) Manzume A'da yok.

2) Manzume A'da yok.

Demidür tâzelense lâle-ves bu bağrumuñ başı
Dirîgâ sine-i dilber gibi merhemden ayrıldum

Ḳanı ol zülf-i Canber sâķî ol laḲı-i rûḡ-efzâ
Şikest olsa n'ola câm-ı Ümidüm Cem'den ayrıldum

5 N'ola eşküm dökündükçe ağarsa merdüm-i çeşmüm
Gel inşâf eyle ey ^CUlvî beni gör nenden ayrıldum

S364

371 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

FâḲilâtün MefâḲilün FeḲilün

1 Hançerüñ kıydı câna begce gezem
Hey meded girme Ḳaḡa begce gezem

Taht-ı hüsne geçüp gurûr itme
Böyle Ḳalmaz zamâne begce gezem

Sûz-ı Caşķ ile saña çekdüğini
Diyeyin yâna yana begce gezem

160a

Bağrumı şâne gibi pâreledüñ
Hiç düşer mi bu şâne begce gezem

5 ^CUlvî Ḳuluñ Ḳapudan ayrılmaz
Nazar it ḡaḲķ-ı nâna begce gezem

S365

372 (2)

VE LEHÛ EYZÂN

FâḲilâtün FâḲilâtün FâḲilün

1 Kimsede yok böyle güzel Yûsuf'um
Adi güzel kendi güzel Yûsuf'um

1) Manzume A'da yok.

2) Manzume A'da yok.

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Hûl-i 'izâruñ gibi bir dânesin
Hüsnüñe olmaya bedel Yûsuf'um

Şalma beni fûrkate Ya^ckûb-veş
Mısr-ı dile virme hâl-i Yûsuf'um

Vaşluñ ümîdi bana zülfüñ gibi
Oldı 'aceb tûl-ı emel Yûsuf'um

5^cUlvî'yem elden komazum dâmenüñ
Yakamı alınca ecel Yûsuf'um

S366

373 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Dün gice sîneme bir dilber-i ra^cnâ çekdüm
Şubhdan la^cl-i lebünden mey-i hamrâ çekdüm

Bulmadum sâgar-ı la^clüñ gibi bir dâfi^ci gam
Gerçi meyhânedo çok câm-ı muşaffâ çekdüm

İki çeşmümden iki rişte-i eşki akıdup
Levha-ı çihreme bir hatı-ı müşennâ çekdüm

Sebha-ı eşki ele aldum idüp nâmını vird
Ol perî-peykari teshîr için esmâ çekdüm

5^cAşk sultânı berât-ı gamı gönderdi başa
^cUlvî'yâ hûn-ı cigerden aña tuğrâ çekdüm

S367

1) Manzume A'da yok.

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün

1 Hayâl-ı mû-miyânıñla gözüm yaşı revân itdüm
Yoluñda dilberâ nem var ise hep der-miyân itdüm

Elifler servler ki lâle gönçe bağrumıñ başı
Melâmet hâridur mûlar tenüm bir gülistân itdüm

Gözüm yaşını pür-hûn eyledüm rahm itmedi hergiz
^CAceb bilsem ki yanında o hûnîñüñ ne kan itdüm

160b

Şeh-i iklîm-i ^Caşka kaşr-ı zerrîn oldı cism-i zerd
Sirişküm sîm-i mesmâr üstüh^Vânı merdübân itdüm

5 Metâ^C-ı vaşl-ı bî-hicrân şikâr itsem diyü ^CUlvî
Gelüp bâzâr-ı ^Caşk içre taşavvurdan ziyân itdüm

S368

MERHÛM ^CULVÎ ÇELEBİ ŞEHR-İ ÂMİD'DE ^COSMAN PÂŞÂ
HAĞKINDA SÖYLEDÜĞİ GÜL-İ ŞAD-BERG GAZELLERİN DEN DÜR

Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilün
(Fâ^Cilâtün) (Fâ^Clün)

1 Kûy-ı cânânı gülistâna varup yâd itdüm
Dil-i maşzûnı açup gönçe gibi şâd itdüm

Bülbül-i nağme-serâ gibi idüp kesb-i şafâ
Mürg-i cânı kafes-i guşşadan âzâd itdüm

Serve bakdum o sehî kâmete beñzer gördüm
Akıdup eşkümi şular gibi feryâd itdüm

Sözlerüm hil^Catını şâhid-i ma^Cnâyâ biçüp
Nazmum endâze idüp tab^Cumı üstâd itdüm

1) Manzume A'da yok.

2) Manzume A'da yok.

5 ^CAñmadum şetm ile şî^Crümde rakı̄bün lafzın
Yâr ismin añup ben dahı berâd itdüm

Umaram ^Caybumı setr ide gürûh-ı ^Cirfân
Serifüz şetm tâzeler diyü bir îcâd itdüm

Hzâz-ı Âmid'de kalup gurbat ile niçe zamân
Eşkümü Dicle idüp göñlümi Bağdâd itdüm

Dest-gîr ola diyü hazret-i ^COsmân Pâşâ (1)
İşiginde dil-i ^CUlvi gibi dâd itdüm

S369

376 (2)

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^Cilâtün Fâ^Cilâtün Fâ^Cilâtün Fâ^Cilün

1 Şem^Ci encüm yanmadayın şevküñ ile sûzân idüm
Dönmedeyin mihr-i felek mihrüñle ben ser-gerdân idüm

Başmadayın adım misâfir-hâne-i dehre kadem
Ey göñül ben tekye-gâh-ı ^Caşkda mihmân idüm

Olmamışdı Nûh'dan şadr kelâm-ı lâ-tezer
Ben sirişk-i çeşmüm ile garkâ-i tûfân idüm

Dahı nâ-peydâ iken nâm u nişân-ı hüsn-i ^Caşk
^CAşk-ı hüsn-i yâr ile ben şehre-i devrân idüm

5 Vâmık u ^CAzrâ'nuñ âb u hâki tahmîr olmadın
Nâr-ı gamda ben hevâ-yı ^Caşk ile sûzân idüm

Şâyî^C olmadın dahı keyfiyyet-i esrâr-ı ^Caşk
Hân-kâh-ı gamda ^Caşk-ı yâr ile hayrân idüm

1) Diğer makta beyti şöyledir:

"Ola kim gülşenümüñ güllerine ide nazar
Gül-i şad-bergi anuñ nâmına bünyâd itdüm"

2) Manzume A'da yok.

Ulvî'yâ kul olmadın Ferhâd u Husrev ü Şîrîn'e
Ben belâ-yı Caşk-ı dil-dâr ile bir gûyân idüm

S370

377 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

161a 1 Çeküp keğretiden el vahdet maqâmın ihtiyâr itdüm
Diyâr-ı Caşkı gezdüm kûy-ı fûrkatde qarâr itdüm

Hayâl-ı kâmet ile şol kadar dökdüm gözüm yaşı
Leb-i cûda görüp bir serv-i bâlâyı kenâr itdüm

Ola kim kûy-ı yâre gerd-i bâd ile irem diyü
Düşüp Mecnûn gibi şahrâlara çeşmüm gubâr itdüm

Derûn-ı sîneme âteş bıraktı nâ-gehân Caşk
Anuñ için âh idüp sûz-ı nihânı âşikâr itdüm

5 Belâ vü derd ü gam aldı vücûdum şehrini Ulvî
Adem iklîmine Cazm idüp anlardan firâr itdüm

S371

378 (2)

VE LEHÛ EYZÂN

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

1 Beni fûrkatde koduñ şâh-ı cihânüm hüsnüm
Gurbet öldürdi beni rûh-ı revânüm hüsnüm

Bu niçe yıldur ki senüñ derd ü belâñı çekerin
Caşk pîr itdi beni tâze cevânüm hüsnüm

Delükanlılık idüp üstüme hançer çekme
Beni öldürme düşer boynuña kanum hüsnüm

1) Manzume A'da yok.

2) Manzume A'da yok.

Dest-i kahrüñ ile çeküp sînemi şad-çâk itdüñ
Yaksa âfâkı n'ola sûz-ı nihânım hüsnüm

5 Kербелâ-yı gama düşdüm bir içim şu dilerüm
Katı dil-teşne geçer la^clüñe cânım hüsnüm

Tâze gülsin yaraşur tâ ki yeşil ferrâce
Bâğ-ı hüsn içre biten gonçe-dehânım hüsnüm

^cUlvî-i haste diyü tarz-ı levendânuñla
Kul idiñdin benüm âşûb-ı zamânım hüsnüm

S372

379 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtüm Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Ol mehüñ şevkiyle mirât-ı cemâlin görelüm
Seyr idüp mihr-i ^cizârını hilâlin görelüm

Nokta-ves başumı hakk eyledi tîğ-ı gam-ı hâl
Benüm için dimedüñ dahı ki hâlın görelüm

161b

Dehenüñ gâyib erenler dahı görmez cânâ
Mû-miyânüñda dilüñ ince hayâlin görelüm

Men^c ider duhter-i rezden beni şüfî dâyim
Çün harâm itdi anı biz de helâlin görelüm

5 Nazm-ı tarzında dimiş ^cUlvî ki Selmân'um ben
Okısun bir gazelin biz de kemâlin görelüm

S373

1) Manzume A'da yok.

380 (1)

MERHÛM ^CULVÎ ÇELEBÎ MUKEDDEMÂ MAHLAŞI RÂMÎ OLDUĞI
VAKTEN BU ĞAZELİ SÖYLEMİŞDÜR

Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilün
(Fâ^Cilâtün) (Fâ^Clün)

1 ^CAyn-ı ^Canber mi yahûd çeşmüne şehlâ mı disem
Nûn-ı nâzeñ mi ^Caceb yâ kaşuña râ mı disem

Dâl-ı dîcûr mı disem yâ şeb-i yeldâ zülfe
Bend-i zünnâr mı yahûd ^Canber-i sârâ mı disem

Sîm-i mercân mı disem ağzına yâ nokta-i ferd
Hâtem-i la^Cı yahûd gongçe-i zîbâ mı disem

Dişüne dürr mi disem sîn-i sitâre yahûd
Gongcede jâle mi yâ ^Cıkâ-ı Süreyyâ mı disem

5 Âb-ı şâfî mi disem ^Cârızuña âyîne yâ
Mâh-ı tâbân mı yahûd mihr-i mücellâ mı disem

^CÂrızuñ haţtuña sebze ya benceşe mi disem
Şuya konmuş ya aña tûtî-i gûyâ mı disem

^Cân-ı şîrîn mi disem ya lebüne âb-ı hayât
Yohsa mercân mı disem ya ^Caceb eyvâ mı disem

Kûy-ı sîmîn mi disem ğabğabına yohsa turunc
Yâ şemâme mi disem ya ^Caceb eyvâ mı disem

Gordenüñ şâh-ı şükûfe yâ dirâht-ı kâfûr
^CÂc-ı âbîz mi aña şem^C-i dil-ârâ mı disem

10 Sîneñe kâkum rûsı yâ harîr-i beyzâ
Sîm-sîmâ mı disem yâ semen-ârâ mı disem

Nukre-i hâm mı disem sâ^Cidüne yâ billûr
Yâ hamâyil mi disem yâ Yed-i beyzâ mı disem

1) Manzume A'da yok.

Kaddüfîe servi mi disem yohsa nihâl-i zîbâ
Yâ kıyâmet mi Caceb yâ aña tûbâ mı disem

Hiç bilmem ne disem mû-miyânuña C'Ulvî
Râz-ı mahfî mi disem gizlüce maC'na mı disem

S374

381 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

MefC'ülü FâC'ilâtü MefâC'îlü FâC'ilün

162a

1 Meyhânelerde humlar olup bâr-gâh-ı Cem
Bezm-i şafâda câm-ı mey oldu külâh-ı Cem

Tecrîdlik vilâyetine şâh olanlar ki
Taht-ı taşarrufında olur taht-gâh-ı Cem

Ayaga bindi cümle harâbât erenleri
Gam mülkiyetini yıkmag ister sipâh-ı Cem

Yüz sürmez idi dâyim ayagına şeyh-i câm
Olmasa meyüfîde de bucağı hân-kâh-ı Cem

5 Meyl itdi câm-ı bâdeye laC'1-ı lebüñ koyup
Bezm-i fenâda budurur ancak günâh-ı Cem

Meyhâne yolına komañuz içmeyenleri
Zâhidlerüñ. tarîki degil şâh-ı râh-ı Cem

Gam leşkerinden olmağa C'Ulvî gibi emîn
Ey pîr-ı mey-fürûş işigüfîdür penâh-ı Cem

S375

382 (2)

VE LEHÛ EYZÂN

FâC'ilâtün FâC'ilâtün FâC'ilâtün FâC'ilün

1 Başımı yoluña koyup ele bir taş aldum
Reh-ı C'aşkuñda şehâ baş virüben baş aldum

1) Manzume A'da yok.

2) Manzume A'da yok.

- 162b Seng-i râhuñla bu gün terk-i diyâr eyledüm âh
 °Azm idüp râh-ı gama yanuma yoldaş aldum
- Ten-i metâ°ı n°ola ğark olsa ser-â-ser eşke
 Ben dahı h°âce-i °âlemden anı yaş aldum
- Kanımı dökmeye mânend-i şevk dimiş o yâr
 Meh-i nev gibi ele hançer-i hün-pâş aldum
- 5 Dil semâtına dem-â-dem çekilür hün-i belâ
 °Ulvî°yâ maḡbah-ı ğamdan yemege aş aldum

S376

383 (1)

VE LEHÛ EYZÂN °

Fe°ilâtün Fe°ilâtün Fe°ilâtün Fe°ilün
 (Fâ°ilâtün) (Fâ°ilün)

- 1 Ne günâhum var ola sevmeden özge hânım
 iltifât eylemez olduñ kuluña sultânım
- Âh ile zâr olsun açılson ser-i küyun yir yir
 Tîĝ-ı hün-rîzûñ ile hâke saçılson kanım
- Tîr-ves menzil alurken reh-i °aşkuñda senüñ
 Pâdişâhum beni lâyıķ mı geçe yârânım
- Âteş-i °aşķ ile sînemi büryân itdin
 Ta°am olsun işigüñ itlerine bir yanım
- 5 Câme-i sebz ile ey serv-i ser-efrâz-ı cihân
 Sebze-zâr-ı felegi tutdı yetiş efgânım
- Dil-i °Ulvî°ye tarahhumla nazâr kıl demidür
 Mülk-i hüsn içre benüm pâdişeh-i devrânım

S377

1) Manzume A'da yok.

384 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

163a

Mefâ^cilün Fe^cilâtün Mefâ^cilün Fe^cilün
 1 Haç-ı nigârı añup sebze-zâra ^cazm idelüm
^cizâr-ı şevkiñe seyr-i bahâra ^cazm idelüm

Bahâr u bülbül ü gülzâr seyrin ister isen
 Seher-i terâne ile kûy-ı yâre ^cazm idelüm

Kemâl ehline yok râğbeti o meh-rûnuñ
 Bu şehri terk idüp özge diyâra ^cazm idelüm

Yolına mâ-mülki şu gibi revân idelüm
 O mû-miyân ile tek bir kenâra ^cazm idelüm

5 Neheng-i lücce gibi gül-i bihârı seyr idelüm
 Peleng-i mîşe gibi kûh-sâra ^cazm idelüm

Habâb gibi sürüp seyl gibi çağla gönül
 Şu gibi şâf olalum gül-i bahâra ^cazm idelüm

O gül-^cizârı añup bûstânı seyr idelüm
 Şimâl-ves ^cUlvi-î bahâra ^cazm idelüm

S378

385 (2)

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Gitdi meclisde ayâğı ki öpelden keselüm
 El uzunluğı ise itdi kim ey şeh keselüm

Göz yaşın hâşıl idüpdür gam u hasretle gönül
 Reh-i ^caşkuñda habâ oldu kamu mâ-haşılum

1) Manzume A'da yok.

2) Manzume A'da yok.

Dilberüm bûseye Câhd itmişken geldi hasûd
Âh kim Cömr vefâ itmedi irdi ecâlüm

Beni menC itdi lebüñle meye meyl eylemeden
Bir görür şûfî helâl ile harâmı n'idelüm

163b

5 Hüsn-i Yûsuf didiler Cârızına halef-i cihân
Dil-i C'ulvî n'ola YaCkûb'un olursa güzelüm

S379

386 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

FeC'ilâtün FeC'ilâtün FeC'ilâtün FeC'ilün
(FâC'ilâtün) (FâC'lün)

1 Zevrak-ı câmı çeküp şevk ile ser-hoş oldum
Hamdu'llah yine deryâ gibi pür-cûş oldum

İstimâC eylemege nağme-i bezm-i yâri
Sâkiyâ naC1 ile başdan ayağa gûş oldum

Taşlar il döginüp cümle karardı cismüm
Beni şanmañ gam-ı hasret ile siyeh-pûş oldum

Hasb-i hâlüm n'ola sultânuma Carz itsem
Hâşılı nuçka mecâl olmadı hâmuş oldum

5 C'ulvî'yâ nice selâmın alayın ol şâhuñ
Gitdi Caqlum göricek yüzini bî-hûş oldum

S380

387 (2)

VE LEHÛ EYZÂN

MefâC'ilün MefâC'ilün MefâC'ilün MefâC'ilün

1 Şeh-i Caşkam sipihr-i âftâbı taht u tâc itmem
Bir abdâlum ki ölsem dehre Carz-ı ihtiyâc itmem

1) Manzume A'da yok.

2) Manzume A'da yok.

Benüm bezmümde yaşum bâdedür hûn-ı ciger eşküm
Tokuz katdur felek evrâkını şunsagülâc itmem

Tennûr-ı sîne kuruş-ı dağ pür-sûzumla memlûdur
Tevakkül kıl gönül hakka seni hergiz ben ac itmem

Mey-i gül-gûn ey dil Caksidür keyfiyyeti bî-şekk
Mizâcum şarâba mâyil berş ile hiç imtizâc itmem

5 Çıkup hum-hânedan ol cân tabîbi didi ey C'ulvî
Ölürse cânı çıksun ben aña hergiz C'ilâc itmem

S381

388 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

MefâC'îlün MefâC'îlün MefâC'îlün MefâC'îlün

1 Ser-i şad-çâkümü tîg'-ı mahabbetle hırâş itdüm
Vücûdum defterinden nokta-ves âhir terâş itdüm

164a

Ġubâr-ı cismümi bâd-ı fenâ mahv itmişün diyü
Şuladum göz yaşı ile kabrimüñ üstini yaş itdüm

Nigârâ şadr-ı sînemde iki naC'l u iki dâğı
Mahabbet şûretine iki çeşm ü iki kaş itdüm

Reh-i Caşkuñda cism-i zerdümi pâ-mâl idüp ey şeh
Düşmiş pâ-y-ı rahşın hicriñe zerrîn kumâş itdüm

5 Ġubâr-ı mañt görüp dilber lebinde olmuş hayrân
Leb-i esrârın ey C'ulvî anuñ için halka fâş itdüm

S382

389 (2)

VE LEHÛ EYZÂN

MefâC'îlün MefâC'îlün MefâC'îlün MefâC'îlün

1 Vefâsız yârüñ el çek C'ârızından kâkülinden hem
Ferâgat kıl cihânuñ lâlesinden sünbülinden hem

1) Manzume A'da yok.

2) Manzume A'da yok.

Nesîm-âsâ gezüp bûy-ı vefâdan yok eger gördüm
Gözüm nergis gibi yumdum bu gülşenden gülinden hem

Baîna hem-dem yiter dâğ-ı mahabbet hem-nefes nâlem
Fenâ gülzârınıñ geçdüm gülinden bülbülinden hem

Dehân u gerdenuñ bûs eyleyen sâķi olur fâriğ
Şafâ-yı devr-i sâğardan şurâķi kulkulından hem

5 Hazân olur bahârında humâr olur şarâbindan
Kesilmez ^CUlvî'yâ dehrüñ gülinden ğam mülinden hem

S383

390 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^Cilün Fe^Cilâtün Mefâ^Cilün Fe^Cilün (Fâ^Clün)

1 Çalındı kal^Ca-ı mînâda nevbet-i âhum
Cihâna ğulgüle şaldı dem-i seher-ğâhum

Şeh-i diyâr-ı ğam mûy-ı ser-etağa baîna
Bisâtüm öldi zemîn ü sipîhr-ı har-ğâhum

Kim ela râh-ı ^Cademde ^Caceb baîna yoldaş
Vücûd içinde hele sâyem idi hem-râhum

Sa^Câdet-i ebedîdür kapuñda cân virmek
Bu devleti baîna kılsun müyesser Allahum

164b 5 Der-i sa^Câdetüñe olsa yiridür mensûb
Zamânenüñ bu da ^CUlvî'sidür benüm şâhum

S384

391 (2)

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilün
(Fâ^Cilâtün) (Fâ^Clün)

1 Tep-ı hîcrânuñ atar turmaz e nâvek-figenüm
Âhenîn kal^Ca şunupdur meger ey dil bedenüm

1) Manzume A'da yok.

2) Manzume A'da yok.

Üstühvâna şarılır şiteye beñzer cismüm
Hasret ü derd ile şol deñlü za^cîf öldi tenüm

Şöyle avans öldi hayâlün baña ey mûnis cân
Gayrı söz söyleyemem vaşl-ı lebüñdür suhanum

Eşk-i çeşmüm ile eger el yur isem ^câlemden
Âftâbum ola hürşîd ü meh-i nev likenüm

5 Yok sitâremün gezer şehri • meh sâyir ile
Yiridür hâke eger düşse sirişk-i pür-nemüm

Kabrüm üstinde haţtuñ şevkiyle diler • leb
Sünbülün zikr ide tâ haşre degin her çemenüm

^cUlvî'yem hasret-i la^clüñle virüp cânımı âh
Lâle-ves şanlara şark olsa ^caceb mi kefenüm

^cUlvî'yâ nazm-ı Nizâmî-ves iderdi tahşîn
Gûş-ı Selmân işidüp kelimât-ı hüsnüm

S385

392 (1)

VE LEHÜ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Tâ ezelden ^caşkla tahmîr öldi bünyâdum benüm
Bûğ iken bu âb u hâk u âteş ü bâdum benüm

Kimseye şayd olmamışdur dahı • l vahşî gazâl
Âdemîlik resmini bilmez perî-zâdum benüm

Baña dermânun gerekmez benden el çek ey tabîb
^cAşk derdin çekme dir ^câlemde mu^ctâdum benüm

Tağlar gögsin geçürdi sîne-i ^câşık gibi
Gûş idince vâdî-i hayretde feryâdum benüm

1) Manzume A'da yok.

165a

5 İşığünden gayri dergâha idersem intisâb
Ehl-i nazm içinde ^CUlvî olmasun adum benüm

S386

393 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilün
(Fâ^Cilâtün) (Fâ^Clün)

1 Nâr-ı ^Caşk ile yanup gam şebine mûm oldum
İrmedüm şubh-dem vuslata ma^Cdûm oldum

Ölürüm kurtılurum didüm idi bilmedüm âh
Marâz-ı ^Caşka düşüp derd ile medmûm oldum

Dostum zımm-ı ^Cadû ^Cârifî medh itmekdür
Şükrüm oldur ki hele düşmene mazmûm oldum

Dâmenüm aldı tutup hâr-ı muğîrân ^Cadû
Âh kim Ka^Cbe yüzinden yine mahrûm oldum

5 Hamdu'llah ki naşîb oldu ^Cizâruñ öpmek
Devlet-i mülket-i ^Caşkuñ ile şeh-i Rûm oldum

Dehr mihr-i lebüñ olsa n'ola göñlümde muğîm
Nakd-ı şabr ile çü gencîne-i mektûm oldum

Başum üstinde fitîl ucıdur: mûy-ı siyâh
^CUlvî'ya bezme ten-i zerdüm ile mûm oldum

S387

394 (2)

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilün
(Fâ^Cilâtün) (Fâ^Clün)

1 Yâre te^oğîr ide mi âh u figânüm bilmem
Beni şâd eyleye mi devr-i zamânüm bilmem

1) Manzume A'da yok.

2) Manzume A'da yok.

Seni bir dahı görmemi ^Caceb ey rûh-ı revân
Haşre dek kıala mı yoħsa nigirânım bilmem

Dilberüm seyre gider ben kıalırım yalıñuz
Yine şaķlar beni ^Cömr-i güzerânım bilmem

Beni bî-nâm u şân eyledi sevdâ şunup
Şöyle kıalur mı ^Caceb nâm u şânım bilmem

5 Yâ Allah kime takrîr ideyin müşkilümi
Kimse ħall eyleye mi zenn ü kemânım bilmem

165b

Yâre didüm dil-i ^CUlvî'yi niçün bilmezsin
Didi bîñ nâz ile ol ğonçe-dehânım bilmem

S388

395 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilün
(Fâ^Cilâtün) (Fâ^Clün)

1 Ey göñül mülkine sultân-ı cihânım ħürrem
Zulm ile dökme meded kıanım cânım ħürrem

Ben seng-i sâye gibi ayağına yüz süreyin
Sen şalın nâz ile ey serv-i revânım ħürrem

Mest idüp bâde-i la^Cl-i leb-i cân-baħşıñla
Bülbül itdün beni ey ğonçe-dehânım ħürrem

Mürğ-i cân uçmağ için her biri olup per ü bâl
Ğamzeñ oķlarını at kıaşı kemânım ħürrem

5 Öldürdi ğam u ğuşsa beni ^CUlvî gibi âħ
Nâmuñ olmazsa eger vird-i zamânım ħürrem

S389

1) Manzume A'da yok.

396 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilün
 (Fâ^Cilâtün) (Fâ^Cilün)

1 Beni şol deñlü faķır eyledi ol sîm-tenüm
 Korkum oldur ki ölürsem şaralar kefenüm

Sâye gibi kara yüzlüler ile şalınur âh
 Hareketler görünür serv-i revânümde benüm

Cân virürsem ğam-ı haţta leb-i cânânüm ile
 Sünbülün zıkr ide kabrümde dil olup çemenüm

Yok sitârem ki gezer şehri o meh sâyir ile
 Yiridür eger düşse sirişk-i pür-nem

5^CUlvî^âyâ dağ ile cismüm şu kadar pürdür kim
 Penbe-i dâğüm olursa yaraşur pîrehenüm

S390

397 (2)

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^Cilâtün Fâ^Cilâtün Fâ^Cilâtün Fâ^Cilün

166a

1 Yâd idüp ol haţ u hadd-i dilsitâni şubḡ u şâm
 Vird idindüm sûre-i Nûr u Duhân'ı şubḡ u şâm

Yâr ile aġyârı görse ^Câşıkun fark itmez âh
^CÂlemün ağ u karasın çeşm ü cânı şubḡ u şâm

Bir güneş yüzlü hilâl-ebrû için çarḡa girüp
 Tolanurlar mihr ile meh âsmânı şubḡ u şâm

Rûy u mûyün hasretinden ^Caşık ilinde göñlümün
 Şu^Cle-i âh ile olmışdur duhânı şubḡ u şâm

1) Manzume A'da yok.

2) Manzume A'da yok.

5 Şâm-ı ğam şubh-ı vişâle ire diyü ^CUlvî'nüñ
 وَالضَّحِي وَالْبَدْرُ vird-î lisânum şubh u şâm

S391

398 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilün
 (Fâ^Cilâtün) (Fâ^Clün)

1 Vâkı^Camda gice bir dılber-i ra^Cnâ gördüm
 H^Vâbdan gözüm açup kendümi şeydâ gördüm

Hâk -i zilletde gedâyân ile yeksân olmuş
 Niçe Husrev niçe Sencer niçe Dârâ gördüm

^CAşk-ı gülzârı ^Caceb gülşen itmiş kim anda
 Bülbülü lâl bulup ğonçe-i ğuyâ gördüm

Görmedüm kadd-i bülendüñ gibi bir tâze nihâl
 Bâĝ-ı ^Câlemde niçe serw-ı dil-ârâ gördüm

5 Var ise ^CUlvî-i dıl-hastedür ey gözleri mest
 Der-i meyhânedede bir ^Câşık-ı rüsvâ gördüm

S392

399 (2)

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^Cûlü Mefâ^Cîlün Mef^Cûlü Mefâ^Cîlün

1 Dîvâne-i dil ^Caşkuñ ^Caqlından olur ekrem
 Zîrâ ki muqarrerdür elâ kadem ü felâ kadem

Serdâr-ı cihânsın sen iklîm-i melâhatda
 Tûĝuñdur emîr-âne başuñda siyeh perçem

1) Manzume A'da yok.

2) Manzume A'da yok.

Hâsîd sözünü tutup çıkısa n'ola küyüñden
Cennetden ırağ oldu İblis'e uyup Âdem

166b

Cânâ dehenüñ râzın hıfz eyleyemez cânım
Degme kişi bu sirra hergiz olamaz mahrem

5 Ol yâr-ı cefâ-kâra ^CUlvî nice meyl itsün
Zülfünde elem muzmer-i la^Clüñde belâ vü gam

S393

400 (1)

VE LEHÜ EYZÂN

Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün

1 Şeb-i zülf-i haçtunsız bir nefes kılmaz göñül-ârâm
Meşeldür ey hilâl-ebürü ki evvel şâm u âhir şâm

Şitâ hengâmıdır seyr-i kenârın zewkı yok ammâ
Ne ^Câlemdür nigâr-ı sîm-ten ile şohbet-i hammâm

Şu deñlü gitdi ^Caqlum ki cihâna geldüğüm bilmem
Ezel bezminde şundı sâkı-i vahdet baña bir cân

Ser-i küyüñde besdür egnüme bir büryâ-ı hil^Cat
Tavâf-ı Ka^Cbe'de bu şeş yiter ^Câşıklara ehrâm

5 Nukûd-ı ^Cömrini harc eyleyüp bâzâr-ı ^Caşğ içre
Dirîğâ ber-murâd olmadı gitdi bu dil-i nâ-kâm

İki çeşmüm birerdür hem ^Catâeyler görüp fakrum
Ten-i mecrûha şol dem ki lâzım ola istihmâm

Cihânı şarşar-ı âhuñla ber-bâd itdüñ ey ^CUlvî
Anuñ için incinüp baş şallar ol serv-i sîm-endâm

S394

1) Manzume A'da yok.

401 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün

1 Ğanâ-yı ^caşk ile öldüm ^cinâyet yok mı hey zâlim
Cefâ vü cevruñe hergiz nihâyet yok mı hey zâlim

Nedür bu derd-i bî-dermân nedür bu cevr bu hicrân
Nedür bu zulm-i bî-pâyân ^cadâlet yok mı hey zâlim

Baña kıyduñ firâk-ı serv-^cıddüñ ile helâk itdüñ
Cihân bâkî midür rûz-ı kıyâmet yok mı hey zâlim

Selâmuñ şimdi kesdüñ benden aġyâra uyup çün kim
Göz ucuyla bakup bâri işâret yok mı hey zâlim

107a 5 Güzellik böyle kalmaz Ülvî'ye cevr ü cefâ kılma
Hattuñda yoksa hüsnüñde ^calâmet yok mı hey zâlim

S395

402 (2)

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Dün gece bir sâkî-i meh-rû ileydi şöbetüm
Gün gibi taş mı bu gün olsa ziyâde rif^catüm

Ol kıyâmet kâmetüñ câm-ı lebüñ nûş eyledüm
Şöyle beñzer haşr olinca gitmeye keyfiyyetüm

^cÂlem-i ervâhda fikrüm dehân-ı yâr idi

^cAşk ile geldüm vücûda ^caşk iledür şöhetüm

Vaşf-ı la^cl-i dilbere nazmum derin kıldum nişân
Âh kim ol güher-i pâkîz bilmez kıymetüm

5 Mesken itdüm âsmân-istân-ı dilberi

^cUlvî'yem kımaz beni yirde ^culvî-i himmetüm

S396

1) Manzume A'da yok.

2) Manzume A'da yok.

403 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün

1 Meded bir nev-cevânuñ hañ-ı sevâsiyle pîr oldum
Müselmânlar ne çâre kâfir-istâna esîr oldum

Şeh-i ^caşkam livâ-yı âhı çekdüm hayl-i eşkümler
Melâmet kişverin zabt eyledüm şâhib-serîr oldum

Elüme tañ mı girmezse metâ^c-ı vuşlat-ı dilber
Nuñûd-ı ^cömrümi harc eyledüm gâyet fakîr oldum

Karâr u ihtiyâr u ^caql u şabrum gitdi nâ-çârum
Garîb ü bî-kes ü bî-çâre vü hor u hañîr oldum

5 Bu gün ol gönçeyi gördüm yeşil şarılmış ey ^cUlvî
Gelüp didi melâhat tahtına geçdüm emîr oldum

S397

404 (2)

VE LEHÛ EYZÂN

1 Gûşe-i gamda döker öñüme hündur cigerüm
Yaşı çoğ ola ki merdümlük ider dîdelerüm

167b

Şubh-dem hâk-i râh-ı yârî getirdüñ gitdüñ
Alduñ ey bâd-ı şabâ göz göre hañ-ı nazarum

Ağzımı gönçeye teşbîye ider imiş didi yâr
Ne diyem zerre kadar yok bu sözünden haberüm

Hûblar sîm ü zere mâyil olurmuş ekşer
Rûy-ı zerdüm göricek meyl ide mi sîm ü zerüm

5 Yârsuz mihr ile meh zerrece ^caynumda degil
Rûy-ı dilber durur ey ^cUlvî yunur başarum

S398

1) Manzume A'da yok.

2) Manzume A'da yok.

405 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Gözlerümden dem-be-dem tırmaz akar yaşam benim
Yolları yıkık meger bir çeşmedür başum benim

Çonçe-i lûlûsın almış merdüm-i çeşmüm ele
Şanma göz kim görinen eşk-i güher-pâşum benim

Reh-zen-i fûrkat metâ^c-ı şabrum alurda şehâ
Seng-i râh-ı kûyuña olmasaydı yoldaşum benim

Seng-i hârâyâ dönüp kara dâğ oldu ciger
Dûd-ı âhum ile kararışdur içüm daşum benim

5 Çeşm-i gam-dâde bihâr-ı miñnetüñ keştîsidür
Lenger olmışdur o keştîye dilâ kaşum benim

Geçdi bir câm ile Cem kendüden ey sâķî hemân
Devr içinde hiç olur mı ayakdaşum benim

Rûy-ı zerdüm şeh-süvârum hâke pâ-mâl eyledi
Na^cl-ı esbüñden ^calâmetdür aña kaşum benim

^cUlvî'yâ deşt-i belâda hâzîr midur rûz u şeb
Ġamdan özge yağmış ^câlemde yoldaşum benim

S399

406 (2)

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cilün Fe^cilâtün Mefâ^cilün Fe^cilün

1 Çemende sünbüli zülf-i nigâra beñzetdüm
Nesîm-i şubhı dil-i bî-ķarâra beñzetdüm

168a

Uçar hevâ ile bir tâze berg-i gül gördüm
Semend-i hüsn ile ol gül-^cizâra beñzetdüm

1) Manzume A'da yok.

2) Manzume A'da yok.

Şeb-i şed ideni gam sünbiyene beñzedicek
Bahâr-ı gülşeni devr-i nehâra beñzetedüm

Hilâli gördüm irakdan giceyle diğkat idüp
Ger şem i ser-ebrû-yı yâre beñzetedüm

5 Ruğ-ı nigârı hatt-ı müşg-bâr ile ^CUlvî
Benefşe-zâra akan cûy-bâra beñzetedüm

S400

407 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilün
(Fâ^Cilâtün) (Fâ^Clün)

1 ^CAşk şahrâsına gel râyet-i âhı çekelüm
Derd-i ser-^Caskerüz leşker-i şâhı çekelüm

^CAşk vâdîsini tay itmek ise maşûduñ
Biz de Mecnûn gibi gel miñnet-i râhı çekelüm

^CArşâ-ı Caşkuña cânib-i tîr-endâzı
Şevk ile derd-i kemânını kem-âhı çekelüm

Her zamân itmeyelüm nâşih-i hod-bîne inâd.
Sâğar-ı mey yirine cevrini gâhî çekelüm

5 ^CUlvî'yâ çâh-ı ebed bulmağ için Yûsuf-vâr
Gene-i ^Cuzletde olan guşsa-ı çâhı çekelüm

S401

408 (2)

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün

1 Gülistân-ı cihâni bâda virmişdür dem-i serdüm
Şakin âhum yilinden ey nihâl-ı nâz-ı perverdüm

1) Manzume A'da yok.

2) Manzume A'da yok.

Teb-i tâb-ı maḥabbetden şu deñlü nâ-tüvânım kim
Ḥayâtım gülşeninde za^cferân oldu ruh-ı zerdüm

Diyâr-ı ğurbete düşdüm cüdâ oldum mekânımdan
Bu yirlerde ğarîbüm yokdurur yanımca hem-derdüm

Mürîd-i pîr-i ^caşq oldum tecerrüd ihtiyâr itdüm
Eger meyl eyler isem pîre-zen dünyâya nâ-merdüm

168b 5 Ṭabîb-i şehre baş egmem güzellerden şifâ ummam
Oñulmaz yâredür yârem devâsuz derddür derdüm

Dil-i dermânda ^culvî gibi hem-râzum olsa idi
Belâ küncinde bir bir çekdügüm derdüm aña dirdüm

S402

409 (1)

VE LEHÜ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 El şunup ḥançer-i bürrâna Ḥasan Bâlicigüm
Beni öldürme girüp kana Ḥasan Bâlicigüm

Her ṭolu başına bir bûse-i ^caḥd itmişdük
Ṭurmaduñ ^caḥd ile peymâne Ḥasan Bâlicigüm

Gül gül olmuş yañağıñ tâb-ı mey-i ḥamrâdan
Cân kıatar câm-ı lebüñ câna Ḥasan Bâlicigüm

Ḥare idüp mâ-mülki yoluña ^curyân oldum
Gelmedüñ sîne-i ^curyâna Ḥasan Bâlicigüm

5 Câme-i sebzüñ ile kıadd-i ser-efrâzuñdur
Dik gelen serv-i ḥirâmâna Ḥasan Bâlicigüm

Ṭarz-ı şâh-âne ile ṭavr-ı yetîm-âne ile
^cArz-ı ḥüsn eyle levend-âne Ḥasan Bâlicigüm

1) Manzume A'da yok.

Şeb-i vaşluñ ile dil-i 'Ulvî'yi mesrûr eyle
Gel benim gözleri mestâne Hasan Bâlicigüm

S403

410 (1.)

VE LEHÛ EYZÂN

- Mefâ^cilün Fe^cilâtün Mefâ^cilün Fe^cilün (Fâ^clün)
- 1 Figân u âh ile kûy-ı nigâra 'azm idelüm
Terennüm eyleyerek mürğ-i zâra 'azm idelüm
- Bahâr-ı serv-i ser-efrâzı görmek için
Şafâ-yı hâtır ile cûy-bâra 'azm idelüm
- Yoluñda sâye gibi hizmetine yüz süre kim
Ol boyı serv ile seyr-i kenâra 'azm idelüm
- Dükendi şabrımız ey dil cefâya tâkat yok
Görüp sefer yırağını bir diyâra 'azm idelüm
- 5 Ola ki ol gözi âhû nigârı şayd idevüz (2)
Kemend-i âh ile 'Ulvî şikâra 'azm idelüm

S404

411 (3)

VE LEHÛ EYZÂN

- Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)
- 169a 1 Nâme şerh eyler iken yâre yaşam çâk itdüm
Cism-i fersûdemi ol nâme için hâk itdüm
- Ağlamak tutdı beni nâme dizerken yâre
Göz yaşıyla varak-ı nâmeyi nem-nâk itdüm

1) Manzume A'da yok.

2) Diger makta beyti şöyledir:

"Vişâl şehrini dil fülkine idüp menzil

Firâk lüccelerinden bir kenâra 'azm idelüm"

3) Manzume A'da yok.

Hayret almış beni bir niçe zamân geçmiş âh
 Aklumuñ gitdüğini soñradan idrâk itdüm

Nâme-i hasretüm irmiş işigine o şehüñ
 Gün gibi menzilümi târem-i eflâk itdüm

5^cUlvî'ya yazmağ için Caşk-ı hakîkî vaşfın
 Gill u gışdan dil ü cân levhâların pâk itdüm

S405

412 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cilün Fe^cilâtün Mefâ^cilün Fe^cilün (Fâ^clün)

1 İderse gam dilimüz pâre pâre katlanalum
 Olinca pâre ki ey mâh-ı pâre katlanalum

Meseldürür bu gönül bekleyen yâfar dîrler
 Ne deñlü duymaz iseñ intizâra katlanalum

Ümid-i vaşlın kesüp hasret ile gitmeyelüm
 Sefer zamânı degildür bahâra katlanalum

Çıkınca lücce-i gamdan kenâra fülk-i vücûd
 Şedâyid-i elem-i rûzgâra katlanalum

5 Egerçi ta^cn-ı cadû câna geçdi ey ^cUlvî
 Ne çâre ol gül için cevr-i hâra katlanalum

S406

413 (2)

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Göre idük ululanmağı mahallüñde begüm
 Göz ucuyla beni gördükde diseñ baña següm

1) Manzume A'da yok.

2) Manzume A'da yok.

Neşter-i ğamzeñi ur sîne-i mecrûha yetiş
Ki tutupdur şanma hûn-ı firâkuñi yüregüm

169b

Bilmezüz bize ne virdi alamaz tîĝ-ı ğamzeñi
Yohsa toĝduĝda anuñla mı kesildi göbegüm

Turmaz aĝlar beşik oĝlanı gibi göricek
Dâne-i hâl-i sıyâhuñi bu gözümde bebegüm

5 Seg raķîbe nice it dimeyeyin ey ^CUlvî
Bilmedi çün o toñuz kubbesi haķķ-ı nemegüm

S407

414 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilün
(Fâ^Cilâtün) (Fâ^Clün)

1 Bend idem kâkülüñi boynuma ^CAbdullahum
^CÖmr-i uzunluĝunu virürse baña Allahum

Bunca yıldur ki ayaĝuñi tozına yüz süreyin
Dimedüñi hâlümü şorup baña hâk-i râhum

^CÂdetüñi cevr ü cefâ ile sitemdür ammâ
Her biri ben kuluña oldu sa^Câdet-h^vâhum

Âstânuñda senüñi nâle vü feryâd idelü
Tâķ-ı çarha atılır bend-i kemend-i âhum

5 Olsa dergâh-ı mu^Callâña yiridür mensûb
^CÂlemüñ bu daĝı ^CUlvî'si degil mi şâhum

S408

1) Manzume A'da yok.

415 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Ol boyı servüm baña yâr ola şandum bilmedüm
 Ömrüm oldukça hevâ-dâr ola şandum bilmedüm

Ğonçe-i nev-reste iken kimse görmezdi yüzün
 Ol gül-i ra^cnâyı bî-hâr ola şandum bilmedüm

Bunca yıldur âstânuñda ölümlü hasteyem
 Derdüme ol derde tîmâr ola şandum bilmedüm

Gayrılarla câme h^vâbîñdan yatarsın ben seni
 Ol şadefde dürr-ı şeh-vâr ola şandum bilmedüm

5^cUlvî'yâ nağd-ı hayâtum yok yire itdüm telef
 Lâzım oldukça anı var ola şandum bilmedüm

S409

416 (2)

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

170a

1 Şevk-i la^clüñle şu dem kim bâdeyi nûş eyledüm
 İrdi bir hâlet ki deryâları cûş eyledüm

Eglenürdüm ben hayâl-ı zülfüñ ile şubhdañ
 Çekdigüm miñnetleri bu şeb ferâmûş eyledüm

Ķadd-i şimşâduñ senüñ yâd eyleyüp ey Ķonçe-leb
 Gülşen içre Ķâmet-i servi der-agûş eyledüm

Âteş-i şem^c-i ruhuñ ile tekye-i Ķamda yanup
 Şevk ile pervâne-weş kendüm nemed-bûş eyledüm

1) Manzume A'da yok.

2) Manzume A'da yok.

5 Seyre vardum gülistâna nâle itdüm şol kadar
 CAndelîb-i hoş-nevâyı cümle hâmûş eyledüm

Meclis içre la^Cl-i yâri öpdügi çün al ile
 Kana kana kanını câm-ı meyüñ nûş eyledüm

İkimiz maḥfîce içdük va^Cde virdi vaşlına
 Hamdu'llah C^Culvî'yâ dil-dârı ser-hûş eyledüm

S410

417

MERHÛM C^CULVÎ ÇELEBİ ŞEHR-i ÂMÎD'DE C^COSMAN PÂŞÂ'YA
 SÜYLEDÜĞİ GÜL-i ŞAD-BERG GAZELLERİNDENDÜR

Fâ^Cilâtün Fâ^Cilâtün Fâ^Cilâtün Fâ^Cilün

1 Bâğa vardum kûy-ı yâri bir seher yâd eyledüm
 Hâtır-ı dil-tengi açdum gül gibi şâd eyledüm

CAndelîb-i hoş-nevâ gibi şafâlar kesb idüp
 Guşşa vü gamdan dil ü cân mürğün âzâd eyledüm

Serve baḫdum kâmet-i cânânı añdum ağladum
 Aḫıdub enhâr-ı eşki ḥayli feryâd eyledüm

Biçmek için şâhid-i ma^Cnîye nazmum aḫlâkın
 Tab^Cumı endâze-i vezînle üstâd eyledüm

5 Nazmum içre añmadum lafz-ı raḫîb setm ile
 Yâr koyup ismini añdum başka bir ad eyledüm

Umaram ki Caybumı setr ide yârân C^Culvî'yâ (1)
 Sergüzeştüm nazm idüp bir kışşâ îcâd eyledüm

S411/A344

1) Diğer makta beyti şöyledir:

" Şâ^Cir-i seher-âferînlér bülbül olsunlar diyü
 Bâğ-ı nazmumdan gül-i şad-bergi bünyâd eyledüm"

EZ-ĞAZELİYYAT-I HURÛF-I NÛN

418

- 170b 1 Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 1 Dâğ-ı sûz-ı dilümi lâle-i terden şorasın
 Gözümüñ kanlu yaşın hûn-ı cigerden şorasın
- 1 Tas tas içmek ile zehr-i ğamı olduğumı
 Kabrüm üzre gelecek kâse-i serden şorasın
- 1 Vaşf ider n'itdüğini baña fûrkatde eger
 Cümcümüñ hâkine girsın bu haberden şorasın
- 1 Didiler derdüñe olmaya eştibâda devâ
 Meger ol dârü's-sifâ la^cl-i şekerden şorasın
- 5^c Ulvî'nüñ bağrını miñnet delili hasret ile
 Ne yidüğün nâle ile bâd-ı seherden şorasın

S412/A345

419

VE LEHÛ EYZÂN

- Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün
- 1 Kabâ-yı sebz ile bir kâmet-i serv-i revânsın sen
 Libâs-ı sürh girdükçe nihâl-i erguvânsın sen
- 1 Yeşiller gey yaraşur ey nihâl-i nâz-ı perverdüm
 Güzellik sebze-zârında gül-i gülzâr-ı cânsın sen
- 1 Ser-â-ser ^câlemi yaqsâñ n'ola la^clîn kabâlarla
 Şafakdan ^carz-ı ruhsâr eylemiş mihr-i cihânsın sen
- 1 N'ola geh süsenigeh sebz ü geh gül-gûñfler giyseñ
 Letâfet ^câleminde hâşıl olmuş bir gülistânsın sen
- 5 Çemen-zâr-ı tarâvetde gül-i nev-restesin ^cömrüm
 Anuñ için ğonçe gibi berg-i sebz içre nihânsın sen

Geyersin câme-i alı idersin 'Ulvî'ye eli
Bu nice kana girmiş âfet-i devr-i zamânsın sen

S413/A346

420 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Mefâ^cîlün Fâ^cilün

171a 1 Medh idersin kaçın hilâlî misin
Vaşf idersin belin hayâlî misin

Bilsem ey kâse-i ser-dostum
Saña cânânında sifâlî misin

Büridün hüsni dilber ey haşt
Yoksa baş kalduran celâlî misin

'Ulvî'ye bâri gelmege bu gice
Didi şehâ mey-i hicre hâlî misin

S414

421 (2)

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Mefâ^cîlün Fe^cilün

1 Dilberüñden şaķınma cânı şaķın
Cân ile eyleme ziyânı şaķın

Vireyin cümle hân-mânı saña
Almamağ itme hânım anı şaķın

Seyr-i didâra irdük ise göñül
Üzilme gülşen-i cinânı şaķın

Yok yire zâyi^c itme evkâtı
Tiz geçer 'ömriñüñ zamânı şaķın

1) Manzume A'da yok.

2) Manzume A'da yok.

5 Şakla cism-i laţffin âfetden
Yâ Rab ol şûh u dil-istânı şakın

Gele şâyed yoluña ey hûnî
Zulm ile dökme bunca kanı şakın

Ulvî'yâ tutmasın cihânı şerer
Yıkma âhuñ ile âsmânı şakın

S415

422 (1)

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Fâ^cilün
1 İşüm kıldı bu şîve wü nâz enfn
Zihî nâz-perver zihî nâzenfn

Yaraşur saña olsa ey mâh-rû
Felek şeh-nişfn ü melek hem-nişfn

Komaz ben ğubârı kapuñdan sürer
Şimâle refîk olman itdüm yemfn

Olup zülfüne bende müşg-i haţta
Musehherdürür çfn-i ebrûña çfn

5 Beden-i Ulvî ğark idi eşke
Dağı bir yire geldi mâ^vvaţfn

S416

1) Manzume A'da yok.

423 (1)

ULVÎ CELEBÎ'NÜN BU GAZELİ OSMÂN PÂŞA'NUN
OTAGINUN ETRÂFINA YAZILMIŞDIR

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

171b

1 Üstüñe hayme âsmân olsun
Tal^catuñ gün gibi Cayân olsun

Lâcüverdî âftâb-ı eflâk
Başuñ üstinde sâye-bân olsun

Perde-dâr-ı harîm hizmetüñle
Hâdem-i gülşen cinân olsun

Kurılıp sâye-bân saltanatüñ
Niçeler anda kâm-rân olsun

5 Nüh felek encüm ile şuc^clelenüp
Üstüñe.....zer-nişân olsun

Şadr-ı âftâb ile şeb ü rûz
Der-i devletde dîde-bân olsun

Devlet atına oldu gönçe süvâr
Lut^cf-ı Hâk saña hem cinân olsun

Sefer itdükçe düşmen dîne
Kahrufuñ tîğî kahramân olsun

Nuşretüñ destine şihâb u hilâl
Biri tîr ü biri kemân olsun

10izzet olup serâ-perdeñ
Şadr-ı devlet saña mekân olsun

Zeyn olup gül gibi şükûfeyle
Haymeñüñ içi gülistân olsun

Baş u cânı yolufda virmez ise
Ulvî'nün sözleri yâlân olsun

S417

1) Manzume A'da yok.

424 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^cilün)

1) Terk-i cân eylemişem ^câşık-ı cânânüm ben
 Tac-ı ^caşkı geyelü başuma sultânüm ben

Şi^cr-i eş^cârumı teslîm ü kabûl itse ne var
 Mülk-i nazm içre bu gün mîr-i suhan-dânüm ben

Çonçeler zahm-ı tenüm müy-ı siyehdür aña hâr
 Âh dil bülbül-i ğam oldu gülistânüm ben

Ol perî şâne gibi dilmek ister dilümi
 Bu sebebden ğam-ı zülf ile perîşânüm ben

5^cUlvî^{yâ} cismümüñ eczâsı oldun terkîb
 Dil ü cân ile leb-i dilbere hayrânüm ben (2)

S418

425

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün

172a

1) Ğarîb ü bî-kesem künc-i belâda mahremümsin sen
 Benüm çün ağla ey çeşmüm ölince hem-demümsin sen

Ferahla ümitüz acum yok bilürsin ey ğam-ı dilber
 Şafâ-yı hâtırum zevkum sürûrum ^câlemümsin sen

Didüm gel göricek pây-ı semend-i şeh-süvârümde
 Yürekde tîğ-ı hasret yâresine merhemümsin sen

Habîbüm kalb-i mü^omin ^carş-ı Hâkdur dîrler anuñ çün
 Benüm, göñlüm saña ^carş oldu nûr-ı â^czamümsin sen

1) Manzume A'da yok.

2) Diğer makta beyti şöyledir:

"Ulvî^{yâ} dil yiridür istese helvâ-yı vişâl
 Çok zamândur ki leb-i dilbere hayrânüm ben"

5 Dil-i ^CUlvî gibi dünyâ için gam çekmezüm hergiz
Benüm ^Câlemde ancak bâ^Cis-i hüzn ü gamumsın sen

S419/A347

426

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^Cûlü Mefâ^Cîlü Mefâ^Cîlü Fa^Cûlün

1 Ey bâd-ı seher başa haber wir hüsnümden
Ahvâli nedür söyle o gonçe-dehenümden

Elemümi şorsun benüm ihvân-ı wefâdan
Düşdükçe yolu gûşe-i Beytü'l-hazânumdan

Cân bezmini eyledi vefâ bûy-ı mu^Cathtar
Bir kerre haber gelse o gül-pîrehanümden

Ey dil ne ^Caceb esdi yine bâd-ı muhâlif
Ayırdı göñül mürğini serv-i semendümden

5 Kâr eyledi ^CUlvî yürece nâvek-i gurbet
Hûn-ı ciger midür dökilen zahm-ı tenümden

S420/A348

427

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^Cûlü Mefâ^Cîlü Mefâ^Cîlü Fa^Cûlün

1 Devrân beni ayırdı dirîgâ hüsnümden
Ya^Cķûb gibi Yûsuf-ı gül-pîrehanümden

Kanlar yudarın gûşe-i fûrkatde dem-â-dem
Ayrı düşelü Husrev-i Şîrîn-dehanümden

172b

Bilsem ne için yâr başa söylemez oldu
Âzarda dilüm tûtfî-i şükker-suhanümden

Cevrin çekerin her ne kadar var ise yârüf
Tek çıkmayayın gûşe-i Beytü'l-hazânumdan

5^cUlvî gibi gurbetde gezersem n'ola mahzûn
Bir merd-i ğarîbem ki cüdâyum vaţanumdan

S421/A349

428

BÂKÎ ÇELEBİ'NÜN ĞAZELİNE SÖYLEDÜĞİ NAZÎRESİDÜR

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Dîñlemez ol gül-i ra^cnâ kime söylersin sen
Bilsem ey bülbül-i şeydâ kime söylersin sen

Şimdi âyîne-sıfat kalmadı bir şâf-derûn
Söyle ey tûţî-i gûyâ kime söylersin sen

Halk efsâne şanup kışşa-ı hicrûñ ey dil
Getürür başuma ğavĝâ kime söylersin sen

Oldı ğüftâr belîĝüñ tütalum seher helâl
Kimse kılmaz sözüñ eâ^câ kime söylersin sen

5 Sîm ü zer olmayıcağ mansıb alınmaz ^cUlvî
Her kişi tâlib-i dünyâ kime söylersin sen

S422/A350

429

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün

1 Müdâm ey la^cl-i sâķî bezm-i canda hem-demümsin sen
Baña nâ-mahrem oldı duĝter-i rez mahremümsin sen

Şeg-i dilber sıfâlinden tölular nûş idüp didüm
Cem-i vakt oldı neşvenle ĝöñül câm-ı Cem'ümsin sen

El alurlar niçe mürşîdler ey pîr-i muĝân senden
Melâmet hân-kâhı içre şeyh-i ekremümsin sen

Meger şâm-ı ecelsin kim şubâñla rûz-ı maşşerde (1)

- 5 Ciger-i kan ile ʿUlvî nîzeñe bu mışraʿı yazmış
Benüm kaşr-ı hayâtumda sûtûn-ı muhkemümsin sen

S423/A351

430 (2)

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

173a

- 1 Gedâ-yı bî-nevâ ol devlet-i dünyâyı neylersin
Ölüm eñ soñ muqarrerdür kuru gavğâyı neylersin

Ten-i fersûduña hilʿat kefendür ʿâkıbet çün kim
Geyüp fâhir libâsı atlas-ı zîbâyı neylersin

İdersin ser-bürehne tahta-ı tâbûtı çün mesken
Serîr-i saltanatda efser-i Dârâ'yı neylersin

Bu gün yarın didüğüñ bir nefesdür ehl-i ʿirfâna
Dem emerüz vü fikr-i vaʿde-i ferdâyı neylersin

- 5 excel peymânesin çekseñ gerekdür ʿUlvî'yâ pür-gün
Fenâ bezminde şimdi sâğar-ı şahbâyı neylersin (3)

S424

431

VE LEHÛ EYZÂN

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün
(Fâʿilâtün) (Fâʿlün)

- 1 ʿÂşıkuñ kanı akıcağ dîde-i hûn-pâşından
Ehl-i diller didiler şu bulanur başından

1) 429/4ab A'da, 4b S'de yazılmamış.

2) Manzume A'da yok.

3) Diğer makta beyti şöyledir:

"ʿAdem iklîmine âhir göçersin bî-kes ü tenhâ

Begüm yanınca ʿasker cemʿ idüp Dârâ'yı neylersin"

Âkıbet merdüm-i gam-dîde bulındı kanda
Ne belâ geldi görüñ başına göz yaşından

Meh-i nev demek olurdu ham-ı ebrûña senüñ
Bu işâretler anuñ gelse eger kaçından

Öñmaduğ başımı korsa yiridür bir gedüña
Âşk bünyâdın urun vâdî-i gam taşından

5 Seng-i râhuñ tokınursa n'ola ^CUlvî'ye
Şimdi mi çekdi cefâ kişi yoldaşından

S425/A352

432

VE LEHÜ EYZÂN

Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün

1 Bu eşk-i çeşmi silmezsin bu âh u zârı görmezsin
Hümâsın gökde ağırsın meleksin yirde тұrmazsın

173b

Fenâ bezminde çeng-i kaddüme öykinmek istermiş
Niçün tanbûruñ ey muṭṭab kulağın gâhî burmazsın

Zamân geçmez ki bağrum nâvek-i cevri ile dilmezsin
Dem olmaz kim baña karşı cefâ yâynı kurmazsın

^CAdûlar ile gezersin bizi teşrîf kılmazsın
Bizüm ile niçe demlerdür ki тұrmazsın oturamazsın

5 Kişinüñ himmeti ^Câlî gerekdür kendüye ^CUlvî
Niçün ol serv-kaddüñ pâyine yüzüñi sürmezsin

S426/A353

433

VE LEHÜ EYZÂN

Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün

1 Dilâ hercâyidür ol cevri çok cânânı neylersin
Hüsn şâhidur ammâ sever cân anı neylersin

Göñül Curyân-ı Caşk ol hân-mândan geç şeh-i gamsın
Külâh-ı Key-Kubâd u haşmet-i dîvânı neylersin

Gerek Hızır ol gerek İskender ölümün çün muqarrerdür
Çeküp zulmet-i belâsın çeşme-i hayvânı neylersin

Bahâr eyyâmıdur seyr-i kenârûñ vaktidür ammâ
Hadeng-i gam gibi tırmaz yağar bârânı neylersin

5 Be C'Ulvî derd-i C'aşk-ı yâr ile çün kim başuñ hoşdur
Tabîb-i şehre her dem baş egüp dermânı neylersin

S427/A354

434

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cflün
(Fâ^Cilâtün) (Fâ^Clün)

1 Dûd-ı âhum bürüyüp C'âlemi ey meh göresin
Un ider bir iki gün felegüñ ne göresin

Ey melek nev^C-i beşerde saña beñzer yokdur
Mıhr ü meh açdı seni görmek için penceresin

Dîdiler derdüñe olmaya eñtibâda devâ
Meger ol câna şifâ la^Cl-i şekerden şorasın

Hicr-i zülfüñ ile gözüñ yaşını deryâ kılma
Şehr-i vaşluñ şakın ey dil görmezsin qarasin

174a

5 Bakup âyîne-i ruhsârıña zeyn itdi ruhâ
Nev-i C'arûs-ı meh ey mihr-i cihân manzarasin

Bağrını hicr ile dil düşmenüñ ey cevr-i cinân
Dünyede göster o mel^Cûna cehennem deresin

Kadr ile başı raķîbüñ göge irüp her gün
C'Ulvî'yi ayağâ şalup ne revâdur yiresin

S428/A355

435

VE LEHÎ EYZÂN

Mefâ'îlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fa'ûlün

- 1 Ol dürzi güzel geçse ger âvârelerinden
Âvâreleri geçmez anuñ pârelerinden

Kirpiklerümüñ hâli harâb oldu yaşumla
Şu sızmaz iken bir nice dem aralarından

Kanım dökilüp sirrumı fâş olmaya dırsıñ
Tıguñ çeküp alma yüregüm yârelerinden

Gün gibi müsellemsin eyâ dilber-i mümtâz
Şehrüñ ne kadar var ise meh-pârelerinden

- 5 Cevr eyledi 'Ulvî kuluña göz göre gamzeñ
Cân kurtaramaz bir nice dem aralarından (1)

S429/A356

436

VE LEHÎ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Gel ey vâdî-i hıramân hüzn ü derd ü gamsın sen
Yetiş ey sâkı tırdur sâğar-ı kân-ı keremsin sen

Şafâ virdüñ bizi hoş 'âleme irgürdüñ ey sâğar
Meger âyine-i 'âlem-nümâya câm-ı Cem'sin sen

İrem dirdük vişâl-i yâri çekdük şimdi pehlûya
Meger var ise ey sînem gülistân-ı İrem'sin sen

Derûnumda olan râz-ı nihânı halka fâş itdüñ
Neme yararsın ey eşk-i revân Bi'llahi nemsin sen

- 5 Didüm cânândan bildük leb-i mey-günüña meylüm
Didi kim bâde nûş olmaqla 'Ulvî müttehemsin sen

S430/A357

1)435/5b A'da:"Cân kurtaramazsa n'ola gaddâralarından"
şeklindedir.

437

VE LEHÜ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

174b

1 Gerçi kim la^cl-i dil-âvîz ile ^cîsâ'sın sen
Âh kim ğamze-i hûn-rîz ile Mûsâ'sın sen

Ey efendi nice beñzer ruhuña mâh-ı münîr
Meh degil mihr-i felekden daħı ğarrâsın sen

Öldürüp ^câşıkını hâk ile yeksân itdün
Bilmezem ey büt-i tersâ ne Mesîhâ'sın sen

Günde bîñ kez n'ola dil bülbülünü ağlatsañ
Âh kim yüze güler bir gül-i ra^cnâsın sen

5^cUlvî'yâ haññ-ı leb-i dilberî tavşîf itdün
^cilm-i ahrâda bu gün ^câlim ü dânâsın sen

S431/A358

438

VE LEHÜ EYZÂN

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün

1 Çemen şahında ey lâle seher kim cilve-gersin sen
Gözümde kaçre kaçre dökilen hûn-ı eigersin sen

Seher pür-şebnem olmuşduñ açıldıñ şimdi ey ğonçe
Görüp bülbüllerin hâlin geh ağlar geh gülersin sen

Baña ta^cn itme ^câşıkısın diyü luñf eyle ey vâ^cîz
Benüm bu çekdügüm derd ü belâdan bî-ğabersin sen

Dil-i pervâne gibi âteş-i ^caşık ile yanmazsuñ (1)
Var ey ^cankâ öğünme daħı yâbânda uçarsın sen

1)438/4a S'de: "Gönül şebâz gibi kâf-ı ^caşık itmedün
mesken" şeklinde düzeltilmiştir.

5 Hüner-verler caceb mi rağbet itse şicriñe cUlvî
Bu nazm-ı âb-dâr ile dür-i baħr-ı hünersin sen

S432/A359

439

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâcîlün Mefâcîlün Mefâcîlün Mefâcîlün
1 Felekler añlar ehl-i derdüñ âh-ı şubḡ-gâhından
Nazar kıl hâl-i cuşşâka şakın mazlûmuñ âhından
Ten-i fersûdemi itmek taacüb tâze cân bulsa
Semend-i yâr eylerse ğıdâ kabrüm giyâhından
Şeb-i zulmet degil ey meh ğam-ı zülfüñe âh itdüm
Karardı cümle câlem âhumuñ dūd-ı siyâhından
Ser-i kûy-ı nigârı göz yaşıyla şuladum tâ kim
Şabâ devr itmeye hışmum ğubârın ḡâk-i râhından
175a 5 Günâh ise seni sevmek yanında ey melek rehber
Günah-kâr giderür cUlvî kerem kıl geç günâhından

S433/A360

440

VE LEHÛ EYZÂN

Fâcîlâtün Fâcîlâtün Fâcîlâtün Fâcîlün
1 Haste dil şeşdür ğamda niçe bir zâr olsun
Oñmaduğ başum aña niçe bir yâr olsun
Bed-ducâ eylemezsin yâre Hudâ'dan dilerüm
O daḡı bencileyin derde giriftâr olsun
Hicr-i lacîlüñle didüm gitdi cadem mülkine cân
Didi bññ nâz ile ol ğonçe-dehen var olsun

Mışr'a sultân görelüm her birini aġyâruñ
Tek hemân yâr ile bî-çâre göñül yâr olsun

5^CUlvî hâk olmaz demek lâyıķ mı sultânum
Olsun ey gözleri hûn-rîz-i sitem-kâr olsun

S434/A361

441

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^Cilün Fe^Cilâtün Mefâ^Cilün Fe^Cilün (Fâ^Clün)
1 Karardı dîde haţ-ı müşg-i nâba bakmağdan
Gözüm kara su indi kitâba bakmağdan

Cemâlüne idemez dikkat ile dîde nazâr
Efendi göz kamaşur âftâba bakmağdan

Açılsa gül gibi ŝeŝîrünün ile ġonçe-i dil
Göñül gözi açılır ġamdan aya bakmağdan

Görince ŝûseni dil gerçi hançerün şandı
Kanâ^Cat ide mi teşne dil sarâya bakmağdan

5 Görüp haţ-ı ruhuñı ^CUlvî ağlamağ ister
Gelür çü hâţıra bârân ŝehâba bakmağdan (1)

S435/A362

442

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilün
(Fâ^Cilâtün) (Fâ^Clün)

175b

1 Her dem evrâķ-ı felek bâda virür âhumdan
Tâze gülsin hâzer it âh şeher-i ġâhumdan

1) Diğer makta beyti şöyledir:

" şafâ-yı bezm ile göñlündeğini açdı bize
ġuşâde dil gibi şûfî ŝehâba bakmağdan"

Nâvek-i âhum ile döndi felek ğurbâra
Ġâfil olma şaşkın ey meh dil-i âgâhumdan

Sâye-ves Ka^cbe kapusunda ğubâr olmuşken
Felek ayındı beni bir ulu dergâhumdan

Âh şâhum diyü kûyunda gezerken yârüñ
Âh kim haste gönül düşdi cüdâ şâhumdan

5 Gün gibi kevkeb-i bahtum şala âfâka ziyâ
Ulvî'yâ bir nazar olsa o yüzi mâhumdan

S436/A363

443

VE LEHÛ EYZÂN

BU GAZEL MERRHÛMUN ÂHİR GAZELLERİNDENDÜR

Mefâ^cilün Fe^cilâtün Mefâ^cilün Fe^cilün (Fâ^clün)

1 Tarîk-i Caşkumuñ o dil-rübâ bilür ötesin
Bumuñ nihâyeti yokdur Hudâ bilür ötesin

Adem diyârına hicr-i lebüñle Cazm itdüm
Meded bulunmadı kimse baña bilür ötesin

Kimüñ gözi yaşıdur cüy-ı kûy-ı yâr Caceb
Şorılsa bileñ nesim-i şabâ bilür ötesin

Hezâr-ı derd ile bülbül öter figânlar idüp
Sen anı şanma kişher mübtelâ bilür ötesin

5 Binâ-yı Cışretüñ ursun esâsın ey sâķî
Şafâ ile dil-i Ulvî beyâ bilür ötesin

S437/A364

444

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cilün Mefâ^cilün Mefâ^cilün Mefâ^cilün

1 Verâ gelmek muhâl oldu nigâr-ı dil-pesendümden
Olınam ihtiyâr itdüm uşandum kendü kendümden

Beni öldürmege Cahd eylemiş şimdi el çekdi
Umulmazdı bu deflü bî-vefâlık şeh-i levendümden

N'ola şekvâ idersem rûzgâr-ı nâ-muvâfıktan
Begümden sevdüğümden pâdişâhumdan efendümden

Garîb ü bî-kes oldum çâresiz kaldum cüdâ düşdüm
Ayırdı hayr ile dil mürğini serv-i bülendümden

176a 5 Haçtı geldükde didüm yâre zülfi geçdügi bendi
Didi şükr eyle ey ^CUlvî halâş olduñ kemendümden

S438/A365

445

VE LEHÜ EYZÂN

Mef^Cûlü Mefâ^Cîlü Mefâ^Cîlü Fa^Cûlün

1 Güb düşme şarâb üstine mestâne düşersin
Yâr olma cünûn ehline yâbâna düşersin

Mestâne ser-i kûy-ı dil-ârâda gezersin
Bir gün şağın ol çâh-ı zenehdâna düşersin

Peykân-ı belâ sîneñe urdukça naşîbi
Her demdes n ey sehm-i kazâ câna düşersin

Atlama igende gırra-ı çeşm-i nigâra
Korkum budur ol hançer-i bürrâna düşersin

5 Ol dürr-i giranmâyeye ^Câşık geçinürsin
Gavvâş-şifat kûlzüm-i hicrâna düşersin

Bu vâdîyi ey eşk-î revân kaç^C ider iseñ
Şebnem gibi bir tâze gülistâna düşersin

Pervâne misin ey gönül ol şem^C-i cemâle
^CUlvî gibi ^Caşık âteşine yana düşersin

S439/A366

446

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün

1 Hayât-efzâ-yı ^câlem rûh-bahş-ı mürde-f ğamsın
 Hemân ben hasteñüñ cânı degilsin cân-ı ^câlemsin

Ne var bir sözle ihyâ eylesen ben bendeñi cânâ
 Kelâm-ı rûh-bahşın ile Mesîhâ-ı hoş-demsin

Perî-peyker melek-manzar ^caceb rûh-ı muşavversin
 Melekden dañı ahsensin egerçî nesl-i âdemsin

Güneş bir lem^a meh zerredür envâr-ı hüsnuñde
 Senüñle rûşen oldı bu cihân sen nûr-ı â^czamsın

5 Edâ-yı şî^cr-i hâlet-bahşına teslim ider ^câlem
 Bu gün erbâb-ı nazm içinde ey ^cUlvî müsellemsin

176b

S440/A367

447

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Gül gül olmuş ^cârızun cânâ şarâb-ı nâbdan
^cAks-i mehdür görünür sen kim derûn-ı âbdan

Kaşlarıñdan ğaybe kılmaz çün sücûd itdi imâm
 Sehv itdügin aňlayup biz döndürür mihrâbdan

Sînede germiyet-i ^caşk ile dil şâdân olur
 San ki bir dervîşdür hañt eyler âteş-tâbdan

Her ki şemsîründen ey meh nûş ider bir cür^a
 Şöyle mest olur uyumaz haşr olinca h^vâbdan

5 Her ğazel kim söyleseñ vaşf-ı leb-i cânâneye
 Hoş-ter olur ^cUlvî'ya şî^crün senün cüllâbdan

S441/A368

448 (1)

VE LEHÎ EYZÂN

- Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 1 ^cAqlum aldı bâde-i ^caşkuñ katı mestâneyin
 N'ola eşküm çekse zencîre beni dîvâneyin
- Humlar olmışdur muğânda la^cl-i rümmânî şarâb
 Ben de ey h^vâce anuñ çün t̄âlib-i hum-hâneyin
- Âşinâ-yı baħr-ı hayretdür ħarâbât ehli hep
 Zâhidâ şanma beni kendüñ gibi bîgâneyin
- Çarħ-ı çârüm olsa ħânem giryedür her gün benüm
 Ol lebi ^cîsâ yüzi ħurşîd ile hem-ħâneyin
- 5 Dûd-ı âhum ile gözüm yaşın görüp raħm itdi yâr
 Şayd için ol gözleri şeh-bâzı dâm u dâneyin
- Ĥâl-i ruhsârı didüm ben zebân-ı ħâl ile
 Şem^c-i rû-yı dil-rübâya tutuşan pervâneyin
- Âh-ı ejder-peykerüm gûyâ t̄ilism oldu hemân
^cUlvî'yâ ^caşq-ı maħabbet künc-i vîrâneyin

S442

449

VE LEHÎ EYZÂN

- Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 177a 1 Severin cân ile ol ġonçe-dehânı çokdan
 Şol Ĥudâ ħaħkı ki var eyledi cânı yokdan
- Râzıyuz eyle şehâ ġâh vefâ vü ġâh cefâ
 Devletüñde görelüm luţfuñı azdan çokdan

1) Manzume A'da yok.

Sîne meydânını şahrâ-yı ney-istân eyle
Ten-i hâkîye naçar kılûñ pür olsun okdan

Lâlenüñ dâğ-ı derûnın ne bilür sâğar-ı mey
Acuñ ey gonce-dehan hâlini şorma tokdan

5^CUlvî'yâ teşne dile yoğ yire cevır eylersin
Bûse-i la^Clüñi umduğça gelürsin yokdan

S443/A369

450

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^Cilâtün Fâ^Cilâtün Fâ^Cilâtün Fâ^Cilün
1 Rûz-ı ^Cıyd oldu cihân handân ben mâtemdeyin
Herkesüñ bir ^Câlemi var ben de bir ^Câlemdeyin

Ben Muharrem adlu bir tâze cevânüñ kulliyum
Şerhalar kesdüğümü ^Cayb itmeñüz mâtemdeyin

Nice demlerdür ki mihr-i ruhsâr gele gerçi ağların
Kana ğark oldu gözüm şimdi bir özge demdeyin

Câm-ı mey âyîne-i ^Câlem-nümâdur çeşmüme
Ben ne mirât-ı Sikender'de ne câm-ı Cem'deyin

5 Kanda ise ma^Crifet kendin bilür dir gül gibi
Şanma ey ^CUlvî beni kim kayd-ı medh ü zemdeyin

S444/A370

451

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^Cilâtün Fâ^Cilâtün Fâ^Cilâtün Fâ^Cilün
1 Meskenet kesb eylemez hâk ile yeksân olmayan
Genc-i ^Caşka mahzen olmaz kalbi vîrân olmayan

Bî-haberdür sille-i çevgân-ı mihnetden dağı
Kûy-veş meydân-ı ğamda başı ğaltân olmayan

Dâmen-i pâki halâş itmez has u hâşâkdan
Vâdî-fî hayretde Mecnûn gibi Curyân olmayan

177b

Şayd olursın Cakıbet Cuşşâka nakd-ı cânla
Ey metâ^c-ı vaşlîna dünyâda imkân olmayan

5 Yâr ile mâbeynimüzde mâcerâ çokdur katı
Bilmez anı küşte-fî şemsîr-i hicrân olmayan

Câşık u ma^cşûkuñ ey dil ittiñâdın anlamaz
Vaşl ile hicrân yanında cümle yeksân olmayan

Ehl-i diller bezmidür ol şâh-ı hüsnuñ dergehi
Gelmesin bu bezme ey C^cUlvî suhan-dân olmayan

S445/A371

452

VE LEHÜ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Yâr silsin gözlerüm yaşını kanı çıkmasun
Halka her dem göñlümüñ râz-ı nihânı çıkmasun

Kapusından çıkmasun ağıâr-ı bed-h^vâha didüm
Yâr işidüp ey göñül dimiş ki cânı çıkmasun

C^cAkıbet mahrûm olur peykân-ı tîr-i yârdan
Zahmımuñ sînemde Bi'llah zebânı çıkmasun

Ağmasun eflâke sûzum âsimânîler gibi
Yakmasun âhum şerârı âsimânî çıkmasun

5 Bilmesünler zülfüñ için yıldızum düşkinligün
Âhumuñ eyvân-ı keyvâna duñânı çıkmasun

Defter-i Cusşâkdan adın kazıtmış C'ulvî'nüñ
Bir zamân gitsün hele nâm u nişânı çıkmasun

S446/A372

453

MERHÛM C'ULVÎ ÇELEBİ ŞEHR-I ÂMÎD'DE C'OSMÂN PÂŞÂ
HAĞKINDA SÖYLEDÜĞİ GÜL-I ŞAD-BERG GAZELLERİNDENDÜR

FÂ'îlâtün FÂ'îlâtün FÂ'îlâtün FÂ'îlün

1 Şubh-ı vaşl-ı yâre irdüñ C'ıyd-ı azhâdur bu gün
Niçeler kurbân olur özge temâşâdur bu gün

Ğulgüle şaldı cihâna şüh-ı şeh-âşûb ile
Şehrüñ içi nâle vü âşûb ğavğâdur bu gün

Sâde rûlar hep melekdür âb-ı kevser lebleri
Döndi C'âlem cennete ğılmâna me'vâdur bu gün

178a

Sîne-i sîmînine yakmış güzeller tâze dağ
Lâleler yir yir açılmış seyr-i sahrâdur bu gün

5 Şems-i C'âlem-tâb ile oldı münevver kâyinât
TabC'imuz âyînesi şâf u mücellâdur bu gün

Kalması dârd ü belâ vü miñnet ü ğamdan eger
Gel kadem rencide kıl kim hûâne tenhâdur bu gün

Bir Cağâ-bağş-ı kul olmışsın işitdüm C'ulvî'yâ
Var ise pür-kerem hâzret-i C'osmân Pâşâ'dur bu gün (1)

S447/A373

1) Diğer makta beyti şöyledir:

" Al berg ile subhâña olımaz hâtem nazîr
Zât-ı pâküñ cümleden Va'llah â'clâdur bu gün"

454

VE LEHÜ EYZÂN

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fa'ûlün

1 Ol sözüdür kim ne hadîs ola ne Kırân
Anı ne perî söylemiş ola ne hod-insân

Tevrât u Zebûr dağı İncîl degildir

Âciz bunı fehm itmede sübhânla Hassân

Bir sözdür okur fân u hadîsüñ arasında

Cibrîl kelâmı dimiş ol söze niçe cân

Ser: suresinüñ harfi olupdur o sözüñ cân

Mânend-i 'anâşır görünür dir dîde yeksân

5 Bir harfi cüdâ olsa eger kim raqamından

Harfini görür çârîne zümre-i 'irfân

İkisi dağı başın alup gitse aradan

Dikkatla nazar kılsuñ olur derd-nümâyân

Üçler gibi üç harfi dağı gâyib olursa

Şanmañ o kelâmuñ irişür derdine noqsân

Bir yirden eger derdi dağı eylerse gâybet

Maşûnı vü mektûbı yine derd olur erkân

Ey 'Ulvî şu kim vire haber bu lügazumdan

Şâkirdi ola niçe zamân tıfl-ı dil ü cân

S448/A374

455

MERHÛM 'ULVÎ ÇELEBİ'NÜN GURBETİNE SEBEB OLAN

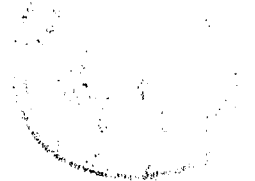
GAZELİ BUDUR

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

178b

1 Dil harâba varıyor sineye cânân gelsün

Şehri hâlî komasun tahta Selîm Hân gelsün

Çihre-zerd itdi teb-i ğam bizi sâķî demidür (1)
Teşne-i bâde ile beñzimüze kıan gelsün

Künc-i miñnetde dil-hastemüzüñ hâlini şor
Nefesüñden ten-i fersûdemüze cân gelsün

Hâne-i dilde hayâlâtüñla eglanelüm
Bezm-i hâş eyleyelüm şöbete yârân gelsün

5 Bir varak kâğıd ile ^CUlvî'yi mesrûr eyle
İltifâtüñla şehâ bendene ^Cunvân gelsün

S449/A375

456

VE LEHÜ EYZÂN

Fâ^Cilâtün Fâ^Cilâtün Fâ^Cilâtün Fâ^Cilün
1 ^CÂşık oldum bildüm ey dil la^Cl-i cânân kıymetin
Haste olmayınca bilmez mi kişi cân kıymetin

Kadr-i yâķût-ı leb-i dil-dârı añlar ehl-i dil
Cevherini dehre şor la^Cl-i Bedeħşân kıymetin

Naķd-ı eşke aldı dendânuñ hayâlin gözlerüm
Bildiler ğavvâs-âsâdur ^Cummân kıymetin

Naķd-ı cânı bezl ider dil dil-dâra ^CÂşık nite kim
Yûsuf-ı Mışır'uñ bilür Ya^Cķûb-ı Ken^Cân kıymetin

5 Eylemezler hâk-i pâ-yı yâre zâhidler naķar
Bilmez â^Cmâlar ola kühl-i Şıfâhân kıymetin (2)

Bir güherdür vaşl-ı dilber kûyudur kânı anuñ
^CUlvî-i güher-şinâsa şoruñ ol kân kıymetin

S450/A376

1)455/1b Selîm Hân:"Süleymân" A.;Kınalı-zâde Hasan Çelebi
Tezkiresinde(Tezkiretü's-şu ara) ise" sultân" seklinded

2) 456/5ab S ve A'da şöyle düzeltilmiştir:

" Zâhidi gör tûtiyâ-ya hâķüñi görimez göz
Bilmez â^Cmâ-ı çeşm olan kühl-i Şıfâhân kıymetin"

457

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

179a 1 Bulmuşam zülfünde sırr-ı Leyletü'l-isrâyı ben (1)
La^clüñ izhâr itdi gördüm mu^cciz-i ^cÎsâ'yı ben

Mescid-i Akşa yüzüñdür kaşlaruñ mihrâb aña
Ka^cbe-i kôyuñda buldum cennet-i â^clâyı ben

Añladum mâhiyyet-i zât u şıfâtuñ ey hıred
Seyr idince cümbiş-i emvâc ile deryâyı ben

Bezm-i vahdet cür^casından şöyle mestüm sâkıyâ
Bir ^caceb ^câlemdeyin kim bilmezsin dünyâyı ben

5 Ey gönül fehm itmeseydüm lâ ile illâyı ben
Añlamazdum zât-ı pâk-i hazret-i Mevlâ'yı ben

Mâ-sivânuñ nefyini isbâta kâdir olmadum
^cUlvî'yâ fehm itmeyince lâ ile illâyı ben

S451/A377

458

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Erguvânî câme geymiş ol gül-i gülzâr-ı cân
Bâğ-ı hüsn içre nihâl-i erguvân olmuş hemân

erguvânî câmeñi görüp n'ola kan ağlasam
Yaraşur âb-ı revâna karşı zîrâ erguvân

Lâle-zâr itmiş leţâfet gülistânın ser-te-ser
kuhlaruñ ile erguvânî câmeñ ey nahl-ı cinân

Erguvânî câmeñ içre oldu cismüm ey perfî
Erguvânî cild ile gûyâ kitâb-ı gülistân

1) 457/1a Leyletü'l-isrâyı: "Leyletü'l-esrârı" A.

5 Serv-ı kâdsin serve ʿâdet sebze-bûş olmağ iken
Erguvânî câmeye girmek neden ey nev-cevân

Bâğ-ı hüsn içre açılmış tâze gül yaprağısın
İsterem Hağ'dan irsün saña hazân

Kanına girmiş boyınca ʿUlvî-i dil-hastenüñ
Erguvânî câme geymiş şanmañ ol serv-i revân

S452/A378

459

VE LEHÜ EYZÂN

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün
(Fâʿilâtün) (Fâʿlün)

179b

1 Yüz çevirmez dil-i âşüfte senüñ tîrûñden
Tîrini sînede dirîğ eyleme naçîrûñden

Çün ki ben hastefî öldürmege tedbîr itdüñ
Ey tabîb-i dil ü cân dönme bu tedbîrûñden

Râh-ı fûrkatde niçe bir n'eyleyem mihr gele
Şuşaduk teşneyüz içür bize şemşîrûñden

Mürğ-i pâ-beste gibi düşdi dehân-ı mâra
Göñlümi kurtarımam zülf-i güreh-gîrûñden

5 Şeyh-i câm eyleye irşâd ile şâyed ki seni
Mey-fürûşa varup ey ʿUlvî al el pîrûñden

S453/A379

460

VE LEHÜ EYZÂN

Meʿûlü Fâʿilâtü Meʿûlü Fâʿilün

1 Arz-ı cemâl idince bu hüsn ile sen cevân
İslâma geldiler niçe ruhbân-ı Subhân

Bir c'âleme irmiş idüñ c'aşk-ı yâr ile
Müş tâkdur o c'âleme ervâh-ı kudsiyân

Yâkût-ı la'c'l-i yâri öpen tâze cân bulur
Âb-ı hayât için nite kim c'ömr-i câvidân

Sûr-ı sipihri kaldı dü-pâre degil şehâ
Çekmişdür âh-ı pür-şererüm tîg-ı zer-nişân

5 Ölme yolunda c'Ulvî'ye mansıb yiter şehâ
Şemşîrûñ ile eyle inanmazsañ imtiyhân

S454/A380

461

VE LEHÎ EYZÂN

Fâ'c'ilâtün Fâ'c'ilâtün Fâ'c'ilâtün Fâ'c'ilün

1 Söylemez olduñ sozüñe inkıyâdum var iken
Nâ-murâd itdüñ beni niçe murâdum var iken

Mansıb-ı dünyâ için lâzım degil mesned baña
Niçeler yüz tutdı çevre ic'timâdum var iken

Devletünde eylemezdüm bâliş-i hârâyâ reşk
İşigüñ taşına cânâ istinâdum var iken

180a Evc-i istignâda cân mürği hümâ-pervâz idi
Okıların dan her taraf kolum kanadum var iken

5 Defter-i c'ömrüm hevâyâ virdi c'Ulvî rûzgâr
Nâmımı mahv eyledi c'aşk ile adum var iken

S455/A381

462

MERHÛM c'ULVÎ ÇELEBİ'NÜÑ MAKBÛL GAZELLERİNDENDÛR

Mef'c'ülü Mefâ'c'îlü Mefâ'c'îlü Fa'c'ûlün

1 Şad-pâre gönül degil dili ol şeh-i zârın
Gülzâr-ı cihânüñ yine döndürdi hezârın

Bir su^cle zuhûr itdûñ âhum şererinden
Yakdı şeb-i ğamda zen-i çarhuñ idi zârın

Leylî gelicek nâke ile türbet koysa
Ürter deve tabanı kumaş ile mezârın

Nerrâd-ı kazâ almag için nakd-ı hayâtum
Her demde atar nakş-ı murâd üstine zârın

5 Devrûñde hilâl olsa n'ola kâmet-i ^cUlvî
Bâr-ı ğam anı bükdi ten-i zerd ü nizârın

S456/A382

463

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Fâ^cilâtü Mefâ^cflü Fâ^cflün

1 İçdüm şarâb-ı Caşkı bu gün kana kana ben
Derd-i derûnı yâre didüm yana yana ben

Dil mezra^cında bitmedi tahm-ı murâdum âh
Dökdüm egerçi göz yaşını dâne dâne ben

Bir zerreyüm ki mihrine ser-geşte olmuşam
Ol mâhî taş mıdur arasam hâne hâne ben

Yeşm-i müjemle turrasına oldu mâşîta
Şunsam ^caceb midür o perîşâna şâne ben

5 Ol pür-cefâyı ^cUlvî şanurdum vefâ ide
Cândan uşandum anda vefâ şana şana ben

S457/A383

464

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün

(Fâ^cilâtün)

(Fâ^clün)

1 Garğa vardum n'ideyin dîde-i giryânımdan
Yandı od lâle meded sîne-i sûzânımdan

180b

Şâm-ı fûrkatde belâyile caceb geçdi günüm
 Toğmadı mihr-i vefâ cânib-i cânânımdan

Nâr-ı gam cism-i belâ-perverümü yakdukça
 Tâzeler didelerüm turmaz anı kanımdan

Bir yağna âteş-i hasret dili büryân itdi
 Bezm-i miñnetdeydi gam dañı bir yanımdan

5 Görinen şanma şafağ âteş-i aşğ ile yanıp
 Çıkdı eflâke alev çâk-ı girîbânımdan

Baş u cândan geçerin derd ü belâdan geçmem
 Göz göre ayrılamm sevgilü yârânımdan

Her dem evrâğ-ı fülk bâda varur âhumdan
 Tâze gülsin hâzer it âh seher-gâhumdan (1)

Neydiyüm câleme fâş eyledi ey cUlvî benüm
 Dâd u feryâd meded nâle vü efgânımdan

S458/A384

465

VE LEHÎ EYZÂN

Mefâcîlün Mefâcîlün Mefâcîlün Mefâcîlün

1. Ruğ-ı cânâna kıyma ser-te-ser gel ey hağ-ı müşğîn
 Tecâvüz eylene حد دنكم الانصاف نصف الرين

Tazarruc eyledüm yâre diyü vuşlat umar câşık
 Hemân şol zâhid-i mağrûra beñzer k'ola tât-bîn

Seg-i küyüñ sıfâli baña hoşdur meclis-i gamda
 Gerekmez bezm-i şâhîden şunılsa kâse-i zerrîn

Süzildi şol elâ gözler dil-i bîmârı kapmağa
 Şalındı hey meded bir nâ-tüvân mürge iki şâhîn

1) 464/7ab S'de yok.

5 Dişüñ vaşf ile ʿUlvi'nüñ görüp nazm-ı dürrer-bârin
Niçe Hassân-ı vaqt olan kulağ çekdi idüp taḥsîn

S459/A385

466

VE LEHÛ EYZÂN

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿilü Fâʿilün

1. Ey eşk-i çeşm çarḥ-ı belâyâ nücüm olan
Kimdür felekde bencileyin baḥtı şüm olan

181a

Kul itdi naḡş-ı ḥüsnine bir kâfirüñ beni
Deyr-i cihânda şâniʿ-i naḡş-ı rüsüm olan

Bu cism-i zerdüm ile benüm bezm-i yârda
Her gice yanmağa ruḥ-ı şevḳine mûm olan

Ṭolişmasun külâle-i müşğînüñe ʿadû
Hiç ola mı hümâ ile hem-sâye büm olan

5 Gelse ḥaṭṭuñ yüziñdeki benler nihân olur
Etrâk ile alışmaz igen ehl-i Rûm olan

Erbâb-ı cehl devlete başdı ḳadem dirîğ
Zilletde ḳaldı mecmaʿ-ı fażl u ʿulüm olan

ʿUlvi kemâl-i mertebe cevruñ çeker senüñ
Taḥsîn kemâlüñe bu idi senden umulan

S460/A386

467

VE LEHÛ EYZÂN

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿilü Fâʿilün

1. İzüñ tozını ʿanber-i sârâyâ virmez
Bârân-ı eşkümi dürr-i deryâyâ virmez

Bezm-i şafâda bâdenüñ adını habâbını
Bu nüh-kıbbâb u efser-i Dârâ'ya virmezsin

Kaşuñ gamı ile dökilen eşk-i çeşmüñi
Mâh-1 nev ile Cıkd-1 Süreyyâ'ya virmezsin

Her bir següñ ayağı izin küy-1 yârda
Bâğ-1 cinânda bîñ gül-i raCnâya virmezsin

5 Dil-dâr âstânını Câlemde C'Ulvî'yâ
Tâk-1 sipihr ü kaşr-1 muC'allâyâ virmezsin

S461/A387

468

VE LEHÛ EYZÂN

MefC'ûlü MefâC'îlü MefâC'îlü FaC'ûlün

1 Hârc eyler ise hançerüñe dil n'ola varın
Yey bilür efendi kişi kendüye çıkarın

Şol C'âşık-1 üftâdeñ hâk ola yolüñda
Erbâb-1 naçar kühl ide çeşmüne gubârın

181b

Ben niçe kenâr eyliyeyin ince belüñ âh
Deryâ-yı "firâkuñ göremez kimse kenârın

Yanumca bile olmayıcağ ol boyı şimşâd
Gülzâr-1 cinânuñ n'ideyin serv. ü çenârın

5 Cân virür ise şevk-i ruh-1 yâr ile C'Ulvî
Güllerle müzeyyen idesin hâk-i mezârın

S462/A388

469

VE LEHÛ EYZÂN

FeC'ilâtün FeC'ilâtün FeC'ilâtün FeC'ilün
(FâC'ilâtün) (FâC'lün)

1 Yâre didüm seni gel ey yüzi gülşen göreyin
Hâr-1 gâmda seni görüp didigüm şen göreyin

Tîr-i âhum yidi kat çarhı deler bir demde
Niçe karşı turayın ben aña cevşen göreyin

Ayağın toprağını kıl yüzüme kühl-i cilâ
Âlemi şems-i münevver gibi rûşen göreyin

Gitmeñe katlanımm hâlümü gör didüm idi
Gülüp ol gönçe-dehânum didi katlan göreyin

5 Yâri ağyâr ile görmekten ise yeydür ölem
Ulvî'ya kûy-ı Ademde yine mesken göreyin

S463/A389

470

VE LEHÎ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
1 Bizümle kûy-ı cânâna gelen gelsün giden gitsün
Şala erbâb-ı İrfâna gelen gelsün giden gitsün
Adem mülkine mahmil bağladum ben gitdüm ey âşık
Cemâl-i yâri seyrâna gelen gelsün giden gitsün
Kimisi mescide varsun kimi meyhâneye girsün
Var ey dil söyle yârâna gelen gelsün giden gitsün
Cinânı aña vâ'iz kûy-ı dilber var iken şimdi
Hele evvel bu meydâna gelen gelsün giden gitsün
5 Bizüm gam-hânemüz bir tekyedür yârân için Ulvî
Gider teklîf rindâna gelen gelsün giden gitsün

S464/A390

471

VE LEHÎ EYZÂN

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
1 Dil şikest olup kalursa yolum âdâ almasun
Ey kerem-kânî gönül kalsun hemân yol kalmasun

Oldur maşşûd ele girmez kırı endişedür
Yok yire ğavvâs-ı dil deryâ-yı ʿaşka talmasun

Bâd-ı âhum gülşen-i kûyunda esdükçe benüm
İncinüp başını ol serv-i hırâmân şalmasun

Ḥiddet ile taş a çal nâyüñ yiter nâlem didüm
Neyzene meclisde diyüñ Bîʿllahî nây çalmasun

5 Vaşf-ı sîb-i ğabğabıyla nazm-ı rengînüñ görüp
Ol gül-i ter sözlerüñden ʿUlvî'yâ reng almasun

S465/A391

472

VE LEHÜ EYZÂN

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Rûm'a geldi Şâm'dan bir âfet-i devr-i zamân
Cân meşâmına irişdi bûy-ı gülzâr-ı cinân

Şâm'ı terk itdüñ diyâr-ı Rûm'a teşrîf eyleyüp
Kara çullar geydiler zülfüñ ğamıyla şâmiyân

Çarḥ-ı çârümden Mesîhâ'sın görindüñ gün gibi
Yirde buldı gökde isterken seni ḥalk-ı cihân

Ḥaḳ budur kim görmedük bu lezzet-i güftârı biz
Buldılar fersûde diller nuḳum ile tâze cân

5 Gülşen-i ʿömrinde ʿUlvî'nüñ nihâli tâzedür
Ḳâmetüñ olsa ʿaceb midür kıyâmetden nişân

S466/A392

473

VE LEHÜ EYZÂN

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Ḥalâş olmadı ʿaşkuñda senüñ cevri ü cefâlardan
Dirîğâ haste dil kurtılmadı derd ü belâlardan

Bizi yâd eyleyüp bîgânelerle âşinâ oldu
Nedür bunca cüdâlıklar kadîmî âşinâlıklar

182b

Güzeller Caşq-ı Câşıkla olurlar hüsni ile meşhûr
Revâ mı yüz çevirmek ey şeh-i Câlem gedâlardan

CAdûlardan hazer kıll sîne-i Cuşşâkı terk itme
Dağı sen yavri şâhînsin igen çıkma yuvalardan

5 N'ola kan ile tölmiş çeşm-i C'Ulvî görmese uyhu
Uyumaz kanı mazlûmuñ meşel kalmış atalardan

S467/A393

474

VE LEHÜ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Hançerüñ cânımı alsa dil-i ğam-nâkünden
Ğonçe-i süsen ola cümle biten hâkünden

Hasret-i la^cl-i lebüñle cigerüm hûn oldu
Kanlar aqsa demidür dîde-i nem-nâkünden

Seng-i râhuñ tokınup pâreledi ten kafesin
Mürĝ-i rûh uqsa n'ola sîne-i şad-çâkünden

Öldürür Câşık-ı dil-hastesini yok yire
Kime feryâd ideyin dilber-i bî-pâkünden

5 C'Ulvî'yâ Cârız-ı yâre gelelü haqq-ı ğubâr
Jeng-i ğam gitmedi âyîne-i idrâkünden

S468/A394

475

VE LEHÜ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Ol habîbüñdür egerçi aşlı âb u hâkdan
Göñli alçaqda velî pervâz urur eflâkden

Âftâb-ı hüsn-i dil-dârı temâşa itmege
Vâ^cizüñ menfûridur gör zerre yok idrâkden

Âşık-ı bî-çâreyi afyûn-ı gam itdi helâk
İçmeden la^clüñ şarâbın geçmişem ol tiryâkden

Hasret ü derd ü firâkuñ kaddümi kıldı kemân
Geçmek ister tîr-i gamzeñ sîne-i şad-çâkden

5 Bir gedâyam ^cUlvî'yâ fâhir libâsum yok velî
Şâh-ı ^caşkam geçmişem emvâlden emlâkden

S469/A395

476

VE LEHÜ EYZÂN

Mef^cûlü Mefâ^cîlü Mefâ^cîlü Fa^cûlün

183a

1 Ol serv-i kâmetüñle bu gün hâk-i râhiyın
Gülzâr-ı hasretinde biten bir giyâhiyın

Görüp hilâli bu gece didüm nesin didi
Bir âftâb-çihre mehüñ seb-külâhiyın

Kıldum tenümi dâğ ile başdan ayağa pür
Bağr-ı sirîşk-i dîde-i giryâna mâhiyın

Âh eyledükde ağzuma şundi lebin o şâh
^cÂlemde kılıç ile dürilür sipâhiyın

5 İrdi sipihre nîzemüñ ^caksi degil şihâb
Devr içre ^cUlvî mülket-i gam pâdişâhiyın

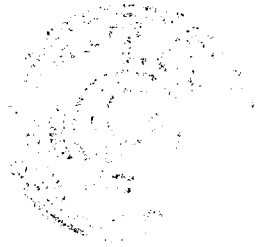
S470/A396

477

VE LEHÜ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Her figân u âh kim çıkar dil-i şad-çâkden
Yirde kalmazlar geçerler yidi kat eflâkden

Beñzedenler [°]Arız-ı rengin-i yâre gülleri
Gülleri fark eylemezmiş hiç has u hâşâkdan

Şanma mâh-ı nev şafağda kaşlarını yâd idicek
Bir [°]alev çıkdı sipihre âh-ı âteş-nâkdan

Dâğlar ile sîne bir vâdiye döndi lâle-zâr
Suyı ol vâdinüñ ağan kanıdur her çâkden

5 Şeh-süvârum [°]Ulvî-i üftâdenüñ alduñ elin
Bunca yıldur pây-mâlûñdür götürdün hâkdan

S471/A397

478

VE LEHÜ EYZÂN

Mefâ[°]îlün Mefâ[°]îlün Mefâ[°]îlün Mefâ[°]îlün

1 [°]Izâruñda siyeh beñler görüp sevdâya düşdüm ben
[°]Aceb midür Firenk-istân'ı kılsam ey şanem mesken

[°]Aceb midür mezârumda biterse ser-be-ser lâle
Şehâ şemşîr-i gamzeñle şehîd-i garç-ı hûnum ben

183b Görelden Yûsuf-ı dil âh kim zülf-i zenehdânuñ
Niçe yıldur çeh-i zindân-ı gamda ser-nigûnum ben

Figânım nağmesine perde-sâz olsa n'ola ruhbân
Ney oldı câ-be-câ her üstühvânım ergûnum ben

5 Seni deyr içre gördüm nâle kıldum ey muşavver rûh
Yüregi ağzına geldi ceres âh itdi havfından

Mürîd-i şeyh-i şafâyam saçuñ zünnârını tutdum
Beni âteş-perest itdüñ ruhuñ sevkiyle cânâ sen

Ağarmış dîdemüñ yanında rûy-ı zerdümi [°]Ulvî
Şakız altunına beñzer didi görüp ol sîmîn-ten

S472/A398

479

VE. LEHÜ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün kâ'îlün

- 1 Merhamet kıl nev-cevânum âh u zârumdan şaşın
Tâze gülsin nâle-i bî-ihtiyârumdan şaşın

Sâye-veş ey serv-kâmet gerçi hâk itdüñ beni
Yakmasun dâmânuñ âh-ı pür-şerârumdan şaşın

Toķınur çarhıña bir gün her dem ağlatma beni
Ey fülk seyl-âb-ı çeşm-i eşk-bârumdan şaşın

Sâķfyâ yok yire kanum dökme her dem cür'a-vâr (1)
Şişe-i hâtırda olan inkisârumdan şaşın

- 5 Esb-i nâza çekinüp câşıkları pâ-mâl ider
Ėâfil olma c'Ulvî'yâ ol şeh-süvârumdan şaşın

S473/A399

480

VE. LEHÜ EYZÂN

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Pa'ûlün

- 1 Yârüñ elin öpüp yine kûyunda kalayın
Ol pâdişeh-i c'âleme varup el alayın

Yâr itdi rakîb seni ol dişleri lûlû
Ėavvâs-şifat bahr-ı firâķ içre tolayın

Dil hânesine oldı belâ c'askeri mihmân
Ben râh-ı meşakķatde güzer-gâh bulayın

Bir kerre içür hançer-i bürrânuñ c'ânâ
Ben teşne dili koma ki susuz buñalayın

- 5 Şöhret vireyin nâmum ile c'âleme c'Ulvî
Meydân-ı suhanda yine bir at şalayın

S474/A400

1) 479/4a S'de: "Sâķfyâ her pâresi bir hançer-i ser-i tîrdü
şeklinde düzeltilmiştir.

481

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

184a 1 Selsebîl ırmagıdur cennetde ey hür-ı cinân
İki şağk oldı felekde şan ki mâh-ı âsmân

· Sübha-ı lûlûya beñzer rişte-i gül-gûn ile
Ârızuñ meyden gark-rîz olsa ey şâh-ı cihân

Abd-ı şâham yâre kim oldı Cizârıñda elif
Hüsn ile bir dâne olduğıñı kılmışdur beyân

Yâre kim anı ihâta eylemiş hatt-ı ruhuñ
Güyâ ebr-i siyehde mâh-ı nev oldı nihân

5 Ârız-ı gül-gûnuñ üzre Ulvî'yâ zülf-i nigâr
Mâra beñzer şanasun gülşende kıldı âşiyân

S475/A401

482

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^cilün)

1 Cân virürsem sitem-i Caşk ile cânânım için
Üstühvânım itine ta^cama ola cânım için

Hâr-ı ğamda beni bülbül gibi giryân itdi
Gözlerüm kan akıdur ol gül-i handânım için

Fehm idüp sûz-ı derûnum hele añlar dilümi
Şem^c-i bezme n'ola yansam dil-i sûzânım için

Allarını gey beni öldür ola kim kabrümde
Ergüvânlar dökile serv-i hırâmânım için

5 Çeşm-i giryânım añup üstüme bârân şu döke
Ra^cd-ı feryâduñ ile nâle vü efgânım için

İctimâd idemez idüm sözlerine gerçek imiş
Bî-vefâdur didiler başta sultânnum için

Ulvî'yem kâkûliñe göñlümi bend eyleyelü
Yoldı sünbül saçını hâl-i perîşânnum için (1)

S476/A402

483

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cülü Mefâ^cîlü Mefâ^cîlü Fa ülü

184b

1 Çeşmünde muķım oldu hayâl-ı leb-ı cânân
Deryâya düşüpdür şanasın mihr-i Süleymân

Başuñda görüp tâc-ı zerüñ ey boyı servüm
Bir nîze-bülend oldu şanur mihr-i dirahşân

Taķınsa siyeh câme geyüp hançerini yâr
Bir yire gelür zulmet ile çeşme-i hayvân

Bezmüñdeki zerrîn kadehe beñzedi güller
Gülşende şurâhi gibidür serv-ı hırâmân

5 Şaķlandı ğılâf içine Ulvî niçe demdür
Kan eyledi beñzerine ol hançer-i bürrân

S477/A403

484

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün

(Fâ^cilâtün)

(Fâ^clün)

1 Beni ağlatma igen gonçe-ı handânunñ için
Yüzüme berg ile baķ nergis-ı mestânunñ için

1) Diğer makta beyti şöyledir:

" H^vâb-ı ğafletde iken C^câlemi ğarķ ide diyü
Ulvî'yâ halk uyımaz dîde-i ğiryânnum için"

Sâye-veş kaldı ayakda olalı pâ-mâlûñ
Dest-gîr ol baña şol serv-i hırâmânım için

Nâka Mecnûn'ın olalı senüñ ey leyl-i harâm
Düşdi şahrâlara bu zülf-i perişânıñ için

Şerhalar kim ten-i hâkîde görünür yir yir şıfat
Her biri oldı nişân çâk-ı girîbânıñ için

5 Ey tabîb-i dil-haste şekerin la^clüñden
Meded öldüm baña bir bûse yetiş cânıñ için

Âb-ı hüsnüñ alur ânîde dil-i meftûnı
Ben de cânâ süreyin sen güzeli anıñ için

Ne haber virdi şabâ kâkül-i müşğînüñden
Ki benefşe kara yaşlu görünür anıñ için

Kâfir olmadı şubhuñ küfrine virdiyse göñül
Ulvî'nüñ kalma günâhına sen îmânıñ için

S478/A404

485

VE LEHÎ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

185a

1 Vaşluña cânım ur didüm didi ol sîm-ten
Göstereyin saña vuşlat niçe olur uma sen

Meclis-i dilberde derdinden ^caceb mi ditrese
Nâz ile sâkı servde başlamışdur cân men

Çâr-sû-yı ğamda herkes başka başına çeker
Tutdılar Ferhâd ile Mecnûn ammâ kim düzen

Bûy-ı zülfüñden meşâm-ı cânâ virmişdür eğer
Göreyin kim dem-be-dem bâd-ı şabâ olsun esen

5^cUlvî'yi koyup rakîbe hem-ser olma dilberâ
Her pelîde baş koşmak mı düşer ey nârven

S479/A405

486

VE LEHÛ EYZÂN

FÂ^cilâtün FÂ^cilâtün FÂ^cilâtün FÂ^cilün

1 Çatmasun ebrûsın ol kaşı kemân yâ neylesün
Kalmasun ^câşıkların tîre nişân yâ neylesün

Dûd-ı âhum ^câlemi tutdı şeb-i zulmet gibi
Olmasun ol mâh-ı nev gözden nihân yâ neylesün

Hançer-i müjgânına karşı yakam çâk eyledüm
Kesmesün sînemde na^cl-ı hûn-feşân yâ neylesün

Zerre-veş mihr ile ser-gerdânınıñ pâyânı yok
Olmasun hercâyî şems-i cihân yâ neylesün

5^cUlvî'yâ üftâde diller hep selâma tûrdılar
Şalmasun başını ol serv-i revân yâ neylesün

S480/A406

487 (1)

VE LEHÛ EYZÂN

FÂ^cilâtün FÂ^cilâtün FÂ^cilâtün FÂ^cilün

1 Çekdügüm bilmez esîr-i zülf-i cânân olmayan
Añlamaz aḥvâlümü ḥâli perîşân olmayan

La^cl-ı cân-baḡşuñla esrâr ḥaṭṭuñda dūr olur
^cAşkuñ ile vâlih ü ser-mest ü ḥayrân olmayan

Çeşmi sâḥer ğamzesi fitne kaşı pür-mekrûl
Hûblar resmini bilmez böyle fettân olmayan

1) Manzume A'da yok.

Yâri çekdüm sîneye didüm inanmadı ʿadû
Münkir olur haqq söze kalbinde îmân olmayan

185b

5 Hoş gelür ağıyâra ʿUlvî'nüñ figân u nâlesi
Şefkat itmez ehl-i îmâna müselmân olmayan

S481

488

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 La^cl-i yâri öpmesün bağı tolu kan olmayan
Bezm-i ʿaşka girmesün ney gibi nâlân olmayan

Ağlamakdur ifilemekdür muhteżâ-yı ʿaşk-ı yâr
ʿÂşık olmaz çeşmi giryân sûz-ı büryân olmayan

Neydüyüm bilmez benüm ney gibi nâlân olduğum
Şefkat itmez ehl-i îmâna müselmân olmayan

Çekdüğüm bilsem esîr-i zülf-i cânânım gibi
Añlamaz ahvâlümü hâli perîşân olmayan

5 Nükte-i esrâr-ı haţţ-ı dilberi fehmi idemez
ʿUlvî'yâ keyfiyyet-i ʿaşk ile hayrân olmayan

S482/A407

489

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün

(Fâ^cilâtün)

(Fâ^cilün)

1 Suñ benüm ağzuma şol la^cl-i güher-pâşuñ için
Yüzüm üzre baş ayagıñı güzel başuñ için

Hep redîfini hilâl ideyin ey çeşm-i gazâl
Tâze bir hûb gazel söyliyeyin kaşuñ için

Yine sevdüm seni ben ey dil-i sengin cândan
Başımı yarmağa şol atducağın taşın için
Ağladuñ hâlüme çok Ömrüñ Haq ide mezid
Hażret-i Haqqa niyâz eyliyeyin yaşuñ için
5 Korkarum ğarka virür Câlemi deyr-i halk-ı cihân
Ulvî'ya didelerinden dökilen yaşuñ için

S483/A408

490

VE LEHÜ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
1 Vefâ gelmek muhâl oldu nigâr-ı dil-pesendümden
Ölümüm ihtiyâr itdüm uşandum kendi kendümden

Beni öldürmege Câhd itmiş iken şofra el çekdi
Umulmazdı bu deñlü bî-vefalıq şeh-levendümden

186a

Ğarîb ü bî-kes oldum çâresiz kaldum cüdâ düşdüm
Begümden sevdüğümden pâdişâhumdan efendümden

N'ola şekvâ idersem rûzgâr-ı nâ-muvâfıqdan
Ayırdı hayr ile dil mürĝini serv-i bülendümden

5 Haţtı geldükde didüm yâre zülfi geçdügi bendi
Didi şükr eyle ey Ulvî halâş olduñ kemendümden

S484/A409

491

VE LEHÜ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
1 Uçurdum mürĝ-i rûhı âşiyân-ı Câlem-i tenden
Halâş oldum ğam-ı hicrân ile ğavĝâ-yı düşmenden

Ben ol serv-i revâna âhîret hakkın helâl itdüm
Kıyâmetde dağı rencide hâtır olmasun benden

Uyurken öpmek olurdu seni ey gönçe-leb ammâ
Elüm varmaz beni bir gül koparmağa bu gülşenden

Nigârâ nağş-ı taşvîrûñ gözünden olmaya hâlî
Hayâlûñ çıkmadı bir lahza bu cây-ı mu^cayyenden

5 Bulınmaz bî-vefâ dünyâda bir gül yüzlü ey ^cUlvî
Sen andan râz u hoşnûd olasun ol dağı senden

S485/A410

492

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Câna minnet belâ vü zülf-i ^canberînüñ minnetin
Çekme ey dil kıl kadar hâkân-ı çîn'üñ minnetin

Çün ölürsin cânı teslîm it sebük-bâr ol gönül
Yok yire yüklenme ^cömr-i nâzenînüñ minnetin

Hâk-i pâyüñ kühl idild n çeşmüme bâd-ı şabâ
Almaz oldum ^caynuma rûy-ı zemînüñ minnetin

Dergeh-i pîr-i muğâna yüz sürelden sâkıyâ
Çekemez oldum mürşîd-i halvet-nişînüñ minnetin

5 ^cUlvî'yâ bî-minnet ol nâdâna kılma ser-fürû
Hâlüne şükr it isteme her denînüñ minnetin

S486/A411

493

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Mansıb için çekme aşhâb-ı güzînüñ minnetin
^cÂrif iseñ çek yürü bir nâzenînüñ minnetin

186b

Ol meh irişdügiñ yirden göge minnet bulup
Haste dil her dem çeker âh u enîñüñ minnetin

Uş-ı câna vaşf-ı dendânuñ durur mengüş olan
Kulağuma kıymazın dürr-ı semîñüñ minnetin

Dehri ber-bâd eyledüñ âhuñla diyü incinüp
Yöñeldür dilber baña rûy-ı zemîñüñ minnetin

5^c Uzlet it halk-ı cihândan ^cUlvî'yâ âzâde ol
Çekme hergiz kiminüñ kıhrıñ kiminüñ minnetin

S487/A412

494 (1)

MERHÛM TÜRÂK BEG ŞEHİD OLUP ŞEH-ZÂDE İKEN SULTÂN
SELİM'E MERŞİYYE İLE ŞUNDUĞI ĞAZELLERDEN BİRİ BUDUR

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün

1 N'ola göçdiyse bir ^câşık aña cennet türâk olsun
Muşâhib bulunur yüz biñ hemân şeh-zâde sâğ olsun

Gül-i bâğ-ı İrem gibi açılson gülsün ol server
Hazân-ı ğam gülistân-ı cemâlinden irâğ olsun

Baña şimden girü ol lâle-ruh serv-i semen-bûsaz
Ne gül geşt-i kenâr olsun ne seyr-i bâğ (u) râğ olsun

(2)

Derûnında hezerân dâğ-ı hasret vardur â ^cUlvî
Yüri var haşr olunca bu dahı bağrında dâğ olsun

S488

1) Manzume A'da yok.

2) 494/4ab yazılmamış.

BU GAZEL BİR CEVÂNUŦ HADDİNE SÖYLENMIŞDÜR

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

- 1 Hüsniyi bozdı dirîgâ kim ha^tı-ı anber-şiken
Ru^hların gülzârını e^trâfını almış diken

187a

Hâra beñzetmek ha^tı-ı yâri göñül lâyıķ mîdur
Gülşene virmez mi revnaķ câ-be-câ tâze çemen

Ķatline ^câşıkların hüccet getürmişdür ha^tı-ı
Ķanķısını öldürem eyvelâdir iseñ işte ben

Yâ berât-ı hüsni ey server-i mülk-i cemâl
Çekdi tuğrasın Yed-i kudretle صنع ذوالن

- 5 Ha^tı şanurdum ben anı ol turre-i tarrâr imiş
Gerdeninde yaraşur ^cUlvî'nüñ ol müşğîn-resen

S489/A413

VE LEHÜ EYZÂN

Mefâ^cilün Mefâ^cilün Mefâ^cilün Mefâ^cilün

- 1 Tutuşsun süz-ı mihrüñle ne ten Ķalsun ne cân Ķalsun
Vücûdum mahv olsun gitsün ne nâm u ne nişân Ķalsun

Kilâb-ı kûyurña lâyıķ dirîgâ armağânım yok
Kapuñda hâk olayın bâri birķaç üstüh^vân Ķalsun

Bilinsün Ķadd-i mevzûnuñ ĝamından oldu kim cânâ
Mezârında degilsün servler yir yir nişân Ķalsun

Dil-i mahzûnumı yıllar geçer bir kerre añmazsun
Nice bir unudılsun ey şeh devr-i zamân Ķalsun

- 5 İdüp ^cazm-ı sefer ol şeh senüñ için dimiş ey ^cUlvî
Ülince üstüh^vânım beklesün ol nâ-tüvân Ķalsun

S490/A414

497

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 1 Seher-i vuslata irse seb-i hierân bir gün
 Arz-ı hüsn eylese ol mihr-i dirahşân bir gün
 Şâm-ı fûrkatde geçürdük gam ile evkâti
 Toğmadı hânemüze ol meh-f tâbân bir gün
 Kızılıрмаğ gibi kanum ağıdursun ammâ
 Korkum oldur ki gelür yoluña ol kan bir gün
 Evvel-i hîn kûyımızsa va^cde-i ferdâña senüñ
 Baña bîñ yilcadur ey ^cömr-i şitâbân bir gün
 187b 5 Reşk-i hurşîd idelüm câmımızı ey ^cUlvî
 Olmadayın sâye gibi hâkûñle yeksân bir gün

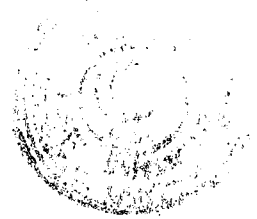
S491/A415

498

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 1 Vuslata irdükçe öpsem tañ midur ol mâh elin
 Âdet olmışdur öperler ^cıyd irse şâh elin
 Ey seb vaşla irişsem başuma gün toğsa âh
 Şubh olinca yârüñ öpsem gâh ayagın gâh elin
 İrmek olmazdı kenâra seher-i vaşl-ı yâre dil
 Bahr-ı gamdan almasa ol âfet-i dil-h^vâh elin
 Pençe-i hurşîde beñzer çarh-ı Nîl-fâmnda
 Şubh-dem yudukça ol meh nâz ile her gâh elin
 5^cUlvî'yi gördüm tevekkül dâmenin elden kımaz
 Düşkin olduysa ne gam bir gün alur Allah elin

S492/A416

499.

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Bezm-i ğamda göñlüm itmezse figâni işte ben
Açmaz ise ^câleme râz-ı nihâni işte ben

^cÂşık olmuş bir cevâna dilberüm didi baña
Ġamzeñ öldürmezse hep halk-ı cihâni işte ben

Ġulgüle şalduñ yine ey top-ı âhum dehlesin
Yakmazsan kal^ca-ı heft-âsmâni işte ben

Ey ağan şular añup ol serv-i sîm-endâmumu
Dem-be-dem dökmezseñüz eşk-i revâni işte ben

5^cUlvî'yâ olup nişâni nâvek-i müjgânunuñ
Sîneye çekmezsen ol kaşı kenâni işte ben

S493/A417

500

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün

1 Yıkanlar hâtır-ı maḥzûnumı yâ Rabbi şâd olsun
Benüm çün nâ-murâd olsun denîler ber-murâd olsun

188a Baña dırsüñ gidüpdür manşıb u câh-ı taleb benden
Kemâl-ı luḥfuñı gördük begüm ^cömrüñ zıyâd olsun

Elif-ḳadd-i güle dâil zülfüñe teslîm-i rûḥ itdüm
Bu daḥı zümre-i ^cuşşâḳ içinde bir başka ad olsun

Ḳapuñdan düşmeni redd it dil-i ^cuşşâḳa cevır itme
Ne kûyuñda fesâd olsun ne arada ^cinâd olsun

5 Ser-â-pâ oklar gele sîne-i ^cUlvî'yi zeyn eyle
Demidür mürġ-i câna her birisi ḳol ḳanad olsun

S494/A418

501 (1)

VE LEHÜ EYZÂN

Mef^ûlü Fâ^îlâtün Mef^ûlü Fâ^îlâtün

1 Şevk-i lebüñ ile çekdüm pîr-i muğân şuyından
Şusuzluğum kesildi geçdüm cihân şuyından

La^llüñ şarâbın içen âb-ı hayâtı neyler
Kevser şuyı tölurken n'olur yâbân şuyından

Çeşmüm ağardı şanmañ yen bile iki merdüm
Ağzuma şamzurur şü eşk-ı revân şuyından .

Faşl-ı bahâr irişdi enhâr cûşa geldi
Şular nümüne oldu bâğ-ı cinân şuyından

5 Âh eylemek ne lâzım kan ağlayınca ^ûUlvî
^ûAşk ilinüñ hevâsın tıydum hemân şuyından

S495

502 (2)

VE LEHÜ EYZÂN

Mef^ûlü Mefâ^îflü Mefâ^îflü Fa^îlün

1 Mest olalı dil sâkı-i hicrânüñ elinden
Çâk oldu yaşam cevri-i firâvânüñ elinden

Bir an komaz elden tölür zülfüñe şâne
Lâyık mı perîşân dil olam amüñ elinden

Sa^y eyledi çok gerçi halâş olmağa Yûsuf
Kurtılmadı dâmânı Zelihâ'nuñ elinden

Beñzetmiş özin dest-i muhannâyı nigâra
Bilmem n'ideyin pençe-i mercânüñ elinden

5 Mürğ-i dil-i ^ûUlvî niçe bir eylesün efğân
Ol şadd-i çenâr âfet-i devrânüñ elinden

S496

1) Manzume A'da yok.

2) Manzume A'da yok.

503

VE LEHÎ EYZÂN

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün

188b 1 Günâhum bildüm eylersem n'ola şefkat recâ senden
Benüm devletlü sulţânüm hatâ benden ^catâ senden

Beni zulm ile öldürmek diler hançer çeküp gamzeñ
Şehâ dîvân-ı hüsnünde şikâyet var saña senden

Niçe nev-rûzlar geçdi niçe bayrâmlar geldi
Müyesser olmadı gitdi bize bir merhabâ senden

Hayât-ı câvidânımsın şihhatüm ^cömr-i ^cazîzümsin
Hudâ'dan isterem kim olmayam bir dem cüdâ senden

5 Gerek öldür gerek dür ger seni terk eylemez ^cUlvî
Cefâña râzîdur lâzım degil aña vefâ senden

S497/A419

504

VE LEHÎ EYZÂN

Mef^cûlü Fâ^cilâtü Mefâ^cîlü Fâ^cîlün

1 Eyleñ du^câ ki mevt-i girîbânüm almasun
Vaşl olmayınca dilbere Hağ cânüm almasun

Yitmez mi haste cânımı ^caşğ odı yakduğı
Virsun amân ecel dahı bir yanum almasun

Müjgânıñ okı bağrumı ey kaşı yây delüp
Göz göre boynına bir avuç kanum almasun

^cUryân gezem gibi reh-i kûyüñda ey perî
Tâ ki mahalleñ itleri dâmânüm almasun

5 Bâd-ı seherde eylesün ey ^cUlvî ihtirâz
Her dem âhumı gül-i handânüm almasun

S498/A420

506

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Mefâ^cflü Mefâ^cflü Fa^cûlün

1 Göñlümle gözüm oldı hayâlüñle muķârın
Ey şâh-ı cihânum kuluñum zâhir ü bâtın

189a . Şu koymağ için sübh ocağına dem-â-dem
Tâtâr-ı müjeñ gibi yaşum eyledi aķın

Uân naķdin alurdı añı şâhidle Cizârüñ
Çarķ itmege haţtuñ baña olmasa mu^câvin

Bu cehl ile hem-dem ola mı Ahmed-i Muhtâr
Ağyâra yakın olma meded kendüni şaķın

5 Câm-ı leb-i la^clüñle harâbâtı olupdur
C^cUlvî kuluñ olsa n'ola meyhânede sâkin

S499/A421

507

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Bâr-ı Caşķa ne zarar eşküñüñ ihrâcından
Ağlamaz ey gözümüñ merdüñf yuñ bâcından (?)

Ni^cam-ı vaşluñ ile muğnetüm olmadı göñül
Korķum oldur ki şehâ bir gün ölüñ acından

Bendesinden n'ola cevriñi dirîğ itmese yâr
Saķlamaz ehl-i kerem luţfuñı muhtâcından

Çün ki yanumda degil ol gözi şeh-bâz benüm
C^cÂlemüñ baña ne kebgüñden ne dürrâcından

5 Oķuñ at yâyuñı baş başa çıkar şan^catı gel
C^cAşķ bâzârıñuñ öğren bunı Hallâc'ından

Çeşm-i Tâtâr ki yağmaya viren mâ-mülki
 Ğamzenüñ pâdişâhum kaçmadı târâcından

Ulvî'yâ bahr-ı Adem sahilidür mülk-i vücûd
 Ğaflet uyhusını terk it şaşın emvâcından

S500/A422

508

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Vücûdum gülşenin terk eyleyüp ey ğonçe-fem bir gün
 Adem mülkine gönlümden geçer kim azm idem bir gün

Serîr-i rifâta ey dil tayanma bî-sebât ancak
 Felek eyler mağâmıñ âkıbet künc-i Adem bir gün

189b

Şeb-i fûrkatde kalsam niçe yıllar bî-kes ü tenhâ olup
 Gelüp o mâh-rû ğam-hânıma basmaz kadem bir gün

Saňa âşık olaldan ey vefâsı yok cefâsı çok
 Dil-i bî-çâremi terk itmedi hicründe ğam bir gün

5 Beni ferdâya şalmağdan murâduñ ne aceb bilsem
 Baňa bîñ yılca geldügin bilürken ey şanem bir gün

Ferâmûş itmek isterseñ ğam-ı dehri mey iç zâhid
 Düşirmezmiş elinden anuñ için câm-ı Cem bir gün

Şorursañ sâkıf hicrân elinden çekdüğüm derdi
 Ecelden Hağ amân virürse ey Ulvî diyem bir gün

S501/A423

509(1)

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Ne sensiz gülşene vardum ne bir peymâne gördüm ben
 Niçe ma'mûre seyr itdüm niçe wîrâne gördüm ben

1) Manzume A'da yok.

Cihânı gezdüm aradum habîbüm göz kulağ oldum
Ne işitdüm senüñ gibi cihân-ârâ ne gördüm ben

Unutmuşlar kadîmi âşinâlık hakkını cânım
İşigüñde olan yârânı hep bigâne gördüm ben

Tolaşursın kemend-i kâkül-i dil-dâra turmazsın
Hele ey dil seni bağlamalu dîvâne gördüm ben

5 Habîbüm olmadı gitdi o şem^c-i bezm-i rûhânî
Maḥabbet şem^cine pervâne gibi yana gördüm ben

Lebüñ ^caksiyle sâķî bezm-i ğamda kanlar ağlarmış
Anuñ için kan görindi ^cUlvî'yi mestâne gördüm (1)

S502

510

VE LEHÜ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Yüzüm üstine başup nâz ile dilber yürüsün
Sâyesine bakup ol kâmeti ^car^car yürüsün

190a

Serv-i bâlâ niçe bir şalınup eyler ḥarekât
Cânı var ise kâdd-i yâr ile ber-â-ber yürüsün

Ḥayl-ı ^cuşşâķ ile bağlansun alaylar yir yir
Ruh-ı gül-ġün ḥaṭṭ-ı şeb-dîz ile beñler yürüsün

Sîne kûsın dögelüm kaṭre-i eṣki dökelüm
^cilm-i ehl (ile) ġam mülkine asker yürüsün

5 ^cUlvî'yâ iriselüm şehri-i vişâl-ı yâre
Bâde bahrına düşüp keṣṭî-i sâġar yürüsün

S503/A424

1) Diğer makta beyti şöyledir:

"Ne ḥüsnüñ gibi âfâķı yaķar bir şem^c seyr itdüm
Ne göñlüm gibi ol şem^ce bir pervâne gördüm ben"

511

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün

1 Görinen tâk-ı felekde şanma ey meh keh-keşân
Kırdı anda câ-be-câ cân-bâz-ı âhum rîsmân

Kılmağa hüsn-i dil-efrûzuñ temâşa rûz u şeb
Mıhr (ü) mâhı iki gözci kodi cânâ âsmân

Ârızuñ tâbında görünse dehânuñ her kaçan
Şanuram kim nûr-ı şems ile olur zerre ^cayân

Ebr içinde mıhr-i âlem-tâb nihân olmasun
Haçç-ı ruhsâruñ terâş it ey meh-i nâ-mıhr-bân

5 Yıldızı düşkin garîbem tâli^cüm yok ^cUlvî
Ol sebebden kevkeb-i eşküm dökülür her zamân

S504/A425

512

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün

1 Yolunda sâye-veş ol serv-ğaddüñ gerçi hâküm ben
Ğubârum mahv ider bâd-ı şabâ aña helâküm ben

Ğubâr-ı hâk-i pâyuñ kühl-i çeşm-i âftâbınuñ
Ayağüñ tozu olmak baña lâyıq mı ne hâküm ben

Yoluñda bağırlı başlu gözi yaşlu ^câşıküm şimdi
Anuñ için lâle-i pür-jâle gibi sine-çâküm ben

N'ola bir pâk-i dâmen-i ser-âzâda esîr oldum
Mahabbet sebze-zârında aqarşu gibi pâküm ben

190b 5 Esîr-i zülf-i dil-dârum kemend-i ^caşka ber-dârum
Dil-i ^cUlvî gibi zârum za^cîf ü derd-nâküm ben

S505/A426

513

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Leb-i la^clüñ öpen añar mı nebâtıñ adın
 Kişi yok yire bozar mı begüm ağzı dadın

Yazmasunlar şi^cre adımı şi^crinde didi
 Vâ^ciz-i şeh^r bilür zülfi çıkardı adın

Câme-i sebz ile ol serv-i revânı seyr it
 Bâğ-ı hüsnuñ göreyin dirseñ eger şimsâdın

Dâd-h^vâhın görüp üftâdelerüñ rahm eyle
 Dil^ele bî-çâreleriñ pâdişâhum feryâdın

5 Kûyuñı seyr iderek kapuña geldi ^cUlvî
 Meşhed'e uğradı dehrüñ göreyin ikdâdın

S506/A427

514

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Dil-i bîmâra okuñ zahmını râhat bilürin
 Hânçerüñ yarasını cânuma minnet bilürin

Bilmezin şanma senüñ âfet-i dîn olduğunu
 Bilürin ben seni ey gözleri âfet bilürin

Vâ^cizâ rûz-ı kıyâmetle beni korkutma
 Fûrkat-ı dilberi ben rûz-ı kıyâmet bilürin

^cÂdetüñ cevr ü cefâ ile sitemdür ammâ
 Ben anuñ her birisin cânâ sa^câdet bilürin

5 Hûblar gerçi iderler göz ucuyla nazarı
 'Ulvî'yâ ben de niçe remz ü işâret bilürin

S507/A428

515

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 İdeyin teslîm yâre hân-mânüm kılmasun
 Çün karârum yok mu'ayyen bir mekânüm kılmasun

191a

Naqd-ı 'ömri yolına harc ideyin cânânenüñ
 Başda 'aql u dilde şabr u tende cânüm kılmasun

Isterüm Haq'dan virsin 'ömr-i yâre 'ömrümi
 Tâ ki fûrkat çekmege bir an zamânüm kılmasun

Şöyle yansun âteş-i hırmân ile cismüm benüm
 Şöyle kül olsun vücûdum üstühvânüm kılmasun

5 Hicr-i lâ'îl-i yâr ile mülk-i 'adem özler gönül
 Başum alup gideyüm nâm u nişânüm kılmasun

Dostlar lâyıq degildür söyleñüz lutf eyleñüz
 Hâne-i ağıârda şâh-ı cihânüm kılmasun

Cevr ile işüm temâm oldı didüm incindi yâr
 'Ulvî'yâ eksiglüğüme nev-cevânüm kılmasun

S508/A429

516

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Uyy-ı çeşümde benüm müjgân-ı hûnînum hemân
 Oldı etrâf arasında 'aynı şâh-ı erguvân

Şol kadar hûn itdi bağrum hasret-i la^cl-i lebûñ
Bir dem olmaz iki gözüm dîdeden akmaya kan

Ƙaddüñe beñzetdügi çün Ƙâmet-i servi şehâ
Gülşen içre ayagına yüz sürer âb-ı revân

Cism-i zerdüm hâk iderse sebz-i haţţuñ eliyle
Her şükûfe Ƙabrüm üzre ola mîr-i ^câşıkân

5 Dâğlar verd-i mağabbet her elif ^cUlvî nihâl
^cAndelîb-i hoş-nevâ nâlem tenümdür gülsitân

S509/A430

517

VE LEHÜ EYZÂN

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün

1 Felekler añlar ehl-i derdüñ âh-ı şubh-gâhından
Nazar kıll hâl-i ^cuşşâka şakın mazlûmuñ âhından

191b.

Şeb-i zulmet degildür ey yüzi meh yâd-ı zülfüñle
Ƙarardı cümle ^câlem âhınuñ dîd-ı siyâhından

Ser-i kûy-ı nigârı göz yaşıyla şuladum tâ kim
Şabâ devr itmeye her dem ğubârın hâk-i râhından

Ten-i fersûdemi itmek ta^caccüb tâze cân bulsa
Semend-i bâd eyler ise ğidâ Ƙabrüm giyâhından

5 Günâh ise seni sevmek yanufîda ey melek-çihre
Günâh-kâr giderür ^cUlvî kerem kıll geç günâhından

S510/A431

518

VE LEHÜ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün

(Fâ^cilâtün)

(Fâ^clün)

1 Niçe gündür ki mağalleñde şabâ-ves yillerin
Görmedüm zerre Ƙadar bûy-ı vefânuñ eşerin

Seg 'adûnuñ ne 'aceb tâli'î meymûn oldu
Getürür vuşlata irdüm diyü şâd-ı haberin

Ğurbete başum alup bî-kes ü tenhâ gördüm
Yol gibi hasret ile boynumu burup gezerin

Kâse-i dîde devât oldu kalem müjgânım
Sürh-i eşkümler ruhum levhine nâme düzerin

5^cUlvî'yâ deldi elem bağrumı girdâb gibi
Yârsız kalmıyayın bir dağı deryâ seferin

S511/A432

519

VE LEHÜ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
1 Olmasun âzâde esîr-i zülf-i cânân olmayan
Bulmasun cem'îyyet-i hâtîr perîşân olmayan

'Aşk bir gencînedür kim menzili vîrânedür
Olamaz ol gence menzil kalbi vîrân olmayan

Derd-i hasret çekmemişdür zehr-i gam nûş itmeyen
Nâr-ı 'aşka yanmamışdur bağı büryân olmayan

Çeşmi sâher gamzesi fitne kaşı pür-mekrûl
Hûbluğ resmini bilmez böyle fettân olmayan

192a

5 Lâyık olmaz 'Ulvî'yâ la'îl-i leb-i cânâneye
Sâgar-ı mey gibi bağı tolu kan olmayan

S512/A433

520

VE LEHÜ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
1 Muşhaf-ı hüsnüñde bu zülf ü 'izâruñ bî-kemân
Sûre-i Nûr oldu biri birisi oldu Duğân

Revzen-i kaşruñdan itsek bir seher ey meh tulû^c
Her gören burc-ı şerefdan toğdı dir şems-i cihân

Hançer-i gamzeñ ile dökme kanımı her dem benim
El-amân ey gözleri kattâl u hûn-rîz el-amân

Hayretinden kaddüñi görüp yıkılmasun diyü
Serv-i bâlâ beline urdı tayağı bağ-bân

5 La^cl-i yâre gonçe nisbet itdügi çün ^cUlvî'ya
Yile virdi gülsitân-ı ^câlemi bâd-ı hazân

S513/A434

521

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün

1 Beni men^c eyleme bu halka-ı gîsû-yı ser-keşden
Gel inşâf eyle ey nâşih ne vardır geçmedüñ başdan

Ko zühdi zâhidâ söyle sözüñ var ise lutf eyle
Güler yüzden güzel sözden elâ gözden kara kaşdan

Dilersen menzilüñ dâyim gülistân-ı ârem olsun
Halîl-âsâ harîk-i nâr-ı ^caşk ol kaçma âteşden

Dil-i düşmen baña rahm eyledi sen cevri arturduñ
Eger itmez gözüm yaşı saña ammâ geçer taşdan

5 Yaraşmaz hâne bî-şem^c olsa ey ^cUlvî beden bî-rûh
Beni yakduñ diyü şekvâyı kov ol yâr-ı meh-veşden

S514/A435

522

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün

1 Haste-i ^caşkam hayât-ı câvidânı neyleyeyin
Dilde şihhat olmayınca tende cânı neyleyeyin

Gözüm açdum ben seni gördüm cihânı görmedüm
Sen gereksin başa sen yohsa cihânı neyleyeyin

192b

Vuşlat-ı dil-dârsız seyr-i gülistân istemem
Şohbet-i dil-dârsız bâğ-ı cinânı neyleyeyin

Tutalum kim şüfîyâ Beytü'l-ḥarâma gitmişüm
Yâ maḳâm-ı gûşe-i pîr-i muğânı neyleyeyin

5. Mürg-i rûḥ uçsa beḳâ gülzârına ʿUlvî n'ola
Lâ-mekân olmak diler göñlüm mekânı neyleyeyin

S515/A436

523

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^ʿülü Mefâ^ʿilü Mefâ^ʿilü Fa^ʿülün

1 Söyleñ o boyı serv-i ḥırâmâna şalinsun
Reftâra gelüp ol gözi mestâne şalinsun

Görüp didi zülf ü zekânında dil ü cânı
Birisi aşilsun biri zindâna şalinsun

Ġarḳ eyleyeyin eşk-i revânumla cihânı
Keştî-i vücûdum yine ʿummâna şalinsun

ʿIydum ḳara gün oldı şalıncağa dönüp âh
ʿAğyar ile kim didi o cânı şalinsun

5 Yanup yıkılıp ḥâlümi yaz ol şehe ʿarż it
Ey ʿUlvî gel evvel hele pervâne şalinsun

S516/A437

524

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^ʿülü Mefâ^ʿilü Mefâ^ʿilü Fa^ʿülün

1 Göster yüzüñi şem^ʿ-i münevver oda yansun
ʿArż it ḥaṭṭuñı nâme wü defter oda yansun

Kaddüñ ile haddüñ var iken ey ruhları gül-nâr
Gül bâda varup serv-i şanevber oda yansun

Kâşâne-i kalbümde yiter naqş-ı Cizârüñ
Büt-hâne yıkılson büt-i Âzer oda yansun

Küyuñda seni bulmaz isem ey yüzi mâhum
Bir âh ideyin cümle felekler oda yansun

5 Zülf-i siyehüñ hâlüñ ile C'Ulvî'ye besdür
Meclisde şehâ C'ud ile C'anber oda yansun

S517/A438

525

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilün
(Fâ^Cilâtün) (Fâ^Cilün)

193a

1 Kûy-ı yâre çekilür seyl-i sirişk ile bu ten
Âb u hâküñdürür ey dil seni var ise çeken

Yine bir dilber-i nâzuñ semine düşdi gönül
Kıl yarar sözde meger kim ser midür o dehen

Hasret-i. bûse-i la^Clüñle tenüm mürdedür âh
Böyle mi olur efendi seni cân ile seven

Lâle-ves nâr-ı ruhuñ yaqdı dil-i gülzârı
Câ-be-câ dîd-ı derûnidur anuñ serv-i çemen

5 Karma haţţdur ki yazıldı varağ-ı al üzre
C'Ulvî'yâ hadd-i Hüseyñ üzre olan haţţ-ı Hasan

S518/A439

526

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^Cilâtün Fâ^Cilâtün Fâ^Cilâtün Fâ^Cilün

193b

1 Gerçi çokdur bâğ-ı C'âlemde gülistân sînelü
Bitmedi bir gönçe-leb ol verd-i handân sînelü

Şanurum kim ebrâcından âftâb eyler tulu
Yağasın çâk itse ol mihr-i dirahşân sînelü

Vuşlata mağrûr olup gögsüm gererdüm şalınup
Şayd olaydı baña bir kebg-i hırâmân sînelü

Sûz-veş sînem yakar âh eyledükçe câmemi
Olduğum 'ayb itme Husrev gibi 'uryân sînelü

5 Mehter-i sultân-ı ğamsın güm güm ötdür 'âlemi
Nevbetüñdür 'Ulvî'yâ ol kûs-ı dîvân sînelü

S519/A440

527

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Her kim ider ise miyânun arzû
Târ-ı mû itmek gerekdür cüst ü cû

Bu vücûdum za'îfün ahvâlini
Dimişüm bilün anuñda mû-be-mû

Yâre cevr ağıâra luţf u hulķ ider
N'itmek olur aña 'âdetdür bu hû

Kâmetün vaşfını mevzûn şerħ ider
Egri kaşun kim olupdur râst-gû

5 Göñül meyl itdügi göñlüme bu kim
Ola zâhir kışsa-ı seng ü sebû

Fürkatüññün fürkatinde niçe bir
İde 'Ulvî âh u feryâd u ğulû

S520/A441

528

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^çilâtün Fâ^çilâtün Fâ^çilâtün Fâ^çilün

194a

1 Oldı ey dil ol nigârum mâh-ı tâbân sînelü
Tekye-i Caşkuñda olsam tañ mı Curyân sînelü

Bendesin terk eyleyüp hûn itdi bağrum nâfe-ves
Ol CAlî bağışlu âhû gözlü aşlan sînelü

Nâ-şükûfte gönçelerle görünür gül-berg-i ter
Düğmesin çöze eger ol verd-i handân sînelü

Yolinup bülbül gibi âh eyler isem veçhî-vâr
Hâra hem-pehlû olupdur ol gülistân sînelü

5 Nîze-i Caşkına yârüñ karşı tutdı gögsüñi
C^çUlvî'yâ meydânda olduñ yine kalkan sînelü

S521/A442

529

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^çilün Mefâ^çilün Mefâ^çilün Mefâ^çilün

1 Gurûr itme libâs-ı fahr ile Cömrüm cihândur bu
Kabâ-yı cismini kor bunda herkes câ-mekândur bu

Meh-i ruhsârufı cânâ ihâta eyler âhir haçç
Güzellik bâkî kalmaz kimseye devr-i zamândur bu

Bir adı sanı nâ-peydâ garîb olmak diler gönül
Tutalum baña dimişler fülân ibni fülândur bu

Görüp seng-i mezârum ehl-i diller ey kemân-ebrû
Didiler tîr-i hasret irdügi pîre nişândur bu

5 Dimişler nâfe-i hoş-bûya teşbîh eylemiş hâlüñ
Sakın gerçek şanup C^çUlvî'ye cevri itme belândur bu

S522/A443

530

VE LEHÜ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Ey göñül naqd-ı sirişke dime kim nemdür bu
Aşk bâzârına geldük saña dirhemdür bu

Ehl-i Caql iseñ eger gafleti ko fûrkatı añ
Vuşlat-ı yâre gurûr eyleme Câlemdür bu (1)

Yâr-ı mestâne açup sînesini meclisde
Didi kim zahm-ı dil-i Câşıka merhemdür bu

194b

Beni ifletme atup tîr-şifat yâbâna
Şofra şâyed arayup bulmayasın demdür bu

5^cUlvî'yâ nâfe meşâm-ı dili hoş-bû kıldı
Var ise hâl-i ruh-ı dilbere hem-demdür bu

S523/A444

531

VE LEHÜ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Dil şikâr eyleyici şol gözi âhûdur bu
Nâfenüñ bağrını hûn eyleyici budur bu

Sünbül-i gülşen-i cennet niçe ola kim
Dil perîşân idici zülf-i semen budur bu

Ne göñül kodı ne cân u ten-i hâl ne me^câl
Ne ne mekkâr u ne C^cayyâr u ne câdûdur bu

Kurı sevdâyile zülfi seni başdan çıkarup
Başımı cûy iden ol kâmet-i dil-cûdur bu

5 Niçe olmaya senüñ C^cUlvî sözüñ rengîn kim
La^cl-i cânân şifatından bir içim şudur bu

S524

1) A nüshası bu beyitle son bulmaktadır.

532

VE LEHÛ EYZÂN

- Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 1 Benem ol kişver-i deşt-i ğam-ı Caşka Husrev
 Âlemüm başı irüpdür göge şanmañ meh-i nev
 Keh-keşân şanma felek sînesine kesdi elif
 Hançeridür anuñ ey kaşı hilâlüm meh-i nev
 Şevk-i câm-ı leb-i yâr ile düşüp bâdeye dil
 Sâkîyâ câme vü destârın aña itdi kerev
 Mübtelâ olalı ol dilbere kendüm ğüne
 Hürmen-i şabrumı âhum ile virdi cev cev
 5 Hâsret-i büse-i la^cl ile ço cânuñ çıksun
 Ol vefâsız güzeli kim didi Ulvî saña sev

S525

533

VE LEHÛ EYZÂN

- Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 1 Mâcerâ-yı eşkini Carz itmek dil-dâra şu
 Yüz sürüp pâyine ağlar derd ile bî-çâre şu
 Vaşf idersem Ârız-ı yâri ziyânüm tiz olur
 Keskin olur degmek ile tîĝ-ı cevher-dâra şu
 Mâyil-i ağyâr olursa dil-rübâlar n'ola kim
 Mâ-takaddümden birü meyl eyler el-çaqlâle şu
 Eyleyüp çeşm-i habâb ile nazar dîzâr-ı yâr
 Kendüden geçdi dil Âşık gibi dil-dâra şu
 5 Ol leb-i âb-ı hayâtum Ulvî'yâ ben teşneye
 Ger olursam hâsret ile mâ dimez bir pâre şu

S526

EZ-HURÛF-I ZAMÎR

.534

VE LEHÛ EYZÂN

- Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 1 Kâlb-i ^câşık gibi vîrân itdiler meyhâne
 Bî-vefâlar ^cahdine döndürdiler peymâne
- Kahveye tebdîl idüp câm-ı şarâbuñ lezzetîn
 Bağladılar naqş-ı şavtıñ yirine efsâne
- La^cl-i cânân gibi gözlerden irag oldu şarâb
 Çeşm-i dilber gibi bîmâr itdiler mestâne
- Korqarum eyler şikeste dâver-i hüküm ü kazâ
 Sâğar-ı mînâ diyü bu künbed-i vîrâne
- 5 Mesned-i ^culvî muqtezâ-yı naqş-ı dilden devr idüp
 Şâhid-i rûha gel ihsân eyle halvet-hâne

S527

535

VE LEHÛ EYZÂN

- Fa^cûlün Fa^cûlün Fa^cûlün Fa^cûlün
 1 O meh niçesin yaşdanup vardı h^vâba (1)
 Ne hoş beñzemiş pençe-i âftâba

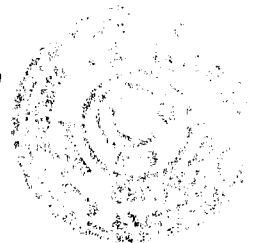
Müşşeref degildür kudûmuñ ile şâhum
 Göñül şehri yüz tutmasun harâba

- 195b O meh bezme başmaz aylık dönmeyince
 Derûnum kebâba sirîşküm şarâba

Şorârdum lebüñden devâsın bu derdüñ
 Eger kanar olsam su^pâl-ı cevâba

1) Diğer matla beyti şöyledir:

" Meyl eylemek olurdu bu ^cömr-i şitâba
 Vîrân sarây-ı ^câlem yüz tutmasa harâba"

5 Gelüp bir gice ^CUlvî'nüñ sînesine
Gireydüñ habîbüm girerdüñ sevâba

S528

536

VE LEHÜ EYZÂN

Fâ^Cilâtün Fâ^Cilâtün Fâ^Cilâtün Fâ^Cilün
1 Tîğ-ı bürrânuñ gelüp zahm olursa tenden cânibe
Sînede revzen açardı cânâ senden cânibe

Her tarafından katlûme hançer çekersün benüm
Seyre varsam sensiz ey servüm çemenden cânibe

Sen kemân-ebrûya itdüm tabla-ı dâğum nişân
Tîr-i gamzeñ yiridür gönder bedenden cânibe

Âb-ı hüsnüñ an ile anîde alsa göñlümi
Cân u dil mâyil olur her lahza andan cânibe

5 Çîn-i zülf-i yâre ^CUlvî azm idüp sevdâ ile
Gitdi miskîn dil hatâ ile Hoten'den cânibe

S529

537

VE LEHÜ EYZÂN

Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilün
(Fâ^Cilâtün) (Fâ^Cilün)

1 Bezm-i gülşende olup hâr ile hem-dem gönçe
Niçe bir zehri içürür bülbüle bilsem gönçe

Bûstân-ı serv ile bir dilber-i bâlâ-ğaddür
Çeşmi nergis gül ile lâle ruhi fem-gönçe

Güşuña beñzedür idüm gül-i aḡmer n'ideyin
Gönçe dirdüm lebüñe olmasa ebkem gönçe

Ser-fürû eylese cânân gülsitâna bakup
Aña beñzer kim ide kâmeti ham ğonçe

5 Dâymâ başına gülşende yeşil şarmazdı
C^Ulvî'yâ alı beni olmasa her dem ğonçe

S530

538

VE LEHÛ EYZÂN

196a

Fâ^Cilâtün Fâ^Cilâtün Fâ^Cilâtün Fâ^Cilün
1 Râh-ı kûyunda sirişküm çeşme-sâr itmek nice
Sen perf-rûy bu el ile şikâr itmek nice

Cümle C^Aşıklar olurlar tâtlib-i mihr ü vefâ
Ten senüñ cevri ü cefânı ihtiyâr itmek nice

C^Aşıka şabr u seferden lâzım olan dirler âh
Şabra tâtkat kalmadı terk-i diyâr itmek nice

Kalmadı C^Arz u veķârüm hâşılı şimden gerü
C^Aleme râz-ı nihânı âşikâr itmek nice

5 Kâkül-i dilber hevâsıyla karârüm yoĝ iken
C^Ulvî'yâ fûrkat diyârında karâr itmek nice

S531

539

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün
1 İrişdi nev-cevânüm serv-i bâlâ oldu gitdükçe
Açıldı gül gibi ol ğonçe ra^Cnâ oldu gitdükçe

Şalınursa cem^C olur ol serv-ķaddüñ seyrine C^Uşşâķ
Dinlemez vaşf-ı reftârı temâşâ oldu gitdükçe

Gözümden kaçre kaçre dökilen eşk-i güher-bârum
Dürildi bir yire irgildi deryâ oldu gitdükçe

Ayakdaşınım bulunmazken beyâbân-ı maḥabbetde
Reh-i ʿaşk içre sâyem bafîa hem-bâ oldu gitdükçe

5 Ğamuñ afyûnı ʿUlvî'nüñ şu deñlü aldı ʿaqlın kim
Yitürdi gitdügi yolın muherrâ oldu gitdükçe

S532

540

VE LEHÜ EYZÂN

Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün

1 Dirîğâ seyl-i eşküm cûy-bâr olmakda gitdükçe
Benüm servüm ḥas u ḥâra kenâr olmakda gitdükçe

ʿAceb kimdür benüm mâh-ı neve teşbîh iden cismüm
O bedr olmakda dâyim ben nizâr olmakda gitdükçe

196b

Ḳarâr itmez o meh ğam-ḥâneme bir laḥza geldükçe
Anuñ için ʿaql u şabrum bî-firâr olmakda gitdükçe

Müyesser olmadı gitdi vişâlüñ şehrine irmek
Ceres gibi işüm feryâd u zâr olmakda gitdükçe

5 O büt eyler ayagüñ mansıb-ı âclâya yir.....
Dîl-i ʿUlvî ayaklarda ḡubâr olmakda gitdükçe

S533

541

VE LEHÜ EYZÂN

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

(Fâʿilâtün)

(Fâʿlün)

1 Halkâ-ı zikre girüp ol lebi ʿîsâ bu gice

ʿÂşık-ı mürdelerin eyledi iḥyâ bu gice

Rûza-ı fûrkât mahv itdi şeb-i Cıyd-ı vişâi
 Turmasun hiç yürüsün sâğar-ı şahbâ bu gice

Mest olup bâde-i la^Cl-i leb-i cân-bahşı ile
 Hâlümi ağladum ol dilbere tenhâ bu gice

Kerem olup sînesin açdı o perfî meclisde
 Bedr idi şubha degin mâh-ı şeb-ârâ bu gice

5 Dem bu demdür bu demi hoş görelüm ey ^CUlvî
 Galmesün hâtıruña guşsa-ı ferdâ bu gice

S534

542

VE LEHÜ EYZÂN

Fâ^Cilâtün Fâ^Cilâtün Fâ^Cilâtün Fâ^Cilün

1 Gözlerüm yaşın yolunda cûy-bâr itmek nice
 Sen nihâl-i tâzeyi her dem kenâr itmek nice

Cümle ^Câşıklar olurlar tâlib-i mîhr ü vefâ
 Ben senüñ cevır ü cefâñı ihtiyâr itmek nice

Berg-i nilüfer gibi zerd olan iki çeşümü
 Hâk-i pâyine o şâhuñ ber-güzâr itmek nice

^CÂşıka şabr u seferdür lâzım olan didiler
 Şabra yokdur tâkatüm terk-i diyâr itmek nice

5 Gülşen-i kûyında ^CUlvî o gül-i nûr-sînenüñ
 Dem-be-dem bülbül gibi feryâd u zâr itmek nice

S535

543

VE LEHÜ EYZÂN

Merâ^Cilün Merâ^Cilün Merâ^Cilün Merâ^Cilün

197a

1 ^CAceb mi olsa sâkıñüñ dili mestâne yanınca
 Olur mu şem^C-i meclisüñ olmaya pervâne yanınca

Fenâ bezminde çeşmüm şîşe-i serden değil menfen
Şurâhi meclise gelse gelür peymâne yanınca

Dem-â-dem araya girür belin kucmağ murâd itsem
Ne arar hañçeri bilsem 'aceb cânâne yanınca

Eğer itse rak'ib ile nigâr tañ midur âhum
Niçe kaşr u niçe hâne yanur bir hâne yanınca

5 Ne 'aql-ı 'Ulvî'ye uyar ne 'Ulvî 'aqlına nâşih
Cihânda yoğ imiş 'aqlı dil-i dîvâne yanınca

S536

544

VE LEHÜ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Kanı sâyeñ gibi hâk olduğum ey serv yanuñda
Ölür isem cânum alsa bâri Mevlâ âstânuñda

Ser-i kûyuñdan ayırdı felek ben zâr u mañzûnı
Dirîgâ bülbül-i cân uçmaz oldu gülsitânuñda

Dehân-ı yâre düşmiş mûra dönmiş ey saçı Leylî
Göñül bağlandı kaldı turre-i 'anber-feşânuñda

Ne pâküñ var hüçûm-ı hayş-ı Ye'cüc-i â'dâdan
Otursun sedd-i İskender gibi şâhum mekânuñda

5 Kemâl ehline rağbet var iken devründe sultânüm
Revâ mı 'Ulvî'ye bu nice felâketler zamânuñda

S537

545

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün1 Ha^ctt-ı Hızırâñ vardır ol gül-i hamrâ ^cizârında (1)

Hızırlık gibidür kim görünür şehriñ kenârında

^cUyûnidur ki ^cizârın gözedür yir yir

Görinen şanma nergisler dürür wâmık kenârında

197b

Vücûdum şöyle nâ-peydâ durur sâyem yire düşmez

Beni görmezse â^cdâ tañ mı dilber reh-güzârında

Akıtdum sünbülüñ hicriyle ey gül şebnem-i eşki

Benüm nem var cihân gülzârınıñ zülf-i nigârında

5 Gözümde kana gark olmuş haddinüñ ^caksi

Nihâl-i erguvândur kim biter Ceyhûn kenârında

Olupdur çenk-i kâddinüñ belâ bezminde.....

Degiliz kül şehâ ^caşq ehlinüñ cism-i nizârındaN'ola serdârdur dirsem kamu ^cuşşâka Ferhâd"ı

iletmiş başa yaşın Bîsütüñ kûh-sârında

Bu gün yâre bizi ferdâya şalma didüm ey ^cUlvî

Didi kim görisersin sen beni bu günde yanında

S538

546

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Mefâ^cîlü Mefâ^cîlü Fa ûlün

1 Bu nüshayı gördüm şahaf-ı naş-ı pederde

Nâ-merd ile yâr olma seferde vü hazırda

1) Diğer matla beyti şöyledir:

" Ha^ctt-ı nev-reste şanmañ ol gül-i ra^cnâ ^cizârındaHızırdur h^vâba varmış çeşme-i hayvân kenârında

Bî-minnet olup ni^cmetine şunma haysuñ
 Hançer gibi kalur sözünüñ zahmı cigerde

Aldanma şaşkın bir iki gün yüzüne gülse
 Âhir seni tenhâ bırağur râh-ı haçarda

Ehl-i dil olan meskenet üzre olur ammâ
 Ser-keşlik ider nâkese erbâb-ı hünerde

5 Dirler ki sefer-i kıt^cadur ey ^cUlvî seferden
 Lâzımdurur olmak kişi yollarda haçarda

S539

547

VE LEHÎ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Vaşf idersem haçt^c cânâ n'ola her anda
 Çün meşeldür buña çok söz yaraşur kırânda

Haçtı geldükde seni öldürür ol şâh-ı cihân
 Pek sey-â-sey olur ey dil sek şun dîvânda

198a

Bîñ bend ayledi zülfüñle siyeh benlerüñ âh
 Tutsak oldum n'ideyin şehr-i Firenk-istânda

Çana ğarkı oldu gözüm câm-ı lebüñ hicriyle
 Beñzer ol merdüm-i mey-h^vâra bulındı çanda

5 Mâ³i câmeñ üzerinde görinen hançer-i sîm
 Şanasın mâhîdür ey mihr-i felek ^cummânda

Sebzler üzre olan dâne-i şebnem gibidür
 Göz yaşı kaçreleri kim görünür müjgânda

Gerçi bîñ bîñ bulunur Yûsuf-ı Mışır-ı hüsnüñ
 Göñlüm ey ^cUlvî benüm kaldı hele Ken^cânda

S540

548

VE LEHÜ EYZÂN

Mefcûlü Fâcîlâtü Mefâcîlü Fâcîlün

1 Ağyârũ ile dâyim birlik neden ziyâde
Bâcis ne ki bilsem cânâ bu ittiḥâda

Devr-i ruḥũnda ḥurşîd-i kerem olduğı dutilmaz
Mah-pâreler içinde eksiklûdür ziyâde

Bir şeh-süvârı gördüm atı o gece fi'l-hâl
Fürzâna niçe beñler konar göçer piyâde

Dilber cefâsı yâyin şol deñlü çekmişem kim
Dehrũ kemânı gelmez kılca baña kebâde

5 Kapuñda itlerũñle bir lahza turmasın
Yirden göge dek cUlvî minnet bulur ziyâde

S541

549

VE LEHÜ EYZÂN

Mefcûlü Fâcîlâtü Mefâcîlü Fâcîlün

1 Hâl-i ruḥũñ ki münacis oldu piyâlede
Dağ-ı siyâh gibidür ey sâķi lâlede

Seb'ü'l-megâni remzini kıldum müşâhid
Bir mâh-ı çâredeh ile şarâb dü sâlede

cArz-ı cemâl eylese revzenden ol nigâr
Mâh-ı münîre beñzedürdüm anı hâlede

198b

Dünyâ ğamıyla gerçi muḳayyed degildi dil
Bağlandı şimdi kaldı o müşğîn külâlede

5 Gelmez dile hikâyetũñ ey cUlvî çün senũñ
Derc eyle cümle kıssañı başka risâlede

S542

550

VE LEHÎ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Hâk bu kim özge şafâ yok mı mey-i hamrâda
Ola meclisde huşûzâ o gül-i ra^cnâda

Gözüme şekl-i beşerde görünür bedrimüz
Aks-i hüsnüñ ki görem câm-ı mey-i şahbâda

Akıbet hâk olıcağ cism için efkârüñdur
Ey gönül gam mı çeker Câkil olan dünyâda

Mürğ-i dil nâ-haste-veş âh u fiğân eylemede
Ol boyı serv-i ser-efrâz ise iştiğnâda

5 Sâye-veş hâke düşersem ne Caceb ey Ulvî
Oldı bir serv-i hırâmâna gönül üftâde

S543

551

BU GAZEL BEG-ZÂDE NÂM BİR CEVÂNUÑ HAĞKINDA SOYLENMIŞDÜR

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Beni kul eyledi bir tâze cevân Beg-zâde
Kişver-i hüsn şehin-şâh-ı cihân Beg-zâde

Biz o müjgân u ol ebrûlaruñ olam.....
Kötülerse yaraşur tîr ü kemân Beg-zâde

Bârek-Allah zihî hulğ u zihî hüsn ü cemâl
İşve vü nâz ile âşûp-ı zamân Beg-zâde

Leşker-i hüsn ile zabd itdi hayâtum mülkin
Çâret-i dîn idici âfet-i cân Beg-zâde

5 Ulvî'yâ bağrumı bir gamzesi bîñ yâre ider
Gûşe-i çeşm ile olsa nigerân Beg-zâde

S544

552

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Fe'îlâtün Mefâ'îlün Fe'îlün (Fâ'îlün)

199a

1 Görüp fütâdelerüñ yatduğını toprakda (1)

O şeh-süvâr didi kim göñüller alçağda

Sülûkı ehl-i dilüñ seyr-i bâğ-ı dîzâra

Hemîşe zâhid-i huşkuñ hayâli uçmağda

Mukayyed olmayan elâm u çâh-ı mansıbla

Ne hâlet olduğun anlar fenâ-yı muṭlağda

Murâdı âyinenüñ şayd-ı 'aks-i hüsnü'dür

Görindi gerçi saña karşı şûret-i Hağ'da

5 Revâ midur dil-i 'Ulvî'ye bend ider zülfüñ

Ne işşı var aña bir derd-mend aşmağda

S545

553

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Men' iderse çeng-i muṭrib zâhid-i mecnûnada

Degilsün nâyî uyar çün şer'ca da kânûna da

Dil virelden câm-ı la'lüñle ğubâr-ı haṭṭuña

Tövbe itdüm bâde-i gül-ğûna da ma'cûna da

Ğarğa virdi 'âlemi ey Yûsuf-ı Mısr-ı cemâl

Reşk-i çeşmüm ğâlib oldu Nîl'e de Ceyhûn'a da

Nân-ı huşke kâni'üm ğam yimezüm dünyâ için

Minnetüm yok tâlib olmam gence de Kârûn'a da

1) Diğer matla beyti şöyledir:

" Uçar hevânî ile cân mürği bâğ-ı kuyuñda

'Aceb mi ṭâyir-i kudsi diñilse uçmağda "

5 Ol şeh Bi'llahi söyleñ dostlar lâyıķ mîdur (1)
şâd idüp aǵyârı C'Ulvî bendesin mahzûn ide

S546

554

VE LEHÛ EYZÂN

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1 Virdüm kapuñda başımı olup felek-zede
Nâlem yiridür irse bu tûķ-ı zebercede

199b

Beñzetdi var ise beni Ferhâd'a Husrevâ
Eyler fiğân ahum ile kûh-ı Carbesde

İçsem tuluñı diyü baña şunsa yâr
Çün kim kadeķ du'âsın okur pîr-i mey-kede

C'îsâ-dem itdi nazmımı o sâķî-i la'î-i yâr
Oldı ğıdâ-yı rûķ nefesin muħarrede

5 Zülfüñ ğamıyla başına medd çekdi ħaçerüñ
C'Ulvî yoluñda irdi şehâ C'ömr-i sermede

S547

555

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Şarâb-ı la'îlüñi nûş eyleyenler demde C'âlemde
Ğam-ı ħaţţ-ı lebüñle ħaste cânım ħaldı mâtemde

Dil ü cândan ħaber şorursañ ey zülf-i perîşânım
Biri kim oldı ħaţţuñda biri bend oldı perçemde

Musahħer kılsa tañ mı ol perî-rû ħalkı nâm ile
Bilürsin çok kerâmet vardur ey dil ism-i â'zâmda

1) Diger makta beyti şöyledir:

" Ķo baĥş-ı zâat u şifâtı bizümle ħayrandur
Gürûh-ı fehmi ü ħurd vaşf-ı zâat u mutlakda"

Ne kanlar yudturupdur ana rahminde dil-i zâra
Fiğân itsem Caceb mi dehr elinden toğduğum demde

5 Niçe nev-rûz-ı Cıyd oldu şalınmadum nigâr ile
Dil-i CULVÎ ferah-nak olmadı vuşlatla Câlemde

S548

556

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilün
(Fâ^Cilâtün) (Fâ^Clün)
1^CÂlem-i Caşka düşüp kaldı belâ vü ğamda
Gitdi şâd olmadı bî-çâre gönül Câlemde

Dâne-i hâlûfe meyl eyledi dil tıfli görüp
Kâbiliyyet olıcağ böyle gerek âdemden

Mürğ-i pâ-beste gibi halka-ı dâm içre yatur
Bağlanıp kaldı dil ol zülf-i ham-ender-hamda

200a

Caşk câmını çeküp geçdüğine şahiddür
Lâleler kim görünür hâk-i mezâr-ı Cem'de

5^CÖmr-i Nûh'a n'ola reşk eylemek ey CULVÎ
Gâh olur kim biz niçe bîñ yıl beşerüz bir demde

S549

557

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^Cilâtün Fâ^Cilâtün Fâ^Cilâtün Fâ^Cilün
1 Sînelerde ğamzelerle gözlerüñ cân almada
İki merdüm atışurlar şan ki meydân almada

Derd-i Caşqum eşk-i çeşmüm gibi efzûn olmada
CAqlumı dâyim şarâb-ı la^Cl-i cânân almada

Müdde^â sâğar şunar yâre dehânın öpmege
Dive beñzer el ider mihr-i sîmân almada

Nağd-ı cân ile alevler mâli cândandır diyü
Ehl-i dünyâ mâl ucundan cân virüp cân almada

5 Seyl-i bârân-ı fenâ dil şehrinî ğark itmede
Şu gibi eţrafımı eşk-i firâvân almada

Boynunı alma döküp kanını ^Ulvî-i hastenüñ
Hikmet ehli çün menâfi^e yazmamış kan almada

S550

558

VE LEHÜ EYZÂN

Mefâ^â ilün Mefâ^â ilün Mefâ^â ilün Mefâ^â ilün

1 Vefâ yokdur ruhunda hem haţt-ı ^ânber-feşânında
Bahârında ne buldum kim bulam anuñ hazânında

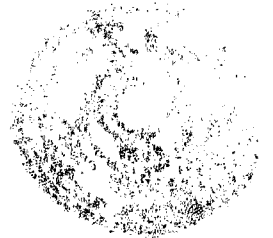
^âizârüñ gösterür ğâhî gehi haţtın niķâb eyler
Karâr olmaz fenâ gülzârınuñ âb-ı revânında

Elif gibi okunu togru gönder sîneme karşı
Yaratmışdur göñül ey kaşları yâ añâ cânında

Teb-î ğam ile şararmış rûy-ı ^âşık gibi ruhsârı
Fenâ naķsı görünür gülşenüñ berg-i hazânında

5 Virürdüm baş u cânı hañcer-i dil-dâra ey ^Ulvî
Eger ol şâh-ı hüsnüñ minnete geçseydi yanında

S551

559

200b

MERHÛM ^CULVÎ ÇELEBÎ'NÛN EVVELKÎ MOLLASI MU^CALLİM-ZÂDE
HAKKINDA SÖYLEMİŞDÜR BU ĞAZELİ

Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilün
(Fâ^Cilâtün) (Fâ^Clün)

1 Kâdı oldu çü sa^Câdetle Mu^Callim-zâde
Zulmden kurtulup oldu yine halk âzâde

Yine endâze-i i^Czâz ile hayyâtı sürür
Mil^Cat-ı zevk u şafâ kesdi dil-i nâ-şâda

Nâmı Ahmed'e olup olagems-ipsipihri-i fażluñ
Şer^C-i Mahmûd olur ise yiridür icrâda

Tıfl-ı ebced gibi gelmez aña cümle ^Cülemâ
Düşdi mihr-i felek pâyine bir seccâde

Oldı ^Cizzet ile saña gûşe-i â^Clâ mesken
Mahlâşuñ komadı ey ^CUlvî seni ider edâ

S552

560

VE LEHÛ RYZÂN

Me^Cğlü Fâ^Cilâtü Me^Cğlü Fâ^Cilün

1 Fırkatde fikr-i vuşlat-ı cânân ne fâyda
Bîmâra kim ecel ire dermân ne fâyda

Zâhid ^Cizâr-ı yâre nice eylesün nazâr
Â^Cmâ olana şems-i dirahşân ne fâyda

Sensiz cihânı neyleyeyin ey şâh-ı dil-nevâz
Ya^Ckûb'a Yûsuf olmasa Ken^Cân ne fâyda

Bakmaz kilâb-ı kûyuña meczûb-ı ^Caşk olan
Üldügi demde kişiye yârân ne fâyda

5 Öpilmeyince la^Cl-i lebüñden garez nedür
Nûş olmayınca çeşme-i hayvân ne fâyda

Açma hasûda sîneñi seyr itmesün meded
Hayvâna seyr-i şahn-ı gülistân ne fâyda

Gördükde yâri itme şakın âh âtesin
Bezm-i seherde şem^c-i şeb-istân ne fâyda

Pir olduğumda gerçi başa geldi ol cevân
Pâyâna irdi ^cömr-i şitâbân ne fâyda

201a

Hicründe ^cUlvî haştun için dökmesün yaşın
Kış günlerinde sebze ye bârân ne fâyda

S553

561

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cflün Mefâ^cflün Fa ^cflün

1 Haştıyle la^clidür gönçe çemende
Dişi fikriyle dildür dür ^cAden'de

Kul olmuş boynı bağlu bir cevâna
Benüm gibi ağarmış pîrehende

Cihânı kılca göstermez gözine
Miyânuñı ko cünd isteyende

Yiter Rûm içre başa la^cl-i dilber
Şeker olsa ^cakfk almam Yemen'de

5 Görenler sînede müy-ı sefîdi
Şanurlar penbedür ^cUlvî kefende

S554

562

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Yâri gör kûyunda seyr it Mustâfa'yı Ka^cbede
Görmek isterseñ eger nûr-ı Hudâ'yı Ka^cbede

Bir şafâ sür dimek eylerken ser-i kûyuñ tavâf
Niçeler sa^cy itse bulmaz ol şafâyı Ka^cbede

Çeşm-i cândur seyr iden ebrû-yı rû-yı dilberi
Kimse kullanmaz göñül kıble-nümâyı Ka^cbede

Bu yıkılmış göñlümi yaptı cefâ taşıyla yâr
Şan Halîflu'llahdur örmüş binâyı Ka^cbede

5 Ehl-i diller şarılup kapuñda feryâd itdiler
Hâcılardur kim iderler merhabâyı Ka^cbede

Seyl-i eşk üzre ser-i kûyuñda dâğum penbesi
Müh tûfânında kefdür şan ki câyı Ka^cbede

^CUlvî'yâ bezminde medh it yâri rahm itsün saña
Eylese maqbul olur kişi du^câyı Ka^cbede

S555

563

VE LEHÜ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün mâ^cilün

1 Dâğ-ı sîneñ ey göñül ^Carz itme hergiz dilbere
Çün ki geçmez ol mehüñ yanında fûls-i ahmere

201b

Âsmân üstinde şaınmañ câ-be-câ ebr-i siyân
Dûd-ı âhumdur irşdi yir yüzünden göklere

Gözlerümle mülk-i dil oldı hayâlün meskeni
Hüsn ili şultânısın hükmün geçer bahr u bere

Serv-i dil-cûyuñ olup şûrîdesi âb-ı revân
Döginüp taşlar ile urur kendüyi yirden yere

5 Tîğ-ı gamzeñ ^Culvî'yi cânâ yiter öldürmege
Kan bulaşdurma yüz kadar hañcer bir cevhere

S556

564

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Fe'îlâtün Mefâ'îlün Fe'îlün (Fâ'îlün)

1 Bu âh u zâr ile bu çeşm-i eşk-bârı göre
Ne cevri ider bize Bi'llahi rûzgârı göre

Çemende Cays idicek demdür irdi çün nevrûz
Giceyi gündüze katup gelen bahârı göre

Bu demde bâdeye tövbe iden peşîmândur
Elinde lâlelerin câm-ı hoş-güvârı göre

Bize ne.....hümâyûn gerek ne nağş-ı bisât
Fezâ-yı sebzedeki saye-i çenârı göre

5 Habîbe meskenetin Câşıkun temâşâ kıl
Hezârun ol güle itdügi i'tizârı göre

Şalâh u zühdini Bi'llahi C'ulvf'nün seyr it
Şarâba tövbeler itmiş şu yad-kârı göre

S557

565

VE LEHÛ EYZÂN

Mef'ûlü Fâ'îlâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün

1 Meclisde çayanurdu zânü-yı ehl-i zâra
Olmasa gerde bâliş koltuğ vezîr-i yâre

Her bir habâbı câmun remz ile dir kim
Aldanma bî-bekâdur gerdûn-ı bî-çarâra

Girdâb-ı baħr-ı ğamda C'ömr âħir oldı girdi
Çıkmadı gitdi hayfâ keştî-i dil kenâra

202a

Baħs-ı hağğ u ruħufla dün gice şubħ olinca
Gülşende ğâlib oldum ey ğonçe-leb hezâra

5 Şandukla cevâhir ^{Carz} itdi şamuñ ^CUlvî
Dîvânını getürdi dergâh-ı şehr-yâre

S558

566

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün Mefâ^Cîlün

1 Ber-â-ber görme servi ol nihâl-i meyve-i nâza
Metâ^C-ı hüsne ey h^vâce bilürsin olmaz endâze

Dilinde söylenür halk-ı cihânuñ âh u feryâdum
Budur âfâk içinde pâdişâhum şimdi âvâze

Hümâsın sen şikâr olma düşüp dâmina her bîmuñ
Düşer mi eylemek zâğ u zağan pervâzı şeh-bâza

Demidür ney gibi bağrum delinse bezm-i fûrkatde
Teb-i ğamdan şarardı döndi beñzüm za^Cf ile sâza

5^Cizâr-ı yâr-ı vaşf ile kelâmum âb-dâr olsa
N'ola gül gibi olsa ^CUlvî'yâ nazmum ter ü tâze

S559

567

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilün
(Fâ^Cilâtün) (Fâ^Clün)

1 Sâkıyâ nûş idelüm şun mey-i gül-fâmı bize
Toldur ol kîse tehî eyleyici câmı bize

Câm-ı mey gibi kanı dünyede bir dâfi^C-i ğam
Hep unutturdu kamu fikr-i ser-encâmı bize

^CAşıkuz nâm gerekmez bize çün câm gerek
Yürü hey ehl-i riyâ nây-ı şire câmı bize

Göz gore ellerin öpmek nicedür seyr eyleñ
 Hağ naşîb eyler ise bir dağı bayrâmı bize

5 Umaruz gülşen-i kûyuñda iderse güzeri
 Yârdan peyk-i şabâ irgüre pey^câmı bize

Şefkâtüñ yok midur Allahı severseñ ey çarğ
 Niçe bir çekdüresin miñnet-i enâmı bize

202b

Kendümüz şaymasağ tövbemüzi ey ^cUlvî
 Gelse ol tövbe-şiken eylese ibrâmı bize

S560

c568

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlu Mefâ^cîlü Mefâ^cîlü Fa^cûlün

1 Göz yaşı ile hûn-ı ciger hâke şaçılsa
 Ağarsu kenêrında kıvıl güller açılsa

Şahn-ı çemene lâle gibi kûrsak otağı
 Eyyâm-ı bahâr irse hevâlarda açılsa

Sen nâz ile meclisde emîr-âne otursañ
 Dil cür^ca-şıfat yoluña dökilse şaçılsa

Bir görmesiz ehl ile nâ-ehl cihânda
 Meydân-ı belâğatde kemâl-ı ehl seçilse

5 Çark eylemedeyin şillecel cîsr-i vücûdı
 Gülzâr-ı bekâ semtine evvelce geçilse

Şglenmesüñ ey ^cUlvî meded tuymadan ağıâr
 Ül gözleri âhû ile bir yaña kaçılsa

S561

569

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Baña bir gonçe-dehen ^câriz-ı gül-gûn olsa
 Kâmeti serv-i dil-ârâ gibi mevzûn olsa

Kadrini bilmeyenüñ düşmese dilber eline
 Kıymet-i hüsnini bilse dürr-i meknûn olsa

Bozılır faşl-ı hazân ile hemân bûstân
 Görüp ol gonçe ruḥ-ı zerdümi maḥzûn olsa

Çün ki vîrâne olur meskeni ekser gencüñ
 Dilde gencîne-i miḥnet n'ola medfûn olsa

5^cUlvî'nün kanına yok yire girürdüñ ey şeh
^câşık öldürmek eger dünyede kânûn olsa

S562

570

MERHÛM SULTÂN SELÎM HÂN'UN ĞAZEL-İ ŞERÎFINE
 MERHÛM ^cULVÎ ÇELEBİ'NÜN NAZÎRESİDÜR

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

203a

1 Seyr-i bâğ itmezdüm ol serv-i gül-endâm olmasa
 Gönülüm açılmazdı elde gül gibi câm olmasa

Beñzedürmiş kâkül-i dil-dâra ^canoer kendüyi
 Bahta olsa kişi sûretde iken ḥâm olmasa

Evc-i rif^catde gönül mürği hümâ-pervâz idi
 Kayd-ı dünyâya düşüp pâ-beste-i dâm olmasa

Nazm-ı sultâna nazîre söylemek ḥaddüm degil
 Bu redîf uzre ğazel dimezdüm ibrâm olmasa

5 Servi beñzetmek olurdı kadd-i yâre ^cUlvî'yâ
 Ani ḥüsn olsa güzelde şâfî endâm olmasa

S563

571

VE LEHÛ EYZÂN

- Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 1 Cûş ider eşküm dem-â-dem kanlu şudur var ise
 Söylenür âteş deñizi dilde budur var ise
- Ey gözüm yaşı gezersin her kenârı.....
 Ol boyı servi murâduñ cüst ü cûdur var ise
- Ârzû-yı vaşl-ı yâr iden düşermiş fûrkate
 Nâ-murâd iden beni ol ârzûdur var ise
- Şehr içinde bir ser-âmed var imiş mânendi yok
 Ol semen-ber serv-kâmet mâh-rûdur var ise
- 5 Yâre dimişler kapuñda bir ğarîb üftâde var
 Ol perî ^cUlvî için dimiş ki odur var ise

S564

572

VE LEHÛ EYZÂN

- Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 1 Mâ-cerâ kandan bilinür dîde giryân olmasa
 Cûy-bâr-ı eşk-i çeşmüm baħr-ı ^cummân olmasa
- Âşikâr olmazdı ^caşqum dem-be-dem ey ğonçe-leb
 Lâle-veş sînemde yir yir dâĝ-ı hicrân olmasa
- Bulmazdı ben ölümlü hasteyi cânâ ecel
 Genc-i miħnet-i cânâ âh ile efgân olmasa
- 203b Kim bilürdi sen kemân-ebrû okuñdan öldüğüm
 Pârelü sînemde her dem kanlu peykân olmasa
- 5 Hicr elinden başum alup ^cazm iderdüm bir yaña
 Bunda birkaç gün hayâl-ı vaşl-ı cânân olmasa

Bu gönül dîvânedür zencîr-i zülfe çek didüm
Didi bend-âsândı çâh-ı zenehdân olmasa

Âteş-i sînem yakardı 'Ulvî'yâ 'âlemleri
Üstine su sepmege bu çeşm giryân olmasa

S565

573

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Baña ol kebg-i hırâmânım eger râm olsa
Ağlamazdum ham-ı kaddüm gam ile dâm olsa

Hâne-i bezm-i dili rûşen iderdün dâyim
Sâkîyâ def'-i gam itsek bir iki câm olsa

Ruğlaruñ öper idüm zülfüñi boynuma şalup
Tûl-ı 'ömr ile eger vesa'it eyyâm olsa

Haçç-ı la'lüñ güliceğ gitdi 'adem mülkine cân
Her kişi cânesine 'azm ider aḡşam olsa

5 Yüz çevirmezdi gam-ı zülf-i dil-âvîzinden
Kadd-i 'Ulvî elem-i 'aşkuñ ile lâm olsa

S566

574

VE LEHÛ EYZÂN

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fa'ûlün

1 'Âlemde benüm gönülüm alan bî-bedel olsa
Cevr eyledüğine göre bâri güzel olsa

Ağyâr ile hâlini görüp dünyede yârüñ
Hergiz aña söz söylemez idüm maḡal olsa

Seng-i ser ile eyler idüm anı müretteb
'Âlemde eger hâne-i 'aşka ḡalel olsa

Bezm-i 'izzetde cülûs eyleyelüm rindâne

(1)

204a

5 Fark eyleyemez şî'r ile şî'ri n'ideyin halk
Dîvâne Necâti gibi 'Ulvî meşel olsa

S567

575

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Kaşr-ı ten ber-bâd olup hâk ile yeksân olmasa
Ölmese âdem zamâne 'ömre pâyân olmasa

Bâğ-ı 'âlemde meşâma gelmese bûy-ı kınâ
İrmese dehre hazân-ı vakt zem-sitân olmasa

Ta'n-ı â'dâ hâtır-ı 'uşşâkı mahzûn itmese
Vaşl-ı dilber zevki bâkî olsa hicrân olmasa

Ehl-i dilden şakinur la'lüñ fesâd olur diyü
Mey harâm olmazdı sâkî arada kan olmasa

5 'Ulvî'ya yârüñ iderdüm i'tikâd ikrârına
Va'de idüp vaşlına sonra peşîmân olmasa

S568

576

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Şol kara hâlüñle konmuşdur o hadd-i meh-veşe
Kâfir-i Hindû'ya beñzer kim secde eyler âteşe

Zevk-i şevkinden gider cânâ hayâtı 'âşıküñ
Uğrasaydı hançerüñ gibi güzel behle-keşe

1) 574/4b yazılmamış.

Âteş-i sînem şeb-i fûrkatde teskîn eyledüñ
Göreyüm ey merdüm-i dîdem seni çoklar yaşa

Cem gibi câmı elüñden koma sâkî dâyima
Ger ayakdaş olmağ isterseñ bu ben derd-keşe

5^cUlvî'yi koyup rakîbe ey hümâ meyl eyleme
Şâh-bâz-ı evc-i istignâ olan konmaz leşe

S569

577

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cülü Mefâ^cîlü Mefâ^cîlü Fa^cülün

1 Âşifte geçer ol haţt-ı ruhsâra benefşe
Baş egse n'ola sebze-i gülzâra benefşe

204b

Nâziklik ile yelkenini alnına yıkmış
Kılmağa ruhuñ bâğına nezzâre benefşe

Yâ hâl-i siyehdür ki cebîñünde ^cayândur
Yâ alnına takmışdur ol meh-pâre benefşe

Sen kara şarup başına efzûn okı zâhid
Bâzâra gel efsûn içelüm ara benefşe

5 Gül şâhına sunmağa seher kûb ile çevgân
Girmiş yine meydân-ı çemen-zâra benefşe

Ben haste dilüñ derdini haţtun ider efzûn
Ger çîn-i devâdur niçe bîmâra benefşe

Baş koşdı ser-i zülf-i siyeh-kârına cânâ
Korkum bu ki ruhsârına al kara benefşe

Bu şî^crüme baş üzre yir itmiş o sehî-kadd
Ey ^cUlvî takınmış yine destâra benefşe

S570

578

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Ben baña lâzım olan cân idi virdüm yoluña
 Sen saña lâyaıkını eyle efendüm kuluña

tek hemân gerdenüme sâ^cid-i sîmînini şal
 Bâzû bend eyleyeyin merdüm-i çeşmi koluna

Âferinler ola ol ^câşık-ı mey-h^vârına kim
 Gire meydâna taħammür ide dâyim toluña

Gayriye dâğ yakup ben kuluña yakmadun âh
 Degmedük maħabbetde senüñ bir yoluña

5 Şark u ğarb içre añıldum diyü öğünme şakın
^cUlvî'ya bir nazar eyle hele sağ u şoluña

s571

579

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Seyre varduk bir iki dilber-i ra^cnâlar ile
 Döndi seyrân-gehimüz cennete hûrâlar ile

205a

İdelüm lâle-i hamrâlara gülşende nazar
 Açalum gönülümüzi câm-ı muşaffâlar ile

Ṭoldı nây u def ile meclisimüz nite ki bâğ
 Gül-i ra^cnâlar ile bülbül-i şeydâlar ile

Cûş idüp yaşımuza nisbet iderler gerçi
 Dilleşir yaşımızuñ suları deryâlar ile

5 Bezm-i meyde dem olur şevket ü Dârâ itmez
Baş eger Husrev ü Cem efser-i Dârâlar ile

Kılmış iki şiken-i zülfüñ iki lâm u elif
Şalınur gördüm o beg-zâdeyi lâleler ile

Mest olup ağzımıza dolu dolu suñsunlar
İçelüm tolular ile sâgar şahbâlar ile

Mihr ü mâh ile gerüp gögsini germ oldu felek
Biz gurûr eylemez iken dahı zîbâlar ile

Sükkerin lebleriñüñ vaşfın idelden ‘ulvî
Dil-i gam kînin içer hûb-ı murabbâlar ile

S572

580

VE LEHÜ EYZÂN

Mef‘ûlü mefâ‘îlü mefâ‘îlü Fa‘ûlün

1 Gelse ruḥ-ı gül-gûn ile meydâna piyâle
Âteş-bere gûr mezra‘-ı cânâna piyâle

Pertev şalıcak bezmimize şucle-i meyden
Rağbet komadı mihr-i dirâşşâna piyâle

Leb-e-leb olup la‘l-i leb-i yâr ile her dem
Yok yire girer korkum odur kana piyâle

İçdükde bize sâkî-i gül-çihre tolular
Meclisde döner ol gül-i handâna piyâle

5 Yitmez mi diyü meclise revnak ruḥ-ı sâkî
Yan başı gelür şem‘-i şeb-istâna piyâle

Bir bendesidür halka bu gûş ol şeh-i dehrüñ
İklîm-i ‘adâletde emîr-âne piyâle

205b

Gördükçe anı kaynasa kanum n'ola 'Ulvî
Bâ'is olur eltâf ile ihsâna piyâle

S573

581

VE LEHÛ EYZÂN

1 Kabâ-yı sebz ile ol mû-miyânı seyr eyle
Miyân-ı sebzedde serv-i revânı seyr eyle

Efendi sîneme gel dâg-ı hûn-feşânuma bak
Berz-i fezâyı berz-i gülsitânı seyr eyle

Şarâbı kan ile bir tutar oldu halk-ı cihân
Dahı ne fitneler eyler zamânı seyr eyle

Zemîni gül gül iden kanlu yaşuma nazar it
Şu yollarda dökilen erguvânı seyr eyle

5 Elüñe âyîne al 'Ulvî kalender-vâr
Seyahât it yürü turma cihânı seyr eyle

S574

582

VE LEHÛ EYZAN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
1 Ol şahuñ dergehinde âşinâ oldu gedâsıyla
Bizi bigâne şauma âşinâyuz âşinâsıyla

Sirişküm bâde sazum nâledür gülzâr-ı kûyuñda
Alındı mülk-i 'aşkuñ göz gönül âb u hevâsıyla

Eger nakd-ı hayâta alınursa cân virür 'uşşâk
Metâ'-ı hüsnüñe cânâ haber-dâruz bahâsıyla

Vefâ ümîdin eylerken o yâr-ı bî-haķķîden
Beni rüsvâ-yı 'âlem eyledi cevri ü cefâsıyla

5 Şoyup pehlûya çekmek olmaz ise eger 'Ulvî
Ne 'âlemdür der-ağuş itmek ol servi kabâsıyla

S575

583

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Dehân-ı gönçe-i hamrâda yir yir görinen jâle
Yeñ ile bitdi beñzer gûyyâ dendân-ı etfâle

206a

'Ârûs-ı lâlenüñ hüsni yetişmişdür kemâline
Ol elden bâd-ı nevrûzı çemende aña dellâle

Ne deñlü evc-i istignâda ise ol hümâ-pervâz
İder kendüye râm ol kim kebûter göñlini şâle

Mey-i nâb üzre gûyâ kim habâb olupdurur peydâ
Görinen câ-be-câ la'l-i leb-i dilberde büthâle

5 Nice takrîr ü tahrîr eyleye hâlünü 'Ulvî kim
Dönüpdür künc-i miñnetde gamuñla nâleden nâle

S576

584

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Huñı şevkiyle sînen dâğlar ile lâle-zâr eyle
Akar seyl-âb-ı eşki her dem aña cûy-bâr eyle

Zuhûr itsün niçe serv-i şanevber penc-i 'aşkuñda
O kaddi nâriven yâdına cismüm hâk-sâr eyle

Küşâd olmadı ise bâb-ı vuşlat hicr-i dilberden
Yürü nerâ-i belâda bu dil-i pür-zahmı zâr eyle

Siyâh-ı miñnet ü derd ü belâ vü hicr-i yâr ile
Diyâr-ı çaşka bu dil-i tâc-dârın şehr-yâr eyle

5 Çıkar deryâ-yı câlemden vücûduñ zevrağın c'ulvî
Fenâ rûzgârı aña mekânıñ bir kenâr eyle

S577

585

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâc'îlün Mefâc'îlün Mefâc'îlün Mefâc'îlün

1 Bihamdu'llah müşerref oldı dil c'ıyd-ı cemâlüñle
Sa'âdet günlerin carz eyledüñ iki hilâlüñle

Şeref burcına irdi kevkeb-i maşşûd-ı t'âlîc kim
Şeb-i hicrânı mahv itdüñ bu gün rûz-ı vişâlüñle

zihî c'ıyd-ı mübârek oldı rûz-ı vuslat ey meh
Hilâle dönmiş idi kâmetüm şavm-ı hayâlüñle

Çü iksîr-i sa'âdet baña hâk-istânında
c'Acab mi şadr-ı ikbâle geçem şaff-ı ni'âlüñle

5 Bu eyyâm-ı şeref-bağsa n'ola hem-tâ bulunmazsa
Müşerrefdür yine c'ulvî cemâl-i bâ-kemâlüñle

S578

586

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâc'îlün Mefâc'îlün Mefâc'îlün Mefâc'îlün

206b

1 Göñül yâr ile kaldı gerçi ben gitdüm gidenlerle
Dirîgâ uymadı c'aqlum dağı kaldı kalanlarla

İşitdüm kim ruğ-ı cânânda yir yir zâhir olmuş hatt
Anuñ çün eglenür göñlüm çemenlerle semenlerle

Bir oddan pîrehendür 'aşk-ı dilber çün ki ey 'âşık
Sarılmak hiç müyesser ola mı gül-pîrehenlerle

Kulakdan gerçi 'âşıkşın gönül dîdâra sa'yy eyle
meşeldür işidenler bir degillerdür görenlerle

5 Ola kim hârlar : kahrından oldu kim bile ol gül
Mezârum üstini başdan başa örtüñ dikenlerle

Nice 'uryân isem bunda yine 'uryân gezem anda
Kaçan kim mağşere cem' olalar herkes kefenlerle

Leked-kûb-ı fenâyisen ne gam 'Ulvî muşallâda
Ber-â-bersinhele şol saltanat kûsın çalanlarla

S579

587

VE LEHÛ EYZÂN

Fe'cilâtün Fe'cilâtün Fe'cilâtün Fe'cilün
(Fâ'cilâtün) (Fâ'cilün)

1 Derd-i 'aşkuñla yiter cânımı bîmâr eyle
Ey tabîbüm kerem it hasteñe tîmâr eyle

Hücreme geldi o gül yaprağı nâz ile benüm
Yürü ey bâd-ı seher kapuyı dîvâr eyle

Hû'âba varduğda bûseñ uğurladı gönül
Pâdişâhum anı gel ser-zülfine ber-dâr eyle

Naqd-ı cân ile metâ'-ı lebüñi istedi dil
Yok dime begce gezem gel berü bâzâr eyle

5 Yâ ilâhi baña cevri itdüğü çün cânânım
Bir vefâsız göz ile anı giriftâr eyle

'Aşkuñı 'âleme fâş eyleyeyin didüm idi
Didi ol şeh baña hışm ile yürü var eyle

‘Ulvî’yâ sevdüğünü tuyup ider oldı cefâ
Saña kim didi ‘aceb yâri cefâ-kâr eyle

S580

588

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

207a

1 Meger kılmış cemâlün şem‘ine nâ-geh nigeş lâle
Ġam-ı hâlünle bağrında yakar dâğ-ı siyeh lâle

Lebün zikrin ruhuñ fikrin idüp seyr-i çemen kılsam
Göñül eglencesi olur baña geh gönçe geh lâle

Münîr-i zülfüne nisbet degildür hâk-ı reh-i sünbül
Münevver ruhlarıñ yanında olmaz bir giyeh lâle

Görinür halka bir pâre şafağ ebr-i sefid üzre
Takınmış şems-i destârına nâz ile o meh lâle

5 Şubûhı eyleyüp def‘-i humâr it diyü ey ‘Ulvî
Eline bir ayag almış tutar her şubh-geh lâle

S581

589

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Râz-ı ‘aşkı añlamadum gördi kıl u kâl ile
Tîğ-ı gamzeñ bir bir añlatdı zebân-ı hâl ile

Zülf-i ruhsâruñ gamından rûz u şeb kan ağlarum
Geçdi ‘ömrüm görmedüm hiç bunca mâh u sâl ile

tâze tâze dâğlar yakdum ten-i ‘uryânuma
Tekye-gâh-ı sine pürdür hırka-püş abdâl ile

Zevk-ı ‘ukbâyı temâşa kıl Ġam-ı dünyâya bak
Sen gerekse fakr ile fahr it gerekse mâl ile

5 Hayretünden kalmadı gördüm ki tafsîle mecâl
 'Ulvî'yâ ahvâlümü yâre didüm icmâl ile

S582

590

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Cennete dönmüşdi meclis dün gice hûbân ile
 San ki firdevs-i berîndür zeyn ola gılmân ile

Şöyle germ olmuşdı yalan yüzlülerle bezmimiz
 Şem'-i tâcın yakdı şevk-i şohbet-i yârân ile

Şohbete yağmur gibi yağdurdı sâkîf toylular
 Ra'd-ves çâlem pür oldı na'ra-ı mestân ile

207b

Başını alsun dilâ destine bir alma gibi
 Merhabâ ide tolu içe şu kim cânân ile

5 Hayretinden ağzına gelmişdi cânı 'Ulvî'nün
 Tolu içüp merhabâ itdükçe ol fettân ile

S583

591

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Sîne zahmın kana yursın dîde-i giryân ile
 Gerçi dirler dostum kanı yumazlar kan ile

Yaraşur derd ü belâ vü hüzn ile kan ağlasam
 Şohbetümle hûb olur cem'iyet yârân ile

Dûd-ı âhuñ tâk-ı çarha tütalum olmuş kemend
 Başa çıkmaz kimse ey dil nâle vü efgân ile

Kaşlaruñ şâhâ berât-ı hüsnüñe tuğrâ çeküp
 Cümle 'âlem halkını kul eyledüñ 'unvân ile
 5 'Ulvî'yâ 'aşk-ı hakîkatden cüdâ olsun n'ola
 Hem-nişîn olmaz gedâ sultân-ı 'âlî-şân ile
 S584

592

VE LEHÛ EYZÂN

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
 1 Hûnîn-i zahm ağarmadı eşk-i revân ile
 Olmaz imiş yumak güzelüm kanı kan ile
 Afyûn-ı gam şu deñlü beni itdi çihre-zerd
 Gören şanur yüzümi yudum za'ferân ile
 'Akl u karâr u şabri neyder sâlik-i fenâ
 Abdâl olan gider mi yola kâr-bân ile
 Beñzetdi keh-keşânı şu kim râh-ı kûyuña
 Fark itmez âsmânı hele rîsmân ile
 5 Her dem sinân-ı gamzesi 'Ulvî yüzündedür
 Bilsem ki hâl-i dil-nevler âhîr sinân ile
 S585

593

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 208a 1 Vuşlat olmadı müyesser dilber-i ra'nâ ile
 'Ömrümüz geçdi dirîgâ va'de-i ferdâ ile
 Halvetinde bâde idüp mescid içre zikr ider
 Sûfî ister kurtara başın kuru gavgâ ile

Ol hilâl ebrû ile da^cvâ-yı mihr itme güneş
Bahş-ı nûr itmez kamer mihr-i cihân-ârâ ile

Ğabgab-i sîminden almağa şulu şeftâlüler
Döndi leymuna yüzüm geçdi günüm eyva ile

5 Ah kim gözden bırakduñ ^cUlvî-i âşüfteyi
Öldürürsün sen beni âhir bu istignâ ile

S586

594

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Mefâ^cîlü Mefâ^cîlü Fa^cûlün

1 Fûrkatde kuduñ bendeni sultânüm unutma
Ya^ckub'uhnî ey Yûsuf-ı Ken^cân'um unutma

Bildürmek için fûrkate düşdügümi cânâ
Şol demün ire sem^caña efgânüm unutma

Bîmâruñ olaldan varamam kapuña hergiz
Dermânda olup kılmadı dermânüm unutma

Zulmetde yatur haste gönül bî-kes ü tenhâ
Pervâneni ey şem^c-i şeb-istânüm unutma

5^cUlvî kuluña eyledüğün cevr ü cefâyı
Bir gün añasın ey şeh-i hûbânüm unutma

S587

595

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Mefâ^cîlü Mefâ^cîlü Fa^cûlün

1 Ten kaşrina aldanma yıkık dâra tayanma
Âb-ı gül ile yapılan dîvâra tayanma

Taş yaşdanup âhir kara toprağa düşersin
Gögsini gerüp bâliş-i zer-kâra tayanma

Kan itmesün âcdâya uyup nergis-i mestiñ
Ey sâkî-i gül-çihre gel ağıyâra tayanma

Bülbüllerinüñ nâle vü feryâdını güş it
Sen gonçe-i nev-reste gibi hâra tayanma

208b

5 Şâyed seni bir gün devşire hâk-i zamâne
Ey 'Ulvî igende der-i dil-dâra tayanma

S588

596

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Ağlasa za'fım görüp ol çeşmi âfet üstüme
Çarh-ı devletdür yağar bârân-ı rahmet üstüme

Şanurum konar hümâ-yı evc-i rif'at yaşuma
Sâye şalsa nâz ile ol serv-i kâmet üstüme

Bir cevânuñ seng-i dil-i 'aşkına cân virdüğüme
Meşhedümde iki taş eyler şehâdet üstüme

Şanurum pertev şalar hâke siyâh âftâb
Düşse mestâne o serv-i bâğ-ı behcet üstüme

5 Şâh-ı 'aşkam 'Ulvî'yâ âhum duhânı şanma kim
Âsmâna sâye-bânlar kurdı fûrkat üstüme

S589

597(1)

VE LEHÛ EYZAN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Maḥabbet nârına bak âteş-i âba göyendürme
Senüñ rûşen çerâğundur anı luḫ it söyündürme

1) Manzumenin 2.,3.,4.beyitleri yazılmamıştır.

Ƙapuñdan ğayri yoƙdur mesnedi ‘Ulvî-i nâ-çâruñ
Anı luţf it ƙapuñdan ğayrı bir ƙapuya ğönderme

S590

598

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Başka ben sultânunın ey serv-ķâmet başuma
Leşker-i ‘aşkuñ ƙoparmıřdur ƙıyâmet başuma

209a

Bâĝ-ı cennet sensizin başna cehennem gibidür
Ğörmesem didârını tar ola cennet başuma

Muşhaf-ı haţtuñ ğörüp yolunı baş virdüĝüme
And içerler ‘âlemün halkı hey âfet başuma

Geh kemend atar řaçuñ geh kirpigün hañçer çeker
Turmuşum gelse şehâ her ne siyâset başuma

5 Kâkülün midür ğörinen didüm ol şâha didi
Sâye şalmışdur hümâ-yı evc-i ‘izzet başuma

başum ucunda ölüüm yasını tutsun nigâr
Öldüğümden řoñra ƙonsun bâri devlet başuma

Dâĝ-ı pür-hûn şanma yir yir başum üzre ‘Ulvî‘yâ
Câ-be-câ toķındı seng-i dest-i miñnet başuma

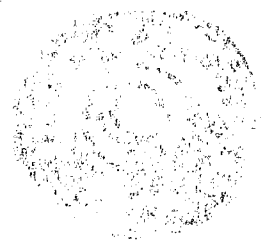
S591

599

VE LEHÛ EYZÂN

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

1 Ey dil hikâyat-ı ğamı nâdâna söyleme
Mecnûn-ı ‘aşķ isen n’ola yâbâna söyleme

Dirler ki söz güherdür eyle bu bendi gûş
Hem-râz diyü sırrını yârâna söyleme

Çâh-ı nedâmet içre kalursun gönül şakın
Yûsuf misâl vâk'ân ihvâna söyleme

Kıl âşinâ kelâmuñı baħr-ı ma'âniye
Fikr ile söyle her sözi bîgâne söyleme

5 Şi'ründe aña kıssa-ı Ferhâd'ı 'Ulvî'yâ
Nazm eyle ser-güzestini efsâne söyleme

S592

600

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Urdu tîgîñ hışm ile ol serv-kâmet başuma
Söyle sandum kim hemân kopdı kıyâmet başuma

Ehl-i caşkuñ vâdî-i ğurbetde taş yaşıdandığın
Bilmedüm tokınmayınca seng-i miñnet başuma

209b Pâdişâh-ı mülk-i caşkam leşker midür derd ü ğam
Ayağun toprağıdur tâc-ı sa'âdet başuma

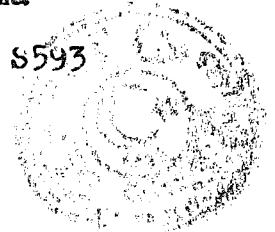
Oklarun cân almağa küyuñda üşdiler baña
Güyyâ gökden yağar bârân-ı rahmet başuma

5 Yâre kesmekde ser-i şad-çâküme keskin geçer
Yüz virüp tîğünâ bindirme hey âfet başuma

'Âşıkun başın yarur dirlerdi seng-i cevr ile
Geldi bir bir hep didikleri muşbet başuma

'Ulvî'yâ serde degildür ser-be-ser müy-ı siyân
Kara yazular yazupdur dest-i Kudret başuma

S593

601

VE LEHÛ EYZÂN

- Mefâ'îlün Mefâ'îlün mefâ'îlün Mefâ'îlün
 1 Hayâl-ı hançer ü tîrûñ ki gelse çeşm-i giryâna
 Akarşular gibidür karışur bahr-ı firâvâna
 Benem tek meyl iden 'aşkuñ kitâbın ey lebi gönçe
 Cemende şimdi başladı dağı bülbül gülistâna
 Kadd-i bâlâ-yı yâre ser-keş olma mâyil ol diyu
 Nasîhat eyledi bâd-ı şabâ serv-i hırâmâna
 Ruh-ı dilberde yir yir görinen hâle nazar kıldum
 Melâhat bezminüñ şem'ine yanmış iki pervâne
 5 İder her demde 'Ulvî kahramânî gözlerin vaşfın
 Anuñ çün oldı cânâ gözleri mestâne mestâne

S594

602

VE LEHÛ EYZÂN

- Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
 (Fâ'îlâtün) (Fâ'îlün)
 1 Ehl-i diller dirilüp başladılar zâra yine
 Unudılmışların aındurdılar ol yâre yine
 İrdi hengâm-ı çemen geldi cünûn eyyâmı
 Yüz tutam gibi gelür dâmen-i kûh-sâra yine
 Gerçi eyyâm-ı bahâr ile bezendi 'âlem
 Korkum oldur takılır ol gül-i ter hâra yine
 Yâremün kanın ezüp sürh ile nâme yazarın
 'Arz ide derd-i derûnum ola kim yâre yine
 210a 5 Gönçe-femlerle şubûhı idüp ey 'Ulvî seher
 Şebnem-âsâ düşelüm gûşe-i gül-zâra yine

S595

603

VE LEHÛ EYZÂN

- Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 1 Hûn-ı eşke ğark olup ten-i hâk-sâr oldum yine
 Reng-i sürh ile münakkaş bir mezâr oldum yine
 Ta^cne taşından gögerdi ser-be-ser cânâ beden
 Seng-i hârâdan yapılmış bir hişâr oldum yine
 Her ğubârum bir şehüñ pâyine yüz sürse ne var
 Bâd-ı âhum şarsarından târ-mâr oldum yine
 Tahta-ı zerrîn olupdur sîne serdür aña taş
 İki çeşmüm ile o taş içinde zâr oldum yine
 5 Haṭṭ-ı şeb-dîz ü ruḥ-ı gül-ġun yâri vaşf için
^cUlvî'yâ tab^cum semendine süvâr oldum yine

S596

604

VE LEHÛ EYZÂN

- Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)
 1 Şeş cihât taġıdur ^caqlımuza peymâne
 Muṭrib-ı meclisimüz alsa ele şeş-hâne
 Kul olur gördüġi maḥbûba dil-i meyyâlum
^cAşkıñı ^câleme fâş eyledi bir dîvâne
 Nakd-ı cânâ değer ol yârün okı dirler idi
 Şimdi bildüm daḡı Va'llâhi girmiş cânâ
 Yây gibi egri olanlar yir iderler yanuñda
 Tîr-veş toġru olanlar atılır yâbâna
 5 Çeşm-i ġam-dîcesine kühl-i cilâ itmek için
 Düşdi ^cUlvî ayagüñ tozına ġüstâḡ-âne

S597

605

VE LEHÛ EYZÂN

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fa'ûlün

1 Bûs itmege la'l-i leb-i cânâne bahâne
Ey sâkî olur arada peymâne peymâne

210b

Çevr itmege yüz tutmaz idi baña güzeller
Âşüfteligüm olmasa şâhâ ne bahâne

Dünyâ tolusı mâlum olursa dahı yitmez
Bilsem 'aceb ol Yûsuf-ı Ken'ân'a bahâ ne

Sensin iki câlemde cihân halkına ma'bûd
Arada hemân Ka'be vü büt-hâne bahâne

5°Ulvî gazelin itdi bahân ile müreddeb
Her beyti olursa n'ola ihsâna bahâne

S598

606

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Ehl-i diller meyl iderler kûy-ı cânân bâğına
Cûy-ı dil-cûlar aqarlar şanuñ sultân bâğına

Sîne-i pür-dâğuma çekdüm hadeng-i yâri ben
Bir nihâl-i tâze dikdüm ey gönül cân bâğına

Açılır gönli gözi eşcâr-ı bâğunñ gonçe-ves
Seyre çıksa gün gibi ol şâh hûbân bâğına

Gitmezüm dil-dârsız dünyâda gülşen seyrine
Girmezüm dîzârsız cennetde Rıdvân bâğına

5°Ulvî'yâ kayd-ı ta'allakdan halâş olmadı âh
Bağlandı gönülüm ol zülf-i perîşân bâğına

S599

607

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Şanma derdüñ olur isem n'ola dermân yirine
 Dil-i bîmâra lebüñ fikri yiter cân yirine

Çeşm-i ğamda meh her demde nesîm-i seheri
 Hâk-i pâyüñ götürür kühl-i Şifâhân yirine

Şeb-i hicründe kalan ^câşık-ı dil-ğastelere
 Şu^cle-i âhı yiter şem^c-i şeb-istân yirine

Cür^ca-ves şâke düşüp bezm-i maḥabbetde müdâm
 Gözlerüm kan akıdur sâġar-ı mercân yirine

211a

5 İrişüp ^cıyd-ı vişâle idesin rûhı revân
 Luṭf idüp bağla kapuñda beni kurbân yirine

Dildiler ğamzelerüñ sîne-i mecrûhumı âh
 Hûblar çıkdılar ok atmaġa meydân yirine

^cUlvî bendeñ sevinür cevr ü cefâ itsen añâ
 Hoş gelür kahr u sitem ^câşıkâ ihsân yirine

S600

608

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Şol elif kim sâkıyâ kesdüñ o pehlû üstine
 Servidür düşmiş hevâdan cûy-ı dil-cû üstine

Şol iki çeşmüñ hayâli dîde-i pür-âbdan
 İki âhûdur ki geldi ey perî su üstine

Ṭâk-ı ^carş üzre dizilmiş bir niçe kanadlıdur
 Hâller kim virdiler ziyet ol ebrû üstine

Âlem-i câşka hilâl olmuşdı cism-i zerd ü ham
Mâh-ı nev resm olmamışken çarh-ı mînû üstine

5^cUlvî'yâ gülzâr-ı dehri ser-te-ser seyr eyledüm
Görmedüm bir sünbül ol gîsû-yı hoş-bû üstine

S601

609

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Düşdi gönlüm yine bir gül-ruh u gönçe-dehene
Ârız-ı luḫfı virür revnaḫı berg-i semene

Lâle-haddin görüp evrâḫını gül verdiyle
Kâmet-i lerze düşerse n'ola serv-i çemene

Çîn-i zülfi haberin virdi hitâm ile meger
Kanlar ağlatdı şabâ nâfe-i misk-i Hoten'e

Görüp ol cevr-i perî-zâd ile aḡyârı didüm
Ne revâdur ki mülk-i hem-reh ola ahremine

5 Nice sengîn dil ola olmaya ^cUlvî Ferhâd
Bu gün ol Husrev-i sükker-leb Şîrîn-suhana

S602

610

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cilün

211b

1 Bu dehr-i bî-sebâta bilsem ey dil inḫıyâduñ ne
Yoḡ ise inḫıyâduñ bu nice şekvâdan murâduñ ne

Benüm dergâh-ı Hâḫ'dan özge yoḡdur mesnedüm dirken
Gice gündüz ekâbir ḫapusına istinâduñ ne

Seni bir ʿakl-ı evvel kâmil ü dâna şanurdum ben
Senün izʿân-ı pâkûñ nedür iʿtikâduñ ne

Sakal ağardı ey gâfil yüzüñ kara benüm gibi
Yöneldüñ râh-ı Hakka çünki zâduñ ne zevâduñ ne

5: Eserdür hâke bağ hilâle bir tâc-ı Keyânîden
Ne şandun devletin Key-Hüsrev'üñ yâ Key-Kubâd'uñ ne

Elif-kadd ile dâl-ı zülfine bilmekdesin yarüñ
.....sen de birisin söyle aduñ ne

Gözüñ aç düşürür bir gün felek ʿUlvî hâke
Nedür tanıduñ bir dünyâya aña iʿtimâduñ ne

S603

611

VE LEHÛ EYZÂN

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Didi ol şeh tîğuma tut ser didüm baş üstine
Didi kim çâk ideyin yer yer didüm baş üstine

Didi kim çekmek dilerseñ serv-kaddüm sîneñe
Çek elif başuña ser-te-ser didüm baş üstine

Didi kim vaşf it haṭṭ-ı laʿlüm didüm cân üstine
Didi nâmum götüre eller didüm baş üstine

Didi işüñ başa ilet ey şeh-i mülk-i firâk
Nâr-ı âhuñ ile tâc u zer didüm baş üstine

5 Didi ey ʿUlvî maḥabbet mülkinüñ sultânısın
Eyle hâk-ı pâyümi efser didüm baş üstine

S604

612

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^cilün)

1 Bizi câk böyle cefâ eylemege bâ^cis ne
Göz göre vefâ eylemege bâ^cis ne

Gayr ^câşıklara eyle hele bir miqdârın
Bu kadar cûy baña eylemege bâ^cis ne

Zahm-ı tîr-i müjeñ ile iki kat olmışken
Çîn idüp kâmetüñi yâ eylemege bâ^cis ne

Saña incinmiş iken ol şanem-i pîr-i muğân
Mey içüp zevk u şafâ eylemege bâ^cis ne

5 Meşhed-i ^cUlvî'yi görmezlenür ey rûh-ı revân
Kabr-i ağıâra du^câ eylemege bâ^cis ne

S605

613

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^cilün)

1 Her ki dil bağlaya bu turre-i müşğîn resene
Yiridür ger düşe hâlün gibi çâh-ı zekane

Delinür tîşe-i endûh ile kûh ola dili
Her ki Ferhâd ola ol Husrev-i Şîrîn-suğana

Şala zülfini binâ gûşına ol gönçe-dehen
Şanurum sâye şalar sünbül-i ter yâsemene

Müntehâ kaddüñe tûbâ dir iken ehl-i nazâr
Nice teşbîh idem ey hür anı ben nârvene

5 ^cUlvî'yâ nazmını gördükde Hasan Bâli didi
Hüsn-i üslûb ile eş^câruñ irişdi Hasan'a

S606

614

VE LEHÛ EYZÂN

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1 Ey meh gîlâfdan çıkarurdu ser-âyîne
Şûret bulaydı bakmağa hüsnüñ sarâyı ne

Ğamzeñ şu deñlü şeherle irdi kemâle kim
Bir kez işâret eyler ise gökden ay ine

Kaşuñ hilâline eger öykinürse mâh
Devrân helâk idüp anı iletmez âyîne

Yağdum sipihr-i sîneme şevküñle iki dâğ
Anuñ yanında günü nedür yâ ayı ne

212b 5^culvî gibi saña niçe yüzden nazar idüp
Şad-pâre kıldı bağrını karşunda âyîne

S607

615

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Mâha bakmam olsa Yûsuf gibi Mısr-ı hüsne şâh
Şâhsın sensiz gerekmez gayrı baña şâh u mâh

Zülfini bend itmek olmadı müyesser bu nice
Âh kim 'ömr-i 'azîzüm yok yire oldı tebâh

Şafha-ı sînem gibi zeyn oldı elifle dâğ ile
Beñzer ol dîvâra kim başdan başa yazılmış âh

'Âlem-i vaşluñla şâd olmak ne mümkîn haste dil
Ben gedâ-yı bi-nevâyum sen şeh-i 'âlem-penâh

5^culvî'yâ ol gâbgâb-ı gîsûya virdüñ gerçi dil
Korkum oldur bir gün olursan esîr-i bend ü çâh

S608

616

VE LEHÛ BYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Ey güneşden ruḥ-ı pür-nûrî kemâl ile vecîh
 Hüsni-Yûsuf olamaz hüsniñe ḥaḳka ki şebîh

Da^cvet itme beni ey şûfî tîmâra yûri var.
 Gel diyü pîr-i muḡân eyledi zîrâ tenbîh

Âşḳ fennini beyân eyle ma^câni söyle
 Sâde elfâz okıyup faẓlıñı carz itme faḳîh

Mest-i âşḳ olduğumı n'ola cayân eyleseler
 Âḳl u cân vâlih ü ḥayrân dil-i dîvâne sefîh

5 Dâne-i ḥâline meyl eyledi ^cUlvî göricek
 Ḥaḳ dimişler bu sözi ululadı sırr-ı ebîh

S609

617

VE LEHÛ BYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Ol şeh öldürdi meded zulum ile ben bendesin âh
 Karalar geysel benüm çün yiridür dūd-ı siyâh

213a

Gösterür ehl-i dile şûret-i vuşlat eşerüñ
 Ruḥ-ı mirâtını carz eylese ol Nûru'llâh

Sîneme na^cl-ı elif kesdüm idi dâḡ yakup
 Galmege şehr-i dile buldı belâ caskerî râh

Gün gibi seyre çıkup carz-ı cemâl eyler iseñ
 Mahv olur ḥûblar encüm gibi ey ruḥları mâh

5 ^cUlvî'yâ cânım alursa ḥaḳḳ-ı la^cl-ı sâḳî
 Âlemi mest idüp kabrümde olan bûy-ı giyâh

S610

618

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 İki garrâ kollarundur aftarum mihr ü mâh
Şems dülbendin geyer biri birisi şeb-külâh

Dûd-ı âhı eşk ile ben bî-sitâre tâli^cüñ
Biri düşmiş yıldızıdur birisi baht-ı siyâh

Dâğ-ı sûz-ı sînem ile derd ü gam peygûlesi
Birisi yanar çerâgumdur birisi tekye-gâh

Penbeli gey kim görünür sîne-i ^curyân ile
Hırka-püş abdâldur biri birisi hân-kâh

5 Şâh-ı ^caşkam müy-ı jülidem sirışkümle benüm
Birisi başumda efser birisi bî-had siyâh

Melek-ruhsâruñda hâlün kâkül-i müşğîn ile
Birisi zıllı hümâ oldu birisi pâdişâh

^cUlvî'yi görmezlenürsin ey gözi fettân görüp
Birisi ağmâr ^cayn oldu anuñ biri nigâh

S611

619

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün(Fâ^cilâtün)(Fâ^clün)

1 Geydi deryâlar gibi hep ^casker ^cOsmânî zere
Eyledi her kişiyi mâhî-i ^cummânî zere

Cümleten dilâi dilâ cismümi peykân-ı firâk
Şanmañuz kıldı ihâta ten-i ^curyânı zere

213b

Ham-ı şemşîr degil sîne-i sad-çâkde
Öpmege ağız açar hançer-i cânân-ı zere

Halkalardur görinen şanma cüyûnidur anuñ
Gözedür dem-be-dem ol gözleri fettânı zere

5 Gösterür encümini halka nücûm ile mehi
Çekse pehlûsına ol mihr-i dirâhşânı zere

Var gibi anda dilâ muccize-i Dâvûdî
Halka-vesğ bükdi yire kâmet-i dügmânı zere

cUlvî'yâ tîr-i nazâr anâ dokınmaya diyü
Başdan ayağa göz olup gözedür anı zere

S612

620

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâcîlün Mefâcîlün Fa'ûlün

1 Gönül tutuldı ol zülf-i dü-tâya
Belâya uğradı miskîn belâya

Dem-â-dem ney gibi inler gamuñdan
Dirîgâ tıfl-ı dil uydı hevâya

Güzeller şâhısın başuñda zülfüñ
Hümâ-yı saltanatdur şaldı sâye

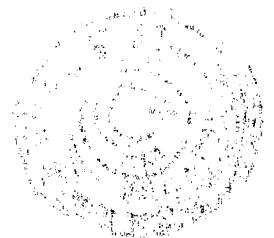
Zamfrümden geçer ol iki gîsû
Egerçi kimseler irmez hümâya

5 Kõ yağsun turmasın bârân-ı miñnet
Siperdür sînemüz tîr-i kazâya

Gedâ ol berr ü bahra şâhsuñda
İgen aldanma gel ağ u karaya

Murâda irişirsün um cUlvî
Çıkarlar nerdübâna pâyê pâyê

S613

621

VE LEHÛ EYZÂN

- Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 1 Niçe bir 'azm idelüm meyhâneden meyhâneye
 Sâkıyâ gelsün berü meyhâneden meyhâneye
- Sen sa'âdet nûrısın hercâyılık düşmez saña
 şalma pertev gün gibi kâşâneden kâşâneye.
- Nâr-ı 'aşka yanmağa ey dil tereddüt eyleme
 Bâl u per yakmağ ile pervâneden pervâneye
- Hâtır-ı 'uşşâğdan hâlî degil ta'n-ı hasûd
 Bûm-ı nûkbedür konar vîrâneden vîrâneye
- 5'Ulvî'yi koyup baña bend itse zülfinüñ n'ola
 Urılır zencirlere dîvâneden dîvâneye

S614

622

VE LEHÛ EYZÂN

- Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
 (Fâ'îlâtün) (Fâ'lün)
- 214a 1 Gözlerüm kılsa nazar zülf-i 'anber-âsâya
 Çün 'âlîdür ki çeker tîğını ejderhâya
- Şeh-ı vaşlıñı görse şeb-i hierüñde kalan
 Ey yüzi gün yeñi gelmiş gibidür dünyâya
- 'Aşk ile mürde olanlar ideler cümle semâ'
 Gelse bir şeb o Mesîhâ-dem eger ihyâya
- Tîğ-ı hûn-rîzi şalar çeşmüme her dem 'aksiñ
 Kızılırmak gibidür kim karışur deryâya
- 5'Ulvî'yâ bendesiyem bir şeh-ı 'âlî-şânuñ
 Hükü idersem yiridür mülket-i istignâya

S615

623

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Gelse hem-pehlû olup nâz ile cânân sîneye
Hayretümden â dil-i haste gelür cân sîneye

Çok zamândur kim meh gibi gözden tolanur
Tañ mı gelse bir gice ol mâh-ı tâbân sîneye

Vechi yok mı gözlerümden kan akıtsa lâle-vâr
Yakdı bağrum âteş ü âb dâğ-ı hicrân sîneye

2 Germe kaşlu bir yılañ yüzlü güzeldür hançerüñ
Cân virür ^câşıklar anı çekse ^curyân sîneye

5 ^cUlvî'yâ süz-ı derûnumla yanardı kâyinât
Dem-be-dem şu sepmeyeydi çeşm-i giryân sîneye

S616

624

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Fâ^cilâtü Mef^cûlü Fâ^cilün

214b

1 Ma^csûk odur ki hüsn ile gâyed ferîd ola
^cÂşık odur ki derde düşe nâ-ümîd ola

Ağyâr diyü seyirte muharremdür ol perî
Lâyık midur ki yâri Hüseyin'ün Yezîd ola

Ashâb-ı ^caşk-ı pâke nazardur o şahsa kim
Ağlamağ ile çeşm-i siyâhı sefîd ola

Gördi zamâne şeyhini ehl-i riyâ geçer
Gönlüm diler ki pîr-i mugâna mürîd ola

5 Mensûb iken cenâb-ı celâlet me'âbına
^cUlvî kuluñ revâ mı kapuñdan ba^cîd ola

S617

215b

625

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Fâ^cilâtü Mefâ^cîlü Fâ^cilün
 1 Maḥbûbı her kimüñ ki o serv-i revân ola
 Pâ-mâlı olsa sâyesi gibi revân ola

Uânâ cefânâ şabr ideyin şimdilik hele
 Şâyed kadrümi bilesin bir zamân ola

Gerçek şanup ^cadûlaruñ uyma sözine ger
 Dimez misin ki sözleri şâyed yalân ola

^cAşık odur ki yâri anı redd iderse âh
 Oldem dehânı gibi gözinden nihân ola

5^cUlvî ki haṭṭ u leb-i yâre cân virür
 Her üstüh^vânı mûr ile mâra mekân ola

S618

626

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Fâ^cilâtü Mefâ^cîlü Fâ^cilün
 1 Bîñ yıl ^cömr sürüp şu ki şâh-ı cihân ola
 Zîr-i zemîni mesken ide bir zamân ola

Ebrûñ ile eger müjeñ olmazsa yâ naşîb
 Cism-i ḥamîdem âh ile tîr ü kemân ola

(1)

Seng-i mezârum ey kaşı yâ hem-nişân ola

(2)

216a

Sa^cyüñ budur ki öldüresin ^cUlvî'yi bu gün
 Lâyık midur ki Ka^cbe-i kûyuñda kan ola

S619

1) 626/3a yazılmamış.

2) 626/4ab yazılmamış.

EZ-GÜFTEHÂ-YI GAZELİYYAT-I 'ULVÎ ÇELEBİ EZ-HURÛF-I YÂ

627

VE LEHÛ EYZÂN

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'îlün)

1 Geçdiler ey gönül erbâb-ı hased şâha seni
İşigi itleri çok gördi o dergâha seni

Şimdiden girü 'adem kişveridür saña maķar
Yürü ey haste dil ismârladum Allah'a seni

Teb-i ğam-ı hasret ile çihreni zerd eyledi lik
Bâĝ-ı 'âlemde uma şaymadı ber-gâha seni

Esb-i himmet ile gönül almış iken meydânı
Ne 'aceb geçdiler ol âfet-i dil-h'vâha seni

5 Dil-i 'Ulvî gibi bir yirde karâruñ yokdur
Hem-reh itsem yiridür âh seher-gâha seni

S620

628

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 La'îlûñ âşufte haţţun hâl-i 'anber-bû daħı
Arada bilemem yok yire ne arar bu daħı

Gözüme karşı lebûñden bûse aldı benlerûñ
Boynuña kolın niye şalar 'aceb ğîsû daħı

Nâfe-ves hûn eylemişdi baĝrum ol çeşm-i ğazâl
Gelmemiş iken geşt-zâr dehre hiç âhû daħı

Yir yir eşküme kururdı haymesin her bir habâb
Ne felek şahn-ı cihânda kurmaduñ ordu daħı

5 Eylemiş 'Ulvî gibi hier ile kâddini kemân
'Âşık ancak çeşm-i tîr-endâzına ebrû daħı

S621

629

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Mefâ^cîlün Fe^cilün (Fâ^clün)

216b 1 Kimi sevdümse bî-vefâ oldu
Başuma ʿaşkı bir belâ oldu

Dil-i dermânde haste olsa ne var
Neylesün derde mübtelâ oldu

Rûy-ı yâre müşâbihüm didi mâh
Çarh içinde yüzi kara oldu

Gerçi yıldım yoluñda hem çü şabâ
Hâsılı elce hep hebâ oldu

5^cUlvî'yâ başka başına beg iken
Bir şeh-i hüsne dil gedâ oldu

S622

630

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Mefâ^cîlün Fe^cilün (Fâ^clün)

1 Göze götürmez oldu yâr beni
Ağla ey çeşm-i hûn-feşân beni

Zülf-i dilber ne şehir kıldı ʿaceb
Eyledi böyle bî-karâr beni

Aldı ortaya cevruñ ile şehâ
Bir yañadan bu rûzgâr beni

Gezme kûyuñda tek rakîb ile şehâ
Hançerüñle gel iki yar beni

5 Yâr ile gülmek olmadı baña çün
ʿUlvî'yâ ağla zâr u zâr beni

S623

631

VE LEHÛ EYZÂN

- Fâ^cilâtün Me^fâ^cflün Fe^cilün (Fâ^clün)
 1 Olup alçağ gönüllü âb gibi
 Meskenet ehli ol türâb gibi
- Cür^a-veş ^câkıbet olursun hâk
 Katı germ olma gel şarâb gibi
- ^cAşk meydânına giren ^câşık
 Ele alsun başını habâb gibi
- Leb-i dil-dârı öpmek istersen
^cAşk odına tutuş kebâb gibi
- 5 ^cÂşık-ı teşne-dillere görünür
 Ser-âb-ı cihân şarâb gibi
- Dilerseñ el üzre tutalar seni halk
 Ma^crifetle pür olup kitâb gibi
- Tâlib-i genc-i vaşl-ı yâr olmuş
 Hâl-i ^cUlvî katı harâb gibi

S624

632

VE LEHÛ EYZÂN

- (?)
- 1 Yaşum ağladı dirüm bî-girâni
 N'ola iñletse nâlem kûh-girâni
- Niçün kıymet-i ^cömri bilmezsun ey dil
 Ganîmet degil mi olan cevâni
- Hayâl-ı dehânuñ gözümde pür itdi
 O la^clünde budur şimdi kân-ı mekânı

217a Sa'âdet yiter baña zaḥm-ı ḥadengüñ
Kişinüñ olur ḳadr-ı şâni nişâni

5 Büt-i Çîn yâd eylemezdi yanuñda
Gelüp Rûm'un olsaydı mihmâni

Ruḥ-ı yâre ḳarşu çü nehr-i baḥârı
Aḳar ḥûn-ı eşküm bulanı bulanı

Fiğânım ile eşküm yanında 'Ulvî
Ney ergününî mey erguvânî

S625

633

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fa'ûlün
1 Faḳîrüñ bağrı hicr odiyla yandı
Yazıgım aḳça boynına efendi
Görüp faḳrum benüm ol devletüm âh
Ferâgat eyleyüp benden uşandı
Göñül 'âlî-cenâba mâyil olma
Faḳîrü'l-ḥâlisin diñle bu pendî
Beni ḥâk eylemişdür şeh-süvârum
Yüzümde itdi bir na'î-ı semendi
5 Ağardı ağlamakdan çeşm-i 'Ulvî
Yazıgım aḳça boynına efendi

S626

634

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
1 Destin öpmek istedüm meclisde yâr el virmedi
Ḳaldım ayakda dirîğâ rûzgâr el virmedi

Deyr içinde bir şanem gördüm alındum naqşına
 İstedüm zünnâr-ı ʿaşkın ol nigâr el virmedi
 Düşkin oldum al elüm luṭf ile didüm nâ-gehân
 Ata çekindi beni ol şeh-süvâr el virmedi
 Kâmet-i bâlâ-yı yâre irmedi gitdi elüm
 Sâye-vesḥ hâk oldum ol ḳadd-i çenâr el virmedi
 5 Çıkmadı baḫr-ı felâketden kenâra fülk-i dil
 ʿUlvî'yâ ʿummanda ḳaldum rûzgâr el virmedi
 S627

635

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)
 1 Dil-i mecrûḫuma yitmez mi dil efkârlığı
 Bir yañadan ide tîğında dilâ zârlığı
 ʿÂşıka vuşlat u fûrḳat n'ola yeksân olsa
 Bir görür ehl-i fenâ yoklık ile varlığı
 217b Ser viren dârsız zülfine Mansûr gibi
 Ehl-i ʿaşḳ içre alur boynına serdârlığı
 Açılır pertev-i mihr ile seher ḡonçe-i bâğ
 Nite kim vüsʿad-ı dînâr ile el ṭarlığı
 5 Tîğ-ı zerrîn olalı âteş-i âhum ʿUlvî
 ʿAşḳ sultânı baña virdi silâh-dârlığı
 S628

636

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 1 Leblerüñ ʿaşḳını dilde saḳlarum cânım gibi
 Kimseye fâş itmey anı râz-ı pinhânım gibi

Âsmânda mâh-ı nev yanındaki yir yir şafak
Pâdişâhum işigüñde dökilen kanum gibi

Gerçi çokdur gülşen-i hüsnüñ nihâl-i gönçesi
Pâk-i dâmen yokdur ol serv-i hırâmânım gibi

Ol hilâl-ebrûyı encüm görmek için her gice
Şubhdan bîdâr olur çeşm-i giryânım gibi

5^{Ulvî}'yâ ol nâzenîn alup ele meclisde ^{cadû}
Cümle halkuñ yakdı bağrın âh u efgânım gibi

S629

637

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^ûlü Mefâ^îlü Mefâ^îlü Fa^{ul}lün
1 Tîrûñ çün elif ey kaşı yâ cânda bulındı
^Aşk ehli hemân dem didiler kanda bulındı
Birkaç gün idi gâyib idi tıfl-ı dil ammâ
Yûsuf gibi ol çâh-ı zenehdânda bulındı
Sînemde ^{ayân} oldu tılsımât-ı maḥabbet
Gencîne-ı pinhân idi vîrânda bulındı
Üftâdelerin kıldı o şeh bezmine da^{vet}
Dîvâne gönül ḥayf ki yâbânda bulındı
5 Bir adım idüp iki cihân mülkini ^{Ulvî}
Yoklanmağ için dergeh-i sultânda bulındı

630

638

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^ûlü Mefâ^îlü Mefâ^îlü Fa^{ul}lün
1 Bu kâmet ile şahn-ı cemende seni gördi
Serviligi üstine gelüp ḥidmete tırdı

218a

Ey serv-i sehî seyr ide çün gülşene geldüñ
Şâd oldı çemenler yüzini yirlere sürdi

Dîdâruñı gördi çü şehâ gülşen içinde
Taşlara çeküp kendüsini âb-ı dil virdi

İşitdi şabâ haddüñe öykindüğini çün
Hışm eyledi berg-i güli yirden yire urdı

5 Zülfüñle şehâ çıkmadı çün başa bu^{Ulvî}
Sevdâsı ile gerçi şehâ yıldı yüperdi

S631

639

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^{ilâtün} Fâ^{ilâtün} Fâ^{ilâtün} Fâ^{ilün}

1 Veçhe-vâr meyden kızarsa dilberüñ ra^{nâ} yüzi

Bu muqarrerdür kızardur bâde-i hamrâ yüzi

Tîğını ^{uryân} iderse her yalan yüzlü güzel

Ben boyun döndermeye ^{âşıqları} kıt^â yüzi

Dâğı ^{aşkı} dil metâ^ç üzre iderse yaraşur

Ġâlibâ mergûb olur tamgâ ile kâlâ yüzi

Âh-ı serde yüzi doymaz yâre karşı kimsenüñ

İssidür ġâyetde ol mihr-i cihân-ârâ yüzi

5 Şöyle pürdür dâğ-ı hûñnüm ile sînem ^{Ulvî}

Lale -i nu^{mân} ile zeyn oldı şan şahrâ yüzi

S632

640

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^{ilâtün} Fe^{ilâtün} Fe^{ilâtün} Fe^{ilün}

(Fâ^{ilâtün})

(Fâ^{lün})

1 Rûy-i zerdümle n'ola eşküme itsen nazarı

Meyl ider çün ki güzeller göricek sîm ü zeri

Hamdu'llah ki şehâ âyîne-i hüsnüfde
Görinür bendelere şûret-i vuslat egeri

218b

İşigüñ bendeleri olduğı çün mihr ile mâh
Kadr ile her birinüñ evc-i felek oldu yeri

Halka-ı der gibi her dem bu iki dîdelerüm
Seni gözler güzelüm yollara idüp nazarı

5 Eyle bîñ dürlü belâ ile bu ʿUlvî-i helâk
Râh-ı ʿaşkuñda eger virmez ise cân u seri

S633

641

VE LEHÛ EYZÂN

Mefʿûlü Mefâʿilü Mefâʿilü Faʿulün

1 Raʿd-ı figânum ile çarha turağa düşdi
Ney ki diyü kevâkib her yaña bağa düşdi

İtdüm hadeng-i âhı sûz-ı derûnum ile
Düşdügi yir gökde od gibi yağa düşdi

Gördi seni o Leylî Mecnûn-ı ʿaşq-bâzum
Zencîr-i zülfin alup boynuma tağa düşdi

ʿaşkuñ ile bî-ķarârüm şanma var ihtiyârüm
Dîdârünü görüp dil şu gibi ağa düşdi

5ʿUlvî umardı vaşluñ ile yüz bulaydı
Lâyık mîdur habîbüm nâr-ı firâķa düşdi

S634

642

VE LEHÛ EYZÂN

Feʿilâtün Feʿilâtün reʿilâtün Feʿilün

(Fâʿilâtün)

(Fâʿlün)

1 Hayâl-ı leb-i cânâna idinsün diyü cây
Gözlerüm yapıdı iki ķarşılı bir sarây

Baş kaldırdı haṭṭuñ şanuñ ʿArab leşgeridür
Harem-i Kaʿbe-i hüsnüñi başup tutdı alây

Atdum elden çıkarup seng-i reh-i cânânı
Devlet-i sermed imiş biley midüm başuma vay

Añdırup zülfi hevâsındaki sevdâlarımız
Bî-ķarâr itdi yine gönlimüzi nağme-i nây

5 İller ayaklana hep genc-i vişâlüñle sehâ
Ne için degmeye bu ʿUlvî-i üftâdeye pây

S635

643

VE LEHÛ EYZÂN

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün
(Fâʿilâtün) (Fâʿlün)

219a

1 Zekānuñ hicri ile dil delinüp nây oldu
Ġabġabuñ fikri ile kârımız eyvây oldu

Nâvek-i âhı atarsaķ yiridür eflâke
Kaşlaruñ yâdı ile ķâmetimiz yây oldu

Şeb-i miñnetde hilâl olsa n'ola cism-i nizâl
Gün yüzüñ görmeyeli hafta degil ay oldu

Ehl-i ʿaşķuñ kimi fūrķatde kimi vuşlatda
Niçesi yoħsul olup niçeleri bây oldu

5 Tıydılar yoluña cân virdüġini ʿUlvî'nüñ
Saña ʿâşık olalı ʿâleme rüsvây oldu

S636

644

VE LEHÛ EYZÂN

Mefʿûlü Mefâʿlü Mefâʿlü Faʿûlün

1 Çün-lâʿl-i lebüñ pertevi peymâneye düşdi
ʿÂşık-ı tamʿ-ı ʿaks ile peymâneye düşdi

Dîde göricek dilde hayâl-ı kadd-i yâri
Der-sâye-i tûbâ yine kâşâneye düşdi

Nağş oldı didüm dilde hayâl-i hatıñ ey dost
Didi yazuğ ol deftere dîvâneye düşdi

Uşşâk alıcak her biri bir saz ile sözi
Dil muṭrıbı gayrıyı kodi cânâneye düşdi

5 Sırr-ı fem-i cânâneyi fehmi itmege ^Ulvî
Cân atdı vü ol güher-i yek-dâneye düşdi

S637

645

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilâtün Fe^Cilün
(Fâ^Cilâtün) (Fâ^Clün)

1 Şâh olup mülk-i dile bir ^Cacemi oğlanı
Sîneme geldi bu gün kesdi iki şirvânı

Bağrımuñ dilde kızılbaşı o gelsün diyü âh
Dîdemüñ merdümü harc itdi niçe ^Cummânı

219b

Beñlerini ruḥ-ı ^Cîsâ..... temâşa kılsun
Görmek ister şu ki Rûm içre Firenk-istân'ı

Leb-i dil-dâra n'ola cânımız olursa fedâ
Meylimüz çün ki bizüm oldı ekâr u ḥânı

5 ^CUlvî'yâ tarz-ı nev-âyînümi görseydi eger
Lâl iderdi kelimât-ı ḥüsnüm Selmân'ı

S637

646

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Çek yüri ^casker-i eşk ile livâ-yı âhı
Mülk-i ^caşkuñ eger olmak diler iseñ şâhı

Yâr destârını ağıyâra bağışladı bu gün
Şarınursa yaraşur başına mermer şâhı

Âh-ı ^cuşşâk ile olur niçenüñ kaddi hilâl
Gâfil olma şakin ey burc-ı melâhat mâhı

Hazer it nâle-i bî-çâreden ey kaşları yâ
Ehl-i ^caşkuñ saña kâr itmeye tîr-i âhı

5 Ser-be-ser dâğ ile ten pul pul olupdur ^cUlvî
N'ola ^cummân-ı sirişküm ile olursam mâhı

S638

647

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Dir gören cism-i laţîfüñ saña âdem cânı
^cAcebâ böyle sever mi ola âdem cânı

Tek hemân ^cıyd-ı vişâlüñle müşerref olayın
Yoluña hem dili kurbân ideyin hem cânı

Bûse-i la^cl-i revân-bağşına mânend olımaz
Rûh-ı nânı ki katar cânuma her dem cânı

Şâhısın cânısın iklîm-i hayâtuñ nite kim
Döndi bir kâlebe ^câlem şeh-i ^câlem cânı

5 Vaşf-ı la^clüñle ten mürdesi bulmazdı vücûd
^cUlvî-i haste-dilüñ olmasa ol fem cânı

S639

648

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Geldi ruhsârı nigâruñ haţt-ı canber şikeni
Zâhir oldı yine gülzâr-ı letâfet çemeni

Dil-i dîvânemi ser-halka-ı cıuşşâk itdi
Halka-ı silsile zülf-i siyâhuñ reseni

Jâle nağdin komaz aḡşama görüp gün yüzini
Bâğda şâḡ-ı çenâruñ katı açukdur eli

Çekmedüm sine-i pür-dâğuma cıuryân yâri
Kanıma girdi dirîğâ o şehüñ pîreheni (1)

S640

649

MERHÛM CULVÎ ÇELEBİ BU ĞAZELİ SULTÂN CÂLÎ NÂM
BİR CEVÂNUÑ HAĖKĖİNDA SÖYLEMIŞDÜR

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 İt rahmet ruḡuñ levḡinde oldı mücelî
Nesh olur yâkût-ı la^clüñ ki niçe haţt-ı celî

Bir miyâne mülk olmışsun ey serv-i revân
Mû-şikâfânî cihânuñ didiler saña beli

Ömrümüñ çün kim hazân irdi bahâr-istânına
Gülistân-ı dehri ber-bâd eylesün âhum yeli

Ola çihremde müşâhid ism-i zâtuñ şüreti
Yüzüme bir sille ursa nâz ile yârüñ eli

5 Yâ Câlî diyü mezârumdan feryâd u âh
Meşnedüm kılsa ziyâret Cılvî'yâ sultân Câlî

S641

1) Manzumenin makta beyti yoktur.

650

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 İrişdi yine hengâm-ı şitâ vaqt-ı çemen geçdi
Ne çâre bu demi hoş görelüm ey dil geçen geçdi

Ser-â-pâ rişte-i ten sebha-ı eşkümlü zeyn oldı
Baña bu hurde bî-ber dişleri dürr-i 'Aden geçdi

220b

Dil-i şûrîdeme keyfiyyet-i hâlin sû'al itmek
Şarâb-ı 'aşq ile aldurdı 'aqlın kendüden geçdi

Beni dîvâne-ves zencîre çekdi zülf-i hoş-bûyuñ
Bu bendi benden ol halka-ı müşgîn-resen geçdi

5 Nazar kılsañ güzer-gâh-ı ribât-ı dehre ey 'Ulvî
Niçe Husrev türâb oldı niçe şîrîn-suhan geçdi

S642

651

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Hârlarla seyr-i bâğ eylerse dilber gül gibi
Def'-i gâ'm kıl sen de nûş it işte sâğar gül gibi

Bâğ-ı çemende açılmış şan gül-i bî-hârdur
Dâğ yakmış sînesine ol semenber gül gibi

Şubh-ı vuşlat zulmet-i hicrânı maḥv eyler hemân
Bezme gelse ol yüzi şems-i münevver gül gibi

Alı al u ağı ağ olmuş cemâlüñ bâğınuñ
Neşve-i meyden kızarmış ol yañaqlar gül gibi

5 Ağlamakdan 'Ulvî'yâ bir lahza hâlî olmadı
Kana gark olsa demidür dîde-i ter gül gibi

S643

652

MERHÛM ʿULVÎ ÇELEBÎ BU ĞAZELİ SÜLEYMÂN NÂM
BİR CEVÂNUÑ HAĞKINDA SÖYLEMİŞDÜR

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün
(Fâʿilâtün) (Fâʿlün)

1 Ėak seni Ėâtem-i laʿlünle Süleymân itdi
Mûr-veş Ėalkı saña bende-i fermân itdi

Dest-gîr ol beni ayakda Ėoma sultânım
Gönlümüñ şehrini Ėam leşkeri vîrân itdi

Ol ki dermândelerüñ derdine dermân eyle.
ʿAşk derdini benüm derdüme dermân itdi

Bağrımıñ yâreleri niçe zamândur işler
Baña bu işleri hep Ėamze-i cânân itdi

5 Benem ol ʿUlvî-i miğnet-zede kim cürʿa mişâl
Sâķî-i dehr beni Ėâk ile yeksân itdi

S644

653

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Faʿûlün

221a 1 Dirîğâ dâmen-i gül Ėâra düşdi
Zevâllı ʿandelîb âvâre düşdi

Meger dîdâra tâlîbdür sirîşküm
Sevinür dâmen-i kûh-sâra düşdi

Ėevâ-yı Ėâk-i pâyüñle bu çeşmüm
Yılar bâd-ı şabâ yollara düşdi

Şaçun sevdâsı ile nâfe-i müşĖ
Ėara çullar geyüp tağlara düşdi

5 Ėayâl-ı vaşl-ı dilber sînem içre
Semenderdür ki Ėuyâ nâra düşdi

Perîşân hâl idi zülfüñle gön'lüm
Görüp haţtuñ dahı düş-vâra düşdi

Saña bu salţanat yitmez mi 'Ulvî
Ki gön'lün bir büt-i 'innâra düşdi

S645

654

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Harâmî çeşmini yârün şarâb-ı ergüvân tutdı
Hemân ol merdüm-i hûn-h'âra dönmişdür ki kan tutdı

Dil öz tenden diyü la'1-i leb-i cân-bağş-ı dil-dâra
Şabâ bir sille urdı gönçeye ağzın hemân tutdı

şamer mihrüñ ile yanmış kuruş-ı dâğdan olurken nûr
Gurûrundan husûf irdi anı ol haqq-ı nân tutdı

Şeb-i zulmet degil ey meh yüzini şaklayup günden
Duhân-ı nâr-ı âhum üstine bir sâye-bân tutdı

5 'Adem şehrine gitdi hicr-i la'lünle dil-i 'Ulvî
Ricâl-ı ğayb gibi mülk-i baţında mekân tutdı

S646

655

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

221b

1 Veçhi-vâr gözden bıraksa ol tabîb-i cân beni
Bir 'aceb derde giriftâr eyledi devrân beni

'Âşık oldum başuma üşdi belâ vü derd ü ğam
Haste oldum görmege geldi yine yârân beni

Dostlar baña bu dirlikden ölem yeydür bilün
 ʿÂr idermiş ʿâşık midur dimege cânân beni

Nev-cevânlik ʿâleme gitdi sükûnum var katı
 Haste-i ʿaşk olalı pîr eyledi hicrân beni

5 Bulmaz idi nâ-tüvân cismüm kilâb-ı kûy-ı yâr
 ʿUlvî'yâ bildürmeseydi nâle vü efgân beni

S647

656

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Firaķuñla derûnumdan ʿalev çıķdı cihân yandı
 Bir âh itdüm ki âhum odına kevn ü mekân yandı

Tutışdı ser-te-ser ʿâlem helâk oldu kamu ʿâlem
 Cihân tutdı baña mâtem niçe pîr ü cevân yandı

Duhân-ı nâr-ı âhumla qarardı ser-te-ser dünyâ
 Niçe kaşır u niçe hâne niçe köşk ü sarây yandı

Türâb üzre degil şebnem semâ üzre degil encüm
 Şerâr-ı sûz-ı sînemle zemîn ü âsmân yandı

5 Kilâb-ı kûy-ı yâre armağanum qalması ʿUlvî
 Kül oldu âteş-i hasretle cismüm üstühvân yandı

S648

657

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Şalursın sâye-ves hâke niçe sultân-ı hûbânı
 Şalinsun nâz ile ey serv-kâmet sâye sultânı

Düſer endâmina lerze çemende serv-i bâlânuñ
Harîm-i bâğî geſt itsen hırâmânı hırâmânı

Çemen ſahnında cânâ sâye-i kaddüñdürür yâhûd
Düſerdi bâd-ı âhum ayağuna nağl-ı bistânı

222a

Meger kim gürdiler öykindügin sen kadd-i mevzûna
Üſerler başına servüñ idüp bülbüller efgânı

5 ſanurlar sidre üzre ſehr-i çeperildürür (?)^{‘Ulvî}
Görenler kâkül-i miskiñ ile kadd-i hırâmânı

S649

658

MERHÛM [‘]ULVÎ ÇELEBÎ BU ĞAZELÎ VEFÂLU MUŞLÎ DIRLERDÎ
BİR CEVÂNUÑ HAĖKĖKİNDA SÖYLEMİŞDÜR

Fâ[‘]ilâtün Fâ[‘]ilâtün Fâ[‘]ilâtün Fâ[‘]ilün

1 Had-i gül-gûnuñ geçerken hüsn ü anuñ yügrügi
Başdı ſeb-dîz haţţun oldı cihânuñ yügrügi

Yaraşur saña semend-i nâz ile seyr eylesün
Sensin ey ſeh ſimdi meydân-ı vefânuñ yügrügi

Tâyir-i kuds âſiyân olsa [‘]aceb mi mürğ-i rûğ
Bâl açup oldı fezâ-yı lâ-mekânuñ yügrügi

Sâ[‘]id-i sîmînüñe konmak diler ſeh-bâz-ı dil
Dest-i ſâhı cây-gâh eyler toğanuñ yügrügi

5 Bağr-ı [‘]aşkı geſt idüp kaţ[‘]-ı menâzil itmede
[‘]Ulvî'yâ fülk-i vücûdumdur zamânun yügrügi

S650

659

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Nâr-ı fûrkat yaqdı cismüm itdi hâkister gibi
Ağlamakdan oldı pür-hûn gözlerüm aħker gibi

Dem mi vardur ey perî zülf-i gireh-gîrûñ görüp
Çıkmaya çarha duhân-ı nâr-ı dil ejder gibi

Âsmâni câmını zeyn eylemiş zer dügmeler
Câ-be-câ cûy-ı muşaffâ üzre nîlüfer gibi

Sâ^cid-i sâķiye ziynet virdi câm-ı lâle-reng
Şâh-ı mevzûn üzre açılmış gül-i aħmer gibi

5 Yüz çevirmem 'Ulwî'yâ şemsîr-i 'caşķ-ı yârdan
Çâk çâk olsa ser-i bî-devletüm şeşber gibi

S651

660

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün(Fâ^cilâtün)(Fâ^clün)

222b

1 Yâr peykânını almağa dili yâre gibi
Degmez ol havf ile kanı gözümüñ yâre gibi

Dün gece şems-i duhâ koynına girmiş düşde
Yaralu sînesine yâri gönül şara gibi

Aldı dil mürğini ser-pençe-i müjgânına âh
Bir avuç kanuma ala gözünüñ al kara gibi

Beni ferdâlara şalduñ yüregüm yâreledüñ
Bakmaduñ sîm-i sirişke ğarezünüñ pâre gibi

5 Kut idüp hîrmen-i hüsünüñde biten dâneleri
Mürğ-i cân düşdi hevâna dil-i âvâre gibi

Gerçi çokdur bu cihân içre hilâl-ebrûlar
Bir yüzi beñlü güzel yokdur o meh-pâre gibi

Yidi beyt ile senüñ bu ğazelüñ ey ʿUlvî
Şaldı şöret felege sebʿa-ı seyyâre gibi

S652

661

VE LEHÛ EYZÂN

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün
(Fâʿilâtün) (Fâʿlün)

1 Sînede dâğ-ı maḥabbet yaḳalum lâle gibi
Kaṭre kaṭre dökөлüm göz yaşını jâle gibi

ʿAks-i ruḥsâruñ ile mâh-ı münevverdür câm
Halḳa-ı şoḫbetimüz oldu aña hâle gibi

Gerçi bîñ bîñ bulunur bu saña cânlar virici
Kimse yokdur leb-i laʿlüñ öpe büt-hâle gibi

Gitdüñ ey kebg-i ḥâramum baña şayd olmaduñ
Cânımı ḥasret ile ala gözüñ al ḳala gibi

5 Yine düş yâresi gördüm leb-i cân-baḫşuñda
Başlar çıkḳsa gözümde n'ola büt-hâle gibi

Âşinâ olmadı gitdi baña ol tâze nihâl
Baḫr-ı hicrâna ḥasret ile tala gibi

Gerçi kim ʿazm-ı sefer eyledi ʿUlvî-i ğarîb
ʿAḳl ile fikri velî dilber ile ḳala gibi

S653

662

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

223a

1 Vahdet isterseñ gönül mihr-i cihân-ârâ gibi
Kesret-i dünyâdan el çek Hazret-i 'Îsâ gibi

Tîr-i âhı menzil-i maşûda irgürsem ne var
Bir hilâl-ebrû gamından oldu kaddüm yâ gibi

Gelmedi dükkânına ol dilber-i ra'nâ bu gün
İşimüz yarına kaldı va'de-i ferdâ gibi

Sarı olup yâre vedâ' itdükte hayli ağladum
Göz yaşı mâbeynimüz eyledi deryâ gibi

5 Öpmek isterseñ leb-i la'l-i nigârı 'Ulvî'yâ
Gözlerün kan ile tolsun sâğar-ı şahbâ gibi

S654

663

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Gûşe-i çeşmünde hâlûñ nâfe-i âhû gibi
Lâle-vesş pür-hûn iden her dem bağrum bu gibi

Dâmen-i pâkûñ gubâr-âlûde olmasun diyü
Kirpigüm her dem yoluñı pâk ider çârû gibi

Degme nesneyle bulunma ey gönül deryâ-dil ol
Cümle halkuñ saña tâ kim aķa gönli şu gibi

Mû-miyânuñ kucmaķ olmadı müyesser âh kim
Zâ'afdan cism-i nahîfüm gerçi oldu mû gibi

5 Bir şey-i 'âli-cenâba bend olam 'Ulvî'yâ
Gerdenine şalmaya kimse koluñ gîsû gibi

S655

664

VE LEHÛ EYZÂN

Mef^cûlü Fâ^cilâtü Mefâ^cîlü Fâ^cilün

1 Çeşm-i nigâra ^câşık-ı bîmâr olam gibi
Maḥmûr-ı câm-ı ^caşq olup evkâr olam gibi

Bir kaşı yânuñ okına sînem nişân olup
Zahm-ı ḥadeng-i miḥnet ile zâr olam gibi

223b

Evvel bahâr irişdi dil ü göñlüm itdi cûş
Zencîr-i ^caşka yine giriftâr olam gibi

Dil bağlayup kemend-i ser-i zülf-i dilbere
^cUşşâk içinde ^caşq ile ber-dâr olam gibi

5^cUlvî düşünde zülfini boynuma toladum
Ta^cbîr bu ki ben aña ber-dâr olam gibi

S656

665

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ^cilün Fe^cilatün Mefâ^cilün Fe^cilün (Fâ^clün)

1 Dilersüñ olmaya ḳadrüñ esâsı âb gibi
İgende şaşma ḳabrume dilâ ḥabâb gibi

Dilersüñ olasın ol şeh-süvâra ḡâşiya-dâr
Ayağına süregör yüzüñi rikâb gibi

Erişdi ḥatṭ-ı nigâr uçdı mürḡ-i ḥüsni diyü
Uçurdı ḳara ḥaberler ^cadû ḡurâb gibi

Sînemde ḥürmeti şol deñlüdür mey-i nâbuñ
Ki her bir ḥabâb görünür bu nüh-ḳıbâb gibi

5 Dem-i vişâli dirîḡâ ol perî-rûyuñ
Gözüme görünür oldı ḥayâl-i ḥ^vâb gibi

Tuyurma mestligüñ zâhid zamânı degil
Şakın ayaḡa düşersin şarâb-ı nâb gibi

Yine bu 'Ulvî'yi cânâ hayâl-i müjgânũ
Çevirdi şişlere şancub(?) bu gün kebâb gibi

S657

666

VE LEHÛ EYZÂN

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'îlün)

1 Şâkirüm her ne kadar cevri ise dil-dâruñ işi
Şükr imiş ey dil-i miñnet-zede nâ-çâruñ işi

Dikmedi yâresini sûzan müjgân ile âh
Bitmedi yâr yanında dil-i bîmâruñ işi

Nağd-ı cân ile metâc-ı ğamını almakdur
Ser-i kûyuñda gezen 'ârif-i bî-kârun işi

224a

Göz deger çeşm-i habâb ile ruñuñ nağşına mey
Reng imiş âdeme ol duñter-i 'ayyâruñ işi

5 Baş açuğ yalıñ ayak 'aşık-ı 'uryân oldum
Ber-çaraf oldu begüm cübbe vü destâruñ işi

Dest-i kâruñla harâb oldu göñül bünyâdı
Hâne ta'mîridürür gerçi ki mi'mâruñ işi

Ruğ-ı dilber gibi şatmış gül-i ra'nâ kendün
'Ulvî'yâ el imiş ol şâhid-i bâzâruñ işi (1)

S658

1) Diğer makta beyti şöyledir:

" Kârı nâle vü zâr olsa n'ola ey 'Ulvî
Her zamân cânâ cefâdur o sîtem-kâruñ işi "

667

VE LEHÛ EYZÂN

- Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
 1 Teşbih-i sâdedür ruhuña güldür gülleri
 Efsâne dir figânuma bülbüldür gülleri
- Añılmaz oldu 'işretüñ adı ne zemâde
 Döndi cihâna gelmedüğe müldür gülleri
- Hâl-i 'izâr-ı dilbere öykinmiş ola mey
 Rûm'a meger ki gelmeye fülfüldür gülleri
- 'Aşk ehli gerdende alup zülfi halkasın
 Başdan beni çıkardı o kâküldür gülleri
- 5 'Âriflik itdi 'Ulvî'yi bilmez geçdi yâr
 Halkuñ.....yohsa tecâhüldür gülleri

S659

668

VE LEHÛ EYZÂN

- Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 1 Gözüme geldi şarâb-ı 'aşkınuñ keyfiyyeti
 Başuma çıkdı maħabbet nârınuñ germiyyeti
- Husrev-i iklîm-i 'aşkam mahremüm olsañ ne var
 Dirler ey şîrîn-suħan kim er yıkar er devleti
- Cism-i pür-dâğum görünmezse 'aceb mi penbeden
 'Aşıkam ben 'aşıka hoşdur melâmet hıl'yeti
- 224b söyle mu'ctâd oldu göñlüm derd-i 'aşk-ı yâr kim
 Hâlet-i dermânı fehm itmez utandı şihhati
- 5 Geh cemâlin 'arz ider geh gösterür ebrûların
 Ol mehüñ 'uşşâka nâz u şîvedür mâhiyyeti

Mevc-zendür ʿaşk deryâsı gönül fülkin şakin
Rûzgâruñ şiddeti var rûzgâruñ şiddeti

ʿAdd olındinsa harâbât erlerinden ʿUlvî'ya
Şeyh-i câm eyler seni pîr-i muğânuñ himmeti

S660

669

VE LEHÛ EYZÂN

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Şol kim cihâna ʿaşkuñ ile yaña gelmedi
Merd-âneler içinde o meydâna gelmedi

Seng-i havâdis itdi meger câmımız şikest
Eglendi sâkıfyâ bize peymâne gelmedi

Geh şesper-i cefâ tokınur gâhi seng-i gam
ʿAşkuñ yolunda başuma cânâ ne gelmedi

Zâhid ruhuñda sübha-i hâlünden el çeküp
ʿÖmrin geçürdi küfr ile îmâna gelmedi

5 Biz bezm-i hâş eyledi yâr ile ʿUlvî kim
Ol bezm-i hâş cemʿine bîgâne gelmedi

S661

670

VE LEHÛ EYZÂN

Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Faʿûlün

1 Ol dilber-i nev-ḥaṭṭ seni çün fûrkate şaldı
Gam çekme gönül kim çoğı gitdi azı kaldı

Gitdükçe gönül tâlib olur genc-i vişâle

Hırş ise ziyâd olmada ʿömr ise azaldı

Kan dokor ise tîg-ı müjeñ keştî-i tende
Cân lengerini dil deñizinden çeküp aldı

Garķ olacagın añmadı bî-çâre gönül âh
Ġavvâş-şıfat ka'ır-i 'aşkuña taldı

- 225a . 5 Meydân-ı maħabbetde seyrin eyleyeli tûb
Çevgân-ı kazâ 'Ulvî'yi yirden yire çaldı

S662

671

VE LEHÜ EYZÂN

- Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
1 Sebâtı yokdur olmaz 'âşıkuñ dâyim feraħ yâri
Ne bilsün ehl-i derdüñ ħâlin ey dil bir kadeħ yâri
Bütün dünyâ deger ħakķa bu kim bir cür'asın içmek
Eger câm-ı şarâb degse bir kez yâremün yâri
Kemend-i zülf-iyâri boynuma bend itmedür kaydum
Meger kim 'ömr-i uzunluğun baña bâri kala yâri
Melâmet nehridür eşküm ne yirde aķsa yâr eyler
Belâ şaħrâsıdur sînem olupdur yâreler yâri
5 Baña yârüm gerek yârüm ölürse ġayre yâr olman
Gerekse sen bütün dünyâyı al zâhid gerek yâri
Ne zîbâ-resm olur ħüsnüñ ki taşvîr idemez mânî
Ne ħurde-naķş olur ħaţţun ki tahrîr idemez yâri
Bu niçe kana girmiş lâle-ğün atlasla ol ġonçe
Bulursın ķanda olsa 'Ulvî'yâ bir şûh u 'ayyârı

S663

672

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Aşk câmundan gönül mestâne gördüm ben seni
Şem^c-i cem^c-i mihnete pervâne gördüm ben seni

Ser-te-ser kıldum harâbât erlerini cüst ü cû
Bâd-keş bir sâkin-i meyhâne gördüm ben seni

Tag u taşu geşt iderdüm dem-be-dem şular gibi
Eşk-i zencîrin sürür divâne gördüm ben seni

Nâzir oldum çeşm-i habâb ile cihân mirâtına
Ey gözüm gam bezmine peymâne gördüm ben seni

5 Ziyetine nev-^carûs-ı ^câlemüñ aldanmaduñ
Cünbişünden ^cUlvî'yâ merd-âne gördüm ben seni

S664

673

MERHÛM ^cULVÎ ÇELEBÎ BU GAZELİ HABÎBU'LLAH HAĞKINA
HASTELİĞİ VAKT SÖYLEMİŞDÜR

Mefâ^cilün Mefâ^cilün Mefâ^cilün Mefâ^cilün

225b

1 Habîbüm gerçi izhâr itdi ^cİsâ-fenn-i ihyâyı
Senüñ mu^cciz kelâmuñ diriltür ammâ Mesîhâ'yı

Melâyik oldı huddâmuñ şeb-i Mi^crâcda Hâlik
Mübârek pâyine fersş eyledi ^carş-ı mu^callâyı

Leţâfetde nihâl-ı kâmetüñ rûh oldı anuñ çün
Hudâ halk eylemişdür sâyesiz ol nahl-ı bâlâyı

Ne yüzden zerre-i nâçiz imiş hürşîd fehmi eyler
Habîbüñ pâkine bakup gören nûr-ı tecellâyı

5 Harîm-i Yesrüb ü Bathâ'da vaşfuñ okuyup ^cUlvî
Ziyâret eylesün ol ravz-ı cân-bağş-ı ra^cnâyı

S665

674

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Cûna kâr itmiş iken yâre cefâ-kâr eleme
 Ne belâdur baña bu 'âlem-i ğaddâr eleme

Bir yaña bâr-ı belâ bir yaña seng-i miñnet
 Ki felek cevri gibi ta^cne-i aġyâr eleme

Ey gönül aġlama kim 'âşık-ı bî-çârelere
 Tâ ezel kısmet imiş çekmege her bâr eleme

Hâra dâyim ferah u zevk u şâl-i gül-ter
 Bülbüle zahm-ı seriniştir hâr eleme

5 Kays'a Leylâ ġamı Ferhâd'a belâ-yı Şîrîn
 Bülbüle miñnet-i gül 'Ulvi'ye ol yâr eleme

S666

675

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Cûna geçdi kadd ü zülf ü dehen-i yâr eleme
 'Âlemi başuma dâr eyledi aġyâr eleme

Ne muħaşşıl görünür bunca elemden ne me³âl
 Hâşılı tûl-ı emeldür o sitem-kâr eleme

226a Başına ta^cne-i câhil ne belâdur yâ Rab
 'Âlemüñ 'izzet-i akrân ile ġod-vâr eleme

Sâlik-i râh-ı Hudâ ol niçe bir ey h^vâce
 Çekesin keşret-i emvâl ile her bâr eleme

5'Ulvi'yâ fenn-i cefâda ne 'aceb kâmil imiş
 Cûna kâr itdi kemâl ile o dil-dâr eleme

S667

676

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Gerçi vardur bu cihân içre firâvân kesici
 Kanı ğamzeñ gibi ey gözleri fettân kesici

Ey benüm başımı meydân-ı ğama top idici
 Ey benüm sîneme bîñ nâz ile çevgân kesici

Yanuma düşdi ‘adû yâr ile seyr eyler iken
 Aldı bir yanımı geldi yine büryân kesici

Şefkat itmez n'ideyin baña harâmî gözüñ âh
 Beñzer ol kâfire kim oldı müselmân kesici

5 ‘İyd-ı azhâ-yı vişâlüñde o şâhuñ ‘Ulvî
 Oldı kurbânı gönül hançeri kurbân kesici

S668

677

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Yüri hey ğayre maḥbbet bize miḥnet kılıcı
 Beni miḥnetle helâk eyledi ğayret kılıcı

Bir yaña tîr-i kazâ bir yaña şemsîr-i belâ
 Bir yaña tîĝ-ı cefâ bir yaña ḥasret kılıcı

Cân taḥammül kılıcı çevre gönül şabr idici
 Yâre cû idici aĝyâra maḥabbet kılıcı

Kılıcı baña cefâ eyleyici ğayre vefâ
 Bize çevr idici aĝyâra maḥabbet kılıcı

5 Benem ol pâdişeh-i nazm u belâĝat ‘Ulvî
 Beytimüñ her biri destümde feşâhat kılıcı

S669

678

VE LEHÛ EYZÂN

226b Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 1 Bâdenüñ olur humârı 'âlem-i 'aşkuñ gamı
 Her şafânuñ bir gamı var her gamuñ bir 'âlemi
 Hâk-f miñnet âb-ı gırye bâd-ı âh u nâr-ı 'aşk
 Dest-i Kudret böyle tahmîr itdi cism-i âdemi
 Açmışum tîğ-ı zebânımla suhan iklîmini
 Pâdişâh-ı mülket-i nazmam vezîrüm âşafî
 (1.)

Lebleri vaşfını tahrîr itmege cânânenüñ
 Oldı dîvânımda 'Ulvî kâtib-i sirum hafî

S670

679

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
 1 Olupdur ey gönül çün kim cihân ağıyardan hâlî
 İrişdi vaqt-ı fırsat olma ger nârdan hâlî
 Sürinsem sâye-ves yanınca her dem pâyine düşem
 Ölince olmasam ol serv-i hoş-refitârdan hâlî
 Ko çıksun hasret-i dendânuñ ile çeşm-i nâ-binâ
 Sâdef bî-menfa'at olur dür-i şeh-vârdan hâlî
 Ağardı giryeden çeşmüm degildür görinen merdüm
 Hayâl-ı hâlüñ olmaz dîde-i bîdârdan hâlî
 5 Kıtâî olsa n'ola kûyuñda sensiz ey yüzi hûnî
 Niçe gavgâ olur şehri olsa ger hünkârdan hâlî
 Yürindi kalb-ı mahzûna renâ dünyâdan el çekdüm
 Bu hâlet gelmeyince olmadum efkârdan hâlî
 Hakîkatden şorarsañ 'Ulvî'yâ ahvâl-i 'âlemden
 Ne yâr ağıârsız olur ne gül ezhârdan hâlî

S671

227a

MERHÛM 'ULVÎ ÇELEBÎ TURAĞ BEĞ MERHÛMUN MERSİYYESİYLE
ŞEH-ZÂDE İKEN MERHÛM U MAĞFÛR SULTÂN SELİM'E VİRDÜĞİ
GAZELLERİNDENDÜR

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Adem güلزârına bir gönçe-leb cânânımız gitdi
Dirîgâ ol serv-ğadd sîmîn-beden tiz bitdi tiz yitdi

Süzildi şol kara gözler şikâr-ı mürğ-i lâhûta
Cihâna bağıdı gördi hayfadur konmağa 'azm itdi

Zamâne la'bütidür saña beñlik virse aldanma
Niçe 'aşıklararı bir la'b ile ol hâke ser gitdi

Misâfir-hânedür 'âlem töludur âh-ı şâhumla
Der ü dîvârına bağısañ neler geldi neler gitdi

5 Firâğ-ı yâr ile yitmez mi â'dâ-ı kahr 'Ulvî'ye
'Aceb ey çarğa merdüm-güş o bî-çâre saña n'itdi

S672

VE LEHÛ EYZÂN

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Nergis-i maħmûr ki almış yine nâz uyğusu
Merdüm-i nâzûk mizâcı nite kim yaz uyğusu

Vecd olurlar künc-i ğamda güş idenler nâlemi
Ehl-i bezme zevk-i revhâni virür saz uyğusu

Çeşmün uyğudan uyanup şaldı eţrâfa nazâr
'Azm ider lâ-büd şikâra uçsa şeh-bâz uyğusu

Hûâbdan bîdâr olur çeşmüm haddün olsa terâş
Ğıce eksildükçe olur âdemün az uyğusu

5 Çeşm-i cân-ı 'Ulvî'yi almış meded hûâb-ı ecel
Haşr olunca şöyle beñzer kim açılmaz uyğusu

S673

682

VE LEHÛ EYZÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Yanınca ey gönül ol serv-i hoş-reftâr yitmez mi
Niçün her hûba mâyilsin saña bir yâr yitmez mi

Ne lâzım mîr-i mîrân-ı cihâna ibtizâl itmek
Baña ol cân tabîbinden olan tîmâr yitmez mi

227b

Baña kimdür deyin kim 'aşık olduñ terk-i 'âr itdüñ
Cefâ-yı yâr dursun ta'ne-i ağıyâr yitmez mi

Libâsum bûriyâ-yı köhne tâcum müy-ı jülüde
Garîbin ben baña bu cübbe vü destâr yitmez mi

5 Eline hançer ü tîğ almağa bâ'is nedür yârüñ
Beni öldürmege ol gamze-i hûn-h'âr yitmez mi

Girüp bâzâr-ı 'aşka dökilüp saçılmağa 'Ulvî
Ruğ-ı zerdüm ile eşküm dirhem ü dînâr yitmez mi

S674

683

VE LEHÛ EYZÂN

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fa'ûlün

1 Devr içre gönül kim o ruğ-ı meh-veşe düşdi
Cân atdı semender gibidür âteşe düşdi

Seng-i reh-i 'aşkuñla şikest oldı düşüp ser
Bir şîşe idi bezm-i fenâda taşâ düşdi

Başumdaki dâğum n'ola işlerse dem-â-dem
Ey gamzesi hûnî n'ideyin iş başâ düşdi

Bend ile çeker gönülümî kâkülleri her dem
Âşüfte gönül cân ile bir dil-keşe düşdi

5 Gözi kararup pâyüñe düşse n'ola 'Ulvî
Ey gözleri şehlâ seni görüp şaşâ düşdi

S675

684

VE LEHÛ EYZÂN

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 (Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Bağruma gâzmeñ ile hançer-i hasret geçdi
 Câna müjgân ile nâvek-i fûrkat geçdi

Leylî-i zülf-i siyâhuñ beni Mecnûn itdi
 Ey perî boynuma zencîr-i melâmet geçdi

‘Aşk meydânı içinde koşup ey şâh-ı cihân
 Zühd ü takvâ-yı kavş esüp maḥabbet geçdi

El ile dildi nigârâ bu vücûdum resmin
 Baña naḳḳâş-ı müjeñ hayli zarâfet geçdi

5 Reh-i cânânede gâltân olıcaḳ peşte-i ten
 ‘Ulvî’yâ görüp o dilber didi sâ‘at geçdi

S676

MANİSA MEDHIYESİ

236a

MEDH-İ ŞEHR-İ MA'NÎSÂ

Mefâ'îlün Fe'îlâtün Fe'îlün (Fâ'îlün)

1 Ribât-ı tûtî-i bâğ-ı ma'ânî
kelâma açdı bu resme dehânı

Didigüm kâyinat içinde kıt'â
Bulınmaz şehr-i ma'nîsâ'ya hem-tâ

Sevâd-ı şevket ile oldı â'zam
Olupdur âb-ı rûy-ı çeşm-i 'âlem

Üninde görünür bir hûb şahrâ
Zemîni yemyeşil itmiş ser-â-pâ

5 Olupdur şanasın kim baħr-ı Ahzar
Dem-â-dem mevc urur bâd ile yer yer

Göz irmez ucına hergiz cihânda
Revâdur aña baħr-ı bî-girânda

Nazar kılsañ hişârında bedenler
Şanasın yelken açmış fülke beñzer

İki kal'a aña künc oldı her an
N'ola eski hişârı olsa vîrân

Bulınmazmış egerçi aña hem-tâ
Yıkılmış kalb-i 'âşık gibi ammâ

10 Cevâmi'yle müzeyyen içi anuñ
Görenler dir ki 'aynıdur cinânuñ

Olupdur kürsileri 'arşa mu'allâ
Hemân minberleri sidre gûyâ

Cihânda her biridür kutb-ı 'âlem
Gelür, ayaklarına cümle âdem

Başında her birinün kubbedür tâc
Şanasın şeyhlerdür halk-ı muhtâc

Minare kaldurup destin du^câya
Kemerler secde kılmışdur Hüdâ'ya

15 Olupdur kubbeler eflâke mînâ
Minâre keh-keşândur aña gûyâ

Ķanâdil oldı ancak yir yir anda
Ķam-ı tâk-ı hilâle beñzer anda

O şehri taht idelden Âl-i ^cOsmân
Aña revnağ virüpdür ehl-i kırân

Donüpdür gülşene ol şehri-i mümtâz
Olupdur bülbülî her hûb-ı âvâz

İçi kat kat binâlardur o şehriñ
O şehri oldı yüzi şuyı bu dehrüñ

20 Huşûşâ şâh-ı devrâmuñ sarây
Zemîne ^carż ider sağf-ı semây

Ķü ebyât ile olmışdur müzeyyen
N'ola her beyti olsa nazm-ı rûşen

O şehri hûblar dîvâne kılmış
Dil-i ^câşık gibi mestâne kılmış

Olupdur şanasın kim ^câşık-ı pâk
Ķapular şanma kılmış yağasın çâk

Olupdur sînesinde dâğ-ı çâhî
Elifler yir yir anda şâh-ı râhî

25 Gezer ırmağı olup aña zencîr
Dil-i dîvânesine kıldı tedbîr

Sitânbul'a şeref virdi çü deryâ
Girer deryâyâ anda niçe ra^cnâ

Edirne şehrinüñ de ancak ey yâr
Hemân göze görünür tuncası var

Egerçi Bursa'nuñ vardur şafâsı
Bir iki yirde olmuş kaplucası

Velîkin şehir-i Ma'nîsâ'yı yer yer
Müzeyyen kıldı niçe havz u hoş-ter

30 Şuya girer o havz içre güzeller
Miyânı vü dehânı bî-bedeller

Açılır sîneler zîbâ bedenler
Latîf ü nâzeñ ü garrâ bedenler

Giribânın perîler açsa her bâr
Yakasın çâk ider çok 'âşık-ı zâr

Soyunsa nâz ile her hûb-ı ma'zûr
Tutulmuş mihre beñzer k'ola pür-nûr

Siyeh fûta tutınsa ak bedenler
Hemân nişfi tutulmuş aya beñzer

236b

35 Temâşa eyleseñ her bâr maḥbûb
Olupdur şuya konmuş bir gül-i hûb

O havz içre görinen her dil-ârâ
Kamerdür burc-ı Âbîde hemânâ

Siyeh kâkülli dilberler umada(?)
Şanasın saḥlı yıldızdur semâda

Düşer biribiri üstine her hûr
Zihî devlet zihî nûr-ı 'âlî-nûr

Şuya talsa o şehrüñ her cevânı
Tolar nûr şan ki mihr-i âsmânı

40 O havz içinde 'uşşâk-ı cefâ-keş
Yüzer deryâda gûyâ hâr u hâr-ves

O şehriñ içinde vardur çok mesîre
Velî olmaz çenârına nazîre

Aña beñzer kanı cây-ı hevâ-bağş
Hayât-efzâ vü ra'cânâ vü şafâ-bağş

N'ola 'uğşâk- 'irfân iderse anı seyrân
Olupdur her nihâl-kâdd cânân

Elinden gitmesin tesbîhi dâyim
Olur ehl-i 'ibâdet gibi kâyim

45 İder el kaldırup Hakkâ münâcât
Virür erbâb-ı 'aşka vecd ü hâlât

N'ola dirsem aña firdevs-i â'cîlâ
Güzeller oldı anda şan ki hürâ

Virür her şâh-ı tûbâdan nişânı
Olupdur selsebîl âb-ı revânı

O şehre tañ mı cennet diyene her an
Olur dîdâr-ı yâre anda imkân

Güzellerle müzeyyen içi anuñ
Gorinür anda hürâsı cinânuñ

50 Kimi Yûsuf kimi hüsn ile ra'cânâ
Kimi Ya'kûb-veş 'aşk ile şeydâ

Kimi meh-rû kimisi Müşterîdür
Melâhat evcinüñ meh-peykeridür

Kimi Leylâ olupdur kimi Mecnûn
Biribirisine her biri meftûn

Kimi ma'sûk olupdur kimi 'âşık
Kimi 'Azrâ-'izâr u kimi Vâmık

Kiminüñ la'li Şîrîn kimi Ferhâd
Olupdur her biri fenninde üstâd

55 Kiminün ruhları şem^c-i şeb-efrûz
Kimi pervâne-veş olmuş ciger-sûz

Kimisi şâh kimisi gedâdur
Kimisi bende kimisi pâdişâhdur

Biribirisine ^câşık geçerler
Yoluñda şubh-veş şâdık geçerler

Kulı oldum sevüp bir pâdişâhı
İderdüm rûz u şeb feryâd u âhı

Düşer mi hiç benim gibi gedâya
Kapasında kul olmak pâdişâyâ

60 Göñül bir nâzenîn mañbûba düşdi
Göñül bir şîvesi çok hûba düşdi

Figânım irdi çarha hasret ile
Hilâle döndi kaddüm miñnet ile

Beni gözden bıraktı eyleyüp dūr
Olup hüsn-i dil-efrûzına ma^czūr

Nazîrin görmemişdür halk-ı ^câlem
^cAceb bilsem melek midür yâ âdem

Tutuşdı âteş-i ^caşk ile cânım
Olupdur gûşe-i hicri mekânım

65 Dili kılca kodı mû-miyânı
Yağar yok yirlere cânâ duhânı

Vişâli arzû-yı hâtırumdur
Firâkı hod dem-â-dem hâzırumdur

Egerçi sevmişüm bir serv-kâmet
Koparur başuma her gün kıyâmet

Olupdur âh kim ol yâr-ı meh-veş
Benüm âhum gibi gâyetde ser-keş

O saçı Leylînüñ Mecnûn'ı oldum
Niçe yıl c'âşık-ı mahzûnı oldum

70 O mihr-i burc-ı hüsne c'âşık oldum
Yolunda şubh gibi şâdık oldum

Mey-i la'li beni mestâne kıldı
Dili kâkülleri dîvâne kıldı

Şarâb-ı aşkını nûş eyler idüm
Gözüm yaşı gibi cûş eyler idüm

Siyeh zülfi gamıyla bî-karârüm
Göreliden çeşmini bîmâr u zârüm

Beden mûya dönüpdür mûyeden âh
Figân u nâleden nâl oldı ten âh

237a 75 Gelüp câna leb-i la'li-i hayâli
İderdüm yok yire fikr-i muhâli
Reh-i c'aşkın gezerdüm rûz u şeb âh
Okurdum şevk ile şî'ri her gâh

GAZEL-İ MÜNÂSİB-İ HÛB

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

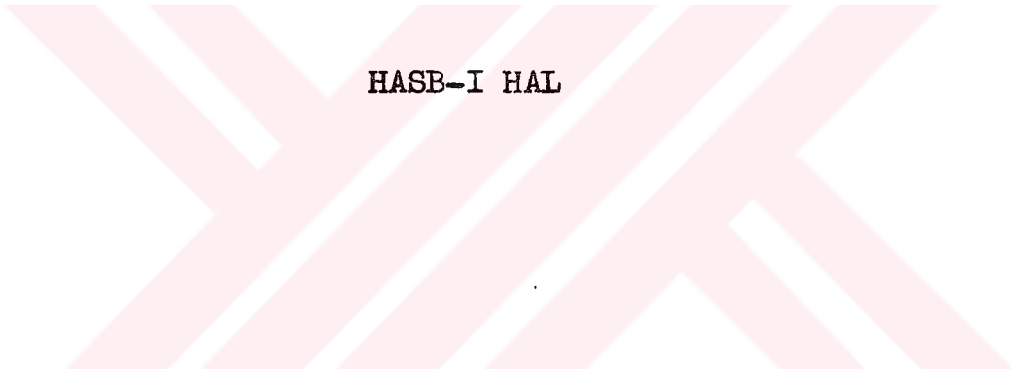
1 Gînâ-yı c'aşk ile öldüm cinâyet yok mı hey zâlim
Cefâ vü cevrine hergiz nihâyet yok mı hey zâlim

Nedür bu derd ü bî-dermân nedür bu cevr bu hicrân
Nedür bu zulm-i bî-pâyân c'adâlet yok mı hey zâlim

Firâk-ı serv-ı kaddüñ ile baña kaddüñ hilâl itdüñ
Cihân bâkî midür rûz-ı kıyâmet yok mı hey zâlim

Selâmuñ şimdi kesdüñ benden ağıyâra uyup çün kim
Göz ucuyla bakup gâhî işâret yok mı hey zâlim

5 Güzellik böyle kalmaz c'Ulvî'ye cevr ü cefâ kılma
Haţuñdan yoksa hüsnuñde c'alâmet yok mı hey zâlim

HASB-I HAL

HASB-I HÂL

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fa'ûlün

1 Bu resme eyler iken girye vü zâr
Ururdum sûz-ı dilden kalbüme nâr

İderdüm her gice tâ şubha dek âh
Tolaşup kûyını derdimüñ Bi'llâh

Görinmezse kapusunda o meh-rû
Gözüme 'âlem olurdu kara gû

Şehir-geh âftâb-ı 'âlem-ârâ
Ziyâ virmişdi âfâka ser-â-pâ

5 Yine ebr-i siyehden oldu lâmi'
Şeb-i bahtum gidüp şan geldi tâli'

Meger seyrâna çıkmış bir gün ol yâr
Gezer kûyuñda gördüm bu dil-i zâr

Maħalleimde didi n'eyler bu şeydâ
Baña 'âşık mı ki yâ Rabbi eyâ

Görüp ahvâlümü gâyet diger gûn
Benüm gibi o daħı oldu maħzûn

Şu 'âşık kim ola yolunda şâdık
Vişâle olur ol elbetde lâyık

10 Ne deñlü çekse derd ile firâkı
Aña dil-dâruñ artar iştiyâkı

Eğer itmiş meger nâr-ı maħabbet
Karîb olinca 'Ulvî'ye ol âfet

Şanasın mürdeye geldi Mesîhâ
Anı ihyâ ider bir demde gûyâ

Didi 'aşk olsun ey bî-çâre 'âşık
Belâ-yı 'aşk ile âvâre 'âşık

Nicesin hoş mısun hâlün nicedür
Gam-ı yâr ile ahvâlün nicedür

15 Cünûnın varına dîvânesin sen
Şarâb-ı 'aşk ile mestânesin sen

Yaşun lâle gibi kana boyanmış
Derûnuñ dâğ-ı hicrân ile yanmış

Şararmış hasret ile cism-i zerdün
Devâsız mı cihânda yohsa derdün

'Acab kankı cefâ-kârı seversin
Yine vâdî-i hicrânı gezersin

Didüm kim sevdüğumdür bir sehî-kadd
Ser-i zülfi gibi oldı ser-âmed

20 Müsellemdür melâhatla cihânda
Güzellik cümle hatm olmuşdur anda

Dehânı gibi hiç mânendi yokdur
Gözüm yaşı gibi 'uşşâkı çokdur

Olupdur hüsn ile 'âlemde mümtâz
İder ehl-i niyâza 'işve vü nâz

Didi nâmı nedür ol nev-cevânuñ
Seni pîr eylemişdür 'aşkı anuñ

Cünûnı 'âşıkun ger olsa gâlib
Olur ol deñlü keşf-i râz-ı tâlib

25 Nedeñlü hasret ile olsa nâ-çâr
İder ol deñlü 'aşkın yâre izhâr

Şorurken hâlûmi nâz ile ol şâh
Bu şi'ri okudum şevk ile nâ-gâh

GAZEL-İ MÜNÂSİB-İ HÂL

- Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
237b 1 Tıtuşdum âteş-i 'aşkuñla cismümde harâret var
Saña 'âşık olam gibi derûnumda 'alâmet var
- 'Aceb midür yoluñda cân virürsem hicr-i lâ'lüñle
Şehîd-i tîğ-ı 'aşk olmağa gönümde şehâdet var
- Beni zulm ile öldürmek diler hançer çeküp gamzeñ
Şehâ dîvân-ı hüsnüñde saña senden şikâyet var
- Dil-i üftâdemi gördün be-gâyet iltiyâm itdün
Tevâzüzü'yla selâmuñda senün çok dürlü hâlet var
- 5 Katı maḥzûn gorüp cânâ seni 'Ulvî hayranın oldı
Şafâ-yı hâtırını yokdur ki cânında kasâvet var

İSTİGNA-YI CEVAN

İSTİĞNÂ-YI CEVÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fa'ûlün

1 İşıtdi şî'rûmi çün kim o ra'cnâ
Didi kim 'âşıkum ancak bu şeydâ

Anı bildi ki 'Ulvi mübtelâdur
Didi kim buña istignâ revâdur

Serîr-i taht-ı istignâyâ o şâh
Geçüp gözden tolandı nite kim mâh

Belâ vü hasret ile kaldum anda
Bu hâli gormesün kimse cihânda

5 Felek âyîneye jeng-i şeb oldu
Gözi görmez olup zulmetle toldı

Kanad ile nücûm olup şikeste
Sipihrüñ iki gözi oldu beste

Firâk-ı zülf-i yâri yâd kıldum
Kara bahtum añup feryâd kıldum

Şeb-i miñnetde cevr-i dilberümden
Kara günümdeki derd-i serümden

Kılurdum hâlümü bir bir hikâyet
İderdüm çarh-ı gaddâra şikâyet

10 Görüp baht-ı siyâhum zill-ı 'âlem
Karalar geydi tutdı baña mâtem

Görinen keh-keşân şanmañ ki eflâk
İşidüp hâlüm itdi yakasın çâk

Bulutlar 'âlemi tutdı ser-â-ser
Benüm ahvâlüme ağlamak ister

Döküp bârân-ı eşkin çarh-ı mînâ
Figâna başladı ra'd-veş idüp aşgâ

Mehûñ şanmañ husûf irdi yüzine
Bükâden kara şu indi gözine

15 Tutup şâm-ı belâda gözlerüm âb
O demde geldi çeşm-i bahtuma h^vâb

Görüp seyrümde ol şeb ol cevânı
Muşevver oldı rûy-ı nigh-bânı

Şu dil kim ola bir meh-rûya câşık
Yoluñda şubh-veş mihr ile şâdık

Nigârı düşde ger kılsa tecellâ
Bulur seyrinde görmekle tesellâ

Didi kim nâz ile seyrümde ol yâr
Yüri bahtuñ gözün uyhudan uyar

20 Meh-i ruhsârı bedr-i ducâ bil
Cemâlüm şevkini şems-i duhâ bil

İderken girye handân oldı gönülüm
Düşinde yine sultân oldı gönülüm

Görüp didârını dil-dâra irdüm
Şanasın devlet-i bîdâra irdüm

Hayâl-ı h^vâba beñzer vuşlat-ı yâr
Akar bir âba beñzer vuşlat-ı yâr

Düşinde yâre câşık olsa vâşıl
Uyanup fûrkatine dönmez ey dil

25 Yine bu çeşm-i âb-âlûd uyandı
Çerâğ-ı baht-ı h^vâb-âlûd uyandı

238a

Yanup nâr-ı şafaqla pere-i şeb
Şeh-geh gâyib oldı gökde kevkeb

Ṭulû^c itdi yine sultân-ı hâver
Cihânı şubh-dem kıldı münevver

Yine şems-i duhâ oldı hüveydâ
Yine nûr-ı Hudâ kıldı tecellâ

Yine şubh-ı şafâ şevkle bî-pâk
Libâs-ı şâmı itdi şubh-dem çâk

30 Zümürürd tahtına geçdi mihr-i enver
Degildür şa^cşa^ca taķındı hançer

Diyâr-ı şarkdan asker ile geldi
Seher feth itdi şâmuñ mülkin aldı

Gelüp pâyine bir bir hayl-ı envâr
Başına geydi ol dem şems destâr

Geçer şark ile garba hükmi beñzer
Olupdur mülk-i dünyâda Sikender

Yine nûrânîlik irdi zamâne
Sipihr-i pîre döndi nev-cevâne

35 Açıldı bâğ-ı câlem gülşen oldı
Gönüller hânesi hep rûşen oldı

Bezendi meclis-i rûz pîr gördi
Kapı zeyn zehre ortadan getürdi

Toğup evc-i semâdan mihr-i rûşen
Beni kurtardı hicrân zulmetinden

Görindi yine ol şems-i cihânüm
Tutuşdı âteş-i mihr ile cânüm

Yaturken dil zılâm-ı gamda bî-tâb
Ṭulû^c itdi o hürşîd-i cihân-tâb

40 Sipihr-i hüsn içinde ol meh-i nev
Yine dil hânesine şaldı pertev

Görindi baña çün ol nûr-ı Ahmed
N'ola mümtâz idüp kılsam ser-âmed

Mürekkeb ile devât u mihr toldı
İçinde şa^cşa^ca zer-hâme oldı

Anuñ vaşfını yazmağa ^cUṭârid
İdindi âsmâni ma³î kâğıd

Geyüp egnine yine bir ser-â-ser
Cihâna sîm ü zer virdi ser-â-ser

45 Ne hikmetdür bu kim hurşîd-i gerdün
Nazar kılsa ider toprağı altun

GAZEL-İ MÜNÂSİB-İ HÛB

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
(Fâ^cilâtün) (Fâ^clün)

1 Düşdi göñlüm yine bir gül-ruḥ u gönçe-dehene
^cÂrıż-ı luṭfı virür revnağı berg-i semene

Lâle-hâddin görüp evrâkıni kâr virdi yile
Kâmeti lerze düşerse n'ola serv-i çemene

Çîn-i zülfi haberin virdi haṭâ ile meger
Kanlar ağlatdı şabâ nâfe-i misk-i Ḥoten'e

Görüp ol ḥûr-ı perî-zâd ile ağıyârı didüm
Ne revâdur ki melek hem-reh ola ahremine

5 Nice sengîn dil ola olmaya ^cUlvî Ferhâd
Bu gün ol Ḥusrev-i sükker-leb-i Şîrîn-suḥana

Şu dilber kim ola maḳûla kâyil
Olur ^cuşşâkına ^câlemde mâyil

Cemâli âftâbı olsa raḥşân
Dutuşsun âteş-i mihr ile devrân

Zevâle irmesün mîhr-i cemâli
Olayın zerre gibi pâ-y-mâli

Şehîd-i tîğ-ı ʿaşk ola cânım
Fedâ olsun aña rûh-ı revânım

50 Hudâ yâ anı ser ü ser-firâz it
Siyeh zülfi gibi ʿömrin dirâz it

Şu dilber kim ola hüsnine mağrûr
İder cevr ile her dem ʿâşıkın hûr

O da bir bî-vefâyâ ʿâşık olsun
Dil-i ʿuşşâka itdügüni bulsun

Olup maʿşûkı anuñ bir cefâ-kâr
İder mi ʿâşıka görsün cefâ kâr

İderse ʿâşıkın her dem muʿazzab
Aña insâf vir luţf eyle yâ Rab

55 Eger insâfa gelmezse o raʿnâ
Benüm gönüm gibi kıl anı şeydâ

238b

Cihân turdukça tursun her birisi
Vişâle irgürüp ʿUlvî haķîri

İlâhî buñlaruñ ʿömrin tûbâ it
Dil-ârâlar yanında ber-murâd it

Cemâli güllerini eyle handân
Melâhat gülistânı içre şâdân

Murâdum budur ki senden Hudâ yâ
Yed-i kudretle nazmum eyle ifşâ

60 Aña şöhret virüp şehr içre her an
Perîler medh diyü itme pinhân

Bu nazmum n'ola yayılsa cihâna
Çü her beyti olupdur 'âşıkâne

Ğarez bunlara ancak bir du'âdur
Dil ü cândan hemân medh ü senâdur

Katı hercâyidür âvâre gönlüm
Anuñ çün cümlesin medh eyledüm kim

Sevüp bir dilberi olmadı kâni'
Güzeller içre 'aşkum ol şâyi'

65 Vire erbâb-ı 'aşka vecd ü hâli
İde şemşîr-i nazmumla cidâli

HIZR BÂLÎ HAFFÂF İBRAHÎM

Melahat mülkine olmuş Bâli şân
Gezerken gözüme düşdi oldı nigâh

Lebin âb-ı hayat imiş o dilber
Görinen bu ki nâmı Hızr'a beñzer

Olurken nâmını şavmağa tâlib
Dehânı gibi gözden oldı gâyib

Tolandı necm-i çeşmümden o meh-rû
Gözüme 'âlem olmuşdı kara-gû

70 Aceb bilsem perîlerden mi ol cân
Anuñ cism-i latîfin görmez insân

Düşerken pâyine didi ol âhû
Gözine görünür var gibi yâ hû

Görinürden görünmez gerçi çokdur
Nümâyışden anuñ mânendi yokdur

Biri hañfâfdur biri hûb dilber
Anuñ nâmına İbrahim dirler

Hayâl-i bûse-i sâķiyle bestem
Ayâğına düşersem tañ mı mestem

75 Kanı cizme baña disem o yâre
Dil-i zahmumu eyler yâre yâre

Sebeb ne rişte-i zülfin görüp ben
Vücûdum ançalu(?) mânend-i sözün

Felek olduķ diseķ ol şâh nâ-gâh
Nazâr kılmaz yüz çevirüp ol âh

Yapışmış dâmenini komaz elden
Çereş geçmek düşer mi aña düşmen

Dilâ başmağı resmini o meh-tâb
Göñüller mescidinde kıldı mihrâb

80 Birinüñ dahı nâmı oldu Dervîş
Gedâsına olur gâyet cefâ-kîş

Reh-i c'aşkında dil pâ-mâli oldu
Yolunda baş açuķ abdâli oldu

Olaldan ol şehüñ yolunda şeydâ
Hemân nâmına didüm bir mu'ammâ

Yüzi üstünde zülfin görse bir an
Fedâ eylerdi başın niçe sultân

Beni kul itdi ol şâh-ı vilâyet
İdersem n'ola dervîşâne hizmet

85 Birisi Kadı-zâde nâmı Ahmed
Görinür anda envâr-ı Muhammed

Taleb kılmış 'ulûma ol dil-ârâ
 'Atâ kıl aña ma'vlûbın Hudâ yâ

Bulınmaz vuslatı kafline(?) miftâh
 Hidâyetle meger feth ide fettâh

Kitâb-ı 'âşık olup aña bî-pâk
 Yakasını ider şî'rüm gibi çâk

Bilelden sûhte olduğum ol mâh
 Kitâbı gibi dürdi yüzini mâh

239a

90 Birisi Aşçı-zâde dilber-i hûb
 Hüseyin olmuşdur aña nâm-ı mergûb

Zülâl-i lebleri yâdına her an
 Yezîd olsun yolunda virmeyen cân

Teb-i gamla şararsam tañ mı her gâh
 Nazar kılmaz bu rûy-ı zerde ol mâh

Beyâzî 'ârız ile hâl-i zîbâ
 Hemân dâneyle fülful oldu gûyâ

Anı kucmaq murâd itdüm boyınca
 Dehânı ağzuma şundi toyınca

95 Bu gün bir dâne yidi ol şeker-leb
 'Aceb buğday aşu mı yidi yâ Rab

Cemâli oldu anuñ hüsni cevânî
 Hemân bahş-ı gâyibdür dehânî

Biri gazzâzdur nâmı Mehemmed
 Dehânı oldu remz-i mîm-i Ahmed

Lakâb ol gül-'izâra gonçe-femdür
 Anuñ çün meskenüm hâr-ı 'ademdür

Bitümi düğme-ves dökdi o dilber
 Dönipdür ibrişîme cism-i lâgar

100 Gözümde merdüm ile halka gûyâ
Elüñle düğmesi oldı hemânâ

Dükkânında varup seyr eyledüm ben
Aliñi görünürdi pür-muğandan

Gözümle rişte-i eşki görenler
Didediler kim ayuñ dördine beñzer

Eger kuçsam anuñ ince miyânın
Elüñ gibi emerdüm çok dehânın

Birinün dahı nâmı Bûstândur
Yüzi gül kâmeti serv-i revândur

105 Cemâlinde dilâ tıfl-ı dehâni
Okur gûyâ kitâb-ı Bûstân'ı

Benî bâğa şalup gîsûsı tenhâ
İderler bûstân seyrini â'câ

Ruḡ-ı zerdüm görüp bozıldı ol ḡân
Hazân irüp bozıldı şanın bûstân

Raḡîb-i ḡârla gezse tañ mı her an
Eşk-bâr iledür her yirde bûstân

Biri Mevtâb-zâde mû-miyândur
Dili kılca koyan ol nev-cevândur

110 N'ola yakmazsa mûy-ı cismi her dem
Gözine kılca gelmez halk-ı câlem

Baña c'arż itdi zülfin ol perî-şân
Dil-i âşüftemi kıldı perîşân

Terâş olsa c'aceb mi ḡaḡtı her ḡâh
Dahı üstine kıl kondurmaz ol mâh

Döginmekden karardı şanmañuz ten
Yolunda kara çullar geymiş ben

Birinün dahı namı Ak Yıldız
Ruh-ı meh-tâbına müştâk yıldız

115 İki ahterdürür 'aynı lâmi'
Yanında burc-ı kavş ki oldu tâlif'

Ruhı levhin görüp bezm-i şafâda
Defin Zühre yire çaldı semâda

Nice beñzer nazâr kıl ol cemâle
Kaşı mürği üstinde hflâle

Görüp mihr ile yâ n'idem ol cevânı
Bu günden yıldızum sevmişdür anı

Birine dahı 'Abdî Şâh dirler
Kul oldum ol efendiye muqarrer

120 Sifâhîdür dilâ ol şâh-ı 'âlem
'Aceb mi gâşiye-dârı olursam

İşigi bendesidür mihr-i raşşân
Kapusında karakol oldu Keyvân

Niçe meh-rûlar anuñ bendesidür
Niçe cânâneler efkendesidür

Kapusında kul olduğum görenler
Didiler baña 'Abdu'llaha beñzer

239b

Mü'ezzindür biri bir hûb-ı ra'cânâ
Hüseyn olmuşdur aña nâmı zîbâ

125 Hüseynî nağmesiyle tolsa âfâk
Nevâs-ı bûselik eylerdi 'uşşâk

Şadâsını işitmiş oldum anuñ
Bize veçhi nedür bu niçe ezânüñ

Nazâr idin didi haddinde hâlê
Misâl-ı Ka'bede beñzer Bilâl'e

Mü'ezzîn olalı ol serv-ķâmet
Çalındı 'âlem içre penç-i nevbet

Birinüñ nâmi Yûsuf dilber-i hûb
Olupdur hûsni Yûsuf gibi mergûb

130 'Azîz-i Mısr-ı hûsn olmışdur ol şâh
N'ola Ya'ķûb olursam aña her gâh

'izârında görinen ol zenehdân
İdüpdür başuma dünyâyı zindân

Sipihre tañ mı baş egmezse ol şâh
Terâzusından inmez mihr ile mâh

Cemâl-i muşhafında haţtı gûyâ
Olupdur şûre-i Yûsuf hemânâ

Birinüñ dahı nâmi oldı Ca'fer
Çeker ehl-i dile müjgânı hançer

135 Mey-i la'lin içüp mestâne çeşmi
Yıkar hışm ile her dem câna çeşmi

Şedîd-i tîğ-ı 'aşķ oldı cânum
Fedâ olsun rûh-ı revânım

Benem ol ğamzesi hûn-rîz-i 'âşık
Yolunda şubh-veş mihr ile şâdıķ

Hümâ-veş yüksek uçar ol dil-âver
Hemân dem Ca'fer-i Tayyâr'a beñzer

Biri bir sîm-ten zerîn külehdür
Melâhat bureına ruhsârı mehdür

140 Kulogludur dilâ ol şâh-ı 'âlem
N'ola begler ķulı olursa her dem

Eger pehlûya çekseydüm o mâhı
Göge irgüreydüm ben külâhı

Yüzidür âftâb-ı ʿâlem-ârâ
Külâhı şaʿsaʿadur aña gûyâ

Hilâli ebrûsını görüp o şâhuñ
Külâhı başına dâr oldu mâhuñ

Halîl oldu biri bir hûb dîlber
Şanemler yolına cânlar virürler

145 Cemâli Kaʿbedür zülfi Haremdür
ʿizârı gülşeni bâğ-ı İremdür

Yanıldı nâr-ı ʿaşk ile dîl ü cân
Ten oldu dâğlar bir gülistân

ʿAcab midür hasûdı itse mevdûd
Halîl'e dost olmaz gün ki Nemrûd

Görenler hâlini haddünde dirler
Düşüpdür nâra İbrahîm bin Azer

Birinüñ dahı oldu nâmı Yûsuf
Dîl-i Yaʿkûb-ı ʿaşkuñ kâmi Yûsuf

150 Serîr-i Mısr-ı nâra geçdi ol yâr
Akarsa Nîl-i eşküm n'ola her bâr

Hemân gördükde öldüm didüm anı
Saña hüsn ile Yûsuf oldu sâni

Tulûʿ idüp bu gün ol mâh-ı Kenʿân
Zelîhâ gibi halkı kıldı hayrân

Turunc ğabğabını görüp bihî yâr
Elini hançer-i hayretle toğrar

Sipâhîdür biri nâmı Mehemmed
Şefîʿ olmaz baña ol nûr-ı Ahmed

155 Aña şehri içre Berber-zâde dirler
Yolında baş virüpdür niçe server

Olupdur na'1-i esbi mâh-pârem
Sî tâm-ı süm-m-i rahşîdur sitârem

Çekerse başum üzre hançer-i med
Dil-i mecrûha olur 'ömr-i sermed

240a

Temâşâ eyleñüz ol nev-terâşı
Hilâli andırur her demde başı

Hasan Bâlî biri bir çeşm-i âfet
Olupdur dellâllik ol yâre şan'at

160 Muğber oldı şanmañ sahn-ı hammâm
Perîşân kıldı zülfin ol gül-endâm

Beni şanmañ terâş eyler o meh-rû
Kazar ser-levhasından kara yazu

Felek bir kûbbe-i hammâma oldı
Meh-i nev tîğ encüm câma oldı

Baña halvetde görünse o cânân
Gelür kabır içre şan kim mürdeye cân

Birisi dahı bir mañbûb-ı tersâ
Gök altında lebi gûyâ Mesîhâ

165 Anuñ destârı ile ebrivânı
Hemân iki hilâl-ı âsmâni

Beni kul eyledi ol müselmân
Kılıpdur küfr-i zülfin câna îmân

Mesîhâ lebler ile olsa zâhir
İder göz göre 'aşk ehlini kâfir

Ne var añılssa ol zülf-i perîşân
Bulur sünbül ile çün gülistân

Çıkar hammâmda gördüm birisin
Didüm aña meleksin yâ perîsin

170 Harâretden ğark-rîz olmuş ol şâh
Nücûm içre görünür nite kim mâh

Baňa cevr itdügi çün ol dil-ârâm
Başına issi şular koydı hammâm

Bakup halvet içinde ol cevâna
Bu beyti eyledüm anda terâne

Neden düşdi ʿaceb ey yüzi mâh
Olupdur meskenün Yûsuf gibi çâh

Birisi Kethudâ-zâde Mehemmed
Yüzinde zâhir olmuş nûr-ı Ahmed

175 Ruḥı âyîne-i nûr-ı Hudâ'dur
Cemâli matlaʿ-ı şems-i duḥâdur

Görinen şanmañuz mihr-i dirâḥşân
Ruḥı pertev şalar eflâke her an

Baňa cevr idüp ol ḳaddi kıyâmet
Günâhum ʿafv idüp kılmaz şefâʿat

ʿAyân eyler yüzinde enfi gûyâ
İki şakk olduğunı mâh-ı ğarrâ

Nebî dirler birine bir cevândur
Gözi ser-fitne-i âḥir zamândur

180 Dehânı oldu remz-i mîm-i Ahmed
ʿizârı nûr-ı ruḥsâr-ı Muḥammed

Olup saḳf-ı ser ay ḥüsnine şemse
Cemâli taʿn ider çarḥ üzre şemse

Çıkarılmışdur yolundan ol ḥabîbi
Nedür bilsem Ebucehl'e raḳîbi

N'ola eger sonra gelse ol âfet
Olur çün cümleden sonra kıyâmet

TARİHLER

TARİHLER

1

240b

- Mef^cûlü Mefâ^cîlü Mefâ^cîlü Fa^cûlün
 1 Âşüfte idüpdüpdür beni bir gönçe-i handân
 Bülbul gibi kûyunda olursam n'ola nâlân
 Kevser leb-i Şîrînidürür kâmeti tûbâ
 Ruhsârı hûbân gülşenidür kendüsi gilmân
 Dil Yûsuf'ını kapsa n'ola gerek mahabbet
 Ya^ckûb'ı idüpdür nebî ol Yûsuf-ı Ken^cân
 Medyûnı imiş leblerini cân-ı faķîrüm
 Zindân-ı bedende anı habs itdi o sultân
 5 Bend olalı zülf-i resenine dil-i Hârût
 Çâh-ı gama saldı beni ol hûb-ı zenehdân
 Zih-gîrini engüsti ile gördügi demde
 Kanlar döküp aldı gözümün halkası giryân
 Gösterdi baña yâsemenüñ tâze nihâlin
 Ak sâdı ile şalınup ol nahl-ı hırâmân
 Geydükde siyeh câmesin ol lâle-^cizârüm
 Şandum ki kara cild ile bir tâze gülistân
ol yüzi mişbâh-ı melâhat
 Envâr-ı ^cizâr ile ziyâ-güster olur cân
 10 Maķsûdumu hâşıl ider ol tâze cevânüm
 Maṭlûbını her demde ^caṭâ eyleye Yazdân
^cÂşıkı olup bencileyin aña kitâbı
 Şif^crüm gibi her laḫza ider şevkle çâk-ı girîbân
 Koynına kitâbı gibi girmek diledüm âh
 Ol körpe kuzu şoydı beni eyledi ^curyân

Şem^c-i ruhuña sûhte olduğumu tuymış
Yüzini kitâbı gibi dürse n'ola her an

Göz göre mübârek elini öpdü kitâbı
Birer eline aldı anı elledi yârân

- 15 Maḥmûd olalı nâmı o sultân-ı cihânuñ
Şeh-nâme didi medhine her bir suḥandân

Görüp anı Ma^cnîsâ'da hemân câşık oldum
Dil nîzesi mihr-i ruḥun itdi meh-i tâbân

Dilberlerüñ alâyına şâh olmuş o dilber
Ulvî didi târîhini anuñ şeh-i hûbân

Sene -----

2

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

- 1 Olalı nâmuñ Alî^h hulkuñ ḥüsn ey mîr-i kerem
Cûduñuñ şermendesidür şâ^cirân nükte-dân

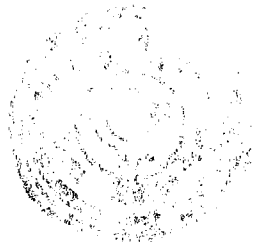
Eyledüñ bezm-i te^hhül çekdüñ envâ^c-ı ni^cam
Şundılar kevşer şarâbın halka sâķîler revân

Ueldi ol sûr-ı sūrûr-efzâya her şâḥib-serîr
Oldılar mülk-i neşâta her biri şâḥ-ı cihân

Sâye şalmışdur fezâ-yı çarḥa yir yir ḥümâlar
Şanmañuz ebr-i siyehle oldı memlû âsmân

- 5 Âsmâniler yanup ḥâk-i şerârın şaçdılar
Âstânuñ âsmânı pür-kevâkibdür hemân

Oldılar işbât şer^c-i Aḥmed'e iki güvâh
Âdem ü Havvâ gibi çün eylediler iķtirân

Rûz-ı cıyd oldu vü her câlem tonandı gül gibi
Nite kim nûr ile ezhâr-ı şahn-ı gülistân

cUlvî-i âşüfte-hâl ol dergehe yüzün süricek
Didi târîhini ol dem es'adîn itdi kırân
Sene 953

3

241a

Fâcîlâtün Fâcîlâtün Fâcîlâtün Fâcîlün
1 Hem-ser-i çarh-ı berîn olmasun ey qarş-ı büleñd
Hażret-i Sultân Murâd'a olmaz idüñ taht-gâh

Hem kenâr-ı mücmi'ü'l-bahreyn hem bâd-ı şimâl
Cân virür âb u hevâna eyleyen saña nigâh

Tâklar ebrûlaruñ revzenlerüñdür dîdeler
Dem-â-dem manzûruñ olsun ol şeh-i câlî-penâh

Lâcüverdî kapuñ üzre zer calemeler görünür
Saltanat burcında mihr-i envâr olmışdur yâ mâh

5 Tâk-ı Kistrâ vü Havernak şest olur yanuñda hep
Ey sarây-ı şehri devlet v'ey serîr-i cîzz ü câh

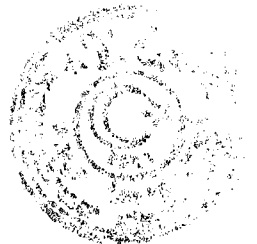
Sendedür taht-ı sa'âdet sendedür baht-ı sa'âdet
Cezâ ey qarş-ı câlî tâk-ı gerdûn iştîyâh

Çeşm-i cân ile bakup, cUlvî didi târîhin
Olduñ ey qarş-ı mu'allâ cilve-gâh-ı pâdişâh

Sene 986

4

Fâcîlâtün Fâcîlâtün Fâcîlâtün Fâcîlün
1 Hulkuñ olmuşdur hüsn nâmuñ Hüseyñ ey mîr-i dehr
İki bendeñdür kapuñda şevket ü behcet senüñ

Emr-i sultân ile virildi saña sancağ bu gün
Başuñ üzre tâcuñ olsun efser-i 'izzet senüñ

Ey niçe beglik saña begler begligi yârâ
Mertebeñ 'âlî ider bu itdügüñ himmet senüñ

Cümle akrânuñ içinde luğf ile mümtâzsın
Hâşılı devlet senüñ rif'at senüñ fırsat senüñ

5 İstimâ'itdükde 'Ulvî didi kim târîhîni
Şâhib-i tabl u 'alemsin pâye-i devlet senüñ

Sene -----

5

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Olalı nâmuñ Kaya ey şâh-bâz-ı luğf u cûd
Evc-i kâdr u rif'ate sensin hümâ-yı 'izz ü câh

Şâh Süleymân'un işiginde kapudânsın bu gün
Oldı fânûs-ı sefînuñ pertev-i şem'î ilâh

İşidüp 'Ulvî terakkî olduğun şâhum senüñ
Didi târîhin terakkîde olasın hem çü mâh

Sene -----

6

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Mîr-i bahr a'ni Kılıç Pâşâ kapudân-ı zamân
Yapdı çün bu câmi'î ola yiri dârü's-selâm

Haşr olunca itmek için hazret-i Hakka niyâz
Her kemer varmış rükû'a her sûtün eyler kıyâm

Hâtîr-i kuds görüp 'Ulvi didi târîhin
Ehl-i îmâna 'ibât-gâh olsun bu maqâm

Sene 989

7

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

1 Göçdi dünyâdan Turak Beg hayf kim
Bağrımız yakdı bizi nâr-ı firâk

Dergeh-i şeh-zâde toğru iken
Kâmeti kasr-ı memâta oldu tâk

Cism-i pâkin hâke gâltân itdiler
Âlemi gark itdi baħr-ı iştiyâk

Ağlasun bu mâteme vahş u tuyûr
İñlesün halk-ı Sıfâhân u İrâk

5 Gûş idüp ^cUlvî didi târîhini
Eyle Hak aña cennâtı turak

Sene 970

8

241b

منهزم شد عسکر فرزند شاه رو سیاه
ازجه از عالم شنیدم گاه آمد گاه رفت
عاقبت باد ظفر از ایت نصرت وزیر
گفت هاتق علویا تاریخش ان دم شاه رفت

سنة ۹۸۶

9

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün(Fâ^cilâtün)(Fâ^clün)

1 Çirk-i dünyâ ile olmak niçe bir âlûde
Âb-ı tûb ile gönül kalbini pâk eyle yuyup

Geçdi bir zât cihândan didi ^cUlvî târîh
Başını virdi Gınâyı Çelebi devr dönüp

Sene -----

10

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fa'ûlün
 1 Senüñ mi'mâruñ ey kaşr-ı 'âlî
 Olurdı bende binâ-yı Havernak
 Zemîn-i ferşiñe dü zamânedê
 İrişmez tāk-ı â'âlâ-yı Havernak
 Dil-i 'Ulvî maqamuñ seyr idince
 Didi târihîni cây-ı Havernak
 Sene -----

11

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün
 1 Bir ejdehâya beñzer olmuş ğidâsı merdüm
 'Âkil takarrüb itmez dünyâ-yı dūna aşlâ
 Mîr ü zîr-i sultân hâk olsalar gerekdür
 Mağrûr-ı devlet olma ey ehl-i 'aql u dâñâ
 Geh cevr ü geh cefâda geh kahr u geh 'inâda
 Bilmem ne virdi almaz ey dil baña bu dünyâ
 Bir özge mâtem olmuş tıyduñ ferâset ile
 Seyrümde gice itdüm bu 'âlemi temâşâ
 5 Herkes şafâ sürerken bezm-i cihânda 'Ulvî
 Nâ-geh ecel tölısın çekmiş Piyâle Pâşâ
 Sene 986

12

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 1 Rihlet itdi yine bir zât-ı şerîf
 'Arş-ı â'âlâ aña olsun secde-gâh
 Hûn-ı eşküm kabrin eyler lâle-zâr
 Meşhedine çeşmüm itdükçe nigâh
 'Ulvî'yâ hâtif didi târihîni
 Rûhuna rahmet ide Hayyu'llâh
 Sene -----

13

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Hâk yoluna bu sebîl yapduğı çün Dâvûd Ağa
Mazhar-ı luţf oldu yok dünyâ ğamından aña pâk

Şuna kevşer şuyını destine yevmü's-sû'âl
Maşşeri yakdukda sûz-ı âftâb-ı tâb-nâk

Şunar idi cânlarına cân katup âb-ı hayât
Teşne diller cümle olurdu harâretten helâk

Çün ki ihyâ oldılar bu hayr ile dil-teşneler
Hep melâyik didiler aña sükâk Allaha sükâk

5 Hâtif-i kudsî görüp bu sel-sebîl 'Ulvî'yâ
Didi târîhîni âb-ı rûh-bağş u mâ-yi pâk

Sene -----

14

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Görse bu hammâm içre baş aña fağfûr-ı Çîn
Bunda girür gül gibi her şahı misk-i Hoten

Kaplucaya kim girür böyle mağâmı koyup
Gülşen ile bir midür gûşe-i Beytü'l-haremin

Çâm-ı şafâ-bağş ile tıldı bu tîk-ı bülend
'Arz-ı nücûm itmesün kubbe-i çarh-gehin

Lûle gibi yaş döker 'âşık-ı ğam-dîdeler
Sînelerin açsalar her şanem-i sîm-ten

5 'Ulvî bu germâbenüñ didük târîhîni
Oldı bu hammâm nev-şihhat-ı rûh u beden

242a

Sene -----

15

Mef'ûlü Fâ'îlâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün

1 Bu şaffa-ı şafâda zühûr itdi gül gibi
Zevk ü şafâ vü 'işreti cennet maqâmınıñ

Sakf-ı sipihre tañ mı baş egmezse turreşi
Şermendesidür meh ü hurşîd câminuñ

Gördükde 'Ulvî şevk ile târîhîni didi
Dârü's-selâmi oldı bu gûşe selâminuñ

Sene -----

16

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Livâ-yı himmeti dökdüñ bu gün sûr-ı sürûr üzre
Sezâ-vâr-ı sa'âdetsin n'ola olsañ cihâna beg

Hudâ'dan umaruz kim mîr-i mîrân eyleye zâtuñ
Olupdur çün ki şânuñ gayrı Pâşâ-zâdelerden yeg

Saña sancağ virildügin görüp 'Ulvî didi târîh
Livâ-yı manşıbı mâh-ı Receb'de aldı şa'bân beg

Sene 970

17

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1 Mîr-i bahr ile vezîr-i pür-kerem
'Asker-i küffâra itdiler sefer

Devletinde pâdişâh-ı 'âlemüñ
Sûr-ı hasmı kıldılar zîr ü zeber

'Ulvî'yâ didüm hemân târîhîni
İki fâtiğ Kıbrıs'ı feth itdiler

Sene 978

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Yıkılmış gönlümi dest-i keremle eyledüñ ta'mîr
Resûl maḥabbeti olsun şefî'üñ Ḥaḳ nigeḥ-dâruñ

Ḳapuñ dârü's-şifâdur ḥasteler bulur devâ anda
Yirine geldi cânı bezl-i cûduñla dil-i zâruñ

Güler yüz gösterürsin tatlu diller 'arż idup ḥalka
Beni ḳul eylemişdür ḥüsn ü ḥuḳ u luṭf-ı güftârîñ

Senüñ zât-ı şerîfüñle müşerrefdür cihân bâḡı
Gül-i ḥandâni sensin ḥaḳ bu kim şimdi bu gülzârüñ

5 Tecelli nûrısın nâm-ı şerîfüñ Ahmed olmuşdur
Verâḡıdur hidâyet bezminüñ rûy-ı pür-envârüñ

Selîmü'l-ḳalbsın ḥûb-fıṭrat pâk-meşrebsin
Ḳabûl itmez küdüret jengin mirât-ı dîdârüñ

Der-i şeh-zâdede maḳbûl Pâşâ'sın ma'ârifle
Yemînüñde yesârüñda ola 'izz ü şeref yârüñ

Yaraşur saña erbâb-ı ḳalem üzre re'îs olsañ
Ḥaṭ-ı yâḳûtı nesh itdi ḥaṭ-ı gülüñdür-i bâruñ

Yiridür kâtib-i tîr olsa dergâhuñda maḳkûmuñ
Cihânı ḳaplamışdur gün gibi aḥkâm-ı aḥârüñ

10 Saña remz ile defter-dârlik eş'âr idüp her dem
Elüñe defterin şunar görüp gül ḥüsn-i eṭvârüñ

Bi-Ḥamdu'llah za'îm olduñ sa'âdetle liyâḳatle
Ḥasûduñ zu'amı gibi fâsîd itdi fikrin iḥbârüñ

Bu nüh-eyvân u baḥr-ı heft ü çâr-erkâna zîverdür
Vücûd-ı pâk ile güher-i elfâz u ruḥsârüñ

Ze'âmet alduguñ gûş eyleyüp 'Ulvi ḳuluñ şâhum
Hemân dem didi târîḥin mübârek ola tîmârüñ

Sen 973

19

Fâ'îlâtün Mefâ'îlün Fe'îlün (Fâ'îlün)
 1 Bir dem olmaz ki kapum olmaya dağ
 Deyn idindüm şu deñlü yârâna

Pâdişâh-ı memâlik-i fağram
 Nevbetüm çalınur emîrâne
 Sene -----

20

SÜHEYL AĞA OĞULÇUKLARINI SÜNNET SÛRINA SÖYLENEN
 TÂRÎHDÜR

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 1 Kevkeb-i burc-ı kerem a'ni Süheyl Ağa kim ol
 Kıldı bir cem'iyet-i zîbâ dilâ eyle nigâh
 Nâ-şükûrte iki tâze gönçesin sünnet idüp
 Oldılar isbât şer'-i Ahmed'e iki güvâh
 Geldi ol sūr-ı sūrûr-efzâya her şâhib-serîr
 Oldı iklîm-i neşâta her birisi pâdişâh
 Sâye salmışdur fezâ-yı çarha yir yir haymeler
 Sanmañuz şahn-ı felekde câ-be-câ ebr-i siyâh
 5 Âsmâniler yanup hâke şerârın saçdılar
 Âsmânilerle kevâkibdür zemîn bî-iştibâh
 İşret sūrında anuñ hizmetî için rûz u şeb
 Kâse kâse herkese şerbet şunarlar mihr ü mâh
 Gördi ol cem'iyeti 'Ulvî didi târîhîni
 Sûrının çıktdı sâdası çâk-ı Süheyle şubh-gâh
 Sene -----

MATLALAR

MATLA'İ 'ULVÎ

1

242b

Mefâ'îlün Fe'îlâtün Mefâ'îlün Fe'îlün.
 'Acûz dehrüñ olupdur zebûnı halk-ı cihân
 Cefâ da eyler anuñ için zen-i zamâne baña

2

Mef'ûlü Fâ'îlâtün Mef'ûlü Fâ'îlâtün
 Genç-ılebüñ hayâli yir tutdı bâğ-ı cânda
 Ey tâze gül nihâli bitmez ne var cihânda

3

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
 Gönüm ister ki işigünde şehâ kuluñ olam
 Mazhar-ı luḡfuñ olup bende-i maḡbûluñ olam

4

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
 'İyd-ı âzha-ı cemâlin görüp emr Allah'uñ
 Cân kurban ider isek n'ola emr Allah'uñ

5

Mef'ûlü Fâ'îlâtü Mef'ûlü Fâ'îlün
 Aldı eline ol gözi ḡunî bıçağını
 Ey dil tedârik it yuri başun şırağını (?)
 Tîḡuñ egerçi bir yüzi sulı güzel geçer
 'Aşk ehlinüñ ne hastesini kor ne sağını
 Bir şucledür elünde şehâ tîğ-ı zer-nişân
 Yaksa 'aceb mi şecâ'at çerâğını

6

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 Şalınup bîñ nâz ile kadd-ı bülendin gösterür
 Nâzenînum şive-gerle halka kendin gösterür

Yoluña başum fedâ olsun deyn-i 'âşıqlara
Hançer-i müjgân ile müşgîn kemendin gösterür

7

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fe'îlün
Çeşm-i eşk-âlûdum olsa tîrûñe tañ mı siper
Hey ne dârdi var şehâ ıñlanmıñsuñ yağmurdan

8

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
Beñzedür eşkûme kendin mey-i gül-gûndan dâd
Nâleme nisbet ider nâyuñ elînden feryâd

9

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
Ne şafâdur kucup ol sîm-berî döne döne
O dahı saña ide 'ıñşveleri döne döne

10

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
Gerçi tîg-ı cân-sitânuñ baş keser bir kanludur
Seg raqîbüñ hergiz andan dârdi yok it cânludur

11

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
Ne felek gördi senüñ gibi güzeli ne melek
Sende hatm oldu kamu mâ-mülki bezl itmek

12

N'ola çeşmümde ruhuñ dilde kaşuñ olsa muqîm
Suyı yarıduğda dimişler kimisi kâğıdda

13

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
Ey şabâ nâme-i 'aşkum yüri cânâna ilet
Mûr-ı dil-haste selâmını Süleymân'a ilet

Ĥat-ı cānāna yine geldi irişdi ecelüm
Yüri ĵara ĵaberüm derd ile yārāna ilet

Ĥāk iderse tenümi ĵaĥt-ı ĵubār-ı mihri
Zerre-i ĵākümi ol şems-i dirāĥşāna ilet

14

Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilün
Nâvek dilerüz kim °uřşâķa cānāndan gelür
Bir şefâ°at-nāmedür ĵüyâ ki sultāndan gelür

15

Mef°ülü Fâ°ilâtü Mefâ°îlü Fâ°ilün
Bunca âşüb yâĥûd °izz ü nâz olur
Kim seni sevdüğümce baña meylüñ az olur

16

Mef°ülü Mefâ°îlü Mefâ°îlü Fa°ülün
Yâb yâb iĥerin yâd idüp ol la°l-i müzâbuñ
Eksildüğünü istemezüm ben mey-i nâbuñ

17

243a

Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilün
Gözlerüm yaşı ki her dem yiryüzün nemekîn ider
Sûz-ı dil kim sînede vardur anı teskîn ider
Tîr-i müĵgânına ĵarşı sînemî ĵıldum hedef
Ol kemân ebrû anuñ ĵün ĵaşların ĵerĥîn ider
Evelâ °âşıkларуñdan kimi öldürsem dise
Ġamzesi cellâdına ol şeh beni ta°yîn ider

18

Mefâ°îlün Mefâ°îlün Mefâ°îlün Mefâ°îlün
Yanup °aşķuñda göz yaşın döker °âşık olan derler
Meşeldür ey semen-sîmâ ki ĵammâma giren derler

19

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 Hüsni efzûn olduğunca kaç^c ider zülfini yâr
 Giceler kütâh olur geldükçe eyyâm-ı bahâr

20

Mef^cûlü Mefâ^cflü Mefâ^cflü Fa^cûlün
 Didüm ki ha^cttuñı öpdür kerem eyle
 Hışm ile bakup didi toyınca kadem eyle

Bir kerre vişâlüñle müşerref olayın tek
 Yıllarla ne ğam kuluña cevr ü sitem eyle

21

Mefâ^cflün Mefâ^cflün Mefâ^cflün Mefâ^cflün
 Tolanduñ gün gibi nâz ile ey şâh-ı cihân gözden
 Ten-i fersûdemi cânsız koduñ olduñ nihân gözden
 Derûnumda olan râz-ı dili fâş itmese halka
 Bırakmazdı yetim eşk-i çeşm-i hûn-feşân gözden
 Le^ctâfetde 'izâr-ı yâre teşbîh eylemiş kendin
 Anuñ çün çıkdı ey tâze nihâl âb-ı revân gözden

22

Fâ^cilâtün Mefâ^cflün Fâ^clün
 Yâr şanmañ ki cânımı almaz
 Kimsenüñ hakkı kimsede kalmaz

Güheri pend meyi nisâr itdüm
 Sözlerümden o ğonçe-fem almaz

Dürr-i dendânuñ anıcağ 'Ulvi
 Demümi var bahr-ı hayrete talmaz

23

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 Zülmet-i fûrkatî ref^c eyleyemez şems ü kamer
 Ne ^caceb ^câlem olur ne gece var ne seher

24

Fe ilatün Fe ilatün Fe ilatün Fe ilün
 Nâzenînum ha^{tt}-ı haddin kazar hiç turmaz
 Hayli nâzik geçer ol üstine kıl kondurmaz
 Varma ey bülbül-i dil gülşen-i kûy-ı yâre
 Hârlar bekler anı her biri kuş kondurmaz
 Ten türâb olmağ ile gelmedi göñline gubâr
^cUlvî'yâ ol gül-i ter üstine toz kondurmaz

25

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 Didiler bir iki ğam-zedeler
 Yok yire bağrimuz ol ğam zedeler
 Bî-bahâne bu cefâlar olıcağ
 V^eey aña yâre bizi ğamz edeler

26

Fâ^cilâtün Mefâ^cflün Fâ^clün
 Sende olan vebâli seyr eyle
 Kerem-i lâ-yezâli seyr eyle
 Ya rahîm ismini nazar it
 Rahmet ile şu hâli seyr eyle

27

Me^fûlü Me^fâ^cflü Me^fâ^cflü Fa^cûlün
^cÂşıklar idüp cânını cânâna tekellûf
 İsterseñ eger cânımı cânâna tekellûf

28

243b

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 Her dem evrâk-ı felek bâda varur âhumdan
 Tâze gül iseñ hazer it âh seher-gâhumdan

29

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 Hırmen-i şabrumı âhum viricek bâda benüm
 Çekdügüm gamları def^c itdi.....bâde benüm

Ben senün leblerüñi vaşf ideyin ^câlemde
 Sâkıyâ lâm ile var çok gâzelüm bâda benüm

İsterüm düşmenümüñ ^cömrini haq ide ziyâd
 Namüm aňlamağa bâ^cis ola dünyâda benüm

30

Mefâ^cilün Mefâ^cilün Mefâ^cilün Mefâ^cilün
 Kebûter ile saña sûz-ı dilden nâme göndersem
 Hevâda uçmaz kuşlar kebâb olup kebûter hem
 Kerem kıl alma sîneñ sîne-i mecrûhdan ^cUlvî
 Oñulmaz ey tabîb-i cân ger olsa yâre bî-merhem

31

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 Hem-mahalle şandı yârândan cânân ile
 Bu bahâne kûy-ı yare iletür her dem beni

32

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 Şol niķâb-ı ^canberin kim ^carız-ı dilberdedür
 Hañt degildür ol begüm câhil gözine perdedür
 Gerçi kim sevdâ-yı ^caşkuñ hâk-sâr itdi beni
 Zülf-i ^canber-bârınuñ dañı hevâsı serdedür

Bûy-ı hulkuñdan mu'atçardur meşâm-ı cân u dil
Var ise cism-i la'tîfün müşkil-perverdedür

33

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
Câ-be-câ büt-hâleler kim la'î-i cânânümdadur
Her biri bir dâğ-ı gâmdur ki benüm cânümdadur
Şâh-ı 'aşkam şeh-nişînümdür felek ammâ güneş
Bir müzehheb şemsedür kim tâk-ı eyvânümdur
Kurtuluş yokdur ra'îd u rû-siyehinden 'Ulvi'yâ
Kanda kim 'azm eyleyeyüm sâyem gibi yanümdadur

34

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
Hayâl-i la'îli yitmez mi şarâb-ı nâbı neylersün
Maḥabbet cür'asın nûş eyle ey dil anı neylersün

35

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
Alındı râh-ı 'aşkuñda dil ü cânım Muhammed Şâh
Baña bu yolda çok ḥayf oldı sulṭânım Muhammed Şâh
Cemâl-i pâk-mâli şun' -ı Yezdânım Muhammed Şâh
Saña cânım fedâdur dînüm îmânım Muhammed Şâh

36

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
Melâḥat gülşeninde ḥâşıl olmaş serv-kâmetsin
Gözün ser-fitne-i âḥîr-zamân oldı kıyâmetsin
Seni bilmez miyin ben kim ne zâlîmsin ne âfetsin
Saña cânım fedâdur dînüm îmânım Muhammed Şâh

37

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
Nihâl-i kâmetün ḥayretde kor nahl-ı ḥırâmânı
Lebün dem-beste eyler gonçe-i bâğ u gülîstânı

Hezâr-âsâ yiter iñletdüñ dil-i 'Ulvî-i nâlânı
Saña cânım fedâdur dînüm îmânım Muhammed Şâh

38

Mef'ûlü Fâ'flâtü Mefâ'flü Fâ'flün
Didüm nukûd-ı şabrumı kim iden bulur
Geldi o gönçe-leb nâz ile didi iden bulur

Her gün tolaşma cânıb-i kûy-ı nigârda
Bir gün seni o dilber-i sîmîn-beden bulur

39

244a

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
Şâh odur hân-kâh-ı dünyede bünyâdı kıla
Er odur kim bu cihânda öle adı kıla

40

Mefâ'flün Mefâ'flün Mefâ'flün Mefâ'flün
Şu 'âşık kîm gam-ı 'aşkuñla zevk u şevk-i hâl eyler
Ne havf eyler firâkuñdan ne ümmîd-i vişâl eyler

41

انزوف نغم عشق حطت
نه دقد حظه کسی جز بخلال

42

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
Bâr-ı 'aşka ne zarar eşkümüñ ihrâcından
Ağlamaz ey gözümün merdümi yun bacından(?)

43

Mef'ûlü Mefâ'flü Mefâ'flü Fa'ûlün
Hep dirhem-i eşkini hebâ eylemek ister
Göz merdümi izhâr-ı gînâ eylemek ister

Görmezlenür ol gözleri mestâne beni âh
Göz göre baña cevr ü cefâ eylemek ister

-44

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
Nâleme teşbîh olunmaz fûrkatinde ol gülün
Deşt-i ğamda başka bir vâdîsi vardır bülbülün

45

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fa'ûlün
Görenler yâri aġyâr ile dirler
Biri Ahmed birisi bu Leheb'dür

Haçtı gibi hasûda yüz virüpdür
Yüzine ger getürmezse 'acebdür

46

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
Çün saña 'âşık-ı şâdık oldum
Uyup aġyâra ki redd itme beni

Saña şehvânî degîldür nazarum
Kaçma benden hele hey cân beni

47

Merâ'îlün Merâ'îlün merâ'îlün Merâ'îlün
Melûl olma bir ümîde bulmaduñsa necâh
Kaparsa bir kapuyı niçesin açar fettâh

Ey 'Ulvî eger bûs ide resîm-i leb-i yâri
Olur idi benüm cilve-gehüm 'âlem-i ervâh

48

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 Giryeden dâde ^cadû çeşmine baksa ağarur
 Gerçi kim dirler üzüm üzüme göre kararur

49

---(?)

Seni koyunna koyup ey perî kuca kimesne tenüñ senüñ
 Ne nezâketle kuca ^caceb bedenüñ pîrehenüñ senüñ

50

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün
 Halâş it ta^cn-ı â^cdâdan dil-i maḥzûnı şâd eyle
 Mürüvvet-kânisin ey şâh-ı ^câlem ^cadd u dâd eyle

51

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 Göñlüm ister ki işigüñde şehâ kuluñ olam
 Mazḥar-ı luṭfuñ olup bende-i makbûluñ olam

52

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 Bahr-ı ḥüsnüñde gören dir olup bir ḥâlî
 Suya girmiş âb-ı deryâda bir Habeş atfâlî

53

Mef^cûlü Fâ^cilâtü Mefâ^cîlü Fâ^cilün
^cUlvî kuluña luṭf u mürüvvet zamânıdur
 Sultân Murâd'a söyle kim eyle sözini gûş

54

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 Cezbe-i ḥulkuñ ile halkı cün itdi bende
 Boyunı baḡlu kuluñ oldum işigüñde ben de

Fâkadan muḫtaribem ğâyet ile sulṭânüm
Eyle ben bendeye iḫsânuñ ile şermende

244b

55

Mef^cûlü Fâ^cilâtü Mefâ^cflü Fâ^cilün
Her tâzeye ^calâkayı uşlûb şanmañuz
Her dilbere maḫabbeti mergûb şanmañuz
Her sâde-rû nigârı görüp hûb şanmañuz
Her cây-ı bî-vefâları maḫbûb şanmañuz

56

Mef^cûlü Fâ^cilâtün Mef^cûlü Fâ^cilâtün
Kâr itdi câna ḫasret oldum belâya maḫrem
Zahm urdı tîĝ-ı fûrkat bulunmaz aña merhem
Od şaldı nâr-ı ğayret baĝrum yaķar dem-â-dem
Oldum enîs-i zillet kıldum celîsümi ğam
Dilde şafâ-yı vuşlat dîde hicrûñle pür nem
Bir oda ^cayş u ^cişret bir oda yaş u mâtem

57

Mefâ^cflün Mefâ^cflün Mefâ^cflün Mefâ^cflün
Şeb-i zülfüñ ğamiyle irdi çarḫa âh u efgânüm
Yetiş Kadricigüm çeşm-i siyâhum mâh-tâbânüm
Niçe yıllar durur kim rûz-ı hicrûñ çekerüm cânum
Cemâlüñ ^cıydını ^carz it baña ey mihr-i raḫşânüm

58

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
Cây-ı gencîne olan vîrân olur ^cUlvî velî
Ya neden olmaya genc-i hüsne vîrân kapluca

59

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 Tek hemân dilberümüñ 'ömri firâvân olsun
 Vireyin 'ömrümi cânım aña kurbân olsun

60

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 Bâr-ı miñnet anı kat eyledi kaddüm bükdi.
 Tende fer kalmadı bünyâd-ı hayâtum çökdi

61

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 Çekse pehlûya kaçan ol şeh-i devrânını zer
 Gösterür hâr ile gencîne-i pinhânını zer

62

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 Cân-ı şîrînini cânâ yine teslîm itdi
 Kûh-ken-i bâ'is odur 'aşk ile añladuğına
 Hâlet-i 'aşkı şakın eyleme Mecnûn'a su'âl
 Delidür diñmez anuñ bildügi yâ güldüğine

63

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 Şanma 'aynuñ tutmuş idi dîde-i hûn-bâr için
 Gözlerüm dörd oldu yollar gözlemekden yâr için

64

Mef^cûlü Fâ^cilâtü Mefâ^cîlü Fâ^cilün
 Baş koşmañuz şarâb ile diyü habâb-vesş
 Her demde nâşihüñ bize hışm u 'itâb işi
 Mân-ı şıyâm irişdi şarâbuñ yasağı var
 Şimdi nâşihat eylesün oldu hoş-âb işi

65

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 Gözlerüm yaşı ki her dem yiryüzün nemekîn ider
 Sûz-ı dil kim sînede vardur anı teskîn ider

Evelâ ^câşıkılarınđan kimi öldürsem dise
 Ğamzesi cellâdına ol şeh beni ta^cyîn ider

66

Mef^cûlü Mefâ^cîlü Mefâ^cîlü Fa^cûlün
 Cân mürğünüñ olsa zaķanuñ n'ola rehâsı
 Hoşdur güzelüm her kişiye kendü yuvası

Seyr ile sebû-yı mey ister öpe la^clün
 Mikdârını bilmez n'ideyin bir aşılası

Göz yaşı akarsu seher yillericür âh
^cAşk illerininüñ böyle olur âb u hevâsı

67

245a

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 Bağrumı şad-pâre kıldı hançer-i müjgân-ı Nûh
 Dökdi kanum aldı cânım Ğamze-i fettân-ı Nûh

Ğarka vardı seyl-i eşküm ile zemîn ü âsmân
^cUlvî'yâ kim kaṭrece gelmez ana Tûfân-ı Nûh

68

Mefâ^cîlün Mefâ^cîlün Fa^cûlün
 Bu gün ser-defter-i hûbân âzâde
 Güzel dirsek eger Yazıcı-zâde

69

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 Ğarezüñ cân ise al derd ile ifletme beni
 Be ne virdüñ alamazsın baña ey dehr-i denî

70

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fa'ûlün
 'Aşkuñda tehî şanma beni ağladup ey gül
 Çeşmüm kaṭrâtıyla nazar kıl ki ṭoludur

71

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
 Nâ-tüvânüm keremüñle beni ḥandân eyle
 'İyd-ı azhâ geliyor 'Ulvî'yi kurbân eyle

72

İrüp dil 'ıyd-ı vaşl-ı yâre zevk-ı câvidân ister
 Aradan ay u yıl geçmek gerek lâkîn zamân ister

73

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 Gördüm olmaz bilini kucmaḡ müyesser çekdüm el
 Ḥâṭırumda kıl kadar dünyâ ḥayâli kalmadı
 Kalbümü pâk eyledi çirk-âb-ı ğamdan câm-ı mey
 Bu dil-i mesrûrumuñ hüzn-i melâli kalmadı
 Herkesüñ aldın elin 'Ulvî'yi şalduñ ayaḡa (1)

74

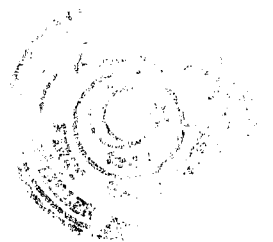
Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
 Dilberüñ nûr-ı cemâli şu kadar envârdur
 Mihr ile meh aña nisbetle iki aḡterdür

75

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 Cân mürġi gördi zülfüñ tekrâr düşdi dâma

من جزب العجب حلت به الندامة

1) Mısra yazılmamış.

76

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün
 Haḫḫ ile yazmış varak-ı hüsnine haḫḫât-ı ezel
 Hükmi mensûhdur velî ammâ şûreti inşâsı güzel

77

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 Ehl-i diller yârî görse ḫâk ile yeksân olur
 Toğsa şems-i 'âlem-ârâ sâyeler pinhân olur

78

245b

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 Râh-ı hicrinde kalanlar ey şeh-i mülk-i cemâl
 'Âkıbet bir gün vişâlün şehrine mihmân olur

79

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 Kaşr-ı mînâda cülûs itmege sultân-ı şitâ
 Hayl-ı berf ile pür itdi felegi ser-tâ-pâ
 Penbe berfi atup eyledi şimsâdı kemân
 San'at öğretse 'aceb mi nice hallâca şabâ

80

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün
 Dilberâ haḫḫ-ı siyâhuñ dūd-ı âhumdur benüm
 Hâl-i müşgîn kevkeb-i baht-ı siyâhumdur benüm

81

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün
 Bir 'aceb şekle girür rûz ile şeb kâleb-i ten
 Kabdan kaba komağ ile bizî gerdûn-ı kühen

82

Fe[°]ilâtün Fe[°]ilâtün Fe[°]ilâtün Fe[°]ilün
 Yâre cân nakdini virdükde dahı ey dil öldüñ
 Didi ol kâkül-i zencîrüm ucuz kurtulduñ

83

Fe[°]ilâtün Fe[°]ilâtün Fe[°]ilâtün Fe[°]ilün
 Hacı eyler seni düşmen ile mebâhîs olma
 Şatun alsun yüzi şuyını kişi yüzsüzden
 Rû-be-rû olma °adû ile idüp ceng ü cidâl
 °Ulvi'yâ gerçi dimişler utanur yüz yüzdän

